

Al doilea volum din Trilogia secolului

KEN FOLLETT

VARNA

LUMINI

KEN FOLLETT

Seria
Trilogia secolului

Volumul 2

IARNA LUMII

Original: *Winter of the World* (2012)

Traducere din limba engleză:
BOGDAN OLTEANU

[virtual-project](#)

RAO International Publishing Company

2015

Lista personajelor

Americanii

FAMILIA DEWAR

Senatorul Gus Dewar
Rosa Dewar, soția sa
Woody Dewar, fiul lor cel mare
Chuck Dewar, fiul lor cel mic
Ursula Dewar, mama lui Gus

FAMILIA PESHKOV

Lev Peshkov
Olga Peshkov, soția sa
Daisy Peshkov, fiica lor
Marga, amanta lui Lev
Greg Peshkov, fiul lui Lev și al Margăi
Gladys Angelus, vedetă de film, cealaltă amantă a lui Lev

FAMILIA ROUZROKH

Dave Rouzrokh
Joanne Rouzrokh, fiica lui

PERSOANE DIN LUMEA BUNĂ A ORAȘULUI BUFFALO

Dot Renshaw
Charlie Farquharson

ALȚII

Joe Brekhunov, bătaș
Brian Hall, organizator sindical
Jacky Jakes, starletă
Eddie Parry, marinăr, prieten cu Chuck
Căpitanul Vandermeier, superiorul lui Chuck

PERSONAJE ISTORICE REALE

Președintele F.D. Roosevelt
Marguerite „Missy” LeHand, asistenta lui
Vicepreședintele Harry Truman
Cordell Hull, secretarul de stat
Sumner Welles, subsecretarul de stat
Colonelul Leslie Groves, de la trupele de geniu

Englezii

FAMILIA FITZHERBERT

Contele Fitzherbert, numit Fitz
Prințesa Elizaveta, numită Bea, soția sa
Boy Fitzherbert, viconte de Aberowen, fiul lor cel mare
Andy, fiul lor cel mic

FAMILIA LECKWITH-WILLIAMS

Ethel Leckwith (născută Williams), deputată în Camera
Comunelor din partea circumscripției Aldgate
Bernie Leckwith, soțul lui Ethel
Lloyd Williams, fiul lui Ethel și fiul vitreg al lui Bernie
Millie Leckwith, fiica lui Ethel și a lui Bernie

ALȚII

Ruby Carter, prietena lui Lloyd
Sir Bartholomew („Bing”) Westhampton, prietenul lui Fitz
Lindy și Lizzie Westhampton, fiicele gemene ale lui Bing
Jimmy Murray, fiul generalului Murray
May Murray, sora lui Jimmy
Marchizul de Lowther, poreclit Lowthie
Naomi Avery, cea mai bună prietenă a lui Millie
Abe Avery, fratele lui Naomi

PERSONAJE ISTORICE REALE

Ernest Bevin, deputat în Camera Comunelor, ministrul de externe

Germanii și austriecii

FAMILIA VON ULRICH

Walter von Ulrich

Maud (născută Lady Maud Fitzherbert), soția lui

Erik, fiul lor

Carla, fiica lor

Ada Hempel, menajera lor

Kurt, fiul nelegitim al Adei

Robert von Ulrich, vărul de-al doilea al lui Walter

Jörg Schleicher, partenerul lui Robert

Rebecca Rosen, o orfană

FAMILIA FRANCK

Ludwig Franck

Monika (născută Monika von der Helbard), soția lui

Werner, fiul lor cel mare

Frieda, fiica lor

Axel, fiul lor cel mic

Ritter, șoferul

Contele Konrad von der Helbard, tatăl Monikăi

FAMILIA ROTHMANN

Doctorul Isaac Rothmann

Hannelore Rothmann, soția lui

Eva, fiica lor

Rudi, fiul lor

FAMILIA VON KESSEL

Gottfried von Kessel, deputat din partea Partidului de Centru

Heinrich von Kessel, fiul lui

GESTAPOUL

Comisarul Thomas Macke
Inspectorul Kringelein, șeful lui Macke
Reinhold Wagner
Klaus Richter
Günther Schneider

ALȚII

Hermann Braun, cel mai bun prieten al lui Erik
Sergentul Schwab, grădinar
Wilhelm Frunze, om de știință

Rușii

FAMILIA PESHKOV

Grigori Peshkov
Katerina, soția lui
Vladimir, numit întotdeauna Volodea, fiul lor
Anyă, fiica lor

ALȚII

Zoya Vorotsyntsev, fizician
Ilya Dvorkin, ofițer în poliția secretă
Colonelul Lemitov, șeful lui Volodea
Colonelul Bobrov, ofițer al Armatei Roșii trimis în Spania

PERSONAJE ISTORICE REALE

Lavrentiy Beria, șeful poliției secrete
Viaceslav Molotov, ministrul de externe

Spaniolii

Teresa, profesoară de alfabetizare

Galezii

FAMILIA WILLIAMS

David Williams, zis Dai, „Bunicul”

Cara Williams, „Bunica”

Billy Williams, deputat în Camera Comunelor din partea
circumscripției Aberowen

Mildred, soția lui Billy

Dave, fiul cel mare al lui Billy

Keir, fiul cel mic al lui Billy

FAMILIA GRIFFITHS

Tommy Griffiths, agentul politic al lui Billy Williams

Lenny Griffiths, fiul lui Tommy

• PRIMA PARTE •

CELĂLALT OBRAZ

• Capitolul 1

1933

(I)

Carla își dădu seama că părinții ei erau pe punctul de a se lua la ceartă. Din clipa în care intră în bucătărie, simți atmosfera ostilă, precum vântul ce-ți pătrundea până în oase înainte de o vijelie de februarie pe străzile Berlinului. Fu cât pe ce să se întoarcă și să iasă din încăpere.

Nu le stătea în obicei să se certe. În cea mai mare parte a timpului, erau foarte afectuoși – poate chiar prea mult. Carla se crispa de fiecare dată când îi vedea sărutându-se de față cu alte persoane. Prietenelor ei li se părea ceva ciudat; nu și părinților săi.

Îi zisese asta și mamei sale odată. Mama râsese, mulțumită, și răspunsese:

— A doua zi după ce ne-am căsătorit, eu și tatăl tău am fost despărțiți de Marele Război.

Ea se născuse în Anglia, deși acum nu ți-ai mai fi dat seama.

— Eu am rămas în Londra, iar el s-a întors în Germania și s-a înrolat.

Carla auzise povestea aceasta de multe ori, dar mama sa nu se sătura niciodată să o repete.

— Am crezut că războiul se va termina în trei luni, dar nu l-am mai văzut din nou decât peste cinci ani. Și, în tot acel timp, mi-am dorit nespus să îl pot atinge. Acum nu mă mai satur.

Tata nu era nici el mai breaz.

— Mama ta este cea mai deșteaptă femeie pe care am cunoscut-o vreodată, îi spusese el în bucătărie, cu câteva zile în

urmă. De aceea m-am și căsătorit cu ea. N-a avut nimic de-a face cu...

Lăsase propoziția neterminată, chicotind conspirativ împreună cu Mama, ca și cum Carla nu ar fi știut nimic despre sex la cei unsprezece ani ai ei. Era atât de stânjenitor...

Însă, din când în când, se mai și dondăneau. Carla știa să recunoască semnele – urma o nouă ceartă.

Stăteau față în față la masa din bucătărie. Tata era îmbrăcat sobru, într-un costum închis la culoare, cu cămașă albă și apretată și cu cravată neagră de satin. Era spilkuit, ca întotdeauna, deși începuse să i se rărească părul și vesta se umfla ușor sub lanțul de aur al ceasului. Avea fața încremenită într-o expresie falsă de calm. Carla știa foarte bine expresia aceea. El o afișa atunci când cineva din familie îl înfuria cu ceva.

Ținea în mâini un exemplar al revistei săptămânale la care lucra Mama, *Democratul*. Ea avea acolo o rubrică de bârfe politice și diplomatice, unde scria sub numele de Lady Maud. Tata începu să citească cu voce tare:

— „Noul nostru cancelar, Herr Adolf Hitler, și-a făcut debutul în societatea diplomatică la recepția organizată de președintele Hindenburg.”

Carla știa că președintele era șeful statului. El era ales prin vot, dar nu se amesteca în jocurile mărunte ale politicii cotidiene, acționând mai degrabă ca un arbitru. Cancelarul era premierul. Deși Hitler fusese desemnat cancelar, partidul său nazist nu deținea majoritatea în Reichstag – parlamentul german –, așa că, pe moment, celelalte partide puteau înfrâna excesele naziștilor.

Tata vorbi cu dezgust, de parcă ar fi fost silit să menționeze ceva respingător, precum deșeurile menajere:

— „El nu a părut să se simtă în apele sale în ținuta oficială.”

Mama Carlei sorbi din cafea și se uită pe fereastră, ca și cum ar fi interesat-o oamenii care se grăbeau să ajungă la serviciu, cu fulare la gât și cu mănuși în mâini. Și ea pretindea că ar fi calmă, dar Carla știa că nu făcea decât să aștepte momentul prielnic.

Menajera Ada stătea la masa de tocat, cu șorțul pe ea, tăind brânză. Îi puse Tatei o farfurie în față, dar acesta o ignoră.

— „Herr Hitler a fost cât se poate de fermecat de Elisabeth Cerruti, rafinata soție a ambasadorului italian, care a purtat o rochie de seară din catifea roz și o blană de zibelină.”

Mama scria mereu despre felul în care erau îmbrăcați oamenii. Spunea că asta îi ajută pe cititori să și-i imagineze. Avea și ea haine elegante, dar erau vremuri grele și nu își mai cumpăraseră ceva nou de ani buni. În această dimineață purta o rochie bleumarin din cașmir, de-o seamă cu Carla probabil, care o făcea să arate suplă și elegantă.

— „Signora Cerruti, evreică, este o fascistă înfocată, așa că au vorbit minute în șir. Oare l-o fi implorat pe Hitler să înceteze campania de ură împotriva evreilor?”

Tata trânti revista de masă.

„Și uite așa începe”, se gândi Carla.

— Îți dai seama că naziștii se vor înfuria, rosti el.

— Așa și sper, replică Mama cu răceală. În ziua în care vor fi mulțumiți de articolele mele, o să mă las de scris.

— Devin periculoși dacă îi întărâți.

Ochii Mamei scânteiară cu mânie.

— Să nu îndrăznești să-mi vorbești de sus, Walter. Știu că sunt periculoși – de aceea sunt împotriva lor.

— Pur și simplu nu văd ce rost are să îi înfurii.

— Și tu îi ataci în Reichstag.

Tata era parlamentar din partea Partidului Social Democrat.

— Eu particip la dezbateri cu argumente.

„Da, tipic”, se gândi Carla. Tata avea o fire rațională, precaută, și respect față de lege. Mama avea stil și umor. El își atingea scopurile printr-o perseverență discretă; ea o făcea prin farmec și îndrăzneală. Nu aveau să cadă de acord nici în ruptul capului.

Tata adăugă:

— Eu nu-i scot din minți pe naziști.

— Poate că nu-i scoți fiindcă nu îi deranjezi prea tare.

Pe Tata îl enervau remarcile ei usturătoare. Ridică tonul:

— Și crezi că tu îi deranjezi cu glumele tale?

— Eu îi iau peste picior.

— Preferi să faci asta în loc să folosești argumente?

— Cred că este nevoie de ambele.

Tata se enervă și mai tare.

— Dar, Maud, nu vezi că te expui riscurilor și îți expui și familia?

— Dimpotrivă: adevăratul pericol este să nu-i iei peste picior pe naști. Ce viață ar duce copiii noștri dacă Germania ar deveni un stat fascist?

Genul acesta de discuție o neliniștea pe Carla. Nu putea suporta gândul că familia ei este în pericol. Viața trebuia să continue ca și până atunci. Își dorea să poată sta în acea bucătărie nenumărate dimineți, cu părinții ei față în față la masa de pin, cu Ada la masa de tocat și cu fratele ei, Erik, tropăind la etaj, întârziind din nou la micul dejun. De ce trebuia să se schimbe ceva?

Ascultase discuții politice la fiecare mic dejun, de când se știa, și credea că înțelege ce făceau părinții ei și cum plănuiau ei să facă din Germania un loc mai bun pentru toată lumea. Dar, în ultima vreme, ei începuseră să vorbească în alți termeni. Păreau să creadă că îi păștea un pericol cumplit, iar Carla nu-și putea închipui care era acesta.

Tata zise:

— Dumnezeu știe că fac tot posibilul ca să-i țin în frâu pe Hitler și șleahta lui!

— Și eu fac la fel. Însă, când o faci tu, ai impresia că urmezi o cale cumpătată. Chipul Mamei se înăspri de obidă când adăugă: Iar când o fac eu, sunt acuzată că îmi pun familia în pericol.

— Din motive întemeiate, replică Tata.

Cearța abia acum se încingea, însă în clipa aceea coborî Erik, tropăind pe scări ca un cal și intrând împleticindu-se în bucătărie, cu geanta de școală atârnată pe umăr. Avea 13 ani – fiind cu doi ani mai mare decât Carla – și deasupra buzei de sus începuseră să-i răsară fire negre și dizgrațioase de păr. Când erau mici, Carla și Erik se jucau mereu împreună; însă acele vremuri erau acum apuse, căci – de când se înălțase – el începuse să o trateze de parcă ar fi fost proastă și copilăroasă. De fapt, ea era mai isteată decât el, știind multe lucruri pe care el nici nu le pricepea, cum ar fi perioada menstruală lunară a femeilor.

— Cum se numește ultima melodie pe care ai cântat-o? i se adresă el Mamei.

Pianul îi trezea adeseori dimineața. Era un model Steinway – moștenit, odată cu casa, de la părinții Tatei. Mama cânta la el

dimineața, întrucât în timpul zilei era prea ocupată, iar seara prea obosită. În dimineața aceea interpretase o sonată de Mozart și apoi o piesă de jazz.

— Se numește *Tiger Rag*, îi zise ea lui Erik. Vrei niște brânză?

— Jazzul este decadent, spuse Erik.

— Nu fi tont!

Ada îi dădu lui Erik o farfurie cu brânză și cu un cârnat tăiat felii, iar el începu să înfulece. Manierele lui i se păreau execrabile Carlei.

Tata arboră o expresie severă.

— Cine ți-a mai zis și tâmpenia asta, Erik?

— Hermann Braun zice că jazzul nu înseamnă muzică, ci doar niște negrotei care fac gălăgie.

Hermann era cel mai bun prieten al lui Erik; tatăl lui era membru al Partidului Nazist.

— Hermann ar trebui să încerce mai întâi să interpreteze el o piesă.

Tata se uită la Mama și chipul i se îmblânzi. Ea îi zâmbi. El continuă:

— Mama ta a încercat să mă învețe să cânt ragtime, cu mulți ani în urmă, dar nu am reușit să prind ritmul.

Mama râse.

— A fost ca și cum ai fi încercat să înveți o girafă să meargă pe patine cu rotile.

Cearța se încheiase, observă Carla cu ușurare. Începu să se simtă mai bine. Luă niște pâine neagră și o înmuie în lapte.

Însă acum Erik era pus pe harță.

— Negrii sunt o rasă inferioară, rosti el sfidător.

— Mă îndoiesc, replică Tata cu răbdare. Dacă un negru ar fi crescut într-o casă cumsecade, plină cu cărți și tablouri, și ar fi trimis la o școală costisitoare, cu profesori buni, s-ar putea să devină mai inteligent decât tine.

— Este ridicol! protestă Erik.

Mama interveni:

— Nu-ți face tatăl ridicol, nătăflețule!

Vorbea pe un ton blând: își consumase toată mânia în disputa cu Tata. Acum părea doar dezamăgită și istovită.

— Nu știi ce spunei, nici tu, nici Hermann Braun.

Erik ripostă:

— Dar rasa ariană trebuie să fie superioară! Noi stăpânim lumea!

— Prietenii tăi naziști nu știu deloc istorie, spuse Tata. Vechii egipteni au construit piramidele pe vremea când germanii încă trăiau în peșteri. Arabii au stăpânit lumea în Evul Mediu; musulmanii făceau algebră în timp ce prinții germani nu știau nici măcar să-și scrie numele. Nu are nimic de-a face cu rasa.

Carla se încruntă și zise:

— Atunci, cu ce are de-a face?

Tata o privi cu drag.

— Este o întrebare foarte bună, iar faptul că ai pus-o arată ce față deșteaptă ești.

Ea se luminează la față de plăcere la auzul laudei lui.

— Civilizațiile se înalță și se prăbușesc - chinezii, aztecii, romanii -, dar nimeni nu știe cu adevărat care-i motivul.

— Haide, mâncați și îmbrăcați-vă, interveni Mama. Se face târziu.

Tata își scoase ceasul din buzunarul vestei și ridică din sprâncene.

— Nu-i târziu.

— Trebuie să o duc pe Carla acasă la familia Franck, îi explică Mama. Școala fetelor este închisă azi - trebuie reparată soba sau ceva de genul ăsta - și Carla o să stea azi cu Frieda.

Frieda Franck era cea mai bună prietenă a Carlei. Și mamele lor erau bune prietene. De fapt, în tinerețea lor, mama Friedei, Monika, fusese îndrăgostită de Tata - un fapt amuzant pe care i-l dezvăluise bunica Friedei într-o bună zi, după ce băuse prea mult sekt.

Tata zise:

— De ce nu poate să aibă grijă Ada de Carla?

— Ada are programare la doctor.

— Aa...

Carla se aștepta ca Tata să întrebe ce pățise Ada, dar el dădu din cap de parcă ar fi știut deja. Carla ar fi vrut să întrebe chiar ea, dar ceva îi spunea că era mai bine să nu o facă. Își propuse să o întrebe pe Mama mai târziu. Apoi, uită imediat de asta.

Tata plecă primul, după ce îmbrăcă un palton negru și lung. Apoi, Erik își puse basca pe cap - aplecând-o cât putu de mult pe ceafă, cum era moda printre prietenii săi - și ieși pe ușă în urma Tatei.

Carla și Mama o ajutară pe Ada să facă curat pe masă. Carla o iubea pe Ada aproape la fel de mult ca pe mama ei. Când Carla era mică, Ada avusese mereu grijă de ea, până când crescuse suficient de mare ca să meargă la școală, căci Mama muncise întotdeauna. Ada nu se căsătorise încă. A avea 29 de ani și o înfățișare destul de banală, dar avea un zâmbet bun și frumos. Cu o vară în urmă avusese o aventură cu un polițist, Paul Huber, dar aceasta nu durase prea mult.

Carla și mama ei se opriră în fața oglinzii de pe hol și își puseră pălăriile. Mama nu se grăbea. Își alegea o pălărie bleumarin de fetru, rotundă și cu boruri înguste, modelul purtat de toate femeile; însă ea și-o înclina într-un fel anume, ceea ce o făcea să arate mai șic. În timp ce Carla își puneă fesul de lână tricotat, se întrebă dacă va avea vreodată gustul mamei sale pentru vestimentație. Mama arăta ca o zeiță a războiului, cu gâtul ei lung, cu bărbia și pomeții sculptați parcă în marmură albă; era frumoasă, într-adevăr, dar nu arătoasă. Carla avea și ea părul negru și ochii verzi, dar semăna mai mult cu o păpușă umflată decât cu o statuie. Carla o auzise odată pe bunica ei spunându-i Mamei: „Rățușca ta urâtă o să crească și o să se transforme într-o lebedă, o să vezi”. Carla încă mai aștepta să se întâmple asta.

După ce se aranjă și Mama, ieșiră pe ușă. Casa lor se afla într-un șir de case înalte și elegante din cartierul Mitte, centrul vechi al orașului, concepute pentru miniștrii de rang înalt și ofițerii de armată, precum bunicul Carlei, care lucraseră în clădirile guvernamentale din apropiere.

Carla și mama ei luară tramvaiul pe Unter den Linden, apoi trenul, de pe Friedrich Strasse până la grădina zoologică. Familia Franck locuia în suburbia Schöneberg, aflată în sud-vest.

Carla spera să îl vadă pe fratele Friedei, Werner, care avea 14 ani. Îi plăcea de el. Uneori, Carla și Frieda își imaginau că se căsătoriseră fiecare cu fratele celeilalte, că erau vecine, iar copiii lor erau prieteni la cataramă. Pentru Frieda era doar un joc, însă – în sinea ei – Carla se gândea serios la asta. Werner era chipeș și matur, nefiind deloc caraghios precum Erik. În casa păpușilor din dormitorul Carlei, mama și tatăl care dormeau în patul dublu în miniatură se numeau Carla și Werner, însă nimeni nu știa asta, nici măcar Frieda.

Frieda mai avea un frate, pe nume Axel, în vârstă de șapte ani; însă acesta se născuse cu spina bifida și trebuia să rămână sub îngrijire medicală permanentă. Era ținut într-un spital special de la marginea Berlinului.

Mama părea preocupată pe drum.

— Sper că o să fie totul în ordine, murmură ea, mai mult pentru sine, când coborâra din tren.

— Sigur că o să fie în ordine, rosti Carla. O să mă distrez de minune cu Frieda.

— Nu mă refeream la asta. Vorbeam despre paragraful pe care l-am scris despre Hitler.

— Suntem în pericol? Avea dreptate tata?

— Tatăl tău are dreptate de cele mai multe ori.

— Ce o să se întâmple cu noi dacă îi enervăm pe naziști?

Mama o privi lung, într-un mod ciudat, apoi zise:

— O, Doamne, pe ce lume te-am adus?

Apoi amuți.

După ce merseră pe jos vreo zece minute, ajunseră la o vilă impunătoare, cu o grădină mare în față. Familia Franck era bogată: tatăl Friedei, Ludwig, era patronul unei fabrici ce producea aparate radio. Pe alee erau parcate două mașini. Cea mare, neagră și strălucitoare, era a lui Herr Franck. Motorul era pornit și un nor de aburi albaștri ieșea pe țeava de eșapament. Șoferul, Ritter, cu pantalonii uniformeii îndesați în cizme înalte, stătea cu basca în mână, pregătit să le deschidă ușa. Se înclină și spuse:

— Bună dimineața, Frau von Ulrich.

Cealaltă mașină era un model mic și verde, de două locuri. Un bărbat scund, cu o barbă căruntă, ieși din casă ținând o servietă de piele și își duse mâna la pălărie, salutând-o pe Mama în timp ce urca în mașina mai mică.

— Oare de ce a venit doctorul Rothmann aici atât de devreme? se întrebă Mama neliniștită.

Aflară foarte curând, când mama Friedei, Monika, veni la ușă; era o femeie înaltă, cu plete bogate, roșcate. Pe chipul palid i se citea neliniștea. În loc să le invite înăuntru, ea se postă în cadrul ușii pentru a le împiedica să intre.

— Frieda are pojar! zise ea.

— Îmi pare rău să aud asta, răspuse Mama. Cum se simte?

— Oribil. Are febră și tușește. Dar Rothmann zice că o să se facă bine. Însă momentan este în carantină.

— Desigur. Tu ai făcut pojar?

— Da, când eram mică.

— Și Werner a făcut - îmi aduc aminte că a avut o iritație cumplită. Dar soțul tău?

— Ludi a făcut pojar când era mic.

Femeile își întoarseră privirile spre Carla. Ea nu făcuse pojar până atunci. Își dădu seama că nu va putea să-și petreacă ziua cu Frieda.

Carla era dezamăgită, dar Mama părea de-a dreptul debusolată.

— Ediția de săptămâna asta a revistei este despre alegeri - nu pot să lipsesc de acolo.

Părea tulburată. Toți oamenii mari așteptau cu teamă alegerile generale care urmau să se desfășoare în acea duminică. Mama și Tata se temeau că naziștii aveau să obțină un rezultat atât de bun, încât avea să le permită să preia controlul deplin asupra guvernului.

— Pe deasupra, o să mă viziteze și cea mai bună prietenă a mea din Londra. Mă întreb dacă l-aș putea convinge pe Walter să-și ia liber azi ca să stea cu Carla!

Monika spuse:

— Ce-ar fi să-i telefonezi?

Nu multă lume avea telefon la domiciliu, însă familia Franck se număra printre puținii privilegiați, așa încât Carla și mama ei intrară pe hol. Aparatul se afla pe o măsuță cu picioare fusiforme, exact lângă ușă. Mama ridică receptorul și rosti numărul biroului Tatei din Reichstag, clădirea parlamentului. Când el veni la telefon, Mama îi explică situația. Ascultă câteva clipe, apoi se înfurie.

— Revista mea va îndemna o sută de mii de cititori să militeze pentru Partidul Social Democrat, spuse ea. Chiar ai ceva mai important de făcut azi?

Carla intuia cum avea să se termine discuția. Tata o iubea mult - și ea știa asta -, dar în toți cei unsprezece ani de viață ai fiicei sale, el nu avusese niciodată grijă de ea o zi întreagă. Toți tații prietenelor ei erau la fel. Bărbații pur și simplu nu făceau așa ceva. Însă Mama pretindea uneori că nu știa regulile după care trăiau femeile.

— Atunci, o voi lua cu mine la birou, zise ea în receptor. Nici nu vreau să mă gândesc ce-o să spună Jochmann.

Herr Jochmann era șeful ei.

— Omul nu-i deloc un feminist, și asta ca să mă exprim delicat.

Puse apoi receptorul în furcă fără să-și ia rămas-bun.

Carla ura momentele în care ei se certau - și era deja a doua oară în ziua aceea. Făcea ca tot universul să i se cutremure. Se temea mai mult de aceste certuri decât de naști.

— Haide atunci, îi zise Mama, după care porni spre ușă.

„Nici măcar nu o să-l văd pe Werner”, se gândi Carla abătută.

Chiar atunci tatăl Friedei apăru pe hol - era un bărbat cu pielea trandafirie și cu o mustăcioară neagră, plin de energie și vioșie. O salută politicos pe Mama, iar ea se opri puțin ca să schimbe câteva vorbe cu el, timp în care Monika îl ajuta să-și îmbrace haina neagră cu guler îmblănit.

El se duse apoi în capul scărilor și strigă:

— Werner! Vezi că plec fără tine!

Își puse o pălărie cenușie de fetru pe cap și ieși pe ușă.

— Sunt gata, sunt gata!

Werner coborî treptele în fugă, ca un dansator. Era înalt cât tatăl său, dar mai chipeș, cu părul blond-roșcat lăsat mai lung. Ducea sub braț o geantă ce părea să fie plină cu cărți; în cealaltă mână avea o pereche de patine și o crosă de hochei. Se opri cât să spună, foarte politicos:

— Bună dimineța, Frau von Ulrich. Apoi, pe un ton mai colocvial: Bună, Carla. Sora mea are pojar.

Carla simți că se înroșește, fără motiv.

— Știu, zise ea.

Încercă să se gândească la ceva fermecător și amuzant de adăugat, dar nu-i veni nimic în minte.

— Eu nu am făcut pojar, așa că nu pot să o văd.

— Eu am făcut când eram mic, rosti el, de parcă asta s-ar fi petrecut cândva foarte demult. Acum mă grăbesc, adăugă el pe un ton spășit.

Carla nu voia să-l piardă din ochi atât de repede. Ieși afară după el. Ritter îi ținea portiera din spate deschisă.

— Ce fel de mașină este asta? întrebă Carla.

Băieții știau întotdeauna modelele de mașini.

— O limuzină Mercedes-Benz W10.

— Pare foarte confortabilă.

Surprinse o privire din partea mamei sale, pe jumătate mirată, pe jumătate amuzată.

Werner spuse:

— Vreți să vă luăm cu noi?

— Mi-ar plăcea.

— Stai să-l întreb pe tata.

Werner își băgă capul în mașină și zise ceva. Carla îl auzi pe Herr Franck replicând:

— Da, da, bine, dar grăbiți-vă!

Fata se întoarse spre mama ei și îi spuse:

— Putem merge cu mașina!

Mama ezită o clipă. Nu împărtășea vederile politice ale lui Herr Franck - el le dădea bani naziștilor -, dar nu avea de gând să refuze un loc în mașina lui caldă într-o dimineață atât de friguroasă.

— Ce frumos din partea ta, Ludwig, rosti ea.

Urcară în mașină. În spate era loc pentru patru persoane. Ritter demară încet.

— Presupun că mergeți pe Koch Strasse? zise Herr Franck pe un ton întrebător.

Multe ziare și edituri își aveau sediul pe această stradă din cartierul Kreuzberg.

— Te rog, nu te deranja pentru mine. E suficient să ne lași pe Leipziger Strasse.

— Te pot lăsa exact la ușa clădirii, dacă vrei - dar bănuiesc că nu dorești ca toți colegii tăi stângiști să te vadă coborând din mașina unui plutocrat buhăit.

Spuse aceste cuvinte pe un ton în care se amestecau umorul și ostilitatea.

Mama îi surâse șăgalnic.

— Nu ești buhăit, Ludi - doar un pic durduliu.

Îl bătu ușor pe pânțelele umflat. El râse.

— Mda, am căutat-o cu lumânarea.

Tensiunea se risipi. Herr Franck ridică tubul acustic și îi dădu instrucțiuni lui Ritter.

Carla era încântată să se afle în aceeași mașină cu Werner și voia să profite de acest lucru ca să vorbească cu el, dar la început nu-i veni nimic în minte. Ar fi vrut să-i spună: „Când vei crește îndeajuns de mare, crezi că ai să vrei să te căsătorești cu

o față cu părul negru și ochii verzi, cu vreo trei ani mai mică decât tine și isteță foc?” În cele din urmă, arătă spre patine și zise:

— Ai meci astăzi?

— Nu, doar antrenament după ore.

— Pe ce post joci?

Ea nu avea habar de hocheiul pe gheață, dar știa că în jocurile de echipe existau mereu posturi.

— Extremă dreaptă.

— Nu este un sport cam periculos?

— Nu, dacă te miști repede.

— Probabil că ești un patinator grozav.

— Mă descurc binișor, rosti el cu modestie.

Carla o surprinse din nou pe mama ei privind-o cu un surâs enigmatic pe chip. Oare își dăduse seama de sentimentele Carlei pentru Werner? Carla se îmbujoră din nou.

Apoi, mașina se opri în fața școlii, iar Werner coborî.

— La revedere! spuse el, fugind apoi pe poartă în curtea școlii.

Ritter demară din nou, pornind de-a lungul malului sudic al canalului Landwehr. Carla se uită la barje, la încărcăturile lor de cărbune acoperite de zăpadă ca niște munți. Se simțea ușor dezamăgită. Izbutise să petreacă mai mult timp împreună cu Werner, insinuând că ar vrea să vină cu mașina, apoi pierduse vremea vorbind despre hochei pe gheață. Despre ce altceva ar fi vrut să vorbească cu el? N-ar fi putut spune cu siguranță.

Herr Franck îi zise Mamei:

— Ți-am citit editorialul din *Democratul*.

— Sper că ți-a plăcut.

— Am fost dezamăgit să constat că scrii cu atât de puțin respect față de cancelarul nostru.

— Crezi că jurnaliștii ar trebui să scrie cu respect despre politicieni? replică Mama amuzată. E o idee radicală. Presa nazistă ar trebui să fie mai politicoasă față de soțul meu! Nu cred că le surâde ideea.

— Nu despre toți politicienii, evident, rosti Franck iritat.

Traversară intersecția aglomerată din Potsdamer Platz. Mașinile și tramvaiele se amestecau cu căruțele și cu pietonii într-o harababură fără margini.

Mama zise:

— Nu este mai bine ca presa să poată critica pe toată lumea, fără discriminare?

— O idee minunată, admise el. Însă voi, socialiștii, trăiți într-o lume ideală. Oamenii pragmatici știu că Germania nu poate trăi din idei. Oamenii au nevoie de pâine, încălțări și cărbune.

— Sunt complet de acord, spuse Mama. Și mie mi-ar prinde bine niște cărbune în plus. Dar îmi doresc ca Erik și Carla să fie cetățeni într-o țară liberă.

— Supraestimați importanța libertății. Libertatea nu îi face pe oameni mai fericiți. Ei preferă conducători puternici. Eu vreau ca Werner, Frieda și bietul Axel să crească într-o țară mândră, disciplinată și unită.

— Și, ca să fim uniți, avem nevoie de derbedei tineri în cămăși brune care să bată negustori evrei bătrâni?

— Politica este dură. Nu avem ce face în privința asta.

— Ba dimpotrivă, tu și cu mine suntem lideri, Ludwig, chiar dacă în feluri diferite. Este responsabilitatea noastră să facem ca politica să nu mai fie atât de dură și de violentă, ci mai degrabă cinstită și rațională. Dacă nu facem asta, înseamnă că nu ne achităm de îndatoririle noastre patriotice.

Herr Franck fierbea.

Carla nu știa prea multe despre bărbați, dar își dădea seama că le displăcea ca o femeie să le facă morală cu privire la îndatoririle lor. Mama probabil că uitase să își activeze șarmul ei obișnuit în acea dimineață. Însă toată lumea era încordată. Alegerile care băteau la ușă îi țineau pe toți ca pe ace.

Mașina ajunsese în Leipziger Platz.

— Unde vreți să vă las? rosti Herr Franck cu răceală.

— Aici este bine, zise Mama.

Franck bătu în geamul despărțitor. Ritter opri mașina și se grăbi să deschidă portiera.

Mama spuse:

— Sper ca Frieda să se însănătoșească grabnic.

— Îți mulțumesc.

Coborâră din mașină, iar Ritter închise portiera.

Mai aveau de mers câteva minute până la birou, însă era clar că Mama nu mai dorise să rămână în mașină. Carla spera că Mama nu avea de gând să se certe în permanență cu Herr Franck. Asta ar fi putut însemna să-i vadă mult mai rar pe Frieda și pe Werner. Și nu i-ar fi plăcut deloc așa ceva.

Porniră la drum cu pas grăbit.

— Încearcă să fii cuminte la birou, îi zise Mama.

Nota de rugămintă sinceră din glasul ei o emoționează pe Carla, făcând-o să se simtă rușinată pentru că îi provoca bătăi de cap mamei sale. Își promise să se comporte ireproșabil.

Mama salută câțiva oameni pe drum - avea acea rubrică de când se știa Carla, așa că era foarte cunoscută în lumea presei. Toți îi spuneau „Lady Maud”, în engleză.

În apropierea clădirii în care își avea sediul *Democratul*, văzură o figură cunoscută: sergentul Schwab. Acesta luptase alături de Tata în Marele Război și purta încă tunsoarea scurtă, soldățească. După război lucrase ca grădinar, mai întâi pentru bunicul Carlei, apoi pentru tatăl ei; dar furase bani din poșeta Mamei și Tata îl concediasse. Acum purta uniforma hidoasă a Batalioanelor de Asalt - Cămășile Brune -, care nu erau de fapt soldați, ci naziști autorizați să acționeze ca trupe auxiliare de poliție.

Schwab rosti cu glas tare „Bună dimineța, Frau von Ulrich!”, de parcă nu ar fi fost deloc rușinat de faptul că era un hoț. Nici măcar nu își duse mâna la beretă.

Mama înclină cu răceală din cap și trecu pe lângă el.

— Mă întreb ce caută aici, mormăi ea neliniștită când intrară în clădire.

Revista ocupa primul etaj al unei clădiri moderne de birouri. Carla știa că acolo nu erau bineveniți copiii, așa că spera să poată ajunge în biroul Mamei fără să fie observată. Însă pe scări se întâlnește cu Herr Jochmann. Acesta era un bărbat mătăhălos, cu ochelari cu rame groase la ochi.

— Ce-i asta? se răsti el, cu țigara în gură. Acum avem și grădiniță aici?

Mama nu ripostă la bătăria lui.

— M-am gândit la comentariul dumneavoastră de zilele trecute, rosti ea. Cum că tinerii din ziua de azi își închipuie că jurnalismul este o meserie nemaipomenită, fără să înțeleagă de fapt ce trudă istovitoare presupune el.

El se încruntă.

— Am zis eu așa ceva? Mă rog, oricum este adevărat.

— Așa că am adus-o pe fiica mea aici ca să vadă cum stau lucrurile în realitate. Cred că va fi bine pentru educația ei, mai ales dacă va vrea să se facă scriitoare. O să scrie un raport

despre vizită și o să-l prezinte în fața clasei. Sunt convinsă că veți fi de acord.

Mama născocea toate acestea din mers, făcând ca totul să sune convingător, se gândi Carla. Mai-mai că-i venea și ei să creadă. În sfârșit, își activase șarmul caracteristic.

Jochmann zise:

— Dar nu ziceai că azi trebuie să vină un oaspete important de la Londra?

— Ba da, Ethel Leckwith, însă ea este o prietenă mai veche a mea - o cunoaște pe Carla de când era mică.

Jochmann se mai înmuie puțin.

— Hmm... Bine. Avem o ședință editorială peste cinci minute, de îndată ce îmi cumpăr țigări.

— Vi le poate cumpăra Carla. Mama se întoarse spre ea și zise: Ceva mai jos pe stradă este o tutungerie. Herr Jochmann fumează țigări Roth-Händle.

— O, asta mă scutește de-un drum.

Jochmann îi dădu Carlei o monedă de o marcă.

Mama îi spuse:

— Când te întorci, mă găsești în capul scărilor, lângă alarma de incendiu.

Îi întoarse spatele și îl luă de braț pe Jochmann, debordând de încredere.

— Ediția de săptămâna trecută mi s-a părut cea mai bună de până acum, îi zise ea în timp ce urcau treptele.

Carla ieși în fugă în stradă. Mama scăpase basma curată, folosindu-se de amestecul ei caracteristic de îndrăzneală și flirt. Ea obișnuia să spună: „Noi, femeile, trebuie să apelăm la toate armele pe care le avem la dispoziție”. Dacă se gândea mai bine, Carla trebuia să admită că folosisese ea însăși tacticile Mamei ca să meargă cu mașina lui Herr Franck.

Poate că semăna cu mama ei, la urma urmei. Era posibil ca acesta să fi fost motivul pentru care Mama îi zâmbise în felul acela straniu: poate că se vedea pe sine, așa cum fusese cu treizeci de ani în urmă.

La magazin era coadă. Jumătate dintre jurnaliștii din Berlin păreau să-și cumpere cele de trebuință pentru tot restul zilei. Într-un final, Carla cumpără un pachet de Roth-Händle și se întoarse în clădirea *Democratului*. Nu-i fu greu să găsească alarma de incendiu - era un mâner mare, prins de perete -, dar

Mama nu era în biroul său. Cel mai probabil se dusese la acea ședință editorială.

Carla porni de-a lungul coridorului. Toate ușile erau deschise și majoritatea încăperilor erau pustii, cu excepția câtorva femei, probabil dactilografe și secretare. În partea din spate a clădirii, se afla o ușă închisă pe care scria „Sala de conferințe”. Carla auzi voci ridicate, de bărbați certându-se. Ciocăni la ușă, fără să primească răspuns. Ezită un pic, apoi apăsă clanța și intră.

Camera era îmbâcsită de fum de țigară. Vreo nouă-zece oameni stăteau în jurul unei mese lungi. Mama era singura femeie de acolo. Oamenii amuțiră, aparent surprinși, când Carla se duse până în capul mesei și îi dădu lui Jochmann țigările și restul. Tăcerea lor o făcu să creadă că greșise intrând acolo.

Însă Jochmann zise:

— Mulțumesc.

— Cu plăcere, domnule, rosti ea făcând o ușoară reverență, fără vreun motiv anume.

Bărbații pufniră în râs. Unul dintre ei spuse:

— Noua ta asistentă, Jochmann?

Și-atunci, ea își dădu seama că era totul în regulă.

Leși repede din cameră și se întoarse în biroul Mamei. Nu își scoase haina de pe ea - era prea frig. Se uită împrejur. Pe birou erau un telefon, o mașină de scris și teancuri de hârtii albe și indigo. Lângă telefon se afla o fotografie înrămată, înfățișându-i pe Carla, pe Erik și pe Tata. Fusese făcută cu vreo doi ani în urmă, într-o zi însorită petrecută la plaja de lângă lacul Wannsee, la 25 de kilometri de centrul Berlinului. Tata purta pantaloni scurți. Râdeau cu toții. Asta se întâmpla înainte ca Erik să înceapă să pretindă că este un om mare, serios și sobru.

În birou mai era o singură fotografie, atârnată de perete, în care apărea Mama alături de eroul social-democrat Friedrich Ebert, primul președinte al Germaniei de după război. Fusese făcută cu vreo zece ani în urmă. Carla zâmbi văzând rochia fără forme și cu talie joasă pe care o purta Mama, ca și tunsoarea ei băiețească: probabil că aceea era moda pe atunci.

Pe raft se aflau agende, cărți de telefon, dicționare în mai multe limbi și atlase, dar nimic de citit. În sertarul biroului erau creioane, câteva perechi noi de mănuși, nedespachetate, un pachet de tampoane igienice și un caiet cu nume și numere de telefon.

Carla actualiză calendarul de birou, aducându-l la data curentă – luni, 27 februarie 1933. Apoi, puse o foaie de hârtie în mașina de scris. Își bătu numele complet, Heike Carla von Ulrich. La vârsta de cinci ani anunțase că nu îi plăcea numele Heike și că ar vrea ca toată lumea să îi folosească al doilea nume; și, spre surprinderea ei, familia îi făcuse pe plac.

Fiecare tastă de la mașina de scris făcea ca o tijă metalică să se ridice și să lovească hârtia printr-o bandă cu tuș, imprimând o literă. Când apăsă din greșeală două taste deodată, tijele se încurcară. Încercă să le despartă, dar nu izbuti. Nu fu de ajutor nici să apese o altă tastă: acum erau trei tije blocate.

Gemu: deja era în încurcătură.

Un zgomot de pe stradă îi distrase atenția. Se duse la fereastră. Vreo douăsprezece Cămăși Brune mășăluiau pe mijlocul drumului, răcnind diverse sloganuri: „Moarte evreilor! Evreii ajung în iad!” Carla nu putea să înțeleagă de ce erau atât de supărați pe evrei, care păreau oameni obișnuiți, deosebiți doar prin religie. Fu surprinsă să îl vadă pe sergentul Schwab în fruntea trupei. Îi păruse rău pentru el când fusese dat afară, fiindcă știa cât de greu era să-ți găsești o slujbă. Erau milioane de oameni care-și căutau de lucru în Germania. Tata zicea că era din cauza crizei. Însă Mama spusese:

— Cum putem ține în casă pe cineva care fură?

Acum, scandau altceva. „Faceți zob ziarele evreiești!”, strigau ei la unison. Unul dintre ei azvârli cu ceva și o legumă stricată se izbi de ușa unui ziar național. Apoi, spre groaza Carlei, ei se întoarseră spre clădirea în care se afla și ea.

Se dădu înapoi și trase cu ochiul pe la marginea ramei de la fereastră, sperând că nu va fi zărită. Ei se opriră în fața clădirii, scandând în continuare. Unul aruncă o piatră. Aceasta lovi geamul la care stătea Carla, fără să îl spargă, însă ea tot scăpă un mic strigăt de frică. O clipă mai târziu, în încăperea intră una dintre dactilografe, o tânără cu beretă roșie.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea, apoi se uită pe fereastră. La naiba!

Cămășile Brune intrară în clădire, iar Carla auzi trototul bocancilor pe scări. Era speriată: ce voiau să facă?

Sergentul Schwab intră în biroul Mamei. Șovăi, văzându-le pe cele două femei, apoi păru să-și vină în fire. Ridică mașina de scris și o azvârli în geam, spărgându-l.

Carla și dactilografa țipară.

În prag apărură și alte Cămăși Brune, scandându-și sloganurile. Schwab o înșfacă pe dactilografa de braț și zise:

— Și-acum, drăguț, unde-i seiful biroului?

— La arhivă! rosti ea înspăimântată.

— Arată-mi.

— Da, orice!

El o împinse afară din cameră.

Carla izbucni în plâns, apoi se opri. Se gândi să se ascundă sub birou, dar ezită să o facă. Nu voia să le arate cât de speriată era. Ceva în sinea ei o îndemna să îi sfideze.

Dar ce putea face? Se hotărî să o avertizeze pe Mama.

Se duse în pragul ușii și aruncă o privire pe hol. Cămășile Brune intrau și ieșeau din birouri, dar nu ajunseseră până în capătul coridorului. Carla nu știa dacă oamenii din sala de conferințe auziseră gălăgia. Fugi cât putu de repede de-a lungul holului, dar se opri când auzi un țipăt. Se uită într-o cameră și îl văzu pe Schwab zgâlțâind-o pe dactilografa cu beretă roșie și zbierând:

— Unde-i cheia?

— Nu știi, jur că spun adevărul! țipa dactilografa.

Carla era revoltată. Schwab nu avea niciun drept să se poarte așa cu o femeie. Strigă la el:

— Dă-i drumul, Schwab, hoțule!

Schwab o privi cu ură și ea simți deodată o spaimă și mai mare. Apoi, privirea lui se aținti asupra cuiva din spatele ei și el spuse:

— la plodu' ăla de-acolo, la naiba!

Ea simți cum este săltată de pe podea.

— Ești o evreică mică? auzi o voce de bărbat. Așa pari, cu părul ăsta negru al tău.

Asta o înspăimântă.

— Nu sunt evreică! strigă ea.

Cămașa Brună o duse în capătul coridorului și o lăsă în biroul Mamei. Ea se împletici și căzu la podea.

— Stai aici, îi zise el, apoi plecă.

Carla se ridică în picioare. Nu era rănită. Holul era acum plin de Cămăși Brune și nu putea ajunge la mama ei. Dar trebuia să ceară ajutor de la cineva.

Se uită afară, prin geamul spart. Pe stradă se adunase deja o mică mulțime. Doi polițiști stăteau printre privitori, sporovăind. Carla îi strigă:

— Ajutor! Ajutor, poliția!

Ei o văzură și pufniră în răs.

Asta o înfurie, iar mânia îi mai temperă frica. Se uită din nou pe hol. Privirea îi căzu pe alarma de incendiu de pe perete. Întinse mâna și apucă mânerul.

Ezită puțin. Nu aveai voie să pornești alarma decât dacă era un incendiu, iar pe perete era un avertisment cu privire la pedepsele aspre care îi așteptau pe cei care nu se supuneau. În cele din urmă însă, trase mânerul.

Pentru o clipă, nu se întâmplă nimic. Poate că mecanismul nu funcționa. Apoi se auzi un sunet strident ca de claxon, înălțându-se și coborând ritmic, răsunând în toată clădirea.

Oamenii din sala de conferințe apărură aproape instantaneu în capătul coridorului.

Jochmann ieși primul.

— Ce dracu' se întâmplă? rosti el mânios, răcnind ca să acopere sunetul alarmei.

Una dintre Cămășile Brune spuse:

— Ciorna asta iudeo-comunistă ne-a insultat conducătorul, așa că o închidem.

— Ieșiți din birourile mele!

Individul îl ignoră și se duse într-o cameră alăturată. O clipă mai târziu se auzi un țipăt de femeie, apoi zgomotul unui birou de oțel răsturnat.

Jochmann se întoarse spre un angajat.

— Schneider, sună imediat la poliție!

Carla știa că asta nu avea să fie de ajutor. Poliția era deja acolo și nu făcea nimic.

Mama își croi drum prin gloata de oameni și veni în fugă pe hol.

— Ești teafără? strigă ea.

O cuprinse pe Carla în brațe. Carla nu voia să fie tratată ca un copil, împingându-și mama la o parte, ea zise:

— Sunt bine, nu-ți face griji.

Mama se uită împrejur.

— Mașina mea de scris!

— Au azvârlit-o pe geam.

Carla își dădu seama că nu avea să mai fie certată pentru că blocase mecanismul.

— Trebuie să ieșim de-aici.

Mama înșfăcă telefonul de birou, apoi o apucă pe Carla de mână și ieșiră în grabă din cameră.

Nu încercă nimeni să le oprească în timp ce alergau pe scări. În fața lor, un bărbat bine făcut (probabil unul dintre reporteri) prinsese capul unei Cămăși Brune la subsuoară și îl târa afară din clădire. Carla și mama sa ieșiră după ei. În spatele lor venea o altă Cămașă Brună.

Reporterul se apropie de cei doi polițiști, târându-l în continuare pe individ.

— Arestați-l pe acest om, rosti el. L-am surprins jefuind biroul. Veți găsi un borcan de cafea în buzunarul lui.

— Dați-i drumul, vă rog, spuse polițistul mai vârstnic.

Fără nicio tragere de inimă, reporterul îi dădu drumul Cămășii Brune. Camaradul acestuia apăru și el.

— Cum vă numiți, domnule? îl întrebă polițistul pe reporter.

— Mă numesc Rudolf Schmidt și sunt corespondentul *Democratului* în parlament.

— Rudolf Schmidt, ești arestat pentru ultraj la adresa poliției.

— Nu fiți ridicol! L-am prins pe omul acesta furând!

Polițistul le făcu semn celor două Cămăși Brune.

— Duceți-l la secție.

Indivizii îl înșfăcară pe Schmidt de brațe. El păru să vrea să opună rezistență, apoi se răzgândi.

— Toate detaliile acestui incident vor apărea în următoarea ediție a *Democratului*! zise el.

— Nu va mai fi nicio ediție, spuse polițistul. Luați-l de-aici.

O mașină de pompieri sosi în trombă și din ea coborâră vreo șase pompieri. Șeful lor se răsti la polițiști:

— Trebuie să evacuăm clădirea.

— Întoarceți-vă la cazarmă, nu-i niciun incendiu aici, zise polițistul mai vârstnic. Sunt doar Batalioanele de Asalt care închid o revistă comunistă.

— Nu mă interesează asta, replică pompierul. A fost dată alarma și prima noastră sarcină este să scoatem pe toată lumea afară, cu tot cu Batalioanele de Asalt. Ne descurcăm și fără ajutorul vostru.

Rostind aceste cuvinte, el își conduse oamenii în clădire.

Carla o auzi pe mama sa spunând:

— O, nu!

Se întoarse și o văzu pe Mama uitându-se fix la mașina sa de scris, care zăcea în locul în care căzuse pe caldarâm. Carcasa metalică se desprinsese, lăsând să se vadă legăturile dintre taste și tije. Tastatura se strâmbase, un capăt al cilindrului se desprinsese și clopoțelul care anunța capătul rândului zăcea puțin mai încolo, pe jos.

Mașinile de scris nu erau obiecte prețioase, dar Mama părea gata-gata să izbucnească în plâns.

Cămășile Brune și angajații revistei ieșiră din clădire, mânați de la spate de pompieri. Sergentul Schwab se împotrivea din răsuputeri, răcnind mânios: „Nu-i niciun incendiu!” Însă pompierii îl scoaseră pe sus din clădire.

Jochmann ieși și îi spuse Mamei:

— Nu au apucat să provoace prea multe pagube - pompierii i-au oprit la timp. Cel care a tras alarma ne-a făcut un mare serviciu!

Carla fusese îngrijorată că avea să fie muștrată pentru că trăsese alarma fără rost. Acum realiza că procedase corect. O apucă pe mama ei de mână. Asta păru să o smulgă pe Mama din suferința prin care trecea. Ea se șterse la ochi cu mâneca - o reacție neobișnuită care demonstra cât de afectată era: dacă ar fi făcut Carla un asemenea gest, i s-ar fi atras atenția că trebuie să folosească batista.

— Și-acum, ce ne facem?

Mama nu zicea niciodată așa ceva - ea știa întotdeauna ce era de făcut.

Carla își dădu seama că în apropiere mai erau doi oameni. Își ridică privirea. Una din persoane era o femeie de-o seamă cu Mama, foarte drăguță, cu un aer autoritar. Carla o cunoștea, dar nu știa exact de unde. Lângă ea se afla un băiat destul de tânăr ca să-i fie fiu. Era zvelt, nu foarte înalt, dar arăta ca o vedetă de cinema. Avea un chip frumos, ce ar fi fost de-a dreptul fără cusur dacă nu ar fi avut nasul turtit și strâmb. Cei doi păreau șocați, iar tânărul era livid de furie.

Femeia vorbi prima:

— Bună, Maud, rosti ea în engleză, iar vocea ei i se păru oarecum familiară Carlei. Nu mă mai recunoști? continuă ea. Sunt Eth Leckwith, iar el este Lloyd.

(II)

Lloyd Williams găsi în Berlin un club de box unde să se antreneze o oră pe câțiva gologani. Clubul se afla într-un cartier muncitoresc numit Wedding, la nord de centrul orașului. Se antrenă cu măciucile și cu mingea medicinală, sări coarda, lovi sacul de box, apoi își puse casca pe cap și făcu cinci ture în jurul ringului. Antrenorul de la club îi găsi un partener de antrenament, un german de-o seamă cu el și cam din aceeași categorie, semimijlocie. Germanul avea o lovitură rapidă și surprinzătoare cu care îl nimeri pe Lloyd de câteva ori, asta până când lui Lloyd îi intră un croșeu de stânga și îl culcă la pământ.

Lloyd crescuse într-un cartier aspru, East End din Londra. La 12 ani fusese bătut la școală.

— Și eu am pățit la fel, îi zisese tatăl său vitreg, Bernie Leckwith. Dacă ești cel mai isteț din școală, se iau de tine toți derbedeii.

Tata era evreu – mama lui vorbea doar idiș. El îl duse pe Lloyd la Clubul de Box Aldgate. Ethel se împotrivi, dar Bernie se impusese, ceea ce nu se întâmpla prea des.

Lloyd învățase să se miște repede și să lovească puternic și nimeni nu se mai luase de el. Tot așa se alesese și cu nasul spart, care îi mai diminuea puțin aspectul chipeș. Și își descoperise un talent. Avea reflexe rapide și un spirit bătaios, ceea ce îi adusese multe victorii în ring. Antrenorul era dezamăgit că el voia să meargă la Universitatea Cambridge, în loc să urmeze o carieră de profesionist.

Făcu un duș și se îmbrăcă din nou în costum, apoi se duse într-un bar de muncitori, își luă o halbă de bere și se așază la o masă ca să-i scrie surorii sale vitrege, Millie, despre incidentul cu Cămășile Brune. Millie îl invidia pentru că venise în această excursie cu mama lor, iar el îi promisese că îi va raporta tot ce se întâmplă.

Lloyd fusese tulburat de încăierarea la care asistase în acea dimineață. Politica făcea parte din viața lui de zi cu zi: mama lui fusese deputată în Camera Comunelor, tatăl său era consilier local în Londra și el era președintele filialei din Londra a Ligii Tineretului Laburist. Însă pentru el totul se rezuma la dezbateri și alegeri – până azi. Nu mai văzuse niciodată un birou devastat

de golani în uniformă, sub privirile îngăduitoare ale poliției. Era o politică fără mănuși, iar asta îl șoca.

„Oare s-ar putea întâmpla așa ceva și în Londra, Millie?” scrisese el. Primul impuls era să creadă că nu ar fi fost posibil. Însă Hitler avea admiratori printre industriașii și patronii de ziare britanici. Cu numai câteva luni în urmă, nemernicul de Sir Oswald Mosley (deputat în Camera Comunelor) fondase Uniunea Britanică a Fasciștilor. La fel ca naziștii, și ei patrulau pe străzi în uniforme militare. Ce mai urma?

Încheie scrisoarea și o împături, apoi luă trenul înapoi spre centrul orașului. El și mama lui trebuiau să se întâlnească cu Walter și cu Maud von Ulrich la cină. Lloyd auzise toată viața de Maud. Ea și mama sa erau, în mod neașteptat, prietene: Ethel începuse să lucreze ca menajeră în conacul familiei lui Maud. Apoi, fuseseră sufragete împreună, militând pentru acordarea dreptului de vot femeilor. În timpul războiului, publicaseră un ziar feminist, *Soția soldatului*. După aceea se certaseră pe teme politice și relația lor se răcise.

Lloyd își amintea foarte clar vizita familiei von Ulrich la Londra în 1925. Avea pe atunci 10 ani, fiind suficient de mare cât să se simtă stânjenit pentru că nu știa germana, în vreme ce Erik și Carla, care aveau cinci, respectiv trei ani, erau bilingvi. Acela fusese momentul împăcării dintre Ethel și Maud.

Își croi drum spre restaurant – Bistro Robert. Interiorul era în stil Art Deco, cu scaune și mese dreptunghiulare și cu lampadare de fier lucrate cu grijă, cu abajururi din sticlă colorată; însă lui îi plăceau șervețelele albe și apretate de lângă farfuria.

Ceilalți trei erau deja acolo. Femeile îi luau imediat ochii, își dădu el seama în timp ce se apropia de masă: cu posturi și ținute elegante, atrăgătoare și sigure pe ele. Primeau priviri admirative de la ceilalți oameni din local. Se întrebă cât de mult din simțul estetic al mamei sale fusese împrumutat de la prietena ei aristocrată.

După ce comandă, Ethel le explică scopul vizitei.

— Mi-am pierdut locul în parlament în 1931, zise ea. Sper să îl recâștig la următoarele alegeri, dar între timp trebuie să îmi câștig cumva existența. Din fericire, Maud, tu m-ai învățat să fiu jurnalistă.

— Nu te-am învățat prea multe, replică Maud. Ai un talent înnăscut.

— Scriu o serie de articole despre naziști pentru *News Chronicle* și am contract să scriu o carte pentru un editor pe nume Victor Gollancz. L-am adus pe Lloyd pe post de translator - el studiază franceza și germana.

Lloyd remarcă zâmbetul ei plin de mândrie și se simți nevredețnic de el.

— Abilitățile mele de translator nu au fost încă puse la încercare, rosti el. Până acum am întâlnit doar oameni ca dumneavoastră, care vorbesc o engleză fără cusur.

Lloyd comandă șnițel vienez, ceva ce nu văzuse niciodată în Anglia. I se păru delicios.

În timp ce mâncau, Walter îl întrebă:

— Nu ar trebui să fii acum la școală?

— Mama a zis că așa o să învăț mai repede germana, iar cei din conducerea școlii i-au dat dreptate.

— Ce-ar fi să vii să lucrezi pentru mine în Reichstag o vreme? Fără plată, mă tem, dar vei avea ocazia să vorbești în germană toată ziua.

Lloyd era încântat.

— Ar fi minunat! O oportunitate extraordinară!

— Asta dacă Ethel se poate lipsi de tine, adăugă Walter.

Ea zâmbi.

— Desigur, cu condiția să mi-l lași la dispoziție atunci când am nevoie de el.

— Firește.

Ethel se întinse peste masă și atinse mâna lui Walter. Era un gest intim și Lloyd realizează că legătura dintre cei trei era foarte strânsă.

— Ești foarte cumsecade, Walter, spuse ea.

— Nu. Doar că nu strică niciodată să ai un asistent tânăr și inteligent care să înțeleagă jocul politic.

Ethel zise:

— Nu sunt sigură că mai înțeleg cum funcționează jocul politic acum. Ce Dumnezeu se petrece în Germania?

Maud zise:

— Ne-am descurcat rezonabil pe la jumătatea anilor '20. Aveam un guvern democrat și o economie în plină creștere. Dar

totul a fost dat peste cap de crahul de pe Wall Street, din 1929. Acum suntem adânciți în criză.

Glasul îi tremură de amărăciune.

— Sunt câte o sută de oameni care stau la coadă pentru un singur post. Mă uit la fețele lor. Sunt disperăți. Nu știu cum le vor mai pune mâncare pe masă copiilor. Și apoi vin naziștii, care le oferă speranță, iar ei își zic: ce mai avem de pierdut?

Walter părea să creadă că ea exagerează. Pe un ton ceva mai vesel, el spuse:

— Vestea bună este că Hitler nu a reușit să atragă de partea sa majoritatea germanilor. La ultimele alegeri, naziștii au obținut doar o treime din voturi. Este drept că au devenit cel mai mare partid, dar din fericire guvernul lui Hitler este unul minoritar.

— De aceea a cerut organizarea unui nou scrutin, interveni Maud. Are nevoie de o majoritate calificată ca să transforme Germania în dictatura brutală pe care și-o dorește.

— Și o va obține? întrebă Ethel.

— Nu, replică Walter.

— Da, zise Maud.

Walter zise:

— Nu cred că poporul german va vota vreodată pentru instaurarea dictaturii.

— Însă alegerile nu vor fi corecte! exclamă Maud furioasă. Uite ce s-a întâmplat cu revista mea azi. Toți cei care-i critică pe naziști sunt în pericol. Și asta în timp ce propaganda lor este pretutindeni.

Lloyd spuse:

— Dar nu pare să le opună nimeni rezistență!

Și-ar fi dorit să fi ajuns cu câteva minute mai devreme la sediul *Democratului* în acea dimineață, ca să fi pocnit câteva Cămăși Brune. Își dădu seama că își încleștase pumnul și se sili să-l descleșteze. Însă indignarea nu i se stinse.

— De ce nu atacă și stângiștii sediile publicațiilor naziste? zise el. Să simtă și ei pe pielea lor cum este!

— Nu trebuie să răspundem la violență tot cu violență! rosti Maud cu emfază. Hitler abia așteaptă un pretext ca să declare stare de necesitate, să suspende drepturile cetățenești și să-și azvârle adversarii la închisoare. Glasul ei căpătă accente rugătoare: Trebuie să evităm cu orice chip să-i oferim acest pretext - indiferent cât de greu ar fi.

Terminară de mâncat. Restaurantul începu să se golească. Când se servi cafeaua, li se alătură patronul, vărul lui Walter, Robert von Ulrich, și maestrul bucătar Jörg. Robert fusese diplomat în cadrul ambasadei austriece de la Londra înainte de Marele Război, în vremea în care Walter lucra la ambasada germană de acolo - și se îndrăgostea de Maud.

Robert semăna cu Walter, dar era mult mai pedant în înfățișare - avea un ac de aur la cravată, peceti la lanțul ceasului și părul gelat în exces. Jörg era mai tânăr, un bărbat blond cu trăsături delicate și cu surâs voios. Cei doi fuseseră prizonieri de război în Rusia. Acum locuiau într-un apartament de deasupra restaurantului.

Depănară amintiri de la nunta lui Walter și a lui Maud, organizată în mare taină în ajunul războiului. Nu avuseseră invitați, dar Robert și Ethel fuseseră cavalier, respectiv domnișoară de onoare. Ethel zise:

— Am servit șampanie la hotel, apoi am sugerat cu tact că Robert și cu mine vom pleca, iar Walter - ea își înăbuși un chicot de râs -, Walter a spus: „Ah, dar credeam că vom lua cina împreună!”

Maud chicoti.

— Îți închipui ce încântată am fost să aud asta!

Lloyd se uită în ceașca de cafea, stânjenit. Avea 18 ani și era încă virgin, așa că aceste glume despre luna de miere îl cam stinghereau.

Pe un ton mai sobru, Ethel o întrebă pe Maud:

— Ai mai primit vreo veste de la Fitz?

Lloyd știa că nunta secretă provocase o ruptură teribilă între Maud și fratele ei, contele Fitzherbert. Fitz o dezmoștenise, pe motiv că nu îi ceruse lui, capul familiei, permisiunea de a se căsători.

Maud clătină din cap cu tristețe.

— I-am scris când am fost în Londra, dar el a refuzat să mă vadă. L-am rănit în orgoliu când m-am căsătorit cu Walter fără să-i spun. Fratele meu este un om neiertător, mă tem.

Ethel achită nota. În Germania totul era ieftin, dacă aveai valută. Pe când se pregăteau să se ridice și să plece, un necunoscut veni la masă și, fără să-l poftescă nimeni, își trase un scaun. Era un bărbat vânjos, cu o mustăcioară pe fața rotundă. Purta o uniformă a Cămășilor Brune.

Robert rosti cu răceală:

— Cu ce vă pot ajuta, domnule?

— Sunt comisarul criminalist Thomas Macke. Apucă de braț un chelner care trecea pe-acolo și-i zise: Adu-mi o cafea.

Chelnerul îl privi întrebător pe Robert, care încuviință.

— Lucrez la secția politică a poliției prusace, continuă Macke. Sunt șeful serviciului de informații din Berlin.

Lloyd îi traduse toate acestea mamei sale, pe un ton coborât.

— Totuși, spuse Macke, aș dori să discut cu patronul restaurantului despre o chestiune personală.

Robert zise:

— Unde lucrați acum o lună?

Această întrebare neașteptată îl luă prin surprindere pe Macke, care replică imediat:

— La secția de poliție din Kreuzberg.

— Și cu ce vă ocupați acolo?

— Eram șeful arhivei. De ce întrebați?

Robert dădu din cap, de parcă s-ar fi așteptat la acest răspuns.

— Deci ați trecut de la funcția de arhivar la cea de șef al serviciului de informații din Berlin. Felicitări pentru această promovare rapidă. Se întoarse către Ethel și zise: Când Hitler a ajuns cancelar la sfârșitul lui ianuarie, lacheul lui, Hermann Göring, a preluat funcția de ministru de interne al Prusiei - devenind șeful celei mai mari forțe polițienești din lume. De atunci, Göring a concediat polițiști pe bandă, înlocuindu-i cu naziști. Se întoarse din nou spre Macke și zise sarcastic: Totuși, sunt convins că în cazul oaspetelui nostru surpriză promovarea s-a făcut strict pe merit.

Macke se înroși la față, dar își păstră cumpătul.

— După cum spuneam, doresc să vorbesc cu patronul despre ceva personal.

— Vă rog să reveniți mâine dimineață. Ora zece vă convine?

Macke ignoră această sugestie.

— Fratele meu lucrează și el în branșă, continuă el, neabătut.

— A! Poate că-l cunosc. Tot Macke îl cheamă? Ce fel de local are?

— Un local mic, pentru muncitorii din Friedrichshain.

— A... În acest caz este puțin probabil să îl fi întâlnit.

Lloyd nu era sigur că era indicat ca Robert să fie atât de arțagos. Macke era bădăran și nu merita să fie tratat cumsecade, însă probabil că îi putea face multe neplăceri.

Macke continuă:

— Fratele meu ar dori să cumpere acest restaurant.

— A, deci fratele dumneavoastră ar vrea să urce pe scara socială urmându-vă exemplul.

— Suntem dispuși să vă oferim douăzeci de mii de mărci, sumă achitată pe parcursul a doi ani.

Pe Jörg îl bufni râsul.

Robert zise:

— Dați-mi voie să vă explic ceva, domnule comisar. Eu sunt conte austriac. Acum douăzeci de ani, aveam un castel și un domeniu întins în Ungaria, unde locuiau mama și sora mea. Mi-am pierdut în război familia, castelul, pământul și țara, care a fost... miniaturizată.

Tonul său de sarcasm amuzat se evaporase, iar vocea îi tremura acum de emoție.

— Când am venit în Berlin, nu aveam decât adresa vărului meu, Walter von Ulrich. Cu toate acestea, am izbutit să deschid acest restaurant. Înghiți în sec și adăugă: Este tot ce am pe lume.

Făcu o pauză, apoi sorbi din cafea. Toți cei de la masă amuțiseră. Își veni în fire, recăpătându-și parțial tonul superior din glas.

— Chiar dacă mi-ați oferi o sumă generoasă – ceea ce nu este cazul –, tot v-aș refuza, căci ar fi ca și cum mi-aș vinde întreaga viață. Nu vreau să credeți că sunt nepoliticos, deși dumneavoastră ați dat dovadă de lipsă de tact. Însă restaurantul meu nu este de vânzare, indiferent de preț. Se ridică în picioare, întinzându-i mâna: Noapte bună, domnule comisar Macke.

Macke îi strânse mâna în mod mecanic, apoi păru să regrete gestul. Se ridică și el, foarte supărat. Chipul său buhăit se învinețise.

— Mai vorbim noi, rosti el, apoi plecă.

— Ce țărănoi, pufni Jörg.

Walter i se adresă lui Ethel:

— Vezi cu ce avem noi de-a face? Doar pentru că poartă acea uniformă, crede că poate face orice vrea!

Pe Lloyd îl deranjase cel mai mult încrederea lui Macke. Omul păruse convins că poate cumpăra restaurantul indiferent ce preț ar fi oferit. Tratase refuzul lui Robert ca pe o simplă amânare temporară. Oare naziștii erau deja chiar atât de puternici?

Asta era ceea ce își doreau Oswald Mosley și fasciștii lui din Marea Britanie - o țară în care domnia legii să fie înlocuită de intimidare și forța pumnului. Cum puteau oamenii să fie atât de bătuți în cap?

Își puseră hainele și pălăriile și își luară rămas-bun de la Robert și Jörg. De îndată ce ieșiră afară, Lloyd simți miros de fum - nu de țigară, ci altceva, diferit. Cei patru urcară în mașina lui Walter, un BMW Dixi 3/15, despre care Lloyd știa că era de fapt un Austin Seven produs în Germania.

În timp ce traversau parcul Tiergarten, două mașini de pompieri îi depășiră, cu sirenele pornite.

— Mă întreb unde arde, spuse Walter.

O clipă mai târziu, văzură vâlvătaia flăcărilor strălucind printre copaci. Maud zise:

— Pare să fie în apropierea Reichstagului.

Tonul lui Walter se schimbă.

— Ar fi bine să vedem despre ce-i vorba, rosti el îngrijorat, cotind brusc.

Mirosul de fum se înteți. Lloyd vedea flăcările înălțându-se spre cer, deasupra copacilor.

— Este un foc mare, remarcă el.

Ieșiră din parc prin Königs Platz, piațeta spațioasă dintre clădirea Reichstagului și Opera Kroll. Reichstagul era în flăcări. Lumini roșii și galbene dansau în spatele șirurilor de ferestre în stil clasic. Flăcări și fum ieșeau prin cupola centrală.

— O, nu! exclamă Walter, iar Lloyd auzi deznădejdea din glasul lui. O, Dumnezeule mare, nu!

Opri mașina și coborâră cu toții.

— Este o catastrofă, murmură Walter.

Ethel zise:

— O clădire atât de frumoasă și de veche...

— Nu clădirea este importantă, replică Walter, surprinzându-i.

Democrația noastră arde acolo.

O mică mulțime urmărea acest spectacol grotesc de la vreo cincizeci de metri. În fața clădirii, mașinile de pompieri erau înșirate una lângă alta, cu furtunurile îndreptate deja asupra

flăcărilor și cu apa țâșnind prin geamurile sparte. Câțiva polițiști stăteau prin preajmă, cu mâinile în sân. Walter i se adresă unuia dintre ei:

— Sunt deputat în Reichstag. Când a izbucnit incendiul?

— Acum o oră, răspuse polițistul. L-am prins pe unul dintre făptași - individul nu mai avea decât pantalonii pe el! Și-a folosit hainele ca să aprindă focul.

— Ar trebui să puneți un cordon, rosti Walter autoritar. Să țineți lumea la distanță.

— Am înțeles, să trăiți, zise polițistul, apoi plecă.

Lloyd se furișă pe lângă ei și se apropie de clădire. Pompierii începuseră să preia controlul asupra situației: erau mai puține flăcări acum și mai mult fum. Trecu pe lângă mașinile de pompieri și se apropie de o fereastră. Nu părea foarte periculos și, oricum, curiozitatea îi copleșise instinctul de conservare - cum se întâmpla de obicei.

Se uită pe geam și văzu că pagubele erau majore: pereții și tavanul se prăbușiseră în grămezi de moloz. În afară de pompieri, observă și civili - probabil oficiali ai Reichstagului - pășind prin moloz ca să estimeze pagubele. Lloyd se duse la intrare și urcă treptele.

Două Mercedesuri negre opriră în trombă exact când poliția întindea cordonul de siguranță. Lloyd se uită spre ele cu interes. Din cea de-a doua mașină coborî un bărbat într-un trenchi deschis la culoare și cu o pălărie neagră și moale pe cap. Avea o mustață îngustă sub nas. Lloyd își dădu seama că îl avea în față pe noul cancelar, Adolf Hitler.

În spatele lui Hitler venea un bărbat mai înalt, purtând uniformă neagră a Schutzstaffelului, SS-ul, garda lui de corp. După ei apăru șchiopătând și șeful propagandei, omul care manifesta o ură viscerală față de evrei - Joseph Goebbels. Lloyd îi recunoscuse din fotografiile apărute în ziare. Era atât de fascinat să-i vadă de-aproape, încât uită să fie înspăimântat.

Hitler urcă treptele două câte două, îndreptându-se direct spre Lloyd. Dintr-un impuls, Lloyd împinse ușa mare și o ținu deschisă pentru cancelar, înclinând ușor capul către el, Hitler intră în clădire, urmat de anturajul său.

Lloyd li se alătură. Nimeni nu i se adresă. Oamenii lui Hitler păreau să creadă că el făcea parte din angajații Reichstagului.

În aer plutea o duhoare oribilă de cenușă udă. Hitler și oamenii lui pășiră peste bârnele carbonizate și peste furtunurile de apă, călcând în băltoace mocirloase. În holul de la intrare stătea Hermann Göring, cu o haină din blană de cămilă acoperindu-i burta uriașă și cu bereta răsucită la vârf, în stilul Potsdam. Acesta era omul care infiltra naziști în rândurile poliției, se gândi Lloyd, amintindu-și conversația de la restaurant.

Când Göring îl zări pe Hitler, zbiră:

— Iată cum începe rebeliunea comuniștilor! Ne vor lovi imediat! Nu trebuie să pierdem nicio clipă!

Lloyd se simțea ciudat, de parcă ar fi fost în publicul unui teatru, iar acești oameni puternici ar fi fost interpretați de actori.

Hitler avu o reacție și mai teatrală decât Göring.

— Nu vom mai avea pic de milă acum! zbiră el; părea să se adreseze unui stadion. Toți cei care ne vor sta în cale vor fi nimiciți.

Tremura în timp ce vorbea, iar furia mocnea în sinea lui.

— Toți funcționarii comuniști vor fi împușcați oriunde vor fi găsiți. Deputații comuniști din Reichstag trebuie spânzurați chiar în această noapte.

Însă în felul în care o spunea era ceva artificial. Ura lui Hitler părea reală, dar izbucnirea sa era un spectacol, pus în scenă pentru cei dimprejur - atât pentru oamenii săi, cât și pentru restul lumii. Era un actor pătruns de emoții autentice, pe care le amplifică pentru public. Și funcționa, observă Lloyd - toți cei aflați în apropiere îl urmăreau vrăjiți.

Göring zise:

— Führer, acesta este șeful poliției politice, Rudolf Diels. Făcu semn spre un bărbat slab și brunet de lângă el și adăugă: L-a arestat deja pe unul dintre făptași.

Diels nu era deloc isteric. El rosti cu foarte mult calm:

— Marinus van der Lubbe, un muncitor olandez în construcții.

— Și comunist pe deasupra! adăugă Göring triumfător.

Diels spuse:

— Excluz din Partidul Comunist din Olanda pentru incendieri.

— Eram sigur! pufni Hitler.

Lloyd pricepu că Hitler era hotărât să dea vina pe comuniști, indiferent de fapte.

Diels rosti cu deferență:

— Primul interogatoriu indică faptul că omul este nebun de legat și că a acționat de unul singur.

— Imposibil! strigă Hitler. Este o acțiune premeditată cu mult timp înainte. Însă au calculat greșit! Ei nu înțeleg că poporul este de partea noastră.

Göring se întoarce spre Diels și zise:

— Poliția va intra în stare de urgență din acest moment, spuse el. Avem liste cu comuniști - deputați din Reichstag, reprezentanți aleși în consiliile locale, organizatori și activiști de partid. Arestați-i pe toți - chiar în noaptea asta! Folosiți armele din dotare fără cruțare. Interogați-i fără milă.

— Am înțeles, domnule ministru, încuviință Diels.

Lloyd își dădu seama că Walter avusese motive întemeiate de îngrijorare. Acesta era pretextul pe care naziștii îl căutau. Nu aveau de gând să-i asculte pe cei care spuneau că incendiul fusese provocat de un nebun care acționase pe cont propriu. Marșau pe ideea unui complot comunist ca să poată institui starea de necesitate.

Göring se uită scârbit la noroiul de pe pantofii săi.

— Locuința mea oficială se află la câteva minute distanță, dar - din fericire - nu a fost afectată de incendiu, Führer, rosti el. Poate că ar fi mai bine să mergem acolo!

— Da. Avem multe de discutat.

Lloyd le ținu ușa deschisă și ei ieșiră din clădire. După ce se urcară în mașini și plecară, el trecu peste cordonul poliției și se întoarce la mama lui și la soții von Ulrich.

Ethel zise:

— Lloyd! Unde-ai fost? Am fost teribil de îngrijorată!

— Am intrat în clădire, zise el.

— Poftim? Cum?

— Nu m-a oprit nimeni. Domnește haosul și e o zăpăceală generală.

Mama lui își ridică mâinile spre cer.

— Nu își dă seama deloc de primejdii, oftă ea.

— L-am întâlnit pe Adolf Hitler.

Walter întrebă:

— Ce-a zis?

— Dă vina pe comuniști pentru incendiu. Va urma o epurare.

— Doamne ferește! exclamă Walter.

(III)

Pe Thomas Macke încă îl ustura sarcasmul lui Robert von Ulrich. „Fratele dumneavoastră vrea să urce pe scara socială urmându-vă exemplul”, zisese von Ulrich. Macke își dorea să-i fi trecut prin cap să-i răspundă: „Și ce-i rău în asta? Nu suntem cu nimic mai prejos decât tine, fante încrezut ce ești!” Acum voia să se răzbune. Însă avu câteva zile mult prea ocupate ca să poată face ceva în această privință.

Sediul poliției secrete prusace se afla într-o clădire mare și elegantă, în stil clasic, la numărul 8 de pe Prinz Albrecht Strasse, în cartierul guvernamental. Macke se simțea mândru de fiecare dată când intra pe ușă.

Era o agitație nemaipomenită. Patru mii de comuniști fuseseră arestați în decurs de 24 de ore de la incendierea Reichstagului, iar alții erau săltați în fiecare oră. Germania era curățată de o molimă și lui Macke deja i se părea mai respirabil aerul Berlinului.

Însă dosarele poliției nu erau actualizate. Între timp, unele persoane își schimbaseră domiciliul, trecuseră mai multe rânduri de alegeri, bătrânii muriseră și tinerii le luaseră locul. Macke era șeful unui grup însărcinat cu actualizarea datelor, prin descoperirea noilor nume și adrese.

Se pricepea la asta. Îi plăceau cataloagele, registrele de adrese, hărțile cu străzi, secțiunile decupate din ziare, orice soi de listă. Talentele sale nu fuseseră prețuite la secția din Kreuzberg, unde munca de criminalist se rezuma la bătutul suspectilor până când aceștia începeau să dezvăluie nume. Spera să fie ceva mai apreciat aici.

Nu că ar fi avut vreo problemă cu bătaia suspectilor. În biroul său din spatele clădirii, putea auzi țipetele femeilor și ale bărbaților torturați la subsol, dar asta nu îl deranja. Erau trădători, agenți subversivi și revoluționari. Aduseseră Germania în pragul colapsului cu grevele lor și ar fi provocat și mai mult rău dacă li se oferea prilejul. Nu simțea nicio urmă de compasiune pentru ei. Își dorea doar ca și Robert von Ulrich să se afle printre ei, gemând de durere și cerșind îndurare.

Abia în seara de joi, 2 martie, la opt seara, izbuti să îl verifice pe Robert.

Își trimise echipa acasă și îi duse un vraf de liste actualizate șefului său, inspectorul de criminalistică Kringelein, la etaj. Apoi se întoarse la dosare. Nu se grăbea să plece acasă. Locuia singur. Soția lui, o femeie nedisciplinată, fugise cu un ospătar de la restaurantul fratelui său, spunând că voia să fie liberă. Nu aveau copii.

Începu să frunzărească dosarele.

Aflase deja că Robert von Ulrich intrase în Partidul Nazist în 1923 și plecase din acesta doi ani mai târziu. Asta nu însemna mare lucru. Macke avea nevoie de mai multe elemente.

Sistemul de îndosariere nu era atât de logic pe cât și-ar fi dorit. Una peste alta, era dezamăgit de poliția prusacă. Se zvonea că și Göring era la fel de nemulțumit și că plănuia să desprindă departamentul politic și pe cel de informații din forțele regulate, pentru a constitui o poliție secretă mai eficientă. Lui Macke i se părea o idee bună.

Între timp, nu reuși să îl găsească pe Robert von Ulrich în dosarele obișnuite. Poate că nu era neapărat un semn de ineficiență. Poate că omul nu greșise cu nimic. Fiind conte austriac, era puțin probabil să fie comunist sau evreu. Aparent, cel mai mare păcat al lui era faptul că vărul său, Walter, era un social-democrat. Iar asta nu era o infracțiune... cel puțin nu încă.

Macke realizează acum că ar fi trebuit să facă verificările înainte să îl abordeze pe individ. Însă el se aruncase cu capul înainte, fără să aibă informații complete. Ar fi trebuit să-și dea seama că era o greșeală. Drept urmare, fusese nevoit să îndure condescendența și sarcasmul insului. Fusese umilit. Dar avea de gând să i-o plătească.

Începu să caute prin secțiunea de „diverse” dintr-un fișet prăfuit din spatele camerei. Numele von Ulrich nu apărea nici aici, însă lipsea un document. Conform listei agățate pe ușa fișetului, ar fi trebuit să se afle acolo și un dosar de 117 pagini, intitulat „Stabilimente de moravuri ușoare”. După nume, părea să fie o listă cu cluburile de noapte din Berlin. Macke intuia motivul pentru care nu se afla acolo. Probabil că fusese folosit recent: toate localurile de noapte mai decadente fuseseră închise atunci când Hitler devenise cancelar.

Macke urcă din nou la etaj. Kringelein îi pune la curent pe poliștii care urmau să descindă la adresele actualizate ale

comuniștilor și ale aliaților acestora, pe care i le furnizase Macke.

Acesta nu ezită să-și întrerupă șeful. Kringelein nu era nazist, drept pentru care se temea să se ia de un membru al Batalioanelor de Asalt. Macke zise:

— Caut dosarul cu „Stabilimente de moravuri ușoare”.

Kringelein păru iritat, dar nu protestă.

— E pe masa de acolo, zise el. Poți să-l iei.

Macke luă dosarul și se întoarse în biroul său.

Ancheta data din urmă cu cinci ani. În dosar erau prezentate cluburile deschise la vremea respectivă și activitățile care se desfășurau acolo: jocuri de noroc, expunere indecentă, prostituție, trafic de droguri, homosexualitate și alte destrăbălări. În dosar apăreau numele patronilor și ale investitorilor, ale membrilor și ale angajaților din cluburi. Macke citi cu răbdare fiecare nume în parte: poate că Robert von Ulrich era vreun dependent de droguri sau vreun client al târfelor.

Berlinul era celebru pentru cluburile sale de homosexuali. Macke ajunse la secțiunea dedicată clubului *Condurul roz*, unde bărbații dansau cu alți bărbați și pe scenă cântau travestiți. Uneori, munca sa era de-a dreptul dezgustătoare, se gândi el.

Urmări cu degetul lista de membri și îl găsi acolo pe Robert von Ulrich. Scăpă un oftat de satisfacție. Apoi se uită mai jos și văzu și numele lui Jörg Schleicher.

— Măi să fie, făcu el. Ia să vedem cât de sarcastic mai ești acum.

(IV)

Când se revăzură, Lloyd observă că Walter și Maud erau mai furioși... și mai speriați.

Asta se întâmplă în sâmbăta următoare, pe 4 martie, în ajunul alegerilor. Lloyd și Ethel plănuiau să participe la un miting al Partidului Social Democrat, organizat de Walter, și se duseră acasă la familia von Ulrich, în Mitte, ca să servească prânzul înainte.

Era o casă din secolul al XIX-lea, cu încăperi spațioase și ferestre mari, deși mobilierul era destul de învechit. Prânzul fu simplu – cotlete de porc cu cartofi și varză –, dar vinul servit era

de calitate. Walter și Maud vorbeau de parcă ar fi fost săraci – și nu încăpea îndoială că duceau o viață mai modestă decât cea a părinților lor –, însă în niciun caz nu mureau de foame.

Dar erau înspăimântați.

Hitler izbutise să-l convingă pe bătrânul președinte al Germaniei, Paul von Hindenburg, să aprobe Decretul cu privire la Incendierea Reichstagului, care le conferea naziștilor autoritatea de a face ceea ce făceau deja, și anume de a-și bate și de a-și tortura adversarii politici.

— Au fost arestați douăzeci de mii de oameni de luni-seară până acum! rosti Walter cu glas tremurat. Nu doar comuniști, ci și oameni pe care naziștii îi etichetează drept „simpatizanți comuniști”.

— Iar în această categorie intră toți cei care nu le convin, explică Maud.

Ethel zise:

— Și cum se mai pot organiza alegeri democratice în aceste condiții?

— Trebuie să facem tot ce ține de noi, spuse Walter. Dacă nu facem deloc campanie, îi vom ajuta și mai mult pe naziști.

Lloyd interveni impetuos:

— Când veți înceta să acceptați această situație? Când veți riposta? Încă mai credeți că este o greșală să răspunzi la violență cu violență?

— Categorie, zise Maud. Rezistența pașnică este singura noastră speranță.

Walter rosti:

— Partidul Social Democrat are o aripă paramilitară, Reichsbanner, dar este slabă. Un mic grup de social-democrați au susținut ideea unei reacții violente față de naziști, dar mișciunea lor a fost respinsă prin vot.

Maud zise:

— Lloyd, nu uita că naziștii au poliția și armata de partea lor.

Walter își privi ceasul de buzunar.

— Trebuie să plecăm.

Maud rosti brusc:

— Walter, ce-ar fi să contramandezi mitingul?

El o privi surprins.

— Am vândut deja 700 de bilete.

— Of, dă-le încolo de bilete, pufni Maud. Îmi fac griji pentru tine.

— Nu este cazul. Distribuirea locurilor s-a făcut cu atenție, deci nu ar trebui să fie scandalagii în sală.

Lloyd nu era prea sigur că Walter era convins de ceea ce spunea.

Walter continuă:

— În orice caz, nu-i pot lăsa de izbeliște pe oamenii care sunt încă dispuși să participe la un miting politic democratic. Ei sunt ultima noastră speranță.

— Ai dreptate, recunosc Maud. Se uită la Ethel și spuse: Poate că ar trebui să rămâneți acasă, tu și cu Lloyd. Este periculos, indiferent ce ar spune Walter; și nici nu este țara voastră, la urma urmei.

— Socialismul este internațional, replică Ethel cu dârzenie. Îți apreciez îngrijorarea, dar am venit aici ca să observ îndeaproape politica germană și nu am de gând să ratez asta.

— Fie. Dar copiii nu vin cu noi, zise Maud.

Erik spuse:

— Nici nu voiam să vin.

Carla părea dezamăgită, dar nu scoase nicio vorbă.

Walter, Maud, Ethel și Lloyd urcară în mica mașină a lui Walter. Lloyd era neliniștit, dar și nerăbdător. Urma să aibă o perspectivă asupra politicii mult superioare celei a prietenilor săi de-acasă. Și, dacă se ajungea la bătaie, el unul nu se teme.

Porniră spre est, traversând Alexander Platz și intrând într-un cartier cu case sărăcăcioase și prăvălii micuțe, unele dintre acestea având firma scrisă în ebraică. Partidul Social Democrat era un partid muncitoresc, dar, la fel ca Partidul Laburist din Marea Britanie, avea și câțiva susținători înstăriți. Walter von Ulrich făcea parte dintr-o minoritate selectă.

Mașina parcă în fața unei marchize pe care scria „Teatrul Popular”. În fața clădirii deja se formase o coadă. Walter se duse la ușă, făcând cu mâna către mulțime, iar oamenii îl aclamară. Lloyd și ceilalți îl urmară înăuntru.

Walter dădu mâna cu un tânăr sobru având vreo 18 ani.

— Acesta este Wilhelm Frunze, secretarul filialei locale a partidului nostru.

Frunze era unul dintre acei băieți care păreau să se fi născut deja maturi. Purta un sacou cu buzunare ce nu mai era la modă de cel puțin zece ani.

Frunze îi arătă lui Walter cum puteau fi blocate pe dinăuntru ușile teatrului.

— După ce se vor așeza toți la locurile lor, vom încuia ușa, ca să nu poată intra niciun instigator, explică el.

— Foarte bine, spuse Walter. Bine gândit.

Frunze îi conduse în sală. Walter urcă pe scenă și se salută cu ceilalți candidați aflați deja acolo. Spectatorii începură să intre și să-și ocupe locurile. Frunze îi duse pe Maud, pe Ethel și pe Lloyd la locurile lor rezervate, din primul rând.

Doi băieți se apropiară de ei. Cel mai tânăr, care părea să aibă vreo 14 ani, dar era mai înalt decât Lloyd, o salută pe Maud cu foarte mare politețe și se înclină ușor. Maud se întoarse spre Ethel și zise:

— El este Werner Franck, fiul prietenei mele, Monika. Apoi i se adresă lui Werner: Tatăl tău știe că ești aici?

— Da - mi-a spus că ar trebui să văd cu ochii mei ce-i social-democrația.

— Este foarte destupat la minte pentru un nazist.

Lui Lloyd i se păru o replică puțin cam aspră pentru un băiat de 14 ani, dar Werner îi dădu un răspuns pe măsură:

— Tatăl meu nu crede cu adevărat în nazism, dar consideră că Hitler este bun pentru afacerile germane.

Wilhelm Frunze rosti cu indignare:

— Cum poate fi bine pentru afaceri să azvârli mii de oameni la închisoare? Chiar lăsând la o parte nedreptatea în sine, asta înseamnă că ei nu mai pot munci!

Werner spuse:

— Sunt de acord cu dumneavoastră și totuși, acțiunea punitivă întreprinsă de Hitler se bucură de sprijin în rândul populației.

— Oamenii cred că sunt salvați de o revoluție bolșevică, zise Frunze. Presa nazistă i-a convins că li se pregătea o campanie comunistă de crime, incendieri și otrăviri în toate orașele și satele.

Băiatul de lângă Werner, ceva mai scund, dar mai în vârstă decât acesta, interveni în discuție:

— Însă cei care îi bagă pe oameni în beciuri și îi rup în bătaie sunt Cămășile Brune, nu comuniștii.

Vorbea germana fluent, cu un ușor accent, pe care Lloyd nu îl recunoștea.

Werner zise:

— Îmi cer scuze, am uitat să vi-l prezint pe Vladimir Peshkov. Este coleg cu mine la Academia din Berlin și toată lumea îi spune Volodea.

Lloyd se ridică și dădu mâna cu el. Volodea, un tânăr remarcabil, cu ochi albaștri și sinceri, era cam de-o seamă cu Lloyd.

Frunze rosti:

— Îl știu pe Volodea Peshkov. Și eu sunt elev la Academia din Berlin.

Volodea spuse:

— Wilhelm Frunze este geniul școlii – are cele mai bune note la fizică, chimie și matematică.

— Așa este, confirmă Werner.

Maud îl scrută cu privirea pe Volodea și întrebă:

— Peshkov? Ești fiul lui Grigori?

— Întocmai, Frau von Ulrich. El este atașat militar la ambasada sovietică.

Deci, Volodea era rus. „Vorbește germana fără efort”, se gândi Lloyd cu o urmă de invidie. Fără îndoială că acest lucru se datora faptului că locuia acolo.

— Îi cunosc bine pe părinții tăi, îi zise Maud lui Volodea.

Ea îi cunoștea pe toți diplomații din Berlin, își dăduse seama Lloyd. Era indispensabil pentru meseria ei.

Frunze se uită la ceas și spuse:

— E timpul să începem.

Urcă pe scenă și ceru să se facă liniște.

Publicul din sală amuți.

Frunze anunță că toți candidații vor ține discursuri și vor răspunde la întrebări din public. Numai membrii Partidului Social Democrat primiseră bilete, adăugă el, și ușile erau închise acum, așa că puteau vorbi liber, știind că se află printre prieteni.

Era ca și cum ar fi fost membri ai unei societăți secrete, se gândi Lloyd. Nu era deloc ideea lui de democrație.

Walter luă cuvântul primul. Nu era demagog, remarcă Lloyd. Nu apela la înflorituri retorice. Dar își mângulea publicul,

spunându-le că erau oameni inteligenți și bine informați, care înțelegeau complexitatea chestiunilor politice.

Apucase să vorbească doar câteva minute când o Cămașă Brună urcă pe scenă.

Lloyd înjură în barbă. Pe unde intrase? Venise din lateral: cineva îi deschisese ușa care dădea spre scenă.

Individul era o brută mătăhăloasă, cu o tunsoare soldățească. Se duse în fața publicului și răcni:

— Aceasta este o întrunire cu caracter subversiv. Comuniștii și agenții subversivi nu sunt bineveniți în Germania zilelor noastre. Întrunirea se suspendă.

Aroganța bărbatului îl revoltă pe Lloyd. Și-ar fi dorit să-l poată înfrunta în ringul de box pe mojikul acela.

Wilhelm Frunze sări în picioare, se postă în fața intrusului și zbieră furios:

— Ieși afară, derbedeule!

Bărbatul îl îmbrânci cu putere. Frunze se clătină pe picioare, împleticindu-se, apoi căzu pe spate. Oamenii din public se ridicară în picioare, unii protestând mânios, alții țipând înfricoșăți. Alte Cămăși Brune apărură din lateral. Lloyd realizează deznădăjduit că ticăloșii planificaseră totul cu grijă.

Bărbatul care îl îmbrâncise pe Frunze urlă: „Afară!” Ceilalți membri SA începură să răcnească și ei: „Afară! Afară! Afară!” Erau vreo douăzeci acum și apăreau din ce în ce mai mulți. Unii aveau bastoane de poliție sau bâte improvizate. Lloyd văzu o crosă de hochei, un baros de lemn, chiar și un picior de scaun.

Începură să se plimbe de-a lungul scenei, rânjind fioros și fluturându-și armele în timp ce scandau, iar Lloyd nu avu nicio îndoială că abia așteptau să ia lumea la bătaie.

Sări imediat în picioare. Fără să conștientizeze asta, el, Werner și Volodea formaseră un cordon protector în fața lui Ethel și a lui Maud. Jumătate din public încerca să plece, iar cealaltă jumătate își agita pumnii spre intruși, țipând la aceștia. Cei care încercau să iasă îi îmbrânceau pe ceilalți și izbucniră mici încăierări. Multe dintre femei plâneau.

Pe scenă, Walter se agăță de pupitru și strigă:

— Vă rog să vă păstrați calmul! Nu este cazul să ne agităm!

Majoritatea oamenilor nu-l puteau auzi, iar ceilalți îl ignorară.

Cămășile Brune începură să coboare de pe scenă și să se infiltreze în public. Lloyd o apucă pe mama sa de braț, iar

Werner făcu același lucru cu Maud. Se îndreptară în grup spre cea mai apropiată ieșire. Însă toate ușile erau deja blocate de pâlcuri de oameni panicați care încercau să plece. Asta nu prea părea să conteze pentru membrii SA, care zbieau în continuare, cerându-le oamenilor să iasă.

Atacatorii erau destul de bine făcuți, în vreme ce în public erau inclusiv femei și bătrâni. Lloyd ar fi vrut să riposteze, dar știa că nu ar fi o idee bună.

Un bărbat cu o cască de oțel din Marele Război îl îmbrânci pe Lloyd, iar acesta se împiedică și se ciocni de mama sa. Rezistă tentației de a se întoarce și de a-l confrunța pe individ. Prioritatea lui era să-și protejeze mama.

Un băiat pistruiat cu un baston în mână îl împinse pe Werner cu putere, răcnind: „Afară, afară!” Werner se răsuci rapid și făcu un pas spre el. „Nu mă atinge, porc de fascist ce ești”, rosti el. Membrul SA se opri brusc, speriat, de parcă nu s-ar fi așteptat să i se opună rezistență.

Werner îi întoarse spatele, concentrându-se - la fel ca Lloyd - în a le pune la adăpost pe cele două femei. Însă matahala auzise schimbul de replici și zbiea: „Pe cine faci tu porc?” Se năpusti asupra lui Werner, lovindu-l în ceafă cu pumnul. Lovitura sa nu fu foarte precisă, atingându-l doar ușor pe băiat, însă acesta strigă și se împiedică.

Volodea se băgă între ei și îi dădu individului doi pumni în față. Lloyd îi admiră loviturile rapide, dar se concentrează din nou asupra misiunii sale. Peste câteva secunde, cei patru ajunseră la ușă. Lloyd și Werner izbutiră să le scoată pe femei în foaierea teatrului. Aici, unde nu mai erau Cămăși Brune, îmbulzeala nu mai era la fel de mare și nici nu mai erau incidente violente.

Văzând că femeile sunt în siguranță, Lloyd și Werner aruncară o privire înapoi în sală.

Volodea se lupta cu mult curaj cu matahala, dar avea probleme. Îl tot pocnea în față și în corp pe bărbat, însă loviturile sale nu aveau efectul scontat, iar bărbatul își scutura capul ca și cum l-ar fi deranjat o gănganie. Deși era greoi, individul reuși să-l lovească pe Volodea în piept și apoi în cap, iar băiatul începu să se clatine pe picioare. Tipul își trase pumnul în spate, pregătindu-și lovitura de grație. Lloyd se temu că aceasta ar fi putut fi fatală pentru Volodea.

Și-atunci sări de pe scenă și ateriză în cârca bărbatului. Lui Lloyd îi veni să-l aclame. Se prăbușiră împreună la pământ, dând din mâini și din picioare, iar Volodea scăpă pentru moment.

Băiatul pistruiat care îl îmbrâncise pe Werner îi hărțuia acum pe oamenii care încercau să plece, lovindu-i peste cap și peste spate cu bastonul.

— Laș netrebnic ce ești! zbieră Lloyd, făcând un pas în față.

Însă Werner i-o luă înainte. Îl dădu pe Lloyd la o parte și înșfacă bastonul, încercând să îl smulgă din mâinile tânărului.

Individul mai în vârstă cu casca de oțel se băgă și el și îl lovi pe Werner cu o coadă de târnăcop. Lloyd făcu un pas în față și îl lovi pe bărbat cu o directă de dreapta. Lovitura își atinse ținta, nimerindu-l în ochiul stâng.

Însă omul era veteran de război și nu se lăsă cu una, cu două. Se răsuci și se năpusti asupra lui Lloyd cu bâta sa. Lloyd făcu o eschivă, ferindu-se cu ușurință, și îl mai pocni de două ori. Îl nimeri în aceeași zonă, din apropierea ochiului, crăpându-i pielea. Însă casca îi proteja omului capul și Lloyd nu putea să îi dea un croșeu de stânga, lovitura sa letală. Se feri din nou de coada de târnăcop și îl pocni iar în față, făcându-l pe bărbat să se dea înapoi, cu sângele șiroindu-i din pomeți și din arcade.

Lloyd se uită împrejur. Văzu că social-democrații începuseră să riposteze și asta îi provocă o plăcere sălbatică. Cea mai mare parte a publicului ieșise deja pe uși, iar în sală rămăseseră în special tinerii, care se cățarau pe scaune pentru a ajunge la Cămășile Brune – erau câteva zeci.

Lloyd simți cum îl lovește ceva tare în ceafă. Durerea îl făcu să urle. Se răsuci și dădu cu ochii de un băiat de-o seamă cu el, care ținea în mâini o scândură, pregătindu-se să-l lovească din nou. Lloyd se apropie de el și îl lovi cu putere în stomac de două ori, mai întâi cu dreapta, apoi cu stânga. Băiatul rămase fără aer și scăpă lemnul din mână. Lloyd îi dădu un upercut în bărbie și băiatul căzu lat la podea.

Lloyd își masă ceafa – îl durea al naibii de tare, dar nu îi dăduse sângele. Văzu că i se zdrelise pielea degetelor. Se aplecă și ridică scândura scăpată de băiat.

Când se uită din nou împrejur, constată încântat că o parte dintre Cămășile Brune se retrăgeau, cățărându-se pe scenă și

dispărând în lateral, căutând să iasă probabil pe aceeași ușă pe care intraseră în sală.

Matahala care dăduse tonul era la podea, gemând și ținându-se de genunchi de parcă și-ar fi dislocat ceva. Wilhelm Frunze se afla deasupra lui, lovindu-l cu o lopată de lemn și urlând exact cuvintele cu care bărbatul provocase întreaga răzmeriță: „Nu! Sunteți! Bineveniți! În! Germania! Zilelor! Noastre!” Neajutorat, individul încerca să fugă ca să scape de lovituri, dar Frunze îl urmări până când alți doi membri SA îl apucară de brațe pe bărbat și îl târâră la adăpost. Frunze îi lăsă să plece.

„Chiar i-am bătut? se gândi Lloyd tot mai entuziasmat. Poate că i-am bătut!”

Câțiva dintre tineri îi fugăriră pe adversari până pe scenă, dar se opriră acolo, mulțumindu-se să le strige insulte în timp ce Cămășile Brune se făceau nevăzute.

Lloyd se uită la ceilalți. Volodea avea fața umflată și un ochi închis. Haina lui Werner era ruptă, cu o bucată mare de material atârând pe jos. Walter stătea pe rândul din față, gâfâind și masându-și cotul, însă zâmbitor. Frunze azvârli lopata din mâini până în rândurile goale din spatele sălii.

Werner, care avea doar 14 ani, exulta.

— Le-am arătat noi, nu-i așa?

Lloyd rânji.

— Da, le-am arătat noi.

Volodea îl luă pe Frunze pe după gât.

— Nu-i rău pentru niște școlari, nu?

Walter zise:

— Dar ne-au întrerupt mitingul.

Tinerii îl priviră ofușcați, pentru încercarea de a le umbri momentul de glorie.

Walter părea mânios.

— Gândiți-vă puțin, băieți. Oamenii noștri au fugit îngroziți. Cât timp credeți că va trece până când oamenii aceia vor mai avea curaj să participe la o întrunire politică? Naziștii și-au atins scopul. Este riscant chiar și numai să ascuți ce spun alte partide decât al nostru. Marea învinsă de astăzi este Germania.

Werner îi spuse lui Volodea:

— Urăsc nenorocitele astea de Cămăși Brune. Cred că o să mă înscriu în Partidul Comunist!

Volodea se uită la el cu privirea sa pătrunzătoare și îi spuse pe un ton coborât:

— Dacă vrei cu adevărat să lupți împotriva naziștilor, poți face ceva și mai eficient de-atât.

Lloyd se întrebă la ce se referea Volodea.

Însă chiar atunci, Maud și Ethel se întoarseră în fugă în sală, vorbind în același timp, plângând și râzând de ușurare; iar Lloyd uită vorbele lui Volodea și nu se mai gândi la ele niciodată.

(V)

Peste patru zile, Erik von Ulrich veni acasă într-o uniformă a Tineretului Hitlerist.

Se simțea ca un prinț. Avea o „cămașă brună” exact ca aceea a Batalioanelor de Asalt, cu tot felul de trese și cu o banderolă cu zvastică. De asemenea, avea cravata neagră și pantalonii scurți regulamentari. Era un ostaș patriot în slujba țării sale. În sfârșit, intrase și el în rândul lumii.

Era un sentiment mai înălțător decât cel resimțit la meciurile Herthei, echipa de fotbal fanion a Berlinului. Erik mai mergea uneori la meciuri, în sâmbetele în care tatăl său nu trebuia să participe la ședințe politice. Asta îi dădea un sentiment similar, acela că făcea parte dintr-o mulțime mare de oameni care împărtășeau aceleași emoții.

Însă Hertha mai pierdea câteodată și el se întorcea acasă debusolat. Naziștii, în schimb, erau mereu învingători.

Se temea nespus de ce avea să spună tatăl lui.

Părinții îl scoteau din sărite cu insistența lor de a-l scoate din rândurile celor de seama lui. Toți băieții se înrolau în Tineretul Hitlerist. Făceau sport, cântau și mergeau în excursii pe câmpurile și în pădurile din jurul orașului. Erau deștepți, în formă, loiali și eficienți.

Erik era foarte tulburat de gândul că ar fi putut fi nevoit să meargă la război într-o bună zi – la fel cum o făcuseră tatăl și bunicul lui, la vremea lor – și voia să fie pregătit pentru acea clipă, antrenat și călit, disciplinat și agresiv.

Naziștii îi urau pe comuniști, însă nici Mama și nici Tata nu-aveau la inimă. Deci, care era problema dacă naziștii îi urau și pe evrei, pe deasupra? Familia von Ulrich nu era o familie de

evrei, așa că de ce le-ar fi păsat lor? Însă Mama și Tata refuzau cu îndărătnicie să se înscrie în partid. Ei bine, Erik se săturase să fie lăsat pe dinafară și se hotărâse să îi sfideze.

Era speriat de moarte.

Ca de obicei, niciunul dintre părinți nu era acasă când Erik și Carla se întoarseră de la școală.

Ada își țuguie dezaprobator buzele când le servi ceaiul, dar spuse doar atât:

— Va trebui să strângeți voi masa astăzi - am o durere de spate groaznică. Mă duc să mă întind puțin în pat.

Carla o întrebă îngrijorată:

— De aceea ai mers la doctor?

Ada ezită înainte să răspundă:

— Da, întocmai.

Era evident că ascundea ceva. Gândul că Ada ar fi putut fi bolnavă - și că mințea în această privință - îl neliniștea pe Erik. Spre deosebire de Carla, el nu ar fi zis că o iubește pe Ada, însă ea fusese o prezență binevoitoare de-a lungul vieții sale și el ținea la ea mai mult decât voia să recunoască.

Carla era la fel de îngrijorată.

— Sper că o să te simți mai bine.

În ultima vreme, Carla părea să se fi maturizat, oarecum spre uimirea lui Erik. Deși era cu doi ani mai mare decât ea, el încă se simțea copil, în timp ce ea se purta de multe ori ca un om mare.

Ada rosti pe un ton liniștitor:

— O să mă simt mai bine după ce mă odihnesc puțin.

Erik mâncă niște pâine. După ce Ada ieși din cameră, înghiți și zise:

— Momentan sunt la juniori, dar, de îndată ce împlinesc 14 ani, voi putea avansa.

Carla rosti:

— Tata o să facă scandal! Ai înnebunit?

— Herr Lippmann a spus că tata o să aibă probleme dacă va încerca să mă oblighe să ies din organizație.

— O, minunat! pufni Carla.

Ea începuse să se folosească uneori de un sarcasm care îl ustura pe Erik.

— Deci o să-l bagi pe tata în bucluc cu naștii, zise ea cu dispreț. Ce idee grozavă! Ce bine o să fie pentru toată familia!

Erik rămase fără replică - nu se gândise la asta înainte.

— Dar toți băieții din clasa mea s-au înrolat, se apără el indignat. Toți, în afară de franțuzul Fontaine și evreul Rothmann.

Carla întinse pe pâine pateu de pește.

— Și de ce trebuie să fii la fel ca restul lumii? ripostă ea. Cei mai mulți dintre ei sunt proști. Chiar tu mi-ai spus că Rudi Rothmann este cel mai deștept din clasă.

— Nu vreau să rămân cu franțuzul și cu Rudi! strigă Erik, simțind cum îl bușește plânsul. De ce să fiu nevoit să mă joc cu băieții pe care nu-i place nimeni?

Asta îi dăduse curajul de a-și înfrunta tatăl; nu mai putea îndura să plece de la școală alături de evrei și de străini, în vreme ce toți germanii mărșăluiau pe terenul de joacă în uniformele lor.

Auziră amândoi un strigăt. Erik se uită la Carla și zise:

— Ce-a fost asta?

Carla se încruntă.

— Cred că a fost Ada.

Apoi, auziră un strigăt mai clar:

— Ajutor!

Erik sări în picioare, dar Carla i-o luă înainte. El o urmă. Camera Adei se afla la subsol. Coborâră în fugă treptele și intrară în micul dormitor.

Lângă perete era un pat îngust, de o singură persoană. Ada era întinsă pe pat, cu fața schimonosită de durere. Avea fusta udă și pe podea era o băltoacă. Lui Erik nu-i venea să creadă ce-și vedea ochilor. Oare se scăpase pe ea? Era înspăimântător. Nu mai era niciun adult în casă. El nu știa ce era de făcut.

Carla era și ea speriată - Erik putea să-i citească frica pe chip -, însă nu se panicase. Spuse:

— Ada, ce-ai pățit?

Avea glasul surprinzător de calm.

— Mi s-a rupt apa, răspunse Ada.

Erik nu avea habar ce însemna asta. Și nici Carla.

— Nu înțeleg, zise ea.

— Înseamnă că trebuie să nasc.

— Ești însărcinată? rosti Carla uimită.

Erik exclamă:

— Dar nu ești căsătorită!

Carla îl repezi furioasă:

— Taci din gură, Erik! Tu chiar n-ai habar de nimic?

Sigur că știa că femeile pot face copii și în afara căsătoriei – dar în niciun caz nu se așteptase la așa ceva din partea Adei!

— De aceea ai fost la doctor săptămâna trecută, îi zise Carla Adei.

Ada încuviință.

Erik încă încerca să se obișnuiască cu ideea.

— Crezi că mama și tata știu?

— Sigur că știu. Doar că nu ne-au spus și nouă. Adu-mi un prosop.

— De unde?

— Din dulapul de la etaj.

— Vrei unul curat?

— Evident!

Erik o luă la fugă pe scări, luă un prosop mic și alb din dulap și coborî imediat înapoi.

— Nu-i de mare ajutor, rosti Carla, dar îl luă și șterse cu el picioarele Adei.

Ada spuse:

— Trebuie să nasc dintr-o clipă în alta, o simt. Dar nu știu ce să fac.

Începu să plângă.

Erik o urmărea pe Carla – ea era șefa acum. Nu conta că el era mai mare decât ea: acum aștepta să-i spună ce avea de făcut. Ea era cu capul pe umeri și își păstrase cumpătul, însă el își dădea seama că era îngrozită și că totul atârna de un fir de ață. Putea ceda nervos în orice moment.

Carla se întoarse din nou spre Erik.

— Du-te și adu-l pe doctorul Rothmann, zise ea. Știi unde-i cabinetul lui.

Erik simți o ușurare enormă pentru că primise o sarcină pe care chiar o putea duce la bun sfârșit. Apoi, se gândi la un posibil impediment.

— Și dacă nu-i la cabinet?

— Dacă nu este acolo, întreab-o pe Frau Rothmann ce-i de făcut, nătăflețule! se stropși Carla la el. Și-acum, pleacă! Fugi!

Erik fu bucuros să iasă din cameră. Acolo se petrecea ceva misterios și înfricoșător. Urcă treptele câte trei și zbură pe ușa de la intrare. Fuga era ceva la care se pricepea foarte bine.

Cabinetul doctorului se afla la un kilometru și jumătate distanță. În timp ce gonea, gândul îi zbură la Ada. Cine era tatăl copilului ei? Își aminti că ieșise la film de vreo două ori cu Paul Huber, vara trecută. Oare întreținuseră relații sexuale? Cu siguranță! Erik și prietenii lui vorbeau adesea despre sex, fără să știe mare lucru. Oare unde o făcuseră Ada și Paul? Doar nu la cinematograful! Nu trebuia să stai întins ca să o faci? Era năucit.

Cabinetul doctorului Rothmann se afla pe o stradă mai sărăcăcioasă. Era un doctor bun, o auzise Erik pe Mama spunând, dar trata foarte mulți muncitori care nu-și permiteau să plătească onorarii costisitoare. Casa doctorului avea o sală de consultații și una de așteptare la parter, iar familia locuia la etaj. În fața casei era parcat un Opel 4 verde, un model urât și mic cu doar două locuri, poreclit Broasca de Copac.

Ușa de la intrare nu avea zăvorul pus. Erik intră în casă gâfâind și se duse în sala de așteptare. Acolo se aflau un bătrân care tușea într-un colț și o tânără cu un bebeluș.

— Bună ziua! strigă Erik. Domnule doctor Rothmann?

Soția doctorului ieși din sala de consultații. Hannelore Rothmann era o femeie înaltă și blondă, cu trăsături aspre, care îi aruncă lui Erik o privire ucigătoare.

— Cum îndrăznești să pui piciorul aici îmbrăcat în uniforma aia? îl interpelă ea.

Erik încremeni. Frau Rothmann nu era evreică, dar soțul ei era: Erik uitase asta în agitația momentului.

— Menajera noastră este pe cale să nască! zise el.

— Și vrei să te ajute un doctor evreu?

Erik fu luat complet prin surprindere. Nici nu îi trecuse prin cap că atacurile naziștilor i-ar fi putut determina pe evrei să riposteze. Însă pricepu deodată că Frau Rothmann avea dreptate. Cămășile Brune umblau de acolo-colo răcnind „Moarte evreilor!” De ce ar fi ajutat un doctor evreu asemenea oameni?

Acum nu mai știa ce să facă. Mai erau și alți doctori, bineînțeles, o grămadă chiar, dar nu știa unde să-i găsească, nici dacă ar fi venit să consulte o necunoscută.

— M-a trimis sora mea, rosti el cu glas stins.

— Mda... Carla încă are capul pe umeri, spre deosebire de tine.

— Ada a zis că i s-au rupt apele.

Erik nu știa sigur ce însemna asta, dar părea important.

Cu o expresie dezgustată, Frau Rothmann se întoarce în sala de consultații.

Bătrânul din colț bodogăni:

— Păi da, suntem doar niște evrei jechoși până când aveți nevoie de noi! După care începeți: „Vă rog, domnule doctor Rothmann, veniți!” și „Ce mă sfătuiți, domnule avocat Koch?” și „Împrumutați-mă și pe mine cu o sută de mărci, Herr Goldman” și...

Un acces de tuse îl împiedică să-și ducă perorația la capăt.

O fată de vreo 16 ani ieși din sală. Erik se gândi că ea era probabil fiica soților Rothmann, Eva. Nu o mai văzuse de ani buni. Acum avea sâni, dar rămăsese la fel de ștearsă și de bondoacă. Îl întrebă:

— Te-a lăsat tatăl tău să te înrolezi în Tineretul Hitlerist?

— Nu știe încă, zise Erik.

— Aoleu! Nu te văd bine.

El se uită în spatele ei, la ușa sălii de consultații.

— Crezi că tatăl tău o să vină? o întrebă el. Mama ta părea foarte supărată pe mine.

— Sigur că o să vină, zise Eva. Dacă cineva e bolnav, el îl ajută. Vorbea acum cu dispreț în glas: Nu stă să vadă mai întâi care-i rasa sau orientarea politică a pacientului. Noi nu suntem ca naziștii.

Acestea fiind spuse, ea se întoarce și plecă.

Erik era bulversat. Nu se așteptase ca această uniformă să îi provoace atâtea necazuri. La școală toată lumea credea că este grozavă.

O clipă mai târziu, apăru și doctorul Rothmann. El li se adresă celor doi pacienți:

— Revin cât pot de repede. Iertați-mă, dar bebelușii nu pot aștepta ca să se nască. Se uită la Erik și spuse: Haide, tinere! Cred că-i mai bine să vii cu mine în mașină, chiar și în uniformă aceea!

Erik ieși după el și ocupă locul din dreapta al Broaștei de Copac. Îi plăceau nespun mașinile și de-abia aștepta să crească suficient de mare încât să poată conduce. În mod normal, îi plăcea să meargă în orice autovehicul, urmărind cadranele și studiind tehnica de condus a șoferului; însă acum se simțea expus, așezat cum era lângă un doctor evreu, în cămașa lui brună. Dacă îl vedea Herr Lippmann? Drumul fu agonizant.

Din fericire însă, nu dură prea mult: în numai câteva minute ajunseră în fața casei.

— Cum se numește tânăra? întrebă Rothmann.

— Ada Hempel.

— A, da, a venit să mă vadă săptămâna trecută. Copilul sosește mai devreme decât mă așteptam. Bine, du-mă la ea.

Erik îl conduse în casă. Auzi un plâns de bebeluș. Se născuse deja! Porni în grabă spre subsol, cu doctorul pe urme.

Ada zăcea întinsă pe spate. Patul era plin de sânge și de un alt lichid. Carla ținea un bebeluș în brațe. Acesta era acoperit de o substanță vâscoasă. Un soi de funie groasă cobora din bebeluș, ducându-se sub fusta Adei. Carla avea ochi mari și speriați.

— Ce trebuie să fac? strigă ea.

— Faci exact ce trebuie, o liniști doctorul Rothmann. Mai trebuie doar să-l ții câteva clipe.

Se așeză lângă Ada. Îi ascultă bătăile inimii, îi luă pulsul și o întrebă:

— Cum te simți, draga mea?

— Sunt extenuată, rosti ea.

Rothmann încuviință satisfăcut. Se ridică din nou și se uită la bebelușul din brațele Carlei.

— Este băiețel, zise el.

Erik urmări cu un amestec de fascinație și de repulsie cum doctorul își deschide geanta, scoate o ață și leagă două noduri pe cordon. În timp ce făcea asta, i se adresă Carlei pe un ton blajin:

— De ce plângi? Te-ai descurcat nemaipomenit! Ai adus pe lume un copil de una singură! Aproape că nici nu mai ai nevoie de mine! Cred că ar trebui să faci medicina când vei crește.

Carla se mai calmă, apoi șopti:

— Uitați-vă la capul lui.

Doctorul fu nevoit să se aplece spre ea ca să o audă.

— Cred că are ceva.

— Știu.

Doctorul scoase o foarfecă ascuțită și tăie cordonul între cele două noduri. Apoi luă bebelușul gol din brațele Carlei și îl ținu la distanță, studiindu-l. Erik nu vedea nimic în neregulă, dar bebelușul era atât de roșu, zbârcit și plin de mângă, încât era

greu să-ți dai seama. Cu toate acestea, după câteva clipe de meditație, doctorul exclamă:

— Aha!

Privind mai îndeaproape, Erik observă că ceva chiar *era* în neregulă, la urma urmei: fața bebelușului era șuie. O parte era normală, însă cealaltă parte părea ciobită, iar la ochi avea ceva ciudat.

Rothmann îi dădu din nou bebelușul Carlei.

Ada gemu încă o dată, părând să se opintească. Când se relaxă, Rothmann băgă mâna sub fusta ei și scoase o bucată de carne.

— Erik, zise el. Adu-mi un ziar.

Erik întrebă:

— Care anume?

Părinții lui cumpărau în fiecare zi toate ziarele importante.

— Nu contează, flăcăule, rosti Rothmann cu blândețe. Nu vreau să-l citesc.

Erik fugi la etaj și găsi ediția din ziua precedentă a ziarului *Vossische Zeitung*. Când se întoarse cu acesta, doctorul înfășură bucata cărnosă în el și o lăasă pe podea.

— Asta se numește placentă, îi spuse el Carlei. Ar fi mai bine să o ardeți mai târziu. Apoi se așeză din nou pe marginea patului și zise: Ada, draga mea, cred că ești foarte curajoasă, începu el. Bebelușul tău trăiește, dar s-ar putea să aibă o problemă. O să-l spălăm și o să-l înfășăm bine, apoi trebuie să-l ducem la spital.

Ada îl privi speriată.

— Dar ce-a pățit?

— Nu știu. Trebuie să-i facem niște analize.

— O să se facă bine?

— Doctorii de la spital vor face tot ce le va sta în puteri. Restul rămâne în seama Domnului.

Erik își aminti că evreii se închinau la același Dumnezeu precum creștinii. Era atât de ușor să uiți asta...

Rothmann continuă:

— Crezi că poți să te ridici din pat și să vii la spital cu mine, Ada? Bebelușul o să aibă nevoie de laptele tău.

— Sunt atât de obosită... repetă ea.

— Trage-ți sufletul câteva minute, atunci. Dar nu mai mult, pentru că bebelușul trebuie consultat cât mai curând posibil. O

să te ajute Carla să te îmbraci. Eu te aștept sus. Apoi i se adresă lui Erik cu o ironie blândă: Tu vino cu mine, micule nazist.

Lui Erik îi venea să intre în pământ de rușine. Indulgența doctorului Rothmann era și mai greu de suportat decât disprețul lui Frau Rothmann.

În timp ce ieșeau din cameră, Ada spuse:

— Domnule doctor?

— Da, draga mea.

— Numele lui este Kurt.

— Un nume foarte frumos, rosti doctorul Rothmann.

Apoi ieși, iar Erik îl urmă.

(VI)

Prima zi în care Lloyd Williams fu asistentul lui Walter von Ulrich coincise cu prima zi a noului parlament.

Walter și Maud se străduiau din răspuțeri să salveze fragila democrație din Germania. Lloyd le împărtășea disperarea, pe de o parte pentru că erau oameni cumsecade pe care îi știa de mic copil, dar și pentru că se temea că Marea Britanie ar putea urma Germania pe calea pierzaniei.

Alegerile nu rezolvaseră nimic. Naziștii obținuseră 44%, un procent mai mare decât în legislatura precedentă, dar sub cele 51 de procente după care tânjeau.

Walter credea că existau totuși motive de speranță. Pe drumul spre ceremonia de inaugurare a noului parlament, el zise:

— Cu toată campania lor masivă de intimidare, tot nu au izbutit să câștige voturile majorității germanilor. Lovi cu pumnul în volan: Orice ar spune, nu sunt populari. Și, cu cât vor sta mai mult la guvernare, cu atât mai mult le va descoperi lumea ticăloșia.

Lloyd nu era la fel de sigur.

— Au închis ziarele opoziției, au băgat la închisoare deputați din Reichstag și au corupt poliția, zise el. Și, cu toate acestea, 44% dintre germani le aprobă acțiunile? Mie nu mi se pare deloc îmbucurător.

Cum clădirea Reichstagului fusese grav avariata în incendiu și nu mai putea fi folosită, parlamentul se întrunea la Opera Kroll, aflată în cealaltă parte a Königs Platz. Opera era un complex

imens, cu trei săli de concerte și paisprezece amfiteatre mai mici, plus restaurante și baruri.

Când sosiră, avură un șoc. Locul era înconjurat de Cămăși Brune. Deputații și asistenții lor se îngrămădiseră la intrări, încercând să pătrundă în clădire. Walter spuse furios:

— Așa are de gând Hitler să-și atingă scopul, împiedicându-ne să intrăm în clădire?

Lloyd observă că ușile erau străjuite de membri SA. Aceștia îi lăsau înăuntru, fără să-i întrebe nimic, pe cei în uniformă nazistă, însă oricine altcineva trebuia să se legitimeze. Un băiat mai tânăr decât Lloyd îl măsură disprețuitor cu privirea înainte să-l lase să intre, fără nicio tragere de inimă. Era intimidare în toată puterea cuvântului!

Lloyd simți cum începe să-i fiarbă sângele în vine. Detesta să fie intimidat. Știa că l-ar fi putut pune la pământ pe băiat cu un croșeu sănătos de stânga. Se sili să-și păstreze calmul, îi întoarse spatele și intră în clădire.

După lupta de la Teatrul Popular, mama lui îi examinase cucuiul și îi ceruse să se întoarcă în Anglia. Reușise să o facă să se răzgândească, însă fusese nevoit să ducă multă muncă de lămurire.

Ea spunea că el nu era conștient de riscurile la care se expunea, însă lucrurile nu stăteau chiar așa. Uneori se mai speria și el, dar asta nu făcea decât să-i stârnească spiritul combativ. Instinctul lui era să atace, nu să se retragă. Asta o speria pe mama sa.

Ironia făcea ca și ea să fie la fel. Nici ea nu voia să plece acasă. Era speriată, dar și entuziasmată să se afle în Berlin în acel moment de răscruce din istoria Germaniei și era revoltată din cauza violenței și a represiunii la care era martoră; era convinsă că va putea să scrie o carte care să-i pună în gardă pe democrații din alte țări cu privire la tacticile fasciștilor.

— Ești mai ceva ca mine, îi zisesse Lloyd, iar ea nu avusese ce replică să-i dea.

Clădirea operei era în interior un furnicar de membri SA și SS, majoritatea înarmați. Păzeau fiecare ușă și își arătau, prin priviri și gesturi, ura și disprețul pentru toți cei care nu erau simpatizanți naziști.

Walter întârziase deja la întrunirea grupului parlamentar al Partidului Social Democrat. Lloyd se grăbi să găsească sala cu

pricina. Aruncând o privire în sala de dezbateri, văzu o zvastică uriașă atârnată de tavan, dominând încăperea.

Prima chestiune pe ordinea de zi, înainte de începerea procedurilor din acea după-amiază, urma să fie Legea de Împuternicire, care avea să-i permită cabinetului lui Hitler să treacă legi fără să mai aibă nevoie de aprobarea Reichstagului.

Legea oferea o perspectivă sumbră. Ea avea să-i confere lui Hitler puteri dictatoriale. Represiunea, intimidările, violența, tortura și crimele pe care Germania le trăise în ultimele săptămâni urmau să se permanentizeze. Era de neconceput.

Însă Lloyd nu-și putea imagina că exista vreun parlament pe lume care să adopte o asemenea lege. Ar fi însemnat să-și taie singuri craca de sub picioare. Era sinucidere politică.

Îi găsi pe social-democrați într-un mic amfiteatru. Ședința lor începuse deja. Lloyd îl introduse repede pe Walter în încăperea, apoi fu trimis după cafea.

În timp ce aștepta la coadă, îl studie pe tânărul palid și zelos din fața lui, îmbrăcat în haine cernite. Germana lui Lloyd se îmbunătățise și avea acum suficientă încredere încât să pornească o conversație cu un străin. Află că tânărul în negru se numea Heinrich von Kessel. Avea aceleași sarcini ca Lloyd, lucrând ca asistent neplătit pentru tatăl său, Gottfried von Kessel, deputat din Partidul de Centru, care era catolic.

— Tatăl meu îl cunoaște foarte bine pe Walter von Ulrich, îi zise Heinrich. Au lucrat amândoi ca atașați la ambasada germană din Londra, în 1914.

Lumea politicii și a diplomației internaționale chiar era mică, reflectă Lloyd.

Heinrich îi spuse lui Lloyd că revenirea la credința creștină reprezenta soluția pentru problemele Germaniei.

— Eu nu sunt tocmai un creștin practicant, recunosc Lloyd cu candoare. Sper că nu te superi că-ți spun asta. Bunicii mei sunt galezi bisericosi, dar mama nu-i interesată de religie, iar tatăl meu vitreg este evreu. Mai mergem uneori la Biserica Evanghelică a Golgotei, din Aldgate, dar asta mai cu seamă pentru că pastorul de-acolo este membru al Partidului Laburist.

Heinrich zâmbi și zise:

— Mă voi ruga pentru sufletul dumitale.

Catolicii nu încercau să facă prozeliți, își aminti Lloyd. Ce diferență față de bunicii săi dogmatici din Aberowen, care erau

de părere că oamenii care nu credeau întocmai ca ei refuzau în mod voit adevărul Scripturii, urmând să ardă veșnic în flăcările iadului.

Când Lloyd reveni la ședința Partidului Social Democrat, Walter era cel care luase cuvântul.

— Nu se poate realiza! rosti el. Legea de Împuternicire reprezintă un amendament la constituție. Trebuie să fie prezenți două treimi dintre aleși, ceea ce înseamnă 432 dintr-un total de 647. Iar pentru adoptarea legii este nevoie de voturile a două treimi dintre cei prezenți.

Lloyd făcu o socoteală în minte, în timp ce lăsa tava pe masă. Naziștii aveau 288 de locuri, iar naționaliștii, aliații lor, aveau 52, adică un total de 340 – cu aproape 100 de voturi mai puțin decât minimul necesar. Walter avea dreptate. Legea nu putea fi adoptată. Lloyd se mai liniști și se așeză ca să asculte discuțiile și să-și îmbunătățească germana.

Însă ușurarea lui fu de scurtă durată.

— Eu n-aș fi atât de sigur, spuse un bărbat cu accent de muncitor berlinez. Naziștii negociază cu Partidul de Centru.

Aceștia erau oamenii lui Heinrich, își aminti Lloyd.

— Astfel, ar putea face rost de încă 74 de voturi, încheie bărbatul.

Lloyd se încruntă. De ce ar fi sprijinit Partidul de Centru o măsură care avea să îi văduvească de orice putere?

Walter dădu glas acestei întrebări, în termeni lipsiți de echivoc.

— Cum ar putea catolicii să fie într-atât de proști?

Lloyd își dorea să fi cunoscut acest aspect înainte să se ducă după cafea – astfel, ar fi putut aduce subiectul în discuția cu Heinrich. Ar fi putut afla ceva folositor. La naiba!

Bărbatul cu accent berlinez zise:

— În Italia, catolicii au făcut o învoială cu Mussolini – un concordat pentru apărarea Bisericii. De ce n-ar face la fel și aici?

Lloyd calculă că sprijinul Partidului de Centru avea să ducă totalul voturilor naziștilor la 414.

— Tot nu au două treimi, îi spuse el lui Walter ușurat.

Un alt asistent tânăr îl auzi și interveni:

— Dar asta nu ia în calcul ultimul anunț al președintelui Reichstagului.

Președintele Reichstagului era Hermann Göring, cel mai apropiat asociat al lui Hitler. Lloyd nu era la curent cu acest anunț. Și nu era singurul, după toate aparențele. Deputații amuțiră și asistentul continuă:

— S-a decis ca deputații comuniști care absentează pentru că au fost arestați să nu fie puși la socoteală.

Un val de proteste indignate izbucni în încăperea. Lloyd îl văzu pe Walter înroșindu-se la față.

— Nu poate face una ca asta! rosti Walter.

— Este complet ilegal, recunosc asistentul. Însă a făcut-o deja.

Lloyd era deznădăjduit. Doar nu aveau de gând să treacă legea printr-un asemenea artificiu tehnic? Mai făcu niște calcule în minte.

Comuniștii câștigaseră 81 de locuri. Dacă nu erau puși la socoteală, naziștilor le-ar fi trebuit doar două treimi din 566, adică 378. Cu tot ajutorul naționaliștilor, încă nu atingeau acest prag - dar, dacă obțineau și sprijinul catolicilor, situația se schimba dramatic.

Cineva spuse:

— Este cât se poate de ilegal! Ar trebui să nu participăm la ședință, în semn de protest.

— Nu, nu! rosti Walter înfrigurat. Ar trece legea în absența noastră. Trebuie să-i convingem pe catolici să nu-i susțină. Wels trebuie să vorbească imediat cu Kaas.

Otto Wels era liderul Partidului Social Democrat; prelatul Ludwig Kaas conducea Partidul de Centru.

În sală se auzi un murmur general de încuviințare.

Lloyd trase adânc aer în piept și interveni în discuție:

— Herr von Ulrich, ce-ar fi să îl invitați la prânz pe Gottfried von Kessel? Parcă ați lucrat împreună cu el la Londra, înainte de război.

Walter râse amar.

— Urâciosul ăla? pufni el.

Poate că prânzul nu era o idee prea bună. Lloyd zise:

— Nu am știut că îl antipatizați.

Walter răspunse îngândurat:

— Îl urâsc - dar sunt dispus să încerc orice, martor mi-e Dumnezeu.

Lloyd spuse:

— Vreți să îl găsec și să îl invit?

— Fie, fă o încercare. Dacă acceptă, spune-i că ne vedem la Herrenklub, la ora unu.

— Am înțeles.

Lloyd porni grăbit spre camera în care dispăruse Heinrich. Intră - și acolo se desfășura o ședință, precum în încăperea din care venea el. Își roti privirea prin sală, îl zări pe Heinrich în straietele sale cernite, dădu ochii cu el și-i făcu semn din priviri.

leșiră din sală, iar Lloyd îi zise:

— Se aude că partidul tău are de gând să susțină Legea de Împuternicire!

— Nu-i nimic sigur încă, răspuse Heinrich. Opiniile sunt împărțite.

— Cine este împotriva naziștilor?

— Brüning și alți câțiva.

Brüning era fost cancelar, o figură de marcă în partid.

Lloyd mai prinse un pic de curaj.

— Și cine altcineva?

— M-ai chemat aici ca să mă descoși?

— Nu, iartă-mă. Walter von Ulrich ar vrea să ia prânzul cu tatăl tău.

Heinrich îl privi circumspect.

— Nu se au deloc la inimă - știi asta, nu?

— Da, mi-am dat seama. Dar trebuie să lase la o parte aceste neînțelegeri azi!

Heinrich nu părea prea convins.

— O să-l întreb. Așteaptă aici.

Intră din nou în cameră.

Lloyd se întrebă dacă acest plan avea vreo șansă de reușită. Era păcat că Walter și Gottfried nu erau prieteni la cataramă. Însă nu-i vedea pe catolici votând alături de naziști.

Cel mai mult îl deranja gândul că, dacă acest scenariu se putea întâmpla în Germania, s-ar fi putut repeta și în Marea Britanie. Această perspectivă sumbră îl făcea să tremure de groază. Avea toată viața în fața lui și nu voia să și-o trăiască într-o dictatură oprimentă. Voia să-și facă o carieră în politică, la fel ca părinții săi, și să contribuie la transformarea țării sale într-un loc mai bun pentru oamenii de rând, cum erau minerii din Aberowen. Pentru asta era nevoie de întruniri politice la care lumea să se poată exprima liber, de ziare care să poată critica

guvernul și de localuri în care oamenii să se poată certa fără să fie nevoiți să stea cu ochii în patru ca să vadă dacă sunt ascultați.

Fascismul amenința toate aceste lucruri. Însă poate că nu era încă totul pierdut. Poate că Walter reușea să-l facă pe Gottfried să se răzgândească, iar Partidul de Centru nu avea să-i sprijine pe naziști.

Heinrich ieși din sală.

— A acceptat.

— Excelent! Herr von Ulrich a sugerat să se întâlnească la Herrenklub, la ora unu.

— Da? Este și el membru?

— Cred că da. De ce?

— Este o instituție conservatoare. Dar cum pe el îl cheamă Walter von Ulrich, ceea ce înseamnă că provine dintr-o familie nobilă, poate fi membru chiar dacă este socialist.

— Ar trebui să fac o rezervare. Știi cumva unde este clubul?

— Chiar după colț.

Heinrich îi dădu lui Lloyd indicații.

— Să fac rezervare pentru patru persoane?

Heinrich rânji.

— Sigur, de ce nu? Dacă nu vor să fim de față, pot să ne ceară ei să plecăm.

Acestea fiind spuse, tânărul se întoarse în sală.

Lloyd ieși din clădire și străbătu în grabă piața, trecând pe lângă sediul incendiat al Reichstagului și îndreptându-se spre Herrenklub.

Erau și în Londra cluburi pentru domni, însă Lloyd nu intrase niciodată în vreunul. Localul era o combinație de restaurant și birou de pompe funebre. Ospătari în ținută de dîneu roiau de colo până colo, întinzând în liniște tacâmuri pe fețele albe de mese. Ospătarul-șef îi preluă rezervarea, notând cu solemnitate numele de „von Ulrich”, ca și cum l-ar fi consemnat în Cartea Morților.

Se întoarse apoi la Opera Kroll. Locul era din ce în ce mai aglomerat și mai zgomotos, iar tensiunea părea să fi crescut între timp. Lloyd auzi pe cineva anunțând entuziasmat că Hitler însuși avea să propună legea în deschiderea ședinței din acea după-amiază.

Cu câteva minute înainte de ora unu, Lloyd și Walter traversară piața. Lloyd spuse:

— Heinrich von Kessel părea surprins când a aflat că sunteți și dumneavoastră membru la Herrenklub.

Walter încuviință.

— Sunt unul dintre cei care au fondat clubul, acum mai bine de zece ani. Pe atunci se numea Juniklub. Scopul inițial era acela de a milita împotriva prevederilor Tratatului de la Versailles. Între timp, a devenit un bastion al extremei drepte, iar eu sunt probabil singurul social-democrat de acolo, dar am rămas membru pentru că este un loc bun în care să-ți întâlnești adversarii.

Când intrară în club, Walter arătă spre un bărbat îngrijit de la bar.

— Acela este Ludwig Franck, tatăl tânărului Werner, care a luptat alături de noi la Teatrul Popular. Sunt sigur că nu este membru – nici măcar nu este născut din părinți germani –, dar se pare că a venit să ia prânzul cu socrul său, contele von der Helbard, bărbatul mai în vârstă de lângă el. Vino cu mine.

Se duseră la bar și Walter făcu prezentările. Franck i se adresă lui Lloyd:

— Tu și fiul meu ați intrat într-o încăierare acum vreo două săptămâni.

Lloyd își duse din reflex mâna la ceafă: cucuiul îi trecuse, dar încă îl mai durea locul respectiv.

— Trebuia să le protejăm pe femei, domnule, replică el.

— Nu-i nimic rău într-o mică încăierare, rosti Franck. Vă face bine.

Walter interveni nerăbdător:

— Haide, Ludi. Nu era deja suficient de rău că se întrerupeau mitingurile electorale? Acum șeful vostru vrea să ne distrugă complet democrația!

— Poate că democrația nu este cea mai potrivită formă de guvernământ pentru noi, ripostă Franck. La urma urmei, noi nu suntem ca francezii sau ca americanii, slavă Domnului!

— Chiar nu-ți pasă că îți poți pierde libertatea? Fii serios!

Franck renunță la aerul său de om pus pe glume.

— Cum vrei tu, Walter, rosti el cu răceală. Voi fi serios, dacă insiști. Am ajuns aici cu mama mea acum mai bine de zece ani. Tatăl meu nu a putut să vină cu noi. S-a constatat că deținea

literatură subversivă, mai exact o carte intitulată *Robinson Crusoe*, un roman care se pare că promovează „individualismul burghez”, ce-o mai fi și aia. A fost trimis într-un lagăr din regiunea arctică. S-ar putea...

Franck se poticni o clipă, apoi făcu o pauză, își înghiți nodul din gât și încheie cu glas scăzut:

— S-ar putea să fie tot acolo.

Urmă un moment de tăcere. Povestea îl șocase pe Lloyd. Știa despre guvernul comunist rus că putea fi crud, în general, dar era cu totul altceva să auzi o mărturie personală, relatată cu simplitate de un om care încă suferea, în mod evident.

Walter zise:

— Ludi, toată lumea îi urăște pe bolșevici, dar naziștii ar putea fi și mai răi!

— Sunt dispus să-mi asum acest risc, rosti Franck.

Contele von der Helbard spuse:

— Ar fi cazul să mergem la prânz. Am o întrevvedere după-amiază. Cu permisiunea dumneavoastră...

Cei doi bărbați plecară.

— Asta ne zic mereu! se înfurie Walter. Bolșevicii! De parcă ei ar reprezenta singura alternativă pentru naziști! Îmi vine să plâng de nervi.

Heinrich intră pe ușă alături de un bărbat mai în vârstă, cât se poate de evident tatăl său: cei doi aveau același păr bogat și negru, pieptănat cu cărare, atât doar că părul lui Gottfried era ceva mai scurt și presărat cu fire argintii. Deși aveau trăsături similare, Gottfried arăta ca un birocrat plin de sine, cu un guler demodat, în vreme ce Heinrich părea mai degrabă un poet romantic decât consilier politic.

Cei patru intrară în sala de mese. Walter nu pierdu deloc timpul și, după ce comandară, trecu direct la subiect:

— Nu înțeleg ce speră să obțină partidul tău prin susținerea acestei Legi de Împuternicire, Gottfried.

Von Kessel răspunse la fel de direct:

— Partidul nostru este un partid catolic și prima noastră datorie este să protejăm poziția Bisericii în Germania. Asta speră alegătorii noștri atunci când ne dau votul.

Lloyd se încruntă dezaprobator. Mama lui fusese deputată în Camera Comunelor și ea obișnuia mereu să spună că era de

datoria ei să acționeze atât în interesul celor care o votau, cât și al celorlalți alegători.

Walter apelă la un alt argument.

— Un parlament democratic reprezintă cea mai bună pavăză pentru toate bisericile - însă voi sunteți gata să aruncați asta la gunoi!

— Trezește-te la realitate, Walter, rosti Gottfried țâfnos. Hitler a câștigat alegerile. A venit la putere. Orice-am face noi, el va conduce Germania în viitorul apropiat. Trebuie să ne protejăm.

— Dar promisiunile lui nu valorează doi bani!

— Am cerut mai multe asigurări în scris: Biserica Catolică trebuie să își păstreze independența față de stat, școlile catolice să poată funcționa fără intervenția statului, să nu existe discriminare împotriva catolicilor aflați în funcții publice...

Se uită întrebător la fiul său.

Heinrich zise:

— Ne-au promis că vom avea documentul semnat până după-amiază.

Walter răbufni:

— Cântăriți-vă bine opțiunile! O bucată de hârtie semnată de un tiran față de un parlament democratic - care-i varianta cea mai bună?

— Cea mai mare putere se află în mâinile Domnului.

Walter își dădu ochii peste cap.

— Atunci, sper ca Domnul să se îndure de Germania, zise el.

Germanii nu apucaseră să capete încredere în democrație, reflectă Lloyd în timp ce urmărea discuția dintre Walter și Gottfried. Reichstagul era suveran de doar 14 ani. Pierduseră un război, își văzuseră moneda devalorizată și rata șomajului atinsese proporții catastrofale: în aceste condiții, dreptul de vot nu li se părea o protecție adecvată.

Gottfried rămase ferm pe poziție. La sfârșitul prânzului, opiniile sale erau încă nezdruncinate. Responsabilitatea lui era să protejeze Biserica Catolică. Lloyd era exasperat.

Reveniri la operă și deputații își ocupară locurile în amfiteatru. Lloyd și Heinrich se așezară într-o lojă.

Lloyd îi văzu pe membrii Partidului Social Democrat grupați în partea stângă. Pe măsură ce se apropia momentul de începere a ședinței, observă cum Cămășile Brune și trupele SS se postează la ieșiri și de-a lungul pereților, înconjurându-i amenințător pe

social-democrați. Părea că nu aveau de gând să-i lase pe deputați să părăsească clădirea înainte de a adopta legea. Lloyd găsea asta de-a dreptul sinistru. Se întrebă, cu un fior de teamă, dacă nu cumva era și el ostatic în clădire.

Se auzi apoi un ropot de aplauze și urale, iar Hitler intră în sală, într-o uniformă SA.

Deputații naziști, cei mai mulți îmbrăcați asemănător, se ridicară în picioare extaziați în momentul în care el urcă la tribună. Numai social-democrații rămaseră așezați; însă Lloyd îi observă pe câțiva dintre ei aruncând priviri neliniștite peste umăr, către gărzile înarmate. Cum să se exprime liber dacă ei se temeau chiar și pentru simplul fapt că nu își ovaționau adversarul?

După ce lumea se calmă, Hitler începu să vorbească. Își ținea spatele drept, cu brațul stâng pe lângă corp, gesticulând numai cu dreptul. Avea glasul aspru și strident, dar puternic, amintindu-i lui Lloyd de răpăitul unei mitraliere și în același timp de lătratul unui câine. Își ridică tonul cu patos când vorbi despre „trădătorii din noiembrie 1918”, care se predaseră exact când Germania era pe punctul de a câștiga războiul. Nu se prefăcea deloc: Lloyd rămase cu impresia că omul credea sincer toate cuvintele stupide și ignorante pe care le rostea.

Trădătorii din noiembrie erau un laitmotiv pentru Hitler, însă el abordă acum o nouă tactică. Vorbi despre biserici, despre rolul important pe care îl avea creștinismul în statul german. Aceasta era o temă neobișnuită pentru el și era clar că i se adresa Partidului de Centru, ale cărui voturi erau cruciale în determinarea rezultatului din acea zi. Declară că el vedea cele două confesiuni – pe cea protestantă și pe cea catolică – drept cei mai importanți factori în menținerea spiritului viu al neamului. Guvernul nazist nu avea să se atingă de drepturile lor.

Heinrich îi aruncă lui Lloyd o privire triumfătoare.

— Dacă aș fi în locul vostru, aș încerca totuși să obțin asta și în scris, mormăi Lloyd.

Hitler ajunse la finalul discursului său abia peste două ore și jumătate.

Încheie cu o amenințare neechivocă cu violența:

— Guvernul răzvrătirii naționaliste este hotărât și pregătit și pentru eventualitatea în care legea va fi respinsă – moment în care se va anunța fățiș rezistența împotriva sa. Făcu o pauză

teatrală, lăsând mesajul să-și facă efectul: Orice vot împotriva legii va fi considerat o declarație de rezistență. Apoi își întări spusele: Domnilor, dumneavoastră veți decide acum dacă va fi pace sau război!

Se așează în uralele aprobatoare ale delegaților naziști, iar ședința se suspendă.

Heinrich era încântat, Lloyd – deprimat. Porniră în direcții diferite: partidele lor urmau să țină o ultimă consfătuire înainte de vot.

Social-democrații erau posomorâți. Liderul lor, Wels, trebuia să ia cuvântul în plen, dar ce-ar mai fi putut spune? Unii deputați considerau că, dacă Wels îl critica pe Hitler, nu avea să mai iasă viu din clădire.

Se temeau și pentru viețile lor. Dacă deputații erau omorâți, se gândi Lloyd cu spaimă, ce avea să se întâmple cu asistenții lor?

Wels le mărturisi că avea o capsulă cu cianură în buzunarul vestei. Dacă era arestat, avea să se sinucidă pentru a nu fi torturat. Lloyd era îngrozit. Wels era un reprezentant ales în mod democratic și totuși era silit să se poarte ca un soi de sabotor.

Lloyd își începuse ziua cu niște așteptări false. Crezuse că Legea de Împuternicire era o idee nebunească, fără sorți de izbândă. Acum realiza că majoritatea oamenilor se așteptau ca legea să intre în vigoare în ziua aceea. Estimase complet greșit situația. Oare nu cumva greșea și crezând că așa ceva nu se putea petrece în țara lui? Oare se amăgea singur?

Cineva întrebă dacă se luase o decizie finală în rândul catolicilor. Lloyd se ridică și zise:

— Mă duc eu să aflu.

Porni grăbit spre sala de ședințe a Partidului de Centru. La fel ca înainte, își băgă capul pe ușă și-i făcu semn lui Heinrich să iasă puțin.

— Brüning și Ersing încă ezită, îi spuse Heinrich.

Lloyd simți cum îl cuprinde deznădejdea. Ersing era un lider sindical catolic.

— Cum poate un lider sindical să ia măcar în calcul votarea acestei legi? pufni el.

— Kaas spune că patria este în pericol. Toată lumea crede că se va instala anarhia dacă vom respinge legea.

— Și, dacă o treceți, se va instala tirania.

— La voi cum e?

— Oamenii cred că vor fi împuşcați dacă votează împotriva. Dar au de gând s-o facă chiar și-așa.

Heinrich se întoarse în sală și Lloyd reveni la ședința social-democraților.

— Cei mai vehemenți oponenți au început să șovăie, îi anunță Lloyd pe Walter și pe colegii săi. Se tem că, dacă legea va fi respinsă, va izbucni un război civil.

Atmosfera deveni și mai sumbră.

Reveniră cu toții în sala de dezbateri la ora șase.

Wels luă cuvântul primul. Vorbi pe un ton calm, fără patos, cât se poate de rezonabil. Atrase atenția asupra faptului că viața într-o republică democratică fusese bună pentru germani, atunci când trăgeai linie, aducându-le libertatea oportunităților și asistență socială și reintegrând Germania în comunitatea internațională.

Lloyd observă că Hitler își lua notițe.

În încheierea discursului său, Wels își afirmă cu mult curaj adeviziunea la valorile omeniei și dreptății, libertății și socialismului.

— Nicio Lege de Împuternicire nu vă conferă puterea de a anihila idei veșnice și indestructibile, rosti el, prinzând și mai mult curaj atunci când naziștii începură să râdă și să-l huiduie.

Social-democrații aplaudară, însă aplauzele lor fură acoperite de corul de huiduieli.

— Îi salutăm pe cei persecutați și asupriți! strigă Wels. Îi salutăm pe prietenii noștri din Reich. Statornicia și loialitatea lor merită toată admirația.

Lloyd abia îi mai distingea cuvintele prin huiduielile și fluierăturile naziștilor.

— Curajul convingerilor lor și al optimismului lor nezdruncinat reprezintă o garanție pentru un viitor mai luminos!

Se așeză apoi în larma din ce în ce mai mare.

Oare avea să aibă vreun efect discursul său? Lloyd nu putea fi sigur.

După Wels, luă din nou cuvântul Hitler. De această dată vorbi pe un ton complet diferit. Lloyd își dădu seama că în discursul de mai devreme cancelarul doar se încălzise. Vocea sa era acum mai puternică, frazele sale mai exagerate, tonul plin de dispreț. Gesticula din ce în ce mai agresiv cu brațul drept - arătând cu

degetul, încleștându-și pumnul și bătând cu el în masă, ducându-și mâna la inimă și măturând aerul din fața sa cu un gest prin care părea să înlăture orice opoziție. Fiecare frază pătimașă pe care o rostea era întâmpinată cu urale de către susținătorii săi. Fiecare propoziție exprima una și aceeași emoție: o furie sălbatică, mistuitoare și criminală.

Hitler era și el încrezător. Declară că nici nu ar fi avut nevoie să propună Legea de Împuternicire.

— Facem apel la Reichstagul german să ne acorde ceva ce oricum am fi dobândit! rosti el batjocoritor.

Heinrich părea îngrijorat și plecă din lojă. După câteva momente, Lloyd îl văzu în amfiteatru, șoptindu-i ceva la ureche tatălui său.

Reveni în lojă cu o expresie îndurerată pe chip.

Lloyd îl întrebă:

— Ați obținut asigurările pe care le doreați în scris?

Heinrich nu putu să îl privească în ochi pe Lloyd.

— Documentul este redactat chiar acum, replică el.

Hitler încheie ironizându-i pe social-democrați: nu avea nevoie de voturile lor.

— Germania va fi liberă, răcni el. Dar nu datorită vouă!

Liderii celorlalte partide vorbiră pe scurt. Păreau înfrânți cu toții. Prelatul Kaas declară că Partidul de Centru avea să susțină legea. Și ceilalți își anunțară sprijinul. Numai social-democrații se opuneau.

Se anunță apoi rezultatul votului și naziștii izbucniră în urale.

Lloyd era înmărmurit. Văzuse cu ochii lui puterea brută folosită cu sălbăticie. Era o priveliște extrem de urâtă.

Plecă din lojă fără să-i mai spună nimic lui Heinrich.

Îl găsi pe Walter plângând în sala de la intrare. Își ștergea fața cu o batistă albă, dar lacrimile îi curgeau șuvoi. Lloyd nu mai văzuse bărbați plângând decât la înmormântări.

Nu știa ce să spună sau să facă.

— Viața mea este un eșec, zise Walter. Acesta este sfârșitul tuturor speranțelor noastre. Democrația germană a murit.

(VII)

Sâmbătă, pe 1 aprilie, era Ziua de Boicotare a Evreilor. Lloyd și Ethel se plimbară prin Berlin, nevenindu-le să creadă ce vedeau. Ethel își lua notițe pentru cartea ei. Steaua lui David era vopsită de mântuială pe ferestrele prăvăliilor evreilor. Cămășile Brune stăteau în pragul magazinelor evreiești, intimidându-i pe oamenii care voiau să intre acolo. Avocații și doctorii evrei erau ținuți sub pază. Lloyd văzu doi membri SA oprindu-i pe pacienții care mergeau la doctorul familiei von Ulrich, dr. Rothmann, însă un hamal cu palma grea și cu o gleznă scrântită îi trimise la dracu' și aceștia plecară să caute o pradă mai ușoară.

— Cum pot fi oamenii atât de răi cu alți oameni? se întrebă Ethel.

Lloyd se gândea la tatăl său vitreg, pe care îl iubea. Bernie Leckwith era evreu. Dacă fascismul ajungea în Marea Britanie, Bernie avea să fie ținta acestui tip de ură. Gândul îl făcu pe Lloyd să se înfioare.

La Bistro Robert avu loc în seara aceea un soi de priveghi. Fără să fie ceva planificat, la ora opt locul se umplu cu social-democrați, cu colegii jurnaliști ai lui Maud și cu prietenii lui Robert de la teatru. Cei mai optimiști dintre ei spuneau că libertatea intrase pur și simplu în hibernare pe durata crizei economice și că se va redeștepta într-o bună zi. Ceilalți jeleau.

Lloyd bău foarte puțin. Nu-i plăcea efectul pe care îl avea alcoolul asupra creierului său. Îi încețoșa judecata. Se întreba ce ar fi putut face stânga germană pentru a împiedica această catastrofă, fără să găsească însă vreun răspuns.

Maud îi pomeni de pruncul Adei, Kurt.

— L-a adus acasă de la spital și momentan pare să fie bine. Însă are creierul afectat și nu va fi niciodată normal. Când va crește mare, bietul copilaș va trebui să trăiască într-un azil.

Lloyd auzise cum îl adusesese Carla pe lume pe bebeluș. Fetita de 11 ani avea o tărie de caracter impresionantă.

Comisarul Thomas Macke își făcu apariția la ora 9:30, în uniformă sa de membru SA.

Deși ultima oară când trecuse pe acolo Robert îl cam batjocorise, Lloyd simțise că individul putea fi primejdios. În ciuda faptului că arăta caraghios cu mustăcioara sa mult prea mică pe centrul feței buhăite, avea în ochi o sclipire de cruzime care îl neliniștea pe Lloyd.

Robert refuzase să vândă restaurantul. Ce mai voia Macke acum?

Acesta se opri în mijlocul sălii de mese și strigă:

— Acest restaurant este folosit pentru a promova un comportament degenerat!

Mușterii amuțiră, întrebându-se la ce se referea.

Macke ridică degetul pentru a capta atenția tuturor. Lui Lloyd i se păru că recunoaște ceva familiar în acel gest, apoi realizează că Macke îl imita pe Hitler.

— Homosexualitatea este incompatibilă cu caracterul masculin al națiunii germane! zise el.

Lloyd se încruntă. Voia să spună că Robert era pederast?

Jörg apăru din bucătărie, cu boneta pe cap. Rămase în pragul ușii, fulgerându-l pe Macke din priviri.

Lui Lloyd îi trecu prin minte un gând șocant: poate că Robert chiar era pederast. La urma urmei, el și Jörg locuiau împreună încă de la sfârșitul războiului. Uitându-se la prietenii acestuia de la teatru, Lloyd observă că erau numai perechi de bărbați, cu excepția a două femei cu părul scurt...

Lloyd era consternat. Știa că existau pederaste, dar – fiind o persoană deschisă la minte – considera că aceștia nu trebuiau persecutați, ci ajutați. Totuși, în sinea lui nu-i considera decât niște perverși și degenerați. Robert și Jörg păreau oameni cât se poate de normali, cu o mică afacere și cu o viață discretă – exact ca un cuplu căsătorit!

Se întoarse spre mama lui și rosti încet:

— Robert și Jörg chiar sunt...?

— Da, dragă, replică ea.

Maud, aflată lângă ea, interveni:

— În tinerețea lui, Robert era un adevărat pericol pentru lachei.

Cele două femei chicotiră înfundat.

Lloyd fu din nou șocat: nu numai că Robert era pederast, dar Ethel și Maud considerau asta o chestiune pe marginea căreia se putea glumi cu inima ușoară.

Macke spuse:

— Acest local este închis începând de acum!

Robert exclamă:

— Nu ai dreptul să faci asta!

Macke nu putea închide localul de unul singur, se gândi Lloyd; apoi, își aminti intervenția în forță de la Teatrul Popular a Cămășilor Brune. Își întoarse privirea spre intrare și văzu îngrozit trupele SA dând buzna pe ușă.

Trecură printre mese, dărâmând sticle și pahare. Unii clienți rămaseră neclintiți, urmărindu-i cu privirea; alții se ridicară în picioare. Se auziră câteva strigăte furioase de bărbați și un țipăt de femeie.

Walter se ridică și vorbi tare, dar cu o voce calmă:

— Ar trebui să plecăm cu toții în liniște. Nu este nevoie să se ajungă la violență. Oameni buni, luați-vă hainele și pălăriile și plecați acasă.

Clienții începură să plece, unii încercând să-și ia mai întâi hainele, alții fugind pur și simplu. Walter și Lloyd le conduseră pe Maud și pe Ethel spre ușă. Casa de marcat se afla aproape de ieșire și Lloyd văzu un membru SA deschizând-o și îndesându-și banii în buzunare.

Până atunci, Robert rămăsese liniștit, urmărind descumpănit cum îi erau izgoniți clienții; însă era deja prea mult. Scoase un țipăt de protest și îl împinse pe individ de lângă casa de marcat.

Cămașa Brună îl pocni, doborându-l la podea și începând să-l lovească cu piciorul. I se alătură imediat încă un camarad. Lloyd sări în ajutorul lui Robert. O auzi pe mama lui țipând „Nu!” când îi dădu la o parte pe membrii SA. Jörg se mișcă aproape la fel de rapid și cei doi se aplecară să îl ajute pe Robert să se ridice de pe jos.

Fură atacați imediat de alți membri SA. Lloyd fu lovit cu pumnii și cu picioarele, apoi simți cum este izbit în cap cu ceva contondent. Urlând de durere, se gândi: „O, Doamne! Nu din nou!”

Se răsuci spre atacatorii săi, pocnind în dreapta și în stânga, asigurându-se că fiecare lovitură își atingea ținta și încercând să aplice toate lecțiile învățate la antrenament. Doborî doi oameni la pământ, apoi fu înșfăcat pe la spate și își pierdu echilibrul. O clipă mai târziu, se trezi țintuit la podea de doi bărbați, în timp ce un al treilea îl lovea cu piciorul.

Fu apoi rostogolit cu fața în jos, i se traseră mâinile la spate și simți la încheieturi atingerea rece a metalului. Pentru prima oară în viață, i se puneau cătușe. Simți un gen nou de frică. Asta nu

mai era o încăierare oarecare. Fusese bătut și lovit, dar îl așteptau lucruri și mai rele.

— Ridică-te, îi spuse cineva în germană.

Se ridică anevoios în picioare. Îl dorea capul. Robert și Jörg aveau și ei cătușe la mâini. Robert avea gura plină de sânge, iar Jörg avea un ochi umflat. Vreo șase Cămăși Brune îi păzeau. Ceilalți membri SA beau ce mai rămăsese prin paharele și sticlele lăsate pe mese sau se îndopau cu foietaje.

Părea că toți clienții plecaseră. Lloyd se simți ușurat la gândul că mama sa apucase să iasă.

Apoi, ușa restaurantului se deschise și Walter reveni înăuntru.

— Domnule comisar Macke, rosti el, dând dovadă de ușurința specifică oricărui politician de a reține numele oamenilor. Cu toată autoritatea de care se simțea în stare, continuă: Ce-i cu această acțiune scandaloașă?

Macke îi indică pe Robert și pe Jörg.

— Acești doi bărbați sunt homosexuali, spuse el. Iar băiatul acela l-a atacat pe polițistul din trupele auxiliare care îi aresta.

Walter arătă spre casa de marcat, al cărei sertar era aproape gol, cu excepția câtorva gologani.

— De când au început polițiștii să jefuiască lumea?

— Pesemne că un client a profitat de confuzia creată de cei care se împotriveau arestării.

Câțiva membri SA râseră cu subînțeles.

Walter zise:

— Dumneata ai fost ofițer însărcinat cu aplicarea legii, nu-ia așa, Macke? Poate că ai fost mândru de acțiunile dumitale cândva. Dar acum?

Macke simți împunsătura.

— Noi impunem ordinea ca să apărăm patria.

— Mă întreb... unde aveți de gând să vă duceți prizonierii? insistă Walter. Îi veți duce într-un loc de detenție corespunzător? Sau printr-un subsol neoficial, ținut în secret?

— Vor fi duși la cazarma de pe Friedrich Strasse, rosti Macke indignat.

Lloyd remarcă expresia satisfăcută care flutură rapid pe chipul lui Walter și își dădu seama că acesta îl manipulasă cu iscusință pe Macke, profitând de ceea ce mai rămăsese din mândria profesională a acestuia pentru a-i afla intențiile. Acum, cel puțin, Walter știa unde aveau să fie duși Lloyd și ceilalți.

Dar ce avea să se întâmple la cazarmă?

Lloyd nu mai fusese niciodată arestat. Totuși, cum trăia în cartierul East End din Londra, cunoștea mulți oameni care avuseseră de-a face cu poliția. Toată viața lui jucase fotbal pe stradă cu băieți ai căror tați erau arestați în mod frecvent. Știa care era reputația secției de poliție de pe strada Lemn, din Aldgate. Puțini oameni ieșeau din acea clădire teferi și nevătămați. Lumea spunea că peretii erau plini de sânge. Oare putea spera că această cazarmă de pe Friedrich Strasse avea să fie altfel?

Walter zise:

— Acesta este un incident internațional, comisare.

Lloyd realizează că Walter îi folosea titulatura pentru a-l determina pe Macke să se poarte ca un ofițer și nu ca un tâlhar.

— Ați arestat trei cetățeni străini - doi austrieci și un englez.

Ridică mâna, de parcă ar fi vrut să respingă orice încercare de protest.

— E prea târziu să mai dați înapoi acum. Cele două ambasade sunt deja informate și nu am nicio îndoială că reprezentanții lor vor bate la ușa Ministerului nostru de Externe de pe Wilhelm Strasse în următoarea oră.

Lloyd se întrebă dacă era adevărat ce auzea.

Macke rânji cu mojiție.

— Ministerul de Externe nu se va grăbi să sară în apărarea a doi poponari și a unui tânăr huligan.

— Ministrul de externe von Neurath nu este membru în partidul vostru, rosti Walter. S-ar putea să pună mai presus de orice interesele patriei.

— Vei afla că și el face ce i se spune. Iar acum, dă-te la o parte, căci mă obstrucționezi în exercițiul funcției.

— Te avertizez! spuse Walter cu mult curaj. Ai face bine să urmezi procedura ca la carte - sau vei avea mari necazuri.

— Dispari din fața mea, răbufni Macke.

Walter plecă.

Lloyd, Robert și Jörg fură scoși afară și împinși în spatele unui camion.

Fură nevoiți să stea întinși pe jos, în vreme ce Cămășile Brune stăteau pe bănci, păzindu-i. Vehiculul se urni din loc. Lloyd descoperi că era dureros să fii încătușat. Simțea întruna că avea să-și disloce umărul.

Din fericire, drumul fu scurt. Fură scoși din camion și duși într-o clădire. Era întuneric, așa că Lloyd nu văzu mare lucru. La un birou i se notă numele într-un catastif și i se confiscă pașaportul.

Lui Robert îi luară acul de aur de la cravată și lanțul de la ceas. În cele din urmă li se scoaseră cătușele de la mâini și fură împinși într-o cameră cu lumină slabă și gratii la ferestre. Acolo mai erau deja încă vreo patruzeci de deținuți.

Lloyd simțea dureri în tot corpul. Îl durea pieptul, cel mai probabil de la o coastă ruptă. Avea fața învinețită și o durere de cap năucitoare. Ar fi vrut o aspirină, o ceașcă de ceai și o pernă. Presimțea însă că aveau să treacă ore bune până să primească aceste lucruri.

Cei trei se așezară pe podea, în apropiere de ușă. Lloyd își ținea capul în mâini, în vreme ce Robert și Jörg discutau despre cât de repede aveau să primească ajutor. Fără îndoială că Walter avea să sune un avocat. Însă regulile normale fuseseră suspendate odată cu adoptarea Decretului cu privire la Incendierea Reichstagului, așa că legea nu le mai asigura nicio protecție. Walter avea să contacteze cu siguranță și ambasadele: influența politică era cea în care își puneau speranțele acum. Lloyd se gândi că mama lui urma să încerce probabil să sune la Ministerul de Externe britanic din Londra. Dacă reușea să îi contacteze pe cei de acolo, guvernul avea să ia atitudine în legătură cu arestarea unui elev britanic. Avea să dureze o vreme – cel puțin o oră, dacă nu două sau chiar trei.

Însă trecură patru ore, apoi cinci, și ușa tot nu se deschise.

Țările civilizate aveau legi care stabileau durata maximă a reținerii de către poliție a unei persoane fără formalitățile de rigoare: o acuzație, un avocat, o instanță. Lloyd realiză acum că o asemenea regulă nu era doar un simplu detaliu tehnic.

Ar fi putut fi ținut acolo pentru tot restul vieții.

Ceilalți deținuți din încăperea se aflau încarcerati strict pe criterii politice, după cum află în scurt timp: comuniști, social-democrați, sindicaliști și un preot.

Noaptea trecu foarte greu. Niciunul dintre cei trei bărbați nu reuși să doarmă. Lloyd nici nu concepea să doarmă. Lumina palidă a zorilor tocmai pătrundea printre gratiile de la ferestre când ușa celulei se deschise, într-un sfârșit. Însă nu intrară avocați sau diplomați, ci doar doi oameni cu șorturi, împingând un cărucior pe care se afla o oală mare.

Puseră în castroane niște mâncare de ovăz pentru cei aflați acolo. Lloyd nu mănâcă nimic, dar bău o cană de cafea cu gust de orz ars.

Presupunea că personalul de noapte de la ambasada britanică era format din diplomați de rang inferior, al căror cuvânt nu avea prea mare greutate. Însă dimineața, de îndată ce se trezea ambasadorul, urmau să fie luate măsurile de rigoare.

La o oră după micul dejun, ușa se deschise din nou – de această dată însă, în cadrul ei apărură doar Cămăși Brune. Aceștia scoaseră toți deținuții din celulă și îi urcară într-un camion acoperit – erau vreo 40-50 de oameni îngrămădiți atât de tare, încât fură nevoiți să rămână în picioare. Lloyd reuși să rămână aproape de Robert și de Jörg.

Poate că îi duceau la tribunal, chiar dacă era duminică. Așa spera. Măcar acolo erau avocați și un oarecare respect pentru proceduri. Se gândi că se descurcă suficient de bine în germană încât să-și prezinte singur cazul și își repetă în gând discursul. Luase cina împreună cu mama lui într-un restaurant; văzuse pe cineva furând din casa de marcat; intervenise în încăierarea care izbucnise. Își imagină ce l-ar fi putut întreba procurorul. Avea să fie întrebat dacă omul pe care îl atacase era o Cămașă Brună. Urma să răspundă: „Nu i-am observat hainele – n-am văzut decât un hoț”. Lumea din sală avea să râdă, iar procurorul avea să se facă de râs.

Fură scoși afară din oraș – puteau vedea asta prin găurile din prelata camionului. Lui Lloyd i se păru că parcurseseră vreo 30 de kilometri când Robert zise: „Am ajuns în Oranienburg”, dând numele unui orașel aflat la nord de Berlin.

Camionul se opri în fața unei porți de lemn încadrate de stâlpi de cărămidă. Două Cămăși Brune cu puști stăteau de strajă.

Lloyd simți o frică din ce în ce mai mare. Unde era tribunalul? Locul acela arăta mai degrabă a lagăr de prizonieri. Cum puteau trimite oamenii la închisoare fără să-i ducă mai întâi în fața unui judecător?

După o scurtă pauză, camionul intră pe poartă și se opri în fața unor clădiri părăginite.

Lloyd se simțea tot mai neliniștit. Cu o seară în urmă, încă se mai consola cu gândul că Walter știa unde se aflau. Astăzi, era posibil ca nimeni să nu mai știe acest lucru. Dacă poliția declara pur și simplu că el nu fusese reținut și că nu exista niciun

document care să ateste arestarea lui? Cum ar mai fi putut fi salvat?

Coborâra din camion și intrară într-un soi de fabrică. Locul mirosea ca un pub. Poate că înainte fusese acolo o berărie.

Li se notară din nou numele. Lloyd se bucura să știe că mutarea sa fusese consemnată undeva.

Nu fură legați sau încătușați, dar erau supravegheați în permanență de Cămăși Brune cu puști, iar Lloyd bănuia că acei tineri abia așteptau un pretext ca să tragă.

Fiecare dintre ei primi o saltea de pânză umplută cu paie și o pătură subțire. Fură mânați într-o clădire dărăpănată, care probabil că fusese la origini un depozit. Și-apoi, începu așteptarea.

Nu veni nimeni după Lloyd în ziua aceea.

Seara apăru un nou cărucior și o nouă oală, de această dată conținând o tocană de morcovi și napi. Fiecare om primi câte un castron plin și o bucată de pâine. Lloyd era hămesit acum, căci nu mai mâncase de 24 de ore, așa că își înfulecă cu poftă cina sărăcăcioasă și-și dori să mai fi primit o porție.

Undeva prin lagăr erau vreo trei-patru câini, care urlară toată noaptea.

Lloyd se simțea murdar. Era a doua noapte pe care o petrecea în aceleași haine. Avea nevoie de o baie, de un bărbierit și de o cămașă curată. Cele două butoaie din colț oferite pe post de toaletă erau de-a dreptul dezgustătoare.

Însă a doua zi era luni. Și urmau să se ia măsuri.

Lloyd adormi pe la ora patru. La șase, fură treziți de o Cămașă Brună care răcni:

— Schleicher! Jörg Schleicher! Care dintre voi e Schleicher?

Poate că aveau să fie eliberați.

Jörg se ridică și zise:

— Eu sunt Schleicher.

— Vino cu mine, rosti Cămașa Brună.

Robert interveni cu un glas speriat:

— De ce? La ce vă trebuie? Unde îl duceți?

— Da cine ești tu, maică-sa? se răsti Cămașa Brună. Stai jos și taci din gură. Îl împunse pe Jörg cu pușca și zise: Tu ieși afară.

În timp ce-i urmărea îndepărtându-se, Lloyd se întrebă de ce nu îl pocnise oare pe membrul SA ca să-i ia pușca. Ar fi putut scăpa. Și, chiar dacă nu ar fi reușit, ce puteau să-i facă - să-l

bage la închisoare? Însă în momentul decisiv gândul evadării nu i trecuse prin cap. Oare căpăta deja mentalitate de prizonier?

Ajunsesese să aștepte cu nerăbdare mâncarea de ovăz.

Înainte de micul dejun, fură scoși afară cu toții.

Fură duși în jurul unei mici porțiuni îngrădite cu sârmă ghimpată, având cam un sfert din suprafața unui teren de tenis. Părea să fi fost folosită pentru depozitarea unor obiecte nu foarte valoroase, lemne sau cauciucuri, probabil. Lloyd tremura în aerul rece al dimineții: paltonul său rămăsese la Bistro Robert.

Apoi, îl văzu apropiindu-se pe Thomas Macke.

Ofițerul de poliție purta o haină neagră peste uniforma sa de membru SA. Avea un pas apăsător și stângaci, remarcă Lloyd. În spatele lui erau două Cămăși Brune care țineau de brațe un bărbat gol, cu o găleată pe cap.

Lloyd se holbă îngrozit la scena din fața lui. Prizonierul avea mâinile legate la spate, iar găleata era fixată cu sfoară sub bărbia sa, ca să nu cadă. Era un bărbat tinerel și zvelt, cu părul pubian blond.

Robert gemu:

— O, Dumnezeule! Este Jörg.

Toate Cămășile Brune din lagăr se adunaseră acolo. Lloyd se încruntă. Ce mai era și asta? Vreun joc crud?

Jörg fu condus în țarc și lăsat să tremure acolo. Cei care îl escortaseră se retraseră. Dispărură câteva minute, apoi reveniră, fiecare dintre ei aducând doi câini alsacieni. Asta explica lătrăturile din noaptea precedentă.

Câinii erau costelivi, cu blana arămie peticită pe ici, pe colo. Păreau hămesii. Cămășile Brune îi duseră până la țarc.

Lloyd avu o vagă, dar cumplită premoniție despre ce urma să se petreacă.

Robert țipă „Nu!”, apoi o luă la fugă. „Nu, nu, nu!” Încercă să deschidă poarta țarcului.

Trei sau patru Cămăși Brune îl îndepărtară brutal de acolo. El se zbatu, dar indivizii erau puternici și tineri, în vreme ce Robert avea aproape 50 de ani: nu le putea ține piept. Îl trântiră disprețuitori la pământ.

— Nu, le zise Macke oamenilor săi. Vreau să vadă.

Îl ridicară pe Robert în picioare și îl întoarseră cu fața spre țarc.

Câinii fură băgați înăuntru. Erau agitați, lătrând cu bale la gură. Cei doi membri SA îi manevrau fără teamă, cu destoinicie. Lloyd se întrebă îngrozit de câte ori mai făcuseră asta înainte.

Cămășile Brune le dădură drumul câinilor și se grăbiră să iasă din țarc.

Câinii se repeziră spre Jörg. Unul îl mușcă de gambă, altul de braț, iar al treilea de coapsă. Din găleata de metal se auzi un țipăt înfundat de agonie și groază. Cămășile Brune izbucniră în urale, aplaudând. Prizonierii urmăreau scena înfricoșăți.

După șocul inițial, Jörg încercă să se apere. Avea mâinile legate și nu putea să vadă, dar putea lovi la întâmplare cu picioarele. Totuși, nu reuși să îndepărteze câinii înfometăți. Aceștia se fereau și îl atacau din nou, sfâșiindu-i carnea cu colții lor ascuțiți.

Încercă apoi să fugă. Cu câinii pe urmele sale, alergă orbește până dădu de sârma ghimpată. Cămășile Brune izbucniră în urale și mai zgomotoase. Jörg țâșni într-o altă direcție, însă cu același rezultat. Un câine îi smulse o bucată din posterior, iar Cămășile Brune pufniră în râs.

Un membru SA de lângă Lloyd strigă:

— Coadă! Mușcați-l de coadă!

Lloyd intui că termenul german pentru „coadă” - *der Schwanz* - era folosit în argou pentru penis. Omul era entuziasmat la culme.

Trupul alb al lui Jörg era acum acoperit de sânge din cauza numeroaselor răni. Se lipi de sârma ghimpată, cu fața la ea, protejându-și organele genitale și lovind cu picioarele în spate și în părți. Însă era tot mai slăbit. Loviturile sale nu mai aveau vlagă. Abia se mai putea ține pe picioare. Câinii prinseră și mai mult curaj, sfâșiind bucăți mari din corpul său.

Într-un final, Jörg se prăbuși la pământ. Câinii începură să se hrănească.

Cămășile Brune intrară din nou în țarc. Cu mișcări pricepute, ei puseră câinii în lesă din nou, îi traseră de lângă trupul lui Jörg și îi scoaseră de acolo.

Spectacolul se terminase, iar Cămășile Brune începură să se îndepărteze, sporovăind cu entuziasm. Robert fugi în țarc și de această dată nu mai încercă nimeni să-l oprească. Se aplecă deasupra lui Jörg, gemând.

Lloyd îl ajută să-i dezlege lui Jörg mâinile și să-i scoată găleata de pe cap. Bărbatul leșinase, dar încă respira.

Lloyd spuse:

— Hai să-l ducem înăuntru. Apucă-l de picioare.

Lloyd îl luă pe Jörg de brațe și cei doi îl duseră în clădirea în care dormiseră peste noapte. Îl întinseră pe o saltea. Ceilalți prizonieri se strânseseră împrejur, înfricoșați și înfrânți. Lloyd spera ca vreunul dintre ei să spună că este doctor, dar nimeni nu zise nimic.

Robert se dezbracă de haină și de vestă, apoi își scoase cămașa și o folosi ca să șteargă sângele.

— Ne trebuie apă curată, rosti el.

În curte era o cișmea. Lloyd ieși afară, dar nu avea niciun recipient. Se uită spre țarc. Găleata era tot acolo, pe jos. O spală, apoi o umplu cu apă.

Când se întoarse, salteaua era scaldată în sânge.

Robert își înmuie cămașa în găleată și continuă să-i spele lui Jörg rănile, îngenuncheat lângă saltea. În curând însă, cămașa sa albă se înroși complet.

Jörg începu să se miște.

Robert îi spuse cu glas coborât:

— Stai liniștit, dragul meu. S-a terminat acum. Sunt aici.

Însă Jörg nu părea să audă.

Apoi intră Macke, urmat de vreo patru-cinci Cămăși Brune. Îl înșfăcă pe Robert de braț și îl săltă în picioare.

— Așa, deci, zise el. Acum știi ce părere avem noi despre homosexualii perverși.

Lloyd arătă spre Jörg și spuse pe un ton plin de mânie:

— Pervers este cel care a ordonat așa ceva. Cu toată furia și disprețul de care era în stare, continuă: Comisarul Macke.

Acesta îi făcu un semn scurt unuia dintre membrii SA. Printr-o mișcare aparent banală, bărbatul își răsuci pușca și îl lovi pe Lloyd în cap cu patul ei. Băiatul se prăbuși la pământ, ținându-se de cap.

Îl auzi pe Robert spunând:

— Vă rog, lăsați-mă să îl îngrijesc pe Jörg.

— Mai vedem, zise Macke. Mai întâi, vino încoace.

În ciuda durerii crunte, Lloyd își deschise ochii ca să vadă ce se întâmplă.

Macke îl trase pe Robert în cealaltă parte a camerei, unde se afla o masă butucănoasă de lemn. Scoase din buzunar un document și un stilou.

— Restaurantul tău valorează acum doar jumătate din cât ți-am oferit data trecută - zece mii de mărci.

— Orice, rosti Robert plângând. Numai lăsați-mă cu Jörg.

— Semnează aici, zise Macke. Apoi, puteți pleca toți trei acasă.

Robert semnă.

— Acest domn va fi primul martor, spuse Macke.

Îi dădu stiloul unuia dintre membrii SA. Își roti apoi privirea prin cameră până îl întâlni pe Lloyd.

— Și poate că nesăbuitul nostru oaspete englez va fi al doilea martor.

Robert zise:

— Fă ce îți cere, Lloyd.

Lloyd se ridică cu greutate de pe jos, frecându-se la cap, luă stiloul și semnă.

Triumfător, Macke băgă contractul din nou în buzunar, apoi ieși.

Robert și Lloyd se întoarseră la Jörg.

Însă Jörg murise.

(VIII)

Walter și Maud veniră la gara Lehrte, aflată la nord de clădirea arsă a Reichstagului, ca să îi conducă pe Ethel și pe Lloyd. Clădirea gării era construită în stil neorenascentist și arăta ca un palat franțuzesc.

Ajunseseră devreme, așa că stăteau acum într-o cafenea, așteptând trenul.

Lloyd se bucura că pleacă. În cele șase săptămâni aflate multe despre limba și politica germană, dar tot ce voia acum era să se întoarcă acasă, să le povestească oamenilor ce văzuse și să-i avertizeze că la fel puteau păți și ei.

Cu toate acestea, se simțea vinovat fiindcă pleca. Se întorcea într-un loc în care domnea legea, unde presa era liberă și unde nu era o infracțiune să fii social-democrat. Îi lăsa în urmă pe cei din familia von Ulrich, într-o dictatură crudă în care un om

nevinovat putea fi aruncat la câini, fără ca cineva să fie tras la răspundere pentru această crimă.

Soții von Ulrich păreau doborâți – Walter chiar mai mult decât Maud. Erau ca niște oameni care primiseră vești proaste sau care avuseseră un deces în familie. Nu păreau să se poată gândi la altceva în afară de catastrofa prin care trecuseră.

Lloyd fusese eliberat, cu scuzele de rigoare, de către Ministerul de Externe german, împreună cu o declarație explicativă abjectă și înșelătoare, în care se afirma că el se implicase într-o încăierare din propria-i nesăbuintă și că fusese apoi ținut prizonier dintr-o eroare administrativă, pe care autoritățile o regretau nespun.

Walter spuse:

— Am primit o telegramă de la Robert. A ajuns la Londra în siguranță.

Fiind cetățean austriac, Robert reușise să părăsească Germania fără prea mare greutate. Obținerea banilor se dovedise însă ceva mai dificilă. Walter insistase ca Macke să-i trimită banii într-un cont din Elveția. La început, Macke zisese că așa ceva era imposibil, însă Walter îl presă, amenințându-l cu contestarea vânzării în instanță și spunându-i că Lloyd era gata oricând să depună mărturie că semnarea contractului se făcuse prin constrângere; așa că, în cele din urmă, Macke trăsese niște sfori și rezolvase.

— Mă bucur că Robert a scăpat, spuse Lloyd.

Și el avea să fie mult mai liniștit după ce revenea la Londra. Încă îl mai durea capul și simțea un junghi în coaste ori de câte ori se răsucea în pat.

Ethel îi zise lui Maud:

— De ce nu veniți și voi la Londra? Amândoi. Toată familia, de fapt.

Walter se uită la Maud.

— Poate că ar trebui.

Însă Lloyd putea vedea limpede că nu credea asta cu adevărat.

— Ați făcut tot ce v-a stat în puteri, rosti Ethel. V-ați luptat vitejește. Dar cealaltă tabără a ieșit câștigătoare.

Maud spuse:

— Nu s-a terminat încă.

— Dar sunteți în pericol!

— Și Germania este în pericol.

— Dacă vă stabiliți la Londra, s-ar putea ca Fitz să-și schimbe puțin atitudinea și să vă ajute.

După cum știa și Lloyd, contele Fitzherbert era unul dintre cei mai înstăriți oameni din Marea Britanie, datorită minelor de cărbuni de sub pământurile sale din South Wales.

— Nu m-ar ajuta, replică Maud. Fitz este de neînduplecat, așa cum știi și tu.

— Ai dreptate, recunosc Ethel.

Lloyd se întrebă de ce era atât de sigură, dar nu apucă să o întrebe. Ethel continuă:

— Chiar și așa, nu ți-ar fi greu deloc să-ți găsești o slujbă la un ziar londonez, la experiența ta.

Walter zise:

— Și eu ce aș face la Londra?

— Nu știi, spuse Ethel. Dar aici, ce-o să faci? Nu prea mai are rost să fii deputat într-un parlament neputincios.

Era brutal de directă, realiză Lloyd, însă - ca de obicei - spunea ce trebuia spus.

Lloyd îi compătimea, dar simțea că era mai bine ca familia von Ulrich să rămână pe loc.

— Știu că va fi greu, rosti el. Dar, dacă toți oamenii cumsecade vor fugi de fascism, acesta se va răspândi și mai repede.

— Deja se răspândește, remarcă mama lui.

Maud îi luă pe toți prin surprindere, intervenind pe un ton vehement:

— Eu nu plec. Refuz în mod categoric să părăsesc Germania.

Cu toții se uitară surprinși la ea.

— De paisprezece ani sunt cetățean german. Aceasta este acum țara mea.

— Dar te-ai născut englezoaică, insistă Ethel.

— O țară este constituită în mod special din oamenii care trăiesc acolo, ripostă Maud. Eu nu iubesc Anglia. Părinții mei au murit cu mult timp în urmă, iar fratele meu m-a dezmoștenit. Iubesc Germania. Pentru mine, Germania înseamnă soțul meu minunat, Walter; fiul meu nechibzuit, Erik; fiica mea surprinzător de capabilă, Carla; menajera noastră, Ada, și fiul ei cu dezabilități; prietena mea, Monika, și familia ei; colegii mei jurnaliști... Rămân ca să mă opun naziștilor.

— Ai făcut asta deja, mai mult chiar decât ți s-ar fi putut cere, roști Ethel cu blândețe.

În tonul lui Maud se strecură emoția.

— Soțul meu și-a dedicat viața și întreaga-i ființă pentru ca această țară să devină liberă și prosperă, zise ea. Nu vreau să fiu eu motivul pentru care să fie nevoit să renunțe la munca lui de-o viață. Dacă pierde asta, își pierde sufletul.

Ethel insistă, așa cum numai o veche prietenă o putea face:

— Totuși, chiar nu ești tentată să-ți pui copiii la adăpost?

— Tentată? Tânjesc să fac asta, mi-o doresc cu disperare! zise Maud izbucnind în lacrimi. Carla are coșmaruri cu Cămășile Brune, iar Erik își pune cămașa aia de culoarea rahatului ori de câte ori poate.

Lloyd fu surprins de fervoarea ei. Nu mai auzise niciodată o femeie respectabilă rostind cuvântul „rahat”. Ea continuă:

— Sigur că vreau să-i duc de aici.

Lloyd putea vedea limpede lupta care se ducea în inima ei. Își frământa mâinile de parcă ar fi încercat să și le spele, își răsucea capul în toate părțile, cu mintea aiurea, și vorbea cu un glas tremurat, care demonstra intensitatea conflictului său interior.

— Dar nu ar fi corect să fac asta, nici față de ei și nici față de noi. Nu mă voi da bătută! Prefer să îndur toate relele decât să rămân deoparte și să nu fac nimic.

Ethel atinse brațul lui Maud.

— Iartă-mă că am întrebat, spuse ea. Poate că a fost necugetat din partea mea. Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu vei fugi de-aici.

— Eu mă bucur că ai întrebat, o liniști Walter.

Se întinse și prinse mâinile delicate ale lui Maud în palmele sale.

— Întrebarea plutea în aer oricum, numai că era nerostită. Venise momentul să răspundem la ea.

Mâinile lor împreunate rămaseră pe masă. Lloyd se gândea foarte rar la aspectul emoțional din viețile celor din generația mamei sale - erau oameni de vârstă mijlocie, căsătoriți, și asta părea să spună totul -, dar realiza acum că între Walter și Maud exista o legătură mult mai puternică decât simpla obișnuință a vieții de cuplu. Ei nu își făceau iluzii: știau că, rămânând, își

riscau viața și riscau și viața copiilor lor. Însă împărtășeau un devotament care sfida până și moartea.

Lloyd se întrebă dacă va avea și el parte vreodată de o asemenea dragoste.

Ethel se uită la ceas.

— O, Doamne! spuse ea. O să pierdem trenul!

Lloyd înșfăcă bagajele și porniră în grabă spre peron. Se auzi un șuierat și ei urcară în tren exact la timp. Își scoaseră apoi capetele pe fereastră, în timp ce trenul ieșea din gară.

Walter și Maud rămăseseră pe peron făcându-le cu mâna, tot mai mici în depărtare, până când dispărură cu totul.

• Capitolul 2

1935

(I)

— Sunt două lucruri pe care trebuie să le știi despre fetele din Buffalo, zise Daisy Peshkov. Beau de sting și sunt toate niște snoabe.

Eva Rothmann chicoti.

— Nu te cred, zise ea.

Accentul său german dispăruse aproape complet.

— O, dar e adevărat, replică Daisy.

Se aflau în dormitorul ei alb cu roz, probând haine în fața unei oglinzi mari, triple.

— Cred că ție ți-ar sta bine în alb și bleumarin. Ce părere ai?

Ridică o bluză în fața Evei, studiind efectul. Culorile contrastante păreau să i se potrivească.

Daisy căuta prin garderoba ei o ținută pe care Eva să o poată purta la picnicul de la plajă. Eva nu era o frumusețe, iar volănașele și fundele care împodobeau multe dintre hainele lui Daisy o făceau să pară lipsită de gust. Dungile se potriveau mult mai bine cu trăsăturile sale aspre.

Avea părul închis la culoare și ochii căprui-închis.

— Poți purta culori deschise, îi zise Daisy.

Eva avea foarte puține haine. Tatăl său, un doctor din Berlin, își folosise economiile de-o viață ca să o trimită în America, iar ea sosise acolo în urmă cu un an, fără mai nimic. O organizație caritabilă îi achitase școlarizarea și astfel ajunsese la pensionul lui Daisy. Erau de-o seamă - aveau 19 ani. Însă Eva nu avea unde să se ducă în vacanța de vară, așa că Daisy o invitase acasă la ea, într-un impuls de moment.

La început, mama lui Daisy, Olga, se împotrivise.

— Ești plecată la școală tot anul - abia aștept să vină vara ca să fim doar noi două.

— Este o fată minunată, mamă, replicase Daisy. Este fermecătoare, plăcută și o prietenă de nădejde.

— Bănuiesc că ți-e milă de ea pentru că s-a refugiat din calea naziștilor.

— Nu-mi pasă mie de naziști! Pur și simplu îmi place de ea.

— Bine, bine, dar chiar trebuie să vină să stea cu noi?

— Mamă, nu are unde să se ducă în altă parte!

Așa cum se întâmpla de obicei, până la urmă Olga îi făcu pe plac lui Daisy.

Acum, Eva zise:

— Snoabe? Nimeni nu ar face pe snoaba cu tine!

— O, ba da, cum să nu?

— Dar ești atât de frumoasă și plină de viață!

Daisy nu se osteni să nege.

— Exact asta detestă la mine.

— Și ești bogată.

Era adevărat. Tatăl lui Daisy era bogat, mama ei moștenise o avere, iar Daisy urma să primească propriii bani după ce avea să împlinească 21 de ani.

— Asta nu are nicio importanță. În orașul ăsta contează doar de câta vreme ești bogat. Ești un nimeni dacă muncești. Oamenii cu adevărat superiori sunt cei care trăiesc din milioanele lăsate de străbunicii lor.

Vorbea pe un ton vioi și zeflemitor, ca să-și ascundă resentimentele.

Eva spuse:

— Iar tatăl tău este celebru!

— Lumea crede că-i gangster.

Bunicul lui Daisy, Iosef Vyalov, deținuse multe baruri și hoteluri. Tatăl ei, Lev Peshkov, folosise profiturile obținute pentru

a cumpăra teatre de operetă, pe care le transformase apoi în cinematografe. Acum avea până și un studio la Hollywood.

Eva se revoltă în locul lui Daisy.

— Cum pot spune așa ceva?

— Lumea crede că a făcut contrabandă cu alcool. Probabil că au dreptate. Nu văd cum ar fi putut scoate altfel bani din baruri pe vremea prohibiției. În orice caz, ăsta-i motivul pentru care mama nu va fi invitată niciodată să se înscrie în Societatea Doamnelor din Buffalo.

Se uitară amândouă la Olga, care stătea pe patul lui Daisy, răsfoind *The Buffalo Sentinel*. În fotografiile din tinerețe, Olga apărea ca o frumusețe mlădioasă. Acum era bondoacă și ștearsă. Nu o mai interesa cum arată, deși mergea des la cumpărături cu Daisy, cheltuind sume imense pentru a-și face fiica să arate fabulos.

Olga își ridică privirea din ziar și zise:

— Nu cred că-i deranjează faptul că tatăl tău a făcut contrabandă cu alcool, dragă. Însă el este imigrant rus și, în rarele momente în care se hotărăște să meargă la slujbă, se duce la biserica ortodoxă rusă de pe Ideal Street. Or, asta este aproape la fel de rău ca și cum ar fi catolic.

Eva rosti:

— Cât de nedrept!

— Trebuie să te avertizez că nu îi au la inimă nici pe evrei, spuse Daisy.

În realitate, Eva era doar pe jumătate evreică.

— Iartă-mă că sunt atât de directă, adăugă ea.

— Poți să fii cât de directă vrei - față de Germania, țara asta e ca Tărâmul Făgăduinței.

— Nu te face prea comodă, o atenționează Olga. Conform acestui ziar, foarte mulți oameni de afaceri importanți îl urăsc pe președintele Roosevelt și îl admiră pe Adolf Hitler. Și știu că așa stau lucrurile, pentru că și tatăl lui Daisy se numără printre aceștia.

— Politica este plictisitoare, zise Daisy. Nu-i nimic interesant în *The Sentinel*?

— Ba da. Muffie Dixon urmează să fie prezentată la curtea britanică.

— Bravo ei, rosti Daisy cu acreală, nereușind să-și ascundă invidia.

Olga citi:

— „Domnișoara Muriel Dixon, fiica răposatului Charles «Chuck» Dixon, care și-a pierdut viața în Franța în timpul războiului, va fi prezentată la Palatul Buckingham marțea viitoare, de către soția ambasadorului Statelor Unite, doamna Robert W. Bingham.”

Daisy nu mai voia să audă de Muffie Dixon.

— Eu am fost la Paris, dar nu și la Londra, îi zise ea Evei. Dar tu?

— Nicăieri, răspuse Eva. Prima oară când am plecat din Germania a fost atunci când am venit în America.

Olga exclamă deodată:

— O, Doamne!

— Ce s-a întâmplat? întrebă Daisy.

Mama ei mototoli ziarul.

— Tatăl tău a dus-o pe Gladys Angelus la Casa Albă.

— O! zise Daisy, care rămăsese blocată de parcă ar fi fost plesnită. Dar mi-a promis că mă duce pe mine!

Președintele Roosevelt invitase o sută de oameni de afaceri la un dineu, în încercarea de a-i convinge să sprijine Noua Învoială. Lev Peshkov îl considera pe Franklin D. Roosevelt ca fiind aproape la fel de rău precum un comunist, dar se simțise flatat de invitația la Casa Albă. Însă Olga refuzase să-l însoțească, spunându-i mânioasă:

— Nu am de gând să mă prefac în fața președintelui că noi doi avem o căsnicie normală.

În mod oficial, Lev locuia acolo, în casa somptuoasă construită înainte de război de bunicul Vyalov, însă el își petrecea cele mai multe nopți în apartamentul său șic din centru, unde își ținea amanta, pe Marga. Pe deasupra, toată lumea bănuia că avea o aventură amoroasă cu marea vedetă a studioului său, Gladys Angelus. Daisy înțelegea de ce mama ei se simțea respinsă. Și Daisy se simțea la fel atunci când Lev pleca să-și petreacă serile cu cealaltă familie.

Fusese încântată când el îi ceruse să îl însoțească la Casa Albă în locul mamei sale. Le zisese tuturor că urma să meargă acolo. Niciunul dintre prietenii ei nu îl cunoscuse pe președinte, cu excepția băieților familiei Dewar, al căror tată era senator.

Lev nu-i spusese data exactă, iar ea presupusese că urma să o anunțe în ultima clipă, cum obișnuia el să facă. Însă aparent

se răzgândise - sau poate că doar uitase. În orice caz, o lăsase din nou baltă pe Daisy.

— Îmi pare rău, scumpo, îi zise mama ei. Dar promisiunile n-au însemnat niciodată mare lucru pentru tatăl tău.

Eva arborase o expresie compătimitoare. Mila ei fu o nouă lovitură pentru Daisy. Tatăl Evei se afla la mii de kilometri depărtare și era posibil să nu-l mai vadă niciodată, însă ei îi era milă de Daisy, de parcă soarta lui Daisy era mai rea decât a sa.

Asta o făcu să se simtă sfidătoare - nu avea de gând să lase acest incident să-i strice ziua.

— Ei bine, asta înseamnă că-s singura fată din Buffalo lăsată baltă pentru Gladys Angelus, rosti ea. Și-acum... ce să port oare?

Fustele erau incredibil de scurte la Paris în anul acela, însă societatea conservatoare din Buffalo nu era tocmai în pas cu moda. Totuși, Daisy avea o rochie de tenis care-i ajungea până la genunchi, în aceeași nuanță de bleu ca ochii săi. Poate că aceea era ziua potrivită pentru ea. Își scoase rochia pe care o purta și o îmbrăcă pe cealaltă.

— Ce părere aveți? rosti ea.

Eva zise:

— O, Daisy, este frumoasă, dar...

Olga interveni:

— O să le iasă ochii din cap.

Olgăi îi plăcea ca Daisy să fie cât mai gătită. Poate că îi amintea de propria tinerețe.

Eva spuse:

— Daisy, dar dacă sunt chiar atât de snobi, de ce vrei totuși să mergi la petrecere?

— O să fie și Charlie Farquharson acolo și mă gândesc să mă mărit cu el, îi explică Daisy.

— Vorbești serios?

Olga rosti cu multă emfază:

— Este o partidă foarte bună.

— Cum este? întrebă Eva.

— Cât se poate de adorabil, replică Daisy. Nu-i cel mai arătos băiat din Buffalo, dar este cumsecade și îndatoritor și, pe deasupra, oarecum timid.

— Pare foarte diferit față de tine.

— Da, e o atracție a contrastelor.

Olga interveni din nou:

— Familia Farquharson este printre cele mai vechi familii din Buffalo.

Eva ridică din sprâncene.

— Sunt snobi?

— Foarte, răspuse Daisy. Însă tatăl lui Charlie și-a pierdut toți banii în crahul de pe Wall Street, apoi a murit - s-a sinucis, spun unii -, așa că trebuie să refacă averea familiei.

Eva era șocată.

— Speri că se va căsători cu tine pentru banii tăi?

— Nu. O să se căsătorească cu mine pentru că-l voi vrăji. Însă mama lui mă va accepta pentru banii mei.

— Spui că îl vei vrăji. El știe ceva din toate astea?

— Nu încă. Dar cred că o să îl abordez în această după-amiază. Da, asta este rochia potrivită... categoric.

•

Daisy îmbracă rochia bleu, iar Eva pe cea cu dungi albe și bleumarin. Când terminară cu gătitul, erau deja în întârziere.

Mama lui Daisy nu angajase șofer.

— Eu m-am măritat cu șoferul tatălui meu și asta mi-a distrus viața, spunea ea uneori.

Era îngrozită că Daisy ar fi putut face ceva asemănător - de aceea insista atât de mult ca fiica ei să se cupleze cu Charlie Farquharson. Dacă trebuia să meargă undeva în modelul ei Stutz din 1925, îl pune pe Henry, grădinarul, să-și scoată cizmele de cauciuc și să îmbrace un costum negru. Însă Daisy avea o mașină proprie, un Chevrolet sport coupé roșu.

Lui Daisy îi plăcea să conducă, savurând din plin puterea și viteza șofatului. Leșiră din oraș prin sud. Aproape că îi părea rău că nu erau decât 9-10 kilometri până la plajă.

În timp ce conducea, se gândi la cum va arăta viața ei ca soție a lui Charlie. Cu banii ei și cu statutul lui social, aveau să devină cel mai remarcabil cuplu din Buffalo. Aranjamentele meselor de la dineurile pe care aveau să le organizeze urmau să fie atât de elegante, încât lumea avea să rămână cu gura căscată. Urmău să aibă cel mai mare iaht din port, la bordul căruia aveau să dea petreceri pentru alte cupluri bogate și doritoare de distracții. Toată lumea avea să-și dorească o invitație de la doamna Charles Farquharson. Nicio recepție organizată în scopuri caritabile nu avea să aibă succes fără

Daisy și Charlie în capul mesei. Se și vedea într-o rochie de seară pariziană, cât se poate de răvășitoare, trecând printr-o mulțime admirativă de bărbați și femei, surâzând grațios la complimentele lor.

Încă visa cu ochii deschiși când sosiră la destinație.

Orașul Buffalo se afla în partea de nord a statului New York, în apropierea graniței cu Canada. Plaja Woodlawn era un kilometru și jumătate de nisip pe malul lacului Erie. Daisy parcă și traversară împreună dunele.

Vreo 50-60 de invitați ajuseseră deja acolo. Aceștia erau copiii celor mai de vază oameni din Buffalo, un grup privilegiat care-și petrecea verile navigând și practicând ziua schiul nautic, iar seara mergând la baluri și dineuri. Daisy își salută cunoscuții, adică aproape pe toată lumea, prezentându-le-o pe Eva. Primiră pahare cu puncti. Daisy gustă precaută din el: unora dintre băieții li se părea amuzant să adauge în băutura și câteva sticle de gin.

Petrecerea era organizată de Dot Renshaw, o fată cu limba ascuțită, pe care nimeni nu voia s-o ia de soție. Familia Renshaw era printre cele mai vechi din Buffalo, la fel ca și familia Farquharson, însă averea ei rămăsese intactă după crăh.

Daisy avu grijă să abordeze gazda, pe tatăl lui Dot, și să-i mulțumească.

— Îmi cer scuze că am întârziat, rosti ea. Am pierdut noțiunea timpului!

Philip Renshaw o măsură din cap până-n picioare.

— Ai o fustă foarte scurtă.

În expresia de pe chipul său se citea atât dezaprobare, cât și un soi de lascivitate.

— Mă bucur că vă place, replică Daisy, pretinzând că primise un compliment sincer.

— Mă rog... bine că ați ajuns aici în sfârșit, continuă el. O să vină și un fotograf de la *The Sentinel* și trebuie să avem în poză niște fete frumoase.

Daisy îi murmură Evei:

— Deci de-aia m-a invitat! Ce drăguț din partea lui că-mi aduce la cunoștință...

Apăru apoi și Dot. Avea o față slabă și un nas ascuțit. Lui Daisy i se păruse întotdeauna că arăta ca și cum s-ar fi pregătit să te ciugulească.

— Credeam că mergi cu tatăl tău să îl întâlnești pe președinte, începu ea.

Lui Daisy îi venea să intre în pământ de rușine. Și-ar fi dorit să nu se fi lăudat tuturor în legătură cu asta.

— Văd că a luat-o cu el pe... hmm, vedeta lui, continuă Dot. Destul de neobișnuit pentru Casa Albă.

Daisy zise:

— Presupun că președintelui îi place să mai întâlnească și vedete de cinema din când în când. Are și el dreptul la un pic de farmec, nu crezi?

— Nu cred că Eleanor Roosevelt a privit asta cu ochi buni. Conform celor de la *The Sentinel*, toți ceilalți bărbați s-au dus acolo cu soțiile lor.

— Ce drăguț din partea lor...

Daisy se răsuci, încercând cu disperare să scape.

Îl zări pe Charlie Farquharson, care se chinuia să monteze pe plajă un fileu pentru tenis. El era mult prea cumsecade ca să râdă pe seama ei din cauza lui Gladys Angelus.

— Ce mai faci, Charlie? rosti ea surâzătoare.

— Sunt bine, presupun, zise el ridicându-se.

Era un bărbat înalt, de vreo 25 de ani, ușor durduliu și aplecat puțin de spate, de parcă s-ar fi temut ca înălțimea lui să nu o intimideze.

Daisy i-o prezentă pe Eva. Charlie era destul de stingher, mai ales în prezența fetelor, dar făcu un efort și o întrebă pe Eva cum i se părea în America și ce vești mai avea de la familia ei rămasă în Berlin.

Eva îl întrebă dacă se simțea bine la picnic.

— Nu prea, recunosc el cu candoare. Preferam să fi rămas acasă, cu câinii mei.

„E limpede că îi vine mai ușor să interacționeze cu câinii decât cu fetele”, se gândi Daisy. Însă faptul că îi pomenise era interesant în sine.

— Ce rasă sunt câinii tăi? întrebă ea.

— Jack Russell.

Daisy reținu informația.

O femeie colțuroasă, la vreo 50 de ani, se apropie de ei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Charlie! Încă nu ai montat fileul?

— Mai am puțin, mamă, rosti el.

Nora Farquharson purta o brățară de tenis din aur, cercei cu diamante și un colier de la *Tiffany* – ceva cam multe bijuterii pentru un picnic. Sărăcia familiei Farquharson era o chestiune oarecum relativă, cugetă Daisy. Se zvonea că ar fi pierdut totul, dar doamna Farquharson avea în continuare menajeră, șofer și vreo doi cai pentru plimbările prin parc.

Daisy spuse:

— Bună ziua, doamnă Farquharson. Aș dori să v-o prezint pe prietena mea, Eva Rothmann din Berlin.

— Încântată de cunoștință, zise Nora Farquharson, fără să-i întindă mâna.

Nu simțea nicio nevoie de a fi prietenoasă cu rusoaice parvenite sau cu invitatele lor evreice. Apoi, păru să aibă o idee.

— A, Daisy, poți afla tu cine vrea să joace tenis?

Daisy știa că era tratată aproape ca o servitoare, dar decise să se supună.

— Desigur, zise ea. V-aș sugera jocuri de dublu mixt.

— Bună idee. Doamna Farquharson îi dădu un creion și o foaie de hârtie și adăugă: Notează-le numele.

Daisy zâmbi candid, scoțând din poșetă un stilou de aur și o mică agendă bej de piele.

— Am venit pregătită.

Știa cine erau jucătorii de tenis și cât de bun era fiecare. Era membră a Clubului de Tenis, care nu era atât de exclusivist precum Clubul de lahting. O trecu pe Eva în echipă cu Chuck Dewar, fiul de 14 ani al senatorului Dewar, iar pe Joanne Rouzrokh o puse alături de băiatul mai mare al familiei Dewar, Woody, care avea doar 15 ani, dar era deja înalt ca prăjina de taică-său. Firește, ea avea să fie partenera lui Charlie.

Daisy tresări când dădu cu ochii de o figură familiară, recunoscându-și fratele vitreg, pe Greg, fiul Margăi. Nu se întâlneau foarte des. Nu îl mai văzuse de un an și, între timp, părea să se fi maturizat. Crescuse vreo cincisprezece centimetri în înălțime și, deși avea doar 15 ani, începuse să-i mijească deja barba. Fusese mereu un copil neîngrijit și asta nu se schimbă. Își purta cu neglijență hainele scumpe: mânecile sacoului erau suflecate, cravata dungată era slăbită la gât, iar pantalonii de stofă erau uzi și plini de nisip la marginea de jos.

Daisy se simțea jenată de fiecare dată când dădea ochii cu Greg. Băiatul îi amintea că tatăl lor le părăsise pe Daisy și pe

mama ei în favoarea lui Greg și a Margăi. Știa și ea că mulți bărbați însurați aveau aventuri amoroase – însă rezultatul indiscreției tatălui său apărea în public, la petreceri, unde-l vedea toată lumea. Tatăl ei ar fi trebuit să-i ducă pe Marga și pe Greg la New York, unde oamenii nu se știau între ei, sau în California, unde nimeni nu vedea nimic greșit în adulter. Aici, cei doi constituiau o prezență scandaloaasă, iar Greg reprezenta și el unul dintre motivele pentru care oamenii o desconsiderau pe Daisy.

Când el o întrebă politicos ce mai face, ea îi răspunse:

— Sunt neagră de supărare, dacă vrei să știi. Tata m-a lăsat baltă... din nou.

Greg rosti pe un ton precaut:

— Ce-a făcut?

— M-a rugat să merg cu el la Casa Albă – și apoi a luat-o pe stricata aia de Gladys Angelus. Acum toată lumea râde de mine.

— Probabil că a fost o reclamă bună pentru noul ei film – *Passion*.

— Mereu îi iei apărarea și asta pentru că ești preferatul lui.

Greg păru iritat.

— Poate că asta se întâmplă fiindcă eu îl admir în loc să mă plâng de el întruna.

— Eu nu...

Daisy dădu să nege că s-ar fi plâns în permanență de tatăl său, dar realizează apoi că exact așa stăteau lucrurile.

— Ei bine, poate că mă plâng, dar ar trebui să-și țină promisiunile, nu crezi?

— Are atâtea pe cap...

— Poate că nu ar trebui să aibă două ibovnice pe lângă soție.

Greg ridică din umeri.

— Îi este și lui greu.

Prinseră amândoi acest dublu înțeles neintenționat și, după o clipă, începură să chicotească.

Daisy zise:

— Mă rog, bănuiesc că nu ar trebui să dau vina pe tine. Nu ai cerut tu să te naști.

— Iar eu ar trebui probabil să te iert pentru că mi-l luai pe tata de lângă mine trei noți pe săptămână – indiferent cât aș fi plâns și l-aș fi implorat să rămână.

Daisy nu se gândise niciodată la asta. În mintea ei, Greg era uzurpatorul, copilul nelegitim care îi fura tatăl. Însă acum realiza că și el suferise la fel de mult.

Îl țintui cu privirea, gândindu-se că probabil avea să le cadă cu tronc unor fete. Era însă prea mic pentru Eva. Și probabil că avea să ajungă la fel de egoist și de nestatornic precum tatăl lor.

— Mă rog... Joci tenis?

El clătină din cap.

— Oamenii ca mine nu au ce căuta la Clubul de Tenis.

Zâmbi forțat, încercând să lase impresia că nu-i pasă, dar Daisy își dădu seama că și Greg se simțea la fel de respins de societatea din Buffalo cum se simțea și ea.

— Eu joc hochei pe gheață.

— Păcat.

Acestea fiind spuse, ea trecu mai departe.

După ce strânse suficiente nume, se întoarse la Charlie, care izbutise într-un final să monteze fileul. O trimise pe Eva să cheme primii patru jucători, apoi i se adresă lui Charlie:

— Ajută-mă să fac un tablou al competiției.

Îngenuncheară unul lângă celălalt și desenară pe nisip o diagramă cu sferturi, semifinale și finală. În timp ce notau numele competitorilor, Charlie spuse:

— Îți plac filmele?

Daisy se întrebă dacă avea de gând să o invite la o întâlnire.

— Sigur, răspunse ea.

— Ai văzut cumva *Passion*?

— Nu, Charlie, nu l-am văzut, rosti ea exasperată. Este cu amanta tatălui meu.

El păru șocat.

— În ziare se spune că sunt doar prieteni apropiați.

— Și de ce crezi tu că domnișoara Angelus, care abia a împlinit 20 de ani, este atât de prietenoasă cu tatăl meu, care are 40? pufni Daisy pe un ton sarcastic. Crezi că-i place începutul lui de chelie? Sau pântecul tot mai rotunjit? Sau cele 50 de milioane ale sale?

— A, înțeleg, rosti Charlie rușinat. Îmi cer scuze.

— N-ai pentru ce. Sunt mai țăfnoasă decât de obicei. Tu nu ești ca toți ceilalți - nu te gândești imediat la ce-i mai rău despre oameni.

— Presupun că-s mai bătut în cap de felul meu.

— Nu. Ești doar cumsecade.

Charlie păru stânjenit, dar avea un aer mulțumit.

— Hai să facem treaba până la capăt, spuse Daisy. Trebuie să trasăm diagrama în așa fel încât cei mai buni jucători să ajungă în finală.

Nora Farquharson apăru din nou. Se uită la Charlie și la Daisy stând îngenuncheați unul lângă celălalt pe nisip, apoi le studie desenul.

Charlie zise:

— A ieșit destul de bine, nu-i așa, mamă?

Era evident că tânjea să-i obțină aprobarea.

— Foarte bine.

Ea îi aruncă o privire circumspectă lui Daisy, ca o cățea care vede un străin apropiindu-se de puii ei.

— Este meritul lui Charlie, în mare măsură, spuse Daisy.

— Ba nu, i-o reteză doamna Farquharson.

Își îndreptă privirea spre Charlie, apoi și-o întoarse din nou spre ea.

— Ești o fată isteată, zise ea.

Păru pe punctul de a mai adăuga ceva, dar începu să șovăie.

— Ce este? o întrebă Daisy.

— Nimic, zise ea.

Apoi se răsuci și plecă. Daisy se ridică de pe nisip.

— Știu ce gândeai, îi murmură ea Evei.

— Ce?

— Ești o fată isteată... aproape că ai putea fi bună pentru fiul meu, dacă ai veni dintr-o familie mai răsărită.

Eva era sceptică.

— N-ai de unde să știi.

— Ba da. Și mă voi mărita cu el ca să-i arăt cât de mult se înșală.

— Of, Daisy, de ce-ți pasă atât de mult ce gândesc oamenii ăștia?

— Hai să ne uităm la tenis.

Daisy se așeză pe nisip, lângă Charlie. Chiar dacă nu era arătos, era genul de bărbat care și-ar fi adorat soția și ar fi făcut orice pentru ea. Soacra avea să reprezinte o problemă, dar Daisy considera că se putea ocupa și de ea.

Urma la serviciu Joanne Rouzrokh, care era înaltă și purta o fustă albă ce îi scotea în evidență picioarele lungi. Partenerul ei,

Woody Dewar, care era și mai înalt, îi dădu o minge de tenis. În felul în care tânărul o privea pe Joanne era ceva care o făcea pe Daisy să creadă că se simțea atras de ea, poate chiar era îndrăgostit. Însă el avea 15 ani, iar ea 18, așa că nu aveau niciun viitor împreună.

Se întoarse spre Charlie.

— Poate că ar trebui să văd totuși *Passion*, spuse ea.

El nu înțelese aluzia ei.

— Poate că da, rosti pe un ton indiferent.

Momentul trecuse. Daisy se întoarse către Eva și zise:

— De unde aș putea cumpăra oare un Jack Russell?

(II)

Lev Peshkov era cel mai grozav tată pe care îl putea avea cineva - sau cel puțin ar fi fost, dacă ar fi stat mai mult pe-acasă. Era bogat și generos, era mai deștept decât oricine altcineva, iar pe deasupra mai era și bine îmbrăcat. Probabil că fusese arătos în tinerețe, dar chiar și acum femeile încă i se aruncau în brațe.

Greg Peshkov îl adora, singura lui nemulțumire fiind aceea că nu îl vedea îndeajuns.

— Ar fi trebuit să vând blestemata asta de turnătorie atunci când am avut ocazia, zise Lev în timp ce se plimbau prin fabrica tăcută și părăsită. Era deja în pierdere încă dinainte de nenorocita aia de grevă. Ar trebui să mă ocup doar de cinematografe și baruri. Îi flutură un deget prin față și adăugă: Lumea cumpără mereu băutură, chiar și pe timp de criză. Și merge la filme chiar și când nu stă bine cu banii. Să nu uiți asta niciodată.

Greg era convins că tatăl lui nu greșea prea des în afaceri.

— Și atunci, de ce ai păstrat-o? întrebă el.

— Nu m-a lăsat inima, replică Lev. Când eram de vârsta ta, am lucrat într-un loc ca ăsta, la Uzina Constructoare de Mașini Putilov, din Sankt Petersburg. Se uită împrejur, la furnale, matrițe, macarale, strunguri și bancuri de lucru, și zise: De fapt, arăta mult mai rău.

Uzina Metalurgică din Buffalo construia elice de toate mărimile, inclusiv câteva modele imense pentru vapoare. Greg

era fascinat de geometria lamelor curbate. Era cel mai bun la matematică din clasa lui.

— Erai inginer? Întrebă el.

Lev rânji.

— Așa le spun oamenilor dacă vreau să-i impresionez. Dar adevărul este că eram îngrijitor de cai. Lucram la grajduri. Nu m-am priceput niciodată la mașini și utilaje. Țsta era talentul fratelui meu, Grigori. Se pare că l-ai moștenit și tu. În orice caz, să nu cumperi niciodată o turnătorie.

— N-o să cumpăr.

Greg urma să-și petreacă vara alături de tatăl său, ca să deprindă dedesubturile afacerii. Lev tocmai se întorsese de la Los Angeles, așa că lecțiile lui Greg începuseră atunci. Însă el nu voia să știe despre turnătorie. Era bun la matematică, dar era interesat de putere. Și-ar fi dorit ca tatăl său să-l fi luat cu el într-unul dintre drumurile sale frecvente la Washington, unde promova industria cinematografică. Acela era locul unde se luau deciziile cu adevărat importante.

Aștepta cu nerăbdare prânzul. El și tatăl său trebuiau să se întâlnească cu senatorul Gus Dewar. Greg voia să-i ceară senatorului o favoare. Însă nu apucase să vorbească despre asta cu tatăl său. Se temea să-l întrebe, așa că zise:

— Ai mai primit vreo veste de la fratele tău din Leningrad?

Lev clătină din cap.

— Niciuna de la încheierea războiului. Nu m-ar surprinde să fi murit între timp. O mare parte dintre vechii bolșevici au dispărut.

— Că tot veni vorba de familie... M-am întâlnit sâmbătă cu sora mea vitregă. La picnicul de la plajă.

— V-ați distrat?

— Este supărată pe tine. Știi?

— Ce-am mai făcut acum?

— I-ai spus că o vei lua cu tine la Casa Albă și în schimb te-ai dus acolo cu Gladys Angelus.

— Da, este adevărat. Am uitat. Dar m-am gândit că ar fi o reclamă bună pentru *Passion*.

De ei se apropie un bărbat înalt, într-un costum dungat și țipător chiar și pentru moda momentului. Își duse mâna la pălăria de fetru și zise:

— 'Neața, șefule.

Lev îi spuse lui Greg:

— Joe Brekhunov se ocupă aici de securitate. Joe, ți-l prezint pe fiul meu, Greg.

— Încântat de cunoștință, spuse Brekhunov.

Greg îi strânse mâna. Precum majoritatea fabricilor, turnătorii își aveau propria poliție. Însă Brekhunov arăta mai degrabă a bătaș decât a polițist.

— A fost liniște pe-aici? întrebă Lev.

— A fost un mic incident într-o noapte, răspunse Brekhunov. Doi mașiniști au încercat să fure o bucată de oțel lungă de vreo patruzeci de centimetri, de calitate superioară. I-am prins când dădeau să o salte peste gard.

Greg zise:

— Ați sunat la poliție?

— N-a fost nevoie, rânji Brekhunov. Le-am explicat pe scurt care-i treaba cu proprietatea privată și i-am trimis la spital să mediteze la asta.

Greg nu era surprins să afle că oamenii de pază ai tatălui său băteau hoții atât de tare, încât îi băgau în spital. Chiar dacă Lev nu ridicase niciodată mâna asupra lui sau asupra mamei sale, Greg simțea filonul violent ascuns sub înfățișarea fermecătoare a tatălui său. Pesemne că asta se datora tinereții petrecute de Lev în mahalalele din Leningrad.

Un bărbat corpulent, îmbrăcat într-un costum albastru și cu o bască de muncitor pe cap, își făcu apariția din spatele unui furnal.

— Acesta este liderul de sindicat, Brian Hall, rosti Lev. 'Neața, Hall.

— 'Neața, Peshkov.

Greg ridică din sprâncene. Oamenii i se adresau de obicei tatălui său cu „domnul Peshkov”.

Lev stătea cu picioarele depărtate și cu mâinile în șold.

— Ei bine, ai un răspuns pentru mine?

Hall afișă o expresie încăpățânată.

— Oamenii nu se vor întoarce la lucru dacă li se vor reduce salariile, în caz că te referi la asta.

— Dar le-am făcut o ofertă mai bună!

— Da, dar tot sub nivelul inițial.

Greg începu să se simtă neliniștit. Tatălui său nu îi plăcea să întâmpine rezistență și ar fi putut răbufni.

— Directorul mi-a spus că nu primim comenzi pentru că nu poate stabili un preț competitiv la nivelul salarial actual.

— Asta-i din cauza utilajelor învechite, Peshkov. Unele dintre strungurile de aici sunt de dinainte de război! Trebuie să le schimbi.

— În plină criză? Ți-ai ieșit din minți? Nu am de gând să arunc banii pe fereastră.

— Așa gândesc și muncitorii tăi, ripostă Hall, profitând de moment ca să își joace atuul din mânecă. Nici ei nu au de gând să îți dea ție bani când abia se descurcă de pe-o zi pe alta.

Greg considera că muncitorii erau proști fiindcă făceau grevă în plină criză, iar tupeul lui Hall îl înfuria. Omul vorbea de parcă ar fi fost egalul lui Lev, nu un simplu angajat.

Lev spuse:

— Ei bine, în situația actuală pierdem cu toții bani. Ce rost are?

— Nu mai depinde de mine acum, replică Hall, pe un ton care lui Greg i se păru încrezut. Sindicatul trimite o echipă de la centru ca să preia controlul asupra negocierilor. Scoase un ceas mare de oțel din buzunarul vestei și adăugă: Trenul ar trebui să ajungă peste o oră.

Lev se întunecă la față.

— Nu avem nevoie de străini care să agite apele.

— Dacă nu vrei necazuri, nu ar trebui să le provoci.

Lev își încleștă pumnii, dar Hall îi întoarse spatele și plecă.

Lev se răsuci imediat spre Brekhunov.

— Știai de tipii ăștia de la centru? Întrebă el mânios.

Brekhunov părea agitat.

— Mă ocup imediat de asta, șefule.

— Află cine sunt și unde stau.

— N-o să fie greu.

— Și trimite-i înapoi la New York într-o afurisită de ambulanță.

— Las-o în seama mea, șefule.

Lev se întoarse și Greg îl urmă. Ei, asta da putere, se gândi Greg, cât se poate de impresionat. La un singur cuvânt al tatălui său, trimișii sindicatului aveau să fie bătuți măr.

Ieșiră din fabrică și urcară în mașina lui Lev, un Cadillac sedan cu cinci locuri, în noul stil aerodinamic. Aripile sale lungi și curbate îl duceau pe Greg cu gândul la șoldurile unei fete.

Lev străbătu Porter Avenue până la malul apei, parcând la Clubul de lahting din Buffalo. Razele soarelui se reflectau frumos în ambarcațiunile din port. Greg era sigur că tatăl său nu făcea parte din acest club de elită. Gus Dewar probabil că era membru acolo.

Se duseră pe chei. Clădirea clubului era înălțată pe piloni care ieșeau din apă. Lev și Greg intrară și își lăsară pălăriile la garderobă. Greg se simți imediat nelalocul său, știind că era oaspete într-un club care nu l-ar fi acceptat ca membru. Oamenii de aici considerau că el trebuia să se simtă privilegiat că fusese primit înăuntru. Își băgă mâinile în buzunare și se gârbovi ca să le arate că nu era impresionat.

— Am fost și eu membru în acest club, îi zise Lev. Dar în 1921, președintele m-a anunțat că trebuie să mă retrag, pentru că făceam contrabandă cu alcool. Apoi, mi-a cerut să-i vând o ladă de scotch.

— De ce te-a invitat senatorul Dewar la prânz? întrebă Greg.

— Suntem pe punctul de a afla.

— Te superi dacă-i cer o favoare?

Lev se încruntă.

— Nu cred. Ce urmărești?

Însă înainte ca Greg să apuce să răspundă, Lev salută un bărbat la vreo 60 de ani.

— Iată-l pe Dave Rouzrokh, îi zise el lui Greg. Este principalul meu rival.

— Mă măgulești, replică omul.

Roseroque Theatres era un lanț de cinematografe dărpănite din statul New York. Proprietarul, în schimb, nu era deloc decrepit. A avea o alură de patrician: înalt, cu părul alb și cu un nas coroiat ca o lamă curbată. Purta un sacou din cașmir albastru cu insigna clubului prinsă pe buzunarul de la piept. Greg zise:

— Am avut plăcerea de a o urmări pe fiica dumneavoastră, Joanne, jucând tenis sâmbătă.

Dave zâmbi mulțumit.

— E bunicică, nu?

— Foarte bună.

Lev spuse:

— Mă bucur că am dat de tine, Dave. Aveam de gând să te sun.

— De ce?

— Cinematografele tale au nevoie de renovări. Sunt foarte demodate.

Dave păru amuzat.

— Asta voiai să-mi spui?

— De ce nu faci nimic în privința asta?

Bărbatul ridică elegant din umeri.

— De ce mi-aș bate capul? Fac și-așa destui bani. La vârsta mea, nu vreau să mă obosesc.

— Ți-ai putea dubla profiturile.

— Da, dacă aș crește prețurile la bilete. Nu, mulțumesc.

— Ești nebun!

— Nu toată lumea este obsedată de bani, ripostă Dave, cu o urmă de dispreț în glas.

— Atunci, vinde-mi-le mie, zise Lev.

Greg rămase surprins. Nu se așteptase la asta.

— Ți le cumpăr la un preț bun, adăugă Lev.

Dave clătină din cap.

— Îmi place să am cinematografe, răspunse el. Le oferă plăcere oamenilor.

— Opt milioane de dolari, insistă Lev.

Greg rămase năucit. Se gândi: „Oare chiar l-am auzit pe tata oferindu-i lui Dave opt milioane de dolari?”

— Este un preț corect, recunoscui Dave. Dar nu vreau să le vând.

— Nimeni nu-ți va mai oferi atât, rosti Lev exasperat.

— Știu. Dave părea să se fi săturat de atâtea insistențe; înghiți și ce-i mai rămăsese din băutura și zise: Mi-a făcut plăcere să vă văd.

Apoi trecu din bar în sala de mese. Lev era dezgustat.

— „Nu toată lumea este obsedată de bani”, îl maimuțări el. Străbunicul lui Dave a venit aici din Persia acum o sută de ani, neavând decât hainele de pe el și șase covoare. El nu ar fi refuzat opt milioane de dolari.

— Nu știam că ai atâția bani, spuse Greg.

— Nu am. Nu în bani gheață, cel puțin. De-aia există bănci.

— Deci ai face un împrumut ca să-i plătești lui Dave?

Lev ridică din nou arătătorul.

— Nu folosi niciodată banii tăi câtă vreme poți să cheltui banii altora.

Gus Dewar intră în local – un bărbat înalt, cu capul mare. Avea vreo patruzeci de ani, iar părul său castaniu-deschis era brăzdat de fire argintii. Îi salută cu o curtoazie detașată, strângându-le mâna și oferindu-le ceva de băut. Greg își dădu imediat seama că Gus și Lev nu se aveau la inimă. Se temea că asta l-ar putea face pe Gus să nu-i acorde favoarea pe care voia să i-o ceară. Poate că ar fi trebuit să renunțe la idee.

Gus era un mare mahăr. Tatăl său fusese și el senator, iar această succesiune dinastică i se părea lui Greg atipică pentru America. Gus îl ajutase pe Franklin Roosevelt să ajungă guvernator al New Yorkului și apoi președinte. Acum activa în influența Comisie de Relații Externe a Senatului.

Fiii săi, Woody și Chuck, erau colegi de școală cu Greg. Woody era mai deștept, iar Chuck mai sportiv.

Lev zise:

— V-a cerut președintele să puneți capăt grevei din fabrica mea, domnule senator?

Gus zâmbi.

— Nu – nu încă, cel puțin.

Lev se întoarse spre Greg.

— Ultima oară când turnătorii a intrat în grevă, acum douăzeci de ani, președintele Wilson l-a trimis pe Gus să mă forțeze să le acord muncitorilor o mărire salarială.

— Oricum ai economisit niște bani, rosti Gus blajin. Ei cereau un dolar în plus, iar eu i-am făcut să accepte doar jumătate.

— Adică fix 50 de cenți mai mult decât aveam eu de gând să le acord.

Gus surâse și ridică din umeri.

— Ce-ar fi să servim prânzul?

Intrară în sala de mese. După ce comandară, Gus spuse:

— Președintele s-a bucurat că ai venit la recepția de la Casa Albă.

— Probabil că nu ar fi trebuit să o iau cu mine pe Gladys, rosti Lev. Doamna Roosevelt a fost destul de glacială cu ea. Presupun că nu privește cu ochi buni vedetele de cinema.

„Probabil că nu privește cu ochi buni vedetele de cinema care se culcă cu bărbați însurați”, se gândi Greg, dar își ținu gura.

Gus făcu conversație în timpul mesei. Greg căuta un prilej ca să-i ceară favoarea. Voia să lucreze la Washington într-o vară, să învețe meserie și să-și facă relații. Chiar dacă tatăl lui îi putea

obține un stagiu acolo, acesta ar fi fost în slujba unui republican, partid care se afla în opoziție.

Greg voia să lucreze în biroul influentului și respectatului senator Dewar, prieten personal și aliat al președintelui.

Se întrebă de ce se temea oare atât de mult să aducă subiectul în discuție. În cel mai rău caz, Dewar putea să-l refuze.

După ce terminară desertul, Gus trecu la treabă.

— Președintele mi-a cerut să discut cu dumneata despre Liga Libertății.

Greg auzise de această organizație de dreapta care se opunea Noii Învoieli.

Lev își aprinse o țigară și suflă fumul afară.

— Trebuie să ne apărăm de socialism.

— Noua Învoială este tot ce ne apără de coșmarul din Germania.

— Liga Libertății nu este o organizație nazistă.

— Nu? Au pregătit un plan pentru o insurecție armată prin care să-l îndepărteze pe președinte. Nu este un plan realist, desigur - nu încă, oricum.

— Cred că am și eu dreptul la opiniile mele.

— Asta înseamnă că susții oameni nepotrivți. Liga nu are nimic de-a face cu libertatea, să știi.

— Nu-mi vorbi mie de libertate, se oțărî Lev. Când aveam 12 ani, am fost biciuit de poliția din Leningrad pentru că părinții mei făceau grevă.

Greg nu pricepu de ce spusese tatăl său asta. Brutalitatea regimului țarist părea un argument în plus pentru socialism, nu împotriva acestuia.

Gus zise:

— Roosevelt știe că finanțezi Liga și vrea să încetezi.

— Cum știe el pe cine finanțez eu?

— L-a informat FBI-ul. Ei investighează asemenea persoane.

— Trăim într-un stat polițienesc! Iar tu, chipurile, ești liberal.

Argumentele lui Lev nu prea aveau logică, observă Greg. Lev încerca prin toate mijloacele să-l prindă pe Gus pe picior greșit și nu-i păsa dacă ajungea să se contrazică singur.

Gus își păstră calmul.

— Încerc doar să mă asigur că această chestiune nu va intra în atenția poliției, rosti el.

Lev rânji.

— Președintele știe că ți-am suflat logodnica?

Asta era o noutate pentru Greg - dar sigur era adevărat, pentru că Lev izbuti în sfârșit să-l surprindă pe Gus. Acesta păru șocat - își întoarse privirea într-o parte și se înroși. „Primul punct pentru echipa noastră”, se gândi Greg.

Lev îi explică lui Greg:

— Gus era logodit cu Olga în 1915. Apoi ea s-a răzgândit și s-a măritat cu mine.

Gus își redobândi cumpătul și spuse:

— Eram cu toții extrem de tineri pe-atunci.

Lev zise:

— Am văzut că ți-ai revenit repede după episodul cu Olga.

Gus îi aruncă lui Lev o privire rece și îi răspunse:

— Și tu la fel.

Greg văzu că tatăl său era acum cel stânjenit. Riposta lui Gus își atinsese ținta.

După un moment de tăcere stingheră, Gus spuse:

— Noi doi am luptat în război, Lev. Eu am fost într-un batalion de mitraliori alături de prietenul meu din școală, Chuck Dixon. Într-un orașel francez pe nume Chateau-Thierry, l-am văzut cu ochii mei spulberat de-un proiectil.

Gus vorbea pe un ton detașat, dar Greg se trezi că-și ține răsuflarea.

— Cea mai arzătoare dorință a mea, continuă Gus, este ca fiii mei să nu fie nevoiți să treacă prin ce-am trecut noi. De aceea grupurile precum Liga Libertății trebuie înăbușite în fașă.

Greg profită de ocazie și interveni:

— Și eu sunt interesat de politică, domnule senator, și aș dori să învăț cât mai multe. Ați putea să mă luați ca stagiar într-o vară?

Își ținu răsuflarea, așteptând răspunsul lui Gus.

Deși păru surprins, acesta zise:

— Un tânăr inteligent, dispus să lucreze în echipă, este întotdeauna binevenit.

Nu era nici da, nici nu.

— Sunt cel mai bun din clasă la matematică și sunt căpitanul echipei de hochei pe gheață, insistă Greg, făcându-și reclamă. Întrebați-l și pe Woody.

— Așa voi face. Gus se întoarse spre Lev și zise: Vei lua în considerare solicitarea președintelui? Este extrem de important.

Aproape că suna ca și cum Gus sugera un troc. Însă avea oare Lev să accepte?

După ce ezită o clipă îndelungată, acesta stinse mukul de la țigară și spuse:

— Mda, cred că ne-am înțeles.

Gus se ridică.

— Bun, zise el. Președintele va fi mulțumit.

Greg se gândi: „Am reușit!”

Părăsiră clubul și porniră împreună spre mașini. În timp ce ieșeau din parcare, Greg spuse:

— Mulțumesc, tată. Ți sunt foarte recunoscător pentru ce ai făcut.

— Ți-ai ales bine momentul, răspunse Lev. Mă bucur să văd că ești atât de deștept.

Complimentul îl mulțumi pe Greg. Din anumite puncte de vedere, era mai inteligent decât tatăl său - cu certitudine înțelegea științele exacte și matematica mai bine -, dar se temea că nu era nici pe departe la fel de viclean și de dibaci ca părintele lui.

— Vreau să fii băiat descurcăreț, continuă Lev. Nu ca toți bătuții în cap.

Greg n-avea habar cine erau aceștia.

— Nu trebuie să lași pe nimeni să-ți ia fața, niciodată. Doar așa îți va fi bine.

Lev conduse până la biroul său, aflat într-un bloc modern din centru. În timp ce traversau sala de recepție din marmură, spuse:

— Ei, și-acum o să-i dau o lecție netotului ăluia de Dave Rouzrokh.

Pe când urcau în lift, Greg se întrebă ce-avea de gând să facă Lev.

Compania Peshkov Pictures ocupa ultimul etaj al clădirii. Greg îl urmă pe Lev de-a lungul unui coridor spațios și printr-un birou în care lucrau două secretare tinere și atrăgătoare.

— Faceți-mi legătura cu Sol Starr, rosti Lev trecând mai departe, în biroul personal.

Se așeză la biroul său și spuse:

— Solly este proprietarul unuia dintre cele mai mari studiouri din Hollywood, îi explică el.

Telefonul de pe birou sună și Lev ridică receptorul.

— Sol! zise el. Cum o mai duci, bătrâne?

Greg ascultă câteva schimburi de replici tipic bărbătești, apoi Lev trecu la subiect:

— Am un mic sfat pentru tine. Există aici, în statul New York, un lanț mizerabil de gropi de purici numit Roseroque Theatres... da, ăla este... așa, ascultă-mă pe mine: nu le mai trimite cele mai bune și mai noi pelicule din vara asta - s-ar putea să nu ți le plătească.

Greg își dădu seama că aceasta avea să fie o lovitură dură pentru Dave: fără filme noi de proiectat, încasările sale aveau să scadă vertiginos.

— Din puține vorbe, înțeleptul înțelege, nu-i așa? Solly, nu-mi mulțumi... Și tu ai face la fel pentru mine. Pa.

Greg fu din nou uluit de puterea tatălui său. Oamenii erau bătuți la ordinul său. Putea oferi opt milioane de dolari din banii altora. Putea speria un ditamai președintele. O putea seduce pe logodnica altui bărbat. În plus, putea distruge o afacere cu un singur telefon.

— Ei, și-acum așteaptă numai și-ai să vezi, zise tatăl său. Într-o lună de-acum înainte, Dave Rouzrokh o să mă implore să-i cumpăr compania - la jumătate din prețul pe care i l-am oferit azi.

(III)

— Nu știi ce are cățelușul ăsta, rosti Daisy. Nu face nimic din ce-i spun. Simt că înnebunesc!

Glasul îi tremura, avea lacrimi în ochi și nici nu exagera prea mult.

Charlie Farquharson studie câinele.

— N-are nimic, zise el. Este un pui foarte drăgălaș. Cum îl cheamă?

— Jack.

— Hmm...

Stăteau așezați pe scaune de peluză, în grădina de un hectar bine îngrijită a casei lui Daisy. Eva îl salutase pe Charlie, apoi se retrăsese cu tact ca să scrie o scrisoare pentru ai ei. Grădinarul Henry uda cu furtunul un răsad de panseluțe mov și galbene, în

depărtare. Soția lui, menajera Ella, le aduse un urcior cu limonadă și niște pahare, pe care le așeză pe o măsuță pliantă.

Cățelul era un Jack Russell micuț, dar vânjos, cu pete arămii. Avea o expresie inteligentă, de parcă ar fi înțeleles fiecare cuvânt, dar nu dădea niciun semn de supunere. Daisy îl ținea în brațe și îi mângâia botul cu degetele sale delicate, într-un mod care spera să-l tulbure pe Charlie.

— Nu-ți place numele?

— Este un pic cam previzibil, atâta tot.

Charlie se holbă la felul în care mâna ei albă mângâia botul câinelui și se foi stânjenit în scaun.

Daisy nu voia să exagereze. Dacă îl ațâța pe Charlie prea mult, l-ar fi făcut să plece acasă. Acesta era și motivul pentru care încă era burlac la 25 de ani: mai multe fete din Buffalo, inclusiv Dot Renshaw și Muffie Dixon, nu izbutiseră să îl priponească. Însă Daisy nu era ca ele.

— Atunci, dă-i tu un nume, zise ea.

— E bine să aibă două silabe, cum ar fi Bonzo, ca să-i fie mai ușor să-și recunoască numele.

Daisy nu avea habar cum li se dădeau nume câinilor.

— Ce zici de Rover?

— E prea comun. Rusty ar fi mai potrivit.

— Perfect! exclamă ea. Rusty să fie.

Câinele se eliberă fără greutate din strânsoarea ei și sări pe jos. În timp ce Charlie îl lua în brațe, Daisy observă că avea mâinile mari.

— Trebuie să-i arăți lui Rusty că tu ești șefa, zise Charlie. Ține-l strâns și nu-l lăsa să-ți sară din brațe până nu spui tu.

Îi așeză din nou câinele în poală.

— Dar este atât de puternic...! Și mi-e teamă că o să-l rănesc. Charlie zâmbi condescendent.

— Tu nu ai putea să-l rănești nici dacă ai încerca. Ține-l bine de zgardă - poți să sucești un pic de ea dacă trebuie -, apoi pune-ți cealaltă mână pe spatele lui, cu fermitate.

Daisy urmă indicațiile lui Charlie. Câinele simți presiunea sporită a atingerii ei și se liniști, ca și cum ar fi așteptat să vadă ce avea să urmeze.

— Spune-i să șadă, apoi apasă-l pe spate.

— Șezi, rosti ea.

— Vorbește mai tare și pronunță „z”-ul răspicat. Apoi apasă cu putere.

— Șezi, Rusty! repetă ea, apăsându-i spatele.

Câinele se așeză.

— Vezi? zise Charlie.

— Ești atât de deștept! exclamă Daisy.

Charlie părea mulțumit.

— Trebuie doar să știi ce să faci, spuse el cu modestie. Trebuie să fii mereu empatic și hotărât cu câinii. Mai că trebuie să latri la ei.

Se lăsă pe spate, cu o expresie mulțumită. Fiind destul de mătăhălos, umplea tot scaunul. Discuția despre subiectul în care era un adevărat expert îl relaxase, așa cum sperase Daisy.

Îl sunase în acea dimineață și-i zisese:

— Sunt disperată! Am un cățeluș și nu mă descurc deloc cu el. Poți să-mi dai niște sfaturi?

— Ce rasă este?

— Este un Jack Russell.

— Ca să vezi! Este rasa mea preferată de câini! Eu am trei!

— Ce coincidență!

Așa cum sperase Daisy, Charlie se oferise să vină și să o ajute să-și dresseze câinele.

Eva părea să aibă inima îndoită.

— Chiar crezi că Charlie este bărbatul potrivit pentru tine? zise ea.

— Glumești? replicase Daisy. Este unul dintre cei mai vânați burlaci din Buffalo!

Daisy îi zise acum lui Charlie:

— Fac prinsoare că știi cum să te porți și cu copiii.

— O, nu știu ce să spun...

— Îți plac câinii, dar ești ferm cu ei. Sunt sigură că asta funcționează și cu copiii.

— Habar n-am, zise el, schimbând subiectul. Ai de gând să mergi la facultate în septembrie?

— S-ar putea să dau la Oakdale. Este o facultate pentru domnișoare, de doi ani. Asta dacă nu...

— Dacă nu ce?

„Dacă nu mă mărit”, fu ea pe punctul de a spune, însă cu voce tare zise:

— Nu știu. Dacă nu se întâmplă altceva între timp.

— Ce altceva?

— Mi-ar plăcea să văd Anglia. Tatăl meu a fost la Londra și l-a cunoscut pe Prințul de Wales. Dar tu? Ce planuri ai?

— Eu ar fi trebuit să preiau banca tatei, dar acum nu mai e cazul. Mama are niște bani din partea familiei sale pe care o să-i administrez eu, dar altminteri nu se poate spune că am vreun scop precis.

— Ar trebui să crești cai, îi zise Daisy. Sunt convinsă că te-ai pricepe la asta.

Ea era o călăreață bună - câștigase premii încă de când era doar o fetiță.

Se și vedea călărind împreună cu Charlie în parc, pe cai suri, cu doi copii urmându-i pe ponei. Această imagine îi încălzi sufletul.

— Îmi plac la nebunie caii, recunosc Charlie.

— Și mie! Vreau să cresc cai de curse.

Daisy nu trebuia să se prefacă entuziasmată în această privință - era visul ei să crească o serie de campioni. Proprietarii de cai de curse i se păreau spuma elitei internaționale.

— Caii pursânge costă o grămadă de bani, rosti Charlie sumbru.

Daisy avea destui bani. Dacă Charlie s-ar fi însurat cu ea, nu ar mai fi trebuit să-și facă vreodată griji cu privire la bani. Firește, nu pomeni nimic despre asta, dar bănuia că acest lucru îi trecuse și lui Charlie prin minte, așa că lăsă gândul nerostit să atârne deasupra lor cât mai mult posibil.

În cele din urmă, Charlie spuse:

— Tatăl tău chiar a pus să fie bătuți cei doi tipi trimiși de sindicat?

— Ce grozăvie!

Daisy nu știa dacă Lev Peshkov făcuse într-adevăr una ca asta, dar adevărul era că nu ar fi surprins-o.

— Oamenii care veniseră din New York ca să se ocupe de grevă, insistă Charlie. Au ajuns la spital. *The Sentinel* spune că s-au încăierat cu liderii locali de sindicat, dar toată lumea crede că tatăl tău este responsabil pentru cele întâmplate.

— Eu nu discut niciodată politică, rosti Daisy pe un ton voios. Când ți-ai luat primul câine?

Charlie începu să depene amintiri. Daisy își calculă următoarea mutare. „L-am adus aici, se gândi ea, și l-am făcut

să se relaxeze; acum trebuie să-l incit.” Însă felul sugestiv în care mângâiase câinele îl tulburase. Aveau nevoie mai degrabă de un contact fizic accidental.

— Ce-ar trebui să fac cu Rusty acum? îl întrebă ea după ce Charlie își termină povestea.

— Trebuie să-l înveți să meargă după tine, rosti Charlie prompt.

— Și cum faci asta?

— Ai niște pesmeți pentru câini?

— Sigur.

Ferestrele de la bucătărie erau deschise, așa că Daisy ridică tonul pentru ca menajera să o poată auzi.

— Ella, poți să-mi aduci cutia aceea de Milk-bones, te rog frumos?

Charlie frânse un pesmet, apoi luă câinele în brațe. Strânse o bucată de pesmet în pumn, lăsându-l pe Rusty să o adulmece, apoi își deschise pumnul și-i îngădui câinelui s-o mănânce. Luă o altă bucată, asigurându-se că Rusty știa că o are. Apoi se ridică și lăsă câinele pe jos, la picioarele sale. Acesta rămase cu privirea ațintită asupra pumnului închis al lui Charlie.

— Vino! zise Charlie, făcând câțiva pași.

Câinele îl urmă.

— Bun băiat! spuse Charlie, dându-i pesmetul lui Rusty.

— E uimitor! exclamă Daisy.

— După o vreme n-o să mai ai nevoie de pesmet - o să fie de ajuns să-l mângâi. Apoi o să te urmeze automat.

— Charlie, ești un geniu!

Charlie părea mulțumit. Avea ochii căprui și blânzi, precum câinele, observă ea.

— Acum încearcă tu, îi zise el lui Daisy.

Ea repetă gesturile lui Charlie, obținând același rezultat.

— Vezi? zise Charlie. Nu-i greu deloc.

Daisy râse încântată.

— Ar trebui să pornim o afacere, zise ea. Farquharson și Peshkov, dresori de câini.

— Ce idee bună, rosti el cu sinceritate.

„Până acum totul a mers strună”, se gândi Daisy. Se duse la masă și umplu două pahare cu limonadă.

Stând în picioare lângă ea, Charlie zise:

— De obicei sunt timid în prezența fetelor.

„Nu mai spune”, se gândi ea, dar își ținu gura.

— Dar îmi vine foarte ușor să vorbesc cu tine, continuă el.

El își închipua că asta era o întâmplare fericită.

Ea îi întinse un pahar și se fâstâci, vărsând limonadă pe el.

— Of, ce neîndemânatică sunt! strigă ea.

— Nu face nimic, îi zise el, însă băutura îi udase sacoul de stofă și pantalonii albi de bumbac.

Scoase o batistă și începu să se șteargă.

— Lasă-mă pe mine, spuse Daisy, luând batista din mâna lui mare.

Se apropie de el extrem de mult, ca să-i șteargă reverul. El încrămeni, iar ea își dădu seama că îi putea mirosi parfumul Jean Naté - un amestec de mosc și levănțică. Trecu cu batista și peste partea din față a jachetei lui, deși acolo nu era nicio pată.

— E aproape gata, rosti ea, de parcă ar fi regretat că trebuia să se oprească în curând.

Apoi se lăsă pe un genunchi, ca și cum l-ar fi venerat. Începu să-i tamponeze petele umede de pe pantaloni cu atingeri ușoare, ca de fluture. Când îi atinse coapsa, afișă o expresie de inocență îmbietoare și-și ridică privirea. El o privea hipnotizat, răsuflând greu.

(IV)

Woody Dewar inspectă nerăbdător iahtul *Sprinter*, asigurându-se că puștii pusese rădăcina în ordine. Era o ambarcațiune cu doi arbori și vele aurice, de aproape cincisprezece metri, lungă și suplă ca un cuțit. Dave Rouzrokh le-o împrumutase Mateloților, un club din care făcea parte și Woody și care îi scotea pe fiii șomerilor din Buffalo în largul lacului Erie, unde aceștia primeau lecții elementare de navigație. Woody se bucură să vadă că parâmele de acostare și tanchetele erau la locul lor, că pânzele erau strânse, că funiile erau legate, iar toate celelalte parâme erau făcute colac și aranjate.

Fratele său, Chuck, mai mic decât el cu un an, era deja pe doc, tachinându-se cu niște puști de culoare. Chuck avea o fire deschisă, care îl ajuta să se înțeleagă bine cu oricine. Woody, care voia să o ia pe urmele tatălui lor și să intre în politică, îl invidia pe Chuck pentru acest șarm natural.

Băieții purtau doar pantaloni scurți și sandale, iar cei trei de pe doc erau un simbol al vigoriei și al vitalității tinerești. Woody ar fi vrut să le facă o poză, dar nu avea aparatul la el. Era un fotograf destoinic și își făcuse acasă o cameră obscură, pentru a-și putea dezvolta și fixa singur pozele.

Mulțumit să lase nava în aceleași condiții în care o găsiseră dimineată, Woody sări pe doc. O duzină de adolescenți plecară din port împreună, bătuți de vânt și arși de soare, resimțind durerea plăcută a efortului depus, râzând în timp ce rememorau gafele, șotiile și glumele din acea zi.

Distanța care-i despărțea pe cei doi frați bogați de mulțimea de băieți nevoiași se evaporase cât fuseseră pe apă, lucrând în echipă ca să țină iahtul sub control, dar acum reapăruse în parcare Clubului de lahting din Buffalo. Două vehicule stăteau unul lângă celălalt: modelul Chrysler Airflow al senatorului Dewar, cu un șofer în uniformă la volan, pentru Woody și Chuck; și o camionetă Chevrolet Roadster cu două bănci de lemn pe platforma din spate, pentru ceilalți. Woody se simțea stânjenit luându-și rămas-bun de la ei în timp ce șoferul îi ținea portiera deschisă, însă băieților nu părea să le pese, mulțumindu-i și spunând: „Ne vedem sâmbăta viitoare!”

Pe când străbăteau Delaware Avenue, Woody zise:

— A fost distractiv, deși nu știu sigur dacă va fi de mare folos.

Chuck îl întrebă surprins:

— De ce zici asta?

— Păi, nu-i ajutam pe tații lor să-și găsească slujbe și ăsta-i singurul lucru care contează cu adevărat.

— Da, dar ceea ce facem i-ar putea ajuta pe băieți să-și găsească de lucru peste câțiva ani.

Buffalo era un oraș-port: în vremuri obișnuite, existau mii de slujbe, atât pe vasele comerciale care străbăteau Marile Lacuri și Canalul Erie, cât și pe navele de agrement.

— Da, dacă președintele reușește să pună din nou pe roate economia.

Chuck ridică din umeri.

— Atunci du-te și lucrează pentru Roosevelt. De ce nu? Tata a lucrat pentru Woodrow Wilson.

— Prefer să rămân la navigat.

Woody se uită la ceasul de la mână.

— Avem timp să ne îmbrăcăm pentru bal - dar o să fim la limită.

Urmau să mergă la un dineu de la Clubul de Tenis. Nerăbdarea îi făcea inima să bată mai repede.

— Vreau să fiu în compania persoanelor cu piele delicată, cu glasuri cristaline și care poartă rochii roz.

— Pff, pufni Chuck batjocoritor. Joanne Rouzrokh n-a purtat roz în toată viața ei.

Woody fu luat prin surprindere. Visa la Joanne toată ziua și toată noaptea, de vreo două săptămâni, dar cum de știa fratele său despre asta?

— Ce te face să crezi...

— O, haide, îl întrerupse Chuck zeflemitor. Mai că ai leșinat când a ajuns la petrecerea de la plajă în fusta de tenis. S-a văzut cu ochiul liber că te dai în vânt după ea. Din fericire, ea a fost singura care nu a observat.

— De ce „din fericire”?

— Pentru Dumnezeu! Tu ai 15 ani și ea are 18. Este jenant! Ea își caută un soț, nu un școlărel.

— O, vai! Bine că ești tu expert la femei.

Chuck se înroși - nu avusese nicio prietenă până atunci.

— Nu trebuie să fii un expert ca să vezi ce-i limpede ca lumina zilei.

Mereu își vorbeau astfel. Nu o făceau cu răutate: pur și simplu erau cât se poate de sinceri unul cu celălalt. Erau frați, așa că nu erau nevoiți să se poarte cu mânuși.

Ajunseră acasă - vila în care locuiau era construită într-un stil ce imita goticul, de răposatul lor bunic, senatorul Cam Dewar. Intrară în casă pentru a face duș și pentru a se schimba.

Woody era acum la fel de înalt precum tatăl său, așa că-și trase pe el unul dintre costumele mai vechi ale acestuia. Era un pic ros, dar asta nu reprezenta o problemă. Băieții mai mici purtau uniforme școlare sau sacouri, în vreme ce studenții aveau smochinguri, iar Woody ținea morțiș să pară mai matur. În seara aceea avea să danseze cu ea, se gândi el în timp ce-și dădea părul cu briantină. Va putea să o țină în brațe. Îi va simți căldura pielii cu palmele. O va privi în ochi, iar ea va zâmbi. Sâni ei îl vor atinge în treacăt în timpul dansului.

Când coborî la parter, părinții săi așteptau în salonaș - Tata savura un cocktail, iar Mama fuma o țigară. Tata era înalt și slab

și arăta ca un cuier în fracul său. Mama era frumoasă, chiar dacă nu avea decât un ochi; celălalt ochi îi era închis permanent – era un defect din naștere. În seara aceea arăta nemaipomenit în rochia ei lungă până în podea, din dantelă neagră peste mătase roșie, și cu jacheta de seară scurtă, din catifea neagră.

Bunica lui Woody fu ultima care sosi. Era elegantă și demnă la cei 68 de ani ai săi, la fel de slabă precum fiul ei, dar minionă. Măsură din priviri rochia Mamei și zise:

— Rosa, dragă, arăți minunat.

Era mereu cumsecade cu nora ei. Cu restul lumii era mereu pusă pe hartă.

Gus îi pregăti un cocktail fără să i se ceară. Woody își ascunse cu greu nerăbdarea în timp ce ea își savura băutura. Bunica nu putea fi zorită niciodată. Considera de la sine înțeles că niciun eveniment social nu putea începe înainte să ajungă ea acolo: era matroana societății înalte din Buffalo, văduvă și mamă de senator, capul uneia dintre cele mai vechi și distinse familii din oraș.

Woody se întrebă când se îndrăgostise de Joanne. O știa de-o viață, dar le considerase întotdeauna pe fete doar simple și neinteresante spectatoare la aventurile nemaipomenite ale băieților – până în urmă cu vreo doi-trei ani, când fetele deveniseră brusc mai fascinante decât mașinile și șalupele rapide.

Dar, chiar și așa, la început îl interesaseră mai mult fetele de-o seamă cu el sau ceva mai mici. Cât despre Joanne, ea îl privise întotdeauna ca pe un puști – unul inteligent, ce-i drept, cu care merita să mai vorbești din când în când, dar cu siguranță nu un potențial iubit. Însă în vara aceea, din motive care îi scăpau până și lui, începuse brusc să o vadă drept cea mai atrăgătoare fată din toată lumea. Din păcate însă, sentimentele ei față de el nu suferiseră o modificare la fel de dramatică.

Nu încă.

Bunica i se adresă fratelui său:

— Cum merge școala, Chuck?

— Groaznic, bunico, după cum știi foarte bine. Sunt idiotul familiei, o întoarcere la strămoșii noștri cimpanzei.

— Din câte știu eu, idiotii nu folosesc sintagme de genul „strămoșii noștri cimpanzei”. Ești sigur că delăsarea nu joacă niciun rol în asta?

Rosa interveni în discuție:

— Profesorii lui Chuck spun că se străduiește destul de mult la școală, mamă.

Gus adăugă:

— Și mă bate la șah.

— Atunci, mă întreb care-i problema, insistă bunica. Dacă o ține tot așa, nu o să intre la Harvard.

Chuck zise:

— Citesc foarte încet, atâta tot.

— Ce ciudat, zise ea. Socrul meu, străbunicul tău din partea tatălui, a fost cel mai proeminent bancher din generația lui, chiar dacă abia putea să citească și să scrie.

— N-am știut asta, spuse Chuck.

— Este adevărat, confirmă ea. Dar nu folosi asta în chip de scuză. Străduiește-te mai mult.

Gus se uită la ceas.

— Mamă, dacă ești gata, ar fi bine să pornim, zise el.

Urcară apoi în mașină și porniră spre club. Tata rezervase o masă pentru dîneu, invitându-i pe soții Renshaw și pe copiii acestora, Dot și George. Woody se uită împrejur, dar - spre dezamăgirea lui - nu o zări pe Joanne. Verifică planul meselor și constată cu deznădejde că nu apărea pe el și numele Rouzrokh. Oare nu veneau? Asta i-ar fi stricat toată seara.

La homar și friptură se discută despre evenimentele din Germania. Philip Renshaw era de părere că Hitler făcea treabă bună. Tatăl lui Woody zise:

— Conform ediției de azi a ziarului *The Sentinel*, un preot catolic a fost întemnițat pentru că i-a criticat pe naziști.

— Ești cumva catolic? îl întrebă domnul Renshaw surprins.

— Nu, sunt enoriaș al Bisericii Episcopale.

— Nu-i vorba de religie aici, Philip, rosti Rosa pe un ton tăios. Este vorba de libertate.

Mama lui Woody fusese anarhistă în tinerețe și rămăsese încă o libertară în adâncul sufletului.

Unii oameni săreau peste cină, alegând să vină direct la dans, așa că apărură mai apoi tot mai multe persoane, pe când la masa lor se servea desertul. Woody rămase cu ochii în patru, ca să n-o rateze pe Joanne. În sala alăturată o formație începu să interpreteze *The Continental*, un șlagăr din anul precedent.

Nu putea spune cu precizie ce anume îl captivase atât de mult la Joanne. Cei mai mulți dintre oameni nu ar fi catalogat-o drept o mare frumusețe, deși cu certitudine ieșea în evidență. Arăta ca o regină aztecă, cu pomeții săi înalți și cu nasul coroiat ca al tatălui său, Dave. Avea părul bogat și închis la culoare, iar pielea sa avea o nuanță măslinie, datorată fără îndoială obârșiei sale persane. Intensitatea meditativă pe care o afișa îl făcea pe Woody să-și dorească să o cunoască mai îndeaproape, să o facă să se relaxeze și să o audă murmurându-i absolut orice. Simțea că prezența ei remarcabilă indica o mare capacitate de pasiune arzătoare.

Apoi, se gândi: „Mda, acum cine se crede mare expert în femei?”

— Te uiți după cineva anume, Woody? îl întrebă bunica sa, căreia nu-i scăpa mai nimic.

Chuck chicoti cu subînțeles.

— Mă întrebam doar cine mai vine la dans, replică Woody pe un ton nepăsător, însă fără să-și poată înfrâna îmbujorarea.

Încă nu o zărise când mama lui se ridică de la masă, urmată imediat de toți ceilalți. Dezamăgit, intră în sala de bal pe acordurile piesei *Moonglow* a lui Benny Goodman – și acolo o văzu pe Joanne: probabil că intrase într-un moment în care el nu se uita. Se simți brusc revigorat.

Ea purta în seara aceea o rochie cât se poate de simplă, din mătase gri-argintie, cu un decolteu accentuat care-i scotea în evidență silueta. Arătase senzațional în fusta de tenis care-i dezvăluia picioarele lungi și arămii, dar această ținută era cu mult mai incitantă. Urmărind-o cum plutește prin încăpere, plină de încredere și de grație, Woody simți cum i se usucă gâtulejul.

Se îndreptă spre ea, dar sala se umpluse și el devenise brusc supărător de simpatizat: toată lumea voia să-i vorbească. În timp ce înainta prin mulțime, fu surprins să-l vadă pe plicticosul Charlie Farquharson dansând cu sprintăra Daisy Peshkov. Nu-și amintea să-l fi văzut vreodată pe Charlie dansând, cu atât mai puțin cu o flușturistică precum Daisy. Cum izbutise oare să îl scoată din carapacea sa?

Încercă să ajungă la Joanne – o zări în capătul opus al încăperii față de formație, cufundată într-o discuție cu un grup de băieți cam cu patru-cinci ani mai mari decât el, constată el cu mâhnire. Din fericire, el era mai înalt decât cei mai mulți

dintre ei, așa că diferența nu era prea evidentă. Aveau cu toții pahare cu Coca-Cola în mână, însă Woody simți mirosul de scotch: probabil că unul dintre ei avea o sticlă ascunsă în buzunar.

Când se alătură grupului, îl auzi pe Victor Dixon rostind:

— Nimeni nu spune că trebuie linșați, însă e necesar să înțelegi ce fel de probleme există în Sud.

Woody știa că senatorul Wagner propusese o lege care să-i pedepsească pe șerifii care îngăduiau linșajele – președintele Roosevelt refuzase însă să susțină proiectul.

Joanne era revoltată.

— Cum poți spune așa ceva, Victor? Linșajul înseamnă crimă! Nu trebuie să le înțelegem problemele, trebuie să-i împiedicăm să mai omoare oameni!

Woody se bucură să audă că Joanne îi împărtășea valorile politice. Însă era limpede că, din păcate, nu era momentul potrivit să o invite la dans.

— Nu înțelegi, Joanne, scumpo, insistă Victor. Negrii ăia din Sud nu sunt cu adevărat civilizați.

„Oi fi eu tânăr și neexperimentat, se gândi Woody, dar nu aș fi făcut niciodată greșeala de a-i vorbi lui Joanne pe un ton atât de condescendent.”

— Ba oamenii care se ocupă cu linșaje sunt cei necivilizați! ripostă ea.

Woody decise că era momentul oportun pentru a interveni în discuție.

— Joanne are dreptate, rosti el cu voce joasă, ca să pară mai matur. Un astfel de linșaj a avut loc în orașul de baștină al servitorilor noștri, Joe și Betty, care ne-au îngrijit pe mine și pe fratele meu încă de când ne-am născut. Vărul lui Betty a fost despuiat și ars cu o lampă de sudură în fața unei mulțimi, apoi a fost spânzurat.

Victor se uită urât la el, deranjat de puștiul care-i distrăgea atenția lui Joanne; însă celelalte persoane din grup îl ascultau cu interes și groază.

— Nu-mi pasă de ce infracțiune a fost acuzat, continuă Woody. Albii care i-au făcut asta nu sunt decât niște sălbatici.

Victor zise:

— Și totuși, scumpul tău președinte Roosevelt nu a susținut proiectul antilnșaj, nu?

— Nu, ceea ce este foarte dezamăgitor, recunosc Woody. Știu de ce a luat această hotărâre: s-a temut ca nu cumva kongresmenii sudiști mândioși să riposteze, sabotând Noua Învoială. Chiar și așa, mi-ar fi plăcut ca el să le fi spus să se ducă la dracu'.

Victor spuse:

— Ce știi tu? Ești doar un puști.

Scoase din buzunarul hainei o butelcă argintie și își turnă puțin din ea în pahar.

Joanne îl contrazise:

— Ideile politice ale lui Woody sunt mult mai mature decât ale tale, Victor.

Woody strălucea de fericire.

— Se poate spune că, în cazul meu, politica este afacerea familiei, zise el.

Apoi fu deranjat de cineva care-l trăgea de cot. Prea politicos ca să ignore persoana respectivă, se întoarse și dădu cu ochii de Charlie Farquharson, asudat din pricina eforturilor de pe ringul de dans.

— Putem vorbi puțin? îi zise Charlie.

Woody rezistă cu greu tentației de a-l trimite pe Charlie la plimbare. Băiatul avea o fire afabilă și nu făcuse niciodată rău cuiva. Nu puteai să nu compătimentești un om cu o mamă ca a lui.

— Ce s-a întâmplat, Charlie? rosti el pe un ton cât se poate de manierat.

— E vorba de Daisy.

— Te-am văzut dansând cu ea.

— Nu-i așa că este o dansatoare pe cinste?

Woody nu băgase de seamă, dar spuse politicos:

— Cu siguranță!

— Este minunată indiferent ce își pune în cap.

— Charlie, rosti Woody, încercând să-și înăbușe scepticismul din glas. Îi faci curte lui Daisy?

Charlie păru rușinat.

— Am fost să călărim împreună în parc de vreo două ori și așa mai departe...

— Deci este adevărat.

Woody era surprins. Cei doi formau o pereche cu totul insolită. Charlie era greoi, în timp ce Daisy era ca o păpușă.

Charlie adăugă:

— Nu-i ca alte fete. Îmi vine foarte ușor să vorbesc cu ea! Și îi plac câinii și caii. Însă lumea crede că tatăl ei este un gangster.

— Cred că așa și este, Charlie. Toată lumea a cumpărat alcool de la el în timpul prohibiției.

— Asta spune și mama.

— Deci mama ta nu o place pe Daisy.

Woody nu era surprins.

— Pe Daisy o place. Are însă obiecții când vine vorba de familia ei.

Un gând și mai surprinzător îi trecu prin minte lui Woody.

— Vrei să te însori cu Daisy?

— O, Doamne, da! exclamă Charlie. Și cred că ar accepta, dacă aş cere-o de soție!

Ei bine, se gândi Woody, Charlie era de familie bună, dar n-avea bani, în vreme ce pentru Daisy era exact invers; poate că aveau să se completeze perfect unul pe celălalt.

— S-au văzut și chestii mai stranii, zise el.

Era destul de fascinat de situație, dar momentan intenționa să se concentreze asupra propriei vieți sentimentale. Se uită împrejur, asigurându-se că Joanne era încă acolo.

— Dar de ce-mi zici mie toate astea? îl întrebă pe Charlie.

Nu erau tocmai prieteni la cataramă.

— Mama s-ar putea răzgândi dacă doamna Peshkov ar fi invitată să se alăture Societății Doamnelor din Buffalo.

Woody nu se așteptase la asta.

— Dar e cel mai snob club din oraș!

— Întocmai. Dacă Olga Peshkov ar fi membră acolo, ce obiecții ar mai putea mama să aibă față de Daisy?

Woody nu știa dacă planul avea să funcționeze, dar căldura sentimentelor lui Charlie nu putea fi pusă la îndoială.

— Poate că ai dreptate, zise el.

— Poți s-o întrebi pe bunica ta?

— Stai! Stai așa! Bunica Dewar este precum un balaur. Nu aş avea curaj să-i cer o favoare nici pentru mine, darămite pentru tine.

— Woody, ascultă ce-ți spun. Știi că ea este șefa de drept a clicii de-acolo. Dacă vrea ea ceva, toată lumea e de acord - dacă nu, nu.

Era adevărat. Societatea avea un președinte, o secretară și o trezorieră, dar Ursula Dewar conducea clubul de parcă ar fi fost

proprietatea ei. Cu toate acestea, Woody nu avea nicio trageră de inimă să o roage ceva. Se temea că o să-i rupă capul.

— Nu știu, rosti el, cerându-și parcă scuze.

— O, haide, Woody, te rog! Nu înțelegeți! Charlie își coborî glasul și adăugă: Nu știi cum este să iubești pe cineva atât de mult.

„Ba da, știu, se gândi Woody, iar asta îl convinse. Dacă Charlie se simte la fel de nefericit ca mine, cum pot să-l refuz? Sper să facă cineva la fel și pentru mine, poate așa așa avea șanse mai mari cu Joanne.”

— Bine, Charlie, spuse el. O să vorbesc cu ea.

— Mulțumesc! Auzi... e aici, nu? Ai putea vorbi cu ea în seara asta?

— În niciun caz! Am altele pe cap acum.

— Bine, sigur... dar când?

Woody ridică din umeri.

— Mâine.

— Ești un prieten adevărat!

— Nu-mi mulțumi încă. Probabil că o să mă refuze.

Woody se răsuci ca să vorbească cu Joanne, însă ea plecase.

Începu să se uite după ea, apoi se opri - nu trebuia să pară disperat. Un tip care tânjește după atenție nu este sexy, atâta lucru știa și el.

Dansă politicos cu câteva fete: Dot Renshaw, Daisy Peshkov și prietena din Germania a lui Daisy, Eva. Își luă o Coca-Cola și ieși afară, unde câțiva băieți fumau. George Renshaw îi turnă niște scotch peste Cola, îmbunătățind astfel gustul acesteia, însă Woody nu voia să se îmbete. O făcuse în trecut și nu-i plăcuse deloc.

Joanne probabil că voia un bărbat care să-i împărtășească interesele intelectuale, era de părere Woody - iar asta îl excludea din start pe Victor Dixon. Woody o auzise pe Joanne pomenindu-i pe Karl Marx și pe Sigmund Freud. Citise și el *Manifestul Partidului Comunist* la biblioteca municipală, dar i se păruse doar o înșiruire de vorbe goale și pompoase. Se distrase mai mult cu *Studiile despre isterie* ale lui Freud, care prezentau bolile mintale într-o manieră de roman polițist.

Abia aștepta să-i spună lui Joanne, pe un ton detașat, că și el citise aceste cărți.

Era hotărât să danseze cu ea cel puțin o dată în seara aceea, așa că după o vreme se duse să o caute. Nu o găsi în sala de bal și nici la bar. Oare ratase ocazia? Oare fusese prea pasiv, în încercarea sa de a nu părea disperat? Gândul că balul avea să se încheie fără ca el să fi apucat să o atingă măcar pe umăr era de-a dreptul insuportabil.

Ieși din nou afară. Deși era întuneric, o văzu aproape imediat. Tocmai se îndepărta de lângă Greg Peshkov ușor îmbujorată, de parcă se certase cu el.

— Cred că ești singura persoană de aici care nu este un afurisit de conservator, i se adresă ea lui Woody.

Părea puțin cherchelită. Woody zâmbi.

— Mulțumesc pentru compliment... presupun.

— Ai auzit de marșul de mâine? îl întrebă ea pe nepusă masă.

Woody știa despre marș. Greviștii de la Uzina Metalurgică din Buffalo plănuiau o demonstrație de protest față de bătaia încasată de sindicalistii veniți din New York. Woody realizează că acesta era subiectul disputei ei cu Greg: tatăl lui era patronul fabricii.

— Chiar plănuiam să particip, zise el. Aș putea face câteva fotografii.

— O, ce bine! exclamă ea, apoi îl sărută.

El rămase atât de surprins, încât fu cât pe ce să nu reacționeze. Rămase nemișcat preț de câteva clipe, în vreme ce ea își apăsa buzele pe gura lui, făcându-l să le simtă gustul de whisky.

Apoi își veni în fire. O cuprinse în brațe și îi lipi trupul de al său, simțindu-i sânii și coapsele atingându-l într-un mod încântător. O parte din el se temea că ea avea să se simtă ofensată, că avea să-l respingă și să-l acuze mânioasă că o tratase necuviincios; însă instinctul îi spunea că este în siguranță.

Avea foarte puțină experiență în ceea ce privește sărutatul fetelor – și cu atât mai puțin al femeilor mature de 18 ani –, dar îi plăcea atât de mult gura ei moale, încât își mișcă buzele de-a lungul buzelor ei, mușcând-o ușor, ceea ce îi oferă o plăcere extraordinară; fu răsplătit când o auzi gemând încetșor.

Era conștient că, dacă ar fi trecut pe lângă ei vreunul dintre oamenii mari, scena ar fi devenit cu totul stânjenitoare, dar era prea ațâțat ca să-i mai pese.

Joanne își deschise gura și el îi simți limba. Era ceva nou pentru el: puținele fete pe care le sărutase până atunci nu făcuseră așa ceva. Însă se gândi că ea știa ce face și, oricum, îi plăcea senzația. Îi imită mișcările limbii. Era o senzație șocant de intimă și extrem de incitantă. Probabil că intuise corect, căci o auzi gemând din nou.

Luându-și inima în dinți, își puse mâna dreaptă pe sânul ei stâng. Era minunat de moale și de plin sub mătasea rochiei. În timp ce-l mângâia, simți o mică protuberanță și se gândi, cu fiorul descoperirii, că dăduse probabil de sfârscul ei. Îl frecă ușor cu degetul mare.

Ea se trase înapoi brusc.

— O, Doamne! Ce m-am apucat să fac?

— Mă săruți, rosti Woody fericit.

Își puse mâinile pe șoldurile ei voluptuoase. Îi putea simți căldura pielii prin rochia de mătase.

— Hai să continuăm, zise el.

Ea îi dădu mâinile la o parte.

— Cred că mi-am ieșit din minți. Suntem la Clubul de Tenis, pentru Dumnezeu!

Woody realizează că vraja se rupsese și că, din păcate, nu avea să mai aibă parte de sărutări în seara aceea. Se uită împrejur.

— Nu-ți face griji, rosti el. Nu ne-a văzut nimeni.

Avea un aer conspirativ, pe care îl simțea într-un mod plăcut.

— Mai bine mă duc acasă înainte să fac o prostie și mai mare.

El încercă să nu se simtă ofensat.

— Pot să te conduc până la mașină?

— Ai înnebunit? Dacă intrăm acolo împreună, toată lumea își va da seama ce-am făcut... mai ales cu rânjetul ăla prostesc de pe fața ta.

Woody încercă să-și alunge zâmbetul de pe chip.

— Atunci, ce-ar fi să intri tu prima și eu să aștept aici câteva minute?

— Bună idee, zise ea, după care se îndepărtă de el.

— Ne vedem mâine, strigă el după ea.

Dar ea nu-și întoarse privirea.

(V)

Ursula Dewar beneficia de propriul rând de camere în vechea vilă victoriană de pe Delaware Avenue. Avea un dormitor, o toaletă și o garderobă; și, după moartea soțului, transformase garderoba acestuia într-un mic salonaș. În cea mai mare parte a timpului, era singură în toată casa: Gus și Rosa petreceau foarte multă vreme la Washington, iar Woody și Chuck erau plecați la internat. Însă când ei se întorceau acasă, ea rămânea de obicei în acest mic apartament.

Woody se duse să vorbească cu ea în dimineața de duminică. Încă simțea că plutește după ce o sărutase pe Joanne, deși își bătuse capul toată noaptea încercând să afle ce semnificație avea acest lucru. Putea însemna orice, de la dragoste adevărată până la beție; nu putea fi sigur decât de faptul că abia aștepta să o revadă pe Joanne.

Intră în camera bunicii sale în spatele menajerei Betty, când aceasta aducea tava cu micul dejun. Îi plăcuse reacția furioasă a lui Joanne la auzul felului în care erau tratate rudele din Sud ale lui Betty. El considera că discuțiile liniștite în politică erau mult supraestimate. Oamenii trebuiau să se înfurie atunci când auzeau vorbindu-se despre cruzime și nedreptate.

Bunica se ridicase deja în capul oaselor în pat – purta un șal de dantelă peste o cămașă de noapte de culoarea ciupercilor.

— Bună dimineața, Woodrow! rosti ea surprinsă.

— Aș dori să îmi bea cafeaua cu dumneata, bunico, dacă se poate.

O rugase deja pe Betty să aducă două cești.

— Aș fi onorată, zise Ursula.

Betty era o femeie căruntă de vreo 50 de ani, cu o siluetă ce trăda traiul tihnit. Așeză tava în fața Ursulei, iar Woody turnă cafea în ceșcuțe.

Se gândise mult la ce avea să spună și își repetă rapid în minte argumentele. Prohibiția luase sfârșit, iar Lev Peshkov era acum un om de afaceri perfect legitim, urma el să susțină. Pe deasupra, nu era corect ca Daisy să fie pedepsită pentru că tatăl ei fusese un infractor – mai ales dacă se ținea cont de faptul că mai toate familiile respectabile din Buffalo îi cumpăraseră produsele ilegale.

— Îl știi pe Charlie Farquharson? Începu el.

— Da.

Sigur că-l știa. Știa toate familiile importante din Buffalo.

— Vrei și tu niște pâine prăjită? îl întrebă ea.
— Nu, mulțumesc, am mâncat deja micul dejun.
— Băieților de vârsta ta nu le ajunge niciodată mâncarea. Îi aruncă o privire iscoditoare și adăugă: Doar dacă nu cumva sunt îndrăgostiți.

Era în formă în dimineața aceea.

Woody spuse:

— Charlie este oarecum sub papucul mamei sale.

— Acolo își ținea și bărbatul, replică Ursula sec. Omul n-a mai scăpat decât prin moarte.

Bău niște cafea și începu să-și mănânce grepfrutul cu furculița.

— Charlie m-a abordat aseară și m-a rugat să-ți cer o favoare.

Ea ridică o sprânceană, dar nu zise nimic.

Woody trase aer în piept și zise:

— Vrea să o inviți pe doamna Peshkov să se alăture Societății Doamnelor din Buffalo.

Ursula scăpă din mână furculița, care se ciocni cu un clinchet de porțelanul ceșcuței. Încercând să-și mascheze tulburarea, ea spuse:

— Te rog, toarnă-mi niște cafea, Woody.

El îi făcu pe plac, fără să scoată vreo vorbă. Nu-și amintea s-o mai fi văzut vreodată atât de năucită.

Ea sorbi din cafea, apoi rosti:

— Și de ce, mă rog, ar dori Charles Farquharson sau oricine altcineva ca Olga Peshkov să intre în Societatea Doamnelor?

— Vrea să se însoare cu Daisy.

— Serios?

— Și se teme că mama lui se va opune.

— Aici a nimerit-o.

— Dar crede că ar putea s-o facă să se răzgândească...

— ... dacă eu o primesc pe Olga în Societatea Doamnelor.

— Lumea ar uita atunci că tatăl ei a fost un gangster.

— Un gangster?

— Mă rog, un traficant de alcool.

— A, nu... rosti Ursula, făcând un semn a lehamite. Nu-i asta problema.

— Serios?

Era rândul lui Woody să fie surprins.

— Atunci, care este problema?

Ursula căzuse pe gânduri. Nu scoase nicio vorbă vreme îndelungată, timp în care Woody se întrebă dacă nu cumva uitase de el. Într-un sfârșit, ea zise:

— Tatăl tău a fost îndrăgostit de Olga Peshkov.

— La dracu'!

— Vezi ce spui!

— Iartă-mă, bunico, dar m-ai surprins.

— Au fost logodiți și trebuiau să se căsătorească.

— Logodiți? zise el uluit. După câteva clipe, spuse: Bănuiesc că-s singurul om din Buffalo care nu știa acest lucru.

Ea îi zâmbi.

— Există un amestec special de înțelepciune și inocență pe care îl au doar adolescenții. Tatăl tău îl avea din plin și văd acum că-l ai și tu. Da, toată lumea din Buffalo știe, deși sunt convinsă că toți cei din generația ta privesc incidentul ca făcând parte din istoria străveche și plictisitoare a orașului.

— Și ce s-a întâmplat? întrebă Woody. Vreau să spun, de ce s-a rupt logodna?

— Ea a rupt logodna când a rămas însărcinată.

Woody rămase cu gura căscată.

— Cu tata?

— Nu, cu șoferul - Lev Peshkov.

— El era șoferul?!

Șocurile se țineau lanț. Woody amuți, încercând să cuprindă în minte toate aceste noi informații.

— Doamne, cred că tata s-a simțit ca ultimul prost!

— Tatăl tău nu a fost niciodată prost, i-o reteză Ursula cu asprime. Singurul lucru prostesc pe care l-a făcut a fost să o ceară pe Olga în căsătorie.

Woody își aminti misiunea cu care venise acolo.

— Chiar și așa, bunico, a trecut timpul cumplit de-atunci.

— Cumplit de mult, îl corectă ea. Dar judecata ți-e mai bună decât gramatica. Chiar a trecut multă vreme de atunci.

Asta îi dădu speranțe.

— Deci o să faci ce te-am rugat?

— Cum crezi că se va simți tatăl tău?

Woody se gândi. Nu putea s-o amăgească pe Ursula - și-ar fi dat seama într-o clipită.

— Crezi că o să-i pese? Presupun că se va simți stânjenit văzând-o pe Olga tot mai des și amintindu-și astfel întruna de episodul umilitor din tinerețe.

— Presupui corect.

— Pe de altă parte însă, el crede din tot sufletul în ideea de a te purta corect cu cei din jur. Detestă nedreptatea. Nu ar vrea să o pedepsească pe Daisy pentru fapta mamei sale. Cu atât mai puțin nu ar vrea să-l pedepsească pe Charlie. Tata are un suflet bun.

— Mai bun decât al meu, vrei să spui, rosti Ursula.

— Nu asta am vrut să spun, bunico. Dar fac prinsoare că, dacă îl întrebi, nu va avea nimic de obiectat față de primirea Olgăi în Societatea Doamnelor.

Ursula încuviință.

— Ai dreptate. Dar mă întreb dacă ți-ai dat seama cine se află de fapt în spatele acestei solicitări!

Woody pricepu imediat unde bătea ea.

— A, vrei să spui că Daisy l-a pus pe Charlie să facă asta? Nu m-ar mira. Însă schimbă asta lucrurile cu ceva?

— Bănuiesc că nu.

— Deci, o vei face?

— Mă bucur că nepotul meu are o inimă atât de bună – chiar dacă suspectez că este folosit de o fată isteată și ambițioasă.

Woody zâmbi.

— Deci răspunsul este da, bunico?

— Știi că nu pot garanta nimic. O să aduc totuși în discuție propunerea în fața comitetului.

Propunerile Ursulei erau privite de toți ceilalți drept ordine regale, dar Woody nu pomeni nimic despre asta.

— Îți mulțumesc. Este foarte frumos din partea dumitale.

— Acum dă-mi un sărut și du-te să te îmbraci pentru slujbă.

Woody plecă grăbit.

Uită rapid de Charlie și de Daisy. Ignoră predica de la Catedrala Sf. Paul din Shelton Square (centrată pe Noe și pe Potop), gândindu-se numai la Joanne Rouzrokh. Părinții ei erau la biserică, însă fără ea. Oare chiar avea să participe la demonstrație? Dacă da, voia să o invite la o întâlnire. Însă avea ea să accepte oare?

Era prea deșteaptă ca să-i pese de diferența de vârstă dintre ei, considera el. Probabil că-și dădea seama că avea mai multe

În comun cu Woody decât cu prostănaci ca Victor Dixon. Și sărutul acela...! Încă fremăta gândindu-se la el. Ce făcuse ea cu limba... oare mai făceau și alte fete astfel? Voia să încerce din nou, cât de curând.

Analizând mai departe situația, ce avea să se întâmple în septembrie, dacă ea accepta să fie prietena lui? Ea urma să meargă la Vassar College, în orașul Poughkeepsie, din câte știa el. El trebuia să se întoarcă la școală și nu avea s-o mai vadă până la Crăciun. Vassar era o facultate de fete, dar cu siguranță în Poughkeepsie erau și bărbați. Oare avea să dea curs întâlnirilor cu alți tipi? Se simțea deja cuprins de gelozie.

După ce ieșiră din biserică, le zise părinților săi că nu avea să ajungă acasă pentru prânz și că avea de gând să meargă la marșul de protest.

— Bravo ție, îi zise mama lui.

În tinerețe, ea fusese redactorul publicației *The Buffalo Anarchist*. Se răsuci spre soțul ei și spuse:

— Ar trebui să te duci și tu, Gus.

— Sindicatul a făcut acuzații, replică Tata. Știi că nu pot periclita rezultatul unui caz aflat în instanță.

Ea se întoarse către Woody și spuse:

— Numai să ai grijă să nu te bată gorilele lui Lev Peshkov.

Woody își scoase aparatul de fotografiat din portbagajul mașinii tatălui său. Avea un model Leica III, suficient de mic cât să-l poată purta atârnat la gât, însă cu un timp de expunere de până la a cinci suta parte dintr-o secundă.

Străbătu cele câteva străzi până la Niagara Square, unde urma să înceapă marșul. Lev Peshkov încercase să obțină interdicerea demonstrației, susținând că aceasta avea să ducă la violențe, însă sindicatul asigurase primăria că protestul avea să fie pașnic. Din câte se putea vedea, sindicatul avusese câștig de cauză, căci câteva sute de oameni se îmbulzeau în jurul primăriei. Mulți dintre ei duceau flamuri brodate, steaguri roșii și pancarte pe care scria: *Spuneți NU șefilor tâlhari*. Woody se uită împrejur după Joanne, dar nu o zări.

Vremea era frumoasă și atmosfera era plăcută, iar el decise să facă niște poze: muncitori în hainele de duminică; o mașină împodobită cu flamuri; un tânăr polițist rozându-și unghiile. Joanne nu se vedea încă nicăieri și el începu să creadă că nu

avea să mai vină. Era posibil să se fi trezit cu o durere de cap în dimineața aceea, presupuse el.

Marșul trebuia să înceapă la amiază. În cele din urmă, oamenii se puseră în mișcare cu câteva minute înainte de ora unu. Traseul era străjuit de mulți polițiști, remarcă Woody. Se trezi apoi aproape de centrul alaiului.

În timp ce coborau pe Washington Street, îndreptându-se spre centrul industrial al orașului, o zări pe Joanne alăturându-se marșului la câțiva metri mai în față și simți cum îi sare inima-n piept de bucurie. Purta pantaloni care îi scoteau în evidență silueta. Se grăbi să o ajungă din urmă.

— Bună! o salută el fericit.

— Vai de mine, dar voios mai ești! îi răspunse ea.

Era puțin spus – simțea că delirează de fericire.

— Ești mahmură?

— Fie asta, fie am contractat ciuma neagră. Tu ce crezi că am?

— Dacă ai urticarie, înseamnă că-i ciumă. Ți-au apărut pete?

Woody habar n-avea ce spunea, dar vorbea fără oprire.

— Nu sunt doctor, dar pot să verific, dacă vrei.

— Stăpânește-te! Știu că-i fermecător să fii impetuos, dar nu am acum starea de spirit potrivită.

Woody încercă să se calmeze.

— Ne-ai lipsit la biserică, rosti el. Predica a fost despre Noe.

Spre consternarea lui, ea izbucni în râs.

— O, Woody, zise ea. Îmi place când ești amuzant, dar nu mă face să râd azi, te rog.

El se gândi că remarcă ei era probabil favorabilă, dar nu avea nicio siguranță. Observă o băcănie pe o străduță lăturalnică și zise:

— Ai nevoie de lichide. Revin imediat.

Alergă până la prăvălie și cumpără două sticle de Coca-Cola, reci ca gheața. Îl rugă pe vânzător să le deschidă, apoi se întoarse pe stradă. Îi dădu o sticlă lui Joanne și ea îi spuse:

— O, mulțumesc, m-ai scos din încurcătură!

Își duse sticla la buze și sorbi însetată din ea.

Woody simțea că lucrurile mergeau foarte bine pentru moment.

Atmosfera de la marș era destinsă, în pofida incidentului sinistru față de care protestau. Un grup de bărbați mai în vârstă

cântau imnuri politice și cântece tradiționale. Unii oameni veniseră chiar și cu copiii. Iar pe cer nu se vedea nici urmă de nori.

— Ai citit *Studii despre isterie*? o întrebă Woody în timp ce mergeau.

— N-am auzit niciodată de ea.

— Oh! Este o carte de Sigmund Freud. Am crezut că ești o admiratoare a lui.

— Mă interesează ideile sale. Dar nu i-am citit nicio carte.

— Ar trebui. *Studiile despre isterie* sunt nemaipomenite.

Ea îi aruncă o privire iscoditoare.

— Ce te-a făcut să citești o asemenea carte? Pun pariu că la școala aia costisitoare și demodată unde înveți tu nu se predă psihologia.

— Aă... nu știu. Te-am auzit discutând despre psihanaliză și mi s-a părut că sună extraordinar. Și chiar este.

— În ce sens?

Woody avea senzația că ea îl punea la încercare, ca să vadă dacă înțelesese cu adevărat esența cărții sau doar se prefăcea.

— Ideea e că un act nebunesc, cum ar fi vărsarea obsesivă a cernelii pe fața de masă, poate avea o logică ascunsă.

Ea încuviință.

— Da, așa este.

Woody își dădu seama imediat că de fapt ea nu înțelegea ce voia el să spună. Știa deja mai multe decât ea despre Freud, însă îi era rușine să recunoască.

— Ce-ți place cel mai mult? o întrebă el. Teatrul? Muzica clasică? Bănuiesc că mersul la film nu înseamnă cine știe ce pentru fiica patronului unui lanț de cinematografe.

— De ce întrebi?

— Păi... Decise să fie sincer și spuse: Vreau să te invit la o întâlnire și aș vrea să te ademenesc cu ceva care să îți placă cu adevărat. Spune doar ce și se face.

Ea îi zâmbi, însă nu era zâmbetul pe care și-l dorise el. Era un zâmbet prietenos, însă compătimitor, ce anunța vestea proastă care urma.

— Woody, îmi place de tine, dar ai doar 15 ani!

— Așa e, dar tu însăși ai spus aseară că sunt mai matur decât Victor Dixon.

— Nici cu el nu aș ieși.

Woody își simți gâtulejul uscat; reuși să îngaime cu glas răgușit:

— Mă refuzi?

— Da, cât se poate de categoric. Nu vreau să ies în oraș cu un băiat mai mic decât mine cu trei ani.

— Pot să mai încerc și peste trei ani? O să fim de-o seamă atunci.

Ea râse, apoi replică:

— Nu mai face pe deșteptul, că mă doare capul.

Woody hotărî să nu-și ascundă durerea. Ce mai avea de pierdut? Cu amărăciune în glas, rosti:

— Și atunci, ce-a fost cu sărutul de aseară?

— N-a însemnat nimic.

El clătină din cap, nefericit.

— Pentru mine a însemnat ceva. A fost cel mai grozav sărut din viața mea.

— O, Doamne, știam eu că a fost o greșeală. Uite ce-i: m-am distrat și eu un pic. Da, mi-a plăcut - poți să te simți măgulit, ai și de ce. Ești un puști simpatic, cu o minte brici, dar un sărut nu este o declarație de dragoste, Woody, oricât de mult l-ai savura.

Se apropiaseră de primele rânduri ale marșului și Woody văzu în față destinația: zidul înalt care împrejmuia Uzina Metalurgică din Buffalo. Poarta era închisă, fiind străjuită de vreo zece paznici de la fabrică, bărbați cu înfățișări amenințătoare, în cămăși bleu care imitau uniforma de poliție.

— În plus, eram și beată, adăugă Joanne.

— Da, și eu eram beat, pufni Woody.

Era o tentativă jalnică de a-și salva ultimele rămășițe de demnitate, însă Joanne avu bunul simț de a pretinde că-l crede.

— Asta înseamnă că am făcut amândoi ceva nesăbuit și că ar trebui să uităm cele întâmplute, rosti ea.

— Da, zise Woody întorcându-și privirea.

Erau acum în fața fabricii. Oamenii aflați în fruntea marșului se opriră la porți și cineva începu să rostească un discurs printr-o portavoce. Uitându-se mai atent, Woody văzu că vorbitorul era un lider sindical local, Brian Hall. Tatăl lui Woody îl cunoștea pe acesta și îl plăcea: la un moment dat, într-un trecut mai îndepărtat, cei doi lucraseră împreună la soluționarea unei greve.

Oamenii din spate înaintau în continuare, astfel încât pe stradă începu să se producă îmbulzeală. Paznicii de la fabrică nu lăsau pe nimeni să se apropie de intrare, deși porțile erau închise. Woody observă că aceștia erau înarmați cu bastoane asemănătoare celor de poliție. Unul dintre ei strigă:

— Nu vă apropiați de poartă! Aceasta este o proprietate privată!

Woody ridică aparatul și făcu o poză.

Însă oamenii din primele rânduri erau împinși în față de cei din spatele lor. Woody o prinse de braț pe Joanne și încercă să o scoată din îmbulzeală, însă nu era ușor să facă asta: mulțimea era acum tot mai densă și nimeni nu voia să se dea la o parte. Fără voia sa, Woody se trezi purtat tot mai aproape de poarta fabricii și de paznicii cu bastoane.

— Situația nu este deloc încurajatoare, îi zise el lui Joanne.

— Ticăloșii ăia nu ne pot face față! zise ea entuziasmată.

Un bărbat de lângă ea strigă:

— Așa este! Așa e, la naiba!

Mulțimea încă se afla la vreo zece metri de poartă; cu toate acestea, paznicii începură să împingă manifestanții în spate. Woody făcu o altă fotografie.

Brian Hall răcnea în portavocea sa despre șefii tâlhari, îndreptând un deget acuzator către paznicii fabricii. Apoi schimbă planul și făcu apel la calm:

— Îndepărtați-vă de porți, vă rog, tovarăși! Dați-vă înapoi, fără incidente!

Woody văzu un paznic împingând o femeie suficient de tare cât s-o facă să se clatine pe picioare. Ea nu căzu, dar scoase un strigăt care îl făcu pe bărbatul care era cu ea să i se adreseze paznicului:

— Hei, amice, las-o mai moale, bine?

— Încerci să stârnești ceva? replică paznicul pe un ton provocator.

Femeia țipă:

— Nu mai îmbrânciți lumea!

— Dă-te înapoi, dă-te înapoi! răcni paznicul.

Apoi își ridică bastonul. Femeia țipă. Woody surprinse cu aparatul momentul în care bastonul se prăvălea asupra ei.

Joanne zise:

— Ticălosul ăla a lovit o femeie!

Făcu un pas în față, însă mulțimea începu să se îndrepte în direcția opusă, retrăgându-se de lângă fabrică. În timp ce se întorceau, paznicii se luară după ei și începură să îi îmbrâncească, lovindu-i cu picioarele și cu bastoanele.

Brian Hall strigă:

— Fără violență! Paznici, opriți-vă! Nu dați cu bastoanele!

Apoi, portavocea îi fu smulsă din mâini de un paznic.

O parte dintre bărbații mai tineri începură să riposteze. Vreo cinci-șase polițiști intrară în mulțime. Nu făcură nimic ca să îi oprească pe paznici, în schimb începură să îi aresteze pe toți cei care opuneau rezistență.

Paznicul care declanșase încăierarea căzu la pământ și doi manifestați începură să-l lovească cu picioarele. Woody le făcu o poză.

Joanne zbiera furioasă. Se repezi la un paznic și îl zgârie pe față. El întinse o mână ca să o dea la o parte. Întâmplător sau nu, podul palmei sale o izbi în nas. Ea căzu pe spate, cu sângele șiroindu-i din nări. Paznicul își ridică bastonul. Woody o apucă de mijloc și o trase în spate. Bastonul își rată ținta la limită.

— Haide! răcni Woody. Trebuie să plecăm de-aici!

Lovitura încasată în față îi mai potolise furia, așa că nu opuse rezistență atunci când el o trase de acolo (aproape pe sus), ducând-o cât mai departe de porți, cu aparatul legându-i-se la gât.

Mulțimea intrase în panică, iar oamenii începuseră să cadă la pământ, călcați în picioare de alții care încercau să fugă.

Woody era mai înalt decât majoritatea, așa că izbuti să se țină pe picioare, sprijinind-o și pe Joanne. Își croiră cu greu drum prin gloată, ținându-se departe de bastoane. În cele din urmă, mulțimea se răsfiră. Joanne se desprinse din strânsoarea lui și o luară amândoi la fugă.

Zgomotul luptei se stinse în spatele lor. O cotiră pe câteva alei și ajunseră pe o stradă părăsită, cu fabrici și depozite, toate închise duminica. Încetiniră și începură să meargă normal, trăgându-și sufletul. Joanne pufni în răs.

— Ce palpitant a fost! zise ea.

Însă Woody nu-i împărtășea entuziasmul.

— A fost oribil, replică el. Și ar fi putut să fie chiar mai rău.

O salvase și sperase într-o oarecare măsură că asta o va face să se răzgândească în privința lui.

Însă ea nu părea să considere că-i datora prea mult.

— O, haide, rosti ea pe un ton detașat. N-a murit nimeni...

— Paznicii aceia au provocat lumea în mod intenționat!

— Sigur că da! Peshkov vrea să le creeze o imagine proastă sindicaliştilor.

— Ei bine, măcar noi știm adevărul. Woody ciocăni ușor în aparat și adăugă: Și îl putem dovedi.

Mai parcurseră vreo opt sute de metri, apoi Woody văzu un taxi și îl opri, dându-i șoferului adresa familiei Rouzrokh.

După ce urcară pe bancheta din spate, el scoase din buzunar o batistă și spuse:

— Nu vreau să te duc acasă în această stare.

Despături pătratul de bumbac alb și tamponă ușor sângele de deasupra buzei ei. Era un gest intim, care lui i se părea foarte erotic, însă ea nu îl îngădui pentru multă vreme. După câteva clipe, îi zise:

— Lasă-mă pe mine. Îi luă batista din mână și se șterse singură, apoi adăugă: Cum este acum?

— Ți-a scăpat un loc, o minți el.

Își luă batista înapoi. Ea avea o gură voluptuoasă, dinți albi, perfecți, și buze fermecător de pline. Se prefăcu că ar mai fi rămas ceva sub buza ei de jos. O șterse cu delicatețe, apoi spuse:

— E mai bine acum.

— Mulțumesc.

Ea îl privi cu o expresie stranie, pe jumătate afectuoasă, pe jumătate iritată. Își dăduse seama că o mințise cu privire la sângele de pe bărbie și nu prea știa dacă să se supere pe el sau nu.

Taxiul opri în fața casei sale.

— Nu veni înăuntru, îi spuse ea. O să-i mint pe părinții mei în privința locului în care am fost și nu vreau să-ți scape ceva pe gură.

Woody se gândi că el era probabil cu mult mai discret decât ea, dar nu zise nimic.

— Te sun eu mai târziu.

— Bine.

Ea coborî din taxi și porni pe alee, făcându-i ușor cu mâna.

— Ce scumpe te de fată, spuse șoferul. Cam în vârstă pentru tine, totuși.

— Du-mă pe Delaware Avenue, i-o reteză Woody, dându-i numărul străzii.

Nu avea de gând să vorbească despre Joanne cu un afurisit de taximetrist.

Întoarse pe toate părțile refuzul ei. Nu ar fi trebuit să se mire, totuși: toată lumea, de la fratele său până la taximetrist, era de părere că el era prea mic pentru ea. Însă asta nu însemna că nu îl durea. Simțea că nu mai știa ce să facă acum cu viața lui. Cum avea să reziste până la sfârșitul zilei?

Când ajunsese acasă, părinții săi erau cufundați în somnul lor obișnuit de duminică după-amiază. Chuck credea că acela era momentul în care făceau ei sex. Chuck se dusese la înot cu niște prieteni, conform spuselor lui Betty.

Woody intră în camera obscură și dezvoltă filmul din aparat. Dădu drumul în cuvă la apă caldă, ca să aducă chimicalele la temperatura ideală, apoi băgă filmul într-o pungă neagră ca să-l transfere în captorul de lumină.

Era un proces anevoios, care necesita multă răbdare, însă el se bucura că poate sta în întuneric, gândindu-se la Joanne. Faptul că fuseseră prinși împreună într-o răzmeriță nu o făcuse să se îndrăgostească de el, dar măcar îi apropiase ceva mai mult. Era convins că ea îl plăcea tot mai tare. Poate că refuzul ei nu era bătut în cuie. Poate că trebuia să încerce mai departe. Oricum nu îl interesau alte fete.

Când sună alarma, transferă filmul într-o baie de fixare pentru a opri reacțiile chimice, apoi într-o altă baie de fixare pentru obținerea imaginii permanente. În cele din urmă spală și uscă filmul, apoi se uită la negativele de pe peliculă.

I se păreau destul de reușite. Tăie filmul în cadre, apoi îl puse pe primul în aparatul de mărit. Așeză o foaie de hârtie fotografică de 25/20 la baza aparatului, aprinse lumina și expuse hârtia la imaginea de pe negativ, numărând secunde. Apoi puse foaia într-o baie deschisă de dezvoltare.

Aceasta era partea lui preferată din proces. Treptat, pe hârtia albă începură să apară dâre cenușii, iar imaginea pe care o captase începu să se distingă. Dintotdeauna i se păruse o minune. Prima fotografie înfățișă un negru și un alb, amândoi în haine de duminică, ținând o pancartă pe care scria cu litere mari FRATERNITATE. Când imaginea deveni clară, el trecu hârtia într-o baie de fixare, apoi o spală și o uscă.

Developă toate fotografiile făcute, le scoase la lumină și le întinse pe masa din sufragerie. Era mulțumit: imaginile erau pline de viață și de dinamism, arătând în mod limpede desfășurarea evenimentelor. Când îi auzi pe părinții săi foindu-se la etaj, o strigă pe mama lui. Ea fusese jurnalistă înainte de căsătorie și încă mai scria cărți și articole pentru diverse reviste.

— Ce părere ai? o întrebă el.

Ea le studie cu atenție cu singurul ei ochi bun. După o vreme, îi spuse:

— Mi se par reușite. Ar trebui să le duci la redacția unui ziar.

— Serios? zise el, simțind cum îi crește entuziasmul. La ce ziar?

— Din păcate, toate sunt conservatoare. Poate la *The Buffalo Sentinel*. Redactorul se numește Peter Hoyle - lucrează acolo de la facerea lumii. Îl cunoaște bine pe tatăl tău, așa că probabil va accepta să te vadă.

— Când ar trebui să-i arăt fotografiile?

— Acum. Marșul este o știre de ultimă oră. Va apărea în presa de mâine. Vor avea nevoie de imagini în seara asta.

Woody se învioră.

— În regulă, rosti el.

Luă pozele lucioase și le aranjă într-un teanc. Mama lui îi aduse un dosar de carton din biroul Tatei. Woody o sărută și plecă de acasă.

Luă autobuzul până în centru.

Intrarea principală de la redacția ziarului *The Sentinel* era închisă și el avu un moment de deznădejde, dar se gândi apoi că reporterii trebuiau să poată intra și ieși pe undeva, dacă voiau să scoată ediția de luni dimineată. Într-adevăr, găsi o intrare prin lateral.

— Am niște fotografii pentru domnul Hoyle, îi zise el bărbatului de la ușă, care îl trimise la etaj.

Găsi biroul redactorului, își dădu numele unei secretare și după câteva minute îi strângea mâna lui Peter Hoyle. Redactorul era un bărbat înalt și impunător, cu părul alb și cu mustață neagră. Tocmai încheia o întâlnire cu un coleg mai tânăr. Vorbea cu glas tare, ca și cum ar fi încercat să acopere zgomotul tiparniței.

— Știrea cu fuga de la locul accidentului este bună, dar introducerea lasă de dorit, Jack, zise el, bătându-l pe bărbat pe

umăr și conducându-l apoi spre ușă. Schimb-o un pic. Mută declarația primarului mai încolo și începe cu copilul schilodit. Jack ieși, iar Hoyle se întoarse către Woody: Ce-ai pentru mine, puștiule? rosti el, trecând direct la subiect.

— Am fost la marșul de azi.

— Vrei să spui la răzmeriță.

— Marșul s-a transformat în răzmeriță abia după ce paznicii de la fabrică au început să lovească femeile cu bastoanele lor.

— Am auzit că manifestanții au încercat să intre cu forța în fabrică și că paznicii i-au respins.

— Nu-i adevărat, domnule, și am fotografii care dovedesc asta.

— Arată-mi.

Woody le aranjase în ordine pe drum spre ziar. Puse prima poză pe biroul redactorului.

— Marșul a început pașnic.

Hoyle împinse fotografia la o parte.

— Asta nu înseamnă nimic.

Woody scoase o fotografie făcută la fabrică.

— Paznicii așteptau la poartă. Li se pot vedea bastoanele.

Următoarea poză fusese făcută pe când începuseră îmbrâncelile.

— Manifestanții se aflau la cel puțin zece metri de poartă, așa că nu era deloc necesar ca paznicii să îi împingă înapoi. A fost o provocare deliberată.

— Bine, rosti Hoyle, fără să mai dea la o parte fotografiile.

Woody scoase apoi cea mai bună imagine surprinsă în timpul evenimentului: un paznic care bătea o femeie cu bastonul.

— Am văzut întregul incident, zise Woody. Femeia nu a făcut decât să-i ceară să nu o mai împingă, iar el a lovit-o astfel.

— Bună poză, recunosc Hoyle. Mai ai și altele?

— Una singură, spuse Woody. Majoritatea manifestanților au luat-o la fugă când a izbucnit încăierarea, însă câțiva au ripostat.

Îi arată lui Hoyle fotografia celor doi demonstranți care loveau cu picioarele un paznic căzut la pământ.

— Acești oameni i-au plătit cu aceeași monedă paznicului care a lovit-o pe femeie.

— Ai făcut treabă bună, tinere Dewar, rosti Hoyle.

Se așează la birou și scoase un formular.

- Douăzeci de dolari, să zicem? zise el.
- Vreți să spuneți că-mi veți publica fotografiile?
- Bănuiesc că de-asta le-ai adus aici, nu?
- Da, domnule, vă mulțumesc. Douăzeci de dolari sunt de ajuns. Adică... e bine. Adică e grozav.

Hoyle mâzgăli ceva pe formular și îl semnă.

— Du-te cu foaia asta la casierie. O să-ți arate secretara unde este.

Telefonul de pe birou sună. Redactorul ridică receptorul și se răsti în el: „Hoyle”. Woody pricepu că era liber, așa că ieși din cameră.

Era încântat. Banii primiți reprezentau o sumă frumoșică, dar el se bucura mai mult pentru faptul că ziarul avea să-i folosească fotografiile. Urmă indicațiile secretarei și ajunse într-o odaie cu un ghișeu, unde primi cei douăzeci de dolari. Apoi se întoarse acasă cu taxiul.

Părinții săi fură încântați de lovitura pe care o dăduse și chiar și fratele său păru mulțumit. La cină, bunica zise:

— Toate bune și frumoase, câtă vreme nu ai de gând să te faci jurnalist. Ar fi înjositor.

Adevărul era că Woody se gândise serios să devină fotograf la un ziar în loc de politician, așa că se miră când auzi că bunica lui nu era de acord.

Mama sa zâmbi și zise:

— Dar, Ursula dragă, și eu am fost jurnalistă.

— Asta-i altceva: tu ești femeie, replică bunica. Woodrow trebuie să ajungă un om de vază, așa cum au fost tatăl și bunicul său.

Mama nu părea jignită. Ținea la Ursula și îi asculta cu o toleranță amuzată toate declarațiile ultraortodoxe. Însă Chuck nu era deloc mulțumit de atenția ce i se acorda în mod tradițional fiului mai mare, așa că interveni:

— Și eu ce trebuie să ajung? Un neică nimeni?

— Nu fi vulgar, Charles, i-o retează bunica, având ca de obicei ultimul cuvânt.

În noaptea aceea Woody rămase treaz mai mult ca niciodată. Abia aștepta să-și vadă fotografiile în ziar. Avea același sentiment precum în copilărie, în ajunul Crăciunului: aștepta dimineața cu atâta nerăbdare, încât nu putea adormi.

Se gândi și la Joanne. Ea se înșela considerându-l prea mic. El era omul potrivit pentru ea. Era evident că îl plăcea, aveau multe în comun și savurase și ea sărutul lor. Încă spera să o poată cuceri.

În cele din urmă adormi, iar când se trezi văzu că afară era lumină. Își trase un halat peste pijamale și coborî la parter. Joe, majordomul, ieșea mereu la prima oră ca să cumpere ziarele, iar acestea erau deja întinse pe măsuța din salonaș. Părinții lui Woody se aflau deja acolo – Tata mânca o omletă, iar Mama sorbea din cafea.

Woody luă *The Sentinel*. Pe prima pagină era o poză de-a lui.

Dar nu era cea la care se așteptase. Folosiseră o singură fotografie din cele pe care le făcuse el – pe ultima: cea care îl înfățișa pe paznicul fabricii, căzut la pământ, în vreme ce doi muncitori îl loveau cu picioarele. Titlul era: *Răzmerița greviștilor din metalurgie*.

— O, nu! exclamă el.

Citi articolul, nevenindu-i a crede. Acesta susținea că manifestanții încercaseră să intre cu forța în fabrică, fiind respinși cu mult curaj de către paznici, care suferiseră răni minore. Comportamentul muncitorilor era condamnat de primar, de șeful poliției și de Lev Peshkov. La sfârșitul articolului, mai degrabă ca o notă ne semnificativă, purtătorul de cuvânt al sindicatului, Brian Hall, nega această variantă și arunca vina pe paznici pentru violențele produse.

Woody împinse ziarul sub ochii mamei sale.

— I-am zis lui Hoyle că paznicii au declanșat răzmerița – și i-am dat și pozele care dovedeau asta! rosti el mânios. De ce publică lucrurile de-a-ndoaselea?

— Pentru că este un conservator, zise ea.

— Ziarele ar trebui să spună adevărul! exclamă Woody, cu glasul sugrumat de indignare. Nu pot născoci minciuni!

— Ba pot, cum să nu? replică ea.

— Dar nu-i corect!

— Bun venit în lumea reală, încheie mama sa discuția.

(VI)

Greg Peshkov și tatăl său se aflau la recepția hotelului Ritz-Carlton din Washington DC, când se întâlneau cu Dave Rouzrokh.

Dave purta un costum alb și o pălărie de paie. Le aruncă o privire încărcată de ură. Lev îl salută, dar omul îi întoarse spatele disprețuitor, fără să-i răspundă.

Greg știa motivul. Dave pierduse bani toată vara, întrucât Roseroque Theatres nu mai primea cele mai recente filme de succes. Iar Dave intuise, probabil, că Lev era responsabil pentru asta.

În urmă cu o săptămână, Lev îi oferise lui Dave patru milioane de dolari pentru cinematografele sale - jumătate din oferta inițială - și Dave îl refuzase din nou. „Prețul coboară vertiginos, Dave”, îl avertizase Lev.

Greg zise:

— Oare ce caută aici?

— Se întâlnește cu Sol Starr. O să-l întrebe de ce nu-i mai trimite filme bune.

Era limpede că Lev știa deja totul.

— Și ce va face domnul Starr?

— O să-l ducă de nas.

Greg se minună de capacitatea tatălui său de a fi la curent cu totul și de a rămâne mereu în avantaj, chiar și în situații imprevizibile. Era întotdeauna cu câțiva pași înaintea celorlalți.

Urcară cu liftul. Era prima dată când Greg vizita apartamentul de la hotel al tatălui său. Mama lui, Marga, nu fusese niciodată acolo.

Lev își petrecea o mare parte din timp la Washington, căci guvernul se implica mereu în industria filmului. Oamenii care se considerau lideri morali se agitau în legătură cu tot ce apărea pe marele ecran, punând presiune pe guvern în vederea cenzurării peliculelor. Lev privea asta ca pe o negociere - de fapt, el privea viața în ansamblul ei ca pe o negociere - și scopul său permanent era acela de a evita cenzura formală prin aderarea la un cod voluntar, o strategie susținută de Sol Starr și de majoritatea numelor importante de la Hollywood.

Intrară într-o sufragerie extrem de cochetă, mult mai aranjată decât apartamentul spațios din Buffalo în care locuiau Greg și mama lui și pe care Greg îl considerase mereu ca fiind de lux. Camera aceasta avea mobilier cu picioare fusiforme (francez,

probabil, își imagina Greg), draperii din catifea de culoarea castanei la ferestre și un gramofon mare.

Înmărmuri când o văzu în mijlocul camerei, pe o canapea de mătase galbenă, pe vedeta Gladys Angelus.

Lumea spunea despre ea că era cea mai frumoasă femeie din lume.

Greg înțelegea acum de ce - ea radia prin toți porii o senzualitate extraordinară, începând cu ochii ademenitori de un albastru-închis, până la picioarele lungi încrucișate sub fusta mulată. Când întinse mâna pentru a-l saluta, buzele-i roșii schițară un surâs și sânii ei rotunzi se mișcă ispititor pe sub puloverul moale.

El ezită o fracțiune de secundă înainte să dea mâna cu ea. Simțea cumva că își trădează mama, pe Marga. Ea nu pomenise niciodată numele lui Gladys Angelus, semn clar că știa ce vorbea lumea despre Gladys și Lev. Greg se simțea ca și cum s-ar fi împrietenit cu dușmanul mamei sale. Dacă Mama ar ști una ca asta, cu siguranță ar izbucni în plâns, se gândi el.

Însă fusese luat prin surprindere. Dacă ar fi fost avertizat în prealabil, dacă ar fi avut timp să-și calculeze reacția, ar fi putut să se pregătească, exersând o retragere decentă. Dar nu își putea impune să fie grosolan și bătăran cu femeia aceea copleșitor de frumoasă.

Îi luă mâna, se uită în ochii ei minunați și arboră ceea ce oamenii numesc un rânjet plin de sine.

Ea îi reținu mâna o clipă și zise:

— Mă bucur foarte mult că te cunosc, în sfârșit. Tatăl tău mi-a tot povestit despre tine - dar nu mi-a spus și cât de chipeș ești!

Era ceva neplăcut și posesiv în atitudinea ei, căci se purta ca și cum ar fi făcut și ea parte din familie și nu ar fi fost doar o simplă târfă care uzurpase locul mamei lui. Cu toate acestea, se trezi prins în mrejele ei.

— Îmi plac filmele dumneavoastră, rosti el stânjenit.

— Ei, hai, nu trebuie să zici asta... spuse ea, dar Greg se gândi că oricum îi făcea plăcere s-o audă. Vino să stai lângă mine, continuă ea. Vreau să te cunosc mai bine.

Băiatul făcu așa cum i se ceruse. Nu se putea abține. Gladys îl întrebă apoi la ce școală merge și, în timp ce vorbeau, sună telefonul. Îl auzi pe tatăl său rostind în receptor:

— Ar fi trebuit să se întâmple mâine... bine, dacă trebuie, putem să ne grăbim... lasă că mă ocup eu!

Lev puse receptorul în furcă, întrerupând conversația lui Greg cu Gladys.

— Camera ta se află în capătul holului, Greg, spuse el, dându-i o cheie. O să găsești acolo un cadou de la mine. Instalează-te și simte-te bine. Ne vedem la cină, la ora șapte.

Totul se petrecu pe neașteptate, iar Gladys păru ușor iritată, însă Lev putea fi extrem de poruncitor câteodată și era mai bine să i te supui. Așa că băiatul luă cheia și plecă.

Pe hol se afla un bărbat lat în umeri, într-un costum ieftin. Lui Greg îi amintea de Joe Brekhunov, șeful pazei de la Uzina Metalurgică din Buffalo. Greg înclină din cap, iar omul îi zise:

— Bună ziua, domnule.

Probabil era un angajat al hotelului.

Greg intră în camera sa. Aceasta era destul de plăcută, chiar dacă nu la fel de elegantă precum apartamentul tatălui său. Nu văzu cadoul de care îi pomenise Lev, însă - cum valiza lui era acolo - începu să despacheteze cu gândul la Gladys. Oare își trădase mama dând mâna cu amanta tatălui său? Sigur, Gladys făcea exact ce făcuse și Marga la vremea ei, culcându-se cu un bărbat însurat. Cu toate acestea însă, se simțea extrem de jenat. Să-i spună oare mamei sale că o întâlnise pe Gladys? Nu, în niciun caz!

Pe când își atârna cămășile, auzi un ciocănit. Venea dinspre ușa care părea să dea în camera învecinată. În clipa următoare ușa se deschise și în pragul ei apărură o fată.

Era mai în vârstă decât Greg, dar nu cu mult. Avea pielea de culoarea ciocolatei negre, purta o rochie cu buline și avea în mână o poșetuță. Îi zâmbi, expunându-și dinții albi, și zise:

— Bună, eu stau în camera de alături.

— Mi-am dat seama, rosti el. Cine ești?

— Jacky Jakes, zise ea întinzându-i mâna. Sunt actriță.

În mai puțin de o oră, Greg dădea mâna cu încă o actriță frumoasă. Jacky avea o expresie jucăușă, care lui Greg i se părea mult mai atrăgătoare decât magnetismul copleșitor al lui Gladys. Buzele ei erau de un roz-închis. După câteva clipe, el spuse:

— Tatăl meu mi-a spus că mi-a pregătit un cadou - la tine se referea?

Ea chicoti.

— Cred că da. Mi-a zis că o să-mi placă de tine. Și o să îmi dea roluri în filme.

Greg pricepu imediat cum stăteau lucrurile. Tatăl lui se gândise probabil că el avea să se simtă prost fiind nevoit să se poarte frumos cu Gladys, așa că Jacky era răsplata sa pentru că nu făcuse scandal. Se gândi că poate ar fi fost mai bine să refuze să se lase cumpărat astfel, însă nu putu rezista.

— Ești un cadou foarte frumos, zise el.

— Tatăl tău este foarte bun cu tine.

— Este minunat, rosti Greg. La fel ca tine, de altfel.

— Ești tare dulce!

Își lăsă poșeta pe măsuța de toaletă, se apropie de Greg, se ridică pe vârfuri și îl sărută pe gură. Avea buzele moi și calde.

— Îmi place de tine, șopti ea. Îi pipăi umerii și adăugă: Ești puternic.

— Joc hochei pe gheață.

— Mmm... asta face ca fetele să se simtă în siguranță. Îi cuprinse fața în palme și îl sărută din nou, mai lung, apoi oftă și zise: Oho, cred că o să ne distrăm pe cinste...

— Crezi?

Washington era un oraș sudist, unde încă se mai practica segregarea. În Buffalo, albi și negri puteau mânca în aceleași restaurante și puteau frecventa aceleași baruri, însă aici situația era diferită.

Greg nu prea știa ce legi se aplicau aici, însă era convins că, în practică, combinația dintre un alb și o negresă ar fi iscat cu siguranță un scandal. Faptul că Jacky avea o cameră la hotel era surprinzător: probabil că Lev era cel care aranjase acest lucru. Însă în niciun caz nu se punea problema ca Greg și Jacky să se plimbe prin oraș împreună cu Lev și Gladys, ca două cupluri obișnuite. Deci ce voia Jacky să spună prin acest „o să ne distrăm pe cinste”? Consternat, îi trecu prin cap că ea ar putea fi dispusă să se culce cu el.

O cuprinse de mijloc și o trase spre el pentru un nou sărut, însă ea se dădu înapoi.

— Trebuie să fac un duș, îi zise. Lasă-mă câteva minute.

Se răsuci și dispăru prin ușa dintre camere, închizând-o în urma sa.

El se așeză pe pat, încercând să cuprindă totul cu mintea. Jacky voia să joace în filme și părea dispusă să se folosească de sex ca să avanseze în carieră. Cu siguranță nu era prima actriță, fie ea albă sau de culoare, care apela la această strategie. Gladys proceda la fel culcându-se cu Lev. Iar Greg și tatăl său erau norocoșii beneficiari.

Observând că ea își lăsase poșetuța în camera lui, o luă și apăsă pe clanță – ușa nu era încuiată, așa că intră în camera ei.

Ea vorbea la telefon, îmbrăcată într-un halat de baie roz. Când el intră, ea tocmai zicea:

— Da, excelent, nicio problemă.

Vocea ei părea acum diferită, cumva mai matură, și Greg își dădu seama că fata folosisese cu el un ton seducător ce nu era natural. Văzându-l, zâmbi și reveni la vocea de fetișcană dinainte, rostind în receptor:

— Vă rog să-mi blocați toate apelurile. Nu vreau să fiu deranjată. Mulțumesc. La revedere.

— Ți-ai lăsat asta la mine, spuse Greg dându-i poșeta.

— Eh, de fapt voiai să mă vezi în halatul de baie, zise ea pe un ton cochet.

Partea din față a halatului nu-i ascundea complet sânii, iar el zări curba fermecătoare a pielii sale cafenii, fără de cusur.

— Nu chiar, dar mă bucur că am avut ocazia, zise el rânjind.

— Du-te înapoi în camera ta. Trebuie să fac un duș. S-ar putea să te las să vezi mai mult, ceva mai încolo.

— O, Doamne! exclamă el.

Se întoarse apoi în camera lui. Era uluitor... „S-ar putea să te las să vezi mai mult, ceva mai încolo”, repetă el cu voce tare. O față care să spună una ca asta...!

Avea deja erecție, dar nu voia să se masturbeze când era atât de aproape de un moment cu mult mai excitant... Ca să-și ia gândul de la acest lucru, continuă să-și despacheteze lucrurile. Avea o trusă scumpă de bărbierit – un brici și un pământuf cu mânere de sidef – primită cadou de la mama lui. Le așeză în baie, întrebându-se dacă aveau să o impresioneze pe Jacky.

Pereții erau subțiri și auzi sunetul apei care curgea în încăperea alăturată. Imaginea trupului ei gol și ud îi invadă gândurile. Încercă să se concentreze asupra aranjării chiloților și a șosetelor într-un sertar.

Apoi o auzi țipând.

Înlemni. O clipă fu prea surprins ca să se mai miște. Ce însemna asta oare? De ce ar fi țipat așa? Apoi ea țipă din nou și el își veni în fire. Trânti la perete ușa de legătură și intră în camera ei.

Ea era goală. Nu mai văzuse în viața lui o femeie goală, în carne și oase. Avea sânii arcuiți, cu aureole de un cafeniu-închis. Între picioare i se vedea un smoc de păr negru și sârmos. Se lipise de perete, încercând fără succes să își acopere goliciunea cu mâinile.

În fața ei se afla Dave Rouzrokh, care avea două zgârieturi pe obrazul său aristocratic, făcute probabil de unghiile roz ale lui Jacky. Pe reverul fracului alb al lui Dave se vedeau pete de sânge.

Jacky țipă:

— Ia-l de pe mine!

Greg îl lovi cu pumnul. Dave era mai înalt cu câțiva centimetri, însă era mai vârstnic, în vreme ce Greg era un adolescent sportiv. Lovitura îl nimeri pe Dave în bărbie – mai mult din noroc decât din calcul –, iar bărbatul se împletici, căzând apoi la podea.

Ușa camerei se deschise pe neașteptate.

Tipul lat în umeri pe care Greg îl văzuse mai devreme intră în încăpere. Probabil că avea o cheie universală, se gândi Greg.

— Eu sunt Tom Cranmer, de la paza hotelului, rosti individul. Ce se petrece aici?

Greg zise:

— Am auzit-o țipând și, când am ajuns, l-am găsit pe el aici.

Jacky spuse:

— A încercat să mă violeze!

Dave se ridică în picioare, împleticindu-se.

— Nu-i adevărat, rosti el. Mi s-a spus să vin în această cameră pentru o întâlnire cu Sol Starr.

Jacky izbucni în plâns.

— Acum mai și minte!

Cranmer zise:

— Puneți ceva pe dumneavoastră, domnișoară. Vă rog!

Jacky își trase pe ea halatul roz de baie.

Tipul de la pază ridică receptorul telefonului din cameră, formă un număr și spuse:

— De obicei este un polițist la colțul străzii. Adu-l imediat la recepție.

Dave se uită cu insistență la Greg, apoi spuse:

— Tu ești bastardul lui Peshkov, nu-i așa?

Când Greg se pregătea să-l pocnească din nou, Dave zise:

— O, Doamne, este o înscenare!

Greg fu cu totul surprins de această remarcă. Simți intuitiv că Dave spunea adevărul. Lăsă pumnul jos – probabil că întreaga scenă fusese pregătită de Lev, realizează el. Dave Rouzrokh nu era un violator. Jacky se prefăcea. Și Greg ajunsese un simplu actor în această piesă. Simți că-l ia ameteala.

— Vă rog să veniți cu mine, domnule, rosti Cranmer, apucându-l ferm de braț pe Dave. Și voi doi.

— Nu mă puteți aresta, pufni Dave.

— Ba da, domnule, pot, replică Cranmer. Și vă voi preda unui ofițer de poliție.

Greg i se adresă lui Jacky:

— Vrei să te îmbraci?

Ea clătină repede din cap, cu hotărâre. Greg își dădu seama că planul îi cerea să apară în halat.

O luă pe Jacky de braț și îi urmară împreună pe Cranmer și pe Dave de-a lungul holului, până în lift. La recepție aștepta un polițist. Atât el, cât și tipul de la paza hotelului erau implicați în înscenare, presupuse Greg. Cranmer zise:

— Am auzit un țipăt venind din camera ei și l-am găsit pe bătrân acolo. Ea susține că a încercat să o violeze. Puștiul este martor.

Dave era năucit, ca și cum totul ar fi fost un vis urât. Lui Greg i se făcu milă de el – fusese prins în capcană cu multă cruzime. Lev era mai necruțător decât își închipuise Greg. Pe de o parte își admira tatăl; pe de altă parte însă, se întreba dacă o asemenea lipsă de scrupule era cu adevărat necesară.

Polițistul îi puse lui Dave cătușe la mâini și spuse:

— În regulă, să mergem!

— Unde mergem? întrebă Dave.

— La secție, răspunse polițistul.

Greg interveni:

— Trebuie să mergem cu toții?

— Da.

Cranmer îi șopti lui Greg:

— Nu-ți face griji, băiete. Te-ai descurcat de minune. O să mergem să dăm declarații la secție, după care poți să i-o tragi până în veacul veacului.

Politiștului îl conduse pe Dave spre ușă, urmat de ceilalți trei. Când ieșiră din hotel, un fotograf îi prinse în cadru.

(VII)

Woody Dewar primi prin poștă un exemplar al cărții lui Freud, *Studii despre isterie*, trimis de un librar din New York.

În seara balului de la Clubul de lahting – punctul culminant de pe lista de evenimente sociale ale sezonului de vară din Buffalo – o împături cu grijă în hârtie cafenie și o legă cu o fundă roșie.

— Bomboane de ciocolată pentru o fată norocoasă? îl întrebă mama lui, trecând pe lângă el pe hol.

Nu-i scăpa nimic, chiar dacă avea un singur ochi.

— O carte, răspuse el. Pentru Joanne Rouzrokh.

— Nu o să vină la bal.

— Știu.

Mama se opri și-i aruncă o privire iscoditoare. După o clipă, zise:

— Văd că ești foarte hotărât în privința ei.

— Așa cred. Însă ea mă consideră prea tânăr.

— Probabil că mândria o face să creadă asta. Prietenele ei ar întreba-o însă cum de nu și-a găsit un băiat de vârsta ei cu care să iasă în oraș. Fetele sunt crude în această privință.

— Am de gând să insist până se mai maturizează.

Mama zâmbi.

— Pun pariu că o faci să râdă.

— Da. Este cel mai bun atu de care dispun.

— Păi, ce să spun? Și eu l-am așteptat destul de mult pe tatăl tău.

— Serios?

— Eu m-am îndrăgostit de el de când l-am văzut prima oară. Am tânjit după el ani buni. A trebuit să-l văd cum se îndrăgostește de individă aia superficială de Olga Vyalov, care nu îl merita, dar care avea ambii ochi sănătoși. Slavă Domnului că a lăsat-o gravidă șoferul!

Mama obișnuia să vorbească mai deșucheat, mai ales atunci când bunica nu era prin preajmă. Deprinsese acest nărav în anii în care lucrase în presă.

— Apoi el a plecat la război, continuă ea. A trebuit să mă duc după el până în Franța ca să-l cuceresc.

În amintirile ei se amestecau nostalgia și suferința, realiză Woody.

— Da, dar și-a dat seama că tu ești fata potrivită pentru el.

— Da, într-un final.

— Poate că se va întâmpla la fel și în cazul meu.

Mama îl sărută.

— Mult noroc, fiule, îi zise ea.

Casa familiei Rouzrokh se afla la mai puțin de un kilometru și jumătate de ei, așa că Woody plecă într-acolo pe jos. Niciunul dintre membrii familiei nu avea să fie prezent la Clubul de lahting în seara aceea. Dave apăruse în toate ziarele după incidentul misterios petrecut la hotelul Ritz-Carlton din Washington. Unul dintre titluri anunța: MOGUL AL CINEMATOGRAFIEI ACUZAT DE O STARLETĂ. Woody aflase pe pielea lui că nu puteai să ai încredere în ceea ce scria presa. Totuși, oamenii mai naivi considerau că era imposibil să iasă fum fără foc – altminteri, de ce l-ar fi arestat poliția pe Dave?

De atunci, nimeni din familie nu mai participase la vreun eveniment social.

În fața casei, un paznic înarmat îl opri pe Woody.

— Familia nu primește vizite, se răsti individul.

Woody intui că omul petrecuse mult timp izgonind reporterii, așa că îi trecu cu vederea tonul nepolitic. Își aminti numele menajerei familiei Rouzrokh și spuse:

— Vă rog să-i spuneți doamnei Estella să o anunțe pe Joanne că Woody Dewar are o carte pentru ea.

— Poți să mi-o lași mie, rosti paznicul, întinzând mâna.

Woody strânse cartea în mâini.

— Nu, mulțumesc.

Deși păru iritat, paznicul îl conduse pe Woody pe alee și apăsă soneria. Estella deschise ușa și spuse imediat:

— Bună seara, domnule Woody, intrați! Joanne se va bucura nespus să vă vadă!

Woody îi aruncă paznicului o privire triumfătoare și trecu pragul casei.

Estella îl conduse într-un salonaș pustiu. Îi oferi lapte și prăjiturile, ca și cum el ar fi fost încă un copil, dar el o refuză politicos. Joanne intră în cameră câteva clipe mai târziu. Era trasă la față și pielea sa măslinie părea palidă, însă îi zâmbi afectuos și se așeză ca să vorbească cu el.

Primi cartea bucuroasă.

— Acum va trebui să-l și citesc pe Freud, nu numai să-mi dau cu părerea despre el, ca o neavizată, zise ea. Exerciți o influență pozitivă asupra mea, Woody.

— Mi-aș dori să exercit o influență negativă.

Ea îi trecu cu vederea această remarcă.

— Nu te duci la bal?

— Aveam bilet, dar dacă nu ești și tu acolo, nu mă interesează. Ai vrea să vii cu mine la un film?

— Nu, mulțumesc.

— Sau am putea merge la cină. Undeva, într-un loc mai discret. Dacă nu te deranjează să mergi cu autobuzul.

— Of, Woody, sigur că nu mă deranjează, dar ești prea mic pentru mine. Oricum, vara e pe sfârșite. Tu te vei întoarce la școală în curând, iar eu mă voi duce la Vassar.

— Unde bănuiesc că vei ieși la întâlniri.

— Eu așa sper!

Woody se ridică.

— Bine, atunci. Eu unul voi face un jurământ de castitate și mă voi retrage la o mănăstire. Te rog să nu vii să mă vizitezi; o să-i tulburi pe frații mei călugări.

Ea pufni în răs.

— Îți mulțumesc că m-ai ajutat să-mi mai abat gândul de la problemele cu care se confruntă familia mea.

Era prima oară când pomenea de cele pățite de tatăl său. El nu intenționase să deschidă acest subiect, însă acum - că o făcuse ea - îi zise:

— Să știi că suntem toți de partea ta. Nimeni nu crede povestea scornită de actrița aceea. Toată lumea din oraș își dă seama că a fost totul doar o înscenare pusă la cale de porcul de Lev Peshkov și suntem furioși din această cauză.

— Știu, spuse ea. Însă simpla acuzație este mult prea rușinoasă pentru tatăl meu. Cred că părinții mei se vor muta în Florida.

— Îmi pare nespus de rău.

— Mulțumesc. Acum, du-te la bal.

— Poate că mă voi duce.

Ea îl conduse la ușă.

— Pot să te sărut de rămas-bun? o întrebă el.

Ea se aplecă în față și îl sărută pe buze. Nu era deloc precum ultimul lor sărut, iar el știu instinctiv că nu era bine să o cuprindă și să-i strivească gura de a sa. Era un sărut delicat, iar buzele ei zăboviră doar câteva clipe peste ale lui. Apoi, ea se desprinse de el și deschise ușa de la intrare.

— Noapte bună, îi zise Woody, ieșind din casă.

— Rămas-bun, spuse Joanne.

(VIII)

Greg Peshkov era îndrăgostit.

Știa prea bine că tatăl lui i-o cumpărase practic pe Jacky Jakes, drept răsplată pentru rolul jucat în cursa întinsă lui Dave Rouzrokh, însă dragostea lui pentru ea era reală.

Își pierduse virginitatea la câteva minute după ce se întorseseră de la secție și își petrecuseră aproape toată săptămâna în pat, la Ritz-Carlton. Greg nu trebuia să folosească metode contraceptive, căci ea îi zisese că era deja „rezolvată”. Deși avea doar o idee vagă cu privire la sensul acestui termen, el o crezuse pe cuvânt.

Nu mai fusese în viața lui atât de fericit – simțea că o adoră, mai ales atunci când renunța la rolul ei de fetișcană și lăsa să se întrevadă mintea ascuțită și umorul debordant. Recunoscă că îl sedusese pe Greg la ordinele tatălui său, dar îi mărturisi că se îndrăgostise de el fără să vrea. Numele ei real era Mabel Jakes și, deși pretindea că are 19 ani, avea de fapt 16, fiind doar cu câteva luni mai în vârstă decât Greg.

Lev îi promisese un rol într-un film, însă părea că încă mai căuta rolul potrivit pentru ea. Imitând la perfecție accentul rusesc al lui Lev, ea zise:

— Dar bănuiesc că nu se spetește al dracu' de tare ca să-l găsească.

— Bănuiesc că nu sunt foarte multe roluri scrise pentru actorii de culoare, rosti Greg.

— Știu, până la urmă voi juca tot un rol de menajeră, dându-mi ochii peste cap și spunând întruna „Doamna, doamna”. Există africani în piese de teatru și-n filme – Cleopatra, Hannibal, Othello –, dar de obicei sunt jucați tot de albi.

Tatăl ei, care murise, fusese profesor la o facultate pentru negri și ea știa mai multă literatură decât Greg.

— În orice caz, de ce ar trebui negrii să joace doar persoane de culoare? Dacă în rolul Cleopatrei poate juca o actriță albă, de ce nu poate fi o negresă Julieta?

— Oamenilor li s-ar părea ciudat.

— Oamenii s-ar obișnui cu ideea. Ei se obișnuiesc cu orice. Ce, lisus trebuie să fie interpretat neapărat de un evreu? Nu-i pasă nimănui.

Avea dreptate, se gândi Greg, știind totuși, în același timp, că asta nu avea să se întâmple prea curând.

Când Lev îl anunță că trebuie să se întoarcă în Buffalo – în ultima clipă, ca de obicei –, Greg fu devastat. Își întrebă tatăl dacă putea veni și Jacky în Buffalo, însă Lev râse și-i spuse:

— Fiule, nu te poți cufuri acolo unde mănânci. O s-o vezi când vei mai veni la Washington.

Cu toate acestea, Jacky îl urmă în Buffalo o zi mai târziu, instalându-se într-un apartament ieftin din apropiere de Canal Street.

În următoarele săptămâni, Lev și Greg fură ocupați cu preluarea cinematografelor Roseroque.

Dave le vânduse până la urmă cu două milioane, la un sfert din oferta inițială, și admirația lui Greg pentru tatăl său crescuse și mai mult. Jacky își retrăsese plângerea, lăsând de înțeles în presă că acceptase în schimb niște bani. Greg era uluit de tupeul tatălui său.

Și o avea pe Jacky. Seară de seară îi zicea mamei sale că iese cu băieții, dar de fapt își petrecea tot timpul liber cu Jacky. Îi arăta tot orașul, merse cu ea la un picnic pe plajă, ba chiar reuși să o scoată în larg cu o șalupă rapidă împrumutată. Nimeni nu făcea legătura între ea și fotografia ștearsă din ziar a unei fete ieșind în halat de baie din hotelul Ritz-Carlton. Însă, cel mai des, își petreceau serile calde de vară făcând sex, asudați și pătimiși în așternuturile roase de pe patul îngust din micul ei apartament. Hotărâra să se căsătorească de îndată ce aveau să fie majori.

În seara aceea avea să o ducă la balul de la Clubul de lahting.

Era extrem de greu să faci rost de bilete, dar Greg mituise un coleg de școală pentru a le obține.

Îi cumpărase lui Jacky o rochie nouă, din satin roz. Primea o alocație generoasă din partea Margăi, iar lui Lev îi plăcea să-i mai strecoare din când în când câte cincizeci de dolari, așa că avea mereu suficienți bani.

Însă un glas din adâncul minții nu contenea să îl avertizeze. Jacky avea să fie singura negresă de la bal care nu servea lumea cu băuturi. Ea nu ținea deloc să meargă, dar Greg o convinsese până la urmă. Știa că oamenii mai în vârstă aveau să afișeze o anumită ostilitate, dar tinerii cu siguranță aveau să-l invidieze. Urma să se șușotească. Dar simțea că frumusețea și farmecul lui Jacky aveau să alunge multe prejudecăți: cum ar fi putut cineva să-i reziste? Însă, dacă se găsea vreun nesăbuit care să se îmbete și să o insulte, Greg avea să îi dea o lecție cu pumnii.

În timp ce gândea astfel, auzea parcă glasul mamei sale spunându-i să nu se poarte ca un infatuat. Însă un bărbat nu putea trece prin viață ascultându-și mereu mama.

Pe când străbătea Canal Street în frac și redingotă, simțea nerăbdarea de a o vedea în noua ei rochie și se gândea că poate chiar avea să îngenuncheze ca să-și ridice tivul, până ce el îi va vedea chiloții și jartiera.

Intră în clădire, o casă veche, acum subîmpărțită. Pe casa scării se afla un covor roșu și jerpelit și în interior mirosea a condimente. Descuie apartamentul cu propria sa cheie.

Locul era pustiu.

Era bizar. Unde s-ar fi putut duce Jacky fără el?

Cu inima încolțită de teamă, deschise șifonierul. Rochia de bal din satin roz atârna pe un umerăș, dar toate celelalte haine dispăruseră.

— Nu! exclamă el. Cum e posibil?

Pe masa scâlciată de pin se afla un plic. Îl luă și își văzu numele trecut pe el, cu scrisul îngrijit, de școlăriță, al lui Jacky. Simți cum îl cuprinde spaima. Desfăcu plicul cu mâini tremurânde și citi mesajul scurt.

Dragul meu Greg,

Ultimele trei săptămâni au fost cele mai fericite din toată viața mea. Deși știam în sinea mea că nu ne vom putea căsători, a fost plăcut să ne prefacem că asta ar fi posibil. Ești un băiat minunat și vei deveni un bărbat pe cinste, asta dacă nu vei ajunge să semeni prea mult cu tatăl tău.

Oare Lev aflase că Jacky locuia acolo și o determinase cumva să plece? Nu ar fi făcut una ca asta! Sau poate că da...

*Adio și nu mă uita.
Cadoul tău,
Jacky*

Greg mototoli hârtia și izbucni în plâns.

(IX)

— Arăți minunat, îi spuse Eva Rothmann lui Daisy Peshkov. Dacă aș fi băiat, m-aș îndrăgosti de tine cât ai zice pește.

Daisy zâmbi. Eva era deja un pic îndrăgostită de ea. Iar Daisy chiar arăta minunat în rochia sa de bal din organdi de mătase azuriu precum gheața, care îi scotea în evidență albastrul ochilor. Poalele rochiei cu volănașe coborau în față până la gleznă, dar urcau jucăuș până la jumătatea gambei în spate, lăsând să i se întrezărească dresurile ispititoare.

Purta un colier cu safire care îi aparținea mamei sale.

— Mi l-a cumpărat tatăl tău pe vremea când încă mai era galant cu mine, într-o oarecare măsură, îi zise Olga. Dar grăbește-te, Daisy, altfel întârziem.

Olga purta o ținută bleumarin de doamnă, iar Eva era în roșu, care se potrivea cu tenul său închis.

Daisy coborî treptele aproape plutind de fericire.

Ieșiră din casă. Henry, grădinarul care făcea și pe șoferul în seara aceea, deschise portierele vechiului Stutz negru și lucios.

Era seara cea mare pentru Daisy. În următoarele ore, Charlie Farquharson urma să o ceară în mod oficial de nevastă. Avea să-i ofere un inel cu diamant care se afla în familia lui de generații bune - îl văzuse deja și-și dăduse acordul, iar inelul fusese

modificat pe măsura ei. Ea avea să-i accepte cererea, apoi urmau să își anunțe logodna în fața tuturor celor prezenți la bal.

Urcă în mașină, simțindu-se ca o Cenușăreasă.

Numai Eva avea inima îndoită.

— Eu am crezut că-ți vei căuta pe cineva mai potrivit pentru tine, îi spuse ea.

— Adică un bărbat care să nu mă lase să-l dăscălesc, vrei să zici, replică Daisy.

— Nu, doar cineva care să-ți semene mai mult... Cineva mai arătos, mai fermecător și mai incitant.

Era o remarcă neobișnuit de aspră din partea Evei: practic insinua că Charlie era banal, lipsit de farmec și neatrăgător. Daisy fu surprinsă și nu știu cum să răspundă, însă mama ei o scoase din încurcătură zicând:

— Eu m-am măritat cu un bărbat arătos, fermecător și incitant, iar el m-a făcut extrem de nefericită.

Eva nu mai spuse nimic.

În timp ce mașina se apropia de Clubul de lahting, Daisy își promise că avea să se stăpânească - nu trebuia să lase să se vadă cât de triumfătoare se simțea. Trebuia să se comporte ca și cum n-ar fi fost deloc neașteptat ca mama ei să fie invitată în Societatea Doamnelor din Buffalo. Când avea să le arate celorlalte fete imensul diamant, trebuia să aibă tactul de a declara că nu merita un bărbat atât de minunat precum Charlie.

Plănuia să-l facă încă și mai minunat de-atât. Imediat după terminarea lunii de miere, ea și Charlie aveau să înceapă construcția grajdului lor cu cai de curse. Peste cinci ani intenționau să participe la cele mai prestigioase curse din întreaga lume: Saratoga Springs, Longchamps, Royal Ascot.

Cum vara era pe sfârșite, lăsând locul toamnei, mașina parcă la chei în plin amurg.

— Mă tem că vom întârzia foarte mult în noaptea asta, Henry, rosti Daisy voioasă.

— Nu face nimic, domnișoară Daisy, replică el.

Omul o adora.

— Sper să vă distrați pe cinste, zise el.

La ușă, Daisy îl observă pe Victor Dixon în spatele lor. Simțindu-se bine dispusă și mărinimoasă cu toată lumea, ea i se adresă:

— Așa, deci, Victor... sora ta l-a întâlnit pe regele Angliei. Felicitări!

— Ăă... da, zise el ușor stânjenit.

Intrară apoi în club. Prima persoană pe care o văzură fu Ursula Dewar, care fusese de acord să o accepte pe Olga în clubul ei de snobi. Daisy îi zâmbi călduros și spuse:

— Bună seara, doamnă Dewar.

Ursula avea un aer distrat.

— Scuzați-mă o clipă, rosti ea, îndepărtându-se apoi în sala de recepție.

„Se crede o adevărată regină”, reflectă Daisy – dar asta nu însemna că nu mai avea nevoie de bune maniere. Într-o bună zi, Daisy avea să conducă înalta societate din Buffalo, însă va avea grijă să se poarte frumos cu toată lumea, își jură ea.

Cele trei femei intrară în toaletă, unde se mai priviră o dată în oglindă, pentru a se asigura că nu se întâmplase nimic în cele douăzeci de minute care trecuseră de când plecaseră de acasă. Dot Renshaw intră și ea, se uită la ele, apoi ieși în grabă.

— Ce proastă! pufni Daisy.

Însă mama ei părea îngrijorată.

— Ce se întâmplă? zise ea. Am ajuns aici abia de cinci minute și deja trei persoane ne-au tratat de sus!

— Din invidie, spuse Daisy. Dot ar vrea să fie ea cea care se mărită cu Charlie.

Olga încuviință:

— La momentul ăsta, cred că Dot Renshaw ar vrea să se mărite cam cu oricine.

— Haideți să ne simțim bine, rosti Daisy, ieșind prima din toaletă.

Când intrară în sala de bal, Woody Dewar o salută.

— Un domn, în sfârșit! exclamă Daisy.

Pe o voce joasă, el îi zise:

— Vreau doar să știi că mie nu mi se pare corect ca oamenii să te blameze pentru ce-a făcut tatăl tău.

— Mai ales că au cumpărat cu toții băutură de la el! răspunse ea.

Apoi își văzu viitoarea soacră, într-o rochie de seară roz, cu volănașe, care nu se potrivea deloc cu silueta ei ascuțită. Nora Farquharson nu era prea încântată de mireasa aleasă de fiul ei,

dar o acceptase pe Daisy și fusese foarte curtenitoare cu Olga când se vizitaseră una pe cealaltă.

— Doamnă Farquharson! o salută Daisy. Ce rochie minunată! Nora Farquharson îi întoarse spatele și plecă.

Eva avea un aer consternat.

Un sentiment de groază puse stăpânire pe Daisy. Se răsuci spre Woody și îl întrebă:

— Nu mai e vorba de contrabanda cu alcool, nu?

— Nu.

— Atunci, despre ce e vorba?

— Va trebui să-l întreb pe Charlie. Iată-l că vine.

Charlie era asudat, deși în încăpere nu era cald.

— Ce se petrece aici? îl întrebă Daisy. Toată lumea mă tratează cu răceală!

El părea teribil de agitat.

— Lumea este supărată pe familia ta, îi zise el.

— De ce? strigă ea.

Câțiva oameni din apropiere auziră tonul ridicat și priviră împrejur, însă ei nu-i mai păsa.

Charlie spuse:

— Tatăl tău l-a ruinat pe Dave Rouzrokh.

— Te referi la incidentul de la Ritz-Carlton? Ce-are asta de-a face cu mine?

— Toată lumea îl place pe Dave, chiar dacă-i persan sau ceva de genul ăsta. Și nimeni nu-l crede în stare de viol!

— Nici n-am zis că ar fi violat pe cineva!

— Știu, zise Charlie.

Se vedea foarte limpede că suferea nespus. Lumea se holba deja la ei: Victor Dixon, Dot Renshaw, Chuck Dewar.

Daisy îi spuse lui Charlie:

— Și totuși, voi fi și eu blamată. Așa este?

— Tatăl tău a făcut un lucru oribil.

Daisy îngheță de spaimă. Doar nu avea să-i scape printre degete izbânda?

— Charlie, rosti ea, ce vrei să spui? Vorbește deschis, pentru numele lui Dumnezeu!

Eva o cuprinse pe Daisy pe după mijloc, într-un gest de sprijin.

— Mama zice că este de neiertat, zise Charlie.

— Cum adică „de neiertat”?

El o privi devastat. Nu avea tăria să mai rostească și ultimele cuvinte.

Însă nici nu mai era nevoie. Daisy știa ce urma să spună.

— S-a terminat, nu? zise ea cu voce stinsă. Te descotorosești de mine!

El încuviință.

Olga spuse:

— Daisy, trebuie să plecăm.

Lacrimile îi șiroiau deja pe obraji.

Daisy se uită împrejur. Își ridică bărbia, privindu-i pe toți: pe Dot Renshaw, care părea mulțumită într-un fel răutăcios, pe Victor Dixon, care privea admirativ, pe Chuck Dewar, rămas cu gura căscată din cauza șocului, și pe fratele său, Woody, care părea să o compătimizească sincer.

— Duceți-vă dracului cu toții! strigă Daisy în gura mare. Eu mă duc la Londra să dansez cu regele!

• Capitolul 3

1936

(I)

Era o după-amiază însorită de sâmbătă, în mai 1936, și Lloyd Williams își încheia cel de-al doilea an de studii la Cambridge, când fascismul își iți capul hidos printre arcadele de piatră ale străvechii universități.

Lloyd era la Emmanuel College (cunoscut ca „Emma”), la catedra de limbi moderne. Studia franceza și germana, preferând-o pe cea din urmă. În timp ce aprofunda realizările glorioase ale culturii germane, citindu-i pe Goethe, Schiller, Heine și Thomas Mann, își mai ridica din când în când privirea de la biroul său din biblioteca tăcută pentru a vedea cu amărăciune cum Germania zilelor sale se prăvălea în barbarie.

Apoi, filiala locală a Uniunii Britanice a Fasciștilor anunță că liderul organizației, Sir Oswald Mosley, avea să ia cuvântul la o întrunire de la Cambridge. Vestea îl făcu pe Lloyd să-și

amintească de cele petrecute cu trei ani în urmă la Berlin. Revăzu cu ochii minții brutele de la SA devastând redacția revistei la care lucra Maud von Ulrich; auzi din nou sunetul scrâșnit al vocii pline de ură a lui Hitler, vituperând de la tribuna parlamentului împotriva democrației; se cutremură din nou amintindu-și boturile pline de sânge ale câinilor ce-l sfâșiaseră pe Jörg.

Lloyd stătea acum pe peronul gării din Cambridge așteptându-o pe mama lui, care venea cu trenul de la Londra. Împreună cu el era Ruby Carter, activistă și ea la filiala locală a Partidului Laburist. Ruby îl ajutase să organizeze întrunirea din ziua aceea, care avea ca subiect „Adevărul despre fascism”. Mama lui Lloyd, Eth Leckwith, urma să ia și ea cuvântul. Cartea ei despre Germania se bucurase de mare succes; candidase din nou la alegerile parlamentare din 1935 și intrase din nou în Camera Comunelor, tot din partea circumscripției Aldgate.

Lloyd aștepta întrunirea cu încordare. Noul partid politic al lui Mosley câștigase câteva mii de membri, parțial și datorită susținerii entuziaste acordate de *Daily Mail*, care titrase fără pic de rușine BRAVO CĂMĂȘILOR NEGRE! Mosley era un vorbitor carismatic și nu încăpea îndoială că avea să mai recruteze câțiva membri și atunci. Era vital, așadar, să existe și o oază de rațiune care să contrasteze cu minciunile sale seducătoare.

Totuși, Ruby avea chef de vorbă. Începu să se plângă de viața socială din Cambridge.

— M-am săturat de băieții de-aici, rosti ea. Tot ce îmi doresc să facă este să meargă la un pub și să se îmbete.

Lloyd se miră auzind asta. Își închipuise mereu că Ruby are o viață socială foarte activă. Purta haine ieftine, mereu prea strâmte, lăsând să i se întrevadă curbele generoase. Probabil că cei mai mulți bărbați o considerau atrăgătoare, se gândi el.

— Ce-ți place ție să faci? o întrebă el. În afară de organizarea întrunirilor Partidului Laburist.

— Îmi place la nebunie să dansez.

— Nu cred că duci lipsă de parteneri. Sunt doisprezece bărbați pentru fiecare femeie de la universitate.

— Fără supărare acum, dar majoritatea bărbaților de la universitate sunt niște fătălai.

Într-adevăr, și Lloyd știa că erau mulți homosexuali la Universitatea Cambridge, dar fu surprins să o audă pe ea

pomenind acest lucru. Ruby era cunoscută pentru franchețea ei, însă afirmația fusese șocantă chiar și venind din partea sa. Lloyd nu știa cum ar fi trebuit să reacționeze, așa că nu mai zise nimic.

— Nu ești și tu la fel, nu? îl întrebă ea.

— Nu! Nu fi ridicolă!

— Nu trebuie să te simți jignit. Ești suficient de arătos încât să treci drept fătălău, cu excepția nasului ăluia strivit.

El râse.

— Iată un compliment care se întoarce împotriva mea.

— Este adevărat, să știi. Arăți ca Douglas Fairbanks Junior.

— Mulțumesc, dar nu sunt fătălău.

— Ai o iubită?

Discuția devenea stânjenitoare.

— Momentan nu am, zise el.

Se uită apoi ostentativ la ceas și în zare, după tren.

— De ce nu?

— Pur și simplu n-am întâlnit încă domnișoara potrivită.

— O, vai, mulțumesc...

El se întoarse spre ea. Deși tonul ei avea o notă glumeață, Lloyd simți că era mai mult de-atât în cuvintele ei. Rămase înmărmurit când realizează că ea luase personal remarca lui.

— Nu am vrut să zic...

— Ba da. Dar nu contează. Uite trenul.

Locomotiva trase în gară și se opri într-un nor de aburi. Ușile se deschiseră și pasagerii coborâră pe peron: studenți în jachete de tweed, neveste de fermieri venite la cumpărături, muncitori cu băști pe cap. Lloyd scrută mulțimea, uitându-se după mama lui.

— Trebuie să fie într-un vagon de clasa a III-a, rosti el. Chestie de principiu.

Ruby zise:

— Vrei să vii la petrecerea de ziua mea? Împlinesc 25 de ani.

— Bineînțeles.

— Prietena mea are un mic apartament pe Market Street și proprietărea este surdă.

Lloyd se simți stânjenit de această invitație, ezitând cu privire la răspuns; apoi apăru mama lui, frumoasă ca o pasăre cântătoare, purtând o jachetă roșie de vară și o pălărioară elegantă. Îl îmbrățișă și îl sărută.

— Arăți foarte bine, scumpul meu, îi zise ea. Dar trebuie să-ți cumpăr un costum nou pentru semestrul următor.

— E bun și ăsta, mamă.

Bursa pe care o primea acoperea taxele de școlarizare și cheltuielile curente, însă aici nu erau incluse și costumele noi. Când începuse facultatea, mama lui își folosisese economiile ca să îi cumpere un costum de tweed pentru zi și un costum de seară pentru dineurile oficiale. Purtase costumul de tweed zi de zi vreme de doi ani, iar asta se vedea. El ținea la felul în care arăta și se asigura mereu că are cămașa curată, nodul la cravată impecabil și o batistă albă, împăturită în buzunarul de la piept: sigur existase vreun filfizon printre înaintașii săi. Costumul era călcat cu grijă, dar începuse să se ponosească, și chiar își dorea unul nou, dar nu voia ca mama lui să-și cheltuie din nou economiile.

— Mai vedem, rosti ea. Se întoarse apoi către Ruby, îi zâmbi călduros și îi întinse mâna, zicând cu grația unei ducese: Eu sunt Eth Leckwith.

— Încântată să vă cunosc. Eu sunt Ruby Carter.

— Și tu ești studentă, Ruby?

— Nu, sunt menajeră la Chimbleigh, un conac mare de la țară, zise Ruby, părând ușor rușinată din cauza acestei mărturisiri. Se află la vreo opt kilometri de oraș, dar de obicei găsesc câte o bicicletă de împrumut.

— Ca să vezi! zise Ethel. Când eram de vârsta ta, am fost și eu menajeră la un conac de țară din Țara Galilor.

Ruby era uluită.

— Dumneavoastră, menajeră? Și acum sunteți membră în Camera Comunelor!

— Asta înseamnă democrația.

Lloyd zise:

— Ruby și cu mine am organizat întrunirea de azi.

— Și cum merge treaba? Îl întrebă mama lui.

— Deja am vândut toate biletele. De fapt, a trebuit să ne mutăm într-o sală mai încăpătoare.

— Ți-am zis eu că o să meargă.

Întrunirea fusese ideea lui Ethel. Ruby Carter și alți membri ai Partidului Laburist doriseră inițial să organizeze un miting de protest, care să mărșăluiească prin oraș. Lloyd fusese de acord la început.

— Fascismul trebuie combătut public cu fiecare ocazie, susținuse el.

Însă Ethel fusese de altă părere:

— Dacă mășăluim și strigăm sloganuri, o să arătăm la fel ca ei. Haideți să le arătăm că suntem diferiți. Mai bine să organizăm o întrunire discretă și inteligentă, unde să discutăm despre fața pe care o are fascismul în realitate.

Lloyd părea să aibă inima îndoită, așa că ea adăugase:

— Vin eu și le vorbesc oamenilor, dacă vrei.

Lloyd prezentase propunerea în fața filialei din Cambridge. Se iscase imediat o discuție însuflețită, Ruby fiind cea care se împotrivise cel mai mult planului lui Ethel; însă, într-un final, ideea de a avea o parlamentară ca vorbitor (care mai era pe deasupra și o celebră feministă) avusese câștig de cauză.

Lloyd încă nu era sigur că fusese decizia cea mai bună. Și-o aminti pe Maud von Ulrich care zisese la Berlin: „Nu trebuie să răspundem la violență tot cu violență”. Acea fusese politica Partidului Social Democrat German. Însă pentru familia von Ulrich, dar și pentru Germania, acea politică se dovedise catastrofală.

Trecură pe sub arcada din cărămidă galbenă, în stil romanesc, a gării și străbătură grăbiți aglomerata zonă Station Road, o stradă de case dichisite ale celor din clasa mijlocie, construite din aceeași cărămidă galbenă. Ethel îl luă de braț pe Lloyd.

— Ce mai face micul meu student? rosti ea.

El zâmbi la auzul cuvântului „mic” – era cu zece centimetri mai înalt decât ea, având un trup muscular ca urmare a antrenamentelor pe care le făcea cu echipa de box a universității: ar fi putut s-o ridice cu o singură mână. Ea era mândră nevoie mare de el. Avusese parte de puține satisfacții în viață pe măsura intrării lui la această facultate. Probabil că acesta era și motivul pentru care voia să-i cumpere costume.

— Îmi place aici, știi bine, îi spuse el. Dar o să-mi placă și mai mult când locul va fi plin de băieți din familii de muncitori.

— Și fete, interveni Ruby.

O luară pe Hills Road, principala arteră care ducea în centrul orașului. De când calea ferată trecea pe aici, orașul se extinsese spre gara aflată în sud, iar pe Hills Road fuseseră construite mai multe biserici care să deservească noua suburbie. Destinația lor

era o capelă baptistă al cărei pastor stângist acceptase să le-o pună la dispoziție gratuit.

— Am făcut un târg cu fasciștii, rosti Lloyd. Le-am zis că nu vom ieși să mășăluim dacă promit să facă și ei la fel.

— Mă mir că au acceptat, spuse Ethel. Fasciștilor le plac marșurile.

— Au fost destul de reticenți. Însă am informat autoritățile universitare și poliția cu privire la această propunere, așa că fasciștii au cam fost nevoiți să se supună.

— Inteligentă mutare.

— Dar, mamă, ghici cine-i liderul lor local! Vicontele de Aberowen, cunoscut și ca Boy Fitzherbert, fiul fostului tău patron, contele Fitzherbert!

Boy avea 21 de ani, fiind de-o seamă cu Lloyd. Studia la Trinity, colegiul aristocratic.

— Cum? O, Doamne!

Părea mai afectată decât se așteptase el, așa că o privi iscoditor. Se albise la față.

— Ești șocată?

— Da! După ce își mai veni un pic în fire, adăugă: Tatăl lui este secretar de stat în Ministerul de Externe. La guvernare este o coaliție dominată de conservatori. Cred că Fitz este stânjenit din cauza asta.

— Îmi închipui că majoritatea conservatorilor sunt mai îngăduitori cu fascismul. Nu li se pare nimic greșit să omori comuniști și să persecuți evrei.

— Unii dintre ei, poate... dar exagerezi. Îi aruncă o privire piezișă lui Lloyd și adăugă: Deci te-ai întâlnit cu Boy?

— Da.

Lui Lloyd i se părea că această chestiune avea o semnificație aparte pentru Ethel, dar nu-și închipuia care anume.

— Mi s-a părut odios. Are în camera sa de la Trinity o ladă întreagă de scotch – douăsprezece sticle!

— L-ai mai întâlnit o dată. Îți mai amintești?

— Nu. Când anume?

— Aveai nouă ani. Te-am luat cu mine la Palatul Westminster, la scurt timp după ce am fost aleasă. Ne-am întâlnit cu Fitz și cu Boy pe scări.

Lloyd își amintea destul de vag. Și atunci, ca și acum, incidentul părise să fie important pentru mama lui, într-un mod misterios.

— El era? Ce ciudat!

Ruby interveni:

— Îl știi și eu. Este un porc. Le pipăie pe menajere.

Lloyd fu șocat, în schimb mama lui nu părea deloc surprinsă.

— Este neplăcut, dar se întâmplă mai mereu.

Acceptarea resemnată a acestui fapt îl oripilă și mai mult.

Ajunseră la capelă și intrară pe ușa din spate. Acolo, într-un soi de sacristie, se afla Robert von Ulrich, cu o înfățișare surprinzător de britanică, într-un costum cadrilat, verde cu cafeniu, și o cravată cu dungi. Se ridică și Ethel îl îmbrățișă. Într-o engleză fără cusur, Robert zise:

— Draga mea Ethel, ce pălărie fermecătoare ai!

Lloyd o prezentă pe mama lui femeilor din filiala locală a Partidului Laburist, care pregăteau oalele cu ceai și platourile cu biscuiți ce aveau să fie servite după întrunire. Întrucât o auzise pe Ethel plângându-se în nenumărate rânduri cum că oamenii care organizau evenimente politice păreau să creadă că un parlamentar nu avea nevoie niciodată să meargă la toaletă, el spuse:

— Ruby, înainte să începem, vrei te rog să-i arăți mamei mele unde este toaleta doamnelor?

Cele două femei plecară.

Lloyd se așeză lângă Robert și zise pe un ton firesc:

— Cum merg afacerile?

Robert era acum proprietarul unui restaurant foarte apreciat de homosexualii de care se plângea Ruby. Cum-necum, știuse că orașul Cambridge al anilor '30 era pe placul unor asemenea persoane, la fel cum fusese Berlinul anilor '20. Noul său loc se numea la fel, Bistro Robert.

— Afacerile merg bine, răspunse el - un nor îi trecu peste față, o expresie fugară, dar intensă de frică. De data asta sper să pot păstra ceea ce am construit.

— Facem tot ce ne stă în puteri ca să luptăm împotriva fasciștilor, iar întrunirile ca aceasta sunt calea cea mai bună, îi explică Lloyd. Discursul tău va fi de mare ajutor - le va deschide ochii oamenilor.

Robert urma să vorbească din experiența personală despre viața într-o orânduire fascistă.

— Multă lume este de părere că așa ceva nu s-ar putea întâmpla aici, dar se înșală.

Robert încuviință sumbru.

— Fascismul este o minciună, însă una ademenitoare.

Vizita pe care Lloyd o făcuse la Berlin în urmă cu trei ani era încă vie în amintirea lui.

— Mă întreb adeseori ce s-a mai întâmplat cu vechiul Bistro Robert, zise el.

— Am primit o scrisoare de la un prieten, rosti Robert cu mâhnire în glas. N-a mai rămas nimeni din vechea trupă. Frații Macke au scos la licitație pivnița cu vinuri. Acum clientela este formată în special din polițiști și birocrați de rang secund. Cu și mai multă durere, adăugă: Nici măcar nu mai folosesc fețe de masă. Apoi schimbă brusc subiectul: Vrei să mergi la balul Trinity?

Majoritatea colegiilor organizau baluri pentru a sărbători încheierea examenelor. Balurile, precum și petrecerile și picnicurile adiacente constituiau Săptămâna de Mai, care în mod illogic avea loc în iunie! Balul Trinity era celebru pentru luxul său.

— Mi-ar plăcea să merg, dar nu-mi permit, spuse Lloyd. Biletele costă două guinee, nu?

— Am primit eu unul, dar poți să-l iei tu. Pentru mine, câteva sute de studenți beți care dansează pe acordurile unei formații de jazz nu reprezintă o distracție, ci mai degrabă un infern.

Lloyd era tentat să accepte.

— Dar nu am frac.

Balurile organizate de colegii impuneau redingota albă ca ținută.

— Poți să-l împrumuți pe-al meu. Cred că îți este un pic cam larg la talie, dar avem aceeași înălțime.

— Atunci mă duc. Îți mulțumesc!

Ruby reapăru lângă ei.

— Mama ta este extraordinară, i se adresă ea lui Lloyd. Nu am știut că a fost și ea menajeră!

Robert spuse:

— O cunosc pe Ethel de peste douăzeci de ani. Este extraordinară, într-adevăr.

— Înțeleg acum de ce n-ai găsit domnișoara potrivită, îi zise Ruby lui Lloyd. Cauți pe cineva ca ea și nu sunt prea multe asemenea femei.

— Ai dreptate, dar doar în ultima parte, zise Lloyd. Chiar nu este nimeni ca ea.

Ruby tresări, ca din cauza unei dureri.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă Lloyd.

— O durere de măsea.

— Trebuie să mergi la dentist.

Ea îl privi de parcă tocmai ar fi auzit o prostie, iar el își dădu seama că fata nu-și permitea să meargă la dentist din salariul ei de menajeră. Se simți rușinat.

Se duse apoi la ușă și aruncă un ochi în sala principală. Asemenea multor alte biserici nonconformiste, încăperea principală era simplă, dreptunghiulară, cu pereții văruiți. Era o zi caldă și ferestrele erau deschise. Rândurile de scaune erau ocupate în întregime și publicul aștepta nerăbdător.

Când Ethel reapăru, Lloyd zise:

— Dacă sunteți toți de acord, voi ține eu cuvântarea de deschidere. Apoi Robert își va relata experiența personală, iar mama mea va trage învățămintele politice.

Fură cu toții de acord.

— Ruby, poți să stai tu cu ochii pe fasciști? Dă-mi de știre dacă se întâmplă ceva.

Ethel se încruntă.

— Chiar e necesar?

— Probabil că nu ar trebui să avem încredere că se vor ține într-adevăr de cuvânt.

Ruby zise:

— Întrunirea lor este la doar patru sute de metri mai încolo. Nu mă deranjează să mai dau câte o fugă într-acolo din când în când.

Plecă pe ușa din spate, iar Lloyd îi conduse pe ceilalți în biserică. Nu exista niciun podium, ci doar o masă cu trei scaune în partea din față, cu un amvon în lateral. În timp ce Ethel și Robert își ocupau locurile, Lloyd urcă în amvon. Se auziră câteva aplauze înfundate.

— Fascismul este în plin avânt, începu Lloyd. Și este periculos de ademenitor. Le dă speranțe deșarte șomerilor. Afișează un

patriotism prefăcut, căci fasciștii poartă uniforme care le imită pe cele militare.

Guvernul britanic se purta împăciuitor cu regimurile fasciste, spre descumpănirea lui Lloyd. La guvernare se afla o coaliție dominată de conservatori, cu câțiva liberali și o mână de miniștri laburiști renegați care se distanțaseră de partidul lor. La numai câteva zile după ce fusese reales, în noiembrie anul trecut, ministrul de externe propusese ca Abisinia să fie cedată italienilor invadatori și liderului lor fascist, Benito Mussolini.

Mai grav, Germania se reînarma, fiind din ce în ce mai agresivă. Cu doar câteva luni în urmă, Hitler încălcase Tratatul de la Versailles, trimițând trupe în zona demilitarizată a Rinului – iar Lloyd văzuse cu groază că nicio țară nu încercase să îl oprească.

Își pierduse orice speranță că fascismul ar fi putut rămâne o simplă anomalie temporară. Lloyd credea că țările democratice, precum Franța și Marea Britanie, trebuiau să se pregătească de luptă. Dar nu menționează asta în discursul său, pentru că mama lui și cei mai mulți dintre laburiști se opuneau intensificării înarmărilor, sperând că Liga Națiunilor va reuși să le vină de hac dictatorilor. Voiau cu orice preț să evite repetarea măcelului cumplit din Războiul cel Mare. Lloyd îi înțelegea, dar se temea că o asemenea speranță nu era foarte realistă.

El unul se pregătea de război. Fusese ofițer-cadet la școală și, când venise la Cambridge, intrase în Corpul de Instruire a Ofițerilor – fiind singurul băiat dintr-o familie de muncitori și singurul laburist, totodată, care făcuse acest lucru.

Se așează pe fondul unor aplauze înfundate. Era un orator neechivoc și rațional, însă nu avea capacitatea mamei sale de a-și emoționa asistența – cel puțin, nu încă.

Robert urcă apoi în amvon.

— Eu sunt austriac, spuse el. Am fost rănit în război, capturat de către ruși și trimis într-un lagăr de prizonieri din Siberia. După ce bolșevicii au făcut pace cu Puterile Centrale, gardienii au deschis porțile și ne-au zis că suntem liberi să plecăm. Era problema noastră cum ajungeam acasă, nu a lor. Este cale lungă din Siberia până în Austria – vreo cinci mii de kilometri. Nu exista niciun autobuz, așa că am venit pe jos.

Râsete de surprindere străbătură încăperea, auzindu-se și câteva aplauze de admirație. Robert îi fermecase deja, remarcă Lloyd.

Ruby se apropie de el, părând iritată, și îi șopti la ureche:

— Fasciștii tocmai au trecut pe-aici. Boy Fitzherbert îl conducea pe Mosley la gară și o grămadă de capete înfierbântate se țineau după mașină, ovaționând.

Lloyd se încruntă.

— Au promis că nu vor mărșălui. Probabil vor susține că nu se pune la socoteală dacă doar s-au ținut după o mașină.

— Și care-i diferența, mă rog?

— S-au înregistrat violențe?

— Nu.

— Stai cu ochii pe ei.

Ruby se retrase. Lloyd era neliniștit. Era clar că fasciștii respectaseră doar litera învoielii, nu și spiritul ei. Apăruseră pe străzi în uniforme - și nu existase nicio contrademonstrație. Socialiștii erau aici, în biserică, departe de ochii lumii. Singurul lucru care le oferea o oarecare vizibilitate era o pancartă atârnată în fața bisericii, pe care scria „Adevărul despre fascism” cu litere mari și roșii.

Robert tocmai spunea:

— Mă bucur să mă aflu aici, mă onorează invitația de a mă adresa dumneavoastră și sunt încântat să văd în public chipurile unor clienți de la Bistro Robert. Totuși, trebuie să vă avertizez că povestea pe care urmează să o relatez este extrem de neplăcută, ba chiar înfiorătoare.

Povesti cum el și Jörg fuseseră arestați, după ce refuzaseră să-și vândă unui nazist restaurantul din Berlin. Îl prezentă pe Jörg drept bucătarul-șef și partenerul său de afaceri, fără să pomenească nimic despre relația lor sexuală, deși oamenii mai ageri din biserică probabil că intuiră adevărul.

Publicul amuți când el începu să descrie cele petrecute în lagărul de concentrare. Lloyd auzi exclamații de groază când ajunse la partea cu câinii hămesiți. Robert descrie tortura lui Jörg cu un glas jos, dar răspicat, care răsună în toată încăperea. Când ajunse la momentul morții lui Jörg, câteva persoane izbucniră în plâns.

Lloyd retrăi și el cruzimea și suferința acelor clipe, simțind cum îl cuprinde furia față de nesăbuiții ca Boy Fitzherbert, a

căror apetență pentru cântecele de marș și uniformele dichisite amenința să aducă și în Anglia același pericol.

Robert se așeză și Ethel fu următoarea care urcă în amvon. Când începuseră să vorbească, reapăru Ruby, cu un aer furios.

— Ți-am zis eu că nu o să meargă! îi șuieră ea lui Lloyd la ureche. Mosley a plecat, dar băieții cântă *Rule Britannia* în fața gării.

Asta era cu certitudine o încălcare a învoielii, se gândi Lloyd furios. Boy nu își ținuse promisiunea. Să te mai încrezi în cuvântul unui gentilom englez...

Ethel îi explica publicului că fascismul oferea soluții false, blamând în mod simplist grupuri precum evreii sau comuniștii, pentru probleme complexe ca șomajul și infraționalitatea. Luă în derâdere conceptul de triumf al voinței, comparându-i pe Führer și pe Duce cu niște bătauși din curtea școlii. Deși declarau că au sprijinul poporului, interziceau orice formă de opoziție.

Lloyd realizează că fasciștii aveau să treacă pe lângă biserică la întoarcerea de la gară. Își ciuli urechile ca să prindă sunetele de afară. Nu auzi decât mașini și camioane străbătând Hills Road și, din când în când, câte un clînchet de bicicletă sau un strigăt de copil. I se păru apoi că distinge un vuiet îndepărtat, ce semăna amenințător de mult cu sunetele scoase de băieți tineri și gălăgioși, care încă se mândreau cu noile lor voci groase. Se încordă, străduindu-se să audă mai bine, și distinse tot mai multe strigăte. Fasciștii porniseră în marș.

Ethel își ridică vocea pe măsură ce vuietul de afară se intensifică. Declară că toți muncitorii trebuiau să se unească în sindicate și în Partidul Laburist pentru a clădi o societate mai dreaptă, pas cu pas, în mod democratic, nu prin genul de rebeliune violentă care avusese consecințe atât de nefaste în Rusia comunistă și în Germania nazistă.

Ruby intră din nou în sală.

— Vin acum în marș pe Hills Road, murmură ea îngrijorată. Trebuie să ieșim și să-i înfruntăm!

— Nu! șopti Lloyd. Partidul a luat o decizie colectivă - fără demonstrații. Trebuie să respectăm această decizie. Trebuie să fim o mișcare disciplinată!

Știa că disciplina de partid cântărea mult în ochii ei.

Fasciștii erau în apropiere acum, scandând zgomotos. Lloyd estimează că erau vreo 50-60 de persoane. Ce-ar mai fi vrut să iasă și să dea piept cu ei! Doi tineri din spatele sălii se ridicară și se duseră la fereastră, ca să privească afară. Ethel îi rugă să fie precauți.

— Nu reacționați la huliganism devenind voi înșivă huligani, le zise ea. Asta nu ar face decât să le ofere ziarelor un pretext de a spune că niciuna dintre tabere nu este mai brează.

Se auzi un zgomot de geam spart și un bolovan căzu în sală. O femeie țipă și câțiva oameni se ridicară în picioare.

— Vă rog să rămâneți la locurile dumneavoastră, rosti Ethel. Cred că vor pleca în curând.

Vorbea pe un ton calm și liniștitor. Puțină lume mai era atentă însă la discursul ei. Toată lumea se uita peste umăr, către ușa bisericii, ascultând huiduielile și batjocurile golanilor de afară. Lloyd făcu eforturi să-și păstreze calmul. Se uită spre mama lui cu o expresie neutră, fixată pe chip ca o mască. Fiecare părticică din trupul lui îl îndemna să se năpustească afară și să spargă capete.

După câteva clipe, publicul se mai liniști puțin. Își întoarseră din nou atenția spre Ethel, deși continuau să se foiască și să se uite înapoi peste umăr. Ruby bombăni:

— Suntem ca niște iepuri speriați, dârdâind de frică în vizuina noastră, în vreme ce vulpea latră afară.

Rosti aceste cuvinte pe un ton disprețuitor, iar Lloyd nu putea să nu îi dea dreptate.

Însă predicția mamei lui se dovedi adevărată - în curând, nimeni nu mai aruncă cu pietre, iar scandările se domoliră.

— De ce vor fasciștii violență? întrebă Ethel retoric. Poate că indivizii care scandează afară, în stradă, sunt simpli huligani, dar cineva îi manevrează, iar tactica lor are un scop precis. Dacă izbucnesc lupte de stradă, ei pot susține că ordinea publică a fost încălcată și că este nevoie de măsuri drastice pentru restaurarea domniei legii. Acele măsuri de urgență vor include scoaterea în afara legii a partidelor democratice, precum Partidul Laburist, interzicerea oricăror acțiuni ale sindicatelor și întemnițarea oamenilor fără un proces prealabil - oameni ca noi, oameni pașnici care au un singur păcat: nu sunt de acord cu guvernul. Vi se pare ceva improbabil, de neînchipuit, ceva ce nu

s-ar putea întâmpla niciodată? Ei bine, exact această tactică a fost folosită în Germania – și a funcționat.

Continuă să vorbească despre modalitățile prin care trebuiau să se opună fascismului: prin grupuri de discuție, prin întruniri precum aceea, prin trimiterea de scrisori către redacțiile ziarelor, prin folosirea fiecărui prilej care se ivea pentru a-i avertiza și pe ceilalți cu privire la acel pericol, însă până și lui Ethel îi venea greu să rostească toate acele cuvinte pe un ton curajos și hotărât.

Lloyd fusese atins în punctul sensibil de comparația cu iepurii pe care o făcuse Ruby. Se simțea ca un laș. Era atât de frustrat, încât abia se mai putea înfrâna.

Treptat, atmosfera din sală reveni la normal. Lloyd se întoarse către Ruby.

— Măcar iepurii sunt în siguranță, zise el.

— Da, pentru moment, replică ea. Dar vulpea se va întoarce.

(II)

— Dacă-ți place un băiat, poți să-l lași să te sărute pe gură, zise Lindy Westhampton, stând pe peluză în bătaia soarelui.

— Și dacă îți place mult de tot, poți să-l lași să te mângâie pe sâni, completă sora ei geamănă, Lizzie.

— Dar nu-l lăsa să-și coboare mâna sub talie.

— Nu până nu vă logodiți.

Daisy era intrigată. Se așteptase ca englezoaicele să fie mai inhibate, dar se înșelase. Gemenele Westhampton erau înnebunite după sex.

Daisy era încântată că fusese primită ca oaspete la Chibleigh, conacul de la țară al lui Sir Bartholomew „Bing” Westhampton. Asta o făcea să se simtă acceptată în societatea înaltă a Angliei. Însă nu îl întâlnise încă pe rege.

Își amintea umilința suferită la Clubul de lahting din Buffalo cu o rușine care încă o ustura, ca o arsură pe piele ce o ținea în continuare într-o durere agonizantă, mult după ce flacăra se stinsese. Dar de fiecare dată când simțea acea durere, se gândea cum avea să danseze cu regele și și le imagina pe toate – pe Dot Renshaw, Nora Farquharson, Ursula Dewar – holbându-se la poza ei din *The Buffalo Sentinel*, citind fiecare cuvânt din

articol, invidiind-o și dorindu-și să fi putut spune că i-au fost prietene.

La început îi fusese greu. Daisy sosise cu trei luni în urmă, împreună cu mama ei, Olga, și cu prietena ei, Eva. Tatăl său le făcuse legătura cu niște persoane care se dovediseră a nu face parte din crema scenei sociale londoneze. Daisy începuse să-și regrete ieșirea mult prea încrezătoare de la balul Clubului de lahting: dacă nu realiza nimic?

Însă era hotărâtă și ingenioasă, știind să profite de fiecare șansă care se ivea. Putea întâlni persoane de rang înalt chiar și la evenimentele mai puțin publice, precum cursele de cai și spectacolele de operă. Flirta cu bărbații și stârnea curiozitatea doamnelor, spunându-le că este bogată și necăsătorită. Multe familii aristocratice engleze fuseseră ruinate de criză și o moștenitoare americană ar fi fost binevenită chiar dacă nu era frumoasă și fermecătoare. Le plăcea accentul ei, tolerau faptul că ținea furculița în mâna dreaptă și se amuzau pentru că știa să conducă - în Anglia doar bărbații șofau. Erau multe englezoaice care știau să călărească la fel de bine ca Daisy, dar foarte puține arătau atât de obraznice și de sigure pe sine în șa. Unele femei mai în vârstă încă o priveau cu suspiciune pe Daisy, însă ea era convinsă că în cele din urmă avea să le cucerească și pe ele.

Îi fusese foarte ușor să flirteze cu Bing Westhampton. Bărbatul mărunțel precum un spiriduș, cu un zâmbet cuceritor, avea ochi buni la fetele frumoase; și Daisy simți instinctiv că era foarte posibil să nu fie vorba doar de ochi, dacă prindea ocazia unei hârjoneli prin grădină, în amurg. Era clar că fiicele lui semănau cu el în această privință.

Petrecerea organizată la conacul Westhampton era doar una dintre cele ținute în Cambridgeshire pentru a coincide cu Săptămâna de Mai. Printre oaspeți se numărau contele Fitzherbert, cunoscut și ca Fitz, și soția lui, prințesa Bea. Ea era contesă Fitzherbert, desigur, dar prefera titlul său rusesc de prințesă. Fiul lor mai mare, Boy, era student la Trinity College.

Prințesa Bea era una dintre doamnele care o priveau cu circumspecție pe Daisy. Fără să mintă de-a dreptul, Daisy lăsase lumea să creadă că tatăl ei era un nobil rus care pierduse totul la revoluție, și nu un simplu muncitor care fugise în America pentru a scăpa de poliție. Însă Bea nu se lăsase amăgită.

— Nu-mi amintesc de nicio familie Peshkov din Sankt Petersburg sau din Moscova, rostise ea, aproape fără să se mai prefacă nedumerită; iar Daisy se silise să zâmbească de parcă nu ar fi avut nicio importanță ce-și mai amintea prințesa.

Trei dintre fete erau de vârsta lui Daisy și a Evei: gemenele Westhampton și May Murray, fiica unui general. Balurile se lungeau pe întreaga durată a nopții, așa că toată lumea dormea până la prânz, însă după-amiezile erau anoste. Cele cinci fete leneveau în grădină sau se plimbau prin pădure. Acum, săltându-se în hamacul ei, Daisy zise:

— Ce poți face după ce te logodești?

Lindy zise:

— Poți să-i freci mădularul.

— Până ejaculează, rosti și sora ei.

May Murray, care nu era la fel de îndrăzneată precum gemenele, spuse:

— O, ce dezgustător!

Asta nu făcu decât să le dea apă la moară gemenelor.

— Sau poți să i-o sugi, zise Lindy. Asta le place cel mai mult.

— Încetați! protestă May. Deja fabulați.

Ele se opriră, socotind că o tachinaseră îndeajuns pe May.

— M-am plictisit, rosti Lindy. Ce-am putea face?

Pusă pe pozne, Daisy zise:

— Haideți să coborâm la cină îmbrăcate în haine bărbătești.

Regretă imediat cele spuse. O trăsnăie ca asta i-ar fi putut nenoroci cariera socială, aflată abia la început.

Buna-cuviință specific germană o făcu pe Eva să se simtă deranjată.

— Daisy, doar nu vorbești serios!

— Nu, recunosc eu ea. Glumeam.

Gemenele aveau părul blond și frumos al mamei lor, și nu buclele închise la culoare ale tatălui, însă moșteniseră de la el neobrăzarea, așa că fură încântate de idee.

— Diseară toți vor purta frac, așa că putem să le furăm jachetele, rosti Lindy.

— Da! încuviință sora ei. Hai s-o facem când se servește ceaiul!

Daisy înțelese că era prea târziu ca să mai dea înapoi.

May Murray zise:

— Nu vom putea merge la bal îmbrăcate așa!

Toți invitații de la petrecere urmau să meargă după cină la balul Trinity.

— O să ne schimbăm din nou înainte să plecăm, o asigură Lizzie.

May era o fată timidă, probabil intimidată de tatăl ei militar, care făcea întotdeauna orice hotărau celelalte fete. Fiind singura care se împotriva, Eva nu avu câștig de cauză, așa că rămase plănuț astfel.

Când sosi momentul să se îmbrace pentru cină, o menajeră aduse două costume de seară în dormitorul pe care Daisy îl împărțea cu Eva. Numele menajerei era Ruby. În ziua precedentă suferise îngrozitor din cauza unei dureri de măsea, așa că Daisy îi dăduse bani de dentist și Ruby fusese să și-o extragă. Acum ochii lui Ruby sclipeau de entuziasm și uitase complet de durere.

— Poftim, domnișoarelor! zise ea. Costumul lui Sir Bartholomew ar trebui să fie suficient de mic pentru dumneavoastră, domnișoară Peshkov, iar cel al domnului Andrew Fitzherbert cred că este pe măsura domnișoarei Rothmann.

Daisy își scoase rochia și își puse cămașa. Ruby o ajută să-și încheie nasturii și butonii de la manșete, cu care nu era obișnuită. Apoi își trase pe ea pantalonii lui Bing Westhampton, care erau negri, cu o dungă de satin. Își trase apoi bretelele peste umeri. Se simți un pic temerară când se încheie la prohab.

Niciuna dintre fete nu știa să facă nod la cravată, așa că rezultatele nu fură pe măsura așteptărilor. Însă Daisy puse cireașa pe tort când, cu ajutorul unui creion chimic, își desenă o mustață.

— Este nemaipomenită! spuse Eva. Ești și mai frumoasă așa! Daisy desenă favoriți pe obrazii Evei.

Cele cinci fete se întâlniră în dormitorul gemenelor. Daisy intră cu un mers de bărbat, făcându-le pe celelalte să chicotească isteric.

May dădu glas îngrijorării care o stăpânea și pe Daisy.

— Sper să nu intrăm în bucluc din cauza asta.

Lindy zise:

— Eh, și dacă intrăm, cui îi pasă?

Daisy decise să lase la o parte toate grijile și să se distreze, așa că porni în fruntea celorlalte spre salonaș.

Ajunseră acolo primele și găsiră camera goală. Repetând cuvinte auzite la Boy Fitzherbert, Daisy i se adresă majordomului cu o voce groasă și tărăgănată:

— Pune-mi un whisky, Grimshaw, rogu-te! Șampania asta are gust de pișat.

Celelalte chicotiră șocate, apoi pufniră în râs.

Bing și Fitz intrară împreună în încăpere. Vesta albă pe care o purta Bing o ducea pe Daisy cu gândul la o codobatură pestriță, o păsăruică îndrăzneată, cu penaj alb și negru. Fitz era un bărbat arătos de vârstă mijlocie, al cărui păr negru era presărat cu fire argintii. Din cauza unor răni de război șchiopăta puțin și avea o pleoapă lăsată pe un ochi; însă această dovadă de curaj în bătălie îl făcea și mai atrăgător.

Le văzu pe fete, se uită mai atent la ele, apoi exclamă „Dumnezeule!” pe un ton sever și dezaprobator.

Daisy avu un moment de panică. Oare stricase totul? Englezii puteau fi groaznic de rigizi, toată lumea știa asta. Oare avea să i se ceară să plece din casa aceea? Ce cumplit ar fi fost! Dot Renshaw și Nora Farquharson nu și-ar mai fi încăput în piele de bucurie dacă ea s-ar fi întors acasă acoperită de rușine. Mai bine murea.

Dar Bing izbucni în râs.

— Mi se pare nemaipomenit, rosti el. Vino să vezi și tu, Grimshaw.

Bătrânul majordom, care tocmai aducea o sticlă de șampanie într-un recipient argintiu cu gheață, le măsură sumbru din priviri. Pe un ton de-o falsitate nimicitoare, el rosti:

— Foarte amuzant, Sir Bartholomew.

Bing continuă să le privească pe toate cu o încântare amestecată cu lascivitate și Daisy realizează - prea târziu însă - că purtarea hainelor specifice sexului opus le putea sugera în mod greșit anumitor bărbați un grad de libertate sexuală și o disponibilitate de a experimenta - sugestie care putea duce, evident, la necazuri.

Pe măsură ce invitații se adunau pentru cină, majoritatea se hotărâu să urmeze exemplul gazdei, tratând șotia fetelor ca pe o năzbâtie amuzantă, deși Daisy putea vedea limpede că nu toți erau la fel de fermecați. Mama lui Daisy se albi de spaimă când le văzu, așezându-se repede, de parcă i s-ar fi înmuiat genunchii. Prințesa Bea, o femeie încorsetată, la vreo 40 de ani,

pesemne frumoasă la vremea ei, își încruntă dezaprobator fruntea pudrată. Însă Lady Westhampton era o femeie voioasă, care accepta viața cu un zâmbet tolerant pe buze (la fel cum își accepta și soțul): râse cu poftă și o feliicită pe Daisy pentru mustață.

Băieții, care veniră la urmă, fură și ei încântați. Fiul generalului Murray, locotenentul Jimmy Murray, nefiind la fel de rigid ca tatăl său, izbucni într-un hohot de răs. Cei doi frați Fitzherbert, Boy și Andy, intrară împreună, iar reacția lui Boy fu cea mai interesantă dintre toate. El se holbă la fete cu fascinație, aproape hipnotizat. Încercă să-și ascundă reacția prin voioșie, răsând cot la cot cu ceilalți bărbați, dar se vedea clar că era peste măsură de captivat.

La cină, gemenele preluară ideea lui Daisy și vorbiră ca bărbații, cu voci groase și însuflețite, făcându-i pe ceilalți să izbucnească în răs. Lindy ridică paharul de vin și zise:

— Cum ți se pare acest vin de Bordeaux, Liz?

Lizzie replică:

— Cred că-i puțin cam slab, bătrâne. Tare mi-e că Bing l-a îndoit.

Pe tot parcursul cinei, Daisy observă cum Boy o sorbea din priviri. Nu semăna cu chipeșul său tată, dar era destul de arătos la rândul său, având ochii albaștri ai mamei sale. Începu să se simtă stânjenită, de parcă el s-ar fi holbat la sânii ei. Ca să rupă vraja, îl întrebă:

— Și... ai început sesiunea, Boy?

— O, Doamne, nu! zise el.

Tatăl lui interveni:

— E prea ocupat să-și piloteze avionul ca să mai aibă timp de învățat.

Replica fu rostită ca o critică, însă tonul lăsa să se înțeleagă cât de mândru era de fapt Fitz de fiul său cel mare.

Boy se prefăcu revoltat.

— Asta-i o calomnie! rosti el.

Eva era consternată.

— Dar de ce mai mergi la universitate dacă nu vrei să înveți?

Lindy îi explică:

— Unii băieți nu se mai obosesc să termine facultatea, mai ales dacă nu sunt genul studios.

Lizzie adăugă:

— Și mai cu seamă dacă sunt bogați și leneși.

— Dar învăță! protestă Boy. Atâta doar că nu am de gând să merg la examene. Nu-i ca și cum aș fi nevoit să-mi câștig existența practicând medicina sau mai știu eu ce.

Boy urma să moștenească una dintre cele mai mari averi din Anglia la moartea lui Fitz. Iar norocoasa cu care avea să se căsătorească urma să fie contesă Fitzherbert.

Daisy zise:

— Stai așa! Chiar ai un avion personal?

— Da. Un Hornet Moth. Sunt membru al Clubului Aviatic al universității. Folosim un mic aerodrom din afara orașului.

— Nemaipomenit! Trebuie să mă iei și pe mine o dată!

Mama lui Daisy interveni:

— O, nu, Doamne ferește!

Boy o întrebă pe Daisy:

— Nu ți-ar fi frică?

— Nu, deloc!

— Atunci, te iau. Se întoarse spre Olga și adăugă: Este cât se poate de sigur, doamnă Peshkov. Vă promit că o voi aduce înapoi teafără și nevătămată.

Daisy era încântată.

Conversația trecu apoi la subiectul preferat al acelei veri: noul și stilatul rege al Angliei, Edward al VIII-lea, și povestea lui de dragoste cu Wallis Simpson, o americană despărțită de cel de-al doilea soț al său.

Presa londoneză nu pomenea nimic despre asta, mulțumindu-se să consemneze prezența doamnei Simpson pe listele de oaspeți de la diverse evenimente organizate de Casa Regală; însă mama lui Daisy primea ziarele americane, iar acestea musteau de speculații cu privire la divorțul soților Simpson și la posibila căsătorie a lui Wallis cu regele.

— Nici nu se pune problema, rosti Fitz cu severitate. Regele este capul Bisericii Anglicane. Pur și simplu nu se poate căsători cu o femeie divorțată.

Când femeile se retraseră, lăsându-i pe bărbați să-și savureze coniacul și trabucurile, fetele se duseră în grabă să se schimbe. Daisy hotărî să-și scoată în evidență feminitatea, așa că alege o rochie de bal din mătase roz cu floricele, la care avea o jachetă asortată, cu mâneci scurte și bufante.

Eva purta o rochie din mătase neagră, extrem de simplă, fără mâneci. În ultimul an slăbise, își schimbase coafura și învățase – sub îndrumarea lui Daisy – să se îmbrace într-un stil nepretențios, care i se potrivea cel mai bine. Eva era tratată acum ca o membră a familiei și Olgăi îi plăcea nespun să-i cumpere haine. Daisy se gândea la ea ca la o soră.

Afară era încă lumină când ei urcară în mașini și în trăsurile pentru a străbate cei opt kilometri până în centrul orașului.

Cambridge i se părea lui Daisy cel mai pitoresc loc pe care-l văzuse vreodată, cu străduțele sale șerpuitoare și cu clădirile elegante ale colegiilor. Opriră în față la Trinity și Daisy admiră statuia fondatorului acelei instituții, regele Henric al VIII-lea. Când trecură prin poarta de cărămidă veche din secolul al XVI-lea, Daisy scăpă o exclamație de plăcere la priveliștea ce-i apărură în fața ochilor: o curte mare și pătrată, cu o peluză verde și îngrijită, străbătută de alei pavate și cu o fântână extrem de complexă ca arhitectură în mijloc. Pe toate cele patru laturi, clădirile roase de vreme, din piatră aurie, constituiau fundalul pe care tinerii în frac dansau cu fete îmbrăcate splendid și pe unde zeci de ospățari în ținută de seară treceau cu tăvi pline cu pahare de șampanie. Daisy bătu din palme de fericire: era exact ce-i plăcea cel mai mult.

Dansă cu Boy, apoi cu Jimmy Murray, după care cu Bing, care o trase mai aproape de el, coborându-și mâna dreaptă de pe spatele ei pe șolduri. Ea decise să nu protesteze. Formația englezească interpretează o imitație insipidă de jazz american, însă cânta repede și tare, știind toate șlagărele recente.

Se lăsă întunericul și curtea pătrată fu luminată de făclii. Daisy luă o pauză pentru a vedea ce mai face Eva, care nu era foarte sigură pe sine, având nevoie uneori de prezentări. Însă părea că își făcuse griji inutile: o găsi pe Eva discutând cu un student extrem de arătos, într-un costum puțin cam mare pentru el. Eva i-l prezintă, spunându-i că se numește Lloyd Williams.

— Discutam despre fascismul din Germania, rosti Lloyd, ca și cum Daisy ar fi fost interesată să se alăture conversației.

— Cât de plictisitor din partea voastră, zise Daisy.

Ignorând replica ei, Lloyd spuse:

— Am fost la Berlin acum trei ani, când a venit Hitler la putere. Nu am întâlnit-o pe Eva atunci, dar se pare că avem câteva cunoștințe comune.

Apoi apăru Jimmy Murray și o invită pe Eva la dans. Lloyd părea vizibil dezamăgit să o vadă plecând, dar își reaminti bunele maniere și o invită la rândul lui pe Daisy, apropiindu-se împreună de formație.

— Prietena ta Eva este o persoană foarte interesantă, îi zise el.

— Vai, domnule Williams, asta-i exact ce vrea să audă orice fată de la partenerul ei de dans, replică Daisy.

De îndată ce rosti aceste cuvinte regretă că le spusese, temându-se că fusese prea arțăgoasă. Însă el păru amuzat. Zâmbind, îi spuse:

— O, Doamne, ai mare dreptate! Primesc dojana, căci este corectă. Trebuie să fiu mai galant.

Ei îi plăcu imediat felul în care reușea el să facă haz de sine însuși. Asta demonstra o mare încredere.

El o întrebă:

— Și tu stai la Chimbleigh, ca Eva?

— Da.

— Înseamnă că tu ești cea care i-a dat lui Ruby Carter bani pentru dentist.

— De unde mai știi și asta?

— Suntem prieteni.

Daisy era surprinsă.

— Sunt mulți studenți care se împrietenesc cu menajerele?

— O, Doamne, cât snobism! Și mama mea a fost menajeră înainte să ajungă deputat în Camera Comunelor.

Daisy se înroși imediat - detesta snobismul și îi acuza adeseori pe alții de asta, mai ales în Buffalo. Credea că ea nu va putea fi atinsă vreodată de asemenea atitudini nevrednice.

— Am cam început cu stângul, nu? spuse ea la sfârșitul dansului.

— Nu așa zice, răspunse el. Crezi că-i plictisitor să vorbești despre fascism și totuși găzduiești în casa ta o refugiată din Germania, ba chiar o inviți să te însoțească în Anglia. Consideri că menajerele nu ar trebui să se împrietenească cu studenții și totuși îi dai bani de dentist lui Ruby. Nu cred că voi mai întâlni vreo fată atât de fascinantă în seara asta.

— Voi lua asta drept un compliment.

— Iată-l și pe prietenul tău fascist, Boy Fitzherbert. Vrei să-l gonesc?

Daisy avu senzația că Lloyd abia aștepta un prilej pentru a se lua la hartă cu Boy.

— În niciun caz! rosti ea, întorcându-se și zâmbindu-i lui Boy.

Boy înclină scurt din cap către Lloyd.

— Bună seara, Williams!

— Bună seara, zise Lloyd. Am fost dezamăgit să constat că fasciștii tăi au mărșăluit pe Hills Road sâmbăta trecută.

— Ah, da, zise Boy. S-au ambalat un pic cam mult.

— M-a surprins mai ales pentru că ți-ai dat cuvântul de onoare că nu vor face asta.

Daisy observă că Lloyd era supărat din pricina asta, chiar dacă păstra la suprafață o mască de curtoazie rece. Boy refuză însă să-l ia în serios.

— Îmi pare rău, spuse el pe un ton detașat. Se întoarse apoi spre Daisy și zise: Hai să vezi biblioteca, îi zise el. Este proiectată de Christopher Wren.

— Cu mare plăcere! acceptă Daisy.

Îi făcu lui Lloyd cu mâna în semn de rămas-bun și îl lăsă pe Boy să o ia de braț. Lloyd păru dezamăgit să o vadă plecând, ceea ce îi produse lui Boy o mare satisfacție.

Pe latura de vest a curții pătrate se afla un pasaj care ducea într-o altă curte, în capătul căreia se vedea o singură clădire. Daisy admiră arcadele de la parter. Boy îi spuse că toate cărțile se aflau la etaj, întrucât râul Cam își mai ieșea din matcă uneori.

— Hai să mergem să ne uităm la râu, rosti el. Este foarte frumos noaptea.

Chiar dacă Daisy avea 20 de ani și era lipsită de experiență, știa că Boy nu ținea morțiș să admire râul noaptea. Însă încă se întreba, după ce remarcase reacția lui atunci când o văzuse îmbrăcată în haine bărbătești, dacă nu cumva prefera băieții. Probabil că avea să afle în curând.

— Tu îl cunoști pe rege? îl întrebă ea în timp ce el o conducea de-a lungul unei alte curți.

— Da. Este mai degrabă prieten cu tata, evident, dar mai vine pe la noi câteodată. Și pot să-ți spun că este foarte receptiv la unele dintre ideile mele politice.

— Mi-ar plăcea nespun să-l întâlnesc.

Știa că dădea senzația de naivitate, dar asta era șansa ei și nu avea de gând să-i dea cu piciorul.

Trecură printr-o poartă și ieșiră pe o peluză netedă ce cobora lin spre un râu îngust și mărginit de ziduri.

— Zona asta se numește The Backs, îi explică Boy. Majoritatea colegiilor mai vechi dețin terenurile de pe cealaltă parte.

O cuprinse de mijloc în timp ce se apropiau de un mic pod. Mâna lui urcă pe spatele ei, ca din întâmplare, până ce ajunse cu arătătorul sub sânul ei.

În capătul celălalt al podului doi servitori în uniformă stăteau de strajă, probabil pentru a ține la depărtare nepoftiții. Unul dintre bărbați murmură „Bună seara, domnule viconte de Aberowen”, iar celălalt își înăbuși un rânet. Boy răspunse printr-o înclinare aproape imperceptibilă a capului. Daisy se întrebă câte alte fete mai fuseseră în locul ei.

Știa că Boy avea motivele lui pentru a-i oferi acest tur și, într-adevăr, el se opri în întineric și-i puse mâinile pe umeri.

— Vreau să-ți spun că ai fost de-a dreptul fermecătoare în ținuta de la cină.

Avea glasul răgușit din cauza anticipării.

— Mă bucur că ți-a plăcut.

Daisy își dădu seama că momentul sărutului era iminent și acest gând o excită, dar încă nu era pregătită. Îi puse o mână în piept, ținându-l la distanță.

— Chiar îmi doresc să fiu prezentată la curtea regală, îi zise ea. Se poate aranja sau este prea dificil?

— Nu-i dificil deloc, zise el. Cel puțin, nu pentru familia mea. Și nu pentru o fată atât de frumoasă ca tine.

Își aplecă nerăbdător capul spre ea, dar ea se trase într-o parte.

— Și vei face asta pentru mine? Vei aranja să fiu prezentată?

— Desigur.

Se apropie de el și-i simți erecția prin pantaloni. „Deci nu preferă băieții, la urma urmei.”

— Promiți? Îl întrebă ea.

— Promit, rosti el, cu răsuflarea întretăiată.

— Mulțumesc, spuse ea, lăsându-l apoi să o sărute.

(III)

Căsuța de pe Wellington Row, Aberowen, South Wales, era plină ochi la ora unu, sâmbătă după-amiază. Bunicul lui Lloyd stătea la masa din bucătărie, mândru nevoie mare. Într-o parte îl avea pe fiul său, Billy Williams, un miner ajuns deputat de Aberowen în Camera Comunelor. În cealaltă îl avea pe nepotul său, Lloyd, student la Universitatea Cambridge. Mai lipsea fiica lui, și ea parlamentară. Aceasta era dinastia Williams. Niciunul dintre ei nu i-ar fi spus astfel – noțiunea de dinastie era nedemocratică, iar acești oameni credeau în democrație așa cum papa credea în Dumnezeu –, însă Lloyd bănuia că Bunicul se gândea la asta.

La masă mai era și prietenul de-o viață al unchiului Billy (și totodată agentul său), Tom Griffiths. Lloyd era onorat să stea alături de asemenea oameni. Bunicul era un veteran al sindicatului minier; unchiul Billy fusese judecat în fața curții marțiale în 1919, pentru că dăduse în vileag războiul secret purtat de Marea Britanie împotriva bolșevicilor; Tom luptase alături de Billy în Bătălia de pe Somme. Se afla într-o companie mai selectă decât dacă ar fi cinat cu familia regală.

Bunica lui Lloyd, Cara Williams, îi servise cu tocăniță de carne și cu pâine de casă, iar acum beau ceai și fumau. Prietenii și vecinii veniseră și ei, așa cum făceau de fiecare dată când Billy era acolo, și vreo șase oameni se rezemau de pereți, fumând pipe și țigări de foi, umplând bucătărioara cu miros de bărbați și de tutun.

Billy era scund și lat în umeri, ca mulți mineri, însă – spre deosebire de ceilalți – era bine îmbrăcat: purta un costum bleumarin, o cămașă albă și curată și o cravată roșie. Lloyd observă că toată lumea i se adresa pe numele mic, parcă pentru a sublinia faptul că era unul dintre ei și că-și trăgea puterea din voturile lor. Lui Lloyd îi spuneau „flăcău”, lăsând clar de înțeles că nu erau foarte impresionați de statutul său de student la universitate. Însă Bunicului îi spuneau „domnul Williams”: el era cel pe care îl respectau cu adevărat.

Prin deschizătura ușii din spate, Lloyd putea vedea movila de zgură de la mină, un munte tot mai înalt care se întinsese până la ulița din spatele casei.

Lloyd își petrecea vacanța de vară ca organizator cu salariu minim pentru ortacii rămași fără un loc de muncă. Proiectul lor era să renoveze Biblioteca Institutului Minier. Pentru Lloyd,

munca fizică pe care o făcea aici, șmirgheluire, văruind și făcând rafturi, reprezenta o schimbare binevenită după lecturarea lui Schiller în germană și a lui Molière în franceză. Savura din plin glumele celorlalți: moștenise de la mama lui predilecția pentru umorul galez.

Totul era grozav, dar aici nu se lupta cu fascismul. Se înfiora de fiecare dată când își amintea cum se ascunsese în capela baptistă în vreme ce Boy Fitzherbert și ceilalți bătauși care scandau pe stradă aruncau cu pietre în ferestre. Cât și-ar fi dorit să poată ieși din clădire și să pocnească pe cineva! Ar fi fost o prostie, dar măcar s-ar fi simțit mai bine. Se gândea la asta în fiecare noapte înainte să adoarmă.

Se gândea și la Daisy Peshkov, în jacheta ei roz de mătase, cu mâneci bufante.

O revăzuse pe Daisy în Săptămâna de Mai. Fusese la un recital în capela de la King's College, întrucât studentul din camera alăturată de la căminul Emmanuel cânta la violoncel; iar Daisy se aflase și ea în public, alături de familia Westhampton. Purta o pălărie de paie cu borurile răsucite în sus, care o făcea să arate ca o școlăriță neastâmpărată. Se dusese la ea după recital, punându-i întrebări despre America, unde el nu fusese niciodată. Voia să afle despre administrația președintelui Roosevelt și dacă britanicii puteau învăța ceva din aceasta, însă Daisy nu vorbea decât despre partide de tenis, meciuri de polo și cluburi de iahting. Chiar și așa, el fu din nou captivat de ea.

Îi plăcea sporovăiala ei voioasă, punctată ocazional de remarci neașteptate și sarcastice. El îi spusese „Nu vreau să te rețin - voiam doar să te întreb câte ceva despre Noua Învoială”, iar ea îi replicase: „O, Doamne, cum mai știi tu să măgulești o fată!” Însă, la despărțire, ea îi zisese: „Sună-mă când vii la Londra - Mayfair 2434”.

Astăzi venise la bunici ca să servească prânzul, urmând ca apoi să se ducă la gară. Avea câteva zile libere de pe șantier, așa că se ducea cu trenul la Londra pentru o scurtă vacanță. Spera să dea cumva de Daisy, de parcă Londra ar fi fost un orașel ca Aberowen.

Pe șantier se ocupa și de educația politică, așa că îi spuse bunicului său că pregătise o serie de prelegeri din partea unor profesori stângiști de la Cambridge.

— Le-am explicat că este o șansă nemaipomenită de a ieși din turnul lor de fildeș și de a cunoaște clasa muncitoare și le-a fost greu să mă refuze.

Bunicul îl fulgeră cu ochii săi albaștri.

— Sper ca flăcăii noștri să învețe câte ceva despre lumea reală.

Lloyd arătă spre fiul lui Tom Griffiths, care stătea în pragul ușii și asculta. La cei 16 ani ai săi, Lenny avea deja pe obraji umbra de barbă neagră caracteristică bărbaților din familia Griffiths, umbră ce nu dispărea nici măcar atunci când erau proaspăt rași.

— Lenny a avut o dispută cu un lector marxist.

— Bravo ție, Len, rosti Bunicul.

Marxismul era popular în South Wales, zonă numită uneori în glumă Mica Moscova, însă Bunicul rămăsese un anticomunist înverșunat.

Lloyd zise:

— Spune-i bunicului ce i-ai spus lectorului, Lenny.

Lenny rânji și rosti:

— În 1872, liderul anarhist Mikhail Bakunin l-a avertizat pe Karl Marx că, dacă vor ajunge la putere, comuniștii vor fi la fel de asupritori precum aristocrația pe care o înlocuiau. După cele petrecute în Rusia, se mai poate spune oare că Bakunin s-a înșelat?

Bunicul bătu din palme. În casa lui era mereu apreciat un argument solid.

Bunica lui Lloyd îi turnă o ceașcă de ceai. Cara Williams era căruntă, plină de riduri și încovoiată de spate, ca toate femeile de vârsta ei din Aberowen. Îl întrebă pe Lloyd:

— Ai început să faci curte vreunei fete, scumpul meu?

Bărbații rânjiră și-și făcură cu ochiul. Lloyd se îmbujoră.

— Sunt prea ocupat cu învățatul, bunico.

Dar în minte îi apăru imaginea lui Daisy Peshkov și a numărului ei de telefon: Mayfair 2434.

Bunica lui continuă:

— Și atunci, cine-i Ruby Carter asta?

Bărbații râseră, iar unchiul Billy zise:

— Te-a prins, flăcău!

Era evident că mama lui Lloyd le pomenise despre asta.

— Ruby este persoana care se ocupă de înscrieri și de cotizații la filiala din Cambridge a Partidului Laburist, atâta tot, se apără Lloyd.

Billy rosti pe un ton sarcastic:

— Da, da, foarte convingător, ce să spun!

Și bărbații râseră din nou.

— Nu ai vrea să mă vezi ieșind în oraș cu Ruby, bunico, zise Lloyd. Poartă haine prea strâmte pentru gustul dumitale.

— Nu pare foarte potrivită, în cazul ăsta, recunosc Cara. Ești om cu facultate acum. Trebuie să țintești mai sus.

Și ea era la fel de snoabă ca Daisy, remarcă Lloyd.

— Nu-i nimic în neregulă cu Ruby Carter, spuse el. Doar că nu sunt îndrăgostit de ea.

— Trebuie să te însori cu o femeie educată, o învățătoare sau o asistentă medicală.

Problema era că avea dreptate. Lui Lloyd îi plăcea de Ruby, dar nu ar fi iubit-o niciodată. Era destul de frumoasă, și inteligentă pe deasupra, iar Lloyd nu rămânea deloc nepăsător față de silueta ei voluptuoasă, însă știa că ea nu era potrivită pentru el. Ba, mai mult, Bunica sesizase exact punctul nevralgic: vederile lui Ruby era limitate, iar orizonturile ei mărginite. Nu era fascinantă. Nu ca Daisy.

— Gata, destul cu pălăvrăgeala despre femei, interveni Bunicul. Billy, spune-ne care sunt ultimele vești din Spania.

— Sunt proaste, zise Billy.

Toată Europa era cu ochii pe Spania. Guvernul de stânga ales în februarie, cu un an în urmă, avusese de înfruntat o lovitură de stat militară, susținută de fasciști și de conservatori. Generalul rebel Franco câștigase și sprijinul Bisericii Catolice. Vestea zguduise ca un cutremur tot continentul. Oare avea să cadă și Spania sub blestemul fascismului, după Germania și Italia?

— Revolta a fost făcută de mântuială, cum probabil știi, și a fost cât pe ce să eșueze, continuă Billy. Însă Hitler și Mussolini au sărit în ajutorul lui Franco și au salvat insurecția prin aducerea a mii de soldați rebeli din nordul Africii drept întăriri.

Lenny adăugă:

— Iar sindicatele au salvat guvernul!

— Așa este, confirmă Billy. Guvernul a reacționat cu lentoare, însă sindicatele au organizat muncitorii și i-au înarmat cu tot ce-

au găsit prin arsenalele militare, pe vase, prin magazinele de arme și prin alte locuri.

Bunicul rosti:

— Măcar ripostează cineva. Până acum fasciștii și-au făcut de cap cum au vrut. În Renania și Abisinia au dat buzna și au luat ce-au dorit. Slavă Domnului că mai există și spanioli, zic eu. Măcar ei au îndrăzneala de a spune nu.

Oamenii din încăpere murmurară aprobator.

Lloyd își aminti din nou acea după-amiază de sâmbătă din Cambridge. Și el îi lăsase pe fasciști să-și facă de cap. Încă mai fierbea de frustrare.

— Dar oare pot câștiga? zise Bunicul. Armele par să fie problema acum, nu?

— Da, rosti Billy. Germanii și italienii îi aprovizionează pe rebeli cu arme și cu muniție, dar și cu avioane de vânătoare și piloți. Însă nimeni nu ajută guvernul spaniol ales democratic.

— Și de ce nu? La dracu'! izbucni Lenny mânios.

Cara își ridică privirea de la plită. Ochii ei negri, mediteraneeni scăpărară dezaprobator, iar Lloyd întrezări fata frumoasă de altădată.

— Fără vorbe de-astea în bucătăria mea! zise ea.

— Iertați-mă, doamnă Williams.

— Pot să vă spun eu cum stau lucrurile în realitate, rosti Billy, iar oamenii amuțiră, ascultându-l cu atenție. Premierul francez Leon Blum - socialist, după cum știți - era hotărât să le ofere ajutor. Are deja un vecin fascist, Germania, și ultimul lucru pe care și-l dorește este să se trezească cu un regim fascist și la granița de sud. Expedierea de arme către guvernul spaniol ar înfuria dreapta din Franța și pe socialiștii catolici, dar Blum și-ar putea apăra decizia dacă ar avea sprijin britanic, putând susține că înarmarea guvernului este o inițiativă internațională.

Bunicul zise:

— Și ce s-a întâmplat?

— Guvernul nostru l-a făcut să se răzgândească. Blum a venit la Londra și ministrul de externe, Anthony Eden, l-a anunțat că nu poate conta pe sprijinul nostru.

Bunicul se înfurie.

— Și de ce are nevoie de sprijin? Cum poate un premier socialist să se lase intimidat de guvernul conservator al unei alte țări?

— Simplu: pentru că există pericolul unei lovituri de stat militare și în Franța, explică Billy. Presa franceză susține dreapta cu înverșunare, ceea ce îi încurajează pe fasciștii de acolo. Blum le poate ține piept câtă vreme are sprijin britanic – dar nu mai este la fel de sigur fără acesta.

— Deci guvernul nostru conservator iar se poartă cu mănuși cu fascismul!

— Conservatorii noștri au investiții în Spania – în vin, textile, cărbune, oțel – și se tem că guvernul de stânga îi va expropria.

— Și America? Ei cred cu tărie în democrație. O să vândă arme Spaniei, nu?

— Așa s-ar crede. Însă există o presiune catolică bine finanțată, condusă de un milionar numit Joseph Kennedy, care se opune oricărei tentative de ajutorare a guvernului spaniol. Și orice președinte democrat are nevoie de susținerea catolicilor. Roosevelt nu va face nimic care să pună în pericol Noua Învoială.

— Și totuși, putem face ceva, rosti Lenny Griffiths, cu o expresie de sfidare adolescentină pe chip.

— Ce anume, Len? îl întrebă Billy.

— Putem merge să luptăm în Spania.

Tatăl lui zise:

— Lasă prostiile, Lenny.

— Sunt mulți oameni care vor să se ducă acolo, din toată lumea, chiar și din America. Vor să formeze unități de voluntari care să lupte alături de armata regulată.

Lloyd se îndreptă de spate. Era prima oară când auzea acest lucru.

— Serious? De unde știi? întrebă el.

— Am citit în *Daily Herald*.

Lloyd se simți energizat: voluntarii mergeau în Spania ca să lupte împotriva fasciștilor!

Tom Griffiths îi zise lui Lenny:

— Ei bine, tu n-o să te duci și cu asta am încheiat discuția.

Billy spuse:

— Ți-aduci aminte de băieții ăia care au mințit cu privire la vârsta lor ca să lupte în Marele Război? Au fost cu miile.

— Da, și complet nefolositori, în marea lor majoritate, replică Tom. Îmi amintesc de puștiul ăla care plângea înainte de Somme. Cum îl chema, Billy?

— Owen Bevin. A fugit, nu?

— Da - până în fața plutonului de execuție. Nenorociții l-au împușcat pentru dezertare. Avea 15 ani bietul țânc.

Lenny spuse:

— Eu am 16.

— Da, pufni tatăl său. Mare diferență, ce să zic!

Bunicul interveni:

— Lloyd o să piardă trenul de Londra, care pleacă peste vreo zece minute.

Lloyd fusese atât de bulversat de dezvăluirea lui Lenny, încât nu se mai uitase la ceas. Sări în picioare, își sărută bunica și își luă valijoara.

Lenny îi zise:

— Vin cu tine la gară.

Lloyd își luă rămas-bun și porniră grăbiți la vale. Lenny rămase tăcut, având un aer preocupat. Lloyd se bucura că nu trebuia să vorbească: voia să-și pună ordine în gânduri.

Trenul era tras la peron. Lloyd cumpără un bilet până la Londra, la clasa a III-a. Pe când se pregătea să urce în vagon, Lenny îi zise:

— Ia spune-mi, Lloyd, cum poți obține un pașaport?

— Chiar ai de gând să pleci în Spania, deci?

— Haide, omule, nu mă lua în râs! Chiar vreau să știu.

Se auzi un fluier. Lloyd urcă la bord, închise ușa și deschise fereastra.

— Te duci la poștă și ceri un formular, îi spuse el.

Lenny rosti descumpănit:

— Dacă mă duc la oficiul poștal din Aberowen și cer un formular pentru pașaport, mama o să afle în treizeci de secunde.

— Atunci, du-te la Cardiff, îi zise Lloyd, apoi trenul se urni din loc.

Se așeză la locul lui și scoase din buzunar un exemplar din *Roșu și negru* al lui Stendhal, varianta originală, în franceză. Privi în gol către pagini, fără să vadă ce era scris acolo. Era stăpănit de un singur gând: să meargă în Spania.

Știa că ar fi trebuit să se teamă, dar nu simțea decât entuziasm la perspectiva unei confruntări - a unei confruntări reale, nu a unor simple întruniri - cu genul de oameni care asmuțiseră câinii asupra lui Jörg. Nu încăpea îndoială că avea să

resimtă și frică mai târziu. Nici înaintea unui meci de box nu se temea, în vestiarul său. Dar când intra în ring și îl vedea pe omul care voia să-l bată măr, când îi vedea umerii musculoși, pumnii grei și chipul plin de răutate, simțea cum i se uscă gura și cum îi bubuie inima în piept, fiind nevoit să-și înăbușe impulsul de a se întoarce și de a o lua la fugă.

Însă momentan își făcea griji mai degrabă din cauza părinților săi. Bernie era extrem de mândru că fiul său vitreg studia la Cambridge - se lăudase prin tot cartierul - și ar fi fost devastat dacă Lloyd pleca înainte să-și ia diploma. Ethel ar fi fost speriată de gândul că fiul ei ar fi putut fi rănit sau ucis. Amândoi aveau să se supere cumplit.

Și mai erau și alte probleme. Cum putea ajunge în Spania? În ce oraș trebuia să meargă? Cum avea să-și plătească această călătorie? Însă un singur obstacol i se părea de netrecut.

Daisy Peshkov.

Își zise că era ridicol. O întâlnise de două ori, iar ea nu era foarte interesată de el. Iar asta era o atitudine de bun-simț, fiindcă într-adevăr nu erau făcuți unul pentru celălalt. Ea era fiica unui milionar, o femeie de lume superficială, care considera că discuțiile despre politică sunt plictisitoare. Îi plăceau bărbații de genul lui Boy Fitzherbert: nici nu mai trebuia o altă dovadă că era nepotrivită pentru Lloyd. Și totuși, nu și-o putea scoate din minte, iar gândul că va pleca în Spania și va pierde orice șansă de a o revedea îl umplea de amărăciune.

Mayfair 2434.

Îi era rușine de șovăiala lui, mai ales când își amintea hotărârea nestrămutată a lui Lenny. Lloyd vorbea despre lupta împotriva fascismului de ani de zile. Acum, că se ivise ocazia, cum ar fi putut să nu se ducă și el?

Ajunse în gara Paddington din Londra, luă metrourul până în Aldgate și se duse pe jos până la casa de pe Nutley Street unde se născuse. Descuie ușa și intră. Locul nu se schimbase prea mult din copilăria lui, una dintre puținele noutăți fiind reprezentată de telefonul de pe o măsuță aflată lângă cuier. Era singurul telefon de pe strada lor și vecinii îl tratau ca pe o proprietate publică. Lângă aparat se afla o cutie în care lăseau banii pentru apelurile date.

Mama sa era în bucătărie. Avea pălăria pe cap, fiind pregătită să plece la o întrunire a Partidului Laburist – cum altfel? –, însă puse ceainicul pe foc și-i făcu ceai.

— Ce mai fac cei de-acasă, din Aberowen? îl întrebă ea.

— Unchiul Billy a venit acolo pentru week-end, răspuse el. Toți vecinii au dat năvală în bucătăria bunicului. Parcă este o curte medievală.

— Bunicii tăi sunt bine?

— Bunicul este așa cum îl știi. Bunica mi s-a părut îmbătrânită. Făcu o pauză, apoi adăugă: Lenny Griffiths vrea să plece în Spania, ca să lupte împotriva fasciștilor.

Ea își țuguie buzele, dezaprobatore.

— Serios?

— Mă bate gândul să mă duc cu el. Ce părere ai?

Se aștepta ca ea să se opună, dar – chiar și așa – reacția ei îl surprinse.

— Să nu te pună dracu'! rosti ea cu sălbăticie.

Nu avea aceeași aversiune față de sudalme precum Bunica.

— Nici să nu te aud! Trânti ceainicul pe masa din bucătărie și spuse: Te-am adus pe lume cu chinuri și suferință, te-am crescut, te-am încălțat și te-am trimis la școală și nu am făcut toate astea ca tu să te jertfești zadarnic într-un blestemat de război!

El fu descumpănit.

— Nu am de gând să-mi jertfesc viața zadarnic, replică el. Dar aș putea să mi-o risc pentru o cauză în care tu m-ai făcut să cred!

Spre uimirea lui, ea izbucni în plâns. Plângea foarte rar – de fapt, Lloyd nici nu-și mai amintea când o văzuse ultima oară în lacrimi.

— Nu plânge, mamă! O cuprinse de umeri cu brațul și adăugă: Nu s-a întâmplat nimic încă.

Bernie intră în bucătărie, un bărbat îndesat, de vârstă mijlocie, cu o chelie în creștetul capului.

— Ce s-a întâmplat? rosti el, ușor speriat.

Lloyd spuse:

— Îmi pare rău, tată. Eu am supărat-o.

Se trase înapoi și îl lăsă pe Bernie să o îmbrățișeze pe Ethel.

Ea se tângui:

— Vrea să se ducă în Spania! O să fie omorât!

— Hai să ne calmăm cu toții și să discutăm lucrurile pe îndelete, rosti Bernie.

Era un om rezonabil, care purta un costum închis la culoare (la fel de rezonabil) și pantofi reparați în nenumărate rânduri, cu tălpi rezonabil de groase. Fără îndoială că acesta era și motivul pentru care îl vota lumea: era un politician local, reprezentând cartierul Aldgate în Consiliul Districtual al Londrei. Lloyd nu-și cunoscuse niciodată tatăl adevărat, dar nu-și putea închipui că ar fi putut să-l iubească mai mult decât pe Bernie, care fusese un tată vitreg blajin, mereu gata să-i ofere alinare și sfaturi, recurgând foarte rar la porunci sau la pedepse. Îl trata pe Lloyd la fel ca pe propria fiică, Millie.

Bernie o convinsese pe Ethel să se așeze la masa din bucătărie, iar Lloyd îi turnă o ceașcă de ceai.

— Am crezut la un moment dat că fratele meu a murit, zise Ethel, cu lacrimile șiroindu-i pe obraji. Telegramele soseau pe Wellington Row și bietul băiat de la poștă trebuia să meargă din casă în casă, pentru a le da oamenilor hârtiile care-i anunțau că fiii și soții lor muriseră. Bietul flăcău, cum îl chema oare? Geraint, parcă. Însă nu ne-a adus niciodată o telegramă și, în micimea sufletului meu, i-am mulțumit lui Dumnezeu fiindcă muriseră alții, nu și Billy al nostru!

— Nu ai deloc un suflet mic, spuse Bernie mângâind-o.

Sora vitregă a lui Lloyd, Millie, apăru de la etaj. Avea 16 ani, dar părea mai în vârstă, mai ales când era îmbrăcată ca în seara aceea, în haine negre și stilate și cu cercei mici de aur în urechi. Vreme de doi ani lucrase într-un magazin de accesorii pentru dame din Aldgate, dar era isteață și ambițioasă, așa că de câteva zile obținuse o slujbă într-un magazin universal de lux din West End. Se uită la Ethel și zise, cu un puternic accent de East End:

— Ce s-a întâmplat, mamă?

— Fratele tău vrea să plece în Spania ca să moară pe-acolo! răspunse Ethel printre lacrimi.

Millie îi aruncă lui Lloyd o privire acuzatoare.

— Ce te-a apucat?

Millie îi găsea mereu câte un cusur fratelui său mai mare, despre care credea că este mult prea iubit, și asta pe nedrept.

Lloyd replică pe un ton afectuos și răbdător:

— Lenny Griffiths din Aberowen se duce să se lupte cu fasciștii și i-am spus mamei că mă bate gândul să-l însoțesc.

— Mda, să mai pună bază omu' în tine, rosti Millie dezgustată.

— Mă îndoiesc că poți ajunge acolo, spuse Bernie, o fire întotdeauna practică. La urma urmei, țara este în plin război civil.

— Pot lua trenul până la Marseille. Barcelona nu este departe de granița cu Franța.

— 130 sau 140 de kilometri. Plus traversarea piscurilor reci ale Pirineilor.

— Trebuie să existe vase care să meargă de la Marseille la Barcelona. Nu-i atât de departe pe mare.

— Este adevărat.

— Încetează, Bernie! strigă Ethel. Parcă ați discuta despre cea mai scurtă cale către Piccadilly Circus. Vrea să meargă la război! Nu voi îngădui una ca asta.

— Are 21 de ani totuși, zise Bernie. Nu-l putem opri.

— Știu bine câți ani are, la dracu'!

Bernie se uită la ceas.

— Trebuie să mergem la întrunire. Tu ești principalul orator. Iar Lloyd nu pleacă în Spania în seara asta.

— De unde știi? pufni ea. Poate că o să ne întoarcem acasă și o să găsim un bilet în care o să ne spună că a plecat cu trenul la Paris!

— Uite cum facem, zise Bernie. Lloyd, promite-i mamei tale că nu vei pleca în următoarea lună, măcar. Oricum, nu-i o idee rea - trebuie să vezi mai întâi cum stau lucrurile înainte de a te duce acolo. Liniștește-o, măcar o vreme! Apoi, putem discuta din nou despre asta.

Era un compromis tipic pentru Bernie, calculat astfel încât oamenii să lase de la ei fără să simtă că pierd ceva; însă Lloyd nu dorea să-și ia un angajament. Pe de altă parte însă, nici nu putea să sară în primul tren. Trebuia să afle ce condiții pregătise guvernul spaniol pentru primirea voluntarilor. Ideal ar fi fost să plece împreună cu Lenny și cu alți camarazi. Aveau nevoie de vize, de bani străini, de bocanci...

— În regulă, spuse el. Nu voi pleca vreme de-o lună.

— Promite, insistă mama lui.

— Promit.

Ethel se calmă. După câteva minute își pudră fața, recăpătându-și aerul normal. Își bău ceaiul, apoi își puse haina și plecă împreună cu Bernie.

— Hai că plec și eu, spuse Millie.

— Unde te duci? o întrebă Lloyd.

— La Gaiety.

Gaiety era un teatru de estradă din East End.

— Cum, lasă și puști de 16 ani acolo?

Ea ridică din sprâncene.

— Cine zice că am 16 ani? Eu nu. Oricum, vine și Dave și el are doar 15 ani.

Se referea la vărul lor, David Williams, fiul unchiului Billy și al mătușii Mildred.

— Distracție plăcută, atunci.

Ea se duse până la ușă, apoi făcu cale întoarsă.

— Ai grijă doar să nu te omoare ăia în Spania, neghiobule.

Îl cuprinse în brațe și îl strânse la piept, apoi plecă fără să mai spună nimic.

Când auzi ușa închizându-se, el se duse la telefon. Nu trebuia să se străduiască să-și amintească numărul. Încă o vedea pe Daisy cu ochii minții, răsucindu-se spre el, zâmbind cuceritor pe sub borurile pălăriei și zicându-i: „Mayfair 2434”.

Ridică receptorul și formă numărul.

Ce avea să-i spună? „Mi-ai zis să te sun, așa că te-am sunat.” Nu se cădea. Adevărul? „Nu te admir deloc, dar nu pot să mi te scot din minte.” Ar fi trebuit să o invite undeva, dar unde? La o întrunire a Partidului Laburist?

O voce de bărbat răspunse:

— Alo? Locuința doamnei Peshkov. Bună seara!

Tonul respectuos îl făcu pe Lloyd să-și spună că omul era majordom. Fără îndoială că mama lui Daisy închiriasse o casă în Londra cu tot cu personalul acesteia.

— Mă numesc Lloyd Williams... Intenționa să spună ceva care să explice sau să justifice apelul său, dar până la urmă rosti primul lucru care-i trecu prin minte: ... de la Emmanuel College.

Asta nu însemna nimic, dar spera să sune impresionant.

— Pot vorbi cu domnișoara Daisy Peshkov, vă rog?

— Nu, îmi pare rău, domnule profesor Williams, răspunse majordomul, presupunând că Lloyd era vreun cadru academic. Au plecat cu toții la operă.

Desigur, se gândi Lloyd dezamăgit. Nicio femeie de lume nu era acasă seara, cu atât mai puțin sâmbăta.

— Ah, îmi amintesc, minți el. Mi-a spus că se duce la operă, dar am uitat. Sunt la Covent Garden, nu?

Își țin răsuflarea, iar majordomul, deloc suspicios, îi zise:

— Da, domnule. Cred că s-au dus la *Flautul fermecat*.

— Vă mulțumesc, zise Lloyd, apoi puse receptorul în furcă.

Se duse în camera sa și se schimbă. În West End, cei mai mulți dintre oameni purtau haine de seară chiar și atunci când mergeau la cinema. Dar ce avea să facă după ce ajungea acolo? Nu-și putea permite un bilet la operă și oricum spectacolul era pe terminate.

Luă metrourl. Opera Regală era situată în mod absurd lângă Covent Garden, piața de fructe și legume a Londrei. Cele două instituții coexistau armonios, având orare cu totul diferite: piața se deschidea la trei-patru dimineața, când petrecăreții londonezi abia începeau să se îndrepte spre casă, și se închidea înainte de matineu.

Lloyd trecu pe lângă tarabele goale ale pieței, uitându-se prin ușile cu geamuri ale clădirii operei. Sala de la intrare era luminată, dar pustie, și se puteau auzi acordurile înfundate ale simfoniei lui Mozart. Intră în clădire. Adoptând o manieră detașată, specifică celor din clasa de sus, se adresă unui ușier:

— La ce oră cade cortina?

Dacă ar fi purtat costumul său de tweed, probabil că i s-ar fi spus că nu-i treaba lui, însă jacheta de seară era o uniformă încărcată de autoritate, așa că ușierul îi zise:

— Peste vreo cinci minute, domnule.

Lloyd înclină ușor din cap. S-ar fi dat de gol dacă spunea „mulțumesc”.

Leși din clădire și se plimbă puțin pe stradă. Era un moment de acalmie. În restaurante, lumea comanda cafele; în cinematografe, filmul se apropia de punctul culminant. Totul avea să se schimbe în curând, iar străzile urmau să se umple de oameni strigând după taxiuri, îndreptându-se spre cluburi de noapte, sărutându-se de rămas-bun prin stațiile de autobuz sau grăbindu-se să prindă ultimul metrou spre casele lor din suburbii.

Se întoarse la operă și intră din nou în clădire. Orchestra amuțise, iar spectatorii tocmai începeau să iasă din sală. Abia

scăpați din temnița scaunelor, vorbeau acum cu însufletire, lăudându-i pe cântăreți, criticând costumele sau făcându-și planuri pentru cine târzii.

O zări pe Daisy aproape imediat.

Purta o rochie de seară violacee, cu o capă de nurcă de culoarea șampaniei pe umerii goi, și arăta absolut răvășitor. Ieși din sală în fruntea unui grup de persoane de seama ei. Lloyd se întristă când îl recunoscă pe Boy Fitzherbert lângă ea și când o văzu râzând voios la ceva ce el îi murmură la ureche în timp ce coborau treptele acoperite cu covor roșu. În spatele ei se afla fata cea interesantă din Germania, Eva Rothmann, însoțită de un tânăr înalt purtând un soi de uniformă militară, cunoscută drept ținuta de popotă.

Eva îl recunoscă pe Lloyd și îi zâmbi, iar el i se adresă în germană:

— Bună seara, Fräulein Rothmann. Sper că v-a plăcut spectacolul.

— Foarte mult, mulțumesc, replică ea în aceeași limbă. Nu am știut că ați fost și dumneavoastră în public.

Boy rosti pe un ton afabil:

— Vorbiți și voi în engleză.

Părea ușor cherchelit. Era destul de arătos, într-un fel oarecum dezordonat, ca un adolescent chipeș și îmbufnat sau ca un câine cu pedigree care primește prea multe resturi la masă. Avea maniere plăcute și probabil că putea fi devastator de fermecător atunci când voia.

Eva rosti în engleză:

— Viconte de Aberowen, dumnealui este domnul Williams.

— Ne știm, spuse Boy. El învață la Emma.

Daisy i se adresă:

— Bună, Lloyd. Mergem să ne distrăm în mahala.

Lloyd mai auzise asta înainte - însemna să mergi în East End ca să vizitezi localuri ieftine și să urmărești spectacole pentru clasa muncitoare, precum luptele de câini.

Boy spuse:

— Fac prinsoare că Williams știe câteva locuri...

Lloyd șovăi doar o fracțiune de secundă. Era oare dispus să îl suporte pe Boy numai ca să fie în compania lui Daisy? Sigur că da.

— Întâmplarea face să știu, într-adevăr, confirmă el. Vreți să vi le arăt?

— Splendid!

O femeie mai în vârstă apăru și-l atenționează pe Boy:

— Să le aduci pe fete acasă înainte de miezul nopții, rosti ea cu un accent american. Nicio clipă mai târziu, te rog!

Lloyd realizează că femeia era mama lui Daisy.

Bărbatul înalt, în ținută militară, replică:

— Puteți conta pe armată, doamnă Peshkov. Ne vom întoarce la timp.

În spatele doamnei Peshkov se ivi contele Fitzherbert, alături de o femeie corpolentă care era probabil soția lui. Lloyd ar fi vrut să-l ia pe conte la întrebări cu privire la politica guvernului față de Spania.

Afară îi așteptau două mașini. Contele, soția lui și mama lui Daisy urcară într-un Rolls-Royce Phantom III, negru cu crem. Boy și grupul său se îngrămădiră în cealaltă mașină, o limuzină Daimler E20 bleumarin, mașina preferată a familiei regale. Erau șapte tineri, incluzându-l și pe Lloyd. Eva părea să fie cu soldatul, care se prezentă drept locotenentul Jimmy Murray. Cea de-a treia fată era sora lui, May, iar celălalt băiat - o variantă mai zveltă și mai tăcută a lui Boy - se dovedi a fi Andy Fitzherbert.

Lloyd îi dădu șoferului indicații pentru a ajunge la Gaiety.

Observă că Jimmy Murray își strecurase brațul discret în jurul taliei Evei. Ea reacționează dându-se mai aproape de el: era evident că se curtau. Lloyd se bucura pentru ea. Nu era tocmai frumoasă, dar era inteligentă și fermecătoare. Îi plăcea de ea și se bucura că își găsisse un soldat înalt. Se întreba totuși cum ar fi reacționat cei din clasa de sus dacă Jimmy anunța că ar vrea să se însoare cu o germană pe jumătate evreică.

Realiză că celelalte persoane formau alte două cupluri: Andy și May și - ceea ce era supărător - Boy și Daisy. Lloyd era singurul fără pereche. Nedorind să se holbeze la ei, începu să studieze cu atenție mahonul lustruit de la geamuri.

Mașina urcă pe Ludgate Hill până la Catedrala Sf. Paul.

— Luați-o pe Cheapside, i se adresă Lloyd șoferului.

Boy trase o dușcă dintr-o butelcă argintie. Ștergându-se la gură, rosti:

— Văd că știi bine zona, Williams.

— Aici locuiesc, replică Lloyd. M-am născut în East End.

— Ce minunat! zise Boy - iar Lloyd nu reuși să-și dea seama dacă era extrem de politicos sau neplăcut de sarcastic.

Toate locurile erau ocupate la Gaiety, dar se putea sta în picioare, iar spectatorii se foiau de colo până colo, salutându-și prietenii și ducându-se la bar. Erau dichisiți cu toții - femeile în rochii în culori deschise, iar bărbații în cele mai bune costume ale lor. Aerul era cald și plin de fum și se simțea plutind un miros puternic de bere vărsată. Lloyd găsi un loc mai în spate pentru grupul său. Hainele lor arătau că vin din West End, dar nu erau singurii: teatrele de estradă aveau ca mușterii oameni din toate clasele sociale.

Pe scenă, o interpretă de vârstă mijlocie (într-o rochie roșie și cu o perucă blondă) ținea un sketch cu dublu înțeles.

— I-am zis: „Nu te las în pasajul meu”, zise ea, iar publicul hohoti de râs. El mi-a răspuns: „Dar îl pot vedea de aici, scumpo”. Eu i-am spus: „Nu-ți băga nasul”. Simulând indignarea, el insistă: „Mie mi se pare că i-ar prinde bine o curățenie generală”. Și-atunci, vă întreb: vi se pare normal?

Lloyd văzu că Daisy râdea în gura mare. Se aplecă spre ea și-i șopti la ureche:

— Ți-ai dat seama că-i un bărbat, nu?

— Nu! exclamă ea uimită.

— Uită-te la mâini!

— O, Doamne! făcu ea. Este bărbat, într-adevăr!

Vărul lui Lloyd, David, trecu pe lângă ei, îl zări pe Lloyd și se întoarse spre el.

— De ce te-ai dichisit așa? îl întrebă el cu un accent de East End.

El purta o eșarfă înnodată și o șapcă.

— Salut, Dave. Ce mai faci?

— O să plec în Spania cu tine și cu Lenny Griffiths, rosti Dave.

— În niciun caz, i-o reteză Lloyd. Ai 15 ani!

— Băieții de vârsta mea au luptat și în Marele Război.

— Da, dar fără folos - poți să-l întrebi pe taică-tău. Și, oricum, cine-a zis că eu plec?

— Sora ta, Millie, spuse Dave, trecând mai departe.

Boy zise:

— Ce bea lumea pe-aici de obicei, Williams?

Lloyd considera că Boy băuse deja destul, dar răspunse:

— Bărbații beau bere la halbă, iar femeile coniac cu lămâie.
— Coniac cu lămâie?
— Coniac diluat cu limonadă.
— Îh, ce dezgustător! se schimonosi Boy, făcându-se apoi nevăzut. Comediantul ajunsese la punctul culminant al scenei.
— I-am zis: „Neghiobule, ăla-i pasajul greșit!”
Apoi ea – sau el – coborî de pe scenă într-un ropot de aplauze.
Millie apăru brusc în fața lui Lloyd.
— Bună, spuse ea. Se uită la Daisy și adăugă: Cine-i prietena ta?

Lloyd se bucură că Millie arăta atât de bine, în rochia ei neagră și sofisticată, cu un șirag de perle false și cu un machiaj discret. Zise:

— Domnișoară Peshkov, îngăduiți-mi să v-o prezint pe sora mea, domnișoara Leckwith. Millie, dumneaei este Daisy.

Fetele își strânseseră mâna. Daisy spuse:

— Mă bucur mult să o cunosc pe sora lui Lloyd.

— Soră vitregă, mai exact, zise Millie.

Lloyd explică:

— Tatăl meu și-a pierdut viața în Marele Război. Nu am apucat să-l cunosc. Mama s-a recăsătorit când eu eram încă bebeluș.

— Distracție plăcută, rosti Millie, răsucindu-se; apoi, la plecare, îi murmură lui Lloyd: Acum pricep de ce n-are nicio șansă Ruby Carter.

Lloyd oftă exasperat în sinea lui. Era limpede că mama sa le spusese tuturor că el îi făcea ochi dulci lui Ruby.

— Cine-i Ruby Carter? îl întrebă Daisy.

— Este menajeră la Chimbleigh. Fata căreia i-ai dat bani de dentist.

— Ah, îmi amintesc. Deci numele ei este legat de al tău din punct de vedere romantic...

— Da, în mintea mamei mele.

Daisy râse de stânjenea lui.

— Deci nu ai de gând să te însori cu o menajeră.

— Nu am de gând să mă însor cu Ruby.

— S-ar putea să ți se potrivească foarte bine.

Lloyd o privi drept în ochi.

— Poate, dar nu ne îndrăgostim întotdeauna de cei care ni se potrivesc cel mai bine, nu?

Ea își întoarse privirea spre scenă. Spectacolul se apropia de sfârșit și toți interpreții începură să cânte o melodie cunoscută. Publicul li se alătură, cântând cu ei. Spectatorii care stăteau în picioare în spatele sălii își înlănțuiră brațele și începură să se legene în ritmul piesei, iar cei din grupul lui Boy se prinseră și ei în acest joc.

Când se lăsă cortina, Boy încă nu revenise.

— Mă duc să îl caut, spuse Lloyd. Cred că știu unde ar putea să fie.

Localul Gaiety avea o toaletă de dame, însă bărbații se ușurau într-o curte din spate, unde erau un closet săpat în pământ și câteva butoaie tăiate pe jumătate. Lloyd îl găsi pe Boy vomitând într-unul dintre butoaie.

Îi dădu o batistă ca să se șteargă la gură, apoi îl luă de braț și îl scoase din teatrul care se golea, ducându-l la limuzina Daimler de afară. Acolo îi așteptau ceilalți. Urcară cu toții în mașină, iar Boy adormi de îndată.

Când ajunseră înapoi în West End, Andy Fitzherbert îi zise șoferului să oprească mai întâi acasă la familia Murray, aflată pe o străduță modestă de lângă Trafalgar Square. Coborând din mașină împreună cu May, el spuse:

— Puteți pleca mai departe. Eu o voi conduce pe May până la ușă și apoi voi veni acasă pe jos.

Lloyd intui că Andy plănuia un rămas-bun romantic în pragul ușii lui May.

Porniră mai departe, spre Mayfair. Când mașina se apropie de Grosvenor Square, unde locuiau Daisy și Eva, Jimmy i se adresă șoferului:

— Opriți la colț, vă rog. Apoi îi șopti lui Lloyd: Auzi, Williams, poți să o conduci tu pe domnișoara Peshkov până la ușă? Voi veni și eu în câteva secunde cu Fräulein Rothmann!

— Sigur.

Evident, Jimmy voia să o sărute pe Eva de noapte bună în mașină. Oricum Boy nu ar fi știut nimic despre asta: deja sforăia. Șoferul avea să se prefacă, în schimbul unui bacșiș, că nu a văzut nimic.

Lloyd coborî din mașină și o ajută și pe Daisy să iasă. Când ea îl apucă de mână, el simți un fior ca un mic șoc electric. O luă de braț și porniră agale pe trotuar. Când ajunseră la jumătatea

distanței dintre două felinare, unde era mai degrabă penumbră, Daisy se opri.

— Hai să le lăsăm câteva minute, rosti ea.

Lloyd zise:

— Mă bucur foarte mult că Eva are un iubit.

— Și eu.

El trase aer în piept, apoi adăugă:

— N-aș putea spune același lucru despre tine și Boy Fitzherbert.

— Dar m-a prezentat la curte! exclamă Daisy. Am dansat cu regele într-un club de noapte - s-a scris și în presa americană despre asta.

— Țta-i motivul pentru care te vezi cu el? rosti Lloyd, nevenindu-i să creadă.

— Nu-i singurul motiv. Ne plac aceleași lucruri - petrecerile, cursele de cai și hainele frumoase. Este foarte amuzant! Ba chiar are un avion personal.

— Toate astea nu înseamnă nimic, replică Lloyd. Renunță la el. Fii iubita mea!

Ea păru mulțumită, dar pufni în răs.

— Ești nebun, zise ea. Dar te plac!

— Nu glumesc, spuse el disperat. Nu-mi pot lua gândul de la tine, chiar dacă ești ultima persoană de pe lume cu care ar trebui să mă însor.

Ea râse din nou.

— Zici cele mai nepoliticoase lucruri! Nici nu știu de ce mai vorbesc cu tine. Dar bănuiesc că fac asta fiindcă, dincolo de manierele tale stângace, cred că ești un tip cumsecade.

— Nu sunt stângaci, de obicei - mi se întâmplă doar cu tine.

— Te cred. Însă nu am de gând să mă mărit cu un socialist lefter.

Lloyd își pusese sufletul pe tavă numai pentru a fi respins, iar acum se simțea copleșit de nefericire. Aruncă o privire către Daimler.

— Mă întreb cât mai durează, rosti el debusolat.

Apoi, Daisy zise:

— Aș putea totuși să sărut un socialist, măcar pentru a vedea cum este.

El rămase fără reacție preț de o clipă. Crezu că ea vorbea doar ipotetic. Însă nicio fată nu ar fi spus una ca asta doar la

modul ipotetic. Era o invitație - și fusese cât pe ce să rateze ocazia.

Se apropie de ea, cuprinzându-i cu mâinile talia subțire. Ea își ridică fața spre el și frumusețea ei îi luă răsuflarea. Se aplecă și o sărută delicat pe gură. Niciunul dintre ei nu își închise ochii. Se simțea incredibil de ațâțat, uitându-se în ochii ei albaștri în timp ce își apăsa buzele de ale ei. Ea își deschise ușor gura și el îi atinse buzele cu vârful limbii. Un moment mai târziu, simți și limba ei. Încă îl privea. El se simțea în al nouălea cer și ar fi vrut să rămână pe veci încleștat în acea îmbrățișare. Ea își apăsă trupul de trupul lui. El avea o erecție și era jenat la gândul că ea ar putea să o simtă, așa că se trase ușor înapoi - însă ea se lipi din nou de el, iar el înțelese, când o privi în ochi, că ea voia să-i simtă penisul apăsător de trupul său moale. Această conștientizare îl excită la culme. Simți că era pe punctul de a ejacula, apoi îi trecu prin minte că era posibil ca ea să-și fi dorit tocmai acest lucru.

Apoi auzi portiera de la Daimler deschizându-se și pe Jimmy Murray vorbind puțin mai tare decât era cazul, de parcă ar fi vrut să-i avertizeze. Lloyd se desprinse din îmbrățișarea lui Daisy.

— Măi să fie, murmură ea pe un ton surprins. A fost neașteptat de plăcut!

Lloyd rosti cu glas răgușit:

— Mai mult decât plăcut...

Apoi Jimmy și Eva ajunseră lângă ei și porniră cu toții către ușa casei doamnei Peshkov. Era o clădire impunătoare, cu trepte ce duceau spre o verandă acoperită. Lloyd se întrebă dacă veranda le-ar fi putut oferi prilejul unui nou sărut, dar când urcară treptele ușa se deschise și în prag apăru un bărbat în ținută de seară, probabil majordomul cu care vorbise Lloyd mai devreme. Cât se bucura că dăduse acel telefon...!

Cele două fete își luară rămas-bun cu sfială, fără să dea deloc de bănuț că în urmă cu câteva secunde erau încă prinse în îmbrățișări pasionale; apoi ușa se închise și ele se făcură nevăzute.

Lloyd și Jimmy coborâră împreună scările.

— Eu mă duc pe jos acasă, rosti Jimmy. Vrei să-i spun șoferului să te ducă înapoi în East End? Cred că ești la cinci-șase kilometri

de casă. Oricum lui Boy n-o să-i pese – o să doarmă dus până la micul dejun, cu siguranță.

— Este foarte drăguț din partea ta, Murray, și apreciez gestul; dar și eu simt nevoia să merg pe jos. Am multe lucruri la care să mă gândesc.

— Cum dorești. Noapte bună, în cazul ăsta.

— Noapte bună, zise Lloyd; apoi, cu gândurile învălmășite și cu erecția micșorându-se treptat, se întoarse spre răsărit și porni către casă.

(IV)

Sezonul social londonez se încheia la jumătatea lunii august și totuși Boy Fitzherbert încă nu o ceruse în căsătorie pe Daisy Peshkov.

Daisy era rănită și nedumerită. Toată lumea știa că ieșeau împreună. Se vedeau aproape zilnic. Conteul Fitzherbert vorbea cu Daisy ca și cum ar fi fost fiica lui și chiar și suspicioasa prințesă Bea ajunsese la sentimente mai bune față de ea. Boy o săruta ori de câte ori se ivea ocazia, dar nu pomenea nimic despre viitor.

Lunga serie de prânzuri și cine îmbelșugate, petreceri și baluri strălucitoare, evenimente sportive tradiționale și picnicuri cu șampanie care constituiau sezonul londonez se sfârși brusc. Mulți dintre prietenii noi pe care și-i făcuse Daisy plecaseră deodată din oraș. Majoritatea se retrăseseră la conacele lor de la țară, unde, din câte își putea da ea seama, urmau să își petreacă timpul la vânatoare de vulpi, căprioare și păsări sălbatice.

Daisy și Olga rămaseră în oraș pentru nunta Evei Rothmann. Spre deosebire de Boy, Jimmy Murray se grăbea să se însoare cu femeia pe care o iubea. Ceremonia se desfășură la biserica din parohia părinților săi, în Chelsea.

Daisy considera că făcuse o treabă minunată cu Eva. O învățase să își aleagă hainele care i se potriveau cel mai bine, într-un stil elegant, fără volănașe, în culori simple și puternice care îi scoteau în evidență părul negru și ochii căprui. Căpătând încredere în sine, Eva învățase să-și folosească inteligența și căldura naturală pentru a fermeca atât bărbații, cât și femeile.

lar Jimmy se îndrăgostise de ea. Nu era el vreo vedetă de cinema, dar era înalt și atrăgător în felul lui. Provenea dintr-o familie militară cu o avere modestă, ceea ce însemna că Eva avea să ducă un trai confortabil, fără să fie neapărat bogată.

Britanicii aveau și ei prejudecățile lor, așa că la început generalul Murray și doamna Murray nu priviseră cu ochi buni posibila căsătorie a fiului lor cu o refugiată din Germania pe jumătate evreică. Eva îi cucerise rapid, însă mulți dintre prietenii lor aveau încă îndoieli în privința proaspătului cuplu. La cununie, lui Daisy i se spuse că Eva era „exotică”, Jimmy „curajos”, iar soții Murray „excepțional de deschiși la minte”, toate acestea fiind modalități de a atrage atenția asupra unei legături nepotrivite.

Jimmy îi scrisese în mod oficial doctorului Rothmann din Berlin, primind încuviințarea acestuia de a-i cere Evei mâna; însă autoritățile germane refuzaseră să îi permită familiei Rothmann să vină la nuntă. Eva rostise, înlăcrimată:

— Îi urăsc atât de mult pe evrei, încât ai zice că s-ar bucura să-i vadă plecați din țară, dar nu!

Tatăl lui Boy, Fitz, auzise această remarcă și vorbise mai târziu cu Daisy despre asta.

— Spune-i prietenei tale Eva să nu vorbească prea mult despre evrei, dacă se poate, zisese el pe tonul cuiva care oferă un avertisment prietenesc. Faptul că va avea o soție pe jumătate evreică nu îl va ajuta prea mult pe Jimmy în cariera militară.

Daisy nu transmisese mai departe acest sfat neplăcut.

Tinerii însurăței plecară la Nisa pentru luna de miere. Daisy realizează cu vinovăție că se bucura să scape de grija Evei. Boy și amicii săi politici îi antipatizau pe evrei atât de mult, încât Eva devenea o problemă spinoasă. Deja prietenia dintre Boy și Jimmy se rupsese – Boy refuzase să fie cavalier de onoare la nunta lui Jimmy.

După nuntă, Daisy și Olga fură invitate de soții Fitzherbert la o petrecere de vânătoare, la conacul lor din Țara Galilor. Speranțele lui Daisy crescuseră din nou. Acum, că Eva dispăruse din peisaj, nu mai era nimic care să-l împiedice pe Boy să o ceară de soție. Contele și prințesa presupuneau probabil că el era pe punctul de a face asta. Poate că planificaseră petrecerea din week-end tocmai din acest motiv.

Daisy și Olga se duseră la gara Paddington într-o vineri dimineață, luând un tren spre vest. Străbătură inima Angliei, formată din câmpuri mănoase presărate cu cătune din mijlocul cărora se înălțau turlele bisericilor, ascunse în crânguri de copaci străvechi. Cum aveau un vagon de clasa I numai pentru ele, Olga o întrebă pe Daisy ce credea că avea să facă Boy.

— Sigur știe că îl plac, rosti Daisy L-am lăsat să mă sărute de destule ori.

— Ai manifestat vreun interes și față de un alt băiat? o întrebă mama ei cu agerime.

Daisy își înăbuși amintirea vinovată a aceluia scurt moment de nesăbuintă cu Lloyd Williams. Boy nu trebuia să afle niciodată de asta și, oricum, nu îl mai văzuse pe Lloyd de atunci; nici nu îi răspunsese la cele trei scrisori pe care i le trimisese el.

— Nu, zise ea.

— Atunci, e din cauza Evei, zise Olga. Iar ea a plecat acum.

Trenul intră într-un tunel lung pe sub estuarul fluviului Severn și, când ieși din nou la lumină, se aflau deja în Țara Galilor. Oi costelive pășteau pe dealuri și în fiecare vale se afla câte un orașel minier, cu trolitul de la gura de puț înălțându-se dintre clădirile industriale hidoase.

Rolls-Royce-ul negru cu crem al contelui Fitzherbert le aștepta la gara din Aberowen. Orașul arăta jalnic, se gândi Daisy, cu căsuțele sale din piatră cenușie înșirate pe pantele abrupte ale dealurilor. Străbătură apoi circa doi kilometri până la conacul Tŷ Gwyn.

Daisy scăpă o exclamație de plăcere când intrară pe poartă. Tŷ Gwyn era un conac uriaș și foarte elegant, cu șiruri lungi de ferestre înalte pe o fațadă perfect clasică. Se înălța în mijlocul unor grădini migălos îngrijite, pline de flori, arbuști și copaci rari, cu care contele se mândrea în mod evident. Ce minunat ar fi fost să fie stăpâna acelei case, se gândi ea. Chiar dacă aristocrația britanică nu mai domina lumea, izbutise totuși să ducă pe cele mai înalte culmi arta de a trăi, iar Daisy tânjea cu disperare să intre în rândul ei.

Deși Tŷ Gwyn însemna Casa Albă, locul era de fapt cenușiu, și Daisy descoperi repede motivul atunci când atinse un perete cu mâna și rămase cu praf de cărbune pe degete.

Primi o cameră numită Apartamentul cu Gardenii.

În seara aceea, ea și Boy ieșiră pe terasă înainte de cină, ca să admire apusul soarelui dincolo de piscul împurpurat al muntelui; Boy fuma un trabuc, iar Daisy sorbea dintr-un pahar cu șampanie. Rămaseră singuri o vreme, dar Boy nu pomeni nimic despre căsătorie.

Pe măsură ce week-end-ul trecea, neliniștea ei sporea tot mai tare. Boy avusese multe alte ocazii de a vorbi cu ea între patru ochi – se îngrijise ea de asta. Sâmbătă, bărbații plecaseră la vânătoare, dar Daisy le ieșise în întâmpinare spre sfârșitul după-amiezii, iar ea și Boy se întorseseră prin pădure împreună. Duminică dimineată, familia Fitzherbert și majoritatea oaspeților merseseră la biserica anglicană din oraș. După slujbă, Boy o duse pe Daisy la un pub numit *Cele Două Coroane*, unde mineri îndesați și lați în umeri, cu băști pe cap, se holbaseră la ea și la haina ei violacee din cașmir, de parcă Boy ar fi adus cu el un leopard în lesă.

Ea îi spuse că în curând avea să se întoarcă în Buffalo împreună cu mama ei, însă el nu prinse aluzia.

Oare era posibil ca lui să-i placă de ea, însă nu suficient cât să o vrea de soție?

Duminică la amiază era deja disperată. A doua zi avea să se întoarcă la Londra, alături de mama sa. Dacă Boy nu îi cerea mâna până atunci, părinții lui aveau să creadă că el nu avea intenții serioase în privința ei și nu ar mai fi invitat-o la Tŷ Gwyn.

Această perspectivă o înspăimânta pe Daisy. Ea hotărâse deja că avea să se mărite cu Boy. Voia să fie vicontesă de Aberowen și apoi, într-o bună zi, contesă Fitzherbert. Fusese mereu bogată, dar tânjea după respectul și deferența care veneau odată cu statutul social. Tânjea să i se spună „Domnia Voastră”. Tânjea după tiara cu diamante a prințesei Bea. Voia ca membrii familiei regale să se numere printre prietenii săi. Știa că Boy o plăcea, iar pasiunea lui era evidentă din felul în care o săruta.

— Are nevoie de un mic imbold, îi șopti Olga lui Daisy în timp ce-și sorbeau cafeaua de după prânz în salonaș, alături de celelalte doamne.

— Dar ce anume?

— Există un lucru care nu dă greș niciodată când ai de-a face cu bărbații.

Daisy ridică din sprânceană.

— Sexul?

Ea și mama ei discutau despre aproape orice, dar în general evitau acest subiect.

— Dacă ai rămâne însărcinată, s-ar rezolva, recunosc Olga. Însă asta se întâmplă de obicei când nu ți-o dorești.

— Atunci ce?

— Trebuie să-i oferi un crâmpei din Tărâmul Făgăduinței, fără să-l lași înăuntru.

Daisy clătină din cap.

— Nu pot băga mâna în foc, dar am impresia că a fost deja în Tărâmul Făgăduinței cu altcineva.

— Cu cine?

— Nu știu - cu vreo cameristă, actriță sau văduvă... Este doar o supoziție, dar nu mi se pare că ar avea un aer virginal.

— Ai dreptate. Asta înseamnă că trebuie să-i oferi ceva ce nu poate primi de la altcineva. Ceva pentru care ar face orice.

Daisy se întrebă în gând de unde dobândise mama ei o asemenea înțelepciune, având în vedere că își petrecuse întreaga viață într-o căsnicie lipsită de pasiune. Poate că avusese mult timp în care să se gândească la felul în care Marga îi furase soțul. În orice caz, ce putea Daisy să-i ofere lui Boy și altă fată nu putea?

Femeile își terminară cafeaua și se retraseră în dormitoare pentru somnul de după-amiază. Bărbații rămaseră în sala de mese fumându-și trabucurile, urmând să urce și ei în camerele lor după un sfert de oră.

Daisy se ridică.

— Ce ai de gând să faci? o întrebă Olga.

— Nu sunt sigură, rosti ea. Mă gândesc eu la ceva.

leși din încăpere. Se hotărâse să se ducă în camera lui Boy, dar nu voia să-i spună mamei sale, pentru ca nu cumva aceasta să obiecteze. Avea să îl aștepte când el va urca pentru somnul de după-amiază. Servitorii aveau și ei pauză în acel moment al zilei, așa că era puțin probabil să intre cineva peste ei. Asta însemna că avea să rămână singură cu Boy. Dar ce putea să zică sau să facă? Nu știa. Trebuia să improvizeze.

Urcă în Apartamentul cu Gardenii, se spală pe dinți, se dădu cu ceva parfum Jean Naté pe gât și se furișă apoi pe hol, până în camera lui Boy. Nu o văzu nimeni intrând.

Dormitorul lui era spațios, cu vedere spre piscurile cețoase ale munților. Părea să-l fi avut de foarte mulți ani. În odaie se aflau

scaune de piele, fotografiile ce înfățișau avioane și curse de cai pe pereți, o cutie din lemn de cedru plină cu trabucuri proaspete, precum și o măsuță cu clondire de whisky și coniac și o tavă de pahare de cristal.

Deschise un sertar și găsi hârtie de scris cu antetul de la Tŷ Gwyn, o călimară, stilouri și creioane. Hârtia era albastră, cu blazonul familiei Fitzherbert. Oare acela avea să fie și blazonul ei într-o bună zi?

Se întrebă ce avea să spună Boy când urma să o găsească acolo. Oare avea să fie mulțumit, să o ia în brațe și să o sărute? Sau avea să se supere că îi invadase intimitatea, acuzând-o că își bagă nasul peste tot? Trebuia să-și asume totuși acest risc.

Intră în garderoba de alături. Acolo se afla o mică chiuvetă cu o oglindă deasupra. Pe marginea de marmură a chiuvetei era briciul lui. Daisy se gândi că i-ar fi plăcut să învețe să-și bărbierească soțul. Ce gest intim ar fi fost!

Deschise ușile garderobei și se uită la hainele lui: ținute formale de dimineață, costume de tweed, costume de călărie, o jachetă de pilot, din piele și cu blană la guler, și două costume de seară.

Apoi, îi veni o idee.

Își aminti cât de ațâțat fusese Boy acasă la Bing Westhampton, în iunie, când le văzuse îmbrăcate în haine bărbătești. Acea fusese seara în care o sărutase pentru prima oară. Nu știa sigur de ce se excitase atât de mult – lucrurile de genul ăsta erau de obicei inexplicabile. Lizzie Westhampton zicea că unor bărbați le place ca femeile să îi plesnească la fund: asta cum s-ar fi putut explica?

Poate că trebuia să se îmbrace acum cu hainele lui.

Ceva pentru care ar face orice, spusese mama ei. Oare asta să fi fost?

Se holbă la șirul de haine așezate pe umerase, la vraful de cămăși albe, împăturite, și la pantofii de piele, lustruiți. Oare avea să meargă? Avea destul timp la dispoziție? Mai avea ceva de pierdut?

Ar fi putut să ia hainele de care avea nevoie, să se întoarcă în Apartamentul cu Gardenii, să se schimbe acolo și apoi să se întoarcă repede aici, sperând să nu fie zărită pe hol...

Nu. Nu avea timp de așa ceva. Trabucul lui nu era atât de lung. Fie se schimba aici, cât mai repede, fie nu se mai schimba deloc.

Se hotărî și își dădu jos rochia.

Era în pericol acum. Până în acel moment, ar fi putut să vină cu o explicație cât de cât plauzibilă pentru prezența ei în camera lui, pretinzând că se rătăcise pe coridoarele lungi de la Tŷ Gwyn și că intrase în odaia aceea din greșeală. Însă nicio fată nu ar fi scăpat cu reputația intactă dacă ar fi fost găsită în odaia unui bărbat în lenjeria intimă.

Luă cămașa din vârful teancului. Gulerul trebuia prins cu un buton, observă ea cu nemulțumire. Găsi o duzină de gulere apretate într-un sertar, alături de o cutie cu butoni, și prinse unul de cămașă, apoi și-o trase peste cap.

Auzi pași grei, de bărbat, pe hol, și înlemni, cu inima bubuindu-i în piept; însă pașii se pierdură în depărtare.

Hotărî să poarte o ținută formală de dimineață. Pantalonii cu dungii nu aveau bretele, dar găsi o pereche într-un alt sertar. Descoperi cum se prindeau bretelele de pantaloni, apoi și-i trase pe ea. Erau atât de largi, încât ar fi încăput în ei două persoane ca ea.

Încălță niște pantofi negri și lucioși, legându-se apoi la șireturi.

Încheie nasturii cămășii și își puse o cravată argintie. Nu făcu nodul bine, dar oricum nu conta și nici nu știa cum trebuia legat, deci îl lăsă așa. Își puse o vestă cafenie și un frac negru, apoi se privi în oglinda înaltă de pe interiorul ușii garderobei. Hainele erau cam largi, dar arăta drăguț chiar și-așa.

Cum mai avea un pic de timp la dispoziție, își prinse butoni de aur la manșetele cămășii și o batistă albă în buzunarul de la piept al hainei.

Tot mai lipsea ceva. Se privi atent în oglindă până când își dădu seama ce mai trebuia să adauge.

O pălărie.

Deschise un alt șifonier și găsi un rând de cutii cu pălării pe un raft de sus. Alese un joben cenușiu și și-l puse pe cap.

Apoi își aminti de mustață.

Nu avea creionul chimic la ea. Se întoarse în dormitorul lui Boy și se aplecă deasupra șemineului. Era încă vară, așa că

focul nu era aprins. Luă niște funingine pe degete, se duse în fața oglinzii și își desenă o mustață deasupra buzei de sus.

Acum era gata.

Se așază într-un fotoliu de piele în așteptarea lui.

Instinctul îi spunea că făcea ce trebuie, chiar dacă rațiunea găsea asta bizar. Totuși, ațâțarea sexuală nu putea fi explicată rațional. Și ea se excitase când o luase cu el în avion. Le fusese imposibil să se giugiulească acolo, căci el se concentrase asupra pilotării micuțului aparat – și era mai bine că se întâmplase astfel, căci plutirea prin înaltul văzduhului fusese atât de palpitantă, încât probabil că l-ar fi lăsat să facă orice-ar fi poftit cu ea.

Însă băieții puteau fi imprevizibili și ea se temea să nu îl supere. Când se supăra, chipul său frumos se schimonosea într-o grimasă dezagreabilă, bătea din picior și putea să fie foarte crud. Odată, când un ospătar șchiop îi adusese o altă băutură decât cea pe care o comandase, el îi zisese: „Țopăie înapoi până la bar și adu-mi scotch-ul pe care l-am comandat – sau mai ești și surd, pe lângă faptul că ești schilod?” Sărmanul om se înroșise de rușine.

Se întreba ce i-ar fi spus Boy dacă prezența ei în camera lui l-ar fi mâniat.

El sosi după cinci minute.

Îi auzi pașii pe hol și realizează că îl cunoștea suficient de bine încât să-i recunoască mersul.

Ușa se deschise și el intră, fără să o observe.

Ea își îngroșă vocea și zise:

— Salutare, bătrâne! Ce mai faci?

El tresări și exclamă:

— O, Doamne! Apoi o privi mai atent și zise: Daisy?

Ea se ridică în picioare.

— În carne și oase, rosti ea cu glasul ei normal.

El încă se holba la ea, surprins. Ea își scoase jobenul, făcu o scurtă plecăciune și spuse:

— La ordinele dumneavoastră!

Apoi își puse pălăria pe cap într-o parte.

După un moment îndelung, el își reveni din șoc și râse.

„Slavă Domnului”, se gândi ea.

El spuse:

— Măi să fie! Îți stă bine cu joben.

Ea se apropie de el.

— L-am pus ca să-ți fac pe plac.

— Ce drăguț din partea ta!

Ea își ridică fața spre el, îmbietor. Îi plăcea să-l sărute. Adevărul era că-i plăcea să sărute cam orice bărbat. În sinea ei, se simțea chiar stânjenită de cât de mult savura aceste clipe. Îi plăcuse să sărute și fete - și o făcuse la internat, după săptămâni întregi în care nu văzuseră niciun băiat.

El se aplecă și își lipi buzele de ale ei. Pălăria îi căzu de pe cap și chicotiră amândoi. El își strecură imediat limba în gura ei. Ea se relaxă, savurând momentul. El era entuziasmat de orice plăceri senzuale, ceea ce o excita la culme.

Daisy își reaminti că venise acolo cu un scop precis. Lucrurile mergeau bine, dar ea voia ca el s-o ceară de soție. Oare avea să se mulțumească doar cu un sărut? Trebuia să-l facă să-și dorească mai mult. Adeseori, când aveau la dispoziție mai mult de câteva clipe pe fugă, el obișnuia să îi mângâie sânii.

Planul ei depindea în mare măsură și de cantitatea de vin pe care el o băuse la prânz. De obicei ținea la băutura, dar dacă depășea un anumit prag, își pierdea apetitul sexual.

Își lipi trupul de al lui. El îi puse mâna pe piept, dar ea purta o vestă largă de lână, așa că el nu reuși să-i găsească sânii micuți. Gemu frustrat.

Apoi mâna lui alunecă de-a lungul pântecului ei, furișându-se pe sub cingătoarea pantalonilor ei largi. Ea nu îl mai lăsase să o atingă acolo. Încă mai avea pe ea juponul de mătase și chiloții de bumbac, așa că el nu putea simți prea multe, dar mâna lui ajunsese între coapsele ei și o apăsă cu fermitate. Ea simți un fior de plăcere.

Se trase de lângă el, iar el o întrebă, gâfâind:

— Am mers prea departe?

— Încuie ușa, îi zise ea.

— O, Dumnezeu!

Se duse la ușă, răsuca cheia și se întoarse la ea. Se îmbrățișară din nou, iar el continuă de unde se oprise. Ea îi atinse partea din față a pantalonilor, îi găsi penisul erect prin stofă și strânse cu putere. El gemu de plăcere.

Apoi se trase din nou de lângă el.

Pe chipul lui trecu un nor de mânie. O amintire neplăcută îi reveni în minte lui Daisy. Odată, când îl făcuse pe Theo Coffman

să-și ia mâna de pe sânii săi, acesta se enervase și spusese despre ea că îi plăcea să tachineze bărbații. Nu îl mai văzuse niciodată pe băiatul acela, dar insulta îi provocase o rușine irațională. Acum se temea că Boy avea să o acuze de ceva asemănător.

Însă chipul lui se împlânzi și el spuse:

— Să știi că sunt mort după tine.

Acesta era momentul propice. „Ce-o fi o fi”, își zise ea.

— Nu ar trebui să facem asta, rosti ea cu un regret puțin exagerat.

— De ce nu?

— Nu suntem nici măcar logodiți.

Cuvântul rămase suspendat un moment îndelungat. Venind din partea unei fete, acest lucru era echivalent cu o cerere în căsătorie. Ea îi urmări expresia întipărită pe față, înspăimântată că el se va speria, va bălmăji o scuză și îi va cere să plece.

Însă el nu scoase nicio vorbă.

— Vreau să te fac fericit, continuă ea. Dar...

— Chiar te iubesc, Daisy, zise el.

Nu era de ajuns. Ea îi zâmbi și spuse:

— Oare?

— Nespuse de mult.

Ea nu mai zise nimic, privind-l întrebător.

Într-un final, el spuse:

— Vrei să te căsătorești cu mine?

— O, da! zise ea, sărutându-l din nou.

Cu gura lipită de a lui, îi descheie apoi prohabul, își strecură mâna în lenjeria lui, îi găsi penisul și îl scoase afară. Pielea sa era mătăsoasă și fierbinte. Îl masă, amintindu-și o conversație cu gemenele Westhampton. „Poți să-i freci mădularul”, zisese Lindy, iar Lizzie adăugase: „Până ejaculează”. Daisy era intrigată și excitată de gândul că i-ar putea provoca unui bărbat o asemenea reacție. Îl strânse ceva mai tare.

Apoi, își aminti următoarea remarcă a lui Lindy: „Sau poți să i-o sugi. Asta le place cel mai mult”. Își dezlipi buzele de gura lui Boy și-i susură la ureche:

— Fac orice pentru soțul meu.

Apoi îngenunche.

(V)

Nunta lui Daisy cu Boy fu nunta anului. Se căsătoriră la St. Margaret Church, în Westminster, în ziua de sâmbătă, 3 octombrie 1936. Daisy fusese dezamăgită că nu se puteau cununa în Westminster Abbey, dar i se explicase că locul acela era folosit numai și numai de către familia regală.

Coco Chanel îi făcuse rochia de nuntă. Moda de criză punea accent pe liniile simple și pe cât mai puțină extravaganta. Rochia de satin a lui Daisy, lungă până la pământ, avea mâneci largi și o trenă scurtă, ce putea fi dusă de un singur paj.

Tatăl ei, Lev Peshkov, traversase Atlanticul pentru a fi prezent la ceremonie. De dragul aparențelor, mama ei, Olga, acceptase să stea alături de el la biserică și să pretindă că formau un cuplu oarecum fericit. Coșmarul lui Daisy era ca nu cumva, la un moment dat, să apară și Marga, la braț cu Greg, fiul nelegitim al lui Lev; însă nu se întâmplă așa ceva.

Gemelele Westhampton și May Murray erau domnișoare de onoare, iar Eva Murray era doamnă de onoare. Boy bodogănisese din cauza faptului că Eva era pe jumătate evreică – dacă ar fi fost după el, nici măcar nu ar fi invitat-o la nuntă, însă Daisy insistase.

Stând în picioare în biserică străveche, conștientă că arăta splendid, i se oferi cu trup și suflet lui Boy Fitzherbert.

Se semnă în catastif „Daisy Fitzherbert, vicontesă de Aberowen”. Își exersase semnătura timp de săptămâni întregi, având grijă să facă hârtiile bucăți după aceea. Acum avea tot dreptul să o facă. Era numele ei.

La ieșirea din biserică, Fitz o luă de braț pe Olga, însă prințesa Bea se ținu la distanță de Lev.

Prințesa nu era o persoană prea cumsecade. Dar era suficient de amabilă cu mama lui Daisy și, chiar dacă în ton i se simțea condescendența, Olga nu remarcă nimic jignitor, așa că totul era în regulă. Însă era evident că Bea nu îl plăcea pe Lev.

Daisy realiza acum că lui Lev îi lipsea respectabilitatea socială. Mergea, vorbea, mânca, bea, fuma, râdea și se scărpină ca un gangster, fără să-i pese ce credea lumea despre el. Făcea orice poftea fiindcă era un milionar american, așa cum Fitz făcea orice poftea fiindcă era un conte englez. Daisy știuse acest lucru dintotdeauna, dar acum o izbea de-a dreptul când își vedea tatăl

alături de lumea bună a societății engleze, la ospățul de nuntă din sala mare de bal a hotelului Dorchester.

Însă asta nu mai conta acum. Era Lady de Aberowen și nimeni nu-i putea lua asta.

Cu toate acestea, ostilitatea constantă pe care Bea o manifesta față de Lev o irita, ca un miros ușor neplăcut sau ca un zumzet îndepărtat, împiedicând-o să savureze pe deplin clipa. Așezată lângă Lev la masa mirilor, Bea se răsucea mereu într-o parte. Când el i se adresa, ea îi replica scurt, fără să îl privească. El nu părea să observe asta, zâmbind și sorbind din șampanie, însă Daisy, care stătea de cealaltă parte a tatălui său, știa că acesta citise corect semnele. Era el necizelat, dar nu era prost.

După toasturi, când bărbații începură să fumeze, Lev, care avea să achite nota de plată din postura sa de tată al miresei, se uită în cealaltă parte a mesei și rosti:

— Ei bine, Fitz, sper că ți-a plăcut masa. Vinurile s-au ridicat la înălțimea așteptărilor?

— Da, au fost foarte bune, mulțumesc.

— Eu zic că au fost al naibii de bune!

Bea țâțâi zgomotos. Bărbații nu trebuiau să rostească „naiba” în prezența ei.

Lev se întoarse spre ea. Deși zâmbea, Daisy recunoscuse expresia periculoasă din privirea lui.

— V-am ofensat, prințesă?

Ea nu răspunse, dar el o privi întrebător, fără să-și întoarcă ochii de la ea. Într-un final, ea zise:

— Aș prefera să nu aud un limbaj grosolan.

Lev scoase un trabuc din tabacheră. Nu îl aprinse imediat, ci îl adulmecă și îl roti între degete.

— Dați-mi voie să vă spun o poveste, rosti el apoi, uitându-se în jurul mesei ca să se asigure că toată lumea îl asculta: Fitz, Olga, Boy, Daisy și Bea. Pe când eram mic, tatăl meu a fost acuzat că și-a dus animalele la păscut pe proprietatea altcuiva. Nu pare mare lucru la prima vedere, chiar dacă ar fi fost vinovat. Însă a fost arestat, iar administratorul moșiei respective a ridicat un eșafod pe pajiștea din nord. Apoi au venit soldații, ne-au înșfăcat pe mine, pe mama și pe fratele meu și ne-au forțat să mergem acolo. Tatăl meu era pe eșafod, cu lațul în jurul gâtului. Și atunci a sosit și moșierul.

Daisy nu mai auzise niciodată această poveste. Se uită spre mama ei, dar și Olga părea la fel de surprinsă. Lumea de la masă amuțise.

— Am fost siliți să privim cum a fost spânzurat tatăl meu, rosti Lev. Se întoarse către Bea și adăugă: Și vreți să știți ceva straniu? Sora moșierului era și ea acolo.

Își vârî trabucul în gură, umezindu-i capătul, apoi îl scoase din nou.

Daisy observă că Bea se albise la față. Oare despre ea era vorba?

— Această soră avea 19 ani și era o prințesă, continuă Lev, uitându-se la trabuc.

Daisy o auzi pe Bea scăpând un țipăt înăbușit și își dădu seama că povestea era într-adevăr despre ea.

— A stat acolo, rece ca un sloi de gheață, urmărind execuția. Apoi o privi drept în ochi pe Bea și adăugă: Ei, ăsta da exemplu de grosolanie, încheie el.

Urmă un moment prelung de tăcere.

Lev își puse trabucul din nou în gură și întrebă:

— Are cineva un foc?

(VI)

Lloyd Williams stătea la masa din bucătărie, în casa din Aldgate a mamei sale, studiind înfrigurat o hartă. Era duminică, 4 octombrie 1936, și în ziua aceea urma să izbucnească o răzmeriță.

Vechiul castru roman din Londra, construit pe un deal de lângă Tamisa, era acum centrul financiar al metropolei, fiind numit *The City*. La vest de acest deal se aflau palatele bogătaşilor, precum și teatrele, prăvăliile și catedralele care îi deserveau. Casa în care locuia Lloyd se afla la est de deal, în apropierea docurilor și a mahalalelor. Secole de-a rândul, aici debarcaseră valuri întregi de imigranți, hotărâți să trudească până la epuizare pentru ca nepoții lor să se poată muta într-o bună zi din East End în West End.

Harta la care Lloyd se uita cu atâta concentrare se găsea într-o ediție specială a celor de la *The Daily Worker*, ziarul Partidului Comunist, și înfățișa ruta marșului planificat de Uniunea

Britanică a Fasciștilor pentru acea zi. Aceștia aveau de gând să se adune în fața Turnului Londrei, la hotarul dintre City și East End, apoi să pornească în marș către est. Direct în cartierul Stepney, unde majoritatea locuitorilor erau evrei.

Asta dacă Lloyd și oamenii care gândeau ca și el nu reușeau să îi oprească.

Conform ziarului, în Marea Britanie existau 330 000 de evrei, iar jumătate dintre ei locuiau în East End. Majoritatea erau refugiați din Rusia, Polonia și Germania, unde trăiseră cu teama că în orice zi, la orice oră, poliția, armata sau cazacii ar fi putut da năvală în oraș, bătând bătrânii și siluind tinerele, aliniindu-le tații și frații la perete pentru a-i împușca.

Aici, în mahalaua londoneză, acești evrei își găsiseră un loc în care aveau dreptul să locuiască la fel ca oricine altcineva. Cum s-ar fi simțit dacă ar fi văzut mășăluind pe străzile lor o bandă de zurbagii în uniforme, gata să-i stârpească pe toți? Lloyd nu voia să se lase să se întâmple una ca asta.

The Worker arăta că erau doar două rute pe care participanții la marș le puteau urma de la Turn. Una trecea prin Gardiner's Corner, o intersecție de cinci drumuri cunoscută și sub numele de „Poarta spre East End”; cealaltă trecea pe Royal Mint Street și prin îngusta Cable Street. Existau încă vreo duzină de alte rute pentru un om care ar fi luat-o pe străduțele lăturalnice, dar nu pentru un marș. St. George Street ducea mai degrabă spre Wappingul catolicilor decât spre Stepney-ul evreilor, așa că nu le era de niciun folos fasciștilor.

The Worker îndemna oamenii să formeze un zid care să blocheze Gardiner's Corner și Cable Street, oprind astfel marșul. Ziarul aducea în discuție adeseori evenimente care în final nu aveau loc: greve, revoluții sau – mai recent – o alianță a tuturor partidelor de stânga pentru constituirea unui Front Popular. Zidul de oameni ar fi putut rămâne la rândul său doar o simplă năzuință. Era nevoie de câteva mii de oameni ca să se poată închide în mod eficient cartierul East End. Lloyd nu era sigur deloc că aveau să se strângă atâția. Singurul lucru de care putea fi sigur era că urma să iasă scandal.

Lloyd stătea la masă cu părinții lui, Bernie și Ethel, cu sora lui, Millie, și cu Lenny Griffiths din Aberowen, în costumul lui de duminică. Lenny făcea parte dintr-un mic contingent de mineri

galezi care se deplasaseră la Londra pentru a se alătura contrademonstrației.

Bernie își ridică ochii din ziar și i se adresează lui Lenny:

— Fasciștii declară că biletele galezilor veniți la Londra au fost cumpărate de mai-marii evreilor.

Lenny înghiți bucata de ou prăjit pe care o mesteca.

— Eu nu știu niciun mai-mare de-al evreilor, rosti el. Asta dacă nu o pun la socoteală pe doamna Levy Sweetshop, care e mai mare de felul ei. Oricum, eu am venit la Londra în spatele unui camion ce transporta șazeci de miei pentru piața de carne din Smithfield.

Millie zise:

— Mda, așa se explică mirosul...

Ethel se burzului:

— Millie! E foarte urât ce spui.

Lenny dormea cu Lloyd în cameră și îi dezvăluise că după demonstrație nu avea de gând să se întoarcă la Aberowen. El și Dave Williams voiau să plece în Spania ca să se alătore brigăzilor internaționale de luptă împotriva insurecției fasciste.

— Ai făcut rost de pașaport? îl întrebase Lloyd.

Obținerea unui pașaport nu era foarte dificilă, dar solicitantul trebuia să prezinte o scrisoare de recomandare din partea unui cleric, a unui doctor, a unui avocat sau a unei alte persoane de vază, așa încât unui tânăr îi venea foarte greu să păstreze secretul.

— Nu mai e cazul, zise Lenny. O să mergem la gara Victoria și o să luăm bilete pentru Paris dus-întors, pentru week-end. Pentru asta n-ai nevoie de pașaport.

Lloyd auzise de asta. Era o porțiță lăsată pentru prospera clasă de mijloc. Acum profitau de ea și antifasciștii.

— Cât costă biletul?

— Trei lire și cincisprezece șilingi.

Lloyd ridică din sprâncene. Era o sumă cam mare pentru un miner aflat în șomaj. Dar Lenny adăugă:

— Însă Partidul Laburist Independent mi-a plătit biletul, iar Partidul Comunist îl achită pe cel al lui Dave.

Probabil că mințiseră în privința vârstei lor.

— Și ce se va întâmpla când ajungeți la Paris? întrebă Lloyd.

— Comuniștii francezi ne vor aștepta la Gare du Nord, zise el, pronunțând *gair dă nord*.

Nu vorbea o boabă de franceză.

— De acolo vom fi escortați până la granița cu Spania.

Lloyd își amânase plecarea. Le spusese celorlalți că voia să le alunge părinților săi grijile, dar adevărul era că nu putea renunța la Daisy. Încă mai visa că ea l-ar fi putut părăsi pe Boy. Era o iluzie deșartă - ea nici măcar nu-i răspundea la scrisori -, dar nu o putea da uitării.

Între timp, Marea Britanie, Franța și Statele Unite căzuseră de acord cu Germania și cu Italia să adopte o politică neintervenționistă în Spania, ceea ce însemna că se angajau să nu furnizeze arme niciuneia dintre părțile beligerante. Asta îl înfuria la culme pe Lloyd: de ce statele democratice nu sprijineau guvernul ales? Ba, colac peste pupăză, Germania și Italia încălcau acordul zi de zi, după cum atrăgeau atenția mama lui Lloyd și unchiul Billy la întrunirile organizate în acea toamnă în Marea Britanie pentru discutarea crizei din Spania. Conteul Fitzherbert, în calitatea sa de responsabil guvernamental, apăra cu înverșunare acea politică, declarând că guvernul spaniol nu trebuia înarmat, pentru a se evita astfel riscul ca armele să ajungă la comuniști.

Asta era o profeție ce urma să se adeverească oricum, după cum argumentase Ethel într-un discurs nimicitor. Singura națiune dispusă să susțină guvernul Spaniei era Uniunea Sovietică, iar spaniolii aveau să graviteze spre singura țară din lume care îi ajută.

Adevărul era că Partidul Conservator considera că spaniolii aleseseră la guvernare oameni mult prea de stânga. Oameni ca Fitzherbert nu s-ar fi supărat dacă guvernul spaniol ar fi fost dat jos prin violență și înlocuit cu extremiști de dreapta. Lloyd fierbea de frustrare.

Și acum apăruse această ocazie de a lupta împotriva fascismului chiar în propria țară.

— Este ridicol, spusese Bernie cu o săptămână în urmă, când se anunțase marșul. Poliția Metropolitană trebuie să-i silească să-și schimbe traseul. Bineînțeles că au dreptul să mărșăluiască; dar nu în Stepney.

Cu toate acestea, poliția declarase că nu putea interveni într-o demonstrație perfect legală.

Bernie, Ethel și primarii din opt sectoare ale Londrei făcuseră parte dintr-o delegație care îl implorase pe ministrul de interne,

Sir John Simon, să interzică marșul sau măcar să îi schimbe ruta; însă și el declarase că nu putea face nimic.

Chestiunea măsurilor ce se impuneau pentru mai departe dezbinase Partidul Laburist, comunitatea evreiască și familia Williams.

Consiliul Popular al Evreilor împotriva Fascismului și Antisemitismului, fondat de Bernie și de alți apropiați cu trei luni în urmă, insistase pentru organizarea unei contrademonstrații masive, care să-i țină pe fasciști departe de străzile evreilor. Sloganul lor era sintagma spaniolă *No pasaran*, care însemna „Nu vor trece”, strigătul apărătorilor antifasciști din Madrid.

Consiliul era o organizație mică, cu un nume pompos. Sediul său ocupa două camere de la etajul unei clădiri de pe Commercial Road și membrii aveau la dispoziție un fotocopiator Gestetner și vreo două mașini de scris vechi. Însă consiliul se bucura de un sprijin uriaș în East End. În decurs de 48 de ore, reușise să strângă o sută de mii de semnături pe o petiție care solicita interzicerea marșului. Și totuși, guvernul nu luase nicio măsură.

Un singur partid politic important sprijinea contrademonstrația, și anume Partidul Comunist. Protestul era susținut și de neînsemnatul Partid Laburist Independent, din care făcea parte Lenny. Toate celelalte formațiuni politice se exprimaseră împotriva sa.

Ethel zise:

— Văd că ziarul *Cronica Evreiască* și-a sfătuit cititorii să nu iasă pe stradă astăzi.

Asta era problema, în opinia lui Lloyd. Foarte multă lume considera că era mai bine să nu se implice. Însă asta le-ar fi lăsat mână liberă fasciștilor.

Bernie, care era evreu, fără să fie însă o persoană religioasă, îi spuse lui Ethel:

— Cum poți să-mi citezi din *Cronica Evreiască*? Cei de acolo consideră că evreii nu ar trebui să se opună fascismului, ci doar antisemitismului. Ție ți se pare că asta are sens din punct de vedere politic?

— Comitetul de Delegați ai Evreilor Britanici este de aceeași părere cu *Cronica*, din câte am auzit, insistă Ethel. Se pare că ieri s-a făcut un anunț în toate sinagogile.

— Acei așa-zisi delegați sunt oameni de paie de la Golders Green, pufni Bernie disprețuitor. Ei nu au fost insultați niciodată pe stradă de huliganii fasciști.

— Ești membru al Partidului Laburist, rosti Ethel pe un ton acuzator. Politica noastră este să nu îi confruntăm pe fasciști pe stradă. Unde ți-e solidaritatea?

Bernie replică:

— Cum rămâne cu solidaritatea față de frații mei evrei?

— Tu ești evreu doar când îți convine. Și nu s-a luat nimeni de tine pe stradă.

— Chiar și așa, Partidul Laburist a făcut o greșală politică.

— Nu uita că, dacă le oferiți fasciștilor un pretext de a provoca violențe, presa va da vina pe stânga, fără să mai țină cont de identitatea instigatorilor.

Lenny se burzului:

— Dacă băieții lui Mosley vor declanșa o încăierare, vor primi ceea ce merită.

Ethel oftă.

— Gândește-te puțin, Lenny, cine are mai multe arme în această țară: tu, Lloyd și Partidul Laburist sau conservatorii cu armata și cu poliția de partea lor?

— Ah! pufni Lenny.

Era limpede că nu se gândise la acest lucru.

Lloyd i se adresă mamei sale pe un ton mânios:

— Cum poți vorbi așa? Ai fost și tu în Berlin acum trei ani - ai văzut ce era acolo. Stânga germană a încercat să se opună în mod pașnic fascismului și uite ce a pățit.

Bernie adăugă:

— Social-democrații germani nu au reușit să formeze un front popular împreună cu comuniștii. Și cele două partide au fost eliminate pe rând. Împreună ar fi putut să câștige.

Bernie se înfuriase când filiala locală a Partidului Laburist refuzase oferta comuniștilor de a face front comun împotriva marșului.

Ethel zise:

— Orice alianță cu comuniștii este periculoasă.

Era unul dintre punctele asupra căruia ea și Bernie nu căzuseră de acord. De fapt, această chestiune divizase practic Partidul Laburist. Lloyd credea că dreptatea era de partea lui Bernie.

— Trebuie să folosim toate resursele pe care le avem la dispoziție pentru a învinge fascismul, rosti el; apoi adăugă, cu diplomație: însă mama ta are dreptate – ar fi mai bine pentru noi ca astăzi să nu se ajungă la violențe.

— Ar fi mai bine să stați cu toții acasă și să vă opuneți fasciștilor prin canalele politice normale într-o democrație, spuse Ethel.

— Și tu ai încercat să obții salarii egale pentru femei prin canalele politice normale într-o democrație, ripostă Lloyd, și nu ai reușit.

În aprilie, cu un an în urmă, deputatele laburiste din Camera Comunelor inițiaseră un proiect de lege prin care angajatorilor de la stat să li se garanteze un salariu egal pentru aceeași muncă depusă. Proiectul fusese respins de Camera Comunelor, care era dominată de bărbați.

— Nu poți să-ți pierzi speranța în democrație de fiecare dată când pierzi la vot, i-o tăie scurt Ethel.

Problema era că această dezbinare putea slăbi în mod fatal forțele antifasciste, așa cum se întâmplase în Germania, și Lloyd știa asta. Astăzi urma să aibă loc un test crucial. Partidele politice puteau încerca să preia conducerea, dar oamenii erau cei care aveau să aleagă pe cine să urmeze. Oare aveau să rămână în case, așa cum îi îndemna șovăielnicul Partid Laburist și *Cronica Evreiască*? Sau aveau să iasă cu miile pe străzi ca să spună „Nu” fascismului? Până la sfârșitul zilei avea să afle răspunsul la această dilemă.

Se auzi un ciocănit la ușă și vecinul lor, Sean Dolan, intră îmbrăcat în costumul lui de biserică.

— Vin și eu cu tine după slujbă, îi zise el lui Bernie. Unde ne întâlnim?

— La Gardiner's Corner, nu mai târziu de ora două, rosti Bernie. Sperăm să se adune suficienți oameni încât să îi putem opri pe fasciști acolo.

— Toți docherii din East End vor veni, spuse Sean entuziasmat.

Millie întrebă:

— Cum așa? Fasciștii nu vă urăsc și pe voi?

— Ești prea tânără ca să-ți mai amintești, scumpo, dar evreii ne-au sprijinit întotdeauna, îi explică Sean. În greva de la docuri din 1912, când eu aveam doar nouă ani, tatăl meu nu mai avea

nici bani de mâncare, iar doamna Isaacs, soția brutarului din New Road (să-i dea Dumnezeu sănătate!), ne-a luat pe mine și pe fratele meu. Sute de copii ai docherilor au fost luați atunci în grijă de familiile evreiești. La fel s-a întâmplat și în 1926. Nu o să-i lăsăm pe blestemații de fasciști să ne ocupe străzile - scuzați-mi limbajul, doamnă Leckwith.

Lloyd prinse curaj. Erau mii de docheri în East End: dacă veneau cu toții, rândurile lor aveau să se îngroașe semnificativ.

De afară se auzi o portavoce.

— Nu-l lăsați pe Mosley în Stepney, spunea un glas de bărbat. Veniți la Gardiner's Corner la ora două.

Lloyd își termină de băut ceaiul și se ridică în picioare. În ziua aceea avea să facă pe iscoada, verificând poziția fasciștilor și trimițându-le vești proaspete celor din Consiliul Popular al Evreilor. Avea buzunarele pline cu fise pentru telefoanele publice.

— Ar fi cazul să o iau din loc, rosti el. Probabil că fasciștii au început deja să se adune.

Mama lui îl conduse la ușă.

— Nu te lua la bătaie cu nimeni, îi spuse ea. Nu uita ce s-a întâmplat la Berlin.

— Voi fi atent, zise Lloyd.

Ea continuă pe un ton mai voios:

— Americanca aia bogată nu cred că o să te mai placă dacă rămâi fără dinți în gură.

— Oricum nu mă place.

— Nu cred. Ce fată nu ți-ar cădea la picioare?

— Voi fi bine, mamă, rosti Lloyd. Vorbesc serios.

— Bănuiesc că ar trebui să mă bucur fiindcă măcar nu pleci în Spania.

— Cel puțin nu astăzi.

Lloyd își sărută mama pe obraz și plecă.

Era o dimineață senină de toamnă, mai călduroasă decât de obicei. În mijlocul zonei Nutley Street, niște oameni improvizaseră o platformă, iar unul dintre ei vorbea acum printr-un megafon.

— Cetățeni din East End, nu trebuie să stăm cu mâinile în sân în timp ce o gloată de antisemiți țanțoși ne insultă!

Lloyd îl recunosc pe vorbitor, care era unul dintre reprezentanții locali ai Mișcării Naționale a Muncitorilor Șomeri.

Criza făcuse ca mii de croitori evrei să rămână fără slujbe. Aceștia se înscriau zilnic la Oficiul Forței de Muncă de pe Settle Street.

Lloyd nu apucă să facă zece pași, că Bernie îl ajunse din urmă și îi dădu o pungă de hârtie cu bile de sticlă.

— Am participat la multe demonstrații, îi zise el. Dacă vezi că poliția călare se năpustește spre mulțime, aruncă bilele astea sub copitele cailor.

Lloyd zâmbi. Chiar dacă tatăl său vitreg era o fire împăciuitoare, asta nu însemna că era vreun bicisnic. Însă Lloyd avea dubii în privința folosirii bilelor. Nu avusese de-a face cu caii prea mult, însă i se păreau niște dobitoace răbdătoare și inofensive și nu-i plăcea ideea de a-i trânti la pământ.

Bernie îi ghici gândurile și spuse:

— Mai bine să cadă un cal decât să-mi calce băiatul în picioare.

Lloyd băgă bilele în buzunar, gândindu-se că asta nu îl obliga să le și folosească. Se bucura să vadă tot mai multă lume pe stradă. Observă și alte semne încurajatoare. Sloganul „Nu vor trece” era scris pe toate zidurile, în engleză și în spaniolă.

Comuniștii ieșiseră în număr mare, distribuind broșuri. La multe pervazuri se vedeau flamuri roșii. Un grup de bărbați cu medalii din Marele Război duceau o pancartă pe care scria „Asociația Veteranilor de Război Evrei”. Fasciștilor nu le plăcea deloc să li se amintească de numărul mare de evrei care luptaseră pentru Marea Britanie. Cinci soldați evrei primiseră cea mai importantă medalie pentru vitejie pe câmpul de luptă, Crucea Victoriei.

Lloyd începu să spere că aveau să se strângă totuși suficienți oameni cât să oprească marșul.

Gardiner's Corner era o răscruce largă unde se întâlneau cinci drumuri, care primise numele magazinului de îmbrăcăminte scoțian Gardiner and Company, ce ocupa clădirea din colț, cea cu un turn cu ceas. Când ajunse acolo, Lloyd observă că deja se luaseră măsuri pentru eventualitatea izbucnirii unor violențe. Văzu câteva puncte de prim-ajutor și sute de voluntari de la Serviciul de Ambulanță St. John, în uniforme. Pe toate străduțele laterale erau parcate ambulante. Lloyd spera să nu se ajungă la lupte; însă mai bine se ajungea la violență, se gândi el, decât să fie lăsați fasciștii să mărșăluiască nederanjați.

O luă pe o rută ocolitoare și se apropie de Turnul Londrei dinspre nord-vest, pentru a nu fi identificat drept locuitor din East End. Auzi fanfara cu câteva minute înainte de a ajunge acolo.

Turnul era un palat ridicat pe malul fluviului, reprezentând simbolul autorității și al represiunii vreme de opt sute de ani. Era împrejmuț de un zid lung din piatră veche și cenușie, spălată parcă de secolele de ploaie londoneză. În afara zidurilor, pe partea dinspre uscat, se afla un parc pe nume Tower Gardens, locul în care urmau să se adune fasciștii. Estimă că erau deja vreo două mii, înșirați într-o coloană care se întindea spre vest până în cartierul financiar. Din când în când, mai scandau:

*Un, doi, trei, patru,
De jidani o să scăpăm!
De jidani! De jidani!
De jidani o să scăpăm!*

Aveau cu ei drapele ale Regatului Unit. De ce oare tocmai oamenii care voiau să distrugă tot ce avea țara mai bun erau cei dintâi când venea vorba de fluturat drapelul național?

Aveau un aspect militar impresionant, în cămășile lor negre și cu cingătorile negre la brâu, formând coloane ordonate pe iarbă. Ofițerii lor aveau uniforme elegante: o jachetă soldățească neagră, pantaloni cenușii de călărie, cizme cu carâmb înalt, chipiuri negre și lucioase și o banderolă alb-roșie la braț.

Câțiva motocicliști în uniformă se roteau în jur în mod ostentativ, salutând în stil fascist. Tot mai mulți manifestați soseau, unii dintre ei în dube blindate, cu plasă metalică la geamuri.

Cu siguranță nu era doar un partid politic - era o armată în toată regula.

Scopul acestei desfășurări de forțe era să le confere o falsă impresie de autoritate, realiză Lloyd. Voiau să lase senzația că aveau tot dreptul de a pune capăt altor întruniri și de a goli clădirile, de a da năvală în casele și în birourile oamenilor, arestându-i, târându-i la închisoare și în lagăre, bătându-i, interogându-i și torturându-i, așa cum făceau Cămășile Brune în Germania, sub regimul nazist atât de admirat de către Mosley și de către patronul celor de la *Daily Mail*, lordul Rothermere.

Voiau să-i bage în sperieți pe localnicii din East End, oameni ai căror părinți și bunici fugiseră din calea represiunii și a pogromurilor din Irlanda, Polonia și Rusia. Oare locuitorii din East End aveau să iasă în stradă ca să se lupte cu ei? Dacă nu – dacă marșul din ziua aceea avea să se desfășoare conform planului –, ce aveau să cuteze fasciștii să facă a doua zi?

Ocoli parcul, prefăcându-se a fi unul dintre zecile de trecători aflați pe acolo din întâmplare.

Străzile lăturalnice radiau din intersecție precum spițele unei roți. Pe o asemenea alee observă un Rolls-Royce familiar, negru cu crem. Șoferul deschise portiera din spate și, spre șocul și deznădejdea lui Lloyd, din mașină coborî Daisy Peshkov.

Nu încăpea nicio îndoială că marșul era motivul pentru care se afla acolo. Purta varianta feminină a uniformei, cu o fustă lungă și cenușie în loc de pantaloni, iar buclele ei bălaie ieșeau de sub chipiul negru. Oricât de mult ar fi detestat acea ținută, lui Lloyd tot i se părea irezistibil de atrăgătoare.

Se opri să se uite. Nu ar fi trebuit să se mire: Daisy îi spusese deja că îl plăcea pe Boy Fitzherbert și era evident că înclinațiile politice ale lui Boy nu contau pentru ea. Însă acum, că o vedea sprijinindu-i în mod fățiș pe fasciști în atacul lor asupra evreilor londonezi, realiza cât se poate de clar că ea era cu totul și cu totul străină de tot ce conta pentru el în viață.

Ar fi trebuit să se întoarcă pur și simplu, dar nu putu s-o facă. În timp ce ea străbătea grăbită caldarâmul, el îi tăie calea.

— Ce dracu' cauți aici? o luă el din scurt.

Ea își păstră calmul.

— Aș putea să te întreb același lucru, domnule Williams, îi răspunse. Bănuiesc că nu ai de gând să te alături marșului nostru.

— Nu înțelegi ce fel de oameni sunt ăștia? Sunt genul de indivizi care întrerup mitinguri politice pașnice, care bruschează jurnaliștii, care își bagă la închisoare adversarii politici. Ești americană – cum poți să te ridici împotriva democrației?

— Democrația nu este neapărat cel mai potrivit sistem politic pentru toate țările, indiferent de vremurile în care trăim.

Îi cita din propaganda lui Mosley, își dădu seama Lloyd.

— Dar oamenii ăștia îi torturează și îi omoară pe toți cei care nu sunt de acord cu ei! exclamă el, amintindu-și de Jörg. Am văzut asta cu ochii mei, în Berlin. Am fost într-unul dintre

lagărele lor pentru scurtă vreme. Am fost silit să văd cum un bărbat gol pușcă era sfâșiat de câțiva câini hămesiți. Iată ce fac prietenii tăi fasciști.

Ea nu se lăsă intimidată.

— Și pe cine au omorât fasciștii din Anglia, mă rog?

— Fasciștii britanici nu au pus încă mâna pe putere - dar dragul tău Mosley îl admiră pe Hitler. Dacă vor avea ocazia, vor proceda la fel ca naziștii.

— Adică vor elimina șomajul și le vor reda oamenilor mândria și speranța.

Lloyd se simțea atât de atras de ea, încât i se rupea sufletul să o audă spunând asemenea ineptii.

— Știi ce i-au făcut naziștii familiei prietenei tale, Eva.

— Eva s-a căsătorit, știai? rosti Daisy, pe tonul voios al cuiva care încearcă să schimbe subiectul unei discuții de la cină. Cu dragul de Jimmy Murray. Este soția unui englez acum.

— Și părinții ei?

Daisy își întoarse privirea.

— Nu-i știu.

— Dar știi ce le-au făcut naziștii.

Eva îi povestise totul lui Lloyd la balul de la Trinity.

— Tatăl ei nu mai are drept de practică a medicinei - lucrează acum ca asistent într-o farmacie. Nu are voie să intre în parcuri sau în biblioteci publice. Numele tatălui ei a fost ras de pe monumentul comemorativ din satul lui natal! Realizând că își ridicase glasul, adăugă pe un ton mai coborât: Cum poți sta alături de oameni care fac asemenea grozăvii?

Ea păru tulburată, dar nu-i răspunse la întrebare, ci spuse:

— Am întârziat deja. Te rog să mă scuzi.

— Ceea ce faci nu are nicio scuză.

Șoferul interveni:

— Gata, flăcău, destul.

Era un tip de vârstă mijlocie, fără cine știe ce condiție fizică, iar Lloyd nu era deloc intimidat de el, dar nici nu voia să se ia la hartă.

— Plec, rosti el pe un ton conciliant. Dar nu-mi spune „flăcău”.

Când șoferul îl apucă de braț, Lloyd zise:

— Ai face bine să-mi dai drumul dacă nu vrei să te culc la pământ înainte să plec.

Îl privi drept în ochi pe bărbat, iar acesta începu să ezite. Lloyd se încordă, pregătindu-se să reacționeze, atent la orice mișcare, exact ca în ringul de box. Dacă șoferul încerca să-l lovească, pumnul său ar fi fost ușor de evitat.

Însă omul fie simți încordarea lui Lloyd, fie mușchii din brațul pe care îl înșfăcase; oricare ar fi fost motivul, se trase înapoi și îi dădu drumul, spunând:

— Nu-i nevoie de amenințări.

Daisy plecă; Lloyd o urmări îndepărtându-se în uniformă ei croită impecabil, grăbindu-se să ajungă în rândul fasciștilor. Cu un oftat adânc de frustrare, se întoarse și porni în direcția opusă.

Încercă să se concentreze asupra a ce avea de făcut. Fusese o prostie din partea lui să-l amenințe pe șofer. Dacă s-ar fi luat la bătaie, ar fi fost probabil arestat și aruncat într-o celulă la poliție - și cum ar fi ajutat asta la înfrângerea fascismului?

Trecuse deja de ora 12:30. Plecă din Tower Hill, găsi o cabină telefonică, sună la Consiliul Popular Evreiesc și vorbi cu Bernie. După ce-i reportă cele văzute, Bernie îi ceru o estimare a numărului de polițiști de pe străzile dintre Turn și Gardiner's Corner.

Traversă în partea de est a parcului și explorează străduțele laterale. Ceea ce văzu îl ului. Se așteptase să fie vreo sută și ceva de polițiști. În realitate, erau câteva mii.

Stăteau pe caldarâm sau așteptau în zeci de autobuze parcate ori călare pe cai uriași, înșirați în rânduri remarcabil de ordonate. Oamenii care mergeau pe stradă trebuiau să se strecoare printr-un culoar foarte îngust.

Erau mai mulți polițiști decât fasciști.

Dintr-un autobuz, un agent în uniformă îl salută în stilul lui Hitler. Lloyd era descumpănit. Dacă toți acești polițiști erau de partea fasciștilor, cum ar fi putut să le țină piept contrademonstrații?

Era mai rău decât un simplu marș fascist: era un marș fascist cu autoritate polițienească. Ce fel de mesaj avea să se transmită astfel evreilor din East End?

Pe Mansell Street dădu peste un vardist pe care îl știa, Henry Clark.

— Bună, Nobby, spuse el.

Din cine știe ce motiv, toți cei din familia Clark erau porecliți Nobby.

— Un polițist tocmai mi-a dat salutul fascist, îi zise el.

— Nu sunt de pe-aici, rosti Nobby, dezvăluindu-i parcă o mare taină. Ei nu trăiesc alături de evrei, ca mine. Eu le-am zis că evreii sunt și ei oameni ca toți ceilalți, în marea lor majoritate oameni cumsecade, cu numai câțiva răufăcători și scandalagii. Însă nu mă crede nimeni.

— Și totuși... salutul fascist?

— Poate că a fost o glumă.

Lloyd nu credea însă că fusese o glumă.

Îl lăsa pe Nobby și trecu mai departe. Poliția forma cordoane în locurile în care străduțele laterale dădeau spre Gardiner's Corner, observă el.

Intră într-un pub care avea telefon - făcuse o evidență cu toate telefoanele disponibile în ziua precedentă - și-i spuse lui Bernie că erau cel puțin cinci mii de polițiști în cartier.

— Nu putem să ținem piept unui număr atât de mare de agenți, rosti el sumbru.

— Nu fi atât de sigur, replică Bernie. Ia uită-te la Gardiner's Corner.

Lloyd se strecură pe lângă cordonul poliției și se alătură contrademonstrației. Abia când ajunse în mijlocul intersecției putu să estimeze proporțiile mulțimii.

Era cea mai mare adunare de oameni pe care o văzuse vreodată.

Răscrucea celor cinci drumuri era blocată complet, dar asta nu era tot. Mulțimea se întindea spre est, de-a lungul Whitechapel High Street, cât vedeai cu ochii. Commercial Road, care ducea către sud-est, era plină până la refuz. Lemon Street, unde se afla secția de poliție, era de nepătruns.

„Probabil că sunt vreo sută de mii de oameni aici”, se gândi Lloyd. Îi venea să-și arunce pălăria în aer și să strige de bucurie. Localnicii din East End ieșiseră cu mic, cu mare ca să-i respingă pe fasciști. Nu mai încăpea nicio îndoială în privința sentimentelor lor.

În centrul intersecției se afla un tramvai, abandonat de șofer și de călători.

Nimic nu putea trece prin mulțimea aceea, realiză Lloyd cu un optimism tot mai mare.

Îl văzu pe vecinul său, Sean Dolan, cățărându-se pe un stâlp de iluminat și fixând un steag roșu pe acesta. Fanfara Brigăzii Flăcăilor Evrei cânta – probabil fără știrea organizatorilor respectabili și conservatori ai clubului. Pe deasupra zbura un aparat al poliției, un soi de autogir, se gândi Lloyd.

În apropierea vitrinelor de la Gardiner's dădu peste sora lui, Millie, și prietena acesteia, Naomi Avery. Nu voia ca Millie să fie implicată într-o situație care putea degenera: simțea cum îi îngheață inima numai gândindu-se la asta.

— Tata știe că ai venit și tu? rosti el pe un ton plin de reproș.

Ea îi răspunse cu nonșalanță:

— Nu fi prost!

El era surprins să o vadă acolo.

— Tu nu prea ai treabă cu politica, îi spuse el. Am crezut că te interesează mai degrabă să faci bani.

— Așa este, recunosc eu ea. Dar este o ocazie specială.

Lloyd își imagina deja cât de mult s-ar fi supărat Bernie dacă Millie ar fi pățit ceva.

— Cred că ar trebui să te duci acasă.

— De ce?

El se uită împrejur. Mulțimea era liniștită și pașnică. Poliția se afla la o oarecare distanță, iar fasciștii nu se vedeau nicăieri. Era clar că nu avea să mai existe niciun marș în ziua aceea. Oamenii lui Mosley nu puteau să-și croiască drum printr-o mulțime de o sută de mii de oameni hotărâți să îi oprească și ar fi fost o nebunie ca poliția să îi lase să încerce. Millie era, probabil, în siguranță.

Exact în timp ce se gândea la asta, totul se schimbă în mod dramatic. Mai întâi, se auziră câteva fluier. Uitându-se în direcția din care venea sunetul, Lloyd văzu poliția călare apropiindu-se într-un șir amenințător. Caii băteau din copite și pufneau agitați. Polițiștii își scoseseră bastoanele lungi ca niște săbii.

Păreau să se pregătească de atac... dar era cu neputință!

În clipa următoare șarjară.

Din rândul oamenilor se auziră strigăte mânioase și țipete de spaimă. Toată lumea încerca să se dea la o parte din calea cailor uriași. Mulțimea se despărți, lăsând o cărare în mijloc, dar cei de pe margini căzură sub potcoavele cailor. Polițiștii începură să

lovească cu bastoanele în dreapta și-n stânga. Neputincios, Lloyd fu împins înapoi.

Simțea cum clocotește de furie: ce credea poliția că face? Erau oare atât de proști încât să creadă că pot croi un drum pe unde să se poată strecura manifestanții lui Mosley? Oare chiar își închipuiau că două-trei mii de fasciști scandând insulte puteau trece printr-o mulțime de o sută de mii de potențiale victime fără să izbucnească o răzmeriță? Oare poliția era condusă de idiști sau scăpase de sub control? Nici nu știa ce ar fi fost mai rău.

Se traseră apoi îndărăt, rotindu-și caii înfierbântați, și se regrupară, formând un rând neregulat; apoi se auzi un fluier și ei le dădură pintoni armăsarilor, îndemnându-i să pornească într-o nouă șarjă nesăbuită.

Millie se speriasse îngrozitor. Avea doar 16 ani și toată fanfaronada îi dispăruse. Țipă înspăimântată când mulțimea o împinse în vitrina de la Gardiner and Company. Manechinele în costume ieftine și haine de iarnă priveau cu ochi goi mulțimea înfricoșată și călăreții războiniciei.

Lloyd era asurzit de urletele ieșite din mii de gâtlejuri în acel protest plin de teamă. Se băgă în fața lui Millie și împinse oamenii cu toată puterea sa, încercând să o protejeze, dar în zadar. În ciuda eforturilor sale, fu strivit de ea. Patruzeci sau cincizeci de oameni isterizați erau cu spatele la vitrine, iar presiunea creștea în mod periculos.

Lloyd realiză înfuriat că poliția era hotărâtă să croiască un drum prin mulțime, indiferent de costuri.

O clipă mai târziu, se auzi un zgomot cumplit de sticlă spartă și vitrina cedă. Lloyd se prăbuși peste Millie, iar Naomi peste el. Zeci de oameni scoaseră strigăte de durere și de panică.

Lloyd se ridică în picioare, împleticindu-se. În mod miraculos, era nevătămat. Se uită înfrigurat în jur după sora lui. Era extrem de greu să distingi oamenii de manechine. Apoi o zări pe Millie, care zăcea printre cioburile de sticlă. O apucă de brațe și o ridică în picioare.

— Ah, mă doare spatele! Începu ea să plângă.

O răsuți. Avea haina făcută ferfeniță și era plină de sânge. Simți că i se face rău. O luă de umeri protector.

— Este o ambulanță exact după colț, rosti el. Poți să mergi?

Abia făcuseră câțiva pași când fluierile polițiștilor se auziră din nou. Lloyd se îngrozi la gândul că el și Millie puteau fi împinși din nou în vitrina de la Gardiner's. Apoi își aminti ce promise de la Bernie. Scoase punga de hârtie din buzunar.

Polițiștii șarjară din nou.

Trăgându-și brațul cât mai în spate, Lloyd azvârli punga peste capetele celor din mulțime până în calea cailor. Nu era singurul echipat astfel, așa că și alți oameni îi urmau exemplul. Când caii se apropiară de ei, se auziră niște artificii. Un cal alunecă pe bile și se prăbuși la pământ. Alții se opriră, ridicându-se în două picioare la zgomotul artificiilor. Șarja poliției se preschimbă în haos. Naomi Avery izbutise cumva să ajungă în rândurile din față și el o văzu scuturând o pungă de piper sub nasul unui cal, făcându-l pe acesta să o ia la goană înnebunit.

Presiunea mai scăzu, iar Lloyd o conduse pe Millie până la colț. Avea încă dureri, dar se oprise din plâns.

Un șir de oameni așteptau să primească îngrijiri din partea voluntarilor de la Serviciul de Ambulanță St. John: o fată înlăcrimată, cu mâna strivită; câțiva tineri cu capetele și cu fețele însângerate; o femeie de vârstă mijlocie, care stătea pe jos și își oblojea genunchiul umflat. Când Lloyd și Millie ajunseră acolo, Sean Dolan tocmai pleca cu capul pansat, întorcându-se în mulțime.

O asistentă se uită la spatele lui Millie.

— Nu-i a bună, spuse ea. Trebuie să te duci la Spitalul Municipal. Te luăm noi cu ambulanța. Se uită spre Lloyd și adăugă: Vrei să mergi cu ea?

Lloyd ar fi vrut, dar trebuia să trimită în continuare rapoarte prin telefon, așa că ezită.

Millie rezolvă dilema în locul lui, cu zeflemeaua-i caracteristică:

— Să nu te prind că vii. Nu poți face nimic pentru mine și mai ai lucruri importante de făcut aici.

Avea dreptate. O ajută să urce într-o ambulanță parcată.

— Ești sigură?

— Da, sunt sigură. Ai grijă să nu ajungi și tu la spital.

O lăsa pe mâini bune, își spuse el. O sărută pe obraz și se întoarse în învălmășeală.

Poliția își schimbase tactica. Oamenii respinseseră șarjele cailor, însă polițiștii țineau morțiș să croiască o cărare prin

mulțime. În timp ce Lloyd dădea din coate ca să ajungă în rândurile din față, agenții se năpustiră spre ei pe jos, atacându-i cu bastoanele. Demonstrații neînarmați se retraseră din calea lor, ca niște frunze în bătaia vântului, apoi apărură prin alte părți.

Poliția începu să aresteze oameni, sperând probabil că vor slăbi astfel hotărârea mulțimii - așa că îi săltară pe cei care vociferau cel mai tare. În East End, arestările nu necesitau formalități legale. Puțini oameni se întorceau acasă fără un ochi vânăt sau cu toți dinții în gură. Secția de poliție de pe Lemon Street avea o reputație extrem de proastă din acest punct de vedere.

Lloyd se trezi lângă o tânără care striga și flutura un drapel roșu. O recunoscu pe Olive Bishop, o vecină de pe Nutley Street. Un polițist o lovi peste cap cu bastonul, răcnind: „Curvă evreică!” Ea nu era nici evreică, nici curvă; de fapt, cânta la pian pentru Capela Evanghelică a Golgotei. Însă uitase de îndemnul lui Iisus de a întoarce și celălalt obraz și acum îl zgâria pe față pe polițist, lăsându-i urme însângerate pe piele. Alți doi agenți o înșfăcă de brațe și o imobilizară, în timp ce bărbatul zgâriat o lovi din nou în cap.

Lloyd se înfurie la culme când văzu trei vlăjgani atacând o fată neajutorată. Făcu un pas în față și expedie un croșeu de dreapta către bărbatul care o bătea pe femeie. Lovitura îl izbi în tâmplă pe polițist. Năucit, omul se împletici și apoi căzu.

Apărură și alți agenți la locul faptei, lovind în dreapta și-n stânga cu bastoanele lor, izbind la întâmplare brațe, picioare, capete și mâini. Patru dintre ei o ridicară pe Olive, apucând-o fiecare de câte un braț sau picior. Ea țipă și se zbatu disperată, fără să se poată elibera însă din strânsoare.

Însă trecătorii nu stăteau nici ei degeaba. Îi atacă pe polițiștii care o înșfăcaseră pe fată, încercând să o smulgă pe aceasta din mâinile lor. Agenții se întoarseră către atacatori zbierând „Evrei ticăloși!”, chiar dacă nu toți cei de acolo erau evrei, iar unul dintre ei era un marinar somalez cu pielea de abanos.

Polițiștii o aruncară pe Olive pe jos și începură să se apere. Olive se strecură prin mulțime și se făcu nevăzută. Agenții se retraseră, lovindu-i pe toți cei care le ieșeau în cale.

Lloyd observă cu o undă de triumf că strategia poliției nu dădea roade. În ciuda brutalității lor, atacurile nu izbutiseră să croiască o cărare prin mulțime. Începu o nouă șarjă cu bastoanele, dar gloata înfuriată îi ieși în întâmpinare, gata de luptă acum.

Lloyd decise că era momentul pentru un nou raport. Dădu din coate ca să străpungă mulțimea și găsi o cabină telefonică.

— Nu cred că vor izbuti ce și-au propus, tată, îi zise el lui Bernie entuziasmat. Încearcă să își croiască drum printre noi, dar nu avansează mai deloc. Suntem prea mulți.

— Îți redirectionăm pe oameni pe Cable Street, rosti Bernie. S-ar putea ca poliția să încerce să străpungă frontul acolo, în speranța că vor avea sorți de izbândă, așa că trimitem întăriri. Du-te și tu acolo, vezi ce se întâmplă și dă-mi de știre.

— Am înțeles, spuse Lloyd, punând receptorul în furcă înainte de a realiza că nu îi zisese tatălui său vitreg despre faptul că Millie fusese dusă la spital.

Dar poate că era mai bine să nu îl îngrijoreze și cu asta pentru moment.

Nu avea să fie ușor să ajungă pe Cable Street. De la Gardiner's Corner, Leaman Street ducea direct spre sud până în capăt la Cable Street; distanța era mai mică de opt sute de metri, însă drumul era blocat de demonstranți care se luptau cu poliția. Lloyd trebuia să o ia pe ocolite. Porni spre est, străbătând mulțimea pentru a ajunge pe Commercial Road. Însă nici de acolo nu putea înainta mai ușor.

Chiar dacă în zonă nu era picior de polițist, deci nu existau nici violențe, mulțimea era la fel de densă. Era frustrant, dar Lloyd se consola gândindu-se că nici poliția nu ar fi putut răzbate printr-o asemenea gloată.

Se întreba ce făcea Daisy Peshkov. Probabil că stătea în mașină așteptând să înceapă marșul, bătând nerăbdătoare din picior pe mocheta din Rolls-Royce. Gândul că mai contribuia și el la frustrarea ei îi dădea o senzație ciudată de satisfacție.

Prin perseverență și o atitudine destul de grosolană față de cei care îi ieșeau în cale, Lloyd reuși să își croiască drum prin mulțime. Calea ferată care trecea la nord de Cable Street îi obstrucționa traseul, așa că fu nevoit să mai meargă o bucată de drum înainte de a ajunge la un drum lăaturalnic ce cobora pe sub șine. Trecu prin tunel și ieși pe Cable Street.

Mulțimea de aici nu era la fel de densă, însă strada era îngustă și era la fel de greu de trecut. Asta era bine: poliția avea să întâmpine și mai multe dificultăți în încercarea de a le rupe rândurile. Însă mai era și o altă piedică, observă el. Un camion fusese parcat de-a curmezișul drumului și răsturnat pe o parte. În ambele părți ale autovehiculului, baricada fusese prelungită cu mese și scaune vechi, cu scânduri și alte obiecte făcute grămadă.

O baricadă! Asta îl duse pe Lloyd cu gândul la revoluția franceză. Însă aici nu era o revoluție – locuitorii din East End nu voiau să răstoarne guvernul britanic. Dimpotrivă, țineau foarte mult la alegerile pe care le făcuseră, la consiliile de sector și la parlament. Le plăcea atât de mult sistemul de guvernământ, încât erau ferm hotărâți să îl apere de fascism, chiar dacă sistemul nu se apăra singur.

Îleșind în spatele barierei, se îndreptă spre ea pentru a vedea ce se întâmplă. Se urcă pe un zid pentru a vedea mai bine. Scena din fața sa era însufletită. În depărtare, poliția încerca să demonteze obstacolul, aruncând deoparte piesele stricate de mobilier și târând saltelele vechi. Însă nu le venea deloc ușor. O ploaie de proiectile se pogora asupra lor, unele azvârlite din spatele baricadei, altele de la ferestrele de sus ale caselor înghesuite unele într-altele de ambele părți ale străzii: bolovani, sticle de lapte, oale sparte și cărămizi care veneau de pe un șantier aflat în apropiere, după cum observă Lloyd. Câțiva tineri mai îndrăzneți se urcară pe baricadă, lovindu-i pe polițiști cu bețe; ocazional se mai producea câte o încăierare, atunci când poliția încerca să-l tragă jos pe câte unul, ca să-l bată. Surprins, Lloyd recunoscuse două dintre persoanele aflate pe baricadă: Dave Williams, vărul său, și Lenny Griffiths, din Aberowen. Luptau cot la cot, respingându-i pe agenți cu niște lopeti.

Însă, pe măsură ce minutele treceau, Lloyd văzu că poliția începea să câștige teren. Agenții lucrau sistematic, îndepărtând componentele baricadei. De cealaltă parte câțiva oameni ranforsau zidul, înlocuind bucățile îndepărtate de polițiști, dar ei nu erau la fel de bine organizați și nici nu aveau la dispoziție resurse nelimitate. Lloyd estimează că poliția urma să aibă în curând câștig de cauză. Și dacă puteau elibera Cable Street, aveau să-i lase pe fasciști să vină în marș pe acolo, printre prăvăliile evreilor.

Se uită apoi în spatele său și realizează că responsabilul cu organizarea apărării de pe Cable Street anticipase acest lucru. Când poliția demonta câte o baricadă, o alta se ridica la câteva sute de metri mai încolo.

Lloyd se retrase și începu să ajute entuziast la construirea celui de-al doilea zid. Docherii scoteau pietrele din caldarâm cu târnăcoapele, casnicele își scoteau pubelele din curți, iar negustorii aduceau cutii și lăzi goale. Lloyd ajută și el la aducerea unei bănci din parc, apoi dădu jos un panou din fața unei clădiri municipale. După experiența precedentă, constructorii făcură o treabă mai bună de această dată, folosind materialele cu economie și asigurându-se că structura era solidă.

Lloyd se uită din nou în spate și văzu că o a treia baricadă începea să se înalțe ceva mai departe, spre est.

Lumea începu să se retragă de lângă prima baricadă și să se regrupeze în spatele celei de-a doua. După câteva minute, polițiștii izbutiră să facă o spărtură prin primul obstacol și năvăliră pe acolo. Cei dintâi se luară după cei câțiva tineri rămași în urmă și Lloyd îi văzu pe Dave și pe Lenny fugăriți pe o alee. Ușile și ferestrele caselor se trânteau rapid.

Apoi, Lloyd văzu că poliția nu mai știa ce să facă. Trecuseră de baricadă doar ca să dea ochii de alta, mult mai solidă. Nu păreau să mai aibă putere să o demonteze și pe aceasta. Începură să se foiască pe Cable Street, sporovăind între ei și aruncând priviri piezișe către locatarii care îi urmăreau de la etaj.

Era prea devreme pentru proclamarea victoriei, însă Lloyd nu își putu înăbuși un sentiment plăcut de izbândă. Devenea tot mai clar că antifasciștii aveau să iasă învingători.

Rămase la post încă un sfert de oră, apoi – fiindcă poliția nu mai făcea nimic – plecă de acolo, găsi o cabină telefonică și sună ca să dea raportul.

Bernie părea precaut.

— Nu știm ce se petrece, rosti el. Acalmia pare să se fi instalat peste tot, însă trebuie să aflăm ce pun la cale fasciștii. Poți să te întorci la Turn?

Era aproape imposibil ca Lloyd să își poată croi drum printre toți polițiștii adunați acolo, dar poate că exista o alternativă.

— Pot încerca să o iau pe St. George Street, rosti el cu îndoială în glas.

— Fă tot ce poți. Vreau să aflu care-i următoarea lor mutare.

Lloyd își croi drum spre sud prin labirintul de alei. Spera să aibă dreptate în privința rutei alese. St. George Street nu se afla în perimetrul disputat, însă mulțimea se putea revărsa în orice moment și pe acolo.

Totuși, așa cum sperase, zona nu era deloc aglomerată, deși încă putea auzi vuietul contrademonstrației, precum și fluierele și răcnetele polițiștilor. Câteva femei vorbeau pe stradă, iar câteva fete săreau coarda în mijlocul drumului. Lloyd se îndreptă spre vest mărind pasul, așteptându-se la fiecare cotitură să dea ochii cu mulțimile de demonstranți sau cu poliția. Întâlni câțiva oameni care se îndepărtaseră de învălmășeală - doi bărbați cu capetele bandajate, o femeie cu haina ruptă, un veteran medaliat cu brațul pansat. Alergă până la capătul străzii, acolo unde aceasta se oprea la baza Turnului, apoi reuși să intre fără probleme în Tower Gardens.

Fasciștii erau încă acolo.

Acest lucru în sine era o realizare, simți Lloyd. Trecuse deja de ora 15:30 - participanții la marș fuseseră ținuți acolo, în expectativă, ore bune. Observă că însuflețirea lor se evaporase - nu mai cântau și nici nu mai scandau, ci stăteau tăcuți și apatici, în formații ceva mai puțin ordonate, cu pancartele coborâte și cu fanfara amuțită. Deja păreau înfrânți.

Totuși, după câteva minute se produse o schimbare. O mașină decapotabilă apăru de pe o străduță lăturalnică și trecu prin fața rândurilor de fasciști. Lumea izbucni în urale. Rândurile se strânsură, ofițerii salutară, iar fasciștii luară poziția de drepți. Pe bancheta din spate a mașinii se afla liderul lor, Sir Oswald Mosley, un bărbat chipes, cu mustață, îmbrăcat în uniformă și cu chipiu pe cap. Cu spatele drept, el salută de mai multe ori în timp ce mașina trecea încet prin fața oamenilor, ca un monarh care își trece în revistă trupele.

Prezența lui îi revigoră pe fasciști și îl îngrijoră pe Lloyd. Asta însemna probabil că aveau de gând să pornească în marș conform planului - altminteri de ce ar fi fost acolo? Mașina trecu prin fața rândurilor de fasciști, dispărând pe o străduță lăturalnică ce ducea spre cartierul financiar. Lloyd așteptă. După

o jumătate de oră Mosley reveni, de această dată pe jos, salutând din nou și mulțumind pentru ovații.

Când ajunse în celălalt capăt al rândului, se răsuci și intră pe o străduță lăaturalnică, însoțit de unul dintre ofițerii săi.

Lloyd îi urmări.

Mosley se apropie de un grup de bărbați mai în vârstă care așteptau pe caldarâm. Lloyd fu surprins să îl recunoască pe Sir Philip Game, comandantul poliției, cu papion la gât și cu o pălărie de fetru pe cap. Cei doi începură o discuție aprinsă. Sir Philip îi explica probabil lui Sir Oswald că mulțimea de contrademonstranți era mult prea mare pentru a fi dispersată. Însă ce avea să-i sfătuiască oare pe fasciști? Lloyd și-ar fi dorit să fie suficient de aproape încât să poată trage cu urechea, dar decise apoi că era mai bine să nu riște să fie arestat, așa că păstră o distanță discretă.

Comandantul poliției era cel care vorbea mai mult. Liderul fascist dădu din cap de câteva ori și-i puse câteva întrebări. Apoi, cei doi bărbați își strânseră mâna și Mosley plecă.

Se întoarse în parc și se sfătui cu ofițerii săi. Lloyd îl recunoscuse printre aceștia și pe Boy Fitzherbert, care purta aceeași uniformă ca Mosley. Boy nu arăta la fel de bine în ea: ținuta militară îngrijită nu se potrivea cu trupul său moale și cu senzualitatea posturii lui.

Mosley părea să le dea ordine. Ceilalți bărbați îl salutară și porniră grăbiți să le ducă la îndeplinire. Ce le zisese oare să facă? Singura opțiune rațională era să renunțe și să plece acasă. Însă, dacă ar fi fost oameni raționali, nu ar mai fi fost fasciști.

Se auziră fluiere, se răcniră ordine, fanfara începu să cânte și oamenii luară poziția de drepți. Urmau să pornească în marș, realiză Lloyd. Probabil că poliția le stabilise o rută. Dar care anume?

Și apoi începu marșul – numai că în direcția opusă. În loc să se îndrepte spre East End, ei plecară spre vest, în cartierul financiar, care era pustiu duminica după-amiază.

Lui Lloyd nu-i venea să creadă.

— S-au lăsat păgubași! rosti el cu glas tare, iar un bărbat din apropiere zise: „Așa se pare, nu?”

Urmări preț de cinci minute coloanele care se îndepărtau încet. Când se convinse de intențiile lor, fugi la prima cabină telefonică și îl sună pe Bernie.

— Au pornit în marș! spuse el.

— Cum?! Vin în East End?

— Nu, se duc în cealaltă parte! Au pornit spre vest, înspre City. Am câștigat!

— O, Doamne! Bernie se adresă persoanelor de lângă el: Oameni buni! Fasciștii au pornit în marș spre vest. S-au lăsat păgubași!

Lloyd auzi ovațiile care izbucniră în încăpere.

După câteva secunde, Bernie reveni și zise:

— Stai cu ochii pe ei și dă-ne de știre după ce pleacă toți din Tower Gardens.

— S-a făcut.

Lloyd puse receptorul în furcă. Ocoli parcul într-o stare de spirit excelentă. Îi era tot mai clar cu fiecare minut care trecea că fasciștii fuseseră înfrânți. Fanfara lor cânta, iar ei păstrau cadența marșului, dar nu o mai făceau în pas vioi și nici nu mai scandau că vor scăpa de jidani. Jidanii scăpaseră de ei.

Când ajunse în capătul Byward Street, o zări din nou pe Daisy.

Se îndreptă spre Rolls-Royce-ul negru cu crem și era nevoită să treacă pe lângă Lloyd. El nu se putu abține să nu se umfle în pene.

— Localnicii din East End v-au respins și au respins și ideile voastre josnice, rosti el.

Ea se opri și îl privi, calmă ca de obicei.

— Ni s-a pus în cale o gloată de zurbagii, pufni ea disprețuitor.

— Și totuși, acum ați făcut cale întoarsă.

— A fost doar o bătălie. Războiul nu s-a încheiat.

Asta era adevărat, recunoscă Lloyd în sinea lui; însă fusese o bătălie destul de importantă.

— Nu te întorci acasă cu iubitul tău?

— Prefer să mă întorc cu mașina, spuse ea. Și nu-i iubitul meu.

Lloyd simți cum îi sare inima în piept de bucurie.

Apoi, ea adăugă:

— Este soțul meu.

Lloyd se holbă la ea. Nu își închipuise niciodată că ar fi putut să fie atât de nesăbuită. Rămase fără replică.

— Este adevărat, întări ea, văzându-i scepticismul de pe chip. Nu ai văzut cununia noastră menționată în ziare?

— Nu citesc paginile cu mondenități.

Ea îi arătă mâna stângă, pe care se aflau un inel de logodnă cu diamant și o verighetă de aur.

— Ieri ne-am căsătorit. Am amânat puțin luna de miere ca să fim prezenți la marșul de azi. Mâine vom zbura la Deauville cu avionul lui Boy.

Străbătu cei câțiva pași până la mașină și șoferul îi deschise portiera.

— Du-mă acasă, te rog, îi zise ea.

— Desigur, Domnia Voastră.

Lloyd era atât de furios, încât îi venea să lovească pe cineva.

Daisy îi aruncă o privire peste umăr și spuse:

— La revedere, domnule Williams.

El izbuti să îngaime:

— La revedere, domnișoară Peshkov.

— A, nu, îl corectă ea. Acum sunt vicontesă de Aberowen.

Îi plăcea la nebunie să o rostească, realiză Lloyd. Acum avea un titlu nobiliar și asta era tot ce conta pentru ea. Urcă în mașină și șoferul închise portiera.

Lloyd se întoarse. Spre rușinea lui, își dădu seama că avea lacrimi în ochi. „La naiba”, rosti el cu voce tare. Își trase nasul, înghițindu-și lacrimile, își îndreptă spatele și porni înapoi spre East End, cu pas grăbit. Triumful de astăzi fusese întinat. Știa că era un prost pentru că ținea la Daisy - era evident că ea nu ținea la el -, însă tot i se frângea inima la gândul că ea avea să-și irosească viața alături de Boy Fitzherbert.

Încercă să și-o alunge din minte.

Polițiștii se întorceau acum în autobuze și părăseau scena. Pe Lloyd nu îl surprinsese brutalitatea lor - își petrecuse toată viața în East End, un cartier foarte dur -, însă fusese șocat de antisemitismul pe care îl manifestaseră. Femeilor le spusese curve evreice, iar bărbaților, evrei ticăloși. În Germania, poliția îi sprijinise pe naziști și le luase partea Cămășilor Brune. Oare la fel avea să se întâmple și aici? Era imposibil!

Mulțimea din Gardiner's Corner izbucnise în urale de bucurie. Fanfara Brigăzii Flăcăilor Evrei interpreta o piesă de jazz pe care bărbații și femeile începură să danseze, iar sticlele de whisky și de gin treceau din mână în mână. Lloyd decise să treacă pe la Spitalul Municipal, pentru a verifica starea lui Millie. Apoi ar fi trebuit să meargă la sediul Consiliului Evreilor, pentru a-i da de veste lui Bernie că Millie fusese rănită.

După doar câțiva pași, dădu peste Lenny Griffiths.

— I-am trimis la plimbare pe nemernici! exclamă Lenny entuziasmat.

— Într-adevăr, zise Lloyd râzând.

Lenny își coborî glasul și adăugă:

— Le-am venit de hac fasciștilor de aici și o să le venim de hac și celor din Spania.

— Când plecați?

— Mâine. Eu și Dave luăm trenul de dimineață spre Paris.

Lloyd îl luă pe Lenny pe după umeri.

— Vin și eu cu voi, rosti el.

• Capitolul 4

1937

(I)

Volodea Peshkov își feri fața de ninsoarea intensă în timp ce traversa podul de peste fluviul Moscova. Purta un palton gros, o căciulă de blană și o pereche de cizme de piele în picioare. Foarte puțini moscoviți erau îmbrăcați atât de bine. Volodea era un norocos.

Avusese întotdeauna cizme bune. Tatăl său, Grigori, era comandant în armată. Grigori nu era un carierist: deși era erou al revoluției bolșevice și îl cunoștea personal pe Stalin, cariera lui nu mai avansase de prin anii '20. Chiar și așa, familia trăise întotdeauna în condiții confortabile.

Volodea, în schimb, era un carierist. După universitate, intrase în prestigioasa Academie de Informații Militare. Un an mai târziu, fusese detașat la sediul Serviciului de Informații al Armatei Roșii.

Marele său noroc îl reprezentase întâlnirea de la Berlin cu Werner Franck, pe vremea când tatăl său era atașat militar la ambasada sovietică de acolo. Werner studia la aceeași școală cu el, dar într-o altă clasă, fiind mai mic decât el. După ce aflase că tânărul Werner ura fascismul, Volodea îi sugerase că metoda cea

mai la îndemână de luptă împotriva naziștilor era să devină spion al rușilor.

Werner avea doar 14 ani pe atunci, însă acum avea 18, lucra pentru Ministerul Aviației, îi ura pe naziști și mai abilitat și avea un transmițător radio puternic și o carte cu coduri. Era destoinic și curajos, asumându-și riscuri enorme și culegând informații neprețuite. Iar Volodea era omul său de legătură.

Volodea nu îl mai văzuse pe Werner de patru ani, dar și-l amintea foarte clar. Înalt și cu părul blond-roșcat, Werner arăta și se purta mai matur decât era în realitate, având succes la femei încă de la 14 ani.

Werner îi vânduse recent un pont despre Markus, un diplomat de la ambasada germană din Moscova, care era în secret comunist. Volodea îl contactase pe Markus și îl recrutase ca spion. De câteva luni încoace, Markus îi trimisese constant rapoarte pe care Volodea le traducea în rusă și le transmitea mai departe șefului său. Ultimele informații erau fascinante: importanți oameni de afaceri americani, cu vederi pro-naziste, le furnizau rebelilor spanioli de dreapta camioane, anvelope și combustibil. Președintele de la Texaco, Torkild Rieber, un admirator al lui Hitler, folosea petrolierele companiei pentru a trimite rebelilor combustibil în mod secret (și ilegal), nerespectând astfel o solicitare specifică venită din partea președintelui Roosevelt.

Volodea se ducea acum să se vadă cu Markus.

Străbătu Kutuzovsky Prospekt și coti spre gara Kiev. Locul lor de întâlnire de astăzi era un bar muncitoresc de lângă stație. Nu foloseau niciodată același loc de două ori, dar la sfârșitul fiecărei întâlniri stabileau datele următoarei: Volodea era foarte meticulos în meseria sa. Foloseau mereu baruri sau cafenele ieftine, unde colegii lui Markus din corpul diplomatic nici nu s-ar fi gândit să calce vreodată. Dacă Markus ar fi devenit suspect și ar fi fost urmărit de vreun agent al contraspionajului german, Volodea și-ar fi dat imediat seama, căci un asemenea individ ar fi ieșit cu siguranță în evidență printre ceilalți mușterii.

Barul se numea Ucraina. Precum majoritatea clădirilor din Moscova, era o clădire de lemn. Ferestrele erau aburite, semn că înăuntru cel puțin era cald. Însă Volodea nu intră imediat. Mai erau câteva măsuri de precauție pe care trebuia să le ia. Traversă strada și se adăposti la intrarea unui bloc de

apartamente. Rămase în holul friguros, uitându-se afară printr-o fereastră și supraveghind barul.

Se întrebă dacă Markus avea să vină. Până acum nu ratase nicio întâlnire, dar Volodea nu putea fi sigur niciodată. Dacă venea totuși, ce informații avea să-i aducă? Spania era chestiunea arzătoare la ordinea zilei din politica internațională, dar Serviciul de Informații al Armatei Roșii era extrem de interesat de înarmarea Germaniei. Câte tancuri produceau pe lună? Câte mitraliere Mauser M34 produceau pe zi? Cât de performant era noul bombardier Heinkel He 111? Volodea voia să-i ofere asemenea informații șefului său, maiorul Lemitov.

Trecu jumătate de oră și Markus nu apăru.

Volodea începu să se îngrijoreze. Oare Markus fusese deconspirat? El lucra ca asistent al ambasadorului, drept urmare vedea tot ce ajungea pe biroul acestuia; însă Volodea îl îndemnase să caute și alte documente, în special corespondența atașatilor militari. Oare greșise când îi ceruse asta? Oare îl observase cineva pe Markus trăgând cu ochiul la telegrame care nu îl priveau?

Exact atunci apăru Markus, mergând pe stradă cu alura sa de profesor, cu ochelari și cu o haină austriacă îmblănită. Fulgi albi îi împeștrău materialul verde de fetru. Intră în barul Ucraina. Volodea așteptă, cu ochii în patru. Un alt bărbat intră după Markus, iar Volodea se încruntă neliniștit; însă cel de-al doilea bărbat era în mod evident un muncitor rus, nu un agent de contraspionaj german. Era un bărbat pirpiriu cu o față de șobolan, cu o haină jerpelită și cu bocancii înfășurați în cârpe, care se ștergea la nas cu mâneca.

Volodea traversă și intră în bar.

Locul, nu foarte curat, era îmbâcsit de fum și mirosea a oameni care nu se spălau prea des. Pe pereți erau tablouri cu rame ieftine, înfățișând peisaje ucrainene. Era pe la jumătatea după-amiezii și nu erau prea mulți mușterii. Singura femeie din local arăta ca o prostituată bătrână care încerca să își revină din mahmureală.

Markus era în spatele încăperii, cocoșat deasupra unui pahar de bere încă neatins. Avea treizeci și ceva de ani, dar părea mai în vârstă, cu barba și mustața blonde și îngrijite. Se descheiase la haină, lăsând să se vadă căptușeala de blană. Rusul cu față de șobolan stătea la două mese mai încolo și își rula o țigară.

Când Volodea se apropie, Markus se ridică în picioare și îi dădu un pumn în gură.

— Nevolicule! răcni el în germană. Jigodie!

Volodea fu atât de șocat, încât nici nu reacționează preț de câteva secunde. Buzele îl dureau și simțea gustul sângelui. Din reflex ridică brațul ca să lovească și el, apoi se opri. Markus încercă să îl pocnească din nou, însă Volodea era pregătit de această dată, așa că îi pară cu ușurință lovitura.

— De ce-ai făcut-o? zberă Markus. De ce?

Și-apoi, la fel de brusc, se prăbuși în scaun, îngropându-și fața în mâini, și începu să plângă.

Volodea șopti printre buzele însângerate:

— Taci, prostule! Se răsuci și se adresă celorlalți mușterii, care se holbau la ei: Nu-i nimic, este doar necăjit.

Oamenii își întoarseră privirile și unul dintre bărbați plecă. Moscoviții nu se amestecau niciodată în scandaluri din proprie inițiativă. Era periculos până să și desparți doi bețivi, în caz că unul dintre ei era cumva vreun ștab din partid. Știau că Volodea era un astfel de om: se vedea după paltonul său de calitate.

Volodea se întoarce la Markus. Pe un ton coborât și mânios, îi întrebă:

— Ce dracu' te-a apucat?

Vorbea în germană: rusa lui Markus lăsa de dorit.

— Ai arestat-o pe Irina, replică bărbatul plângând. Jigodie ticăloasă ce ești! I-ai ars sfârcurile cu țigara!

Volodea tresări - Irina era iubita rusoaică a lui Markus. Începea să priceapă despre ce era vorba și nu-i mirosea a bine. Se așeză în fața lui Markus.

— Nu am arestat-o pe Irina, rosti el. Și îmi pare rău dacă a pățit ceva. Spune-mi ce s-a întâmplat.

— Au venit după ea în toiul nopții. Mi-a zis mama ei. Nu au vrut să spună cine sunt, dar nu erau polițiști obișnuiți - aveau haine mai bune. Nu știe unde au dus-o. Au înterogată în legătură cu mine și au acuzat-o că este spioană. Au torturat-o și au violat-o, apoi au azvârlit-o afară.

— Rahat! exclamă Volodea. Îmi pare foarte rău.

— Îți pare rău? Tu ai făcut-o! Cine altcineva?

— Chestia asta nu are nimic de-a face cu Serviciul de Informații al Armatei, îți jur.

— Nu contează, zise Markus. Am terminat cu tine și cu comunismul.

— Există și victime colaterale în războiul împotriva capitalismului.

Nici lui Volodea nu-i sunau credibile vorbele sale.

— Tânăr prost ce ești! izbucni Markus cu sălbăticie. Nu pricepi că socialismul înseamnă să scapi de rahaturi de-astea?

Volodea își ridică privirea și văzu intrând pe ușă un bărbat voinic într-o haină de piele. Își dădu seama instinctiv că omul nu venise acolo pentru o tărie. Ceva se petrecea și Volodea nu știa ce anume. El era nou în acest joc și, pentru moment, lipsa experienței îl încurca exact cum ar fi făcut-o o mână sau un picior lipsă. Simțea că ar putea fi în pericol, dar nu știa ce să facă.

Nou-venitul se apropie de masa la care stăteau Volodea și Markus.

Exact atunci, omul cu față de șobolan se ridică de la masă. Era cam de-o seamă cu Volodea. În mod surprinzător, li se adresă cu accentul unei persoane educate:

— Voi doi sunteți arestați.

Volodea înjură.

Markus sări în picioare.

— Sunt atașat comercial la ambasada germană! răcni el într-o rusă plină de greșeli gramaticale. Nu ne puteți aresta! Am imunitate diplomatică!

Ceilalți clienți ieșiră în grabă din bar, îmbrâncindu-se în timp ce se îngrămădeau spre ușă. Înăuntru nu mai rămăseseră decât două persoane: barmanul, care ștergea agitat tejgheaua cu o cârpă murdară, și prostituata, care fuma o țigară și se holba în paharul de votcă gol.

— Nici pe mine nu mă puteți aresta, rosti Volodea cu calm. Își scoase legitimația din buzunar și adăugă: Sunt locotenentul Peshkov de la Serviciul de Informații al Armatei. Cine dracu' mai sunteți și voi?

— Dvorkin, NKVD.

Bărbatul în haină de piele zise:

— Berezovsky, NKVD.

Politia secretă. Volodea oftă: ar fi trebuit să-și dea seama. NKVD-ul și Serviciul de Informații al Armatei aveau arii în care se intersectau. Fusese avertizat că cele două organizații se călcau

mai mereu pe bătături, însă asta era prima lui experiență de acest gen. I se adresă lui Dvorkin:

— Bănuiesc că voi ați torturat-o pe iubita acestui om.

Dvorkin își șterse nasul cu mâneca: după toate aparențele, acest nărav nu făcea parte din rol.

— Nu ne-a dat nicio informație.

— Așa că i-ați ars sfârcurile degeaba.

— A scăpat ușor. Dacă era spioană, o pățea și mai rău.

— Și nu v-a trecut prin cap să vă consultați cu noi mai întâi?

— Dar voi când vă consultați cu noi?

Markus rosti:

— Eu plec.

Volodea era disperat. Era pe cale să piardă o piesă de neînlocuit.

— Nu pleca, îl imploră el. O să ne revanșăm cumva față de Irina. O să-i asigurăm cea mai bună îngrijire medicală...

— Du-te dracu, i-o reteză Markus. N-o să mă mai vezi.

Acestea fiind spuse, ieși din bar.

Era limpede că Dvorkin nu știa ce să facă. Nu voia să-l lase pe Markus să plece, dar nici nu putea să-l aresteze fără să pice de prost. În cele din urmă, i se adresă lui Volodea:

— N-ar trebui să lași oamenii să-ți vorbească astfel. Asta te face să pari slab. Ar trebui să te respecte.

— Nemernicule! izbucni Volodea. Nu pricepi ce-ai făcut? Omul acela era o sursă bună de informații credibile - iar acum nu va mai lucra pentru noi în veci din cauza idiotețeniei voastre.

Dvorkin ridică din umeri.

— Așa cum i-ai zis și lui, uneori mai sunt și victime colaterale.

— Of, Dumnezeu! exclamă Volodea exasperat, apoi ieși din local.

Simți o ușoară greață în timp ce traversa înapoi fluviul. Era dezgustat de tratamentul pe care NKVD-ul îl aplicase unei femei nevinovate și deprimat din pricina pierderii sursei sale. Urcă într-un tramvai: nu avea un rang suficient de mare încât să primească mașină de serviciu. Medită sumbru în vreme ce vehiculul înainta anevoios prin omăt spre locul său de muncă. Trebuia să îi raporteze maiorului Lemitov, dar ezita, întrebându-se cum ar trebui să-i prezinte toată tăărășenia. Era necesar să-i arate că nu fusese vina lui, fără a părea totuși că-și caută scuze.

Sediul Serviciului de Informații al Armatei se afla pe una dintre laturile aerodromului Khodynka, unde un plug de zăpadă făcea un du-te-vino permanent pentru a păstra pista practicabilă. Arhitectura locului era bizară: o clădire cu două etaje, fără ferestre pe zidurile dinspre exterior, împrejmuită o curte în care se înălțau cele două etaje ale clădirii principale, ieșind în evidență ca un deget scos dintr-un pumn de cărămidă. Nu se putea intra cu brichete sau cu stilouri, întrucât acestea ar fi declanșat detectoarele de metal de la intrare, așa că angajații primeau aceste accesorii înăuntru. Și cataramele reprezentau o problemă, astfel încât majoritatea persoanelor purtau bretele. Aceste măsuri de securitate nu își aveau rostul, desigur. Moscoviții ar fi făcut tot posibilul ca să stea departe de o asemenea clădire: nimeni nu era atât de nebun încât să vrea să se furișeze înăuntru.

Volodea împărțea un birou cu alți trei subalterni, având birourile de oțel alăturate, pe pereți opuși. Spațiul era atât de redus, încât biroul lui Volodea nu permitea ca ușa să se deschidă complet. Glumețul biroului, Kamen, îi observă buzele umflate și zise:

— Lasă-mă să ghicesc – s-a întors bărbatu-său mai devreme.

— Nici nu întreba, răspunse Volodea.

Pe birou avea un mesaj decriptat de la secția radio, cuvintele germane fiind notate cu creionul literă cu literă sub grupurile de coduri. Mesajul era de la Werner.

Prima reacție a lui Volodea fu una de teamă. Oare Markus dăduse deja raportul cu privire la ceea ce pățise Irina, convingându-l și pe Werner să renunțe la spionaj? Ziua părea suficient de nefastă pentru producerea unui astfel de dezastru.

Însă mesajul nu era nicidecum dezastruos.

Volodea îl citi cu o uimire crescândă. Werner îi dezvăluia că armata germană hotărâse să trimită în Spania spioni, care să se dea drept voluntari antifasciști dornici să lupte de partea guvernului în războiul civil. Aceștia urmau să trimită în mod clandestin rapoarte din spatele liniilor inamice, către stațiile de interceptare germane plasate în tabăra rebelilor.

Deja era o informație de primă mână. Însă nu era totul. Werner avea și numele spionilor.

Volodea trebui să se abțină să nu sară în sus de bucurie. O lovitură ca aceasta nu se întâmpla decât o dată în viața unui

agent de informații, se gândi el. Compensa cu vârf și îndesat pierderea lui Markus. Werner era aur curat. Volodea nici nu voia să își imagineze ce riscuri își asumase tânărul ca să obțină lista cu nume și să o scoată în secret din sediul Ministerului Aviației de la Berlin.

Era tentat să fugă imediat la etaj, în biroul lui Lemitov, dar se abținu.

Cei patru subalterni foloseau aceeași mașină de scris. Volodea luă mașina veche și grea de pe biroul lui Kamen și o așeză pe biroul său. Se apucă să redacteze traducerea în rusă a mesajului primit de la Werner. În timp ce făcea asta, lumina de afară începu să pălească și stâlpii de iluminat din fața clădirii se aprinseră.

Lăsă o copie făcută la indigo în sertarul biroului, apoi luă originalul și urcă la etaj. Lemitov era în birou.

Era un bărbat arătos, la vreo 40 de ani, cu părul negru dat cu briantină. Era foarte perspicace, fiind mai mereu cu un pas înaintea lui Volodea, care se străduia să-i urmeze exemplul. Nu adera la concepția militară conservatoare conform căreia organizarea nu se putea realiza decât prin răcnete și intimidări, însă era necruțător cu persoanele incompetente. Volodea îl respecta și se temea de el.

— Informația aceasta s-ar putea să se dovedească extrem de utilă, rosti Lemitov după ce termină de citit traducerea.

— „S-ar putea”?

Volodea nu vedea niciun motiv de îndoială.

— Ar putea să fie o dezinformare, îi atrase atenția Lemitov.

Volodea nu voia să creadă asta, dar realizează cu dezamăgire că trebuia să ia în calcul și varianta ca Werner să fi fost prins și transformat într-un agent dublu.

— Ce fel de dezinformare? întrebă el abătut. Adică să fie vorba de nume false, care să ne trimită să umblăm după potcoave de cai morți?

— Posibil. Sau ar putea fi numele reale ale unor voluntari veritabili, comuniști și socialiști care au scăpat din Germania nazistă și au plecat în Spania să lupte pentru libertate. Am putea ajunge să arestăm antifasciști adevărați.

— La dracu'!

Lemitov zâmbi.

— Nu dispera! Informația este oricum foarte prețioasă. Avem și noi spionii noștri în Spania - tineri soldați și ofițeri ruși care s-au înrolat ca „voluntari” în brigăzile internaționale. Vor investiga ei situația. Luă un creion roșu și notă ceva pe foaia de hârtie cu scrisul său mărunț și îngrijit, apoi adăugă: Bine lucrat!

Volodea luă asta drept un semn că ar putea pleca și se îndreptă spre ușă.

Lemitov îl opri:

— Te-ai întâlnit cu Markus azi?

Volodea se răsuci și zise:

— S-a ivit o problemă.

— Mi-am dat seama, după gura ta.

Volodea îi relatează cele petrecute.

— Și astfel am pierdut o sursă foarte bună, încheie el. Dar nu știu ce altceva aș fi putut face! Ar fi trebuit oare să-i informez pe cei de la NKVD cu privire la Markus și să le cer să-l lase în pace?

— În niciun caz! exclamă Lemitov. Nu poți avea încredere în ei. Să nu le spui niciodată nimic. Oricum, nu trebuie să-ți faci griji: nu l-ai pierdut pe Markus. Îl poți recupera foarte ușor.

— Cum? zise Volodea nedumerit. Ne urăște pe toți acum.

— Arestează-l din nou pe Irina.

— Poftim?!

Volodea era oripilat. Nu suferise îndeajuns biata femeie?

— O să ne urască și mai tare dacă voi face asta.

— Spune-i că dacă nu continuă să coopereze cu noi, o vom lua din nou la interogatoriu.

Volodea încercă disperat să-și ascundă repulsia. Nu trebuia să pară nevolnic. Și realiza că planul lui Lemitov avea să dea roade.

— Da, izbuti el să îngaime.

— Spune-i că de această dată o să o ardem cu țigara la păsărică, continuă Lemitov.

Volodea simți că-i vine să vomite. Înghiți în sec și zise:

— Bună idee. Mă duc să o salt chiar acum.

— Nu, mai bine mâine, spuse Lemitov. La patru dimineața. Ca să fie șocul maxim.

— Da, să trăiți.

Volodea ieși și închise ușa în urma lui. Rămase pe coridor câteva clipe, simțind cum i se înmoaie picioarele. Când un funcționar trecu pe lângă el și-i aruncă o privire suspicioasă, se sili să plece de acolo.

Trebuia să facă asta. Nu avea să o tortureze pe Irina, desigur: era suficient să îl amenințe cu asta. Însă ea avea să *creadă* că va fi torturată din nou, ceea ce avea s-o sperie de moarte. Volodea realizează că el unul și-ar fi pierdut mințile dacă ar fi fost în locul ei. Nici nu-i trecuse prin cap, când se înrolase în Armata Roșie, că va fi nevoit să facă asemenea lucruri. Sigur că armata omora oameni, iar el știa asta – dar să torturezi fete?

Clădirea se golea, luminile se stingeau în birouri și bărbați cu pălăriile pe cap ieșeau pe holuri. Era ora de încheiere a programului. Volodea reveni în biroul său, sună la poliția militară și stabili să se întâlnească cu un echipaj la ora 3:30 dimineața, pentru a o aresta pe Irina. Apoi își îmbracă paltonul și se duse să prindă tramvaiul spre casă.

Volodea locuia cu părinții lui, Grigori și Katerina, și cu sora sa Anya, în vârstă de 19 ani, care încă era studentă. Se întrebă în tramvai dacă ar fi putut să discute cu tatăl său despre acest subiect. Se și vedea spunând: „Chiar trebuie să torturăm oamenii în societatea comunistă?” Însă știa deja răspunsul. Era o necesitate temporară, esențială în vederea apărării revoluției de spionii și de elementele subversive aflate în solda capitaliștilor imperialiști. Poate că era mai indicat să întrebe: „Cât va mai dura până vom putea renunța la asemenea practici îngrozitoare?” Evident că tatăl său nu avea un răspuns la această întrebare, cum de altfel nu avea nimeni.

La revenirea lor de la Berlin, familia Peshkov se mutase în Casa Guvernului, numită uneori și Casa de pe Chei, un bloc de apartamente situat de cealaltă parte a fluviului față de Kremlin, unde locuiau membrii elitei sovietice. Era o clădire imensă, în stil constructivist, cu peste cinci sute de apartamente.

Volodea îl salută pe polițistul militar de la ușă, apoi străbătu sala de la intrare – care era atât de mare încât, în unele seri, lumea se aduna să danseze acolo pe acorduri de jazz – și urcă în lift. Apartamentul era considerat de lux după standardele sovietice, având telefon și apă caldă în permanență, dar nu era la fel de plăcut precum locuința lor din Berlin.

Mama lui se afla în bucătărie. Katerina era o bucătăreasă neînzestrată și o gospodină apatică, însă tatăl lui Volodea o adora. Pe vremuri, în 1914, în Sankt Petersburg, el o salvase de avansurile nedorite ale unui polițist neobrăzat și se îndrăgostise nebunește de ea. Încă era atrăgătoare la cei 43 de ani ai săi,

presupunea Volodea, iar pe durata delegării diplomatice a lui Grigori învățase să se îmbrace cu mai mult stil decât majoritatea rusoaicelor – deși avea grijă să nu aibă o ținută occidentală, căci asta era o infracțiune gravă la Moscova.

— Te-ai lovit la gură? îl întrebă ea după ce o sărută pe obraz.

— E o nimica toată. Volodea simți mirosul de pui și zise: E vreo ocazie specială?

— Anya l-a invitat pe iubitul ei la cină.

— Aha! E coleg de facultate cu ea?

— Nu cred. Nu știu exact cu ce se ocupă.

Volodea era mulțumit. Ținea mult la sora lui, dar știa că nu era frumoasă. Era scundă, bondoacă și purta haine terne, în culori șterse. Nu avusese foarte mulți iubiți și era o veste bună că unul dintre ei o plăcea îndeajuns de mult încât să vină la ea acasă.

Se duse în camera lui, își scoase jacheta și se spală pe față și pe mâini. Buzele i se dezumflaseră, revenind aproape la normal: Markus nu îl lovise prea tare. În timp ce se ștergea pe mâini, auzi voci pe hol, semn că sosiseră Anya și iubitul ei.

Se făcu comod, punându-și pe el un pulover tricatat, și ieși din cameră. Se duse în bucătărie. Anya stătea la masă cu un bărbat scund, cu față de șobolan, pe care Volodea îl recunoscuse.

— O, nu! zise Volodea. Tu?!

Era Ilya Dvorkin, agentul NKVD care o arestase pe Irina. Renunțase la deghizare și purta acum un costum normal, închis la culoare, și cizme de calitate în picioare. Se holbă surprins la Volodea.

— Desigur, Peshkov! Îngăimă el. Nu am făcut legătura.

Volodea se întoarse către sora lui.

— Nu-mi spune că ăsta e iubitul tău, zise el.

Anya rosti descumpănită:

— Ce s-a întâmplat?

— Ne-am cunoscut mai devreme, azi, răspunse Volodea. A dat peste cap o operațiune importantă a armatei, băgându-și nasul unde nu-i fierbe oala.

— Eu doar îmi făceam meseria, se apără Dvorkin, ștergându-se la nas cu mâneca.

— Ce mai meserie!

Katerina interveni ca să detensioneze atmosfera:

— Nu veniți cu problemele de la serviciu acasă. Volodea, te rog să-i pui un pahar de votcă musafirului nostru.

Volodea zise:

— Serios?

Ochii mamei sale scăpărară mânioși.

— Serios!

— Fie.

Fără nicio tragere de inimă, luă sticla de pe raft. Anya scoase pahare dintr-un dulap și Volodea le umplu.

Katerina ridică paharul și spuse:

— Și-acum, hai să o luăm de la început. Ilya, el este fiul meu, Vladimir, căruia noi îi spunem Volodea. Volodea, dânsul este Ilya, prietenul Anyei, care a venit să cineze cu noi. Ce-ar fi să dați mâna?

Volodea nu avu de ales și trebui să-i strângă mâna individului.

Katerina puse aperitivele pe masă: pește afumat, castraveciori murați, felii de cârnați.

— Vara servim salată de la conac, dar în această perioadă a anului evident că nu crește nimic acolo, rosti ea, scuzându-se.

Volodea realiză că era hotărâtă să îl impresioneze pe Ilya. Oare mama lui chiar ținea ca Anya să se mărite cu individul acela dubios? Probabil că da...

Sosi apoi și Grigori, în uniforma sa militară, tot numai un zâmbet, adulmecând aroma de pui și frecându-și mâinile. Era roșu la față și corpulent la cei 48 de ani ai săi: era greu să ți-l imaginezi asaltând Palatul de Iarnă, așa cum făcuse în 1917. Pesemne că era mai suplu pe atunci.

Își sărută soția cu poftă. Lui Volodea i se părea că mama lui era recunoscătoare pentru patima nerușinată pe care tatăl lui o manifesta față de ea, fără să-i răspundă cu aceeași monedă. Zâmbea când el o bătea ușor pe fund, îl îmbrățișa atunci când o lua în brațe și îl săruta ori de câte ori își dorea el, dar nu iniția niciodată aceste gesturi. Îi plăcea de el, îl respecta și părea fericită în căsnicie; dar era evident că nu ardea de dorul lui.

Volodea și-ar fi dorit mai mult de la o căsnicie. Chestiunea era, desigur, pur ipotetică: deși avusese vreo duzină de iubite, nu întâlnise încă o femeie cu care să vrea să se însoare.

Volodea îi turnă tatălui său un pahărel de votcă, iar Grigori îl dădu pe gât satisfăcut. Apoi gustă din peștele afumat.

— Așa, Ilya... și unde lucrezi?

— La NKVD, zise Ilya mândru.

— Aha! O organizație de nădejde!

Grigori nu credea asta cu adevărat, bănuia Volodea; încerca doar să fie amabil. Volodea era de părere că familia sa nu trebuia să fie atât de amabilă, pentru a-l alunga astfel pe Ilya. Spuse:

— Presupun că după ce întreaga lume va urma modelul Uniunii Sovietice și va adopta sistemul comunist, nu vom mai avea nevoie de poliția secretă, iar NKVD-ul va fi abolit. Nu-i așa, tată?

Grigori alese să ia în glumă această chestiune.

— Nu vom mai avea nevoie de niciun fel de poliție! rosti el jovial. Nici de procese penale, nici de închisori. Nici de departamentul de contraspionaj, căci nu vor mai exista spioni. Nici de armată, căci nu vom mai avea inamici! Și-atunci, cum ne vom mai câștiga pâinea? Râse cu poftă și adăugă: Însă s-ar putea să mai fie mult până la acele vremuri.

Ilya avea pe chip o expresie suspicioasă, de parcă ar fi simțit că se spuneau lucruri subversive, dar nu își dădea seama cu exactitate ce anume.

Katerina aduse la masă un platou cu pâine neagră și cinci castroane cu borș fierbinte și începură să mănânce cu toții.

— Când eram mic și trăiam la țară, zise Grigori, mama mea punea deoparte toată iarna cojile de legume, cotoarele de mere, foile de varză de la exterior, partea mai fibroasă de la ceapă și alte cele și le păstra afară, într-un butoi mare, unde înghețau. Apoi, când venea primăvara și se topea zăpada, folosea acest amestec ca să facă borș. Asta este de fapt borșul - o supă făcută din resturi. Voi, tinerii din ziua de azi, nici nu vă dați seama ce bine o duceți.

Se auzi o ciocănitură în ușă și Grigori se încruntă, căci nu așteptau pe nimeni; însă Katerina spuse:

— Ah, am uitat! Este fiica lui Konstantin.

Grigori spuse:

— Adică Zoya Vorotsyntsev? Fiica Magdei, moașa?

— Mi-o amintesc pe Zoya, rosti Volodea. O copilă slabă, cu bucle blonde.

— Nu mai este un copil, zise Katerina. Are 24 de ani și este om de știință.

Se ridică pentru a se duce la ușă.

Grigori se încruntă.

— Nu am mai văzut-o de când a murit mama ei. De ce vrea să ne vadă tocmai acum?

— Vrea să discute cu tine, răspunse Katerina.

— Cu mine? Despre ce?

— Despre fizică, zise Katerina, ieșind din încăpere.

Grigori spuse cu mândrie:

— Eu și tatăl ei, Konstantin, am fost deputați în Sovietul din Petrograd din 1917. Noi am redactat faimosul Ordin Numărul Unu. Se întunecă la față și adăugă: Din păcate, el a murit după războiul civil.

Volodea întrebă:

— Era tânăr, nu? De ce a murit?

Grigori aruncă o privire către Ilya și se uită apoi rapid în altă parte.

— De pneumonie, zise el, iar Volodea își dădu seama că mințea.

Katerina se întoarse, urmată de o femeie care îi tăie răsuflarea lui Volodea.

Era o rusoaică clasică, o adevărată frumusețe, înaltă și zveltă, cu părul blond-deschis, ochii albaștri atât de deschiși, încât păreau de-a dreptul incolori, cu pielea albă, perfectă. Purta o rochie verde și simplă, care îi scotea și mai mult în evidență silueta suplă.

Se făcură prezentările, apoi ea se așeză la masă și primi un castron cu borș. Grigori spuse:

— Așa deci, Zoya, ești om de știință.

— Am absolvit facultatea, iar acum fac doctoratul și predau câteva cursuri, răspunse ea.

— Volodea lucrează la Serviciul de Informații al Armatei Roșii, rosti Grigori mândru.

— Ce interesant, zise ea, pe un ton care indica exact contrariul.

Volodea realizează că Grigori vedea în Zoya o potențială noră și spera ca tatăl lui să nu exagereze prea mult cu aluziile în această direcție. Se hotărâse deja să o invite în oraș până la sfârșitul seriei. Dar se putea descurca și singur; nu avea nevoie de ajutor. Dimpotrivă, orice insistențe din partea părinților n-ar fi făcut decât să-i scadă șansele.

— Cum este supa? o întrebă Katerina pe Zoya.

— Delicioasă. Vă mulțumesc.

Volodea distingea deja o personalitate pragmatică în spatele exteriorului superb. Era o combinație fascinantă: o femeie frumoasă care nu se străduia deloc să farmece lumea.

Anyă spală castroanele în timp ce Katerina aducea felul principal - pui cu cartofi la oală. Zoya mănăcă totul cu poftă, mestecând și înghițind pe nerăsuflăte. Ca majoritatea rușilor, nu avea prea des ocazia să vadă mâncare atât de bună.

Volodea zise:

— Și ce specializare ai, Zoya?

Cu evident regret, ea se opri din mâncat ca să răspundă:

— Sunt fizician. Încercăm să înțelegem structura atomului: care sunt componentele sale, ce le ține laolaltă...

— Și este interesant?

— Este extrem de fascinant. Își lăasă jos furculița și adăugă: Descoperim din ce este format universul cu adevărat. Nu există nimic mai entuziasmant pe lume.

Ochii i se aprinseră. După toate aparențele, fizica era unul dintre lucrurile care îi puteau distra atenția de la o cină strașnică.

Ilya interveni și el în discuție.

— Bine, bine, dar cu ce ajută aceste chestiuni teoretice revoluția?

Ochii Zoyei scăpărară mânioși, ceea ce îl făcu pe Volodea să o placă și mai mult.

— Unii tovarăși fac greșeala de a subestima știința pură, preferând cercetarea practică, zise ea. Însă progresele tehnice, cum ar fi un aparat de zbor perfecționat, se bazează în ultimă instanță pe progresele teoretice.

Volodea își înăbuși un rânjet - Ilya fusese doborât dintr-o lovitură. Însă Zoya nu terminase încă.

— Acesta este și motivul pentru care voiam să vorbesc cu dumneavoastră, domnule, i se adresă ea lui Grigori. Noi, fizicienii, citim toate publicațiile științifice apărute în Occident - cei de acolo sunt destul de nesăbuiți încât să își dezvăluie rezultatele întregii lumi. Iar în ultima vreme am realizat că au început să facă salturi alarmante în înțelegerea fizicii atomice. Știința sovietică se confruntă cu marele pericol de a rămâne în urmă. Mă întreb dacă tovarășul Stalin este la curent cu acest lucru.

În încăpere se pogorî liniştea. Chiar și cea mai neînsemnată critică la adresa lui Stalin era riscantă.

— Dumnealui știe cam tot ce-i de știut, rosti Grigori.

— Desigur, încuviință Zoya în mod automat. Dar presupun că există momente în care tovarășii loiali precum dumneavoastră îi pot aduce în atenție chestiuni importante.

— Da, așa este.

Ilya spuse:

— Nu încape îndoială că tovarășul Stalin crede că știința ar trebui să urmeze îndeaproape ideologia marxist-leninistă.

Volodea văzu o scânteie de sfidare în ochii Zoyei, însă ea își coborî privirea și rosti pe un ton umil:

— Nici nu încape vorbă că nu ar avea dreptate. Este evident că noi, oamenii de știință, trebuie să muncim cu și mai mult sârg.

Erau niște aiureli – și toți cei din cameră știau asta –, dar nimeni nu ar fi rostit-o vreodată cu glas tare. Ritualul trebuia urmat până la capăt, cu sfințenie.

— Într-adevăr, spuse Grigori. Și totuși, voi aduce în discuție acest aspect data viitoare când voi avea ocazia să vorbesc cu tovarășul Secretar General al Partidului. S-ar putea să vrea să studieze chestiunea mai în profunzime.

— Așa sper, zise Zoya. Vrem să fim înaintea Occidentului în toate.

— Și în afară de muncă, Zoya? rosti Grigori voios. Ai vreun iubit, vreun logodnic poate?

Anya protestă:

— Tată! Nu-i treaba ta.

Zoya nu păru deranjată.

— N-am logodnic și nici iubit, spuse ea cu calm.

— Aha, deci o duci la fel de rău ca fiul meu, Volodea! Și el este singur cuc. Are 23 de ani, a primit o educație aleasă, este înalt și chipeș – și totuși nu are încă o logodnică!

Lui Volodea îi venea să intre în pământ din cauza aluziei evidente.

— Greu de crezut, zise Zoya, iar când se uită la Volodea, el remarcă o licărire de amuzament în ochii ei.

Katerina își puse mâna pe brațul soțului ei.

— Destul, rosti ea. Nu o mai face pe biata fată să se simtă prost.

Se auzi soneria.

— Din nou? pufni Grigori.

— De data asta habar nu am cine ar putea fi, zise Katerina, ieșind din bucătărie.

Reveni împreună cu șeful lui Volodea, maiorul Lemitov. Surprins, Volodea sări în picioare.

— Bună seara, domnule, spuse el. Acesta este tatăl meu, Grigori Peshkov. Tată, permite-mi să ți-l prezint pe domnul maior Lemitov!

Lemitov salută militărește. Grigori zise:

— Pe loc repaus, Lemitov. Stai jos și mănâncă și dumneata niște pui. A greșit cu ceva fiul meu?

Tocmai acesta era motivul care făcea mâinile lui Volodea să tremure.

— Nu, domnule, dimpotrivă. Dar... speram să pot vorbi puțin cu dumneavoastră și cu el.

Volodea se relaxă un pic. Poate că nu el avea probleme, la urma urmei.

— Bine, oricum tocmai terminasem de mâncat, rosti Grigori, ridicându-se de la masă. Haideti să mergem în biroul meu.

Lemitov se uită la Ilya.

— Tu nu lucrezi la NKVD? zise el.

— Ba da, și sunt mândru de asta. Dvorkin mă numesc.

— Ah! Tu ai încercat să-l arestezi pe Volodea azi după-amiază!

— Mi s-a părut că se comportă ca un spion. Am avut dreptate, nu?

— Trebuie să înveți să arestezi spionii inamici, nu pe ai noștri.

Lemitov ieși din cameră. Volodea rânji - era a doua oară când Dvorkin era pus la punct.

Grigori, Volodea și Lemitov străbătură holul. Biroul era o încăpere mică, cu doar câteva piese de mobilier. Grigori se așeză pe singurul scaun confortabil, iar Lemitov se așeză la o măsuță. Volodea închise ușa și rămase în picioare.

Lemitov i se adresă lui Volodea:

— Tovarășul Peshkov știe despre mesajul primit azi de la Berlin?

— Nu, domnule.

— Atunci, spune-i.

Volodea îi relată povestea cu spionii din Spania. Tatăl lui era încântat.

— Bine lucrat! zise el. Sigur că ar putea fi o dezinformare, dar mă îndoiesc: naziștii nu au atâta imaginație. Însă noi avem. Putem aresta spionii, apoi putem să le folosim transmiițătoarele radio ca să trimitem mesaje false rebelilor de dreapta.

Lui Volodea nu-i trecuse asta prin cap. O fi făcând Tata pe prostul cu Zoya, se gândi el, dar avea încă mintea ageră când venea vorba de contrainformații.

— Exact, confirmă Lemitov.

Grigori îi zise lui Volodea:

— Prietenul tău din școală, Werner, este un om curajos. Apoi se întoarse spre Lemitov și zise: Cum aveți de gând să tratați situația?

— Vom avea nevoie de câțiva agenți destoinici în Spania care să-i ancheteze pe acești germani. Nu ar trebui să fie foarte greu. Dacă sunt într-adevăr spioni, veți găsi dovezi: cărți de coduri, aparatură de transmisie și așa mai departe. Ezită o clipă, apoi spuse: Am venit să vă sugerez să-l trimitem pe fiul dumneavoastră.

Volodea încremeni. Nu se așteptase la așa ceva.

Grigori se posomorî.

— A, zise el abătut. Trebuie să mărturisesc că această perspectivă mă descumpănește. I-am duce dorul teribil de mult...

Pe chip i se așternu apoi o expresie resemnată, ca și cum ar fi realizat că nu prea avea de ales.

— Însă apărarea revoluției are prioritate, bineînțeles, adăugă el.

— Un agent de informații are nevoie de experiență pe teren, zise Lemitov. Noi doi am fost în focul luptei, domnule, dar cei din tânăra generație nu au fost pe câmpul de bătaie.

— Așa este, într-adevăr. Când ar trebui să plece?

— Peste trei zile.

Volodea își dădu seama că tatăl său căuta cu disperare un motiv pentru a-l ține acasă, dar nu izbutea să găsească niciunul. El însă era entuziasmat. Spania! Numai când se gândea la vinul roșu ca sângele, la fetele brunete cu picioarele bronzate și la soarele fierbinte, față de zăpada din Moscova... Avea să fie periculos, desigur, dar nu se înrolase în armată ca să stea la adăpost.

Grigori zise:

— Tu ce părere ai, Volodea?

Volodea știa că tatăl său ar fi vrut ca el să vină cu obiecții. Singurul impediment care-i trecea prin minte era că nu va mai avea timp să o cunoască mai îndeaproape pe superba Zoya.

— Este o oportunitate nemaipomenită, rosti el. Sunt onorat că am fost ales.

— Foarte bine, spuse tatăl său.

— Mai este totuși o mică problemă, spuse Lemitov. S-a decis ca Serviciul de Informații al Armatei să se ocupe de anchetă, dar nu să și efectueze arestările. Aceasta va fi prerogativa NKVD-ului. De această dată zâmbi fără pic de umor: Mă tem că vei lucra împreună cu prietenul tău, Dvorkin.

(II)

Era uimitor cât de repede puteai ajunge să îndrăgești un loc, se gândi Lloyd Williams. Se afla în Spania de numai zece luni, însă iubirea lui pentru această țară aproape că o egala pe cea pentru Țara Galilor. Îi plăcea să vadă câte o floare rară îmbobocind din pământul pârjolit; îi plăcea să doarmă după-amiaza; îi plăcea că avea vin de băut chiar și atunci când nu era nimic de mâncare. Experimentase gusturi de care nu mai avusese parte niciodată: măslina, ardei iute, cârnați picanți de porc și tăria puternică pe care localnicii o numeau orujo.

Stătea pe un dâmb, scrutând peisajul încetșosat de caniculă cu o hartă în mâini. Lângă un râu se vedeau câteva pajiști și niște copaci se zăreau pe munții din depărtare, dar în rest toată întinderea era un deșert monoton de praf și stâncă.

— Nu prea avem cum să ne acoperim înaintarea, rosti el neliniștit.

Lenny Griffiths zise de lângă el:

— O să fie o bătălie a naibii de grea!

Lloyd se uită pe hartă. Zaragoza încăleca fluviul Ebru la vreo 160 de kilometri de locul în care acesta se vărsa în Marea Mediterană. Orașul domina toate căile de comunicație din regiunea Aragon. Era o răscruce importantă, un nod feroviar semnificativ și punctul de confluență a trei râuri. Acesta era locul în care armata spaniolă se confrunța cu rebelii antidemocratici, în pustiul arid.

Unii oameni se refereau la forțele guvernamentale numindu-i „republicanii”, în timp ce rebelii erau „naționaliștii”, însă aceste titlaturi erau înșelătoare. De ambele părți erau mulți republicani, adică oameni care nu voiau să fie conduși de un rege. Și toți erau naționaliști, adică își iubeau țara și erau gata să moară pentru ea. Pentru Lloyd, cele două tabere erau guvernul și rebelii.

Momentan, Zaragoza era ocupată de rebelii lui Franco, iar Lloyd privea orașul de pe o înălțime aflată la vreo 80 de kilometri înspre sud.

— Totuși, dacă izbutim să cucerim orașul, inamicul va fi înghesuit în nord încă o iarnă, rosti el.

— Dacă, zise Lenny.

Perspectivile nu erau dintre cele mai îmbucurătoare, recunosc Lloyd în sinea lui, de vreme ce ajunseseră să spere că vor reuși să oprească înaintarea rebelilor. Guvernul nu se putea aștepta să câștige războiul în acel an.

Chiar și așa, o parte din Lloyd abia aștepta lupta. Se afla în Spania de zece luni și acela avea să fie pentru el botezul focului. Până atunci fusese instructor într-o tabără de bază. Dar de îndată ce spaniolii descoperiseră că el făcuse parte din Corpul Pregător al Ofițerilor Marii Britanii, îi acceleraseră inițierea, îl făcuseră locotenent și îl însărcinaseră cu instruirea noilor sosiți. Trebuia să facă instrucție cu aceștia până când ascultarea ordinelor le intra în sânge, să îi silească să mășăluiască până ce picioarele nu le mai sângerau, iar bășicile li se transformau în bătături, și să le arate cum să demonteze și să curețe puținele puști pe care le aveau la dispoziție.

Însă fluxul de voluntari nu încetinise deloc, astfel încât instructorii fuseseră mutați în batalioane de luptă.

Lloyd purta o beretă, un bluzon cu fermoar și cu tresele care-i marcau gradul cusute pe mânecă și pantaloni din catifea cord. Avea o pușcă spaniolă scurtă, model Mauser, care trăgea muniție de 7 milimetri, furată probabil din vreun arsenal al Gărzii Civile.

Lloyd, Lenny și Dave fuseseră despărțiți o vreme, însă cei trei se reîntâlniseră în cadrul batalionului britanic al celei de-a 15-a Brigăzi Internaționale, în vederea luptei ce se prefigura. Lenny avea acum o barbă neagră, care-l făcea să pară cu un deceniu mai în vârstă decât cei 17 ani ai săi. Fusese promovat la gradul

de sergent, deși nu avea uniformă, ci doar niște haine din stambă și o eșarfă cu dungi. Părea mai degrabă pirat decât soldat.

Lenny spuse:

— Oricum atacul ăsta n-are nimic de-a face cu înghesuirea rebelilor. Este o acțiune politică. Regiunea asta a fost dintotdeauna dominată de anarhiști.

Lloyd văzuse anarhismul la lucru în timpul unei perioade scurte petrecute în Barcelona. Era o formă fundamentalistă de comunism, dar una voioasă. Ofițerii și soldații primeau aceeași soldă. Sălile de mese din marile hoteluri fuseseră transformate în cantine pentru muncitori. Chelnerii îți dădeau bacșișul înapoi, explicându-ți amical că acest obicei era înjositor. Pretutindeni erau postere care condamnau prostituția, catalogată drept o exploatare a tovarășelor. Se crease o atmosferă minunată, de eliberare și de camaraderie. Iar rușii urau asta.

Lenny continuă:

— Guvernul a adus acum trupe comuniste din zona Madridului și ne-a amestecat pe toți la un loc în noua Armată de Est - sub comanda comuniștilor, evident.

Felul acesta de a privi lucrurile îl exaspera pe Lloyd. Singura cale de a câștiga războiul era ca toate facțiunile de stânga să conlucreze, așa cum făcuseră - în cele din urmă - în confruntarea de pe Cable Street. Însă anarhiștii și comuniștii se luptaseră între ei pe străzile Barcelonei.

— Premierul Negrín nu este comunist, replică el.

— E ca și cum ar fi.

— Omul știe că, fără sprijinul Uniunii Sovietice, s-a zis cu noi.

— Dar asta înseamnă că trebuie să renunțăm la democrație și să-i lăsăm pe comuniști să preia puterea?

Lloyd încuviință. Toate discuțiile despre guvern se încheiau la fel: chiar trebuie să facem tot ce vor sovieticii doar pentru că ei sunt singurii care ne vând arme?

Coborâra la poalele dealului, iar Lenny rosti:

— Bem și noi o ceașcă de ceai?

— Da, te rog. Mie pune-mi două cuburi de zahăr.

Era o glumă invariabilă. Niciunul dintre ei nu mai băuse ceai de luni bune.

Sosiră în tabăra lor de lângă fluviu. Plutonul lui Lenny cucerise un mic grup de clădiri nefinisate din piatră, folosite probabil pe

post de staule de oi înainte ca războiul să îi alunge pe fermieri de acolo. La câțiva metri în amonte, o ambarcațiune locuită fusese ocupată de câțiva germani din cea de-a 11-a Brigadă Internațională.

Cei doi fură întâmpinați de vărul lui Lloyd, Dave Williams. La fel ca și Lenny, Dave îmbătrânise zece ani într-unul singur. Părea slăbit și călit, cu pielea bronzată și prăfuită, plin de riduri de la mijitul ochilor în soare. Purta o tunică și pantaloni kaki, săculeți din piele la cingătoare și bocanci cu cataramă la gleznă - era uniforma standard, deși puțini soldați aveau setul complet. Purta la gât o eșarfă roșie de bumbac. Avea o pușcă rusească model Mosin-Nagant, cu baioneta demodată întoarsă invers, pentru o manevrare cât mai eficientă a armei. La brâu avea un Luger german de 9 milimetri, pe care probabil că îl luase de pe cadavrul vreunui ofițer rebel. După toate aparențele, era foarte priceput la mânuirea puștii și a pistolului.

— Avem musafiri, rosti el fremătând.

— Da? Ce musafiri?

— Ea! zise Dave, arătând cu degetul în direcția unui copac.

La umbra unui plop negru și strâmb, o duzină de soldați britanici și germani vorbeau cu o femeie extraordinar de frumoasă.

— O, Duw, pufni Lenny, folosind termenul galez pentru Dumnezeu. Chiar că-i plăcută la vedere!

Părea să aibă vreo 25 de ani, se gândi Lloyd; era minionă, cu ochii mari și o coamă de păr negru prins în creștet, îndesat sub o beretă militară. Uniforma sa largă stătea pe ea ca o rochie de seară.

Un voluntar pe nume Heinz, care știa că Lloyd pricepea germana, i se adresă în nemțește:

— Ea este Teresa, domnule. A venit să ne învețe să citim.

Lloyd dădu din cap, în semn că înțelesese. Brigăzile internaționale erau alcătuite din voluntari străini amestecați cu soldații spanioli, iar alfabetizarea constituia o problemă în Spania. Mulți spanioli își petrecuseră copilăria psalmodiind catehismul prin școli de la țară, administrate de Biserica Catolică. Mulți preoți îi împiedicau pe copii să învețe să citească, temându-se că vor ajunge să citească lucrări socialiste când vor crește mari. Drept urmare, numai jumătate din populație fusese alfabetizată pe vremea monarhiei. Guvernul republican ales în

1931 îmbunătățise educația, însă tot mai erau milioane de spanioli care nu știau să citească sau să scrie, așa că în continuare se organizau cursuri pentru soldați, chiar și pe front.

— Și eu sunt analfabet, rosti Dave, care însă nu era.

— Și eu, sări Joe Eli, care preda literatura spaniolă la Universitatea Columbia din New York.

Teresa vorbea în spaniolă. Avea o voce joasă, calmă și foarte seducătoare.

— De câte ori credeți că am auzit gluma asta? rosti ea, fără să pară însă prea supărată.

Lenny veni mai aproape.

— Eu sunt sergentul Griffiths, îi zise el. Voi face tot ce-mi stă în puteri ca să vă fiu de ajutor, desigur.

Cuvintele sale păreau reci și politicoase, însă tonul pe care îl folosea le făcea să sune mai degrabă a invitație senzuală.

Ea îi zâmbi cuceritor:

— Da, m-ar ajuta mult asta.

Lloyd i se adresă pe un ton formal, în cea mai bună spaniolă a sa:

— Mă bucur nespus că ați venit aici, *señorita*.

Își petrecuse o mare parte din ultimele zece luni învățând această limbă.

— Eu sunt locotenentul Williams. Vă pot spune cu exactitate cine anume are nevoie de lecții... și cine nu.

Lenny spuse pe un ton depreciativ:

— Însă locotenentul trebuie să se ducă la Bujaraloz pentru a primi ordine.

Bujaraloz era orașelul în care forțele guvernamentale își instalaseră cartierul general.

— Poate că ar trebui ca noi doi să căutăm un loc potrivit în care să se desfășoare orele.

Mai-mai că-i sugera să se plimbe cu el la lumina lunii. Lloyd zâmbi și încuviință. Era bucuros să-l poată lăsa pe Lenny să-i facă Teresei curte. Lui nu-i ardea de flirturi, în vreme ce Lenny părea deja îndrăgostit lulea. După părerea sa, șansele lui Lenny se apropiau mai degrabă de zero. Teresa era o tânără educată, de 25 de ani, care probabil că primea o duzină de cereri în căsătorie pe zi, iar Lenny era un miner de 17 ani, care nu mai făcuse baie de o lună. Dar nu spuse nimic: Teresa părea perfect capabilă să-și poarte singură de grijă.

Un nou personaj își făcu apoi apariția - era un bărbat de vârsta lui Lloyd, care părea oarecum cunoscut. Era îmbrăcat mai bine decât soldații, în pantaloni de lână și cu cămașă de bumbac, și avea în toc un pistol. Era tuns chilug, în stilul preferat de ruși. Era doar locotenent, însă avea o atitudine autoritară, emanând parcă putere. Rosti într-o germană fluentă:

— Îl caut pe locotenentul Garcia.

— Nu este aici, răspuse Lloyd în aceeași limbă. Noi doi ne-am mai întâlnit. Dar unde?

Rusul păru șocat și iritat în același timp, ca atunci când găsești un șarpe în așternut.

— Nu ne-am întâlnit niciodată, rosti el cu fermitate. Te înșeli.

Lloyd pocni din degete.

— La Berlin, zise el. În 1933. Am fost atacați de Cămășile Brune.

Pe chipul omului apăru o expresie de ușurare, ca și cum s-ar fi așteptat la ceva mult mai rău.

— Da, am fost acolo. Mă numesc Vladimir Peshkov.

— Dar noi îți spuneam Volodea.

— Da.

— În încăierarea aceea din Berlin, erai împreună cu un băiat pe nume Werner Franck.

Volodea păru panicat pentru o clipă, apoi se strădui să-și mascheze reacția.

— Nu știu pe nimeni cu numele acesta.

Lloyd hotărî să nu insiste prea mult asupra acestui subiect. Putea intui de ce era Volodea agitat. Rușii erau și ei îngroziți de poliția lor secretă, NKVD-ul, care opera în Spania și era renumită pentru brutalitatea sa. Pentru oamenii aceia, orice rus care părea prietenos cu străinii era un potențial trădător.

— Eu sunt Lloyd Williams.

— Îmi amintesc. Volodea îl măsură cu ochii săi albaștri și pătrunzători și adăugă: Ce ciudat că ne întâlnim din nou tocmai aici...

— Nu-i chiar atât de ciudat, de fapt, zise Lloyd. Ne luptăm cu fasciștii oriunde putem.

— Putem discuta între patru ochi?

— Desigur.

Se îndepărtară de ceilalți, iar Peshkov spuse:

— Există un spion în plutonul lui Garcia.

Lloyd rămase înmărmurit.

— Un spion? Cine?

— Un german pe nume Heinz Bauer.

— E tipul ăla de acolo, în cămașă roșie! Spion? Ești sigur?

Peshkov nu se osteni să răspundă la întrebare.

— Aș vrea să îl chemi în buncărul tău, dacă ai unul, sau într-un alt loc mai ferit. Peshkov se uită la ceas și adăugă: Peste o oră va sosi o patrulă care îl va aresta și îl va lua de-aici.

— Eu folosesc șopronul acela mic pe post de birou, rosti Lloyd, indicând cu degetul. Însă trebuie să vorbesc cu comandantul unității înainte.

Comandantul era un comunist, așa că era puțin probabil să intervină, însă Lloyd voia să câștige puțin timp de gândire.

— Cum dorești.

Era clar că lui Volodea nu-i păsa ce credea comandantul lui Lloyd.

— Vreau ca spionul să fie capturat în mod discret, fără tâmbălău. Le-am explicat și celor din patrulă cât de importantă este discreția.

Se vedea că nu era sigur că dorința sa avea să fie respectată.

— Cu cât știi mai puțini oameni, cu atât mai bine, adăugă el.

— De ce? întrebă Lloyd, însă găsi singur răspunsul, înainte ca Volodea să-i dea replica. Sperăți să-l transformați în agent dublu, ca să trimită rapoarte mincinoase inamicului... Dar dacă află prea multă lume că a fost capturat, atunci ceilalți spioni îi vor avertiza pe rebeli și aceștia nu vor mai crede dezinformările lui.

— Este mai bine să nu speculăm despre asemenea chestiuni, rosti Peshkov pe un ton sever. Și-acum, hai să mergem în șopron.

— Stai așa, spuse Lloyd. De unde știți că-i spion?

— Nu-ți pot dezvălui fără să compromit securitatea operațiunii.

— Nu-i un răspuns satisfăcător.

Peshkov părea exasperat. Era clar că nu era obișnuit să i se spună că explicațiile sale nu erau satisfăcătoare. Discutarea ordinilor era o caracteristică a Războiului Civil Spaniol pe care rușii o detestau din tot sufletul.

Înainte ca Peshkov să mai apuce să adauge ceva, alți doi oameni își făcură apariția și se apropiară de grupul de sub

copac. Unul dintre ei purta o jachetă de piele în ciuda arșiței. Celălalt, care părea să fie șeful, era un tip sfrijit, cu nasul lung și aproape fără bărbie.

Peshkov scoase o exclamație de mânie:

— E prea devreme! zise el, apoi strigă ceva în rusă, indignat. Sfrijitul făcu un gest a lehamite. Întrebă într-o spaniolă pocită:
— Care dintre voi este Heinz Bauer?

Nu răspunse nimeni. Sfrijitul se șterse la nas cu mâneca.

Atunci, Heinz se mișcă. Nu fugi imediat, ci intră în bărbatul cu jachetă de piele, doborându-l la pământ. Apoi țâșni înainte, însă sfrijitul întinse piciorul și îi puse piedică. Heinz căzu pe jos, alunecând pe pământul uscat. Încremeni doar o clipă, dar această ezitare se dovedi a fi fatală. Când se săltă în genunchi, cei doi bărbați îl lovira cu picioarele și îl culcară din nou la pământ.

Rămase nemișcat, însă ei continuară să îl bată chiar și așa. Scoaseră niște bâte de lemn și, stând de-o parte și de alta, îl lovira în cap și-n trup, ridicându-și brațele deasupra capetelor și pogorându-le din nou într-un balet al urii. În câteva secunde, fața lui Heinz se umplu de sânge. Încercă cu disperare să scape, dar când se ridică în genunchi, bărbații îl doborâră din nou la pământ. Apoi el se ghemui, scâncind. Era clar că nu mai putea riposta, însă ei nu terminaseră cu el – continuau să îl lovească cu bâtele pe omul neajutorat.

Lloyd strigă în semn de protest și îl trase la o parte pe bărbatul sfrijit. Lenny făcu la fel cu celălalt. Lloyd își înșfacă omul într-o strânsoare ca de urs și îl săltă de la pământ; Lenny îi dădu un pumn omului său, culcându-l pe loc.

Lloyd îl auzi apoi pe Volodea strigându-le în engleză:

— Opriți-vă sau trag!

Lloyd îi dădu drumul omului său și se răsuci, nevenindu-i să creadă. Volodea își scosese arma de la cingătoare, un revolver rusesc, model Nagant M1895, și îi ridicase piedica.

— Amenințarea unui ofițer cu arma este o infracțiune de curte marțială în orice armată din lumea asta, zise Lloyd. Ai dat de bucluc, Volodea.

— Nu fi prost, replică Volodea. Care a fost ultima oară când un rus a dat de bucluc în armata asta?

Totuși, își coborî pistolul.

Bărbatul cu jacheta de piele ridică bâta ca să-l lovească pe Lenny, însă Volodea răcni „Oprește-te, Berezovsky!” și omul se supuse.

Apărură apoi și alți soldați, atrași de misteriosul magnetism care îi ademenește pe bărbați la luptă, și în câteva secunde se strânsură vreo douăzeci.

Sfrijitul îndreptă un deget către Lloyd. Într-o engleză cu un accent puternic, el zise:

— Te-ai băgat în chestiuni care nu te privesc!

Lloyd îl ajută pe Heinz să se ridice în picioare. Omul gemea de durere și era plin de sânge.

— Nu puteți da buzna aici ca să omorâți pe cine vreți voi! îi replică Lloyd sfrijitului. Cu ce autoritate faceți asta?

— Acest german este un spion troțkisto-fascist! urlă individul.

Volodea spuse:

— Ține-ți gura, Ilya.

Ilya nu îl băgă în seamă.

— A fotografiat documente! continuă el.

— Și unde sunt dovezile? rosti Lloyd cu calm.

Era clar că Ilya nu știa nimic despre dovezi și nici nu îi păsa de asta. Însă Volodea oftă și spuse:

— Uită-te în sacul lui de voiaj!

Lloyd îi făcu semn caporalului Mario Rivera.

— Du-te și verifică, îi spuse el.

Caporalul Rivera fugi spre ambarcațiune și dispăru înăuntru. Dar Lloyd avea sentimentul cumplit că Volodea spunea adevărul.

— Chiar dacă ai dreptate, Ilya, zise el, asta nu înseamnă că nu puteți fi ceva mai politicoși în abordare.

Ilya rosti:

— Politicoși? Suntem în război aici, nu la o serată englezească!

— Da, dar măcar așa nu ați mai ajunge la confruntări inutile.

Ilya pufni disprețuitor și rosti ceva în rusă.

Rivera ieși din clădire, aducând cu el un aparat mic și costisitor și un vraf de documente oficiale. I le arătă lui Lloyd. Documentul de deasupra era ordinul general din ziua precedentă pentru desfășurarea trupelor în vederea asaltului ce avea să urmeze. Pe act se vedea o pată de vin cu o formă

familiară, iar Lloyd realiză tulburat că acela era chiar exemplarul lui, șterpelit probabil din șopron.

Se uită la Heinz, care se îndreptă de spate, salută în stilul fascist și strigă:

— Heil Hitler!

Ilya arboră o expresie triumfătoare.

Volodea zise:

— Ei bine, Ilya, ai irosit valoarea prizonierului de potențial agent dublu. O nouă lovitură magistrală dată de NKVD. Felicitări!

După ce rosti asta, plecă.

(III)

Lloyd intră în luptă pentru prima oară marți, pe 24 august.

Tabăra lui, guvernul ales legitim, avea la dispoziție 80 000 de oameni. Rebelii antidemocratici nu aveau nici jumătate din aceste efective. Guvernul mai avea și două sute de avioane, față de cele cincisprezece ale rebelilor.

Pentru a profita la maximum de această superioritate, forțele guvernamentale înaintaseră pe un front larg, o linie de la nord la sud lungă de aproape 100 de kilometri, astfel încât rebelii să nu-și poată concentra efectivele limitate.

Era un plan bun – și atunci, de ce nu dădea roade? se întreba Lloyd două zile mai târziu.

Începutul fusese promițător. În prima zi, guvernul cucerise două sate la nord de Zaragoza și două la sud. Grupul lui Lloyd, aflat în sud, întâmpinase o rezistență aprigă și avusese mult de furcă până să ocupe satul Codo. Singurul eșec se înregistrase în zona centrală, pe valea fluviului, unde înaintarea se oprise în locul numit Fuentes de Ebro.

Înainte de bătălie Lloyd fusese speriat, neputând închide ochii toată noaptea și închipuindu-și ce avea să urmeze, așa cum făcea uneori înainte de o partidă de box. Însă, după ce începuseră luptele, se trezi cu prea multe pe cap ca să-și mai facă griji. Cel mai cumplit moment fusese la înaintarea pe terenul pustiu, unde singurul adăpost era oferit de tufișurile pitice care se mai iveau pe ici, pe colo, în vreme ce apărătorii trăgeau în ei din clădirile de piatră. Însă nici atunci nu simțise propriu-zis teamă, ci un soi de șiretenie disperată, fugind în

zigzag, târându-se și rostogolindu-se atunci când gloanțele treceau prea aproape, apoi ridicându-se și fugind, încovoiat de spate, alți câțiva metri. Principala problemă o constituia criza de muniție: fiecare glonț conta. Cucerirea Codo copleșindu-și numeric inamicul, iar Lloyd, Lenny și Dave încheiară ziua teferi și nevătămați.

Rebelii erau duri și curajoși – dar la fel erau și trupele guvernamentale. Brigăzile străine erau alcătuite din voluntari idealiști, care veniseră în Spania conștienți că ar putea să-și piardă viața acolo. Această reputație de vitejie făcea ca ei să fie trimiși adeseori în avangardă.

Asaltul luă o turnură neplăcută a doua zi. Forțele din nord rămăseseră pe poziții, nedorind să avanseze în lipsa unor informații concludente cu privire la dispozitivul de apărare al rebelilor – o scuză jalnică, în opinia lui Lloyd. Grupul central încă nu reușise să ocupe Fuentes de Ebro, în ciuda întăririlor primite în cea de-a treia zi, iar Lloyd fu îngrozit să audă că focul devastator al apărătorilor le distrusese aproape toate tancurile. În sud, grupul lui Lloyd – în loc să preseze și să-și continue înaintarea – fusese instruit să ocolească prin satul Quinto, aflat pe malul fluviului. Fuseseră din nou nevoiți să se lupte pentru fiecare casă în parte cu apărători înverșunați. Când inamicul se predă, grupul lui Lloyd luă o mie de prizonieri.

Lloyd stătea acum în lumina serii în fața unei biserici devastate de bombardamentul artileriei, printre ruinele fumegânde ale caselor și trupurile nemișcate ale oamenilor care își pierduseră viața în acea zi. Mai mulți bărbați extenuați se strânseseră în jurul lui: Lenny, Dave, Joe Eli, caporalul Rivera și un galez pe nume Muggsy Morgan. Erau atât de mulți galezi în Spania, încât cineva născocise un cântecel, luându-i peste picior pentru numele lor asemănătoare:

*Era un tip tânăr, pe nume Price,
Și un alt tip tânăr, pe nume Price,
Și un tip pe nume Roberts
Și un alt tip pe nume Roberts,
Și un alt tip tânăr, pe nume Price.*

Oamenii fumau, așteptând în tăcere să vadă dacă aveau sau nu să primească o cină, prea istoviți ca să o mai tachineze pe

Teresa, care încă era alături de ei, fiindcă mașina ce ar fi trebuit să o ducă în spatele frontului nu mai apăruse. Puteau auzi rafale sporadice, în timp ce exterminarea ultimilor inamici se desăvârșea la câteva străzi mai încolo.

— Ce-am câștigat? îi zise Lloyd lui Dave. Am folosit puțină muniție pe care o aveam, am pierdut o grămadă de oameni și nici nu am mai înaintat măcar. Și, ce-i mai rău, le-am dat timp fasciștilor să aducă întăriri.

— Îți spun eu care-i motivul, rosti Dave cu accentul său puternic de East End.

Sufletul i se călise mai abtirit decât trupul și devenise cinic și disprețuitor.

— Ofițerii noștri se tem mai mult de comisari decât de afurisitul de inamic. Dacă mișcă în front, sunt catalogați drept spioni troțkisto-fasciști și torturați până la moarte, așa că sunt îngroziți să riște. Preferă să stea locului decât să se miște, nu fac nimic din proprie inițiativă și nu riscă niciodată. Pun pariu că nici nevoile nu și le fac fără un ordin scris.

Lloyd se întrebă dacă nu cumva analiza zeflemitoare a lui Dave era corectă. Comuniștii vorbeau întruna despre necesitatea unei armate disciplinate, cu o ierarhie clară. Prin asta înțelegeau o armată care să urmeze ordinele rușilor, dar – chiar și așa – Lloyd le dădea parțial dreptate. Totuși, prea multă disciplină putea înăbuși gândirea liberă. Oare asta să fi fost problema?

Lloyd nu voia să creadă una ca asta. Social-democrații, comuniștii și anarhiștii sigur puteau lupta pentru o cauză comună fără ca o fracțiune să le asuprească pe celelalte: cu toții urau fascismul și toți credeau într-o societate dreaptă pentru toată lumea.

Se întrebă ce credea Lenny, însă acesta stătea lângă Teresa, vorbindu-i cu glas coborât. Ea chicoti și Lloyd își dădu seama că Lenny făcea progrese. Era mereu un semn bun dacă izbuteai să faci o față să râdă. Apoi ea îi atinse brațul, spuse câteva vorbe și se ridică în picioare. Lenny zise:

— Vino repede înapoi.

Ea îi zâmbi peste umăr.

„Ce noroc pe Lenny”, se gândi Lloyd, fără nicio urmă de invidie însă. Nu-l atrăgea deloc ideea unei aventuri trecătoare: nu-i vedea rostul. Era un bărbat gen totul sau nimic, probabil.

Singura fată pe care și-o dorise vreodată cu adevărat fusese Daisy. Dar ea era acum soția lui Boy Fitzherbert și Lloyd nu întâlnise încă fata care să-i ia locul în inima sa. Era convins că avea să o întâlnească într-o bună zi; între timp însă, nu era prea atras de înlocuitoarele temporare, nici măcar atunci când ele erau ispititoare precum Teresa.

— Uite că vin rușii, zise cineva.

Cel care vorbise era Jasper Johnson, un electrician american de culoare din Chicago. Lloyd își ridică privirea și văzu o duzină și ceva de consilieri militari, străbătând satul ca niște cuceritori. Rușii erau ușor de recunoscut datorită jachetelor lor de piele și tocurilor de pistol.

— Ce bizar, nu-mi amintesc să-i fi văzut în luptă, continuă Jasper sarcastic. Pesemne că au fost în altă parte a câmpului de bătălie.

Lloyd se uită împrejur, asigurându-se că nu era prin preajmă niciun comisar politic care să-i audă vorbele subversive.

Când rușii trecură prin cimitirul bisericii distruse, Lloyd îl zări pe Ilya Dvorkin, agentul secret cu care se contrase în urmă cu o săptămână. Rușii se intersectară cu Teresa și se opriră ca să vorbească cu ea. Lloyd îl auzi pe Ilya spunându-i ceva despre cină într-o spaniolă stricată. Ea îi răspunse, el vorbi din nou, iar ea clătină din cap, refuzându-l cât se poate de clar. Dădu să treacă mai departe, însă el o apucă de braț, oprind-o.

Lloyd îl văzu pe Lenny ridicându-se în capul oaselor și urmărind cu atenție scena, precum și cele două siluete încadrate de o boltă de piatră care nu mai ducea acum nicăieri.

— Rahat! pufni Lloyd.

Teresa încercă din nou să plece, dar Ilya o strânse și mai tare de braț.

Lenny dădu să se ridice, dar Lloyd îi puse o mână pe umăr și-l împinse la loc.

— Lasă că mă ocup eu de asta, îi spuse el.

Dave murmură:

— Ai grijă, omule, tipul e de la NKVD. Mai bine nu te pui cu ticăloșii ăștia blestemați.

Lloyd porni către Teresa și Ilya. Rusul îl văzu și i se adresă în spaniolă:

— Dispari.

— Bună, Teresa, zise Lloyd.

Ea răspunse:

— Mă descurc, nu-ți face griji.

Ilya se uită mai atent la Lloyd.

— Te cunosc, zise el. Tu ai încercat săptămâna trecută să împiedici arestarea unui spion troțkisto-fascist periculos.

Lloyd replică:

— Și această tânără domnișoară este și ea tot o spioană troțkisto-fascistă periculoasă? Mi s-a părut că te-am auzit adineauri cum o invitai la masă.

Aghiotantul lui Ilya, Berezovsky, apăru și se postă amenințător în apropiere de Lloyd. Cu colțul ochiului, Lloyd îl observă pe Dave scoțându-și Lugerul de la brâu. Situația scăpa de sub control.

Lloyd rosti:

— Am venit să vă spun, *señorita*, că domnul colonel Bobrov vrea să vă vadă chiar acum la sediul general. Vă rog să mă urmați; vă duc eu la el.

Bobrov era un „consilier” militar rus de grad înalt. Nu o invitase nicăieri pe Teresa, dar era o poveste plauzibilă, iar Ilya nu avea de unde să știe că-i o minciună.

Urmă un moment ce păru să dureze o veșnicie, în care Lloyd nu știu ce avea să se întâmple. Apoi se auzi o împușcătură în apropiere, poate chiar de pe strada alăturată. Asta păru să-i readucă pe ruși cu picioarele pe pământ. Teresa se îndepărtă din nou de Ilya și de această dată omul o lăsă să plece.

Ilya îndreptă un deget amenințător spre Lloyd.

— Ne mai vedem noi, rosti el, făcându-și o ieșire teatrală cu Berezovsky pe urmele sale precum un câine.

Dave spuse:

— Ce ticălos tâmpit!

Ilya ignoră remarca.

Se așezară cu toții și Dave zise:

— Ți-ai făcut un dușman periculos, Lloyd.

— Nu prea am avut de ales.

— Chiar și așa, ar fi bine să fii cu ochii în patru de acum.

— Eh, a fost o ceartă din cauza unei fete, spuse Lloyd cu un gest a lehamite. Sunt sute de ciondăneli dintr-astea pe zi.

La lăsarea întunericii, un clopoțel îi adună pe toți la popotă. Lloyd primi un castron cu tocană zemoasă, o bucată de pâine uscată și o cană mare de vin roșu, atât de aspru la gust încât își

imagină că o să-i ia smalțul de pe dinți, înmuie pâinea în vin, reușind astfel să îmbunătățească gustul amândurora.

Când termină de mâncat, încă se simțea flămând, ca de obicei.

— Ce-ai spune de un ceai? zise el.

— De acord, spuse Lenny. Mie pune-mi două cuburi de zahăr, te rog.

Își întinseră păturile subțiri și se pregătiră de culcare. Lloyd se duse să caute o latrină, dar cum nu găsi niciuna, se ușură într-o mică livadă de la marginea satului. Luna era în al treilea pătrar și la lumina ei putea vedea frunzele prăfuite ale măslinilor care supraviețuiseră bombardamentului.

În timp ce se încheia la pantaloni, auzi pași în spatele său. Se întoarse încet - prea încet. Când văzu fața lui Ilya, băta acestuia îl lovea deja în moalele capului. Simți o durere agonizantă și se prăbuși la pământ.

Năucit, își ridică privirea: Berezovsky ațintea spre capul său un revolver cu țeavă scurtă. De lângă el, Ilya zise:

— Dacă miști, ești mort.

Lloyd era înspăimântat. Își scutură disperat capul ca să și-l limpezească. Era o nebunie!

— Mort? rosti el, nevenindu-i să creadă. Și cum o să explicați uciderea unui locotenent?

— Uciderea? spuse Ilya zâmbind. Suntem pe front. Te-a nimerit un glonț rătăcit. Apoi adăugă în engleză: Ghinionul naibii, ce să-i faci?

Lloyd realiză descumpănit că Ilya avea dreptate. Când urma să-i fie găsit cadavrul, toate semnele aveau să indice o moarte în luptă.

Ce moarte stupidă!

Ilya îi zise lui Berezovsky:

— Termină-l.

Se auzi un pocnet.

Lloyd nu simți nimic. Oare asta însemna moartea? Apoi, Berezovsky se chirci și căzu pe jos. În acel moment, Lloyd își dădu seama că împușcătura venise din spatele său. Se răsuci să se uite într-acolo, nevenindu-i a crede. În lumina lunii îl văzu pe Dave, ținând în mână Lugerul furat. Simți cum îl cuprinde un val de ușurare. Era viu!

Și Ilya îl văzuse pe Dave, așa că o luase la goană ca un iepure speriat. Dave îl urmări cu pistolul câteva secunde, iar Lloyd chiar își dori ca vărul său să tragă, dar Ilya se adăposti între măslini ca un șobolan într-un labirint, apoi se făcu nevăzut în beznă.

Dave își coborî arma.

Lloyd îl privi pe Berezovsky – omul nu respira. Lloyd zise:

— Mulțumesc, Dave.

— Ți-am spus să stai cu ochii în patru.

— Ai stat tu și pentru mine. Păcat însă că nu i-ai venit de hac și lui Ilya. Acum o să avem probleme cu NKVD-ul.

— M-aș mira, replică Dave. Oare Ilya ar vrea ca lumea să afle că aghiotantul său a murit din pricina unei ciondăneli pentru o femeie? Chiar și agenții NKVD se tem de NKVD. Cred că o să-și țină gura.

Lloyd aruncă o privire spre cadavru.

— Și cum explicăm asta?

— Ai auzit ce-a zis omul, rosti Dave. Suntem pe front. Nu-i nevoie de explicații.

Lloyd încuviință. Dave și Ilya aveau dreptate. Nimeni nu avea să întrebe cum murise Berezovsky. Îl nimerise un glonț rătăcit.

Plecară de-acolo, lăsând cadavrul la locul său.

— Ghinionul naibii, ce să-i faci? făcu Dave.

(IV)

Lloyd și Lenny vorbiră cu colonelul Bobrov și se plânseră că atacul asupra Zaragozei era amânat.

Bobrov era un rus în vârstă extrem de tradiționalist, cu părul alb și tuns scurt, în prag de pensionare. Teoretic el se afla acolo doar pentru a ajuta și pentru a-i sfătui pe comandanții spanioli. În practică însă, rușii erau cei care tăiau și spânzurau.

— Ne pierdem vremea și ne irosim energia în aceste cătune, rosti Lloyd, traducând în germană ceea ce susțineau Lenny și toți soldații experimentați. Tancurile ar trebui să fie precum un pumn de fier, pe care să-l folosim pentru străpungerea liniilor inamice și înaintarea în teritoriul dușmanului. Infanteria ar trebui să vină din urmă, curățând terenul și securizându-l după ce dușmanii sunt împrăștiați.

Volodea stătea în apropiere, ascultând și părând să-i dea dreptate după expresia de pe chipul său, deși nu scotea o vorbă.

— Micile puncte fortificate precum acest orașel cu un singur cal nu ar trebui să ne încetinească înaintarea, ci ar trebui depășite, urmând ca de ele să se ocupe o a doua linie, încheie Lloyd.

Bobrov părea șocat.

— Asta-i teoria mareșalului Tuchachevsky, discreditat în ochii publicului! rosti el cu voce joasă.

Era ca și cum Lloyd i-ar fi sugerat unui episcop să se roage la Buddha.

— Și ce-i cu asta? făcu Lloyd.

— Omul a recunoscut că-i trădător și spion și a fost executat.

Lloyd se holbă la el, nevenindu-i să creadă.

— Vreți să spuneți că guvernul spaniol nu poate folosi tactici moderne în războiul cu tancuri fiindcă un general a fost eliminat la Moscova?

— Locotenent Williams, vezi că întreci măsura.

Lloyd zise:

— Chiar dacă acuzațiile aduse lui Tuchachevsky sunt adevărate, asta nu înseamnă că metodele sale sunt greșite.

— Destul! tună Bobrov. Discuția s-a încheiat.

Speranțele lui Lloyd fură complet spulberate când batalionul lui fu mutat de la Quinto înapoi în direcția din care veniseră, într-o altă manevră ocolitoare. Pe 1 septembrie participară la asaltul de la Belchite, un orașel bine apărat, dar ne semnificativ din punct de vedere strategic, aflat la 40 de kilometri distanță de obiectivul lor.

Bătălia fu la fel de crâncenă. Vreo șapte mii de apărători săpaseră tranșee și ridicaseră valuri de pământ lângă cea mai mare biserică din oraș, San Agustin, dar și pe un deal din apropiere. Lloyd și plutonul său ajunseră la periferia orașului fără să sufere pierderi, însă apoi avură de înfruntat un foc nimicitor de la ferestre și de pe acoperișuri.

După șase zile erau tot acolo.

Leșurile începuseră să duhnească sub soarele dogoritor. Pe lângă oameni mai erau și animale moarte, căci aprovizionarea cu apă a orașului fusese întreruptă și dobitoacele mureau de sete. Când se putea, geniștii stivuiău cadavrele, le stropeau cu benzină și le dădeau foc; însă mirosul cărnii fripte de om era

chiar mai cumplit decât duhoarea trupurilor intrate în putrefacție. Era greu de îndurat, așa că unii soldați își puseseră măștile de gaze.

Străzile înguste din preajma bisericii deveniseră adevărate câmpuri ale morții, dar Lloyd descoperise o cale de a înainta fără să trebuiască să se expună. Lenny găsisse niște unelte într-un atelier. Acum, doi oameni făceau o gaură în zidul casei în care se adăposteau. Joe Eli dădea cu târnăcopul, cu sudoarea lucind pe capul său chel. Caporalul Rivera, care purta o cămașă cu dungi în culorile anarhiștilor, roșu cu negru, mânua un baros. Zidul era făcut din cărămizi plate și galbene, lipite cu mortar. Lenny dirija operațiunea pentru a se asigura că nu dărâmau casa cu totul: ca miner, avea instinctul necesar când venea vorba de rezistența unui acoperiș.

Când gaura fu suficient de largă cât să încapă prin ea un om, Lenny îi făcu semn lui Jasper, un alt caporal. Jasper luă una dintre puținele grenade pe care le mai avea în desaga de la brâu, îi scoase cuiul și o aruncă în casa alăturată, în caz că ar fi existat o ambuscadă. De îndată ce explozia se auzi, Lloyd se târî iute prin gaură, cu pușca pregătită.

Se trezi într-o altă casă spaniolă sărăcăcioasă, cu pereții văruiți și cu podeaua din pământ bătătorit. Nu era nimeni înăuntru, nici mort, nici viu. Cei 35 de oameni din plutonul său îl urmară prin gaură și se răspândiră prin clădire ca să o curețe de eventuali apărători. Casa era mică și goală.

Înaintau astfel către biserică, încet dar sigur, printr-un șir lung de cocioabe.

Începură să lucreze la următoarea gaură, dar înainte să apuce să spargă peretele, fură opriți de un maior pe nume Marquez, care veni până la ei pe ruta pe care o creaseră ei prin ziduri.

— Gata cu asta, rosti el în engleză, cu un accent spaniol. Vom lua cu asalt biserica.

Lloyd îngheță. Era sinucidere curată. Zise:

— Asta-i ideea colonelului Bobrov?

— Da, spuse maiorul Marquez pe un ton neutru. Așteptați semnalul: trei fluierături ascuțite.

— Putem să mai primim niște muniție? întrebă Lloyd. Nu prea mai avem, mai ales pentru o asemenea operațiune.

— Nu mai e timp, rosti maiorul, apoi plecă.

Lloyd era îngrozit. Învățase multe în cele câteva zile de luptă și știa că singura posibilitate de a lua cu asalt o poziție bine apărată era sub un foc de acoperire intens. Altminteri apărătorii îi secerau pe atacatori pe capete.

Soldații păreau gata de răzmeriță, iar caporalul Rivera zise:

— Este imposibil!

Lloyd era responsabil cu menținerea moralului.

— Nu vă mai plângeți, spuse el pe un ton vioi. Sunteți voluntari cu toții. Credeți că războiul este lipsit de pericole? Dacă ar fi fost o chestie sigură, ar fi făcut-o surorile voastre în locul vostru.

Oamenii râseră și primejdia trecu pentru moment.

El trecu în partea din față a casei, crăpă ușor ușa și aruncă un ochi afară. Soarele dogorea pe străduța îngustă, cu case și prăvălii de ambele părți. Clădirile și pământul aveau aceeași culoare arămie, ștearsă, ca o pâine necoaptă, cu excepția locurilor în care obuzele răscoliseră pământul roșu de dedesubt. Exact în fața ușii zăcea un rebel mort, cu muștele roindu-i deasupra găurii din piept. Uitându-se către piață, Lloyd văzu că strada se lărgea înspre biserică. Trăgătorii din turlile înalte aveau o perspectivă excelentă și puteau împuşca cu ușurință pe oricine s-ar fi apropiat. La nivelul solului, nu prea aveai unde să te adăpostești: nu erau decât niște dărâmături, un stârv de cal și o roabă.

„O să murim cu toții, se gândi el. Dar nu pentru asta am venit aici, la urma urmei?”

Se întoarse către oamenii săi, întrebându-se ce putea să le spună. Trebuia să-i facă să gândească pozitiv.

— Stați pe marginile străzii, cât mai aproape de case. Nu uitați: cu cât vă mișcați mai încet, cu atât sunteți mai expuși - deci așteptați fluierul și apoi fugiți ca din pușcă.

Mai repede decât se aștepta, se auziră cele trei fluierături pomenite de maiorul Marquez.

— Lenny, tu rămâi la urmă, zise el.

— Cine iese primul? rosti Lenny.

— Eu, bineînțeles.

„Adio, lume, se gândi Lloyd. Măcar mor luptându-mă cu fasciștii.”

Trânti ușa la perete.

— Haideți! urlă el, apoi ieși în fugă afară.

Elementul-surpriză îi oferi câteva secunde de acalmie, iar el fugi nederanjat înspre biserică. Simțea dogoarea soarelui de amiază pe față și auzea tropăitul bocancilor soldaților săi în urmă, observând cu un sentiment bizar de recunoștință că aceste senzații însemnau că încă era în viață. Apoi începu răpăitul focurilor de armă. Continuă alergarea câteva clipe, auzind șfichiuitul gloanțelor, apoi simți că se izbește cu brațul stâng de ceva și se prăbuși în mod inexplicabil.

Realiză că fusese împușcat. Nu simțea nicio durere, însă brațul îi amortise, atârând fără viață. Izbuti să se rostogolească într-o parte, până ajunse la zidul celei mai apropiate clădiri. Gloanțele șuierau în continuare și el realiză că era cumplit de vulnerabil; apoi văzu la câțiva pași în față un leș. Era un soldat rebel, rezemat de casă. Părea că se așezase pe jos, cu spatele sprijinit de zid, și ațipise – numai că avea la gât o rană.

Lloyd se târî în față, mișcându-se anevoios, cu pușca în mână dreaptă și cu brațul stâng atârând fără vlagă, apoi se ghemui în spatele cadavrului, încercând să se facă mic de tot.

Rezemă țeava puștii de umărul mortului și ținti spre o fereastră din vârful turlei bisericii. Trase toate cele cinci cartușe unul după altul, cât de repede putu. Nu își putea da seama dacă nimerise pe cineva.

Privi în spate. Spre groaza lui, văzu că strada era presărată cu cadavrele oamenilor din plutonul său. Trupul neînsuflețit al lui Mario Rivera, cu cămașa sa roșu cu negru, arăta ca un stindard anarhist mototolit. Lângă Mario se afla Jasper Johnson, cu buclele sale negre pline de sânge. Bătuse atâta cale, dintr-o fabrică din Chicago, ca să moară pe o stradă dintr-un orașel din Spania, numai pentru că crezuse într-o lume mai bună, se gândi Lloyd.

Mai rău însă erau puținii supraviețuitori, care gemeau și se zvârcoleau pe jos. Undeva un om urla în agonie, însă Lloyd nu putea vedea nici cine era, nici unde se afla. Câțiva dintre oamenii lui încă mai fugeau, dar în timp ce-i urmărea cu privirea, o parte dintre ei căzură secerăți, iar ceilalți se trântiră singuri la pământ. După câteva secunde, nu mai mișca nimeni în afara răniților care se zbăteau.

Ce măcel, se gândi el, simțind gustul mâniei și al amărăciunii urcându-i în gâtlee. Unde erau celelalte unități? Doar nu pornise la atac doar plutonul lui?

Poate că mai înaintau și alții pe străzile paralele ce duceau la piață. Însă pentru un asalt era nevoie de efective copleșitoare. Lloyd și cei 35 de soldați ai săi erau mult prea puțini, evident. Apărătorii reușiseră să-i omoare sau să-i rănească pe cei mai mulți dintre ei, iar cei câțiva supraviețuitori din plutonul lui Lloyd fuseseră siliți să se adăpostească înainte să ajungă la biserică.

Dădu cu ochii de Lenny, care se adăpostise în spatele stârvului unui cal. Măcar era încă în viață. Lenny își ridică pușca și făcu un gest de neputință, indicându-i că nu mai avea muniție. Și Lloyd rămăsese fără cartușe. După un minut împușcăturile încetară, pe măsură ce și ceilalți soldați rămâneau fără gloanțe.

Și astfel se sfârșea asaltul asupra bisericii. Fusese oricum o misiune imposibilă. Fără muniție era sinucidere curată.

Rafalele venite dinspre biserică se mai domoliră după eliminarea țintelor facile, dar din când în când se mai azeau focuri trase spre cei care se adăpostiseră. Lloyd realizează că toți oamenii săi aveau să fie omorâți într-un final. Trebuiau să se retragă.

Aveau să fie omorâți la retragere, cel mai probabil.

Se uită din nou la Lenny și-i făcu semn înspre partea opusă, cât mai departe de biserică.

Lenny se uită împrejur, repetând gestul către puținii supraviețuitori. Aveau șanse mai mari dacă se mișcau toți în același timp.

După ce fură avertizați cât mai mulți dintre oamenii rămași, Lloyd se căzni să se ridice în picioare.

— Retragerea! urlă el din toți rărunchii.

Apoi o luă la fugă. Nu erau mai mult de două sute de metri, dar lui Lloyd i se păru cea mai lungă distanță pe care fusese nevoit să o parcurgă în toată viața lui.

Rebelii din biserică deschiseră focul de îndată ce văzură trupele guvernamentale în mișcare. Cu colțul ochiului, Lloyd observă vreo cinci sau șase dintre oamenii săi retrăgându-se. Înainta anevoios, căci brațul rănit îl incomoda. Lenny era în fața lui, aparent teafăr. Gloanțele ricoșau din zidăria clădirilor pe lângă care avansa Lloyd. Lenny ajunsese la casa din care plecaseră, se aruncă înăuntru și le ținu ușa deschisă. Lloyd intră și el în fugă, gâfâind, și se prăbuși la pământ. Doar trei oameni mai intrară după ei.

Lloyd se holbă la supraviețuitori: Lenny, Dave, Muggsy Morgan și Joe Eli.

— Aștia sunt toți? rosti el.

Lenny zise:

— Da.

— O, Doamne! Doar cinci din treizeci și șase de oameni! Ce consilier militar nemaipomenit este colonelul Bobrov!

Gâfâiau cu toții, încercând să-și tragă suflitul. Între timp Lloyd începuse să-și simtă brațul, care îl durea al naibii de tare.

Descoperi că putea să și-l miște, așa că era posibil să nu fie totuși rupt. Coborându-și privirea, văzu că avea mânăca plină de sânge. Dave își scoase eșarfa roșie și improviză un bandaj.

Lenny era rănit la cap. Avea sânge pe față, dar el susținea că-i o simplă zgârietură și părea să fie în regulă.

Ca prin miracol, Dave, Muggsy și Joe erau teferi.

— Ar trebui să ne întoarcem la bază pentru noi ordine, spuse Lloyd după ce se odihni ră câteva minute. Oricum nu putem face nimic fără muniție.

— Ce-ar fi să bem câte o ceașcă de ceai mai întâi? zise Lenny.

Lloyd replică:

— Nu se poate: nu avem lingurițe.

— Ah, în regulă, atunci.

Dave interveni:

— Nu putem să ne mai odihnim puțin aici?

— Lasă că ne odihnim când ajungem la bază, răspunse Lloyd. Vom fi mai în siguranță acolo.

Se întoarseră prin șirul de case, traversându-le prin găurile pe care le făcuseră în pereți. Aplecarea repetată îl amețea pe Lloyd. Se întrebă dacă era slăbit din cauza sângelui pierdut.

Ieșiră apoi în câmp deschis departe de Biserica San Agustin și porniră în grabă pe o stradă lăturalnică. Ușurarea pe care Lloyd o simțea pentru că era încă în viață lăsa loc treptat furiei cauzate de irosirea vieților oamenilor săi.

Ajunseră la hambarul de la periferie unde forțele guvernamentale își stabiliseră cartierul general. Lloyd îl văzu pe maiorul Marquez în spatele unei stive de lăzi, împărțind muniție.

— De ce nu am primit și noi? rosti el furios.

Marquez ridică din umeri.

— Îi voi raporta asta lui Bobrov, zise Lloyd.

Colonelul Bobrov se afla în fața hambarului, așezat pe un scaun la masă – ambele piese de mobilier păreau să fi fost luate dintr-o casă țărănească. Soarele îi arsese fața. Vorbea cu Volodea Peshkov. Lloyd se duse direct la ei.

— Am luat cu asalt biserica, dar nu ne-a sprijinit nimeni, răbufni el. Și am rămas fără muniție pentru că Marquez a refuzat să ne aprovizioneze!

Bobrov îl privi pe Lloyd cu răceală.

— Ce cauți aici? zise el.

Lloyd era nedumerit. Se așteptase ca Bobrov să-l felicite pentru eforturile vitejești și măcar să-l compătimizească pentru lipsa oricărui sprijin.

— Tocmai v-am zis. Nu am primit sprijin deloc. Nu poți lua cu asalt o clădire fortificată cu un singur pluton. Am făcut tot posibilul, dar am fost măcelăriți. Am pierdut treizeci și unu de oameni dintre cei treizeci și șase pe care-i aveam. Arată spre cei patru camarazi ai săi și adăugă: Asta-i tot ce-a mai rămas din plutonul meu!

— Cine ți-a ordonat să te retragi?

Lloyd se lupta cu o amețală puternică. Simțea că-l lasă puterile, dar trebuia să-i explice lui Bobrov cât de vitejește se purtaseră oamenii lui.

— Ne-am întors pentru noi ordine. Ce altceva am fi putut face?

— Ar fi trebuit să luptați până la ultimul om.

— Cu ce să mai luptăm? Nu mai aveam gloanțe!

— Gura! se răsti Bobrov. Drepti!

Luară cu toții poziția de drepti, în mod mecanic: Lloyd, Lenny, Dave, Mugsy și Joe. Lloyd se temea că va leșina.

— Stânga împrejur!

Se întoarseră cu spatele și Lloyd se gândi: „Și-acum?”

— Răniții să iasă din rând.

Lloyd și Lenny se traseră un pas înapoi.

Bobrov spuse:

— Răniții care pot merge sunt transferați la serviciul de escortare a prizonierilor.

Vag, Lloyd realizează că asta însemna probabil că va păzi prizonierii de război într-un tren spre Barcelona. Se clătină pe picioare. „În clipa asta nu aș putea păzi nici măcar o turmă de oi”, se gândi el.

Bobrov zise:

— În lipsa unui ordin, retragerea din fața focului inamic este considerată dezertare.

Lloyd se răsuci și-l privi pe Bobrov. Spre uluiala și groaza lui, văzu că Bobrov își scosese revolverul din toc. Bobrov făcu un pas în față, ajungând exact în spatele celor trei soldați care stăteau drepți.

— Voi trei sunteți vinovați și condamnați la moarte.

Ridică arma până ce țeava ajunsese la câțiva centimetri de ceafa lui Dave.

Apoi trase.

Se auzi o pocnitură. O gaură de glonț apăru în capul lui Dave, iar sângele și creierii îi zburară prin frunte.

Lui Lloyd nu-i venea să creadă...

Lângă Dave, Muggsy dădu să se răsucescă, deschizându-și gura ca să țipe; însă Bobrov se mișcă mai repede. Îndreptă arma spre gâtul lui Muggsy și trase din nou. Glonțul pătrunse prin spatele urechii drepte a lui Muggsy și ieși prin ochiul său stâng, iar omul se prăbuși la pământ.

Într-un final Lloyd își recăpătă glasul și strigă:

— Nu!

Joe Eli se întoarse, mugind de șoc și de furie, și-și ridică mâinile ca să-l înșface pe Bobrov. Arma trase din nou și Joe încasă un glonț în gât. Sângele țâșni ca o arteziană din gâtul său, improșcând uniforma de Armată Roșie a lui Bobrov, ceea ce îl făcu pe colonel să înjure și să sară un pas înapoi. Joe se prăvăli la pământ, dar nu muri imediat. Lloyd urmări neajutorat cum sângele se scurgea din carotida camaradului său în solul spaniol pârjolit. Joe dădu să vorbească, însă nu izbuti să scoată nicio vorbă; apoi ochii i se închiseră și rămase neclintit.

— Nu există milă pentru lași, spuse Bobrov, apoi se îndepărtă.

Lloyd se uită la trupul lui Dave, întins pe pământ: slab, murdar, viteaz ca un leu, mort la 16 ani. Ucis nu de către fasciști, ci de un ofițer sovietic stupid și brutal. „Ce risipă!” se gândi Lloyd, simțind cum îl podidește plânsul.

Un sergent ieși în fugă din hambar.

— S-au predat! strigă el voios. Primăria s-a predat - au înălțat steagul alb. Am luat-o!

Amețeala îl copleși pe Lloyd în cele din urmă și leșină.

(V)

Londra era rece și umedă. Lloyd străbătu Nutley Street prin ploaie, îndreptându-se spre casa mamei sale. Încă purta bluzonul militar și pantalonii de catifea cord, iar în picioare bocanci, fără șosete. Într-un rucsac avea lenjeria de schimb, o cămașă și o cană de tablă. La gât avea eșarfa roșie pe care Dave i-o legase la brațul rănit. Brațul încă îl mai durea, dar nu mai avea nevoie de bandaj.

Era o după-amiază târzie de octombrie. Așa cum se așteptase, fusese urcat într-un tren de aprovizionare plin ochi de rebeli luați prizonieri și trimis la Barcelona. Era o distanță de vreo 160 de kilometri, dar făcură pe drum trei zile. În Barcelona fusese despărțit de Lenny și pierduse legătura cu el. Fusese luat apoi de un camion ce se îndrepta spre nord. După ce coborâse din acesta, făcuse autostopul și călătorise în vagoane de tren pline cu cărbuni sau pietriș sau, când avusese noroc, cu lăzi de vin. Trecuse granița în Franța pe timp de noapte. Dormise în condiții aspre, cerșise mâncare, făcuse cele mai ciudate slujbe pentru câțiva gologani și, după două săptămâni glorioase de cules struguri într-o vie din Bordeaux, strânsese suficienți bani ca să-și permită un bilet peste Canal. Acum era acasă.

Trase în piept aerul jilav și plin de funingine din Aldgate, de parcă ar fi fost parfumat. Se opri la poarta grădinii și se uită la casa cu etaje retrase în care se născuse cu mai bine de 22 de ani în urmă. Luminile străluceau în spatele geamurilor udate de ploaie: era cineva acasă. Se duse la ușa din față. Încă mai avea cheia: o păstrase la un loc cu pașaportul. Descuie și intră.

Lăsă rucsacul să cadă pe podeaua din hol, lângă cuier. Auzi o voce din bucătărie:

— Cine-i acolo?

Era vocea tatălui său vitreg, Bernie. Lloyd își dădu seama că rămăsese fără glas.

Bernie ieși pe hol.

— Cine...? Apoi îl recunoscă pe Lloyd și zise: O, Doamne! Tu ești!

— Bună, tată, îngăimă Lloyd.

— Băiatul meu, rosti Bernie, îmbrățișându-l pe Lloyd. Ești viu! Lloyd simțea cum omul se cutremura în hohote de plâns.

După câteva clipe, Bernie se șterse la ochi cu mâneca puloverului său tricotat, apoi se duse la baza scărilor.

— Eth! strigă el.

— Ce este?

— A venit cineva să te vadă.

— Stai o clipă.

Ea coborî treptele după câteva secunde, frumoasă ca de obicei, într-o rochie albastră. Se opri la jumătatea drumului când îl văzu pe fiul ei și se albi.

— O, Duw! îngăimă ea. E Lloyd!

Străbătu în goană restul treptelor și-și aruncă brațele în jurul gâtului său.

— Ești viu! zise ea.

— V-am scris din Barcelona...

— N-am primit nicio scrisoare.

— Atunci nu știți...

— Ce să știm?

— Dave Williams a murit.

— O, nu!

— A căzut în Bătălia de la Belchite.

Lloyd hotărâse să nu dezvăluie împrejurările morții lui Dave.

— Și Lenny Griffiths?

— Nu mai știu nimic de el. Am pierdut legătura. Speram că a ajuns acasă înaintea mea.

— Nu, nu avem nicio veste.

Bernie întrebă:

— Care este situația pe-acolo?

— Fasciștii câștigă. Și asta-i vina comuniștilor, în principal, care sunt mai interesați să atace celelalte partide de stânga.

Bernie era șocat.

— Nu se poate!

— Asta-i adevărul. Dacă am învățat ceva în Spania, acest lucru este că trebuie să lupți împotriva comuniștilor la fel de aprig ca împotriva fasciștilor. Sunt la fel de răi.

Mama lui surâse pieziș.

— Ca să vezi!

Ea își dăduse seama de asta cu mult timp în urmă, realiză Lloyd.

— Gata cu politica, zise el. Tu ce mai faci, mamă?

— O, eu sunt la fel, dar uită-te la tine... ești atât de slab!

- Nu prea este de mâncare în Spania.
- Hai că-ți pregătesc ceva!
- Nu-i nicio grabă. Sunt flămând de-un an - mai rezist câteva minute, însă știi ce-aș vrea acum?
- Ce? Orice-ar fi!
- Mi-ar plăcea să beau o ceașcă de ceai.

• Capitolul 5

1939

(I)

Thomas Macke supraveghea ambasada sovietică de la Berlin când Volodea Peshkov ieși de acolo.

Poliția secretă prusacă fusese transformată în noul și mult mai eficientul Gestapo cu șase ani în urmă, însă comisarul Macke încă era șeful secției care monitoriza trădătorii și elementele subversive din Berlin. Nu încăpea vreo îndoială că cei mai periculoși dintre ei își primeau ordinele din această clădire de pe Unter den Linden 63-65. Așa că Macke și oamenii lui îi urmăreau pe toți cei care intrau și ieșeau de aici.

Ambasada era o fortăreață în stil Art Deco, construită dintr-o piatră albă ce reflecta în mod supărător lumina orbitoare a soarelui de august. Deasupra blocului central era cocoțat un felinar, iar aripile clădirii aveau rânduri de ferestre înalte și înguste, ce arătau ca niște străjeri în poziție de drepti.

Macke stătea la o cafea de peste drum. Cel mai elegant bulevard din Berlin era plin de mașini și biciclete; femeile ieșeau la cumpărături, cu rochiile și pălăriile lor de vară; bărbații treceau grăbiți în costume sau în uniforme dichisite. Era greu de crezut că mai existau germani comuniști. Cum ar fi putut cineva să se împotrivescă naziștilor? Germania se transformase. Hitler eliminase șomajul - o performanță pe care niciun alt lider european nu o reușise. Grevele și demonstrațiile rămăseseră o simplă amintire din vremurile crunte de demult. Poliția avea puteri discreționare pentru stârpirea infractorilor. Țara prospera:

multe familii aveau aparate radio și în curând urmau să aibă și mașini ieftine pe care să le conducă pe noile autostrăzi.

Și asta nu era tot. Germania era din nou puternică. Armata era viguroasă și bine echipată. În ultimii doi ani, atât Austria, cât și Cehoslovacia fuseseră absorbite în Germania Mare, care era acum puterea dominantă în Europa. Italia lui Mussolini era aliată cu Germania în cadrul Pactului de Oțel. Ceva mai devreme în acel an, Madridul căzuse în sfârșit în mâinile rebelilor lui Franco, iar Spania avea acum un guvern de orientare fascistă. Cum ar fi putut vreun german să-și dorească să distrugă toate acestea și să aducă țara sub cizma bolșevică? În ochii lui Macke, asemenea indivizi erau niște scursuri, niște paraziti, niște mizerabili care trebuiau căutați fără precupețire și nimiciti fără milă. Gândindu-se la ei, chipul i se schimonosi de mânie și bătu cu piciorul în caldarâm, de parcă s-ar fi pregătit să strivească un comunist.

Apoi îl zări pe Peshkov.

Acesta era un tânăr într-un costum din serj albastru, ținând pe braț o haină ușoară ca și cum s-ar fi așteptat la o schimbare a vremii. Părul său tuns scurt și pasul cadențat îi trădau pregătirea militară, în ciuda hainelor sale civile, iar felul în care scruta strada, aparent cu detașare, dar în realitate cu meticulozitate, indica apartenența sa la Serviciul de Informații al Armatei Roșii sau la NKVD, poliția secretă rusă.

Macke simți cum îi crește pulsul. Desigur, el și oamenii lui știau pe toată lumea de la ambasadă din vedere. Fotografiiile lor de pașaport erau îndosariate, iar echipa se uita mereu peste ele. Însă nu știa prea multe despre Peshkov. Bărbatul era tânăr – 25 de ani, conform datelor din dosarul său, din ce-și amintea Macke –, așa că ar fi putut fi un angajat de rang inferior lipsit de importanță. Sau ar fi putut să se priceapă foarte bine să pară neimportant.

Peshkov traversă Unter den Linden și se îndreptă spre locul în care stătea Macke, aproape de colțul cu Friedrich Strasse. Când Peshkov ajunse în preajma lui, Macke observă că rusul era foarte înalt, cu un trup de atlet. Avea o privire ageră și intensă.

Macke își întoarse privirea, ușor agitat. Își luă ceașca și sorbi din zațul rece de cafea, acoperindu-și parțial fața. Nu voia să se uite în acei ochi albaștri.

Peshkov coti pe Friedrich Strasse. Macke îi făcu semn lui Reinhold Wagner, aflat în colțul opus, și acesta o luă pe urmele

lui Peshkov Macke se ridică și el de la masă și îl urmă pe Wagner.

Nu toți agenții Serviciului de Informații al Armatei Roșii erau spioni camuflați, bineînțeles. În general își culegeau informațiile în mod legitim, citind de exemplu presa germană. Nu credeau neapărat tot ce era scris acolo, dar remarcau indicii precum anunțul unei fabrici de armament care dorea să angajeze zece strungari pricepuți. În plus, rușii erau liberi să călătorească prin Germania și să observe – spre deosebire de diplomații Uniunii Sovietice, care nu aveau voie să iasă din Moscova decât însoțiți. Tânărul pe care Macke și Wagner îl urmăreau acum ar fi putut fi din soiul acesta docil de culegător de informații: pentru o asemenea slujbă, nu trebuia decât să fii fluent în germană și să fii în stare să conspicezi.

Trecură pe lângă restaurantul fratelui lui Macke. Acesta se numea tot Bistro Robert, dar avea o clientelă diferită. Dispăruseră homosexualii înstăriți, afaceriștii evrei și amantele lor, ca și actrițele cu salarii mult peste cât meritau, care cereau șampanie roz. Astfel de oameni stăteau cu capul la cutie în zilele acelea, dacă nu ajunseseră deja în lagărele de concentrare. Unii părăsiseră Germania – ducă-se învârtindu-se, se gândi Macke, chiar dacă asta însemna, din păcate, că încasările restaurantului scăzuseră simțitor.

Se întrebă într-o doară ce se mai întâmplase cu fostul proprietar, Robert von Ulrich. Își amintea destul de vag că omul plecase în Anglia. Poate că deschisese și acolo un restaurant pentru pervertiți.

Peshkov intră într-un bar.

Wagner îl urmă după câteva minute, în vreme ce Macke rămase afară. Locul era foarte popular. În timp ce Macke aștepta ca Peshkov să reapară, văzu intrând un soldat și o fată, iar două femei bine îmbrăcate și un bătrân cu o haină șleampătă ieșiră și se îndepărtară. Apoi Wagner ieși singur, uitându-se direct la Macke și întinzându-și brațele consternat.

Macke traversă strada. Wagner era agitat.

— Nu-i înăuntru!

— Te-ai uitat peste tot?

— Da, inclusiv la toalete și în bucătărie.

— Ai întrebat dacă a ieșit cineva pe ușa din spate?

— Au zis că nu.

Wagner avea dreptate să fie speriat. În noua Germanie, greșelile nu mai erau pedepsite cu o simplă bătaie la palmă. Ar fi putut fi pedepsit cu severitate. Dar nu de această dată.

— Este în regulă, zise Macke.

Wagner nu-și putu ascunde ușurarea.

— Da?

— Am aflat ceva important, rosti Macke. Faptul că s-a descotorosit de noi atât de iscusit demonstrează că este spion - și încă unul foarte bun.

(II)

Volodea intră în stația Friedrich Strasse și urcă în metrou. Își scoase basca, ochelarii și pelerina de ploaie murdară care îl ajutaseră să arate ca un bătrân. Se așeză, își scoase batista și șterse praful pe care-l pusese pe pantofi ca să-i facă să pară sărăcăcioși.

Nu fusese prea sigur în privința pelerinei. Era o zi atât de însorită, încât se temuse că agenții Gestapoului o vor remarca și vor realiza ce punea la cale. Însă ei nu fuseseră atât de isteți și nimeni nu îl mai urmărise după ce se schimbase în grabă în toaleta bărbaților.

Urma să facă un lucru extrem de periculos. Dacă îl prindeau contactând un dizident german, în cel mai fericit caz ar fi trebuit să se aștepte să fie deportat înapoi la Moscova, cu cariera făcută praf. Dacă nu avea nici măcar atâta noroc, el și dizidentul urmau să dispară în subsolul sediului Gestapo de pe Prinz Albrecht Strasse și nu aveau să mai fie văzuți vreodată. Sovieticii aveau să se plângă de dispariția unuia dintre diplomații lor, iar poliția germană avea să simuleze declanșarea unei anchete pentru găsirea persoanei dispărute, raportând apoi cu regret însuccesul acesteia.

Volodea nu mai fusese niciodată într-un sediu al Gestapoului, desigur, dar știa la ce să se aștepte. NKVD-ul avea un edificiu similar în Misiunea Comercială Sovietică de pe Lietsenburger Strasse 11: uși de oțel, o cameră de interogare cu faianță pe pereți pentru ca sângele să poată fi curățat mai ușor, o cadă pentru ciopârțirea cadavrelor și un furnal electric pentru arderea bucăților.

Volodea fusese trimis la Berlin ca să extindă rețeaua de spioni sovietici de aici. Fascismul era triumfător în Europa, iar Germania reprezenta o amenințare mai mare ca niciodată pentru Uniunea Sovietică. Stalin îl concediase pe ministrul de externe Litvinov, înlocuindu-l cu Viaceslav Molotov. Însă ce putea face Molotov? Fasciștii păreau de neoprit. Kremlinul era bântuit de amintirea umilitoare a Marelui Război, în care germanii învinseseră armata de șase milioane de soldați a rușilor. Stalin luase măsuri în vederea formării unui pact cu Franța și Marea Britanie pentru stoparea Germaniei, dar cele trei puteri nu reușiseră să cadă de acord și discuțiile intraseră în impas de câteva zile încoace.

Mai devreme sau mai târziu, toată lumea se aștepta ca între Germania și Uniunea Sovietică să izbucnească războiul, iar sarcina lui Volodea era să strângă informații care să-i ajute pe sovietici să câștige acest război.

Coboři din metrou în sărăcăciosul cartier muncitoresc Wedding, aflat la nord de centrul Berlinului. Rămase să aștepte în fața stației, urmărindu-i pe ceilalți călători și prefăcându-se că studiază un orar lipit pe perete. Nu se mișcă din loc până nu se convinge că nu îl urmărise nimeni până acolo. Apoi porni spre restaurantul ieftin pe care îl alesese ca loc de întâlnire. Așa cum obișnuia, nu intră imediat, ci se postă într-o stație de autobuz de peste drum, supraveghind intrarea în local. Era sigur că scăpase de urmăritorii săi, dar acum trebuia să se asigure că nici Werner nu fusese urmărit.

Nici nu știa dacă avea să-l mai recunoască pe Werner Franck, un băiat care avea 14 ani când îl văzuse Volodea ultima oară, acum în vârstă de 20. Cum Werner se temea de același lucru, conveniseră să vină amândoi cu ediția din acea zi a cotidianului *Berliner Morgenpost*, deschisă la pagina de sport. Volodea citi o prezentare a noului sezon de fotbal în timp ce aștepta, ridicându-și din când în când privirea ca să se uite după Werner.

De pe vremea în care studiasse în Berlin, Volodea urmărea evoluția echipei de top a orașului, Hertha. Scandase adeseori: „Ha! Ho! He! Hertha B-S-C!” Era sincer interesat de șansele echipei, dar neliniștea îi tulbura concentrarea, așa că reciti de nenumărate ori aceleași lucruri fără să le bage la cap.

Cei doi ani petrecuți în Spania nu îi impulsionaseră cariera așa cum sperase - ba dimpotrivă. Volodea descoperise numeroși

spioni naziști precum Heinz Bauer printre „voluntarii” germani. Însă NKVD-ul făcuse apoi din asta un pretext pentru a-i aresta pe voluntarii veritabili care cutezau să exprime chiar și cel mai mic dezacord cu linia Partidului Comunist. Sute de tineri idealiști fuseseră torturați și omorâți în temnițele NKVD-ului. Uneori ai fi zis că pe comuniști îi interesa mai degrabă să lupte împotriva aliaților lor anarhiști decât împotriva inamicilor fasciști.

Și totul în zadar. Politica lui Stalin se dovedise a fi un eșec catastrofal. Rezultatul ei era o dictatură de dreapta, cel mai rău scenariu posibil pentru Uniunea Sovietică. Însă vina era aruncată asupra rușilor care se duseseră în Spania, chiar dacă aceștia urmaseră cu sfințenie instrucțiunile primite de la Kremlin. Unii dintre ei dispăruseră la scurt timp după revenirea la Moscova.

Volodea se întorsese temător acasă după căderea Madridului. Găsise multe lucruri schimbate. În 1937 și în 1938, Stalin operase epurări în Armata Roșie. Mii de comandanți fuseseră eliminați, inclusiv o mare parte dintre rezidenții Casei Guvernamentale, unde locuiau părinții săi. Însă oameni trecuți cu vederea până atunci, precum Grigori Peshkov, fuseseră promovați în locul celor epurați, iar cariera lui Grigori fusese reimpulsionată. El primise responsabilitatea apărării Moscovei împotriva raidurilor aeriene și nu-și mai vedea capul de treabă. Noul său statut era probabil și motivul pentru care Volodea nu se număra printre cei găsiți țapi ispășitori pentru eșecul politicii lui Stalin în Spania.

Nesuferitul de Ilya Dvorkin reușise și el să scape cumva de pedeapsă. Se întorsese la Moscova și se însurase cu sora lui Volodea, Anya, spre dezamăgirea lui Volodea. În asemenea chestiuni, alegerile femeilor nu puteau fi explicate defel. Ea era deja însărcinată, iar Volodea nu-și putea alunga din minte imaginea de coșmar a surorii sale alăptând un bebeluș cu cap de șobolan.

După o scurtă permisie, Volodea fusese trimis la Berlin, unde trebuia să-și demonstreze încă o dată valoarea.

Își ridică ochii din ziar și îl văzu pe Werner venind pe stradă.

Werner nu se schimbase prea mult. Era puțin mai înalt și mai lat în umeri, dar avea același păr blond-roșcat care-i acoperea fruntea într-un mod ce îl făcea irezistibil pentru fete și aceeași căutătură de amuzament tolerant în ochii săi albaștri. Purta un

costum de vară bleu, elegant, iar la manșete îi scânteiau butoni de aur.

Nu îl urmărea nimeni.

Volodea traversă strada și îi tăie calea înainte ca Werner să intre în cafenea. Acesta îi zâmbi larg, dezvelindu-și dantura impecabilă.

— Nu te-aș fi recunoscut cu tunsoarea asta militărească, rosti el. Mă bucur să te văd după toți acești ani.

Nu își pierduse deloc căldura și șarmul, remarcă Volodea.

— Hai să intrăm!

— Doar nu vrei să intrăm în spelunca asta! pufni Werner. Este plină de instalatori mâncând cârnați cu muștar.

— Nu vreau să rămânem pe stradă. Aici putem fi observați de orice trecător.

— Este o alee cu trei blocuri mai încolo.

— Bine.

Străbătură scurta distanță și cotiră printr-un gang îngust, aflat între un depozit de cărbuni și o băcănie.

— Ce-ai mai făcut? îl întrebă Werner.

— M-am luptat cu fasciștii, ca și tine. Volodea ezită înainte să continue: Am fost în Spania.

— Asta nu era un secret.

— Unde ați avut tot atât de puțin succes cum am avut și noi aici, în Germania.

— Lupta nu s-a terminat încă.

— Dă-mi voie să te întreb ceva, zise Werner, rezemându-se de zid. Dacă ai crede că bolșevismul este imoral, ai accepta să spionezi Uniunea Sovietică?

Primul impuls al lui Volodea fu să spună „Nu, categoric nu!” Dar înainte să-i iasă vorbele pe gură, realizează că ar fi dat dovadă de lipsă de tact – căci perspectiva care îl revolta pe el era exact ce făcea Werner, trădându-și țara în numele unei cauze mai bune.

— Nu știu, zise el. Cred că îți vine foarte greu să lucrezi împotriva Germaniei, chiar dacă îi urăști pe naziști.

— Așa este, recunosc Werner. Dar ce se întâmplă dacă izbucnește războiul? Oare o să vă ajut să ne omorâți soldații și să ne bombardati orașele?

Volodea era îngrijorat – părea că Werner își pierdea hotărârea.

— Este singura modalitate de a-i învinge pe naziști, roști el. Doar știi asta.

— Știu. Eu m-am hotărât cu mult timp în urmă. Iar naziștii nu au făcut nimic ca să mă convingă să mă răzgândesc. Voiam doar să subliniez că îmi vine greu.

— Înțeleg, spuse Volodea.

Werner continuă:

— Mi-ai cerut să-ți indic și alți oameni care ar fi dispuși să facă pentru voi ce fac eu.

Volodea încuviință și spuse:

— Oameni ca Willi Frunze. Ți-l mai amintești? Cel mai isteț băiat din școală. Era un socialist convins - el a prezidat întrunirea pe care au întrerupt-o Cămășile Brune.

Werner clătină din cap.

— El a plecat în Anglia.

Volodea întrebă descumpănit:

— De ce?

— Este un fizician strălucit și studiază la Londra.

— Rahat!

— Dar m-am gândit la altcineva.

— Bun!

— L-ai cunoscut pe Heinrich von Kessel?

— Nu cred. Era coleg de școală cu noi?

— Nu, el a studiat la o școală catolică. Și pe vremea aceea nici nu avea aceleași vederi politice ca noi. Tatăl lui a fost un mare ștab în Partidul de Centru...

— Care l-a adus pe Hitler la putere în 1933!

— Exact. Heinrich lucra pe atunci pentru tatăl său. Tatăl a intrat între timp în Partidul Nazist, însă fiul este copleșit de remușcări.

— De unde știi?

— S-a îmbătat și i-a mărturisit asta surorii mele, Frieda. Ea are 17 ani. Cred că o place.

Era promițător. Volodea simți cum îi mai vine inima la loc.

— Este comunist?

— Nu.

— Ce te face să crezi că va dori să lucreze pentru noi?

— L-am întrebat verde în față: „Dacă ți s-ar ivi ocazia să lupți împotriva naziștilor spionând pentru Uniunea Sovietică, ai face-o?” Și mi-a spus că da.

— Unde lucrează?

— În armată, dar are probleme respiratorii, așa că este un simplu conțopist - ceea ce este în avantajul nostru, deoarece acum lucrează pentru Înaltul Comandament al Wehrmachtului, în departamentul de planificare economică și aprovizionare.

Volodea era impresionat. Un asemenea om știa cu exactitate câte camioane, tancuri, mitraliere și submarine achiziționa lunar armata germană - dar și unde erau trimise acestea. Simți cum îi crește entuziasmul.

— Când îl pot întâlni?

— Chiar acum. Am stabilit să beu ceva cu el la hotelul Adlon după serviciu.

Volodea gemu. Adlonul era cel mai de lux hotel din Berlin. Se afla pe Unter den Linden. Deoarece era situat în cartierul guvernamental și diplomatic, barul era un loc preferat de jurnaliștii care încercau să culeagă ultimele bârfe. Nu ar fi fost nici pe departe un loc de *rendez-vous* după criteriile lui Volodea. Însă nu-și putea permite să rateze acest prilej.

— Bine, zise el. Dar nu vreau să fiu văzut vorbind cu vreunul dintre voi în acel loc. O să intru după tine ca să văd cum arată Heinrich, apoi mă voi lua după el și îl voi aborda mai încolo.

— Bine. Te duc eu cu mașina acolo; am parcat-o la colț.

În timp ce se îndreptau spre celălalt capăt al aleii, Werner îi dădu lui Volodea adresele și numerele de telefon ale lui Heinrich, atât de acasă, cât și de la serviciu, iar Volodea le memoră.

— Am ajuns, rosti Werner. Urcă.

Mașina era un Mercedes 540K Autobahn Kurier, un model superb cu aripi curbate în mod senzual, cu o capotă mai lungă decât un Ford Model T și cu partea din spate în două trepte. Era atât de costisitor, încât se vânduseră doar câteva bucăți.

Volodea rămase înmărmurit.

— Nu ar trebui să ai o mașină mai puțin bătătoare la ochi? rosti el, nevenindu-i a crede.

— Este un bluf cu atât mai reușit, replică Werner. Nimeni nu crede că un spion ar alege ceva atât de țișător.

Volodea dădu să îl întrebe cum de-și permitea o astfel de mașină, dar își aminti că tatăl lui Werner era un industriaș înstărit.

— Nu urc în chestia asta, zise el. Vin cu metrourl.

— Cum dorești.

— Ne vedem la Adlon, dar nu mă băga în seamă.

— Bineînțeles.

După o jumătate de oră, Volodea văzu mașina lui Werner parcată neglijent în fața hotelului. Această atitudine nonșalantă a lui Werner i se părea cam nesăbuită, dar se întrebă dacă nu cumva era doar un element necesar pentru curajul tânărului. Poate că Werner trebuia să pretindă că este lipsit de griji ca să-și asume riscurile îngrozitoare ale spionării naziștilor. Dacă ar fi conștientizat pericolul în care se afla, poate că nu ar mai fi fost în stare să continue.

Barul de la Adlon era plin de femei elegante și de bărbați bine îmbrăcați, mulți în uniforme croite impecabil. Volodea îl zări imediat pe Werner, stând la o masă cu un alt bărbat, probabil Heinrich von Kessel. Trecând pe lângă ei, Volodea îl auzi pe Heinrich argumentând: „Buck Clayton este un trompetist mult mai priceput decât Hot Lips Page”. Se așeză la bar, comandă o bere și începu să îl studieze discret pe potențialul spion.

Heinrich era palid și avea un păr negru și bogat, cam lung pentru standardele armatei. Deși discutau despre un subiect relativ neimportant, precum jazzul, părea foarte însuflețit, gesticulând și trecându-și în mod repetat mâinile prin păr. Avea o carte îndesată în buzunarul tunicii, iar Volodea era gata să pună rămașag că era un volum de poezii.

Volodea bău pe îndelete două beri, prefăcându-se că citește *Morgenpost*-ul din scoarță în scoarță. Se strădui să nu-și facă iluzii cu privire la Heinrich. Omul era extrem de promițător, dar nu exista nicio garanție că avea să coopereze.

Recrutarea informatorilor era cea mai grea parte din munca lui Volodea. Era greu să-ți iei precauții, deoarece persoana vizată nu era încă în tabăra ta. Propunerea trebuia făcută adeseori în locuri nepotrivite, de obicei în locuri publice. Era imposibil de știut cum urma să reacționeze persoana vizată: omul se putea enerva, refuzând în gura mare, sau se putea speria, rupând-o pur și simplu la fugă. Însă agentul care racola nu putea face prea multe pentru a controla situația. La un moment dat trebuia să pună întrebarea simplă și directă: „Vrei să fii spion?”

Se gândi cum să-l abordeze pe Heinrich. Religia era probabil cheia personalității sale. Volodea își aminti spusele șefului său, Lemitov: „Foștii catolici sunt agenți de nădejde. Ei resping

autoritatea completă a Bisericii, acceptând în locul ei autoritatea completă a partidului”. Poate că Heinrich încerca să-și ispășească greșelile. Dar era oare dispus să-și riște viața?

În cele din urmă Werner achită nota și cei doi bărbați pleacă. Volodea îi urmărește. Se despărțiră în fața hotelului, Werner demarând în trombă, în scrâșnetul cauciucurilor, iar Heinrich pornind pe jos prin parc.

Volodea se luă după Heinrich.

Se înserase, dar cerul era senin și se putea vedea bine. Mulți oameni se plimbau în aerul plăcut al serii, majoritatea în cupluri. Volodea se uită peste umăr în mai multe rânduri, ca să se asigure că nu îi urmărise nimeni după ce plecaseră de la Adlon. După ce se convinse de asta, trase adânc aer în piept, se îmbărbătă și îl ajunse din urmă pe Heinrich.

Mergând pe lângă el, Volodea îi zise:

— Există ispășire pentru păcate.

Heinrich îi aruncă o privire circumspectă, de parcă ar fi avut de-a face cu un nebun.

— Sunteți preot?

— Ai putea da o lovitură regimului imoral la ascensiunea căruia ai contribuit și tu.

Heinrich nu se opri din mers, dar păru brusc îngrijorat.

— Cine ești? Ce știi despre mine?

Volodea continuă să ignore întrebările lui Heinrich.

— Naziștii vor fi înfrânți într-o bună zi. Acea zi ar putea sosi mai devreme cu ajutorul tău.

— Dacă ești vreun agent al Gestapoului și sperii să mă prinzi în capcană, nu-ți mai răci gura de pomană. Sunt un german loial.

— Mi-ai remarcat accentul?

— Da - pari a fi rus.

— Câți agenți ai Gestapoului vorbesc germana cu accent rusesc? Sau au măcar ingeniozitatea de a imita un asemenea accent?

Heinrich râse nervos.

— Nu știi nimic despre agenții Gestapoului, rosti el. Nu ar fi trebuit să aduc subiectul în discuție - a fost o prostie din partea mea.

— Departamentul tău produce rapoarte ale cantităților de armament și de alte provizii comandate de armată. Niște

exemplare din acele rapoarte ar fi extrem de utile pentru dușmanii naziștilor.

— Pentru Armata Roșie, vrei să spui.

— Cine altcineva ar putea dărâma acest regim?

— Toate exemplarele acelor rapoarte sunt ținute sub supraveghere strictă.

Volodea își înăbuși un sentiment de triumf. Heinrich se gândea la dificultățile practice. Asta însemna că era tentat să accepte, în principiu.

— Fă o copie la indigo în plus, îi spuse Volodea. Sau stenografiază o copie. Sau ia exemplarul altcuiva. Modalități există.

— Sigur că există. Și toate s-ar putea sfârși cu moartea mea.

— Dacă nu facem nimic în privința fărâdelegilor comise de acest regim... oare mai merită trăită viața?

Heinrich se opri și îl țintui cu privirea pe Volodea. Tânărul nu-și putea da seama ce-i trecea prin cap omului, dar instinctul îi zicea să-și țină gura. După o pauză îndelungată, Heinrich oftă și zise:

— Mă voi gândi la asta.

„Al meu este”, se gândi Volodea exultând.

Heinrich zise:

— Cum te pot contacta?

— Nu o vei face, replică Volodea. Te contactez eu.

Își duse mâna la pălărie, apoi se întoarse pe unde venise.

Era în al nouălea cer. Dacă Heinrich nu avea de gând să accepte propunerea, ar fi respins-o cu fermitate. Promisiunea lui de a se gândi la asta aproape că echivala cu o acceptare. Avea să mediteze și să treacă în revistă toate riscurile. Însă avea să o facă, într-un final. Volodea era aproape sigur.

Își spuse că nu trebuia să-și facă iluzii prea mari. Puteau interveni o grămadă de lucruri neprevăzute. Însă era plin de speranță când ieși din parc, pășind în lumina puternică a prăvăliilor și a restaurantelor de pe Unter den Linden. Nu mâncase nimic la cină, dar nu-și permitea să ia masa pe strada aceea.

Luă un tramvai către est, spre cartierul ieftin numit Friedrichshain, croindu-și drum către un micuț apartament închiriat. Ușa fu deschisă de o fată scundă și frumușică de 18 ani, cu părul blond. Fata purta un pulover roz și pantaloni largi,

închiși la culoare, și era desculță. Deși era suplă, avea un piept foarte generos.

— Iartă-mă că am venit neanunțat, se scuză Volodea. Te deranjez?

Ea zâmbi:

— Nu, deloc. Intră.

El intră în locuință. Ea închise ușa, apoi îl cuprinse în brațe.

— Mă bucur mereu când te văd, spuse ea, sărutându-l cu foc.

Lili Markgraf era o fată foarte afectuoasă. De când se întorsese la Berlin, Volodea o scotea în oraș cam o dată pe săptămână. Nu era îndrăgostit de ea și știa că se întâlnea și cu alți bărbați, inclusiv cu Werner; însă când erau împreună, era foarte pățimașă.

După o clipă, ea rosti:

— Ai auzit ultimele știri? De asta ai venit?

— Ce știri?

Lili lucra la o agenție de presă și astfel era mereu la curent cu noutățile.

— Uniunea Sovietică a făcut un pact cu Germania! zise ea.

Asta nu avea niciun sens.

— Vrei să spui cu Marea Britanie și cu Franța, împotriva Germaniei.

— Nu, nu! Asta-i și surpriza: Stalin și Hitler sunt acum prieteni.

— Dar...

Volodea rămase fără grai, năucit. Prieten cu Hitler? Părea o nebunie. Oare asta era soluția pe care o găsisese noul ministru de externe sovietic, Molotov? „Nu am reușit să oprim fascismul pe plan mondial, așa că ne dăm bătuți? Oare tatăl meu pentru asta a luptat în revoluție?”

(III)

Woody Dewar o revăzu pe Joanne Rouzrokh după patru ani.

Nimeni dintre cei care îl cunoșteau pe tatăl ei nu crezuse cu adevărat că acesta ar fi încercat să violeze o actriță la hotelul Ritz-Carlton. Fata își retrăsese acuzațiile - însă asta nu era o știre senzatională, așa că ziarele o menționaseră doar în treacăt. Drept urmare, Dave rămăsese un violator în ochii oamenilor din

Buffalo, așa că părinții Joanei se mutaseră la Palm Beach, iar Woody pierduse legătura cu ei.

Se întâlnește la Casa Albă. Woody era cu tatăl său, senatorul Gus Dewar, pregătindu-se să meargă la președinte. Woody îl întâlnește deja de câteva ori pe Franklin D. Roosevelt. Tatăl lui și președintele erau prieteni vechi. Însă asta se întâmplase pe la tot felul de evenimente sociale, când FDR îi strânsese mâna lui Woody și îl întrebase cum merge școala. Acum era prima dată când Woody participa la o întrevvedere politică cu președintele.

Intrară pe ușa principală din Aripa de Vest, străbătură holul și pătrunseră într-o sală de așteptare; acolo o întâlnește pe Joanne.

Woody o privi încântat. Nu se schimbase aproape deloc. Fața ei îngustă și trufașă, precum și nasul coroiat o făceau să pară preoteasa unei religii străvechi. Ca de obicei purta haine simple, dar cu un efect colosal: era îmbrăcată cu un costum bleumarin dintr-o stofă de calitate și purta pe cap o pălărie cu boruri largi, de aceeași culoare. Woody era bucuros că își pusese o cămașă albă și curată și noua sa cravată cu dungi.

Ea păru să se bucure că-l vede.

— Arăți grozav! Lucrezi în DC acum?

— Sunt asistent la biroul tatălui meu pe timpul verii, răspuse el. Sunt încă student la Harvard.

Ea se întoarse către tatăl lui și rosti pe un ton respectuos:

— Bună ziua, domnule senator.

— Bună ziua, Joanne.

Woody era încântat că dăduse de ea. Era la fel de atrăgătoare. Încercă să prelungească discuția.

— Tu ce faci aici? o întrebă el.

— Lucrez la Departamentul de Stat.

Așa se explica deferența ei față de tatăl lui. Intrase într-o lume în care oamenii se plecau cu respect în fața senatorului Dewar.

— Cu ce te ocupi mai exact? o întrebă Woody

— Sunt asistenta unui asistent. Șeful meu este acum într-o întrevvedere cu președintele, dar eu am o poziție mult prea neînsemnată ca să intru cu el.

— Ai fost mereu interesată de politică. Îmi amintesc de o discuție pe care am avut-o despre linșaj.

— Mi-e dor de Buffalo. Ce vremuri!

Woody își aminti cum o sărutase la Clubul de Tenis și simți cum se îmbujorează.

Tatăl său spuse:

— Te rog să-i transmiți tatălui tău salutările mele.

Era un semn că trebuiau să plece.

Woody se gândi să-i ceară numărul de telefon, dar ea i-o luă înainte.

— Mi-ar face mare plăcere să te revăd, Woody, rosti ea.

El răspunse încântat:

— Sigur!

— Ești liber diseară? Am invitat câțiva prieteni la un cocktail.

— Sună minunat!

Ea îi dădu adresa - o clădire de locuințe aflată destul de aproape -, apoi tatăl său îl zori spre celălalt capăt al încăperii.

Un gardian îl salută pe Gus și intrară apoi într-o altă sală de așteptare. Gus zise:

— Și-acum, Woody, să nu vorbești decât dacă președintele ți se adresează în mod direct.

Woody se strădui să se concentreze asupra consfătuirii care urma. Europa fusese zdruncinată de un adevărat cutremur politic: Uniunea Sovietică semnase un pact de neagresiune cu Germania nazistă, dând peste cap toate calculele. Tatăl lui Woody era un membru-cheie al Comisiei pentru Relații Externe a Senatului, iar președintele voia să-i afle părerea.

Gus Dewar voia să mai aducă în discuție și un alt subiect. Intenționa să îl convingă pe Roosevelt să reînvie Liga Națiunilor. Urma să fie o misiune extrem de dificilă. Statele Unite nu se alăturaseră niciodată Ligii și americanii nu aveau o părere grozavă despre ea.

Liga eșuase lamentabil în soluționarea crizelor anilor '30: agresiunea japoneză din Extremul Orient, imperialismul italian din Africa, intervențiile naziste din Europa, distrugerea democrației din Spania. Însă Gus era hotărât să încerce. Woody știa că acesta fusese visul lui dintotdeauna: un consiliu mondial care să soluționeze conflictele și să prevină izbucnirea războaielor.

Woody îl susținea fără rezerve. Ținuse și un discurs pe această temă într-o dezbateră de la Harvard. Când două națiuni nu se înțelegeau într-o anumită privință, cea mai rea soluție era ca oamenii să se omoare între ei. Lui i se părea ceva evident. „Înțeleg de ce se ajunge la așa ceva, desigur, spusese el în

dezbateri. Așa cum înțeleg și de ce bețivii se iau la bătaie. Dar asta nu înseamnă că faptul în sine este mai puțin irațional.”

Însă acum lui Woody îi venea greu să se mai gândească la amenințarea izbucnirii unui război în Europa. Toate vechile lui sentimente pentru Joanne îl năpădiseră din nou. Se întreba dacă ea avea să îl mai sărute o dată – poate chiar în acea seară. Îl plăcuse dintotdeauna și părea să îl placă încă – altfel de ce l-ar fi invitat la petrecerea ei? Refuzase să iasă cu el în 1935, pentru că ea avea 18 ani, iar el 15, și asta era de înțeles, deși la vremea respectivă lui nu i se păruse deloc așa. Dar acum aveau amândoi patru ani în plus, iar diferența de vârstă nu mai părea la fel de pregnantă. El unul așa spera. Leșise în oraș cu fete, atât în Buffalo, cât și la Harvard, însă nu simțise pentru niciuna dintre ele pasiunea copleșitoare pe care o avusese pentru Joanne.

— Ai înțeles? îl întreabă tatăl său.

Woody se rușină. Tatăl lui era pe cale să îi propună președintelui o soluție pentru instaurarea păcii mondiale, iar lui Woody îi stătea gândul la cum s-o sărute pe Joanne.

— Sigur, zise el. Nu o să deschid gura decât dacă mi se adresează dumnealui mai întâi.

O femeie înaltă și zveltă, la vreo patruzeci și ceva de ani, intră în cameră, relaxată și sigură pe ea, de parcă ea ar fi făcut legea acolo; Woody o recunoscuse pe Marguerite LeHand, poreclită Missy, cea care se ocupa de biroul lui Roosevelt. Avea o față lungă, cu trăsături masculine, nasul mare și fire cărunte în părul altminteri negru. Îi zâmbi călduros lui Gus.

— Ce plăcere să vă revăd, domnule senator!

— Ce mai faci, Missy? Cred că ți-l amintești pe fiul meu, Woodrow.

— Desigur. Președintele vă așteaptă.

Devotamentul lui Missy față de Roosevelt era deja cunoscut. FDR ținea la ea mai mult decât s-ar fi convenit pentru un bărbat însurat, conform bârfelor care circulau la Washington. Woody știa, din remarcile prudente, dar revelatoare ale părinților săi, că soția lui Roosevelt, Eleanor, refuzase să se mai culce cu el după nașterea celui de-al șaselea lor copil. Paralizia care îl incapacitase cinci ani mai târziu nu îi afectase și organele genitale. Poate că un bărbat care nu se mai culcase cu soția lui de douăzeci de ani era îndreptățit să aibă o secretară afectuoasă.

Ea îi conduse în Biroul Oval printr-o altă ușă și pe un hol îngust.

Președintele stătea la birou cu spatele la trei ferestre înalte și arcuite. Jaluzelele erau trase pentru a filtra razele soarelui de august care pătrundeau pe geamurile cu vedere spre miazăzi. Roosevelt stătea într-un fotoliu obișnuit, observă Woody, nu în scaunul său cu rotile. Purta un costum alb și fuma o țigară.

Nu era prea arătos. Avea un început de chelie și o bărbie proeminentă și purta ochelari *pince-nez* care îi apropiau ochii. Cu toate acestea, era ceva atrăgător în zâmbetul său cordial, în mâna întinsă și în tonul amabil pe care rosti:

— Mă bucur să te văd, Gus. Intră.

— Domnule președinte, cred că vi-l amintiți pe fiul meu cel mare, Woodrow.

— Desigur. Cum e la Harvard, Woody?

— Foarte bine, domnule, vă mulțumesc. Sunt în echipa de dezbateri.

Știa că politicienii păreau adeseori să știe detalii din viața tuturor. Fie aveau o memorie remarcabilă, fie secretarele lor le ofereau aceste detalii în prealabil.

— Și eu am studiat la Harvard. Luați loc, luați loc!

Roosevelt scoase mukul țigării din portțigaret și îl stinse într-o scrumieră plină ochi.

— Gus, ce naiba se petrece în Europa?

Președintele știa foarte bine ce se petrecea în Europa, se gândi Woody. Avea la dispoziție tot Departamentul de Stat pentru informații. Însă voia să audă analiza lui Gus Dewar.

Gus spuse:

— Germania și Rusia rămân în continuare dușmani de moarte, după părerea mea.

— Așa am crezut cu toții. Dar atunci de ce au încheiat pactul acela?

— Pe termen scurt, este convenabil pentru ambele părți. Stalin are nevoie de timp. Vrea să consolideze Armata Roșie, pentru a-i putea învinge pe germani dacă se ajunge la asta.

— Și celălalt?

— Hitler este clar pe cale de a acționa în Polonia. Presa germană este plină de articole ridicole conform cărora polonezii abuzează populația lor vorbitoare de limbă germană. Hitler nu

instigă la ură fără un scop anume. Orice ar plănui, nu vrea ca sovieticii să-i stea în cale. De unde și acest pact.

— Cam asta mi-a zis și Hull.

Cordell Hull era secretarul de stat.

— Însă el nu știe ce va urma, adăugă el. Oare îl va lăsa Stalin pe Hitler să procedeze după cum îl taie capul?

— Eu unul presupun că vor împărți Polonia între ei în următoarele săptămâni.

— Și apoi?

— Acum câteva ore, britanicii au semnat un nou tratat cu polonezii, prin care le-au promis ajutor în caz că Polonia este atacată.

— Dar ce pot face ei?

— Nimic, domnule. Forțele armate, navale și aeriene britanice nu-i pot împiedica pe germani să ocupe Polonia.

— Ce crezi că ar trebui să facem noi, Gus? zise președintele.

Woody știa că aceasta era ocazia pe care o aștepta tatăl său. Captase atenția președintelui pentru câteva minute. Era o oportunitate rară de a schimba cumva lucrurile. Woody își încrucișă degetele, discret.

Gus se aplecă în față.

— Nu vrem ca fiii noștri să meargă la război, cum am mers noi.

Roosevelt avea patru băieți, cu vârste cuprinse între 20 și 40 de ani. Woody pricepu acum de ce era și el de față: fusese adus la această întâlnire pentru a-i reaminti președintelui de propriii fii. Gus rosti cu glas scăzut:

— Nu ne mai putem trimite băieții la măcel în Europa. Lumea are nevoie de o forță polițienească.

— La ce anume te-ai gândit? rosti Roosevelt pe un ton neutru.

— Liga Națiunilor nu reprezintă un eșec atât de răsunător cum crede lumea. În anii '20, ea a rezolvat o dispută teritorială între Finlanda și Suedia și o alta între Turcia și Irak, zise Gus, numărând aceste realizări pe degete. A împiedicat Grecia și Iugoslavia să invadeze Albania și a convins Grecia să se retragă din Bulgaria. De asemenea, a trimis o forță de menținere a păcii care să prevină izbucnirea ostilităților între Columbia și Peru.

— Este foarte adevărat. Dar în anii '30...

— Liga nu a fost suficient de puternică pentru a riposta în fața agresiunii fasciste. Nici nu-i de mirare. Liga a fost slăbită din

start întrucât Congresul a refuzat să ratifice statutul, așa că Statele Unite nu au fost niciodată membru al ei. Avem nevoie de o variantă nouă condusă de americani, una cu colți. Gus făcu o pauză, apoi adăugă: Domnule președinte, este mult prea curând ca să renunțăm la posibilitatea păcii mondiale.

Woody își ținu răsuflarea. Roosevelt dădu din cap, dar Woody știa că el oricum ar fi făcut asta. Rareori se întâmpla să dezaprobe ceva în mod fățiș. Trebuia să ai mare grijă, îl auzise Woody pe tatăl său spunând, să nu îi iei tăcerea drept consimțământ. Woody nu îndrăznea să se uite la tatăl lui, aflat lângă el, dar îi simțea încordarea.

Într-un final, președintele spuse:

— Cred că ai dreptate.

Woody trebui să-și înăbușe un chiot de bucurie. Președintele era de acord! Se uită la tatăl său. Gus, de obicei imperturbabil, abia își putea ascunde surprinderea. Fusese o victorie mult prea facilă. Însă reacționează rapid, pentru a o consolida.

— În acest caz, aș putea întocmi împreună cu Cordell Hull un proiect pe care să vi-l prezentăm?

— Hull are multe pe cap. Vorbește cu Welles.

Sumner Welles era subsecretarul de stat. Era un tip ambițios și bombastic, iar Woody știa că nu pe el l-ar fi ales Gus. Însă era un vechi prieten al familiei Roosevelt - el dusesse trena miresei la nunta lui FDR. Gus nu voia să-și creeze dificultăți în acest moment, așa că zise:

— Sigur că da.

— Mai e și altceva?

Era un semn că întrevederea se încheiase. Gus se ridică în picioare, iar Woody îi urmă imediat exemplul. Gus zise:

— Ce mai face doamna Roosevelt, mama dumneavoastră, domnule? Din câte am auzit ultima oară, se afla în Franța.

— Vasul ei a plecat ieri, slavă Domnului!

— Mă bucur să aud asta.

— Îți mulțumesc că ai venit, zise Roosevelt. Pun mare preț pe prietenia ta, Gus.

Gus răspunse:

— Este mereu o onoare pentru mine, domnule.

Strânse mâna președintelui, iar Woody făcu la fel. Apoi plecară.

Woody spera să o întâlnească din nou pe Joanne, însă ea plecase deja.

În timp ce ieșeau din clădire, Gus zise:

— Hai să bem ceva ca să sărbătorim.

Woody se uită la ceas. Era ora cinci.

— Sigur, rosti el.

Se duseră la Old Ebbitt's, aflat pe F Street, în apropiere de 15th Avenue: vitralii, catifea verde, felinare de aramă și trofee de vânătoare. Locul era plin de kongresmeni și de senatori, dar și de oamenii care-i urmăreau pretutindeni: asistenți, agenți de lobby și jurnaliști. Gus comandă un martini sec pentru el și o bere pentru Woody. Acesta surâse: poate că ar fi vrut și el un martini. Adevărul era că nu voia - i se părea că are gust de gin rece -, dar i-ar fi plăcut să fie întrebat. Cu toate acestea, ridică paharul și spuse:

— Felicitări! Ai obținut ce ți-ai propus.

— Am obținut ce este necesar pentru toată lumea.

— Ai argumentat strălucitor.

— N-a trebuit să duc muncă de convingere cu Roosevelt. Omul este liberal, dar unul pragmatic. Știe că nu poți face totul, că trebuie să îți alegi bătăliile pe care le poți câștiga. Noua Învoială este în capul listei sale de priorități - să le ofere locuri de muncă șomerilor. Nu va face nimic care să interfereze cu acest obiectiv principal. Dacă planul meu va stârni controverse și-i va supăra pe susținătorii lui, îl va abandona.

— Deci nu am câștigat nimic deocamdată.

Gus zâmbi.

— Am făcut primul pas important. Dar nu, nu am câștigat nimic.

— Păcat că ți l-a băgat pe Welles pe gât.

— Nu neapărat. Sumner reprezintă un atu pentru proiect. Este mai apropiat de președinte decât mine. Însă este imprevizibil. S-ar putea să îl preia și să îl ducă într-o altă direcție.

Woody se uită în cealaltă parte a încăperii și zări o față cunoscută.

— Ghici cine-i aici. Ar fi trebuit să mă aștept la asta. Tatăl său privi în acea direcție și Woody adăugă: Stă la bar. Cu doi tipi mai în vârstă, cu părării, și cu o blondă. Este Greg Peshkov.

Ca de obicei, Greg arăta neîngrijit, în ciuda hainelor sale scumpe: cravata lui de mătase cădea strâmb, iar cămașa îi

ieșea din pantaloni, pe care se vedea o urmă de scrum de țigară. Cu toate acestea, blonda îl sorbea din priviri.

— Într-adevăr, zise Gus. Îl vezi des pe la Harvard?

— El studiază fizica, dar nu își petrece timpul cu colegii săi – sunt prea plictisitori pentru gustul lui, presupun. Mă mai întâlnesc cu el la *Crimson*.

The Harvard Crimson era ziarul studenților. Woody făcea fotografii pentru ziar, în vreme ce Greg scria articole.

— Face practică la Departamentul de Stat vara asta, de aceea este aici.

— La biroul de presă, bănuiesc, zise Gus. Tipii de lângă el sunt reporteri: cel în costum cafeniu este de la *Chicago Tribune*, iar cel care fumează pipă este de la *Cleveland Plain Dealer*.

Woody observă că Greg vorbea cu jurnaliștii de parcă ar fi fost prieteni vechi, apucându-l pe unul de braț când se aplecă să-i șoptească ceva și bătându-l pe celălalt pe spate drept felicitare. Păreau să îl placă, se gândi Woody, căci râseră zgomotos la spusele lui.

Woody râvnea și el la un asemenea talent. Era folositor pentru politicieni – chiar dacă nu era neapărat esențial: tatăl lui nu avea această convivialitate și totuși era unul dintre cei mai importanți oameni de stat din America.

Woody spuse:

— Mă întreb ce părere are sora sa vitregă, Daisy, despre amenințarea războiului. Ea stă la Londra. S-a măritat cu un lord englez.

— Mai exact, s-a căsătorit cu fiul cel mare al contelui Fitzherbert, pe care îl cunosc destul de bine.

— Este invidiată de toate fetele din Buffalo. Până și regele a fost la nunta ei!

— Am cunoscut-o și pe sora lui Fitzherbert, Maud – o femeie minunată. Ea s-a căsătorit cu Walter von Ulrich, un german. M-aș fi însurat eu cu ea dacă nu mi-o lua Walter înainte.

Woody ridică din sprâncene. Tatei nu-i stătea în fire să vorbească astfel.

— Asta se întâmpla înainte să mă îndrăgostesc de mama ta, desigur.

— Desigur.

Woody își înăbuși un rânjet.

— Walter și Maud n-au mai dat niciun semn de când Hitler i-a scos pe social-democrați în afara legii. Sper că nu au pățit nimic. Dacă izbucnește vreun război...

Woody realizează că pomenirea războiului îi trezise amintiri tatălui său.

— Măcar America nu este implicată.

— Asta am crezut și data trecută, zise Gus, schimbând imediat subiectul. Ce mai știi de fratele tău?

Woody oftă.

— Nu vrea să se răzgândească, tată. Nu vrea să meargă la Harvard sau la o altă universitate.

Era o adevărată criză familială. Chuck îi anunțase că se va înrola în marină de îndată ce va împlini 18 ani. Fără o diplomă de licență, avea să rămână un simplu soldat, fără posibilitatea de a deveni vreodată ofițer. Iar asta îi îngrozea pe părinții lui ambițioși.

— Este destul de deștept ca să facă o facultate, la naiba! exclamă Gus.

— Mă bate și la șah.

— Și pe mine mă bate. Atunci, care-i problema?

— Nu-i place să învețe. Îi plac la nebunie ambarcațiunile. Nu-i stă mintea decât la navigație.

Woody se uită la ceasul de la mână.

— Trebuie să ajungi la o petrecere, rosti tatăl său.

— Nu-i nicio grabă...

— Cum să nu fie? Este o fată foarte atrăgătoare. Hai, dispari!

Woody rânji. Tatăl lui putea fi surprinzător de ager.

— Mulțumesc, tată, zise el ridicându-se.

Greg Peshkov pleca în același timp, așa că ieșiră împreună.

— Bună, Woody, ce mai faci? îi zise Greg pe un ton amabil, îndreptându-se în aceeași direcție.

Fusese o vreme când Woody ar fi vrut să-l pocnească pe Greg pentru rolul pe care îl jucase în înscenarea făcută lui Dave Rouzrokh. Anii îi estompaseră acest imbold și adevărul era că Lev Peshkov fusese cel responsabil pentru cele întâmplute, nu fiul său, care pe atunci avea doar 15 ani. Chiar și așa însă, Woody îi răspunse cu o politețe rece:

— Mă bucur de Washington, rosti el, mergând pe lângă unul dintre bulevardele largi, în stil parizian, ale orașului. Tu?

— Îmi place. Nu le trebuie prea mult ca să treacă peste surprinderea provocată de numele meu. Observând expresia întrebătoare de pe chipul lui Woody, Greg îi explică: La Departamentul de Stat, sunt numai de-alde Smith, Faber, Jensen și McAllister. Nu-i niciunul care să se numească Kozinsky, Cohen sau Papadopoulos.

Woody realizează că așa stăteau lucrurile. Guvernarea se afla mereu în mâinile unui mic grup etnic destul de exclusivist. Cum de nu remarcase asta mai devreme? Probabil pentru că aceeași situație era și în școli, în biserici și la Harvard.

Greg continuă:

— Dar nu sunt încuiați. Fac excepții pentru cineva care vorbește fluent rusa și provine dintr-o familie înstărită.

Greg încerca să pară detașat, dar în ton i se simțea resentimentul, iar Woody pricepu că tipul era cu capsă pusă.

— Ei cred că taică-meu este un gangster, zise Greg. Dar nu le pasă. Majoritatea bogătașilor au câte un gangster printre strămoși.

— Se pare că detești Washingtonul.

— Nu, dimpotrivă! Nu aș vrea să fiu altundeva. Aici este puterea.

Woody se gândi că el urmărea țeluri mai nobile.

— Eu sunt aici pentru că vreau să înfăptuiesc anumite lucruri, să schimb câte ceva.

Greg rânji.

— Cam tot aia, bănuiesc - puterea.

— Hmm...

Woody nu văzuse niciodată lucrurile din această perspectivă.

Greg spuse:

— Crezi că va izbucni războiul în Europa?

— Tu ar trebui să știi mai bine, doar lucrezi la Departamentul de Stat!

— Da, dar eu sunt la biroul de presă. Nu știu decât basmele pe care le spunem reporterilor. Habar nu am care este adevărul.

— Nici eu nu știu. Tocmai am ieșit de la președinte și nici el nu cred că știe.

— Sora mea, Daisy, este acolo.

Tonul lui Greg se schimbă. În glas i se simțea o îngrijorare sinceră, iar Woody se mai îmblânzi.

— Știu.

— Dacă se va ajunge la bombardamente, nici măcar femeile și copiii nu vor mai fi în siguranță. Crezi că germanii vor bombarda Londra?

Nu exista decât un singur răspuns onest.

— Presupun că da.

— Mi-aș dori să se întoarcă acasă.

— Poate că nu se va ajunge la război. Chamberlain, premierul britanic, a făcut o învoială de ultim moment cu Hitler în privința Cehoslovaciei anul trecut...

— Adică i-a dat-o pe tavă în ultimul moment.

— Într-adevăr. Poate că va proceda la fel și cu Polonia - deși nu prea mai este timp.

Greg încuviință îngândurat și schimbă subiectul.

— Unde mergi?

— La Joanne Rouzrokh. Dă o petrecere.

— Am auzit. O știi pe una dintre colegele ei de cameră. Însă eu nu sunt invitat, cum probabil că ai ghicit și tu. Clădirea ei este... o, Doamne!

Greg se opri în mijlocul frazei. Woody se opri și el. Greg se holba undeva în față. Urmărindu-i privirea, Woody văzu că se uita la o negresă atrăgătoare care se îndrepta către ei pe E Street. Era cam de-o seamă cu ei, frumușică, cu buze trandafirii și cărnoase, care te duceau cu gândul la sărutat. Purta o rochie neagră, simplă, care ar fi putut face parte dintr-o uniformă de chelneriță, dar o asortase cu o pălărie drăguță și cu pantofi eleganți, care îi confereau o înfățișare stilată.

Îl văzu, dădu ochii cu Greg și își întoarse privirea. Greg zise:

— Jacky? Jacky Jakes?

Fata îl ignoră, mergând mai departe, însă lui Woody i se păru că era tulburată. Greg insistă:

— Jacky, sunt eu... Greg Peshkov!

Jacky - dacă ea era - nu răspunse, deși părea gata să izbucnească în lacrimi.

— Jacky - pe numele tău adevărat Mabel. Mă știi!

Greg se postă în mijlocul trotuarului cu brațele întinse în părți, încercând să o oprească. Ea îl ocoli în mod intenționat, fără să vorbească sau să îl privească în față, și trecu mai departe.

Greg se răsuci.

— Stai așa! strigă el după ea. M-ai lăsat baltă acum patru ani - îmi datorezi o explicație!

Nu era deloc în firea lui Greg să se comporte astfel, se gândi Woody. Tipul avusese mereu lipici la fete, atât la școală, cât și la Harvard. Acum părea extrem de tulburat: năucit, rănit, aproape disperat.

Acum patru ani, reflectă Woody. Oare aceasta să fi fost fata implicată în scandal? Totul se petrecuse la Washington. Nu încăpea îndoială că ea locuia aici.

Greg alergă după ea. Un taxi se oprise la colț și clientul, un bărbat în smoking, tocmai îi plătea șoferului. Jacky sări în mașină, trântind portiera.

Greg se duse la geam și strigă de dincolo de el:

— Te rog, vorbește cu mine!

Bărbatul în smoking spuse „Păstrează restul”, apoi plecă.

Taxiul demară, iar Greg rămase uitându-se perplex în urma lui. Se întoarse încet spre locul în care îl aștepta Woody, intrigat.

— Nu pricep, zise Greg.

— Părea speriată, spuse Woody.

— Dar de ce? Nu i-am făcut niciun rău. Eram nebun după ea.

— Ei bine, era speriată de ceva.

Greg păru să-și vină în fire.

— Iartă-mă, zise el. Oricum nu-i problema ta. Scuzele mele.

— Nu face nimic.

Greg îi arată o clădire de locuințe aflată la câțiva pași distanță.

— Acolo stă Joanne, rosti el. Distracție plăcută.

Apoi se îndepărtă.

Ușor zăpăcit, Woody se duse spre intrare. Nu după mult timp, uită de viața amoroasă a lui Greg și începu să se gândească la propriile probleme. Oare Joanne chiar îl plăcea? Chiar dacă nu îl săruta în seara aceea, poate că merita să încerce să o invite în oraș.

Clădirea era modestă și nu avea portar sau ușier. O listă din holul de la intrare arăta că Rouzrokh împărțea locuința cu Stewart și Fisher, probabil alte două fete. Woody urcă în lift. Realiză că venise cu mâna goală: ar fi trebuit să aducă niște bomboane sau flori. Se gândi să dea o fugă și să cumpere ceva, apoi decise că ar fi exagerat să o facă.

Sună la ușă. O fată de vreo douăzeci de ani îi deschise.

Woody zise:

— Bună, eu sunt...

— Intră, intră, rosti ea, fără să mai aștepte să-i audă numele. Băutura este în bucătărie, iar mâncarea pe masa din sufragerie, dacă a mai rămas ceva.

Îi întoarse spatele, considerând că îi dăduse suficiente explicații.

Micul apartament era plin ochi de oameni care beau, fumau și strigau unii la alții ca să se audă peste muzica din fonograf. Joanne îi spusese că era vorba de „câțiva prieteni”, iar Woody își imaginase vreo 9-10 oameni stând la o măsuță de cafea și discutând despre criza din Europa. Era dezamăgit: această gloată nu avea să-i ofere prea multe oportunități de a-i demonstra lui Joanne cât de mult se maturizase.

O căută cu privirea. Era mai înalt decât cele mai multe persoane de acolo și putea să vadă peste capetele lor. Ea nu se vedea nicăieri. Își croi drum prin mulțime, căutând-o. O fată cu sâni plini și ochi căprui își ridică privirea spre el și-i spuse:

— Bună, frumosule. Eu sunt Diana Taverner. Pe tine cum te cheamă?

— O caut pe Joanne, replică el.

Ea ridică din umeri.

— Mult noroc, atunci.

Apoi îi întoarse spatele.

Ajunse în cele din urmă în bucătărie. Zgomotul era aici ușor amortizat. Joanne tot nu se vedea pe nicăieri, dar hotărî să-și pună totuși ceva de băut dacă tot era acolo. Un tip lat în umeri, de vreo 30 de ani, scutura un shaker de cocktailuri. Bine îmbrăcat, într-un costum arămiu, o cămașă bleu și o cravată bleumarin, nu părea în niciun caz a fi barman, dar făcea pe gazda.

— Scotch-ul este acolo, i se adresă el unui alt invitat. Servește-te singur. Eu pregătesc niște martini, pentru toți cei interesați.

Woody zise:

— Ai niște bourbon?

— Da, chiar acolo. Tipul îi dădu o sticlă și zise: Eu sunt Bexforth Ross.

— Woody Dewar.

Woody găsi un pahar și își turnă bourbon.

— Gheața este în vasul acela, îi spuse Bexforth. Unde lucrezi, Woody?

— Sunt stagiar la Senat. Tu?

— Eu lucrez la Departamentul de Stat. Sunt șeful secției italiene.

Începu să împartă pahare cu martini în dreapta și-n stânga.

Tipul era clar în plină ascensiune, se gândi Woody. Avea o siguranță de sine de-a dreptul enervantă.

— O căutam pe Joanne.

— E pe-aici, pe undeva. De unde o știi?

Woody simți acum că-și poate demonstra superioritatea.

— A, păi suntem prieteni vechi, rosti el cu nonșalanță. De fapt, ne știm de când eram mici. Am crescut împreună în Buffalo. Dar tu?

Bexforth trase o dușcă de martini, scoțând un oftat satisfăcut. Apoi îi aruncă lui Woody o privire iscoditoare.

— Eu nu o cunosc pe Joanne de atâta vreme ca tine, spuse el. Însă sper să ajung să o cunosc mai bine.

— Cum așa?

— Am de gând să mă căsătoresc cu ea.

Woody îl privi siderat, de parcă l-ar fi palmuit.

— Să te căsătorești cu ea?

— Da. Nu-i așa că-i nemaipomenit?

Woody nu își putu ascunde deznădejdea.

— Și ea îți cunoaște intențiile?

Bexforth râse, bătându-l pe umăr cu condescendență pe Woody.

— Sigur că da, abia așteaptă. Sunt cel mai norocos tip din lume.

Era clar că Bexforth ghicise că Woody era atras de Joanne. Woody simțea că se făcuse de râș.

— Felicitări, rosti el descumpănit.

— Mulțumesc. Acum trebuie să mă duc să socializez cu lumea. Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu tine, Woody.

— Da, și mie.

Bexforth se îndepărtă.

Woody lăsă jos paharul cu băutură, de care nici nu se atinsese.

— La naiba, îngăimă el.

Apoi plecă.

(IV)

Prima zi din septembrie fu mohorâtă în Berlin. Carla von Ulrich se trezi asudată, simțindu-se inconfortabil, cu așternuturile azvârlite pe jos în timpul nopții călduroase. Se uită afară, pe fereastra dormitorului, și văzu norii cenușii întunecând cerul orașului, păstrând dogoarea înăuntru precum un capac pe o tigaie.

Era o zi mare pentru ea. De fapt, în ziua aceea i se decidea cursul vieții.

Se duse în fața oglinzii. Avea tenul mamei ei, părul negru și ochii verzi ai familiei Fitzherbert. Era mai drăguță decât Maud, care avea o față colțuroasă, fiind mai degrabă remarcabilă decât frumoasă. Însă nu era o diferență prea mare. Mama ei atrăgea aproape toți bărbații pe care îi întâlnea. Carla, în schimb, nu putea flirta. Le urmărise pe fetele de vârsta ei făcând-o - surâzând prosteste, mulându-și puloverele pe sâni, dându-și părul într-o parte și bătând din gene - și se simțise stânjenită. Mama ei era mai subtilă, desigur, așa încât bărbații nici nu realizau că erau fermecați, însă jocul rămânea în esență același.

Astăzi însă, Carla nu voia să pară atrăgătoare. Dimpotrivă, trebuia să pară practică, cu capul pe umeri și destoinică. Își trăsese pe ea o rochie de bumbac simplă și cenușie, care îi venea până la jumătatea gambei, se încălțase cu sandalele ei banale de școală și își prinsese părul în două cosițe, conform standardului aprobat pentru tinerele germane. Oglinda înfățișa imaginea unei eleve-model: conservatoare, plictisitoare, fără de sex.

Se trezise și se îmbrăcase înaintea celorlalți din familie. Menajera, Ada, era în bucătărie, iar Carla o ajută să pună masa pentru micul dejun.

Fratele ei apăru primul. Erik, în vârstă de 19 ani și cu o mustăcioară neagră, era un simpatizant al naziștilor, ceea ce îi scotea din minți pe toți cei din familie. Era student la Charité, facultatea de medicină din cadrul Universității din Berlin, alături de cel mai bun prieten al său, tot nazist și el, Hermann Braun. Familia von Ulrich nu își permitea taxele de școlarizare, desigur, dar Erik intrase acolo cu bursă.

Carla aplicase pentru aceeași bursă, la aceeași instituție. Avea interviul în ziua aceea. Dacă reușea, urma să studieze și să devină medic. Dacă nu... Nu știa ce altceva ar fi putut să facă.

Venirea la putere a naziștilor distrusese viețile părinților ei. Tatăl său nu mai era deputat în Reichstag, pierzându-și slujba când Partidul Social-Democrat fusese scos în afara legii, împreună cu toate celelalte partide, în afară de cel nazist. Nu exista nicio meserie în care tatăl ei să-și poată folosi experiența de politician și de diplomat. Își câștiga existența traducând articole din presa germană pentru ambasada britanică, unde încă mai avea câțiva prieteni. Mama fusese cândva o jurnalistă de stânga foarte cunoscută, dar ziarele nu mai aveau voie să îi publice articolele.

Situația era sfâșietoare pentru Carla. Ea era extrem de devotată familiei, care o includea și pe Ada. Era întristată de declinul suferit de tatăl său, care în copilăria ei fusese un om puternic, extrem de muncitor, iar acum era pur și simplu înfrânt. Mai rău o durea însă felul în care încerca să braveze mama sa, o sufragetă celebră în Anglia de dinainte de război, care câștiga acum câteva mărci dând lecții de pian. Însă ei spuneau că puteau îndura orice câtă vreme copiii lor vor avea vieți fericite și împlinite.

Carla considerase dintotdeauna de la sine înțeles că își va duce viața străduindu-se să facă lumea un loc mai bun, așa cum făcuseră părinții ei. Nu se hotărâse dacă să urmeze cariera politică a tatălui sau pe cea jurnalistică a mamei, dar ambele ieșiseră complet din discuție acum.

Ce ar mai fi putut să facă, sub o guvernare care puneă mai presus de orice cruzimea și brutalitatea?

Fratele ei fusese cel care îi dăduse ideea. Medicii făceau lumea un loc mai bun indiferent de guvernare. Așa că se ambiționase să meargă la facultatea de medicină. Studiase mai mult decât oricare altă fată din clasa ei, trecând toate examenele cu note mari, și în special pe cele de la științele exacte. Era mai îndreptățită să câștige o bursă decât fratele ei.

— În anul meu nu sunt fete deloc, rosti Erik.

Părea morocănos. Carla se gândi că lui nu îi plăcea să o știe călcându-i pe urme. Părinții erau mândri de realizările lui, în ciuda opțiunii sale politice revoltătoare. Poate că se temea să nu fie eclipsat.

Carla zise:

— Am note mai mari decât tine la toate: biologie, chimie, matematică...

— Bine, bine...

— Și bursa este valabilă și pentru eleve, în principiu - m-am documentat.

Mama lor intră exact la finalul acestui schimb de replici, purtând un halat de baie din mătase cenușie, cu cordonul înnodat pe talia-i îngustă.

— Ar trebui să-și respecte propriile reguli, interveni ea. La urma urmei, suntem în Germania.

Mama spunea că își iubește țara de adopție - și poate că așa și era -, dar de la venirea naziștilor la putere începuse să facă genul acesta de remarci ironice.

Carla înmuie niște pâine în cafeaua lăptoasă.

— Cum te-ai simți, mamă, dacă Anglia ar ataca Germania?

— Teribil de nefericită, așa cum m-am simțit și data trecută, replică ea. Am fost căsătorită cu tatăl vostru de-a lungul Marelui Război și în fiecare zi din acei patru ani mi-am făcut griji că ar putea fi omorât.

Erik rosti pe un ton provocator:

— Dar de partea cui ai fi?

— Sunt germană, spuse ea. M-am căsătorit pentru a fi cu soțul meu la bine și la rău. Evident, nu ne-am închipuit niciodată că se va instaura un regim atât de crunt și de opresiv precum cel nazist. Nimeni nu și-a închipuit așa ceva.

Erik bombăni în semn de protest, dar ea nu îl băgă în seamă.

— Însă legământul rămâne legământ și, oricum, îl iubesc pe tatăl vostru.

Carla zise:

— Nu suntem încă în război.

— Nu încă, rosti Mama. Dacă polonezii sunt cu capul pe umeri, vor bate în retragere și îi vor da lui Hitler ce le-a cerut.

— Așa ar trebui, spuse Erik. Germania este puternică acum. Putem lua orice vrem, fie că le place, fie că nu.

Mama își dădu ochii peste cap.

— Of, Doamne, apără și păzește!

Afară se auzi un claxon. Carla zâmbi. După un minut, prietena ei, Frieda Franck, intră în bucătărie. Urma să o însoțească pe Carla la interviu, pentru sprijin moral. Se îmbrăcase tot în haine

sobre de școală, deși, spre deosebire de Carla, ea avea o garderobă plină de haine elegante.

După ea intră fratele său mai mare. Werner Franck i se părea nemaipomenit Carlei. Spre deosebire de majoritatea băieților chipeși, el era bun, cumsecade și amuzant. Fusese cândva de extremă stânga, dar părea să fi lăsat asta în trecut, iar acum era neimplicat politic. Avusese un șir de iubite frumoase și elegante. Dacă ar fi știut cum să flirteze, Carla ar fi început cu el.

Mama zise:

— Ți-aș oferi cafea, Werner, dar noi nu avem decât erzaț și știi că voi aveți cafea adevărată acasă.

— Vreți să șterpelesc niște cafea din bucătărie pentru dumneavoastră, Frau von Ulrich? rosti el. Cred că ați merita-o.

Mama se îmbujoră ușor, iar Carla realizează, cu un pic de dezaprobare, că și la 48 de ani Mama putea fi totuși fermecată de Werner.

Uitându-se la ceasul său de aur de la mână, Werner zise:

— Trebuie să plec. Este o adevărată nebunie la Ministerul Aviației zilele astea.

Frieda zise:

— Mulțumesc că m-ai adus.

Carla o întrebă pe Frieda:

— Stai așa - dacă ai venit cu mașina lui Werner, unde ți-e bicicleta?

— Afară. Am legat-o de bara din spate a mașinii.

Cele două fete făceau parte din Clubul de Ciclism Mercury și mergeau peste tot cu bicicleta.

Werner spuse:

— Mult noroc la interviu, Carla. La revedere.

Carla înghiți și ultima îmbucătură. Când se pregătea să iasă pe ușă, coborî și tatăl ei. Nu se bărbierise și nici nu-și pusese cravată. În copilăria Carlei, el fusese destul de durduliu, însă acum slăbise. O sărută pe Carla cu multă afecțiune.

— Nu am ascultat știrile! zise Mama, pornind radioul de pe raft.

În timp ce aparatul se încălzea, Carla și Frieda ieșiră din casă, așa încât nu apucară să audă știrile.

Spitalul Universitar se afla în Mitte, zona centrală a Berlinului unde locuia și familia von Ulrich, astfel încât Carla și Frieda nu aveau prea mult de mers cu bicicleta. Carla începu să se agite.

Gazele de eşapament îi provocau greață și își dorea să nu fi mâncat nimic la micul dejun. Ajunseră la spital, o clădire nouă ridicată în anii '20, și se îndreptară spre biroul profesorului Bayer, care se ocupa de recomandarea studenților pentru bursă. O secretară cu nasul pe sus le spuse că au ajuns prea devreme și le zise să aștepte.

Carla și-ar fi dorit să poarte pălărie și mănuși. Asta ar fi făcut-o să pară mai matură și mai autoritară, o persoană pe care bolnavii să se poată bizui. Secretara ar fi fost mai politicoasă cu o fată care purta pălărie.

Fu o așteptare lungă, dar Carla regretă sfârșitul ei când secretara o anunță că profesorul putea să o primească.

Frieda îi șopti:

— Mult noroc!

Carla intră.

Bayer era un bărbat slab, la vreo patruzeci de ani, cu o mustăcioară cărunță. Stătea în spatele unui birou, purtând o jachetă de stofă arămie peste o vestă gri. Pe perete era o fotografie în care dădea mâna cu Hitler.

Nu îi dădu binețe Carlei, ci se răsti:

— Ce este acela un număr complex?

Ea fu surprinsă de bruschețea lui, dar se bucură că întrebarea era ușoară.

— Rădăcina pătrată a unui număr real negativ; de exemplu, rădăcina pătrată a lui minus unu, rosti ea cu glas tremurând. Nu poate primi o valoare numerică reală, însă poate fi folosit în calcule.

El păru ușor surprins. Poate că se așteptase să o facă praf.

— Corect, zise el după o scurtă ezitare.

Ea se uită împrejur. Nu se vedea niciun scaun. Oare avea să fie ținută în picioare pentru interviu?

El îi puse câteva întrebări de chimie și biologie, iar ea răspunse la toate cu ușurință. Începu să își mai piardă din trac. Apoi, el rosti brusc:

— Leșini când vezi sânge?

— Nu, domnule.

— Aha! exclamă el triumfător. De unde știi că nu leșini?

— Am adus pe lume un copil pe când aveam 11 ani, răspunse ea. A fost destul de mult sânge atunci.

— Ar fi trebuit să chemi un medic!

— Am chemat, ripostă ea indignată. Însă copiii nu așteaptă până vin medicii.

— Hmm... Bayer se ridică în picioare și adăugă: Așteaptă aici. Apoi ieși din cameră.

Carla rămase pe loc. Era supusă unui test dur, însă până acum se descurcase bine. Din fericire, era obișnuită să discute argumentativ cu bărbați și femei de toate vârstele: conversațiile combative erau ceva comun în casa familiei von Ulrich și ea își apăraseră punctele de vedere în fața părinților și a fratelui său de când se știa.

Bayer plecase deja de câteva minute. Oare ce făcea? Se dusesse oare să aducă un coleg ca să-i arate această candidată de o inteligență scilpitoare, fără precedent? Părea o variantă mult prea optimistă.

Fu tentată să ia o carte de pe raft și să o răsfoiască, dar se temu să nu îl ofenseze cumva, așa că rămase neclintită, fără să facă nimic.

El reveni peste zece minute cu un pachet de țigări. Doar nu o lăsase să stea în picioare în tot acest timp ca să se ducă până la tutungerie? Sau era și asta tot un test? Începu să se enerveze.

El își aprinse țigara pe îndelete, ca și cum ar fi vrut să-și adune gândurile. Suflă fumul și zise:

— Cum ai trata tu, ca femeie, un bărbat cu o infecție a penisului?

Ea se fâstâci, înroșindu-se la față. Nu discutase niciodată despre penisuri cu un bărbat. Dar știa că trebuia să dea dovadă de hotărâre în această privință dacă voia să devină medic.

— La fel cum dumneavoastră, ca bărbat, ați trata o infecție vaginală, replică ea.

El păru îngrozit, iar ea se temu că întrecuse măsura. Se grăbi să adauge:

— Aș examina zona afectată cu mare atenție, încercând să stabilesc natura infecției, și probabil aș trata-o cu sulfonamidă, deși trebuie să recunosc că nu am studiat această problemă la ora de biologie.

El spuse destul de sceptic:

— Ai văzut vreodată un bărbat gol?

— Da.

El se prefăcu scandalizat.

— Dar ești necăsătorită!

— În ultimele zile de viață ale bunicului meu, când căzuse la pat și se scăpa pe el, o ajutam pe mama mea să îl spele - nu se putea descurca singură, fiindcă era prea greu. Schiță un zâmbet și adăugă: Femeile fac astfel de lucruri mai mereu, domnule profesor, atât pentru cei foarte tineri, cât și pentru cei foarte bătrâni, pentru cei bolnavi și pentru cei neajutorați. Suntem obișnuite cu asta. Numai bărbații consideră asemenea sarcini stânjenitoare.

El părea tot mai nervos, chiar dacă ea dădea răspunsurile corecte. Ce nu era în regulă? Parcă și-ar fi dorit ca ea să se simtă intimidată de atitudinea lui și să-i dea răspunsuri prostești.

El își stinse țigara gânditor în scrumiera de pe birou.

— Mă tem că nu ești o candidată corespunzătoare pentru această bursă, rosti el.

Ea îl privi uluită. Unde greșise? Răspunsese la toate întrebările!

— De ce nu? izbucni ea. V-am dovedit că sunt competentă.

— Nu ești destul de feminină. Vorbești prea liber despre vagin și penis.

— Dar dumneavoastră ați adus subiectul în discuție! Eu doar v-am răspuns la întrebare.

— Este evident că ai fost crescută într-un mediu vulgar, unde ai văzut goliciunea rudelor tale de sex masculin.

— Credeți că scutecele bătrânilor ar trebui schimbate de către bărbați? Aș vrea să vă văd încercând!

— Unde mai pui că ești obraznică și nerespectuoasă!

— Dumneavoastră mi-ați pus întrebări provocatoare! Dacă vaș fi dat răspunsuri sfioase, ați fi spus că nu sunt suficient de călită ca să fiu medic - nu-i așa?

El rămase fără replică o clipă și ea realizează că exact așa ar fi procedat.

— Mi-am pierdut vremea aici, rosti ea, pornind spre ușă.

— Mărită-te, zise el. Fă copii pentru Führer! Acesta este rolul tău în viață. Fă-ți datoria!

Ea ieși trântind ușa în urma sa.

Frieda își ridică privirea, alarmată.

— Ce s-a întâmplat?

Carla se îndreptă spre ieșire, fără să-i răspundă. Observă expresia mulțumită de pe chipul secretarei, care știa cu siguranță ce se întâmplase. Carla se rățoi la ea:

— Poți să-ți ștergi rânjetul ăla de pe față, ticăloasă stafidită ce ești!

Rămase cu satisfacția produsă la vederea expresiei de șoc și groază de pe chipul femeii.

După ce ieșiră din clădire, îi zise Friedei:

— Nu avea nici cea mai mică intenție să mă recomande pentru bursă - și asta pentru că sunt femeie. Competențele mele nu au contat. Degeaba am muncit pe brânci.

Apoi o podidi plânsul. Frieda o cuprinse în brațe. După câteva clipe, își mai veni în fire.

— N-am de gând să cresc copii pentru blestematul lor de Führer, murmură ea.

— Poftim?

— Hai să mergem acasă. Îți povestesc când ajungem acolo.

Urcară pe biciclete. Pe străzi domnea o atmosferă ciudată, dar Carla avea mult prea multe pe cap ca să se mai întrebe ce se întâmplă. Lumea se strângea în jurul difuzoarelor, de unde răsunau uneori discursurile lui Hitler de la Opera Kroll, clădirea folosită în locul Reichstagului care arsese. Probabil că urma să se adreseze poporului.

Când ajunseră înapoi acasă, Mama și Tata erau tot în bucătărie, iar Tata stătea lângă aparatul de radio, încruntat și concentrat.

— M-au respins, rosti Carla. Indiferent de ce prevăd regulile lor, nu vor să dea burse fetelor.

— Of, Carla, îmi pare atât de rău! suspină Mama.

— Ce-i la radio?

— Nu ai auzit? zise Mama. Am invadat Polonia azi-dimineață. Suntem în război.

(V)

Sezonul londonez se încheiase, dar lumea rămăsese în oraș din cauza crizei. Parlamentul, aflat de obicei în vacanță în acest moment al anului, fusese convocat în sesiune extraordinară. Însă nu se mai dădeau petreceri, recepții regale sau baluri. Era

ca și cum ai fi fost într-o stațiune de pe litoral în februarie, se gândi Daisy. Era sâmbătă și ea se pregătea să meargă la cină acasă la socrul său, contele Fitzherbert. Ce-ar fi putut fi mai plictisitor de-atât?

Stătea la măsuța de toaletă într-o rochie de seară din mătase vernil, cu *en cœur*, și o fustă plisată. A avea flori de mătase în păr și diamante la gât.

Soțul ei, Boy, se pregătea în propria-i garderobă. Se bucura nespun de prezența lui. Își petrecuse multe nopți prin alte părți. Deși locuiau în aceeași casă din Mayfair, uneori treceau și câteva zile fără să se vadă. Însă în seara aceea era acasă.

Ținea în mână o scrisoare de la mama ei, trimisă din Buffalo. Olga ghicise că Daisy era nefericită din cauza căsniciei ei. Probabil că descoperise niște indicii în scrisorile pe care i le trimisese Daisy. Mama avea o intuiție excelentă. „Vreau doar să fii fericită, îi scria ea. Așa că ascultă la mine: nu renunța încă. Vei fi contesă Fitzherbert într-o bună zi, iar fiul tău, dacă vei avea vreunul, va fi conte. S-ar putea să regreti că ai renunțat la toate acestea doar pentru că soțul tău nu ți-a acordat suficientă atenție.”

Poate că avea dreptate. Lumea i se adresa lui Daisy cu „Domnia Voastră” de vreo trei ani de-acum, și totuși simțea același fior de plăcere de fiecare dată când auzea apelativul, ca și cum ar fi tras cu nesaț dintr-o țigară.

Însă Boy părea să creadă că viața sa nu trebuia să se schimbe prea mult după căsătorie. Își petrecea serile cu amicii lui, călătorea prin toată țara ca să meargă la curse de cai și îi împărtășea foarte rar soției sale planurile lui. Lui Daisy i se părea jenant să meargă la o petrecere și să dea acolo peste soțul ei. Însă dacă voia să afle unde se ducea el, trebuia să-l întrebe pe valet, ceea ce era mult prea înjositor. Oare avea să se maturizeze la un moment dat și să înceapă să se poarte ca un soț responsabil sau avea să rămână așa pentru totdeauna?

El își vârî capul pe ușă.

— Haide, Daisy, că am întârziat.

Ea puse scrisoarea Mamei într-un sertar, îl încuie și ieși. Boy o aștepta în hol, îmbrăcat în smoking. Fitz cedase într-un final în fața modei actuale și îngăduia purtarea jachetelor scurte și informale la cinele în familie, de acasă.

Ar fi putut merge pe jos până la casa lui Fitz, însă ploua, așa că Boy ceruse să li se aducă mașina în față. Era un model sedan Bentley Airline crem, cu jante albe. Boy împărtășea pasiunea tatălui său pentru mașinile frumoase.

Boy trecu la volan. Daisy spera să o lase pe ea să conducă la întoarcere, îi plăcea mult asta și, oricum, el nu mai era deloc prudent după cină, mai ales pe un carosabil ud.

Londra se pregătea de război. Dirijabile de baraj pluteau pe deasupra orașului la peste 600 de metri, pentru a respinge eventualele bombardiere. În caz că ele dădeau greș, saci de nisip înconjurau toate clădirile importante. O parte dintre pietrele de bordură fuseseră vopsite în alb, pentru a-i ajuta pe șoferi în caz că se întrerupea curentul. Pe copacii mari, pe statui și pe alte obstacole erau trasate dungii albe, pentru a preveni accidentele.

Printesa Bea îi întâmpină pe Boy și pe Daisy. Era destul de grasă la cei peste 50 de ani ai săi, dar insista să se îmbrace ca o fetișcană. În seara aceea purta o rochie roz, brodată cu mărgele și paiete. Nu adusese niciodată în discuție povestea relatată de tatăl lui Daisy la nuntă, dar încetase să mai insinueze că Daisy era inferioară din punct de vedere social și i se adresa cu curtoazie, chiar dacă nu neapărat cu căldură. Daisy era prietenoasă, dar precaută, tratând-o pe Bea ca pe o mătușă ușor excentrică.

Fratele mai mic al lui Boy, Andy, era și el acolo. El și May aveau doi copii și lui Daisy i se părea că May era din nou însărcinată.

Desigur, Boy își dorea și el un fiu care să moștenească titlul și averea familiei Fitzherbert, însă Daisy nu izbutise să rămână însărcinată până atunci. Era un motiv de amărăciune, iar fecunditatea evidentă a lui Andy și May nu făcea decât să agraveze situația. Daisy ar fi avut mai multe șanse dacă Boy și-ar fi petrecut mai multe nopți pe-acasă.

Fu încântată să o vadă acolo pe prietena ei, Eva Murray - chiar dacă aceasta era singură, căci soțul ei, Jimmy Murray, care ajunsese căpitan, se afla la unitate, de unde nu putea pleca: majoritatea soldaților erau în cazărmi, iar ofițerii erau cu ei. Eva făcea parte din familie acum, fiindcă Jimmy era fratele lui May. Așa că Boy fusese silit să treacă peste prejudecățile sale împotriva evreilor și să fie politicos cu Eva.

Eva îl adora pe Jimmy la fel de mult ca în urmă cu trei ani, când se căsătorise cu el. Și ei făcuseră doi copii în timpul care trecuse. Însă Eva părea îngrijorată în seara aceea, iar Daisy intuia motivul.

— Ce mai fac părinții tăi? rosti ea.

— Nu pot pleca din Germania, răspuse Eva cu amărăciune în glas. Guvernul nu vrea să le acorde vize de ieșire.

— Nu te poate ajuta Fitz?

— A încercat.

— Ce-au făcut ca să merite una ca asta?

— Ei nu au făcut nimic personal. Mii de evrei germani se află în aceeași situație. Foarte puțini dintre ei obțin vize.

— Îmi pare foarte rău.

Lui Daisy chiar îi părea rău. Îi venea să intre în pământ de rușine când își amintea că ea și Boy îi susținuseră pe fasciști la începuturi. Îndoielile sale prinseseră contur tot mai mult pe măsură ce brutalitatea fascismului devenea din ce în ce mai evidentă, atât în țară, cât și peste hotare, și simțise o mare ușurare în clipa în care Fitz se plânsese că îl făceau de râs, cerându-le să părăsească partidul lui Mosley. Daisy considera acum că fusese o mare prostie din partea ei să intre în acel partid.

Boy se căia la fel de mult. Credea în continuare că europenii albi din clasa de sus constituiau o specie superioară, aleasă de Dumnezeu să domnească pe pământ. Însă nu mai considera această filosofie ca fiind practică din punct de vedere politic. Democrația britanică îl scotea adeseori din sărite, dar nu mai milita pentru abolirea ei.

Se așezară devreme la masă.

— Neville va da o declarație în Camera Comunelor la 7:30, rosti Fitz.

Neville Chamberlain era prim-ministrul Marii Britanii.

— Vreau să fiu de față - voi sta în Galeria Pairilor. S-ar putea să fiu nevoit să plec înainte de desert.

Andy îl întrebă:

— Ce crezi că se va întâmpla, tată?

— Chiar nu știu, recunoscui Fitz, cu o undă de exasperare în glas. Bineînțeles, ne-am dori cu toții să evităm un război, dar este important să nu lăsăm impresia că suntem indeciși.

Daisy era surprinsă: Fitz credea în loialitate și își critica foarte rar colegii din guvern, chiar și pe ocolite, ca acum.

Prințesa Bea spuse:

— Dacă izbucnește războiul, mă voi duce să stau la Tŷ Gwyn.

Fitz clătină din cap.

— Dacă izbucnește războiul, guvernul le va solicita tuturor proprietarilor de conace să le pună la dispoziția armatei pe durata conflagrației. Cum sunt membru al guvernului, va trebui să dau exemplu. Voi fi nevoit să-i las pe pușcașii galezi să utilizeze conacul pe post de centru de instrucție sau de spital.

Bea era revoltată.

— Dar este conacul meu!

— Putem păstra o mică porțiune pentru noi.

— Eu nu vreau să locuiesc într-o mică porțiune din conac.

Sunt o prințesă!

— Ar putea fi intim. Am putea folosi cămara majordomului drept bucătărie, salonașul de mic dejun drept sală de mese, plus trei-patru dintre dormitoarele mai mici.

— Intim! pufni ea.

Bea părea dezgustată, ca și cum ceva neplăcut i-ar fi fost pus în față, dar nu mai spuse nimic.

Andy zise:

— Probabil că va trebui ca Boy și cu mine să ne înrolăm în rândul pușcașilor galezi.

May scânci înfundat.

Boy rosti:

— Eu mă voi înrola în aviație.

Fitz era șocat.

— Dar nu se poate! Vicontele de Aberowen a făcut întotdeauna parte din regimentul de pușcași galezi.

— Ei nu au avioane. Războiul care va veni va fi un război purtat în aer. RAF va căuta cu disperare piloți. Iar eu am ani de zbor la activ.

Fitz era pe cale să-i dea dreptate, însă fu întrerupt de majordom, care intră și îl anunță:

— Mașina este gata, Domnia Voastră.

Fitz se uită la ceasul de pe poliță.

— Iertați-mă, dar trebuie să plec. Mulțumesc, Grout. Îl privi pe Boy și adăugă: Nu lua încă o decizie până nu mai vorbim. Nu-i bine ce faci.

— Am înțeles, tată.

Fitz se uită la Bea.

— Iartă-mă, draga mea, că plec în toiul cinei.

— Nu-i nimic, îi zise ea.

Fitz se ridică de la masă și porni spre ușă. Daisy îi remarcă schiopătatul, o mărturie sumbră a consecințelor precedentului război.

Cina se desfășură într-o atmosferă posomorâtă. Cu toții se întrebau dacă premierul avea să declare război.

Când doamnele se ridicară ca să se retragă, May îl rugă pe Andy să o ia de braț. El se scuză față de ceilalți doi bărbați, spunând:

— Soția mea este într-o stare delicată.

Acesta era eufemismul obișnuit pentru sarcină.

Boy rosti:

— Mi-aș dori ca și soția mea să ajungă mai repede într-o stare la fel de delicată.

Era o remarcă grosolană, iar Daisy simți imediat că se înroșește. Își înăbuși o replică acidă, apoi se întrebă ce rost mai avea să păstreze tăcerea.

— Știi ce spun fotbaliștii, Boy, zise ea cu voce tare. Trebuie să șutezi ca să înscrii.

Fu rândul lui Boy să se înroșească.

— Cum îndrăznești? izbucni el furios.

Andy pufni în râs.

— Ai căutat-o cu lumânarea, frate.

Bea îi întrerupse:

— Încetați, amândoi! Ar trebui ca fiii mei să aștepte ca doamnele să iasă din cameră înainte de a purta conversații atât de vulgare.

Apoi ieși vijelios din încăpere.

Daisy o urmă, dar se despărți de celelalte femei afară și plecă supărată pe scări, dorindu-și să rămână singură. Cum putea Boy să spună așa ceva? Chiar credea că era vina ei că nu rămăsese însărcinată? Ar fi putut la fel de bine să fie el de vină! Poate că știa asta și încerca să arunce vina pe ea pentru ca lumea să nu creadă că este steril. Probabil că așa și era, dar asta nu era un motiv să o insulte în public.

Se duse în fosta lui cameră. După ce se căsătoriseră, locuiseră aici vreme de trei luni, în timp ce casa lor era

redecorată. Folosiseră vechiul dormitor al lui Boy și pe cel alăturat, deși pe atunci dormeau împreună noapte de noapte.

Intră și aprinse lumina. Spre surprinderea ei, constată că Boy nu se mutase cu totul de-acolo. Pe chiuvetă era un brici, iar pe noptieră un exemplar din revista *Flight*. Deschise un sertar și găsi o cutie de medicamente pentru ficat, pe care el le lua în fiecare dimineață înainte de micul dejun. Oare venea să doarmă aici când era prea beat ca să dea ochii cu soția lui?

Sertarul de jos era încuiat, dar ea știa că el ținea cheia într-o glastră de pe poliță. Nu avea scrupule când venea vorba de iscodit: considera că un soț nu ar trebui să aibă secrete față de soția lui. Deschise sertarul.

Primul lucru pe care îl găsi fu o carte cu fotografii înfățișând femeii dezbrăcate. În tablourile și în fotografiile artistice, femeile pozau în general astfel încât să își ascundă parțial zonele intime, însă aceste fete făceau exact contrariul: stăteau cu picioarele crăcănate, cu fundul la vedere, ba chiar și cu labiile despărțite pentru a oferi o vedere cât mai bună. Daisy ar fi pretins că este șocată dacă ar fi prins-o careva, dar adevărul era că imaginile o fascinau. Răsfoi întreaga carte cu mare interes, comparându-se cu femeile de acolo: mărimea și forma sânilor lor, desimea părului pubian, organele lor sexuale. Câtă varietate nemaipomenită descopereai în trupurile femeilor!

Unele fete se atingeau singure sau simulau asta, iar altele erau fotografiate în perechi, atingându-se una pe cealaltă. Daisy nu era foarte surprinsă că bărbaților le plăceau asemenea lucruri.

Se simțea de parcă ar fi tras cu urechea. Își aminti de momentul în care se dusesse în camera lui de la Tŷ Gwyn, înainte să se căsătorească. Pe atunci își dorea să afle cât mai multe despre el, să afle amănunte intime despre bărbatul pe care îl iubea, să găsească o cale de a-l seduce. Iar acum ce făcea? Spiona un soț care nu părea să o mai iubească, încercând să-și dea seama unde dăduse greș.

Sub carte se afla o pungă din hârtie cafenie. Înăuntru erau câteva pliculețe pătrate, cu un scris roșu pe o parte. Citi:

„Diafragmă” Marcă înregistrată
SERVISPAK
INDICAȚII

*Nu lăsați plicul
sau conținutul acestuia în locuri publice,
Întrucât ar putea ofensa lumea.
Realizat în Marea Britanie
Cauciuc latex
Rezistent la orice tipuri de climat*

Nu avea niciun sens. Nicăieri nu scria ce conținea de fapt pachetul, așa că îl deschise.

Înăuntru găsi o bucată de cauciuc. O despături. Avea forma unui tub închis la un capăt. Îi trebuiră câteva secunde până să-și dea seama ce era.

Nu mai văzuse niciodată unul, dar îi auzise pe alții vorbind despre asemenea lucruri. Americanii îi spuneau „troian”, iar britanicii „cauciuc”. Termenul corect era prezervativ și era folosit pentru a preveni sarcina.

De ce avea soțul ei o pungă cu așa ceva? Nu putea exista decât un singur răspuns: le folosea cu o altă femeie.

Simți că o podidește plânsul. Îi dăduse tot ce-și dorise. Nu-i spusese niciodată că este prea obosită ca să facă dragoste – deși uneori era – și nici nu îi refuzase fanteziile sexuale. Ar fi fost gata să pozeze precum femeile din cartea lui cu fotografiile, dacă i-ar fi cerut-o. Unde greșise?

Se hotărî să îl întrebe. Amărăciunea se transformă în mânie. Se ridică în picioare. Va duce pachetelele de hârtie în sala de mese și îl va confrunța. De ce să-i mai menajeze sentimentele?

În acel moment însă, el intră în cameră.

— Am văzut lumina de pe hol, rosti el. Ce faci aici? Se uită la sertarele deschise ale noptierei și zise: Cum îndrăznești să mă spionezi?

— Bănuiam că mă înșeli, replică ea, ridicând prezervativul. Și am avut dreptate.

— Naiba să te ia fiindcă-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala!

— Naiba să te ia fiindcă mă înșeli!

El își ridică mâna.

— Ar trebui să te bat precum un soț din epoca victoriană.

Ea înhăță un sfeșnic de pe poliță.

— Încearcă numai și-o să te pocnesc ca o soție din secolul XX.

— Este ridicol.

Se lăsă să cadă într-un scaun de lângă ușă, înfrânt. Nefericirea lui evidentă domoli furia lui Daisy, care se întristă și ea. Se așază pe pat. Însă nu își pierduse curiozitatea.

— Cine este?

El clătină din cap.

— Las-o baltă!

— Vreau să știu!

El se foi stânjenit.

— Chiar contează?

— Sigur că da.

Știa că avea să-l descoasă până la urmă. El nu o privi în ochi.

— Nu o cunoști și nici nu ai cunoaște-o vreodată.

— Este o prostituată?

Remarca ei îl ofensă.

— Nu!

Ea insistă.

— O plătești?

— Nu. Da.

Era limpede că se simțea suficient de rușinat încât să-și dorească să nege.

— Mă rog, o alocație. Nu-i același lucru.

— De ce o plătești dacă nu este prostituată?

— Ca să nu fie nevoite să se vadă și cu alții.

— *Ele?* Ai mai multe amante?

— Nu! Numai două. Locuiesc în Aldgate. Sunt mamă și fiică.

— Poftim? Doar nu vorbești serios!

— Într-o zi, când Joanie era... francezii îi zic *Elle avait les fleurs*.

— Fetele din America îi spun „blestemul”.

— Pearl s-a oferit să...

— Să îi ia locul? Este cel mai sordid aranjament imaginabil!

Deci te culci cu amândouă?

— Da.

Ea se gândi la cartea cu fotografiile și îi veni în minte o posibilitate scandaloasă. Trebuia să-l întrebe.

— Dar nu în același timp, nu?

— Ba da, uneori.

— O, Doamne, ce dezgustător!

— Nu trebuie să-ți faci griji în privința bolilor. Arată spre prezervativul din mâna ei și zise: Chestiile alea previn infecțiile.

— Vai, mă copleșește considerația pe care mi-o arăți!

— Uite ce-i: majoritatea bărbaților fac asta, să știi. Mă rog, majoritatea bărbaților din clasa noastră.

— Ba nu, ripostă ea, amintindu-și totuși de tatăl ei, care, deși căsătorit și cu o amantă de-o viață, tot mai simțea nevoia unei aventuri cu Gladys Angelus.

Boy spuse:

— Nici tatăl meu nu este un soț fidel. Are bastarzi peste tot.

— Nu te cred. Eu cred că o iubește pe mama ta.

— Are cel puțin un bastard.

— Unde?

— Nu știu.

— Atunci, nu poți să fii sigur.

— L-am auzit odată spunându-i ceva lui Bing Westhampton. Știi cum este Bing.

— Da, știu, rosti Daisy. Părea un moment potrivit ca să spună adevărul, așa că adăugă: Îmi pipăie fundul ori de câte ori poate.

— Perversul! Mă rog, eram beți cu toții și Bing a zis: „Cei mai mulți dintre noi au un bastard sau doi ascunși pe undeva, nu?”; iar tata a răspuns: „Sunt destul de sigur că eu am doar unul”. Apoi a părut să-și dea seama ce a scăpat pe gură, a tușit stânjenit și a schimbat subiectul.

— Ei bine, nu-mi pasă câți bastarzi are tatăl tău: eu sunt o americancă modernă și nu vreau să trăiesc alături de un soț infidel.

— Și ce poți face?

— Te voi părăsi.

Afișă o expresie sfidătoare, deși simțea că i se rupe sufletul de durere, ca și cum ar fi fost înjunghiată.

— Și te vei întoarce în Buffalo cu coada între picioare?

— Poate. Sau poate că voi face altceva. Am destui bani.

Avocații tatălui ei avuseseră grijă ca Boy să nu pună mâna pe averea familiei Vyalov-Peshkov când se căsătoriseră.

— Aș putea să mă duc în California. Să joc într-unul dintre filmele tatei. Să ajung vedetă de cinema. Fac prinsoare că aș avea succes.

Erau numai vorbe goale. Simțea că o podidesc lacrimile.

— Atunci, părăsește-mă, zise el. Poți să te duci și la dracu', că nu-mi pasă.

Ea se întrebă dacă vorbea serios. Expresia de pe chipul lui lăsa să se înțeleagă altceva.

Auziră o mașină. Daisy trase perdeaua câțiva centimetri și zări afară Rolls-Royce-ul negru cu crem al lui Fitz, cu lumina farurilor estompată.

— S-a întors tatăl tău, spuse ea. Mă întreb dacă am intrat în război.

— Ar trebui să coborâm.

— Vin după tine.

Boy ieși și Daisy se privi în oglindă. Constată cu surprindere că nu arăta deloc diferit față de femeia care intrase acolo cu jumătate de oră în urmă. Viața îi fusese dată peste cap, însă pe chipul său nu se citea nimic. Se compătimea teribil și ar fi vrut să dea frâu liber lacrimilor, însă reuși să și le stăvilească. Se îmbărbătă și coborî la parter.

Fitz se afla în sala de mese, cu umerii jachetei udați de picături de ploaie. Grout, majordomul, adusese brânzeturile și fructele, căci Fitz sărise peste desert. Familia se așeză la masă în timp ce Grout îi turna lui Fitz un pahar cu vin de Bordeaux. El sorbi puțin și zise:

— A fost cumplit.

Andy îl întrebă:

— Dar ce s-a întâmplat?

Fitz mestecă o bucățică de cașcaval înainte de a răspunde.

— Neville a vorbit patru minute. A fost cea mai slabă prestație din partea unui prim-ministru la care am asistat eu în toată viața mea. A bălăjit, s-a eschivat și a zis că Germania s-ar putea retrage din Polonia, lucru pe care nu îl crede nimeni. Nu a scos nicio vorbă despre război și nici despre vreun ultimatum.

Andy rosti:

— Dar de ce?

— În cabinet, Neville a mărturisit că așteaptă ca francezii să nu mai șovăie atât și să declare război odată cu noi. Însă tot mai multă lume bănuiește că ăsta-i doar un pretext plin de lașitate. Fitz luă o nouă gură de vin și zise: Arthur Greenwood a vorbit după el.

Greenwood era liderul deputaților Partidului Laburist.

— Când s-a ridicat, Leo Amery – un deputat conservator, țineți cont – a strigat: „Vorbește pentru Anglia, Arthur!” Să te gândești că un afurisit de socialist ar putea vorbi pentru Anglia fiindcă

premierul conservator nu a fost în stare...! Neville părea bolnav de moarte.

Grout umplu din nou paharul lui Fitz.

— Greenwood a fost destul de moderat, dar a spus: „Mă întreb cât mai suntem dispuși să șovăim”. Iar deputații din ambele tabere și-au exprimat aprobarea zgomotos. Cred că Neville și-ar fi dorit să intre în pământ.

Fitz luă o piersică și o tăie cu cuțitul și cu furculița.

Andy zise:

— Și care a fost concluzia?

— Nu s-a lămurit nimic! Neville s-a întors în Downing Street nr. 10. Însă cea mai mare parte a cabinetului s-a întrunit în biroul lui Simon din Camera Comunelor.

Sir John Simon era ministrul de finanțe.

— Au declarat că nu vor ieși din birou până când Neville nu le trimite un ultimatum germanilor. Între timp, Comitetul Executiv Național al Laburiștilor a intrat în ședință, iar nemulțumiții s-au dus acasă la Winston.

Daisy nu fusese niciodată pasionată de politică, dar de când intrase în familia lui Fitz și vedea lucrurile din interior, devenise tot mai interesată, iar această situație dramatică i se părea fascinantă și înspăimântătoare în același timp.

— Atunci, premierul trebuie să acționeze! exclamă ea.

— Da, categoric, aprobă Fitz. Înainte ca parlamentul să se întrunească din nou - ceea ce ar trebui să se întâmple mâine la amiază -, cred că Neville ar trebui să declare război sau să-și dea demisia.

Telefonul sună pe hol și Grout se duse să răspundă. După un minut se întoarse și spuse:

— Era cineva de la Ministerul de Externe, Domnia Voastră. Domnul nu a vrut să aștepte să veniți la telefon, dar a stăruit să vă transmit un mesaj.

Bătrânul majordom părea tulburat, de parcă i s-ar fi vorbit foarte aspru.

— Premierul a convocat o ședință imediată a cabinetului, continuă el.

— A mișcat! zise Fitz. Este bine.

Grout continuă:

— Secretarul de la externe ar dori să participați și dumneavoastră, dacă se poate.

Fitz nu făcea parte din cabinet, însă secretarii și subsecretarii de stat mai erau câteodată poftiți să participe la ședințe concentrate pe specializarea lor, stând mai degrabă pe laturile încăperii și nu la masa din centru, pentru a putea răspunde la întrebări despre detalii.

Bea se uită la ceas.

— Este aproape ora 11. Presupun că trebuie să pleci.

— Da, într-adevăr. Acel „dacă se poate” este doar o mostră de politețe.

Se șterse la gură cu un șervețel alb și plecă din nou, schiopătând.

Prințesa Bea spuse:

— Mai fă niște cafea, Grout, și adu-o în salon. S-ar putea să stăm până târziu în noaptea asta.

— Desigur, Înălțimea Voastră.

Se întoarseră cu toții în salon, vorbind cu însufletire. Eva milita în favoarea războiului: voia să vadă regimul nazist distrus. Avea să-și facă griji pentru Jimmy, desigur, dar se măritase cu un soldat și știuse de la bun început că el ar putea fi nevoit să-și riște viața în bătălie. Și Bea era în favoarea războiului, mai ales acum, când germanii se aliaseră cu bolșevicii pe care îi ura. May se temea că Andy avea să fie ucis, așa că nu se mai putea opri din plâns. Boy nu pricepea de ce două națiuni atât de mărețe precum Anglia și Germania trebuiau să se războiască pentru un pustiu aproape barbar ca Polonia.

Când se ivi prima ocazie, Daisy o luă pe Eva cu ea într-o altă cameră, unde puteau vorbi între patru ochi.

— Boy are o amantă, rosti ea de îndată ce rămaseră singure. Îi arată Evei prezervativele și zise: Uite ce-am găsit.

— O, Daisy, îmi pare atât de rău!

Daisy se gândi să-i dezvăluie Evei toate amănuntele înfiorătoare – de obicei nu aveau secrete una față de cealaltă –, dar de această dată se simțea mult prea umilită, așa că se mulțumi să spună:

— L-am confruntat și a recunoscut.

— Îi pare rău?

— Nu prea. A zis că toți bărbații din clasa lui socială o fac, inclusiv tatăl lui.

— Jimmy n-o face, rosti Eva hotărâtă.

— Sunt convinsă că nu.

— Ce-ai de gând acum?

— O să-l părăsesc. Putem divorța, apoi n-are decât să fie altcineva vicontesă.

— Dar nu poți face una ca asta dacă izbucnește războiul!

— De ce nu?

— Ar fi mult prea crud dacă el se va afla pe câmpul de luptă.

— Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte de a se culca cu prostituate de prin Aldgate.

— Însă ar fi o lașitate. Nu poți părăsi un bărbat care își riscă viața ca să te protejeze.

Daisy fu nevoită să admită validitatea argumentului Evei. Războiul avea să-l transforme pe Boy dintr-un soț adulter, vrednic de dispreț, într-un erou care își apăra soția, mama și țara de primejdia invaziei și a cuceririi. Nu numai că toată lumea din Londra și din Buffalo ar fi considerat-o lașă pe Daisy pentru că îl părăsea - și ea s-ar fi simțit la fel. Dacă avea să izbucnească războiul, voia să fie curajoasă, chiar dacă nu știa prea bine ce putea însemna asta.

— Ai dreptate, spuse ea în silă. Nu-l pot părăsi dacă izbucnește războiul.

Se auzi un tunet. Daisy se uită la ceas: era miezul nopții. Ploaia se întetă, devenind torențială.

Daisy și Eva reveniră în salon. Bea ațipise pe o canapea. Andy o ținea pe după gât pe May, care încă se smiorcăia. Boy fuma un trabuc, sorbind dintr-un pahar cu coniac. Daisy hotărî ca, orice ar fi fost, la întoarcerea acasă să conducă ea.

Fitz se întoarse la jumătate de oră după miezul nopții, cu costumul de seară ud learcă.

— Gata cu șovăielile, zise el. Neville le va trimite germanilor un ultimatum mâine dimineață. Dacă nu încep să-și retragă trupele din Polonia până la amiază - ora 11 la noi -, le vom declara război...

Se ridicară cu toții, pregătindu-se de plecare. Pe hol, Daisy spuse: „Conduc eu”, iar Boy nu ripostă. Urcară în Bentley-ul crem și Daisy porni motorul. Grout închise ușa casei lui Fitz. Daisy porni ștergătoarele, dar nu demară.

— Boy, hai să încercăm din nou, rosti ea.

— Ce vrei să spui?

— Nu vreau să te părăsesc.

— Nici eu nu vreau să pleci.

— Renunță la femeile acelea din Aldgate. Culcă-te cu mine noapte de noapte. Hai să încercăm să facem un copil. Asta vrei, nu?

— Da.

— Atunci... faci cum îți cer?

Urmă o pauză îndelungată, apoi el răspunse:

— Bine.

— Îți mulțumesc.

Îl privi, sperând că o va săruta, însă el rămase nemișcat, uitându-se prin parbriz, în timp ce ștergătoarele îndepărtau ritmic ploaia neconținută.

(VI)

Duminică se opri ploaia și ieși soarele. Lui Lloyd Williams i se părea că Londra fusese spălată și curățată complet.

În acea dimineață, familia Williams se adună în bucătăria casei din Aldgate. Nu se înțeleseseră așa în prealabil - se strânseseră acolo spontan. Voiau să fie împreună, intui Lloyd, în caz că se declara război.

Lloyd își dorea să se ia măsuri împotriva fasciștilor, însă perspectiva războiului îl îngrozea. Văzuse în Spania destulă suferință și vărsare de sânge cât să-i ajungă pentru o viață întreagă. Nu ar mai fi vrut să intre niciodată într-o bătălie. Renunțase și la box. Însă spera din tot sufletul ca premierul Chamberlain să nu bată în retragere. Văzuse cu ochii lui ce însemna fascismul în Germania, iar zvonurile venite din Spania erau la fel de oribile: regimul lui Franco îi omora cu sutele și cu miile pe foștii susținători ai guvernului ales, iar preoții preluaseră din nou controlul școlilor.

În vara aceea, după ce absolvise, se înrolase imediat în regimentul de pușcași galezi și, ca fost membru al Corpului de Instruire a Ofițerilor, primise gradul de locotenent. Armata se pregătea cu înfrigurare de luptă: doar cu mare dificultate obținuse o permisie de 24 de ore ca să-și viziteze mama în acel week-end. Dacă premierul declara război în ziua aceea, Lloyd urma să fie printre primii soldați trimiși pe front.

Billy Williams ajunsese în casa din Nutley Street după ce serviră micul dejun. Lloyd și Bernie stăteau lângă radio, cu ziarele

deschise pe masa din bucătărie, în vreme ce Ethel prepara un cotlet de porc pentru cină. Unchiul Billy fu cât pe ce să izbucnească în lacrimi când îl văzu pe Lloyd în uniformă.

— Îmi amintește de Dave al nostru, atâta tot, explică el. Și el ar fi fost recrutat acum, dacă s-ar fi întors din Spania.

Lloyd nu îi dezvăluise lui Billy circumstanțele morții lui Dave. Pretinsese că nu cunoaște detaliile, știind doar că Dave căzuse în Bătălia de la Belchite și că fusese probabil înmormântat acolo. Billy participase la Marele Război și știa cum se dispunea de cadavre pe câmpul de luptă, ceea ce îi accentua probabil suferința. Spera din toată inima să poată vizita Belchite într-o bună zi, după ce Spania avea să fie eliberată, ca să-i aducă omagiul cuvenit fiului său, care murise luptând pentru o cauză nobilă.

Nici Lenny Griffiths nu se mai întorsese din Spania. Nimeni nu știa unde ar fi putut fi înmormântat. Ba chiar exista posibilitatea să fie încă în viață, într-unul dintre lagărele de prizonieri ale lui Franco.

La radio se prezenta declarația dată de premierul Chamberlain în Camera Comunelor în seara precedentă, fără alte informații suplimentare.

— Niciun cuvânt despre rumoarea și protestele care s-au stârnit după aceea, zise Billy.

— BBC-ul nu prezintă rumoarea și protestele, spuse Lloyd. Vor să liniștească lumea.

Atât Billy, cât și Lloyd erau membri ai Executivului Național al Partidului Laburist - Lloyd fiind reprezentantul secției de tineret. După ce se întorsese din Spania, izbutise să reintre la Universitatea Cambridge și, în timp ce își termina studiile, străbătuse țara în lung și-n lat, luând cuvântul în fața diverselor grupuri de laburiști și explicându-le oamenilor cum fusese trădat guvernul spaniol de către guvernul profascist al Marii Britanii. Nu ajutase la nimic - rebelii antidemocratici ai lui Franco reușiseră să câștige într-un final -, însă Lloyd devenise o figură cunoscută, aproape un erou, mai ales în rândul tinerilor stângiști, iar asta dusese și la alegerea lui în Executiv.

Așa că Lloyd și unchiul Billy participaseră la ședința de comitet din noaptea precedentă. Știau că Chamberlain cedase în fața presiunii cabinetului și îi trimisese un ultimatum lui Hitler.

Acum așteptau ca pe ace să vadă ce avea să se întâmple. Din câte știau ei, nu se primise niciun răspuns din partea lui Hitler.

Lloyd își aminti de prietena mamei sale, Maud, și de familia acesteia, care locuiau la Berlin. Cei doi copii ai lui Maud aveau acum 18, respectiv 19 ani, calculă el în minte. Se întrebă dacă se adunaseră și ei în jurul unui aparat de radio, așteptând să afle dacă urmau să intre în război împotriva Angliei.

La ora 10 sosi Millie, sora vitregă a lui Lloyd. Avea 19 ani acum și se căsătorise cu Abe, fratele prietenei sale Naomi Avery, un angrosist care făcea comerț cu piele. Ea câștiga bani frumoși din comisioane ca vânzătoare într-un magazin de rochii scumpe. Avea ambiția de a-și deschide propria prăvălie, iar Lloyd nu se îndoia deloc că ea va reuși. Deși nu era cariera pe care Bernie ar fi ales-o pentru ea, se vedea cu ochiul liber cât de mândru era de inteligența și de eleganța ei.

Însă încrederea părea să i se fi evaporat astăzi.

— A fost cumplit când ai plecat în Spania, îi zise ea înlăcrimată lui Lloyd. Iar Dave și Lenny nu s-au mai întors acasă. Acum o să plecați cine știe pe unde, tu și Abie al meu, și noi, femeile, vom aștepta zi de zi vești, întrebându-ne dacă mai sunteți în viață sau nu.

Ethel interveni:

— Nu uita de vărul tău Keir. A împlinit și el 18 ani.

Lloyd o întrebă pe mama lui:

— În ce regiment a fost tatăl meu?

— Of, ce mai contează?

Nu îi făcea niciodată plăcere să vorbească despre tatăl lui Lloyd, poate și pentru a menaja sentimentele lui Bernie. Însă Lloyd chiar voia să afle.

— Pentru mine contează, replică el.

Ea trânti un cartof descojit într-o oală cu apă.

— A fost în regimentul pușcașilor galezi.

— Păi ăsta-i regimentul meu! De ce nu mi-ai spus dinainte?

— Nu are rost să răscolim trecutul.

Era posibil să existe și un alt motiv pentru reticența ei de a-i da detalii, realiză Lloyd. Probabil că ea era însărcinată când se căsătoriseră. Asta nu îl deranja pe Lloyd, însă cei din generația ei considerau acest lucru o rușine. Cu toate acestea, el insistă:

— Tatăl meu era galez?

— Da.

— Din Aberowen?

— Nu.

— Atunci, de unde era?

Ea oftă.

— Părinții lui nu stăteau prea mult în același loc - lucru care ținea de meseria tatălui său -, dar cred că erau din Swansea de fel. Ești mulțumit acum?

— Da.

Mildred, mătușa lui Lloyd, veni de la biserică. Era o femeie stilată de vârstă mijlocie, cu dinții din față ieșiți în afară, dar altminteri frumușică. Purta o pălărie elegantă - era modistă și avea un mic atelier de confecții. Cele două fiice ale ei din prima căsătorie, Enid și Lillian, ambele în vârstă de peste 25 de ani, erau măritate și aveau copii. Fiul ei cel mare era acel Dave care murise în Spania. Fiul cel mic, Keir, intră după ea în bucătărie. Mildred insistase să-și ducă copiii la biserică, chiar dacă soțul ei, Billy, nu voia să aibă nimic de-a face cu religia. „Mi-a ajuns tot ce mi s-a băgat în cap în copilărie, obișnuia el să spună. Dacă nici eu nu sunt mântuit, înseamnă că nu-i nimeni.”

Lloyd se uită împrejur. Aceasta era familia lui: mama, tatăl vitreg, sora vitregă, unchiul, mătușa și vărul. Nu voia să-i părăsească și să se ducă să moară pe cine știe unde.

Se uită la ceasul de la mână, un model pătrătos din inox pe care i-l dăruise Bernie la absolvire. Era ora 11. La radio, vocea sonoră a prezentatorului Alvar Lidell vesti că premierul urma să facă un anunț în curând. Emisia continuă apoi cu câteva secvențe solemne de muzică clasică.

— Faceți liniște, rosti Ethel. O să vă pregătesc niște ceai după aceea.

Bucătăria se cufundă în liniște.

Alvar Lidell îl anunță pe premierul Neville Chamberlain.

Omul care avusese o atitudine conciliantă față de fascism, se gândi Lloyd; omul care îi dăduse Cehoslovacia lui Hitler; omul care refuzase cu încăpățânare să ajute guvernul ales al Spaniei, chiar și după ce devenise evident pentru toată lumea că germanii și italienii îi înarmau pe rebeli. Oare avea să cedeze din nou?

Lloyd observă că părinții săi se țineau de mână, Ethel înfigându-și degetele delicate în palma lui Bernie. Se mai uită o dată la ceas. Era ora 11:15.

Apoi îl auziră pe premier spunând:

— Mă adresez poporului din sala cabinetului de pe Downing Street nr. 10.

Glasul lui Chamberlain era strident și calculat – ai fi zis că este un dascăl pedant. „Totuși nouă ne trebuie un războinic acum”, se gândi Lloyd.

— În această dimineață, ambasadorul Marii Britanii la Berlin a înmânat guvernului german o ultimă informare, prin care i se atrăgea atenția că, dacă guvernul britanic nu primește de veste până la ora 11 că sunt pregătiți să își retragă imediat trupele din Polonia, între cele două țări se va instaura starea de război.

Lloyd începu să-și piardă răbdarea cu vorbăria lui Chamberlain. „Între cele două țări se va instaura starea de război” – ce formulare bizară. „Hai, treci mai departe, se gândi el, treci la subiect. Este o chestiune de viață și de moarte.”

Chamberlain se adresa acum cu o voce mai joasă și mai pe potriva funcției sale. Poate că nu se mai uita la microfon, văzându-și în schimb milioanele de compatrioți așteptând înfrigurați lângă radiouri cuvintele fatidice.

— Trebuie să vă anunț că nu am primit nicio veste de acest fel...

Lloyd o auzi pe mama lui exclamând: „O, Doamne, miluiește-ne pe noi!” O privi și văzu că era pământie la față.

Chamberlain rosti apăsător cuvintele hotărâtoare:

— ... și, drept urmare, țara noastră este în război cu Germania.

Ethel izbucni în plâns.

• A DOUA PARTE •

ANOTIMPUL SÂNGEROS

• Capitolul 6

1940 (1)

(I)

Aberowen se schimbase. Acum erau mașini, camioane și autobuze pe străzi. Când Lloyd își vizitase pentru prima oară bunicii, în anii '20, o mașină parcată era o adevărată raritate, atrăgând după ea un puhoi de lume.

Însă orașul era dominat în continuare de turnurile gemene de la gura de puț, cu roțile lor impunătoare. În rest, nu mai era nimic altceva: nici fabrici, nici clădiri de birouri, nici vreo altă industrie în afară de minerit. Aproape toți bărbații din oraș lucrau în mină. Existau doar câteva zeci de excepții: niște negustori, clerici de diferite confesiuni, un angajat și un doctor. Ori de câte ori cererea de cărbune scădea vertiginos, așa cum se întâmplase în anii '30, și oamenii erau disponibilizați, nu aveau nimic de făcut. Acesta era motivul pentru care Partidul Laburist încerca din răzputeri să obțină ajutoare pentru șomerii, astfel încât oamenii ajunși într-o asemenea situație să nu mai trebuiască să suporte agonia și umilința de a nu-și putea întreține familia.

Locotenentul Lloyd Williams sosi cu trenul de la Cardiff într-o duminică din aprilie 1940. Cu o valijoară în mână, el urcă dealul spre Tŷ Gwyn. Își petrecuse opt luni instruind noii recruți - același lucru pe care îl făcuse și în Spania - și antrenând echipa de box a pușcașilor galezi, însă cei din armată realizaseră în sfârșit că vorbea fluent germana, așa că îl transferaseră la contrainformații și îl trimiseseră la un curs de perfecționare.

Până acum armata nu făcuse decât să se pregătească și să se instruiască. Forțele britanice nu intraseră în nicio luptă de însemnătate cu inamicul. Germania și URSS-ul invadaseră Polonia și o împărțiseră între ele, iar garanția de independență oferită de Aliați polonezilor își dovedise inutilitatea.

Britanicii spuneau că au de-a face cu un război ciudat și așteptau cu nerăbdare ca ostilitățile să se declanșeze cu adevărat. Lloyd nu-și făcea nicio iluzie cu privire la război – auzise vocile vrednice de milă ale muribunzilor cerșind un strop de apă pe câmpurile de bătălie din Spania –, dar chiar și el era nerăbdător să înceapă confruntarea finală cu fascismul.

Armata se pregătise să suplimenteze trupele din Franța, presupunând că germanii aveau s-o invadeze. Însă acest lucru nu se întâmplase, iar ei rămăseseră în expectativă, continuând în acest timp instrucția.

Inițierea lui Lloyd în tainele contrainformațiilor militare urma să se desfășoare în conacul impunător care marcasse destinul familiei sale vreme îndelungată. Mulți dintre proprietarii înstăriți și nobili ai unor asemenea palate le închiriaseră forțelor armate, poate de teamă să nu le fie confiscate de tot.

Armata chiar schimbase înfățișarea conacului Tŷ Gwyn. Pe peluză erau parcate o duzină de vehicule măslinii, iar pneurile acestora roseseră gazonul contelui. Curtea elegantă de la intrare, cu treptele sale curbate din granit, se transformase într-un depozit pentru provizii și cutii imense de fasole coaptă și de untură se înălțau acum pe locul în care, odinioară, femeii pline de bijuterii și bărbați în frac coborau din trăsurii. Lloyd rânji: îi plăcea acest efect de nivelare al războiului.

Lloyd intră în casă. Fu întâmpinat de un ofițer durduliu, într-o uniformă boțită și pătată.

— Ai venit pentru cursul de contrainformații, locotenente?

— Da, domnule. Mă numesc Lloyd Williams.

— Eu sunt maiorul Lowther.

Lloyd auzise de el. Omul era marchiz de Lowther, cunoscut printre prieteni ca Lowthie.

Lloyd aruncă o privire împrejur. Tablourile de pe pereți fuseseră acoperite cu cearșafuri imense pentru a fi protejate împotriva prafului. Șemineurile ornate din marmură cioplită fuseseră împrejmuite cu scânduri, lăsând doar un locșor pentru grilaj. Mobilierul vechi, din lemn închis la culoare, pe care mama

lui îl mai pomenea uneori cu drag, dispăruse complet, fiind înlocuit cu birouri de oțel și scaune ieftine.

— O, Doamne, ce diferit arată locul ăsta! exclamă el.

Lowther zâmbi.

— Ai mai fost pe aici deci. Ești prieten al familiei?

— Am studiat la Cambridge cu Boy Fitzherbert. Tot acolo am cunoscut-o și pe vicontesă, deși pe atunci nu erau căsătoriți încă. Dar presupun că s-au mutat de aici acum.

— Nu cu totul. Au păstrat câteva camere doar pentru ei. Însă nu ne încurcă cu nimic. Deci ai mai venit aici ca oaspete?

— A, nu! Nu îi cunosc atât de bine. Însă am vizitat casa în copilărie, într-o zi când familia nu era acasă. Mama a lucrat aici odinioară.

— Serios? Ce făcea? Se ocupa de biblioteca domnului conte sau ce?

— Nu, era menajeră.

De îndată ce rosti aceste cuvinte, Lloyd realizează că făcuse o greșală.

Expresia de pe chipul lui Lowther se preschimbă într-una de dezgust.

— Mda, înțeleg, zise el. Ce interesant!

Lloyd își dădu seama că fusese deja catalogat drept un proletar parvenit. Acum urma să fie tratat ca un cetățean de mâna a doua. Ar fi trebuit să-și țină gura în privința trecutului mamei sale: știa cât de snobi erau cei din armată.

Lowthie zise:

— Sergent, arată-i locotenentului camera sa. La mansardă.

Lui Lloyd i se repartizase o cameră în fostul sector al servitorilor. Asta nu îl deranja. „Dacă mama a putut sta acolo, pot să stau și eu.”

În timp ce urcau pe scările din spate, sergentul îl informă pe Lloyd că era liber până la ora cinei, care avea să fie servită la popotă. Lloyd îl întrebă dacă era vreun Fitzherbert pe acasă, însă omul nu știa.

Lloyd despachetă în două minute. Se pieptăna, își puse o cămașă curată și se duse să-și viziteze bunicii.

Casa din Wellington Row părea mai mică și mai cenușie ca niciodată, deși acum avea apă caldă în spălător și closet cu apă. Decorul nu se schimbaseră foarte mult, din câte își amintea Lloyd: același covor peticit pe jos, aceleași perdele cu model la

ferestre, aceleași scaune din lemn tare de stejar în singura încăpere de la parter, folosită atât ca sufragerie, cât și ca bucătărie.

Însă bunicii lui se schimbaseră. Aveau amândoi cam șaptezeci de ani acum și păreau slăbiți. Pe Bunicul îl dureau picioarele și se pensionase într-un final din funcția lui de la sindicatul minier. Bunica avea inima slăbită: doctorul Mortimer îi recomandase să stea cu picioarele ridicate vreme de un sfert de ceas după fiecare masă.

Se bucurară să îl vadă pe Lloyd în uniformă. „Locotenent, așa-i?” zisese Bunica. Angajată în lupta de clasă toată viața ei, ea nu își putea ascunde totuși mândria că nepotul său era ofițer.

Veștile circulau repede în Aberowen, iar vizita nepotului lui Dai Sindicat probabil că făcuse ocolul orașului înainte ca Lloyd să-și termine prima ceașcă de ceai. Așa că nu fu foarte surprins când Tommy Griffiths intră pe ușă.

— Și Lenny al meu tot locotenent ar fi fost dacă se întorcea din Spania, rosti Tommy.

— Așa cred și eu, încuviință Lloyd.

Nu mai cunoscuse niciodată vreun ofițer care să fi fost miner în civilie, dar orice era posibil după izbucnirea războiului.

— Era cel mai bun sergent în Spania, asta vă pot spune cu siguranță, zise el.

— Voi doi ați trecut prin multe împreună.

— Am trecut printr-un adevărat infern, spuse Lloyd. Și am pierdut. Însă fasciștii nu vor mai câștiga de data asta.

— Beau și eu pentru asta, spuse Tommy, golindu-și cana de ceai.

Lloyd își însoți bunicii la slujba de seară de la Capela Bethesda. Religia nu ocupa un loc prea mare în viața lui și nu împărtășea sub nicio formă dogmatismul Bunicului. Universul era misterios și oamenii ar fi trebuit să recunoască asta, era de părere Lloyd. Însă bunicii lui se bucurau când mergea cu ei la capelă.

Rugăciunile improvizate erau elocvente, împletind citatele din Biblie cu limbajul colocvial. Predica era cam plictisitoare, dar cântecele îi plăceau nespus lui Lloyd. Enoriașii galezi cântau mereu pe patru voci, iar când erau în formă ridicau sala în picioare.

Când se alătură și el corului, Lloyd simți că aceea era inima Marii Britanii, acolo, în capela văruiată. Oamenii din jurul lui erau îmbrăcați în straie ponosite și erau needucați, ducând o viață grea, plină de trudă – bărbații scoteau cărbunele din adâncuri, iar femeile creșteau următoarea generație de mineri. Însă aveau trupuri oțelite și minți ascuțite și izbutiseră singuri să își creeze o cultură care dădea sens vieții. Își puneau speranțele în creștinismul nonconformist și în politica de stânga, bucuria și-o aflau în rugby și în corurile de bărbați, fiind uniți de generozitate la bine și de solidaritate la rău. Pentru asta avea să lupte, pentru acești oameni, pentru acest oraș. Și, dacă trebuia să-și dea viața pentru ei, sacrificiul său nu avea să fie în van.

Bunicul rosti rugăciunea de încheiere, ridicându-se în picioare, cu ochii închiși, rezemat în baston.

— Îl vezi printre noi, Doamne, pe tânărul tău rob Lloyd Williams, aflat aici în uniformă sa. Te rugăm ca, în înțelepciunea și în milostirea Ta, să îi cruți viața în lupta ce va veni. Doamne, Te rugăm să ni-l trimiți îndărăt teafăr și nevătămat. Facă-se voia Ta, Doamne Dumnezeule.

Enoriașii rostiră un „Amin” din suflet și Lloyd își șterse o lacrimă.

Îi conduse pe bătrâni acasă în timp ce soarele cobora în spatele muntelui și seara se lăsa peste șirurile de case cenușii. Își ceru scuze pentru că nu putea rămâne la masă și se întoarse în grabă la Tŷ Gwyn, sosind la timp pentru cina de la popotă.

Mâncară o tocană de vită înăbușită, cartofi fierți și varză. Era o mâncare obișnuită în armată, iar Lloyd o înfulecă cu poftă, conștient că fusese plătită de oameni ca bunicii săi, care mâncau la cină pâine dată prin grăsime. Pe masă era și o sticlă de whisky, iar Lloyd își turnă puțin ca să fie în rând cu ceilalți. Își studie camarazii și încercă să le memoreze numele.

Când se duse la culcare, trecu pe lângă Sala cu Sculpturi, golită acum de obiectele de artă și mobilată cu o tablă neagră și douăsprezece scaune ieftine. Acolo îl văzu pe maiorul Lowther vorbind cu o femeie. Când se uită mai bine, realizează că femeia respectivă era Daisy Fitzherbert.

Fu atât de surprins, încât rămase pe loc. Lowther își întoarse privirea cu o expresie iritată. Îl zări pe Lloyd și rosti cu lehamite:

— Lady Aberowen, cred că îl cunoașteți pe locotenentul Williams.

„Dacă se face că nu mă știe, se gândi Lloyd, o să-i amintesc cum m-a sărutat pățimaș în acea noapte pe străduța din Mayfair.”

— Mă bucur să vă revăd, domnule Williams, rosti ea, întinzându-i mâna.

El i-o strânse. Pielea ei era caldă și delicată. Inima începu să-i bată mai tare.

Lowther interveni:

— Williams mi-a zis că mama lui a lucrat aici ca menajeră.

— Știu, spuse Daisy. Mi-a zis și mie asta, la balul de la Trinity. Mă dojenea pentru că eram prea snoabă. Mă tem că avea dreptate.

— Sunteți foarte generoasă, Lady Aberowen, rosti Lloyd stânjenit. Nu știu ce m-a apucat să vă spun una ca asta.

Daisy nu mai părea atât de fragilă: poate că se maturizase.

Daisy i se adresă lui Lowther:

— Mama domnului Williams este deputată în Camera Comunelor acum.

Lowther rămase cu gura căscată.

Lloyd îi zise lui Daisy:

— Ce mai face prietena dumneavoastră evreică, Eva? Știu că s-a căsătorit cu Jimmy Murray.

— Au doi copii acum.

— A reușit să-și scoată părinții din Germania?

— Ce drăguț din partea dumatăle că ți-ai amintit... însă nu, din păcate soții Rothmann tot nu au obținut viză.

— Îmi pare foarte rău să aud asta. Trebuie să fie cumplit pentru ea.

— Într-adevăr.

Era limpede că Lowther se săturase de toată această discuție despre menajere și evrei.

— Ca să revin la ce vă spuneam, Lady Aberowen...

Lloyd spuse:

— Rămas-bun și noapte bună!

leși din cameră și urcă la etaj.

În timp ce se pregătea de culcare, se trezi fredonând ultimul imn de la slujbă:

*Nicio furtună nu-mi poate cutremura liniștea lăuntrică
În timp ce m-agăț de acea stâncă,*

(II)

Trei zile mai târziu, Daisy termina de scris o scrisoare pentru fratele ei vitreg, Greg. Când izbucnise războiul, el îi trimisese o scrisoare plină de îngrijorare și de atunci corespondaseră aproape lunar. El îi spusese că o văzuse pe Jacky Jakes, fosta lui iubită, pe E Street din Washington, și o întrebase pe Daisy ce-ar fi putut determina o fată să fugă în acel mod. Daisy nu avea habar. Îi zise că nu-și putea închipui, urându-i mult noroc, apoi se semnă.

Se uită la ceas. Mai era o oră până la masa cadetilor, ceea ce însemna că lecțiile se încheiaseră și că erau șanse mari să-l găsească pe Lloyd în camera lui.

Urcă la mansardă în fostul sector al servitorilor. Tinerii ofițeri stăteau pe paturi, în capul oaselor sau întinși, citind sau scriind. Dădu de Lloyd într-o odaie îngustă cu o oglindă înaltă cu rame mobile, așezat la fereastră și studiind o carte ilustrată. Ea rosti:

— Citești ceva interesant?

El sări în picioare.

— Ce surpriză!

Se înroșise - probabil că încă o plăcea. Fusese foarte crud din partea ei să îl sărute, când știa prea bine că nu avea de gând să între într-o relație cu el. Însă asta se întâmplase cu patru ani în urmă, când încă erau copii. Ar fi trebuit să treacă demult peste acel moment.

Se uită la cartea din mâinile lui. Era în germană și conținea fotografii colorate ce înfățișau insigne.

— Trebuie să cunoaștem insignele germane, îi explică el. O mare parte dintre informațiile armatei sunt obținute din interogarea prizonierilor de război imediat după capturarea lor. Unii nu vor să vorbească, desigur; așa că anchetatorul trebuie să-și poată da seama, doar privind uniforma prizonierului, care este gradul acestuia, din ce corp de armată face parte, dacă este din infanterie, cavalerie, artilerie sau dintr-o unitate specializată (veterinar, de exemplu) și așa mai departe.

— Asta învățați voi aici? întrebă ea neîncrezătoare. Ce înseamnă insignele germane?

El râse.

— Ți-a zis doar unul dintre lucrurile pe care le învățăm. Unul pe care ți-l pot destăinui fără să dau în vileag vreun secret militar.

— A, înțeleg...

— Tu ce cauți în Țara Galilor? Mă mir că nu contribui cu nimic la efortul de război.

— Of, iar începi? zise ea. Iar îmi faci morală? Ți-a zis cineva că așa se îmbrobodesc femeile?

— Iartă-mă, rosti el cu răceală. Nu am vrut să te dojenesc.

— Oricum, nici nu există vreun efort de război. Baloanele de baraj plutesc prin văzduh în chip de obstacol în calea avioanelor germane care nu mai vin.

— Măcar aveai o viață socială la Londra.

— Știi că ăsta era cel mai important lucru pe lume atunci? Acum însă nu mai este! Cred că îmbătrânesc! spuse ea.

Mai era un motiv pentru care plecase din Londra, dar nu avea de gând să i-l destăinuie.

— Îmi imaginez că o să te văd într-o uniformă de asistentă medicală, recunosc eu.

— Nu prea cred. Detest oamenii bolnavi. Dar înainte să te încrunți iar dezaprobator la mine, uită-te la asta.

Îi dădu fotografia înrămată pe care o adusese cu ea. El o studie, încruntându-se.

— De unde ai luat-o?

— Mă uitam printr-o cutie cu fotografii din odaia de vechituri din pivniță.

Era o poză de grup făcută pe peluza din est de la Tŷ Gwyn, într-o dimineață de vară. În centru se afla tânărul conte Fitzherbert, cu un câine mare și alb la picioare. Fata de lângă el era probabil sora lui, Maud, pe care Daisy nu o întâlnise niciodată. De-o parte și de alta erau înșirați vreo 40-50 de bărbați și de femei în uniforme de servitori.

— Uită-te la dată, rosti ea.

— 1912, citi Lloyd cu glas tare.

Ea îi urmări reacția la fotografia pe care o ținea în mână.

— Este și mama ta în poză?

— O, Doamne! S-ar putea să fie. Lloyd se uită mai atent și adăugă după câteva clipe: Cred că ea este.

— Arată-mi.

Lloyd îi indică în poză și zise:

— Cred că asta-i ea.

Daisy văzu o fetișcană zveltă și frumușică de vreo 19 ani, cu părul negru și cârlionțat prins sub o bonetă albă de menajeră și cu un surâs foarte șugubăț pe chip.

— Este fermecătoare! exclamă ea.

— Da, pe vremea aceea era, zise Lloyd. În ziua de azi lumea ar spune mai degrabă că este redutabilă.

— Ai cunoscut-o pe Lady Maud? Crezi că ea este femeia de lângă Fitz?

— Se poate spune că o cunosc de când mă știu. Ea și mama au fost sufragete. Nu am mai văzut-o de când am plecat din Berlin, în 1933, dar cu siguranță ea este femeia din fotografie.

— Ea nu-i atât de frumoasă.

— Poate că nu, dar are o ținută impecabilă și se îmbracă nemaipomenit.

— Mă rog... M-am gândit că poate vrei tu poza.

— Să o păstrez?

— Sigur. Nimeni nu o vrea - doar de aceea era într-o cutie din pivniță.

— Îți mulțumesc!

— Cu plăcere, zise Daisy pornind spre ușă. Și acum, întoarce-te la studiu.

În timp ce cobora scările din spate, își dori să nu fi lăsat impresia că ar fi flirtat. Probabil că nu ar fi trebuit să se ducă să-l vadă. Cedase în fața unui impuls generos. Doamne ferește ca el să-l interpreteze greșit!

Simți un junghi în burtă și se opri pe trepte. O duruse spatele toată ziua - durere pe care o pusese pe seama saltelei ieftine ce-i servise drept pat -, însă acum era ceva cu totul diferit. Se gândi la ce mâncase în ziua aceea, însă nu găsi nimic de la care să i se fi aplecat: puiul și fructele fuseseră coapte. Nu mâncase stridii - de unde atâta noroc? Durerea trecu la fel de repede cum venise, așa că își luă gândul de la ea.

Se întoarce în camerele ei din pivniță. Locuia în fostul apartament al menajerei-șefe: un dormitor micuț, un salonaș, o bucătărioară și o baie pe măsură, cu cadă. Un lacheu bătrân pe nume Morrison rămăsese să îngrijească de casă și o tânără din Aberowen îi era cameristă. Tânăra se numea Mica Maisie Owen,

deși era destul de mare. „Și pe mama tot Maisie o cheamă, așa că eu am fost mereu Mica Maisie, deși acum sunt mai înaltă decât ea”, îi explicase fata.

Telefonul sună exact când Daisy intra în cameră. Ridică receptorul și auzi vocea soțului său.

— Ce mai faci? o întrebă el.

— Sunt bine. La ce oră ajungi?

El zburase într-o misiune la RAF St. Athan, o mare bază aeriană de la ieșirea din Cardiff, și îi promisese să o viziteze și să petreacă noaptea cu ea.

— Îmi pare rău, dar nu voi mai ajunge.

— Ce păcat!

— Se organizează o cină ceremonială la bază și sunt nevoit să particip.

Nu părea foarte trist că nu avea să o vadă, iar ea se simți lăsată de izbeliște.

— Ce bine pentru tine, zise ea.

— O să fie plictisitor, dar nu pot scăpa de asta.

— N-are cum să fie la fel de plictisitor ca aici, unde sunt singură cuc.

— Știu că te plictisești, însă e mai bine să stai acolo, dată fiind starea ta.

Mii de oameni părăsiseră Londra după declararea războiului, dar majoritatea reveniseră când raidurile aeriene de bombardament la care se așteptaseră nu se mai produsese. Cu toate acestea, Bea, May și chiar și Eva căzuseră de acord că era mai bine ca Daisy să stea la Tŷ Gwyn pe durata sarcinii. Multe femei nășteau fără nicio problemă în fiecare zi la Londra, remarcase Daisy; însă moștenitorul titlului de conte nu era un fitecine.

Adevărul era că nu o deranja atât de tare precum se așteptase. Poate că sarcina o făcuse neobișnuit de pasivă. Însă viața socială din Londra nu mai era deloc la fel după declarația de război, de parcă lumea considera că nu mai avea dreptul să se distreze. Toți se purtau ca niște preoți de țară într-o crâșmă, știind că ar trebui să se distreze, dar neizbutind să o facă.

— Totuși mi-aș fi dorit să am aici motocicletă, spuse ea. Măcar așa aș fi putut explora Țara Galilor.

Benzina era raționalizată, dar nu în mod sever.

— Glumești, Daisy? exclamă el dezaprobator. Nu poți merge pe motocicletă – doctorul ți-a interzis-o cu desăvârșire.

— Mă rog... Am descoperit literatura cu ocazia asta, zise ea. Biblioteca de aici este minunată. Câteva exemplare rare și valoroase au fost expediate de aici, însă cele mai multe cărți au rămas în rafturi. Mă educ mai bine decât la școală.

— Excelent, zise el. Atunci bagă-te în pat cu o carte polițistă bună și o să ai o seară frumoasă.

— Am simțit un mic junghi în pânțece mai devreme.

— Probabil vreo indigestie.

— Da, cred că ai dreptate.

— Transmite-i salutările mele nătăflețului de Lowthie.

— Nu bea prea mult vin de Porto la cină.

Imediat ce puse receptorul în furcă, Daisy simți din nou junghiul din pânțece. De această dată dură mai mult. Maisie intră, îi văzu expresia de pe chip și o întrebă:

— Sunteți bine, Domnia Voastră?

— E doar un junghi.

— Am venit să vă întreb dacă sunteți gata de cină.

— Nu mi-e foame. Cred că o să sar peste cină în seara asta.

— V-am făcut o musaca de cartofi gustoasă, insistă Maisie, cu reproș în glas.

— Acoper-o și pune-o în cămară. O mănânc mâine.

— Vreți să vă fac un ceai?

Ca să scape de ea, Daisy spuse: „Da, te rog”. Deși trecuseră patru ani, tot nu îi plăcea ceaiul tare al britanicilor, cu lapte și zahăr în el.

Durerea trecu, iar ea se așeză și deschise *Moara de pe Floss*. Se sili să bea ceaiul adus de Maisie și se simți un pic mai bine. După ce termină, iar Maisie spălă ceașca și farfurioara, o trimise acasă. Fata avea de mers un kilometru și jumătate prin întuneric, dar avea lanternă și spunea că nu o deranjează.

Peste o oră durerea reveni, iar de această dată nu mai trecu. Daisy se duse la toaletă, sperând să scape cumva de presiunea din abdomen. Observă cu surprindere și îngrijorare pete stacojii de sânge pe chiloți.

Își schimbă lenjeria intimă și, îngrijorată de-a binelea acum, se duse la telefon. Află numărul de la RAF St. Athan și sună la bază.

— Trebuie să vorbesc cu locotenentul de zbor, vicontele de Aberowen, ceru ea.

— Ofițerii nu pot primi apeluri personale, rosti un galez pedant.

— Este o urgență! Trebuie să vorbesc cu soțul meu.

— Nu sunt telefoane în camere, că nu-i hotelul Dorchester aici.

Poate că doar își închipuia ea, dar i se păru că simte satisfacția din glasul bărbatului că nu o putea ajuta.

— Soțul meu este la banchetul ceremonial. Vă rog să trimiteți o ordonanță ca să-l cheme la telefon.

— Nu-i nicio ordonanță aici și nu are loc niciun banchet.

— Niciun banchet? repetă Daisy după o clipă de uluială.

— E doar cina obișnuită de la popotă, îi confirmă operatorul. Care s-a terminat acum o oră.

Daisy trânti receptorul. Niciun banchet? Boy îi spusese foarte clar că trebuia să participe la o cină ceremonială la bază. Însemna că o mințise. Îi venea să plângă. Alesese să nu o vadă, preferând în schimb să meargă la băut cu camarazii lui sau poate să se vadă cu vreo femeie. Motivul nici nu mai conta. Daisy nu era prioritatea lui și cu asta, basta.

Trase adânc aer în piept. Avea nevoie de ajutor. Nu știa numărul de telefon al medicului din Aberowen, dacă exista vreunul. Ce putea să facă?

La plecare, Boy îi zisese: „O să fie aici vreo sută de ofițeri gata să te ajute dacă-i nevoie”. Dar nu îi putea spune marchizului de Lowther că avea sângerări vaginale.

Durerea se acutizase și simți ceva cald și lipicios între picioare. Se duse din nou la baie și se spălă. Văzu cheaguri de sânge. Nu avea tampoane la ea - crezuse că femeile însărcinate nu mai au nevoie de ele. Tăie o fâșie dintr-un prosop de mâini și o îndesă în chiloți.

Apoi își aminti de Lloyd Williams.

El era cumsecade. Fusesse crescut de o feministă care știa ce voia. O adora pe Daisy. El o putea ajuta.

Ieși pe hol. Unde putea fi? Cadeții trebuie că își terminaseră cina până acum. Ar fi putut fi la etaj. Abdomenul o durea atât de tare, încât simțea că nu va reuși să urce până la mansardă.

Poate că era în bibliotecă. Cadetii foloseau acea încăpere ca să studieze nederanjați. Intră și dădu peste un sergent care cerceta un atlas.

— Nu vă supărați, ați putea să-l găsiți pe locotenentul Lloyd Williams? rosti ea.

— Desigur, Domnia Voastră, răspuse bărbatul, închizând cartea. Ce vreți să-i transmit?

— Rugați-l să coboare în pivniță o clipă.

— Vă simțiți bine, doamnă? Păreți puțin cam palidă.

— Sunt bine. Spuneți-i lui Williams să vină cât de repede poate.

— Am înțeleș.

Daisy se întoarse în apartamentul său. Efortul de a păstra aparențele o istovise, așa că se întinse în pat. Nu trecu mult și simți cum sângele i se scurge prin rochie, însă suferea prea mult ca să îi mai pese. Se uită la ceas. De ce întârzia Lloyd? Poate că sergentul nu dăduse de el. Era o casă atât de mare...! Poate că avea să moară aici.

Auzi un ciocănit la ușă și apoi, spre marea sa ușurare, îi auzi glasul:

— Sunt Lloyd Williams.

— Intră, îi strigă ea.

Avea să o vadă într-o stare deplorabilă. Poate că așa își va lua gândul de la ea, o dată pentru totdeauna. Îl auzi intrând în încăperea alăturată.

— Mi-a luat ceva vreme ca să-ți găsesc camera, rosti el. Unde ești?

— Aici.

El intră în dormitor.

— O, Doamne Dumnezeule! exclamă el. Ce s-a întâmplat?

— Am nevoie de ajutor, zise ea. Există vreun doctor în orașul ăsta?

— Bineînțeleș. Doctorul Mortimer. Este aici de când lumea. Dar s-ar putea să nu mai fie timp. Lasă-mă să... El se opri șovăielnic și adăugă: Ai putea avea hemoragie, dar nu-mi pot da seama decât dacă mă uit.

Ea își închise ochii.

— Bine.

Era prea speriată ca să se mai jeneze. Simți cum îi ridică poalele rochiei.

— O, Doamne! exclamă el. Biata de tine! Apoi îi rupse chiloții și îi spuse: Iartă-mă! Unde gălesc niște apă?

— În baie, rosti ea, arătându-i direcția.

El intră în baie și porni robinetul. După câteva clipe, ea simți cum o șterge cu o cârpă caldă și umedă.

Apoi, el îi spuse:

— Nu curge foarte tare, doar se prelinge. Am văzut oameni sângerând până la moarte, dar nu-i cazul tău. Ea își deschise ochii și îl văzu trăgându-i juponul la loc. Unde este telefonul? o întrebă el.

— În salonaș.

Îl auzi apoi rostind în receptor:

— Faceți-mi legătura cu casa doctorului Mortimer cât de repede puteți. După o pauză, zise: Lloyd Williams la telefon. Sun de la Tŷ Gwyn. Pot vorbi cu domnul doctor? A, bună seara, doamnă Mortimer! Când ar trebui să se întoarcă?... Este vorba de o femeie cu dureri abdominale și sângerări vaginale... Da, știu că majoritatea femeilor trec prin asta lună de lună, dar în cazul ei este anormal... Are 23 de ani... da, căsătorită... nu are copii... Stați să întreb. Își ridică glasul: Este posibil să fii însărcinată?

— Da, replică Daisy. În trei luni.

El repetă răspunsul ei, apoi urmă o tăcere îndelungată. Într-un final el închise telefonul și se întoarse la ea. Se așeză pe marginea patului.

— Doctorul va veni cât se poate de repede, dar momentan operează un miner strivit de o greutate scăpată de sub control. Însă soția doctorului este destul de sigură că ai suferit o pierdere de sarcină. Îi luă mâna și-i zise: Îmi pare rău, Daisy.

— Îți mulțumesc, șopti ea.

Durerea se mai atenuase, dar se simțea teribil de tristă. Moștenitorul titlului de conte nu mai era. Boy avea să fie atât de supărat...!

Lloyd spuse:

— Doamna Mortimer mi-a zis că este ceva destul de obișnuit și că majoritatea femeilor pierd câteva sarcini. Nu ești în pericol câtă vreme nu sângerezi abundent.

— Și dacă se agravează situația?

— Atunci trebuie să te duc la spitalul din Merthyr. Însă drumul de cincisprezece kilometri într-un camion militar ți-ar face mai

mult rău, așa că vom face asta doar în ultimă instanță, dacă viața îți este în pericol.

Ea nu mai era speriată.

— Mă bucur nespun că ai fost aici.

— Pot să îți sugerez ceva?

— Desigur.

— Crezi că poți face câțiva pași?

— Nu știu.

— O să îți umplu cada cu apă. Dacă te speli, te vei simți mult mai bine.

— Da.

— Și apoi, poate vei putea să improvizezi un soi de bandaj.

— Da.

El se întoarce în baie, iar ea auzi apa curgând. Se ridică în capul oaselor. Era amețită, așa că își trase sufletul câteva clipe, până se mai dezmetici. Își lăsă picioarele pe podea. Stătea într-o baltă de sânge coagulat și asta îi provoca o senzație de silă.

Robinetul se închise. El reveni în cameră și o luă de braț.

— Dacă te ia cu leșin, spune-mi, o liniști el. Nu te las să cazi.

Era surprinzător de puternic și mai mult o purtă pe sus spre baie. La un moment dat, chiloții ei ruți căzură pe jos. Ea se așeză pe marginea căzii și îl lăsă să îi desfacă nasturii din spate ai rochiei.

— Te descurci singură mai departe? o întrebă el.

Ea încuviință și el ieși din baie.

Rezemându-se de coșul cu rufe, ea își scoase încet hainele, lăsându-le pe podea într-o grămadă însângerată. Cu foarte mare grijă, intră în cadă. Apa era potrivit de caldă. Durerea se mai diminuează când se lăsă pe spate și se relaxă. Era copleșită de recunoștință față de Lloyd. Fusese atât de bun cu ea încât îi venea să plângă.

După câteva minute, ușa se crăpă cât să intre pe acolo mâna lui, în care ținea niște haine.

— O cămașă de noapte și așa mai departe, zise el.

Le lăsă pe coșul de rufe și închise ușa.

Când apa începu să se răcească, ea se ridică. O luă din nou amețeala, dar doar pentru o clipă. Se șterse cu un prosop, apoi își trase pe ea cămașa de noapte și lenjeria pe care i le adusese el. Își îndesă un prosop de mâini în chiloți, ca să absoarbă sângele ce continua să picure.

Când reveni în dormitor, patul era făcut, cu așternuturi și pături curate pe el. Urcă în el și își trase păturile până la gât.

El veni din salonaș.

— Bag de seamă că te simți mai bine, rosti el. Pari stânjenită.

— „Stânjenită” nu este cuvântul potrivit, răspuse ea. Mai degrabă umilită, deși nici asta nu poate exprima întocmai ce simt.

Adevărul nu era atât de simplu. Era îngrozită de felul în care o văzuse el – însă el nu păruse dezgustat.

El intră în baie și luă de pe jos grămada de haine. Părea să nu fie deloc scârbit de sângele menstrual.

Ea zise:

— Unde ai pus cearșafurile?

— Am găsit o chiuvetă mare în camera cu flori. Le-am lăsat la înmuiat în apă rece. Mă duc să-ți pun și hainele acolo, bine?

Ea încuviință.

El dispăru din nou. Oare unde învățase să fie atât de competent și de descurcăreț? Pesemne că în Războiul Civil din Spania.

Îl auzi apoi dereticând prin bucătărie. Când reapăru, ținea în mâini două cești de ceai.

— Probabil că nu îți place deloc licoarea asta, dar o să te facă să te simți mai bine.

Ea luă ceaiul. El îi arătă două pastile albe pe care le ținea în palmă.

— Niște aspirină? O să-ți mai atenueze crampele.

Ea le luă și le înghiți cu ceai fierbinte. Întotdeauna i se păruse că el era mai matur decât vârsta sa. Își aminti cu câtă hotărâre se dusesse să îl caute pe Boy în teatrul Gaiety.

— Mereu ai fost așa, rosti ea. Un om mare, cu adevărat, în vreme ce noi doar ne prefăceam.

Termină de băut ceaiul și simți că o ia somnul. El îi luă ceașca din mână.

— Cred că o să-mi închid ochii o clipă, murmură ea. Poți să rămâi aici dacă adorm?

— Voi rămâne oricât dorești, răspuse el.

Apoi mai adaugă ceva, dar vocea păru să i se piardă în depărtare, iar ea adormi.

(III)

Lloyd începu apoi să își petreacă toate serile în micuțul apartament al menajerei.

Aștepta nerăbdător să vină seara.

Cobora în pivniță la câteva minute după ora opt, după ce se termina cina la popotă și camerista lui Daisy pleca acasă. Stăteau față în față, în două fotolii vechi. Lloyd își aducea câte o carte ca să învețe - aveau mereu „teme”, iar dimineața dădeau teste -, iar Daisy citea câte un roman; dar cel mai adesea vorbeau. Își povesteau cele petrecute în timpul zilei, discutau despre ce citeau sau își depăneau povestea vieții.

El rememora întâmplările prin care trecuse în timpul confruntărilor de pe Cable Street.

— Cum stăteam acolo, în mulțimea pașnică, am fost șarjați de polițiști călare care răcneau despre „mizerabilii de evrei”, îi povesti el. Ne-au bătut cu bastoanele și ne-au aruncat prin vitrinele magazinelor.

Ea fusese cantonată alături de fasciști în Tower Gardens și nu văzuse nimic din confruntări.

— Nu așa a fost prezentată situația în presă, rosti ea.

Ea crezuse cele scrise în ziare, care vorbeau despre o revoltă de stradă organizată de către huligani. Lloyd nu se mira.

— Mama a ascultat știrile de la *Aldgate Essoldo* o săptămână mai târziu, își aminti el. Crainicul a zis cu pedanterie: „Poliția a primit numai laude din partea observatorilor imparțiali”. Mama mi-a spus că toți cei care ascultau au izbucnit în râs.

Daisy era șocată de scepticismul cu care trata el știrile. El îi zise că majoritatea ziarelor britanice nu prezentaseră știrile despre atrocitățile comise de armata lui Franco în Spania, exagerând în schimb orice raport despre comportamentul necorespunzător al forțelor guvernamentale. Ea recunoscuse că acceptase de bună opinie contelui Fitzherbert, care credea că rebelii erau creștini de nădejde care eliberau Spania de sub jugul comunist. Nu știa nimic despre execuțiile în masă, despre violurile și jafurile săvârșite de oamenii lui Franco.

Nu părea să-i fi trecut prin cap că ziarele deținute de capitaliști ar fi putut tăinui știrile care puneau guvernul conservator, armata sau oamenii de afaceri într-o lumină defavorabilă, exploatând în schimb la maximum orice incident

negativ în care erau implicați sindicaliștii sau partidele de stânga.

Lloyd și Daisy vorbiră și despre război. În sfârșit, se acționa. Trupele britanice și franceze debarcaseră în Norvegia, luptându-se cu germanii pentru controlul acesteia. Ziarele nu puteau ascunde faptul că lucrurile nu mergeau deloc bine pentru Aliați.

Atitudinea ei față de el se schimbase. Nu mai flirta cu el. Se bucura mereu să îl vadă și se plângea dacă el sosea mai târziu seara, tachinându-l uneori; dar nu mai era cochetă. Îi mărturisii că toată lumea fusese extrem de dezamăgită că pierduse copilul: Boy, Fitz, Bea, mama ei din Buffalo, chiar și tatăl ei, Lev. Nu-și putea alunga senzația irațională că făcuse ceva rușinos și îl întrebă dacă i se părea o prostie că gândea astfel. Nu era cazul. Lui nu i se părea prostesc nimic din ce făcea ea.

Conversația lor era intimă, dar păstrau distanța unul față de celălalt. El nu voia să profite de intimitatea extraordinară a nopții în care ea pierduse sarcina. Desigur, avea să țină minte acele momente tot restul vieții. Nu fusese nimic sexual în felul în care îi ștersese sângele de pe coapse și de pe burtă, dar gestul fusese nespus de tandru. Faptul că ea avusese o urgență medicală nu îi dădea dreptul să își permită familiarități pe viitor. Se temea atât de mult să nu lase vreo impresie greșită în această privință, încât avea mereu grijă să nu o atingă.

La ora zece ea făcea ciocolată fierbinte, care lui îi plăcea la nebunie și despre care ea susținea că-i plăcea la fel de mult, deși el o suspecta că era doar politicoasă. Apoi își luau rămas-bun și el se întorcea în dormitorul lui de la mansardă.

Erau ca niște vechi prieteni. Nu asta își dorea el, dar ea era femeie măritată acum și asta era tot ce putea avea.

Uneori, uita de statutul ei social. Într-o seară fu surprins când ea îl anunță că avea să-i facă o vizită lui Peel, majordomul pensionat al contelui, care locuia într-o căsuță de lângă domeniu.

— Are 80 de ani! îi zise ea lui Lloyd. Sunt sigură că Fitz a uitat complet de el. Trebuie să văd ce mai face. Lloyd ridică surprins din sprâncene, iar ea adăugă: Trebuie să mă asigur că este teafăr. Este una dintre îndatoririle mele ca membră a clanului Fitzherbert. Familiile înstărite au obligația de a le purta de grijă slugilor vechi și credincioase - nu știai?

— Am uitat.

— Vii cu mine?

— Desigur.

A doua zi era duminică, așa că plecară de dimineață, când Lloyd nu avea cursuri. Fură amândoi șocați de starea în care se afla căsuța. Vopseaua se scorojise, tapetul se dezlipise, iar perdelele erau cenușii din cauza prafului de cărbune. Singurele obiecte decorative erau niște fotografii decupate din reviste și agățate pe pereți: regele și regina, Fitz și Bea, precum și alți nobili. Nu se mai făcuse curat acolo de ani buni, iar în aer plutea duhoarea de urină, cenușă și putregai. Însă Lloyd bănuia că nu era nimic ieșit din comun pentru un bătrân cu pensie mică.

Peel avea sprâncene albe. Se uită la Lloyd și spuse:

— Bună dimineața, Domnia Voastră - am crezut că ați murit!

Lloyd zâmbi.

— Sunt un simplu musafir.

— Întocmai, domnule? Sărmana-mi minte îmi joacă feste. Bătrânul conte a murit acum... cât să fie, 30-40 de ani? Atunci cine sunteți dumneavoastră, tinere domn?

— Mă numesc Lloyd Williams. Ați cunoscut-o pe mama mea, Ethel, cu mulți ani în urmă.

— Tu ești băiatul lui Eth? A, în cazul ăsta, e de înțeles...

Daisy interveni:

— Ce vreți să spuneți, domnule Peel?

— A, nimic. V-am zis că mintea îmi joacă feste!

Îl întrebară dacă avea nevoie de ceva, iar el insistă că avea toate cele de trebuință.

— Nu mănânc prea mult și beau foarte rar bere. Banii îmi ajung ca să îmi cumpăr tutun pentru pipă și ziarul. Ce crezi, tinere Lloyd? O să ne invadeze Hitler?

Daisy îi făcu puțin curat prin bucătărie, deși nu prea era punctul ei forte.

— Nu-mi vine să cred, îi murmură ea lui Lloyd. Să trăiești în asemenea condiții și să spui că ai tot ce-ți trebuie - și să mai și crezi că ai noroc pe deasupra!

— Mulți oameni de vârsta lui o duc și mai rău, replică Lloyd.

Vorbiră cu Peel vreme de un ceas. Înainte să plece, el își aminti că dorea totuși ceva. Se uită la șirul de fotografii de pe perete.

— La înmormântarea bătrânului conte, s-a făcut o fotografie, rosti el. Pe atunci eram un simplu lacheu, nu ajunsesem încă

majordom. Ne-am aliniat cu toții lângă dric. Era un aparat din cele vechi, cu pânză neagră pe el, nu ca acestea mici din ziua de azi. Se întâmpla în 1906.

— Cred că știi unde este fotografia, zise Daisy. Ne ducem să o căutăm.

Se întoarseră la conac și coborâră în pivniță. Odaia cu vechituri, aflată lângă cramă, era destul de mare. Era plină de cutii, cufere și ornamente inutile: o corabie într-o sticlă, o machetă a conacului Tŷ Gwyn făcută din chibrituri, un scrin în miniatură, o sabie într-o teacă ornată.

Începură să caute printre fotografiile și desenele vechi. Praful o făcu pe Daisy să strănute, dar ea insistă să continue căutările.

Găsiră după un timp fotografia pe care și-o dorea Peel. În aceeași cutie se mai afla și o poză veche a contelui precedent. Lloyd se holbă la ea uluit. Imaginea sepia avea 13/8 și înfățișa un tânăr într-o uniformă victoriană de ofițer. Omul semăna leit cu Lloyd.

— Ia uită-te aici, rosti el, dându-i fotografia lui Daisy.

— Ai zice că ești tu, dacă ți-ai lăsa favoriți, spuse ea.

— Poate că bătrânul conte a avut o aventură cu una dintre străbunele mele, rosti Lloyd în glumă. Dacă era femeie măritată, probabil că a pretins că fiul contelui era de fapt al soțului ei. Eu unul nu aș fi deloc încântat, îți spun de pe-acum, să aflu că sunt vreun descendent ilegitim al aristocraților – tocmai un socialist înflăcărat ca mine!

Daisy zise:

— Lloyd, cât de prost poți să fii?

El nu-și dădea seama dacă ea vorbea serios sau nu. În plus, avea pe nas o dâră de praf atât de drăgălașă, încât îi venea să i-o ștergă cu un sărut.

— Păi, m-am mai purtat prosteste uneori, dar...

— Ascultă-mă. Mama ta a lucrat ca menajeră în această casă. Și deodată, pe nepusă masă, a plecat la Londra în 1914 și s-a măritat cu un bărbat pe nume Teddy, despre care nimeni nu știe altceva decât că îl chema tot Williams, ca pe ea, așa că nu a trebuit să-și schimbe numele. Misteriosul domn Williams a murit înainte să-l cunoască lumea și asigurarea lui de viață a ajutat-o să cumpere casa în care locuiește și acum.

— Exact, spuse el. Unde vrei să ajungi?

— Apoi, după moartea domnului Williams, ea naște un fiu care se întâmplă să semene în mod remarcabil cu răposatul conte Fitzherbert.

El începu să priceapă unde bătea ea.

— Continuă.

— Nu ți-ai pus niciodată problema că ar putea exista o explicație complet diferită pentru toată această tărășenie?

— Până acum, nu...

— Ce face o familie aristocrată când una dintre fete rămâne însărcinată? Se întâmplă foarte des, să știi.

— Bănuiesc că da, însă nu știu cum procedează. Nu se aude nimic despre asta.

— Întocmai. Fata dispare câteva luni - în Scoția, Bretania sau la Geneva - cu camerista ei. La întoarcere, camerista are un băiețel pe care susține că l-a născut în timpul vacanței. Familia o tratează cu o bunătate surprinzătoare, deși ea recunoaște că a preacurvit, și o trimite cât mai departe, cu o mică rentă.

Părea o născocire, ceva desprins de realitate; însă Lloyd era intrigat și totodată tulburat.

— Și crezi că eu am fost unul dintre copiii ascunși astfel?

— Cred că Lady Maud Fitzherbert a avut o aventură cu un grădinar sau cu un miner - sau poate cu vreun dandy fermecător de la Londra; și a rămas însărcinată. A plecat undeva ca să nască în secret. Mama ta a acceptat să declare că pruncul este al ei, primind în schimb o casă.

Lui Lloyd îi trecu ceva prin minte și zise:

— Mi-a dat numai răspunsuri evazive ori de câte ori am întrebat-o despre tatăl meu adevărat.

Acum atitudinea ei i se părea de-a dreptul suspectă.

— Ei, vezi? Nu a existat niciun Teddy Williams. Ca să-și păstreze onoarea, mama ta a spus că este văduvă. A adăugat că pe soțul său decedat (și închipuit) îl chema tot Williams pentru a nu trebui să-și schimbe numele.

Lloyd clătină din cap, nevenindu-i a crede.

— Mi se pare un scenariu mult prea fantezist.

— Ea și Maud au rămas prietene, iar Maud a contribuit la creșterea ta. În 1933 mama ta te-a luat cu ea la Berlin fiindcă mama ta adevărată dorea să te revadă.

Lloyd simțea că visează sau că abia se dezmeticește.

— Crezi că sunt copilul lui Maud? rosti el cu scepticism.

Daisy bătu în rama fotografiei pe care o ținea în mână.

— Și semeni leit cu bunicul tău!

Lloyd era uluit. Nu putea fi adevărat – și totuși avea sens.

— M-am obișnuit cu gândul că Bernie nu este tatăl meu adevărat, spuse el. Oare nici Ethel să nu-mi fie mamă?

Daisy probabil că îi observă expresia de neajutorare de pe chip, fiindcă se aplecă și îl atinse – ceva ce nu obișnuia să facă –, zicându-i:

— Iartă-mă. Am fost prea directă? Vreau doar să vezi lucrurile așa cum sunt. Dacă Peel bănuiește adevărul, nu crezi că s-ar putea ca și alții să o facă? Este genul de veste pe care ai vrea s-o auzi din partea cuiva care... din partea unui prieten.

În depărtare se auzi bătaia unui gong, iar Lloyd rosti pe un ton plat:

— Trebuie să mă duc la popotă pentru prânz.

Scoase fotografia din ramă și o strecură într-un buzunar de la jacheta uniformei.

— Te-ai supărat, spuse Daisy neliniștită.

— Nu, nu. Doar că... îmi este rușine.

— Bărbații nu recunosc niciodată când se supără. Vino să mă vezi mai târziu, te rog.

— Bine.

— Nu te duce la culcare înainte să vorbești cu mine.

— Am înțeles, zise Lloyd.

Leși din camera cu vechituri și urcă în sala mare de mese, folosită acum ca popotă. Înghiți carnea din conservă în mod mecanic, cu mintea tulburată. Nu interveni în discuția purtată la masă cu privire la bătălia din Norvegia.

— Ce faci, Williams, visezi cu ochii deschiși? rosti maiorul Lowther.

— Iertați-mă, domnule, răspunse Lloyd, la fel de distras. Improviză o scuză: Încercam să-mi amintesc care grad este mai mare în armata germană: *Generalleutnant* sau *Generalmajor*.

Lowther zise:

— *Generalleutnant* este gradul mai mare. Apoi adăugă: Ai grijă să nu uiți diferența dintre *meine Frau* și *deine Frau*.

Lloyd simți cum se înroșește. Deci prietenia lui cu Daisy nu era atât de discretă precum își imaginase el. Până și Lowther băgase de seamă. Simți cum îl cuprinde indignarea: el și Daisy nu făcuseră nimic necuviincios. Însă nu protestă. Se simțea

vinovat, chiar dacă nu era. Nu putea să jure cu mâna pe inimă că avea cele mai pure intenții. Știa ce-ar fi spus Bunicul: „Oricine se uită la femeie, poftind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui”. Asta era învățătura lui Iisus, care nu lăsa loc de interpretări și care conținea mult adevăr.

Gândul la bunicii lui îl făcu să se întrebe dacă nu cumva ei știau mai multe despre părinții lui adevărați. Îndoielile cu privire la identitatea părinților săi biologici îl făceau să se simtă pierdut, ca într-un vis în care cazi de pe o culme. Dacă fusese mințit în această privință, poate că mai fusese mințit și în altele.

Hotărî să îi întrebe pe bunici. Cum era duminică, putea să facă asta chiar atunci. Cu prima ocazie care se ivi, se ridică de la masă și urcă dealul până pe Wellington Row.

Se gândi că ei ar fi putut nega totul dacă îi întreba direct care era adevărul: era sau nu fiul lui Maud? Poate că o abordare mai pe ocolite avea să dea mai multe roade.

Îi găsi în bucătărie. Pentru ei, duminica era Ziua Domnului și era dedicată religiei, așa că nu citeau presa și nici nu ascultau radioul. Însă se bucurară să îl vadă, iar Bunica îi făcu ceai, ca de obicei.

Lloyd începu:

— Aș dori să aflu mai multe despre tatăl meu adevărat. Mama mi-a zis că Teddy Williams a fost în regimentul pușcașilor galezi. Voi știți asta?

Bunica rosti:

— Of, de ce vrei să dezgropi trecutul? Bernie este tatăl tău.

Lloyd nu o contrazise.

— Bernie Leckwith mi-a fost ca un adevărat tată, nimic de spus.

Bunicul încuviință.

— Evreu, într-adevăr, dar un om bun, nu încape îndoială.

Își închipuia că dădea dovadă de multă mărinimie și toleranță spunând asta. Lloyd îi trecu cu vederea remarca.

— Sunt curios, totuși. L-ați cunoscut pe Teddy Williams?

Bunicul păru să se mânie brusc:

— Nu, rosti el cu obidă. Și mare ne-a fost amarul.

Bunica adăugă:

— El a venit la Tŷ Gwyn ca valet al unui musafir. Nici nu am știut că îi căzuse cu tronc mamei tale până nu s-a dus la Londra ca să se mărite cu el.

— De ce nu v-ați dus la nuntă?

Rămaseră amândoi tăcuți. Apoi, Bunicul rosti:

— Spune-i adevărul, Cara. Minciunile nu duc la nimic bun.

— Mama ta a căzut în ispită, zise Bunica. După ce valetul a plecat de la Tŷ Gwyn, a descoperit că rămăsese grea.

Lloyd bănuia asta deja și suspecta că acesta era motivul eschivărilor ei.

— Bunicul tău s-a mâniat foarte tare, adăugă Bunica.

— Prea tare, recunosc Bunicul. Am uitat că Iisus a spus: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați”. Păcatul ei a fost preacurvia, al meu a fost trufia.

Lloyd observă cu uimire lacrimile din ochii albaștri ai bunicului său.

— Dumnezeu a iertat-o, dar eu nu am putut decât peste mult timp. Însă ginerele meu murise deja pe front, în Franța.

Lloyd era și mai năucit decât până atunci. Avea de-a face cu o variantă la fel de amănunțită, ușor diferită de cea pe care i-o zisese mama lui și complet diferită de ipoteza lui Daisy. Oare Bunicul plângea după un ginere care nu existase niciodată?

Insistă:

— Și familia lui Teddy Williams? Mama mi-a spus că era din Swansea. Probabil că avea părinți, frați, surori...

Bunica spuse:

— Mama ta nu a vorbit niciodată despre familia lui. Cred că îi era rușine. Oricare ar fi fost motivul, nu voia să știe de ei. Și nu era treaba noastră să o contrazicem în privința asta.

— Dar așa putea avea încă doi bunici în Swansea! Și unchi, mătuși și veri pe care nu i-am cunoscut niciodată.

— Așa este, rosti Bunicul. Însă noi nu știm.

— Dar mama trebuie să știe.

— Probabil că da.

— O voi întreba pe ea, atunci, zise Lloyd.

(IV)

Daisy era îndrăgostită.

Acum știa că nu mai iubise pe nimeni înainte de Lloyd. Nu îl iubise niciodată cu adevărat pe Boy, deși el o înnebunise la un moment dat. În ceea ce-l privește pe bietul Charlie Farquharson,

putea spune cel mult că ținuse la el. Crezuse că dragostea era un lucru pe care îl putea dăruia oricui poftea ea și că principala ei responsabilitate era să aleagă cu dibăcie. Acum știa că se înșelase amarnic. Dibăcia nu avea nimic de-a face cu asta și nici nu era vorba de vreo alegere. Dragostea era un cutremur.

Viața sa era pustie, cu excepția celor două ceasuri pe care le petrecea cu Lloyd seară de seară. Restul zilei trecea în anticiparea acelor clipe; noaptea – în memorarea lor.

Lloyd era perna pe care își odihnea obrazul. Era prosopul cu care își ștergea sânii când ieșea din cadă. Era degetul pe care îl băga în gură când cădea pe gânduri.

Cum putuse să îl ignore vreme de patru ani? Iubirea vieții ei îi apăruse în cale la balul de la Trinity și tot ce remarcase ea era că purta haine de împrumut! De ce nu-l luase în brațe ca să-l sărute și de ce nu insistase să se căsătorească de îndată?

Probabil că el simțise asta de la bun început. Probabil că se îndrăgostise de ea la prima vedere. O implorase să îl uite pe Boy. „Renunță la el, îi zisese el în noaptea aceea în care merseseră la teatrul de varietăți Gaiety. Fii iubita mea.” Iar ea râsese de el. Însă el înțelesese adevărul chiar dacă ea fusese orbită.

Și totuși, instinctul o împinsese să îl sărute pe trotuarul din Mayfair, în penumbra dintre două felinare. Pe atunci i se păruse un simplu capriciu; în realitate însă, fusese cel mai inteligent lucru pe care îl făcuse vreodată, pentru că astfel îi dobândise devotamentul.

Acum, la Tŷ Gwyn, ea nu voia să se gândească la ce avea să se întâmple pe viitor. Trăia de pe o zi pe alta, simțind că plutește și zâmbind fără motiv. Promise o scrisoare din Buffalo de la mama ei, care își făcea griji în privința sănătății ei și a stării sale de spirit de după pierderea sarcinii, iar ea îi scrisese ca să o liniștească. Olga îi spicuisese și dintre ultimele noutăți: Dave Rouzrokh murise în Palm Beach; Muffie Dixon se măritase cu Philip Renshaw; soția senatorului Dewar, Rosa, scrisese un bestseller intitulat *În spatele scenei la Casa Albă*, cu fotografii făcute de Woody. Cu o lună în urmă, asemenea vești i-ar fi stârnit dorul de casă; acum o interesau doar vag.

Se întrista numai când se gândea la copilul pe care îl pierduse. Durerea trecuse aproape imediat, iar sângerarea se oprise după o săptămână, însă pierderea o marcase. Nu mai

plângea când își amintea, dar uneori rămânea cu privirea pierdută în zare, gândindu-se dacă ar fi fost băiat sau fată și cum ar fi arătat; apoi realiza șocată că nu se clintise vreme de un ceas.

Venise primăvara, așa că mergea la plimbare pe versanții vântoși, cu cizme impermeabile în picioare și cu o pelerină de ploaie pe ea. Câteodată, după ce se asigura că nu o puteau auzi decât oile, striga cât o țineau plămâni: „Îl iubesc!”

O îngrijora reacția lui la întrebările pe care i le pusese ea cu privire la părinții săi. Poate că greșise abordând subiectul; nu făcuse decât să îl întristeze. Însă motivul ei era întemeiat: mai devreme sau mai târziu, adevărul urma probabil să iasă la iveală și era mai bine să auzi asemenea lucruri din gura unei persoane dragi. Năuceala lui îndurerată o emoționase și o făcuse să îl iubească și mai mult.

Apoi, el o anunțase că a obținut o permisie. Avea să meargă într-o stațiune de pe coasta sudică, numită Bournemouth, ca să participe la conferința anuală a Partidului Laburist, în cel de-al doilea week-end din mai, care se suprapunea cu o sărbătoare britanică, Whitsun.

Urma să vină și mama lui la Bournemouth, îi zisese el, așa că era o bună ocazie să o întrebe despre părinții săi adevărați; lui Daisy i se păru că era nerăbdător, dar și temător, totodată.

Lowther nu i-ar fi acordat permisia, cu siguranță, însă Lloyd vorbise cu colonelul Ellis-Jones încă din martie, când fusese repartizat la acest curs, iar colonelul îl învoise, fie pentru că-l simpatiza pe el, fie pentru că simpatiza partidul. În orice caz, Lowther nu mai putea face nimic în această privință. Firește, dacă germanii invadau Franța, nimeni nu mai putea pleca în permisie.

În mod straniu, Daisy era speriată de gândul că Lloyd ar fi putut pleca din Aberowen fără să afle că ea îl iubea. Nu știa sigur de ce, dar trebuia să-i mărturisească înainte de plecare.

Lloyd urma să plece miercuri și să se întoarcă peste șase zile. Printr-o coincidență, Boy o anunțase că avea să vină în vizită miercuri seară. Daisy se bucura, fără să-și dea seama de ce, că cei doi bărbați nu aveau să fie acolo în același timp.

Hotărî să îi mărturisească lui Lloyd dragostea ei marți, în ajunul plecării sale. Nu avea habar ce urma să-i spună soțului ei, a doua zi.

Când își imagină conversația pe care urma să o aibă cu Lloyd, realizează că el avea să o sărute, iar sărutul avea să le trezească pasiunea, astfel încât aveau să facă dragoste. Și apoi aveau să-și petreacă noaptea îmbrățișați.

Acest gând îi readuse în atenție nevoia de discreție. Pentru binele lor, Lloyd nu trebuia să fie văzut ieșind din camera ei de dimineață. Lowthie avea deja unele bănuieli: își dădea seama de asta din atitudinea lui față de ea, atitudine dezaprobatoare și ușor ofensată, de parcă el ar fi trebuit să-i pice cu tronc, nu Lloyd.

Ce bine ar fi fost dacă s-ar fi putut întâlni cu Lloyd în altă parte pentru această conversație crucială! Își aminti de dormitoarele nefolosite din aripa de vest și își ținu răsuflarea. El putea pleca în zori și, dacă l-ar fi văzut cineva, nu ar fi avut de unde să știe că fuseseră împreună. Ea putea ieși mai târziu, îmbrăcată cuviincios, pretinzând că era în căutarea vreunui obiect pierdut, vreun tablou sau ceva de genul ăsta. De fapt, se gândi ea, dezvoltând minciuna pe care avea să o spună la nevoie, putea să ia un obiect din camera de vechituri și să-l ducă în dormitor din vreme, ca să-l poată folosi pentru a-și proba spusele.

Martți, la ora nouă, când toți cadeții erau la cursuri, ea străbătu holul de la etaj, ducând un set de sticlute de parfum cu capace din argint mat și o oglinjoară asortată. Se simțea deja vinovată. Covorul fusese strâns, astfel încât pașii ei răsunau pe parchet, anunțând parcă sosirea unei femei ușoare. Din fericire, nu era nimeni în dormitoare.

Se duse în Apartamentul cu Gardenii, folosit (din câte își amintea ea) drept depozit pentru așternuturile de pat. Pe hol nu era nimeni care să o vadă intrând. Închise repede ușa în urma sa. Gâfâia. „Nu am făcut nimic încă”, își zise în sinea ei.

Avusese dreptate: în toată camera, pe lângă tapetul cu gardenii, erau vrafuri ordonate de cearșafuri, pături și perne, înfășurate în huse din pânză aspră de bumbac și legate cu sfori, ca niște colete.

Camera mirosea a mucegai, așa că ea deschise o fereastră. Mobilierul original rămăsese încă acolo: un pat, o garderobă, un scrin, o masă de scris și o măsuță de toaletă cu trei oglinzi. Așeză sticlutele de parfum pe măsuța de toaletă, apoi făcu

patul, folosind niște așternuturi dintre cele depozitate acolo. Cearsăfurile erau reci.

„Acum am făcut ceva, se gândi ea. Am făcut patul pentru iubitul meu și pentru mine.”

Se uită la pernele albe și la păturile roz, cu marginile lor de satin, și se văzu cu ochii minții în brațele lui Lloyd, sărutându-l cu o patimă arzătoare. Gândul o excită atât de mult, încât simți cum i se taie picioarele.

Auzi pași pe hol, răsunând pe parchet precum pașii ei, ceva mai devreme. Cine să fi fost oare? Poate că era Morrison, bătrânul lacheu, ducându-se să verifice vreo streășină înfundată sau vreo fereastră crăpată. Așteptă, cu inima bubuindu-i sub povara rușinii, în vreme ce pașii se apropiară, apoi se pierdură în depărtare.

Sperietura îi mai potoli entuziasmul și îi domoli arșița din suflet. Aruncă o ultimă privire împrejur și plecă.

Nu era nimeni pe hol.

Porni, însoțită de zgomotul ritmic al pantofilor săi; însă acum nu mai dădea deloc de bănuț. Putea să meargă oriunde voia; era mai îndreptățită decât oricine altcineva să se afle acolo; era în casa ei; soțul ei era moștenitorul aceluia loc.

Soțul pe care plănuse cu atâta meticulozitate să îl înșele.

Știa că ar fi trebuit să fie paralizată de frică și de vinovăție, dar în realitate abia aștepta s-o facă, fiind cu totul mistuită de patimă.

Acum nu mai trebuia decât să-l anunțe pe Lloyd. Trecuse pe la ea în noaptea de dinainte, ca de obicei; însă nu îi putuse spune nimic atunci, căci el ar fi insistat ca ea să-i explice pe loc despre ce era vorba, iar ea i-ar fi mărturisit totul și l-ar fi primit în patul său, dând astfel peste cap tot planul. Așa că trebuia să prindă astăzi un moment în care să-i vorbească.

În mod normal nu îl vedea în timpul zilei decât întâmplător, pe hol sau la bibliotecă. Cum putea să dea de el? Urcă pe scările din spate până în mansardă. Cadeții nu erau în camerele lor, dar în orice clipă putea apărea unul dintre ei, venit după ceva uitat prin odaie. Trebuia să se miște repede.

Intră în camera lui Lloyd. Îi putea simți mirosul. Nu știa exact ce aromă era. Nu văzu nicio sticlută de apă de colonie prin odaie, însă lângă briciul său era un borcănel cu gel de păr. Îl deschise și inspiră: da, asta era, citrice și mirodenii. Oare era

înfumurat? Poate că da, măcar un pic. De obicei arăta foarte elegant, chiar și atunci când era în uniformă.

Îi va lăsa un răvaș. Pe măsuța de toaletă era un bloc de foi de scris. Îl deschise și rupse o foaie. Se uită împrejur, căutând ceva cu care să scrie. El avea un stilou negru gravat cu numele său, însă îl folosea la cursuri ca să-și ia notițe. Găsi un creion în sertarul de sus.

Ce-ar fi putut să-i scrie? Trebuia să fie cu băgare de seamă, în caz că ar fi citit altcineva răvașul. În cele din urmă scrisse doar: „Biblioteca”. Lăsă blocul deschis pe măsuță, ca să se asigure că-l va vedea. Apoi plecă.

Nu o văzu nimeni.

Probabil că el avea să treacă prin cameră la un moment dat, poate ca să își umple stiloul cu cerneală din călimară. Atunci avea să vadă răvașul și să vină la ea.

Se duse să-l aștepte în bibliotecă.

Dimineața trecu greu. Citea literatură victoriană – acei autori păreau să înțeleagă întocmai ce simțea ea acum –, însă astăzi nu se putea concentra asupra doamnei Gaskell, așa că își petrecu o mare parte din timp uitându-se pe fereastră. Era mai și în mod normal întreg domeniul ar fi trebuit să fie acoperit cu nenumărate flori de primăvară, care mai de care mai frumoase, dar majoritatea grădinarilor se înrolaseră în armată, iar cei rămași acasă cultivau legume, nu flori.

Câțiva cadeți veniră la bibliotecă cu câteva minute înainte de ora 11, așezându-se în fotoliile verzi de piele cu caietele în mâini, însă Lloyd nu se afla printre ei.

Ultimul curs de dimineață se termina la 12:30, din câte știa ea. În acel moment militarii se ridicară și ieșiră din bibliotecă, dar Lloyd tot nu apăru.

„Până acum trebuia să fi ajuns în cameră, se gândi ea, măcar ca să-și lase cărțile și să se spele pe mâini în baia alăturată.”

Minutele se scurgeau, apoi se auzi gongul bătând de prânz.

Și atunci el intră în încăpere, iar ea simți cum îi crește inima de bucurie.

Părea îngrijorat.

— Doar ce ți-am citit răvașul, zise el. Te simți bine?

Primul său gând era mereu la ea. Problemele ei nu i se păreau sâcâitoare, ci vedea în ele un prilej de a o ajuta, prilej de care nu

ezita să profite. Niciun bărbat nu ținuse la ea atât de mult, nici măcar tatăl ei.

— Totul este bine, rosti ea. Știi cum arată o gardenie?

Toată dimineața își repetase în gând ce voia să-i spună.

— Cred că da. Seamănă cu un trandafir. De ce?

— În aripa de vest se află un loc care se numește Apartamentul cu Gardenii. Are o gardenie albă pictată pe ușă și este folosit momentan ca depozit pentru așternuturi. Crezi că-l poți găsi?

— Desigur.

— Hai să ne întâlnim acolo diseară. La ora obișnuită la care vii la mine.

El o fixă cu privirea, încercând să-și dea seama ce se întâmpla.

— Bine, voi veni, zise el. Dar de ce?

— Vreau să-ți spun ceva.

— Foarte bine, rosti el, cu o expresie nedumerită pe chip.

Ea intuia ce-i trecea prin cap. Era entuziasmat de gândul că ea i-ar fi putut propune o întâlnire romantică, însă pe de altă parte credea că își face iluzii deșarte.

— Du-te la prânz, îi zise ea. El șovăia, așa că ea insistă: Ne vedem diseară.

— De-abia aștept, spuse el, apoi ieși din încăpere.

Ea se întoarse în apartamentul său. Maisie, care nu era o bucătăreasă prea grozavă, îi preparase un sandvici cu două felii de pâine și o bucată de jambon. Daisy era mult prea agitată însă: nu ar fi putut mânca nimic nici de-ar fi fost înghețată de piersici.

Se întinse în pat ca să se odihnească. Gândurile îi zburau către noaptea ce urma, fiind atât de explicite, încât o făceau să se fâstâcească. Învățase multe taine ale sexului de la Boy, care era foarte experimentat când venea vorba de femei, așa că știa cam ce le place bărbaților. Voia să facă totul cu Lloyd, să-i sărute fiecare părțică a trupului, să facă ceea ce Boy numea *soixante-neuf*, să-i înghită sămânța. Gândurile erau atât de incitante, încât doar prin puterea voinței izbuti să-și înfrâneze pornirea de a se satisface singură.

Bău o ceașcă de cafea la ora cinci, apoi se spală pe cap și făcu o baie prelungită, răzându-se la subsuori și în zona

pubiană. Se șterse cu prosopul și se masă peste tot cu cremă de corp. Se dădu cu parfum și începu să se îmbrace.

Își schimbă lenjeria intimă. Încercă toate rochiile. Îi plăcea cum arăta în cea cu dungi albe-albastre, însă aceasta avea năsturei în partea din față și i-ar fi luat o veșnicie să-i descheie pe toți, iar ea știa că-și va dori să se dezbrace cât mai repede. „Gândesc ca o târfă”, realiză ea, fără să știe dacă asta ar fi trebuit să o distreze sau să-i provoace rușine. În cele din urmă alese o rochie simplă din cașmir verde, lungă până la genunchi, care-i scotea în evidență picioarele atrăgătoare.

Se privi în oglinda îngustă de pe interiorul ușii șifonierului. Arăta bine.

Tocmai se așezase pe marginea patului ca să-și tragă dresurile, când intră Boy.

Daisy simți că o ia cu leșin. Dacă nu ar fi stat jos, probabil că s-ar fi prăbușit. Se holbă la el, nevenindu-i a crede.

— Surpriză! rosti el vesel. Am venit cu o zi mai devreme.

— Da, izbuti ea să îngaime când își recăpătă glasul. Surpriză.

El se aplecă și o sărută. Ei nu-i plăcuse niciodată să-i simtă limba, fiindcă aceasta avea mereu gust de băutură și de trabuc. El nu părea să fie deranjat de inconfortul ei – de fapt, părea chiar să-i facă plăcere să o silească oarecum. Însă acum, din vinovăție, îl sărută și ea franțuzește.

— Măi, măi! zise el când se opri ca să-și tragă suflarea. Ce neastâmpărată ești!

„O, nici n-ai idee, se gândi Daisy; cel puțin, sper că așa stau lucrurile.”

— Exercițiul a fost devansat cu o zi, îi explică el. Nu am mai avut timp să te anunț.

— Deci rămâi peste noapte, spuse ea.

— Da.

Iar Lloyd pleca dimineată.

— Nu pari foarte încântată, remarcă Boy. Se uită la rochia ei și adăugă: Îți făcuseși alte planuri?

— Ce planuri să-mi fac? rosti ea, încercând să-și recapete cumpătul. Să mă duc la crâșmă sau ce? întrebă ea sarcastic.

— Că tot veni vorba... hai să bem ceva.

Ieși apoi din cameră ca să caute băutură.

Daisy își îngropă fața în palme. Cum era posibil așa ceva? Planul îi fusese dat peste cap. Trebuia să găsească o cale prin

care să-l avertizeze pe Lloyd. Și nu putea să-i mărturisească dragostea pe care i-o purta, acum că Boy era aici.

Își zise că era o simplă amânare. Era vorba doar de câteva zile: el urma să se întoarcă marți. Așteptarea avea să fie agonizantă, dar avea să îndure, fără ca dragostea să i se știrbească în vreun fel. Însă, chiar și așa, tot îi venea să plângă de ciudă.

După ce-și puse dresurile și pantofii, se duse în salonaș.

Boy găsise o sticlă de scotch și două pahare. Gustă și ea ca să-i facă pe plac. El spuse:

— Văd că fata aia face musaca de pește la cină. Mor de foame. Se pricepe la gătit?

— Nu prea. Dar face mâncare comestibilă, mai ales dacă ți-e foame.

— Eh, măcar am whisky berechet, rosti el, turnându-și încă un pahar.

— Ce-ai mai făcut?

Ținea neapărat să-l facă să vorbească, pentru a nu fi nevoită să deschidă ea gura.

— Ai zburat în Norvegia?

Germanii erau pe punctul de a repurta acolo prima victorie terestră din război.

— Slavă Domnului, nu! Este un dezastru. Se anunță o mare dezbatere în Camera Comunelor diseară.

Începu apoi să-i descrie greșelile comise de comandanții britanici și francezi.

Când cina fu gata, Boy coborî în pivniță ca să aducă niște vin. Era o ocazie ca Daisy să îl avertizeze pe Lloyd. Însă unde putea fi? Se uită la ceasul de la mână. Era ora șapte și jumătate. Asta însemna că lua cina la popotă. Nu putea intra acolo ca să-i șoptească la ureche în timp ce el stătea la masă cu ceilalți ofițeri: ar fi fost ca și cum ar fi strigat în gura mare că sunt amanți. Oare exista vreo cale să-l scoată de acolo? Își bătu capul în căutarea unei soluții, dar – până să găsească vreuna – Boy se întoarse triumfător, aducând o sticlă de Dom Pérignon din 1921.

— Primul an în care au produs soiul ăsta, zise el. Moment istoric.

Se așezară la masă și mâncară musacaua lui Maisie. Daisy bău o cupă de șampanie, dar nu avu deloc poftă de mâncare. Își

plimbă mâncarea prin farfurie, încercând să nu dea de bănuț. Boy își mai puse o porție.

La desert, Maisie le servi compot de piersici cu lapte condensat.

— Războiul nu-i priește defel bucătăriei britanice, remarcă Boy.

— Nu era cine știe ce de capul ei nici înainte, comentă Daisy, încercând în continuare să salveze aparențele.

Lloyd trebuie că ajunsese deja în Apartamentul cu Gardenii. Oare ce avea să facă dacă ea nu reușea să-i dea de veste? Oare avea să o aștepte acolo toată noaptea, sperând ca ea să apară la un moment dat? Oare avea să se lase păgubaș la miezul nopții, întorcându-se în patul său? Sau avea să coboare și să o caute acolo? Ar fi fost o situație jenantă.

Boy scoase un trabuc imens și îl fumă satisfăcut, înmuind din când în când capătul neaprinș într-un pahar cu coniac. Daisy încerca să găsească un pretext pentru a urca la etaj, dar nu-i veni nicio idee. Ce pretext ar fi putut găsi ca să se ducă la ora aceea târzie în sectorul cadeților?

Nu-i venise încă nicio idee în minte când el își stinse trabucul și-i spuse:

— A cam venit vremea să ne culcăm. Vrei să mergi la baie mai întâi?

Neștiind ce altceva să facă, ea se ridică și trecu în dormitor. Își scoase încet hainele pe care le îmbrăcase cu atâta grijă pentru Lloyd. Se spală pe față și-și trase pe ea cea mai neatrăgătoare cămașă de noapte. Apoi urcă în pat.

Boy era destul de cherchelit când se băgă sub pătură alături de ea, dar cheful de sex nu-i dispăruse. Ideea însăși o oripila.

— Îmi pare rău, rosti ea. Doctorul Mortimer mi-a spus că nu pot întreține relații sexuale vreme de trei luni.

Nu era adevărat. Mortimer îi zisese că putea să-și reia viața sexuală de îndată ce se oprea sângerarea. Se simțea cumplit de necinstită. Plănuise să o facă cu Lloyd în seara aceea.

— Poftim? exclamă Boy indignat. De ce?

Ea improviză:

— Dacă ne grăbim, se pare că ar fi afectate șansele ca eu să rămân însărcinată din nou.

Asta îl convinse. Își dorea cu disperare un moștenitor.

— Am înțeles, rosti el, întorcându-i spatele.

Peste un minut deja adormise.

Daisy rămase trează, cu gândurile gonindu-i prin minte. Oare se putea furișa acum? Trebuia să se îmbrace – nici nu se punea problema să umble prin casă în cămașă de noapte. Boy dormea buștean, dar se trezea des ca să meargă la baie. Dacă făcea asta exact când ea era plecată și o vedea întorcându-se cu toate hainele pe ea? Ce poveste ar mai fi putut născoci astfel încât el să o creadă? Toată lumea știa că exista doar un singur motiv pentru care o femeie ar fi hălăduit noaptea printr-un conac.

Lloyd trebuia să sufere. Suferea și ea cu el, închipuindu-și-l singur și dezamăgit în odaia aceea cu mucegai. Oare avea să se întindă cu uniforma pe el, adormind așa? Avea să i se facă frig dacă nu se învelea cu o pătură. Oare avea să presupună că se ivise ceva neașteptat sau avea să creadă că ea îl lăsase dinadins cu buza umflată? Poate că avea să fie dezamăgit, supărându-se apoi pe ea.

Lacrimile începură să i se prelingă pe obraji. Boy sforăia, așa că nu avea să afle niciodată.

Ațipi abia la ceas târziu în noapte, visând că încerca să prindă un tren și că întârzia din cauza unor mărunțișuri caraghioase: taxiul o dusesse în locul nepotrivit, fusesse nevoită să meargă cale lungă pe jos cu valiza, nu-și mai găsisse biletul și, când ajunsese pe peron, descoperise că avea să călătorească într-o diligentă demodată cu care urma să facă zile bune până la Londra.

Când se trezi din vis, Boy era în baie, bărbierindu-se.

Era descumpănită. Se trezi și se îmbracă. Maisie le pregăti micul dejun, iar Boy mâncă ouă, costiță și pâine cu unt. Isprăviră de mâncat la ora nouă. Lloyd îi zisese că pleacă la nouă. Poate că era pe hol chiar acum, cu valiza în mână.

Boy se ridică de la masă și se duse la baie, luându-și și ziarul cu el. Daisy îi știa tabieturile de dimineață: avea să stea acolo vreo cinci-zece minute. Își reveni brusc din apatie. Ieși din apartament și țâșni în sus pe scări.

Lloyd nu era în sala de la intrare. Probabil că plecase deja. Simți cum o cuprinde deznădejdea.

Însă probabil că se ducea pe jos la gară: numai persoanele înstărite și cele infirme mergeau cu taxiul pe distanțe mai scurte de doi kilometri. Poate că reușea să-l prindă din urmă. Ieși pe ușa din față.

Îl văzu pe drum, la vreo patru sute de metri în față, pășind elegant, cu valiza în mână, și simți cum prinde curaj. Renunțând la orice precauție, o luă la fugă după el.

O furgonetă militară ușoară dintre cele poreclite Tilly se hurducăia pe drum în fața ei. Spre deznădejdea sa, vehiculul încetini când ajunse în dreptul lui Lloyd. „Nu!” exclamă Daisy, însă Lloyd era prea departe ca să o audă.

Își aruncă valiza în spatele mașinii și sări în cabină, lângă șofer.

Ea continuă să alerge, dar fără nicio speranță. Camioneta porni în trombă.

Daisy se opri. Rămase pe loc și urmări furgoneta ieșind pe poarta domeniului și făcându-se nevăzută. Încercă să-și înăbușe lacrimile.

După o clipă se răsuci și intră din nou în casă.

(V)

În drumul său spre Bournemouth, Lloyd se opri peste noapte la Londra; în seara de miercuri, 8 mai, se afla în galeria vizitatorilor din Camera Comunelor, urmărind dezbaterile care avea să decidă soarta premierului Neville Chamberlain.

Era ca și cum ar fi stat în galerie la teatru: scaunele erau tari și înghesuite, iar panorama ce se desfășura dedesubt era cât se poate de abruptă. Locul era plin ochi în seara aceea. Lloyd și tatăl său vitreg, Bernie, obținuseră cu mare greutate bilete, doar datorită influenței mamei sale, Ethel, aflată și ea în sala ticsită, dar în rândurile deputaților laburiști, alături de unchiul Billy.

Lloyd nu avusese încă ocazia să o întrebe despre părinții săi adevărați: toată lumea era cu gândul la criza politică. Atât Lloyd, cât și Bernie voiau ca Chamberlain să demisioneze. Politicianul care încercase să ia cu frumosul fascismul nu mai avea credibilitate ca lider în război, iar dezastrul din Norvegia subliniasse acest lucru cu vârf și îndesat.

Dezbaterile începuse în seara precedentă. Chamberlain fusese atacat virulent, nu doar de către deputații laburiști, ci și de către cei din tabăra lui, îi informase Ethel. Conservatorul Leo Amery îi citase din Cromwell: „Ați stat prea mult aici pentru cât de puțin bine ați înfăptuit. Plecați, vă cer, și să terminăm odată!

Plecați, pentru Dumnezeu!” Venind din partea unui coleg, era un discurs crud, iar senzația fu accentuată de corul ce îl însoți din ambele părți ale sălii: „Adevărat, adevărat!”

Mama lui Lloyd și celelalte deputate se adunaseră în propria lor sală din Palatul Westminster, convenind să forțeze votul. Bărbații nu le putură opri, așa că aleseră să li se alăture în această solicitare. Când se făcu anunțul miercuri, dezbateră se transformă într-un scrutin de validare pentru Chamberlain. Premierul acceptă provocarea și – într-un gest care lui Lloyd i se părea că trădează slăbiciunea – făcu apel la prietenii săi pentru a rămâne alături de el.

Atacurile continuă și în seara aceea. Lloyd le savura din plin. Îl detesta pe Chamberlain din cauza politicii pe care o adoptase în cazul Spaniei. Vreme de doi ani, din 1937 până în 1939, Chamberlain continuase să predice „neintervenționismul” Marii Britanii și al Franței, în timp ce Germania și Italia trimiteau tot mai multe arme și trupe forțelor rebele, iar ultraconservatorii americani îi vindeau combustibil și camioane lui Franco. Dacă era să numească un politician britanic responsabil pentru crimele în masă comise acum de Franco, acesta era Neville Chamberlain.

— Și totuși, îi atrase atenția Bernie lui Lloyd într-o pauză, nu Chamberlain este vinovat pentru catastrofa din Norvegia. Winston Churchill este Lordul Amiral, iar mama ta spune că el este cel care a insistat pentru declanșarea invaziei. După toate pocinoagele pe care le-a făcut Chamberlain – Spania, Austria, Cehoslovacia –, ar fi culmea să fie înlăturat de la putere pentru ceva de care nu se face vinovat.

— Totul trebuie să se spargă în capul premierului, replică Lloyd. Asta înseamnă să fii conducător.

Bernie zâmbi pieziș, iar Lloyd intui ce-i trecea prin cap: tinerii erau prea vehemenți, văzând totul în alb și negru. Însă, spre cinstea lui, Bernie nu-și rosti gândul cu glas tare.

Dezbateră era zgomotoasă, dar sala se cufundă în tăcere când se ridică să ia cuvântul fostul prim-ministru, David Lloyd George. Lloyd fusese numit după el. În vârstă de 77 de ani acum, un om de stat bătrân și cu părul alb, bărbatul vorbea cu autoritatea celui care câștigase Marele Război.

Fu necruțător.

— Aici nu-i vorba de cine îi sunt prieteni domnului premier, zise el, subliniind un fapt evident cu un sarcasm nimicitor. Chestiunea este mult mai complicată de-atât.

Lloyd se bucură din nou când auzi corul de aprobări ridicându-se atât din tabăra opoziției, cât și din cea a conservatorilor.

— Ne-a cerut să facem sacrificii, continuă Lloyd George, cu accentul său nazal de galez din nord ce părea să-i ascută și mai mult tonul disprețuitor. Nu există o contribuție mai mare pentru obținerea victoriei în acest război decât renunțarea domniei sale la funcție.

Opoziția izbucni în strigăte de aprobare, iar Lloyd o văzu pe mama sa scandând în rând cu ceilalți.

Churchill vorbi în încheierea dezbaterii. Era un orator la fel de iscusit ca Lloyd George și Lloyd se temea ca nu cumva talentul lui să-l salveze pe Chamberlain. Însă sala îi era potrivnică, întrerupându-l și huiduindu-l uneori atât de zgomotos, încât îi acoperea discursul.

La ora 11 seara, când se așeză, începu votul.

Sistemul de vot era greoi. În loc să-și ridice mâinile sau să își noteze opțiunea pe bucăți de hârtie, parlamentarii trebuiau să iasă din sală, pentru a fi numărați în vreme ce treceau prin două holuri diferite, unul pentru DA, celălalt pentru NU. Acest proces dura 15-20 de minute. Nu putea fi conceput decât de bărbați care nu aveau mai nimic de făcut, susținea Ethel. Era convinsă că avea să fie modernizat în curând.

Lloyd aștepta ca pe ace. Înălțurarea lui Chamberlain i-ar fi produs o satisfacție nemaipomenită, dar nu era nici pe departe o certitudine.

Ca să-și ia gândul de la asta, se concentră asupra lui Daisy, lucru pe care îl făcea mereu cu plăcere. Ce ciudate fuseseră ultimele 24 de ore pe care le petrecuse la Tŷ Gwyn: mai întâi răvașul cu un singur cuvânt scris pe el - „Biblioteca”; apoi, conversația purtată în grabă, cu invitația ei ademenitoare în Apartamentul cu Gardenii; apoi, o noapte întreagă în frig, plictiseală și confuzie, în așteptarea unei femei care nu mai venise. Rămăsese acolo până la șase dimineața, nefericit, dar nedorind să renunțe la speranță până în momentul în care fusese nevoit să se spele, să se bărbierească, să-și schimbe hainele și să-și facă bagajul pentru plecare.

Era clar că se ivise ceva neașteptat sau că ea se răzgândise; însă ce intenționase ea oare în primă fază? Dorea să-i spună ceva. Oare voia să-i spună ceva cutremurător, care să justifice tot acest dramatism? Sau era ceva atât de trivial încât uitase cu totul de el și de întâlnire? Trebuia să aștepte până marțea următoare ca să o întrebe.

Nu le zisese alor săi că Daisy se afla la Tŷ Gwyn. Asta ar fi presupus să le explice care era relația lor acum și nu o putea face, pentru că nici el nu o înțelegea prea bine. Era oare îndrăgostit de o femeie măritată? Nu știa. Ea ce simțea oare pentru el? Nici asta nu știa. Cel mai probabil, se gândea, Daisy și cu el erau doi buni prieteni care rataseră șansa iubirii. Și nu voia să recunoască asta în fața nimănui, căci i se părea o finalitate insuportabilă.

Îl întrebă pe Bernie:

— Cine îi va lua locul lui Chamberlain dacă guvernul cade la vot?

— Toată lumea pariază pe Halifax.

Lordul Halifax era în prezent ministrul de externe.

— Nu! exclamă Lloyd indignat. Nu putem avea un conte drept premier în aceste clipe. Și oricum, el este adeptul aceleiași politici conciliatoare ca Chamberlain!

— Într-adevăr, recunoscui Bernie. Dar ce variante ar mai fi?

— Ce zici de Churchill?

— Știi ce-a spus Stanley Baldwin despre Churchill?

Baldwin, un conservator, fusese prim-ministru înaintea lui Chamberlain.

— „Când s-a născut Winston, o grămadă de ursitoare i-au umplut leagănul cu daruri - imaginație, elocvență, sânguință, abilitate - și la sfârșit a venit o ursitoare și a zis: «Nimeni nu poate fi înzestrat cu atâtea daruri», apoi l-a săltat din pătuț și l-a scuturat bine, făcându-l să-și piardă judecata și înțelepciunea.”

Lloyd zâmbi.

— Foarte mucalite vorbe, dar chiar așa să fie?

— Există un sâmbure de adevăr în ele! În războiul trecut el a fost responsabil pentru campania din Dardanele, care s-a încheiat cu o înfrângere usturătoare pentru noi. Acum tot el ne-a împins în aventura asta din Norvegia, un alt eșec răsunător. Este un orator iscusit, dar acțiunile sale dovedesc că are tendința de a visa cai verzi pe pereți.

Lloyd spuse:

— A avut totuși dreptate în privința necesității de a ne reînarma în anii '30 - când toată lumea se opunea acestei propuneri, inclusiv Partidul Laburist.

— Churchill ar fi în stare să ceară reînarmarea și în rai, când leul se va culca lângă miel.

— Eu cred că avem nevoie de cineva mai bătaios din fire. Ne trebuie un prim-ministru care să latre, nu unul care să scheaune.

— S-ar putea să ți se îndeplinească dorința! S-au întors cei care au numărat voturile.

Se anunță rezultatul votului: 280 pentru DA, 200 pentru NU. Chamberlain câștigase. Sala se cufundă într-o hărmălaie de nedescris. Susținătorii premierului izbucniră în urale, însă ceilalți îi strigară să-și dea demisia.

Lloyd era aprig dezamăgit.

— Cum se poate să-l mai vrea încă în funcție după tot ce s-a petrecut?

— Nu te grăbi să tragi concluzii, rosti Bernie, în timp ce premierul pleca și zgomotul se domolea.

Bernie începu să calculeze ceva cu creionul pe marginea unei ediții din *Evening News*.

— Guvernul are în mod normal o majoritate de vreo 240. Majoritatea asta a coborât până la 80 acum. Notă niște numere, adăugând și scăzând, apoi zise: După ce scădem numărul parlamentarilor absenți, tot mai rămân vreo 40 de susținători ai guvernului care au votat împotriva lui Chamberlain și alți 60 care s-au abținut. Iar asta e o lovitură cumplită pentru un prim-ministru - sunt 100 de colegi din partidul său care nu mai au încredere în el.

— Dar o să fie de ajuns ca să-l determine să demisioneze? zise Lloyd cu nerăbdare.

Bernie întinse mâinile în lături, într-un gest de predare.

— Asta nu știu, recunosc el.

(VI)

A doua zi, Lloyd, Ethel, Bernie și Billy plecară spre Bournemouth cu trenul.

Vagonul era plin cu delegați din întreaga Marea Britanie. Își petrecură tot drumul discutând despre dezbaterile din seara precedentă și despre viitorul premierului, cu accente dintre cele mai variate, de la cel contondent din Glasgow până la cel ușor cântat din East End. Nici acum Lloyd nu avu ocazia să îi pună întrebări mamei sale cu privire la subiectul care nu-i dădea pace.

La fel ca majoritatea delegaților, nici ei nu își permiteau să stea la hotelurile de lux de pe stânci, așa că se cazară la o pensiune de la marginea orașului. Seara se duseră toți patru la un local, așezându-se într-un colț mai retras, iar Lloyd profită de prilejul ivit.

Bernie cumpără un rând de băuturi. Ethel se întrebă cu voce tare ce mai făcea prietena ei Maud din Berlin: nu mai primise nicio veste de la ea, căci serviciul poștal fusese întrerupt din cauza războiului dintre Germania și Marea Britanie.

Lloyd sorbi din halba de bere, apoi rosti cu fermitate:

— Aș dori să aflu mai mult despre tatăl meu adevărat.

Ethel replică pe un ton aspru:

— Bernie este tatăl tău.

Iar se eschiva! Lloyd își înăbuși mânia pe care o simțea înălțându-se în el.

— Nu-i nevoie să-mi repeți asta, i-o întoarce el. Și nu-i nevoie să-i spun lui Bernie că îl iubesc ca pe un tată, deoarece el știe deja asta.

Bernie îl bătu ușor pe umăr, într-un gest stingher, dar sincer de afecțiune.

Lloyd continuă pe un ton insistent:

— Eu sunt însă curios să aflu mai multe despre Teddy Williams.

Billy zise:

— Trebuie să vorbim despre viitor, nu despre trecut - suntem în plin război.

— Întocmai, zise Lloyd. Deci vreau să primesc răspunsuri la întrebări chiar acum. Nu sunt dispus să aștept, pentru că voi pleca la luptă în curând și nu vreau să mor fără să știu.

Ethel nu vedea cum ar mai fi putut să-l refuze după un asemenea argument.

Spuse: „Știi tot ce-i de știut”, fără a putea însă să-l privească în ochi.

— Ba nu, nu știu, o presă el, străduindu-se să-și păstreze cumpătul. Unde sunt ceilalți bunici ai mei? Mai am și alți unchi, mătuși sau veri?

— Teddy Williams era orfan, răspuse Ethel.

— Și în ce orfelinat a crescut?

Ea izbucni iritată:

— De ce ești atât de încăpățânat?

Lloyd ridică și el tonul, la fel de nervos:

— Fiindcă semăn cu tine!

Bernie nu-și putu înăbuși un rânjel.

— Aici a nimerit-o, n-ai ce zice!

Lloyd nu era deloc amuzat.

— În ce orfelinat?

— S-ar putea să-mi fi spus, dar nu mai țin minte. În Cardiff, parcă.

Billy interveni:

— Vezi că atingi un punct sensibil, Lloyd, băiete. Bea-ți berea și hai să schimbăm subiectul.

Supărat, Lloyd zise:

— Și pentru mine este un punct sensibil, unchiule Billy, și m-am săturat să fiu mințit întruna.

— Hei, interveni Bernie, hai să nu vorbim de minciuni!

— Iartă-mă, tată, dar trebuie să spun ce am pe suflet. Lloyd ridică mâna ca să nu mai fie întrerupt, apoi continuă: Ultima oară când am întrebat-o, mama mi-a zis că familia lui Teddy Williams era din Swansea, dar că nu stăteau prea mult într-un loc din cauza slujbei tatălui său. Acum îmi zice că el a crescut într-un orfelinat din Cardiff. Una dintre aceste două povești este o minciună - dacă nu cumva chiar amândouă.

Ethel îl privi în sfârșit în ochi.

— Eu și Bernie ți-am dat să mănânci, te-am îmbrăcat și te-am trimis la școală și la universitate, izbucni ea pe un ton indignat. Nu ai de ce să te plângi.

— Și pentru asta vă voi fi mereu recunoscător și vă voi iubi mereu, replică Lloyd.

Billy zise:

— Dar ce s-a întâmplat de ai adus subiectul ăsta în discuție tocmai acum?

— Am făcut-o pentru că cineva mi-a spus ceva în Aberowen.

Mama lui nu răspunde, dar în ochi îi licări frica. „Cineva din Țara Galilor știe adevărul”, se gândi Lloyd.

Continuă pe același ton:

— Mi s-a spus că se prea poate ca Maud Fitzherbert să fi rămas însărcinată în 1914, iar copilul ei să treacă drept copilul tău, motiv pentru care ai primit și casa din Nutley Street.

Ethel pufni disprețuitor. Lloyd ridică mâna.

— Astfel s-ar explica două lucruri, rosti el. Primul: neobișnuita prietenie dintre tine și Lady Maud. Băgă mâna în buzunarul jachetei și zise: Și al doilea: această fotografie în care sunt eu însumi, doar că am favoriți.

Le arată imaginea. Ethel se holbă la poză fără să scoată vreo vorbă. Lloyd zise:

— Parcă aș fi eu, nu?

Billy spuse țâfnos:

— Da, Lloyd, *parcă*. Dar este limpede că nu ești, așa că nu mai arde gazul de pomană și spune-ne cine este omul acela.

— Este tatăl contelui Fitzherbert. Acum e vremea ca tu și mama să nu mai ardeți gazul de pomană. Sunt fiul lui Maud?

Ethel zise:

— Prietenia dintre mine și Maud a fost mai presus de orice o alianță politică. Aceasta s-a rupt când nu am mai căzut de acord asupra strategiei pentru sufragete și s-a reluat după un timp. Îmi place mult de ea, iar ea mi-a oferit șanse importante în viață, dar nu există nicio legătură secretă. Ea nu știe cine este tatăl tău.

— Bine, mamă, rosti Lloyd. Să zicem că aș putea crede asta. Dar această fotografie...

— Explicația asemănării...

Glasul i se poticni. Lloyd nu avea de gând să-i mai lase vreun răgaz.

— Haide, o presă el fără scrupule. Spune-mi adevărul.

Billy interveni din nou.

— Pe-asta nu ai nimerit-o, băiete, zise el.

— Serios? Atunci, ce-ar fi să mă lămurești dumneata?

— Nu se cade să fac eu una ca asta.

Era o recunoaștere implicită.

— Deci chiar *mințeari* mai devreme.

Bernie părea năucit. Îl întrebă pe Billy:

— Vrei să spui că toată tărăşenia asta cu Teddy Williams este o născocire?

Era limpede că şi el crezuse acea poveste în toţi anii care trecuseră, la fel ca Lloyd.

Billy nu răspunse.

Se uitară toţi trei la Ethel.

— Of, la naiba! răbufni ea. Tata are o vorbă: „Poţi fi sigur că păcatele te vor ajunge din urmă”. Ei bine, dacă tot mi-ai cerut să-ţi spun adevărul, o să-l afli acum, deşi n-o să-ţi placă defel.

— Pune-mă la încercare, rosti Lloyd sfidător.

— Nu eşti copilul lui Maud, îi zise ea. Eşti al lui Fitz.

(VII)

A doua zi, vineri, 10 mai, Germania invadează Olanda, Belgia şi Luxemburg.

Lloyd auzi ştirea la radio pe când se așeza la micul dejun servit la pensiune, împreună cu părinții săi şi cu unchiul Billy. Nu era mirat: toți cei din armată considerau invazia iminentă.

Era mult mai uluit din cauza dezvăluirilor din seara precedentă. Rămăsese treaz ceasuri bune în acea noapte, supărat că fusese mințit atâta amar de vreme, descumpănit că era fiul unui aristocrat conciliator de dreapta care, pe deasupra și în mod bizar, mai era și socrul fermecătoarei Daisy.

— Cum te-ai putut îndrăgosti de el? o întrebase el pe mama lui.

Replica ei fusese ascuțită:

— Nu fi ipocrit! Și tu erai înnebunit după americanca aia bogată, iar ea avea simpatii de dreapta atât de pronunțate, încât s-a măritat cu un fascist.

Lloyd dădu să se apere, susținând că situația lui era diferită, dar realizează repede că era identică. Oricare ar fi fost relația sa actuală cu Daisy, nu încăpea îndoială că fusese îndrăgostit de ea cândva. Iubirea nu era logică. Dacă el putea să cadă pradă unei pasiuni iraționale, la fel putea păți și mama sa; unde mai pui că avuseseră aceeași vârstă când li se întâmplase asta.

El îi reproșase că nu îi spusese adevărul de la început, dar ea avea argumente care îi susțineau această decizie.

— Cum ai fi reacționat tu, un băiețel pe-atunci, dacă ți-aș fi zis că ești fiul unui om cu stare, al unui conte? Cât de mult ți-ar fi luat până să te lauzi cu asta în fața colegilor de școală? Gândește-te cum ar fi răs ei de plăsmuirea ta copilărească. Gândește-te cum te-ar fi urât pentru că le erai superior.

— Dar mai târziu...

— Nu știi, rosti ea istovită. Pur și simplu nu am găsit niciodată momentul potrivit.

La început, Bernie se albise din cauza șocului, dar își revenise curând după aceea, redevenind același tip flegmatic pe care îl știau. Spusese că înțelegea de ce Ethel nu-i dezvăluise adevărul. „Un secret împărtășit nu mai este tocmai un secret.”

Lloyd se întrebă care era acum relația mamei sale cu contele.

— Bănuiesc că îl vezi mai tot timpul la Westminster.

— Doar din când în când. Lorzii se întrunesc într-o altă secțiune din palat, unde au și propriile restaurante și baruri, și de obicei ne vedem doar în cadrul unor întâlniri prestabilite.

În noaptea aceea, Lloyd fu mult prea șocat și năucit ca-și dea seama cum se simte. Tatăl său era Fitz - aristocratul, conservatorul, tatăl lui, socrul lui Daisy. Oare ar fi trebuit să îl întristeze asta? Să-l înfurie? Să-i trezească gânduri suicidale? Dezvăluirea era atât de devastatoare, încât îl amorțise. Era ca o rană atât de gravă, încât la început nici nu simți durerea.

Știrile de dimineață îi dădură și altceva la care să se gândească.

Armata germană lovise fulgerător înspre vest, la prima oră. Deși era o mișcare anticipată, Lloyd știa că toate strădaniile spionajului Aliaților de a descoperi în avans data exactă fuseseră zadarnice, iar armatele micilor state fuseseră luate prin surprindere. Cu toate acestea, opuneau o rezistență îndârjită și eroică.

— Probabil că așa stau lucrurile, dar cei de la BBC oricum ar spune asta, remarcă unchiul Billy.

Premierul Chamberlain convocase o ședință a cabinetului care se desfășura exact în acele momente. Totuși, armata franceză, alături de cele zece divizii britanice aflate deja în Franța, stabilise cu mult timp înainte un plan de reacție rapidă pentru eventualitatea unei asemenea invazii, iar planul devenise operativ în mod automat. Trupele Aliaților traversaseră din vest

granița Franței cu Olanda și Belgia și se grăbeau să le iasă în întâmpinare germanilor.

Cu aceste noutăți de maximă importanță în minte, familia Williams luă autobuzul spre centrul orașului și își croi drum spre Pavilionul Bournemouth, unde urma să aibă loc conferința partidului.

Acolo primiră vești de la Westminster. Chamberlain se agăța de scaun. Billy află că premierul îi propusese liderului Partidului Laburist, Clement Attlee, să devină ministru în cabinetul său, transformând guvernul într-unul de coaliție a celor trei partide principale.

Toți trei erau îngroziți de această posibilitate. Chamberlain conciliatorul ar fi rămas prim-ministru, iar Partidul Laburist ar fi fost obligat să-l susțină într-un guvern de coaliție. Era de neconceput.

— Și Attlee ce-a zis? întrebă Lloyd.

— Că va trebui să se consulte cu Comitetul Executiv Național înainte să ia o decizie, răspunse Billy.

— De noi e vorba.

Atât Lloyd, cât și Billy erau membri în comitet, care avea programată o ședință la ora patru după-amiaza.

— Bun, zise Ethel. Haideți să sondăm terenul și să aflăm ce sprijin ar putea avea planul lui Chamberlain în executivul nostru.

— Niciun sprijin, cred eu, rosti Lloyd.

— Nu fi atât de sigur, replică mama lui. Mai sunt unii care vor să-l țină pe Churchill la distanță cu orice preț.

Lloyd își petrecu următoarele ore într-o activitate politică neîntreruptă, vorbind cu membrii din comitet, cu prietenii și cu asistenții lor, prin cafenelele și barurile din pavilion și de-a lungul coastei. Nu mâncă nimic la prânz, dar bău atât de mult ceai, încât simțea că ar fi putut pluti.

Fu dezamăgit să constate că nu toată lumea îi împărtășea opinia cu privire la Chamberlain și la Churchill. Mai rămăseseră câțiva pacifiști din războiul precedent, oameni care își doreau pacea cu orice preț și care erau de acord cu politica împăciuitoare a lui Chamberlain. Pe de altă parte, parlamentarii galezi încă vedeau în Churchill ministrul de interne care trimisese trupele pentru înăbușirea unei greve la Tonyandy. Asta se întâmplase cu mai bine de treizeci de ani în urmă, dar Lloyd descoperea că memoria putea fi foarte prolifică în politică.

La ora trei și jumătate, Lloyd și Billy străbătură plaja în briza mării și intrară în hotelul Highcliff, unde urma să se desfășoare ședința. Părerile lor erau că majoritatea membrilor comitetului nu doreau să accepte oferta lui Chamberlain, dar nu puteau fi complet siguri, iar Lloyd încă își făcea griji în privința rezultatului.

Intrară în cameră și se așezară la masa lungă alături de ceilalți membri ai comitetului. La ora patru fix intră și liderul partidului.

Clem Attlee era un tip zvelt, chel și cu mustață, liniștit și la locul său; era îmbrăcat îngrijit și arăta ca un jurisconsult – ceea ce chiar era tatăl său –, iar lumea tindea să îl subestimeze. În felul său sec și lipsit de emoție, el rezumă în fața comitetului evenimentele petrecute în ultimele 24 de ore, inclusiv oferta lui Chamberlain de intrare a laburiștilor la guvernare.

Apoi zise:

— Aș dori să vă pun două întrebări. Prima: ați fi de acord să activați într-un guvern de coaliție condus de Neville Chamberlain?

Se auzi un „Nu” răsunător din partea celor de la masă, mult mai vehement decât se așteptase Lloyd. Era încântat. Chamberlain, prietenul fasciștilor, omul care trădase Spania, era terminat. Iată că exista și dreptate pe lume.

Lloyd observă totodată stilul subtil în care placidul Attlee controlase ședința. Nu propusese subiectul pentru dezbatere generală. Întrebarea lui nu fusese: ce vom face? Nu le oferise oamenilor ocazia de a-și exprima incertitudinile sau ezitățile. Izbutise, în felul său neimpozant, să îi pună cu spatele la zid și să-i facă să aleagă. Iar Lloyd era convins că răspunsul pe care îl primise era cel scontat.

Attlee spuse:

— Atunci, iată și cea de-a doua întrebare: ați fi de acord să activați într-un guvern de coaliție condus de un alt prim-ministru?

Răspunsul nu fu la fel de categoric, dar de data asta se auzi un „Da” din mai multe piepturi. Când Lloyd își roti privirea în jurul mesei, realizează că aproape toată lumea era în favoarea acestei variante. Dacă existau persoane care se împotriveau, acestea nu își mai bătură capul să ceară supunerea la vot.

— În acest caz, rosti Attlee, îi voi anunța pe Chamberlain că partidul nostru va intra într-un guvern de coaliție doar dacă el demisionează și este desemnat un nou prim-ministru.

Un murmur de încuviințare îi însoți vorbele.

Lloyd observă dibăcia cu care Attlee evitase să le ceară părerea cu privire la persoana noului prim-ministru.

Apoi, Attlee zise:

— Mă duc acum să sun la guvern.

După care ieși din încăpere.

(VIII)

În seara aceea, Winston Churchill fu chemat la Palatul Buckingham, conform tradiției, și regele îi ceru să devină prim-ministru.

Lloyd nutrea speranțe mari în privința lui Churchill, chiar dacă omul era conservator. Churchill luă primele măsuri în week-end. Formă un cabinet de război ce cuprindea cinci persoane, inclusiv pe Clem Attlee și pe Arthur Greenwood, adică președintele și vicepreședintele Partidului Laburist. Liderul sindical Ernie Bevin fu numit ministrul muncii. Lui Lloyd i se părea evident că Churchill avea de gând să conducă un veritabil guvern multipartinic.

Lloyd își făcu valiza, pregătindu-se să ia trenul înapoi spre Aberowen. Odată ajuns acolo, se aștepta să fie trimis altundeva, probabil în Franța. Însă avea nevoie doar de o oră sau două. Ținea neapărat să afle care era explicația pentru comportamentul lui Daisy de marțea trecută. Gândul că avea să o revadă în curând îi amplifică dorința de a pricepe.

Între timp, armata germană traversase vijelios Olanda și Belgia, anihilând orice rezistență viguroasă cu o viteză care îl șocă pe Lloyd. Duminică seara, Billy vorbi la telefon cu un amic al său din Ministerul de Război, după care el și Lloyd împrumutară un atlas școlar vechi de la proprietăreașă pensiunii, studiind harta Europei de Nord-Vest.

Arătătorul lui Billy trasă o linie de la est la vest, trecând din Düsseldorf prin Bruxelles și ajungând la Lille.

— Germanii presează prin cea mai vulnerabilă parte a sistemului defensiv francez, secțiunea nordică de la granița cu

Belgia. Coborî cu degetul de-a lungul paginii și zise: Sudul Belgiei este mărginit de Ardeni, o fâșie imensă de teren deluros și împădurit, imposibil de străbătut pentru armatele motorizate din ziua de azi. Cel puțin asta susține amicul meu de la Ministerul de Război. Degetul său trecu mai departe: Însă, ceva mai la sud, granița franco-germană este protejată printr-o serie de fortificații solide cunoscute sub numele de Linia Maginot, iar acestea se întind tocmai până în Elveția. Degetul său reveni apoi în susul paginii: Însă între Belgia și nordul Franței nu există fortificații.

Lloyd era nedumerit.

— Nu s-a gândit nimeni la asta până acum?

— Ba da, normal. Și avem o strategie prin care să rezolvăm această problemă. Billy își coborî glasul și adăugă: Se numește Planul D. Nu mai este un secret, de vreme ce e deja implementat. Cea mai mare parte a armatei franceze - plus toate Forțele Expediționare Britanice aflate deja acolo - traversează chiar în aceste clipe granița cu Belgia. Odată ajunse acolo, ele vor forma o linie de apărare solidă pe râul Dyle. Astfel vom stopa înaintarea trupelor germane.

Pe Lloyd nu îl liniștea foarte mult această informație.

— Deci ne angajăm jumătate din forțe în acest Plan D?

— Trebuie să ne asigurăm că funcționează.

— Ar fi și cazul.

Fură întrerupți de proprietăreasă, care îi aduse lui Lloyd o telegramă.

Nu putea fi decât din partea armatei. Îi dăduse adresa de acolo colonelului Ellis-Jones înainte să plece în permisie. Chiar se mira că nu fusese contactat mai devreme. Rupse plicul. Mesajul era următorul:

NU TE ÎNTOARCE ÎN ABEROWEN STOP
PREZINTĂ-TE IMEDIAT LA DOCUL DIN SOUTHAMPTON STOP
À BIENTÔT SEMNAT ELLIS JONES

Nu avea să mai ajungă la Tŷ Gwyn. Southampton era unul dintre cele mai mari porturi ale Marii Britanii, un punct obișnuit de îmbarcare pentru continent, aflat la doar câțiva kilometri în josul coastei față de Bournemouth, la vreo oră de mers cu trenul sau cu autobuzul.

Lloyd nu avea să o mai vadă pe Daisy a doua zi, realiză el cu durere în suflet. Poate că nu avea să afle niciodată ce dorise ea să-i spună.

Acel „À BIENTÔT” de la sfârșitul mesajului colonelului Ellis-Jones îi confirma bănuielile.

Lloyd pleca în Franța.

• Capitolul 7

1940 (2)

(I)

Erik von Ulrich își petrecu primele trei zile din Bătălia Franței blocat într-un ambuteiaj.

Erik și prietenul său, Hermann Braun, făceau parte dintr-o unitate medicală atașată Diviziei a 2-a de Panzere. Nu văzură nicio luptă în timp ce avansau prin sudul Belgiei, doar dealuri și copaci ce păreau să nu se mai termine. Erau în Ardeni, realiză el. Călătoreau pe drumuri înguste, multe neasfaltate, iar un tanc defect putea produce cât ai zice pește un blocaj ce s-ar fi întins pe optzeci de kilometri. Mai mult stăteau pe loc, așteptând la coadă, decât să înainteze.

Pe chipul pistriuat al lui Hermann se observa o grimasă de angoasă și el îi șopti lui Erik astfel încât nimeni altcineva să nu-l poată auzi:

— Chestia asta-i o tâmpenie!

— Ai grijă ce spui - ai fost și tu în Tineretul Hitlerist, îți atenționează Erik cu glas scăzut. Ai încredere în Führer.

Însă nu se supărase într-atât încât să-și denunțe prietenul.

Când se urneau din loc, o făceau într-un mod dureros de incomod. Stăteau pe podeaua tare de lemn a unui camion militar, în timp ce acesta sălta peste rădăcinile copacilor și se legăna când ocolea gropile din drum. Erik ajunsese să-și dorească începutul bătăliei ca să scape odată din blestematul acela de camion.

Hermann zise ceva mai tare:

— Ce căutăm aici?

Șeful lor, doctorul Rainer Weiss, stătea pe scaunul de lângă șofer.

— Ducem la îndeplinire ordinele Führerului, care sunt întotdeauna corecte, bineînțeles.

Deși rostise aceste cuvinte pe un ton cât se poate de serios, Erik era convins că detectase o undă de sarcasm în vocea lui. Maiorul Weiss, un bărbat slab, cu păr negru și ochelari, era adeseori cinic la adresa guvernului și a armatei, dar într-un mod ambiguu, pentru ca vorbele să nu se întoarcă împotriva lui. Oricum, armata nu-și permitea să piardă un medic bun exact atunci.

În camion mai erau doi infirmieri, amândoi mai în vârstă decât Erik și Hermann. Unul din ei, Christof, avea un răspuns mai bun la întrebarea lui Hermann.

— Poate că francezii nu se așteaptă să atacăm aici, dat fiind faptul că terenul este atât de accidentat.

Prietenul său Manfred adăugă:

— Vom beneficia de avantajul elementului-surpriză și vom întâmpina o rezistență ușoară.

Weiss spuse pe un ton sarcastic:

— Vă mulțumim pentru lecția voastră de tactică - ne-ați luminat.

Însă nu îi contrazise.

În pofida a tot ce se întâmplase, încă mai existau oameni care nu credeau în Führer, spre uimirea lui Erik. Propria sa familie continua să închidă ochii la izbânzile naziștilor. Din tatăl său, cândva un om de vază, nu mai rămăsese acum decât o umbră jalnică. În loc să se bucure de cucerirea Poloniei barbare, el se văicărea din cauza relelor tratamente aplicate polonezilor - despre care auzise ascultând probabil vreun post de radio străin, ceea ce era ilegal. Un asemenea comportament le putea produce tuturor necazuri - inclusiv lui Erik, care era vinovat pentru că nu-i raporta supervizorului nazist din acea zonă.

Mama lui Erik nu era nici ea mai brează. Din când în când, dispărea cu pachetele de pește afumat sau cu ouă. Nu dădea nicio explicație, dar Erik era convins că i le ducea lui Frau Rothmann, al cărei soț, evreu nu mai avea voie să practice medicina.

Chiar și în aceste condiții, Erik trimitea acasă o parte consistentă din soldă, știind că - în caz contrar - părinții săi ar fi

suferit de frig și de foame. Le detesta orientarea politică, dar îi iubea. Fără îndoială că și ei simțeau la fel când venea vorba de el și de orientarea lui politică.

Sora lui Erik, Carla, își dorise să devină medic, ca el, și se înfuriase la culme când i se dăduse de înțeles că această meserie era una rezervată bărbaților în noua Germanie. Acum făcea cursuri de asistentă, un rol mult mai potrivit pentru o tânără germană. Și ea își întreținea părinții din salariul său modest.

Erik și Hermann doriseră să se înroleze în infanterie. Pentru ei, războiul însemna să te năpustești asupra inamicului cu pușca în mână, omorând sau murind pentru patrie. Însă nu aveau să omoare pe nimeni. Apucaseră să facă un an de medicină și o asemenea pregătire nu putea fi irosită – așa încât deveniseră infirmieri.

Cea de-a patra zi de la intrarea în Belgia, luni, 13 mai, semănă cu primele trei zile doar până după-amiază. Atunci începură să audă un alt sunet, care acoperi duduitul și bârâitul motoarelor tancurilor și camioanelor. Pe deasupra lor treceau avioane, la altitudine joasă, și bombardau o zonă aflată ceva mai în față. Erik simți în nări mirosul de explozibil.

Se opriră pentru pauza de după-amiază pe un platou înalt, de unde se zăreau meandrele unui râu din vale. Maiorul Weiss le spuse că râul se numea Meuse și că se aflau la vest de orașul Sedan. Asta însemna că intraseră în Franța. Aparatele aviației militare germane, Luftwaffe, treceau unul după altul pe cerul de deasupra lor, coborând în picaj spre râul de la câțiva kilometri de ei, bombardând și mitraliind satele răzlețe de pe malurile acestuia, sate în care probabil că se aflau pozițiile defensive ale francezilor. Fumul se înălța din nenumăratele incendii izbucnite printre ruinele caselor și ale fermelor. Focul de baraj era neconținut, iar lui Erik aproape că i se făcu milă de cei prinși în flăcările aceluia iad.

Era prima oară când vedea armata în acțiune. În curând avea să intre și el în focul luptei și poate că vreun tânăr soldat francez avea să-i privească de la adăpost și să-i compătăimească pe germanii schilodiți și uciși. Inima lui Erik tresăltă la acest gând, duduindu-i în piept ca o tobă.

Uitându-se spre est, acolo unde detaliile terenului erau ascunse din pricina distanței, zări totuși avioanele ca niște

punctulețe și trâmbete de fum înălțându-se în văzduh și își dădu seama că inamicul ripostase în acea zonă a râului.

Bombardamentul aerian încetă atunci, iar avioanele făcură cale întoarsă către nord, înclinându-și aripile ca să le ureze noroc în vreme ce se îndreptau spre bază.

În apropierea lui Erik, pe lunca ce ducea spre râu, tancurile germane intrau în acțiune.

Se aflau la vreo trei kilometri de inamic, dar artileria franceză începuse deja să le bombardeze din oraș. Erik era surprins că atâtea baterii supraviețuiseră bombardamentului aerian. Însă focul scăpăra dintre ruine, bubuitul tunurilor răsună pe câmpul de bătălie și bucăți de pământ săreau în aer în locurile în care cădeau obuzele. Erik văzu un tanc explodând după o lovitură în plin, iar fumul, metalul și trupurile sfărtecate se amestecară sub ochii săi. Simți că i se face rău.

Însă bombardamentul francezilor nu le oprea înaintarea. Tancurile se îndreptau neabătute către porțiunea râului aflată la est de oraș, porțiune numită Donchery, după spusele lui Weiss. În spatele lor venea infanteria, în camioane sau pe jos.

Hermann zise:

— Atacul aerian nu a fost suficient. Unde este artileria noastră? Avem nevoie de ea ca să distrugă tunurile mari din oraș, oferind astfel o șansă tancurilor și infanteriei noastre să traverseze râul și să stabilească un cap de pod.

Lui Erik îi venea să-i dea un pumn ca să-i închidă gura. Urmau să intre în focul luptei - ar fi trebuit să gândească pozitiv în acele clipe!

Însă Weiss spuse:

— Ai dreptate, Braun - dar muniția artileriei noastre este blocată în traficul din Ardeni. Avem doar 48 de obuze.

Un maior roșu la față trecu în goană pe lângă ei, zbierând:

— Plecați de-aici! Plecați de-aici!

Maiorul Weiss le indică un loc și zise:

— O să ne instalăm punctul de prim ajutor în est, unde se vede acea fermă.

Erik distinse un acoperiș cenușiu și jos, aflat la vreo opt sute de metri de râu.

— Și-acum, hai să mergem!

Săriră în camion și coborâră dealul. Când ajunseră la poale, cotiră la stânga pe un drumeag de țară. Erik se întrebă ce aveau

să facă cu familia care locuia probabil în clădirea respectivă, clădire ce avea să fie transformată într-un spital militar. Îi vor da afară din casă, realizează el, și-i vor împușca dacă le vor face probleme. Dar unde puteau să se ducă oamenii? Erau în plin câmp de bătălie.

Dar nu fu necesar să își bată capul: oamenii plecaseră deja.

Clădirea se afla la vreo opt sute de metri de focul luptei, observă Erik. Realiză că nu avea niciun rost să se instaleze un punct de prim ajutor în raza de acțiune a tunurilor inamice.

— Brancardieri, treceți la treabă, strigă Weiss. Până vă întoarceți voi, o să fie totul gata aici.

Erik și Hermann luară o targă și o trusă de prim ajutor din camionul cu provizii medicale și porniră spre câmpul de luptă. Christof și Manfred erau puțin mai în față, iar în urma lor veneau încă vreo zece camarazi. „Gata, se gândi Erik exultând; asta-i șansa noastră să devenim eroi. Cine își va păstra cumpătul sub tirul inamic și cine se va pierde cu firea, ascunzându-se prin cine știe ce gaură?”

Străbătură în fugă lunca până la râu. Era cale lungă și avea să pară și mai lungă la întoarcere, când urmau să care un rănit.

Trecură pe lângă tancuri cuprinse de flăcări, însă acolo nu erau supraviețuitori, iar Erik își feri privirea ca să nu vadă rămășițele omenești întinse peste metalul contorsionat. În jurul lor mai cădeau și obuze, dar nu prea multe: râul nu era apărat foarte bine, iar majoritatea tunurilor fuseseră distruse de atacul aerian. Chiar și așa, era prima oară în viața lui Erik când cineva trăgea în el, iar el simți impulsul absurd și copilăresc de a-și acoperi ochii cu mâinile; însă continuă să fugă mai departe.

Apoi, un proiectil ateriză exact în fața lor.

Se auzi o bubuitură îngrozitoare, iar pământul se cutremură de parcă ar fi bătut din picior un uriaș. Christof și Manfred fură izbiți în plin, iar Erik le văzu trupurile plutind prin aer ca și cum ar fi fost imponderabile. Suflul exploziei îl doborî pe Erik. În timp ce zăcea la pământ, cu fața în sus, fu acoperit de praful stârnit de explozie, fără să fie însă rănit. Se ridică în picioare, împleticindu-se. În fața lui se aflau trupurile sfârtecate ale lui Christof și Manfred. Christof părea o păpușă stricată, cu toate membrele ieșite din încheieturi. Capul lui Manfred se desprinsese de trup și îi zăcea acum la picioare.

Erik paraliză de groază. La facultate nu avusese de-a face cu trupuri schilodite și pline de sânge. Era obișnuit cu cadavrele de la cursul de anatomie – era câte unul la fiecare doi studenți, iar el și Hermann împărțiseră cadavrul unei bătrâne zbârcite – și urmărise oameni vii tăiați pe masa de operație. Dar nimic din toate astea nu îl pregătise pentru așa ceva.

Tot ce voia era să o rupă la fugă.

Se întoarse cu spatele. Minteaa i se golise, lăsând în urmă doar frică. Porni cu pași mari și hotărâți în direcția din care veniseră, înspre pădure, cât mai departe de bătălie.

Dar Hermann îl salvă. Se postă în fața lui și-i zise:

— Unde te duci? Nu fi prost!

Erik merse mai departe, încercând să treacă de el. Hermann îi dădu un pumn zdravăn în stomac, iar Erik se îndoi de spate și căzu în genunchi.

— Nu fugi! îi spuse Hermann alarmat. O să te împuște ca pe un dezertor! Revino-ți!

Erik își veni în fire în timp ce încerca să-și recapete răsuflarea. Nu putea să fugă, nu trebuia să dezerteze, trebuia să rămână acolo, realiză el. Treptat, printr-un efort de voință, izbuti să își înăbușe groaza. În cele din urmă se ridică în picioare.

Hermann îl privi îngrijorat.

— Iartă-mă, zise Erik. Am intrat în panică. Mi-am revenit acum.

— Atunci apucă targa și hai să mergem mai departe.

Erik ridică targa, o săltă pe umăr, se răsuci și porni în pas alergător.

Ceva mai aproape de râu, Erik și Hermann ajunseră printre infanteriști. Unii descărcau bărci de cauciuc din camioane și le duceau la mal, în vreme ce tancurile încercau să le asigure acoperire trăgând în pozițiile franceze. Însă Erik, care își recăpătase aproape complet stăpânirea de sine, văzu că era o bătălie ce nu putea fi câștigată: francezii se aflau în spatele zidurilor și în clădiri, în timp ce infanteria germană era expusă pe malul râului. De îndată ce reușeau să ducă o barcă în apă, aceasta intra sub tirul intens al mitralierelor.

În amonte, râul făcea un unghi drept, astfel încât infanteria nu putea ieși din raza trupelor franceze decât dacă se retrăgea mult în urmă.

Pe jos erau deja numeroși morți și răniți.

— Hai să-l luăm pe ăsta, rosti Hermann cu fermitate, iar Erik se execută.

Întinseră targa pe pământ, lângă un infanterist care gemea. Erik îi dădu niște apă dintr-o butelcă, așa cum învățase la cursurile de pregătire. Omul părea să aibă mai multe răni superficiale pe față și un braț care-i atârna fără vlagă. Erik se gândi că fusese lovit probabil de focul mitralierelor, însă fără să-i fi fost atinsă vreo zonă vitală. Nu sângera pe nicăieri, așa că nu trebuiau să îi cauterizeze vreo rană. Îl săltară pe targă, o ridicară și porniră în pas alergător spre punctul de prim ajutor.

Rănitul scoase un strigăt de durere în timp ce înaintau; când se opriră, țipă strângând din dinți: „Mergeți mai departe, nu vă opriți!”

Nu era deloc ușor să duci un om cu targa. Erik simți că îl lasă puterile pe la jumătatea drumului. Dar se vedea că pacientul avea dureri mult mai mari, așa că alergă mai departe.

Din fericire, în jurul lor nu mai cădeau obuze. Francezii își concentrau tirul asupra malului râului, încercând să-i împiedice pe germani să îl traverseze.

Într-un final, Erik și Hermann ajunseră la fermă. Weiss organizase totul, scoțând toate piesele de mobilier inutile din camere, trasând pe podea locurile pacienților și pregătind masa din bucătărie pentru operații. Le arătă lui Erik și lui Hermann unde să lase rănitul. Apoi îi trimise după altul.

Parcurseră drumul spre râu mai repede de astă dată. Nu mai aveau povară și terenul cobora ușor în pantă. Când se apropiară de mal, Erik se întrebă neliniștit dacă avea să intre din nou în panică.

Observă cu îngrijorare că lucrurile nu mergeau deloc bine. Pe râu se vedeau câteva ambarcațiuni sparte, iar pe mal erau și mai multe leșuri decât înainte - și tot nu se întrezărea vreun german pe cealaltă parte.

Hermann zise cu glas pițigăiat:

— Este o catastrofă! Ar fi trebuit să așteptăm să ajungă artileria!

Erik replică:

— Am fi pierdut elementul-surpriză, iar francezii ar fi avut timp să aducă întăriri. Străbaterea Ardenilor nu ar mai fi avut niciun rost.

— Ei bine, pur și simplu nu merge, zise Hermann.

În adâncul sufletului, Erik începea să se întrebe dacă planurile Führerului chiar erau infailibile. Acest gând îi șubrezea hotărârea, amenințând să îl dea complet peste cap. Din fericire, nu era vreme de meditat. Se opriră lângă un om cu un picior spulberat aproape în întregime. Era cam de-o seamă cu ei, la vreo 20 de ani, cu tenul palid și pistruiat și cu părul roșcat-ărâmiu. Piciorul său drept era retezat de la jumătatea coapsei, terminându-se într-un ciot zdrențuit. În mod uluitor, era conștient încă și îi privi ca pe niște îngeri pogorâți din ceruri.

Erik găsi punctul de presiune din zona inghinală și opri sângerarea, în vreme ce Hermann îi puse un garou. Apoi îl urcară pe targă și porniră înapoi în fugă.

Hermann era un german loial, dar uneori cădea pradă sentimentelor negative. Dacă Erik nutrea asemenea sentimente, avea grijă să nu le dea glas. Astfel nu demoraliza pe nimeni – și nici nu dădea de bucluc.

Însă nu putea să-și reprime gândurile. Se părea că străbaterea Ardenilor nu le oferise germanilor victoria facilă la care se așteptaseră. Pozițiile defensive de pe Meuse erau slabe, dar francezii le opuneau o rezistență înverșunată. Doar nu avea să-și piardă încrederea în Führer după prima bătălie? Această idee îi stârni din nou panica.

Se întrebă dacă forțele germane aflate mai la est avuseseră mai mulți sortți de izbândă. Diviziile 1 și a 10-a de Panzere fuseseră alături de divizia lui Erik, a 2-a, pe drumul spre graniță și probabil că acestea erau cele care atacau în amonte.

Mușchii brațelor îl dureau acum în permanență.

Sosiră la punctul de prim-ajutor pentru a doua oară. Găsiră aici o agitație nemaipomenită – podeaua era plină de oameni care gemeau și se văitau, pretutindeni se vedeau pansamente însângerate, iar Weiss și asistenții lui treceau grăbiți de la un trup schilodit la altul. Erik nu-și închipuise niciodată că atâta suferință ar putea încăpea într-un loc atât de mic. Când Führerul vorbea de război, nu la asta se gândea Erik.

Apoi, observă că ochii pacientului său erau închiși.

Maiorul Weiss îi luă pulsul, apoi se răsti:

— Duceți-l în hambar – și nu-mi mai irosiți timpul aducându-mi cadavre, la dracu'!

Lui Erik îi venea să urle de frustrare, dar și de durere, căci senzația din brațe se extinsese acum și la picioare.

Lăsară cadavrul în hambar, observând că acolo erau deja vreo duzină de tineri morți.

Era mai rău decât orice își închipuise. Ideea lui de bătălie presupunea curaj în fața primejdiei, stoicism în suferință, eroism în condiții grele. Acum peste tot domneau agonia, țițetele, frica oarbă, trupurile sfârtecate și o completă lipsă în rostul misiunii lor.

Se întoarseră la râu.

Soarele coborâse pe cer și ceva se schimbase pe câmpul de bătălie. Trupele franceze din Donchery erau bombardate de pe cealaltă parte a râului. Erik își dădu seama că Divizia 1 de Panzere avusese mai mult noroc în amonte, asigurându-și un cap de pod pe malul sudic; iar acum veneau în ajutorul camarazilor lor de pe flancuri. Era limpede că ei nu își pierduseră muniția în pădure.

Revigorați, Erik și Hermann luară un alt rănit. De această dată, când reveniră la punctul de prim ajutor, primiră niște castroane de tablă cu o supă gustoasă. În timpul celor zece minute în care se odihni și sorbi supa, pe Erik îl cuprinse toropeala și fu cât pe ce să se întindă și să adoarmă. Doar cu un efort de voință izbuti să se ridice în picioare, să ridice targa și să pornească din nou în pas alergător spre câmpul de luptă.

Scena era cu totul diferită acum. Tancurile traversau râul pe plute. Germanii de pe cealaltă parte se aflau sub un tir puternic, dar trăgeau și ei cu ajutorul întăririlor primite de la Divizia 1 de Panzere.

Erik realizează că ai lui aveau șanse să-și îndeplinească obiectivul, până la urmă. Reînsuflețit, începu să se rușineze că se îndoise de Führer.

El și Hermann continuară să aducă răniți ore în șir, până când uitară complet cum era să nu îi doară brațele și picioarele. Unii pacienți erau ieșiți din simțiri; unii le mulțumeau, alții îi înjurau; cei mai mulți doar țipau; unii supraviețuiau, alții mureau.

Cu puțin timp înainte de 10 seara, germanii stabiliră un nou cap de pod pe cealaltă parte a râului, iar la ora 10 fix îl securizară.

Luptele încetară la căderea nopții. Erik și Hermann continuară să străbată câmpul de luptă în căutarea răniților. Îl aduseră pe ultimul la miezul nopții. Apoi se întinseră sub un copac și adormiră epuizați.

A doua zi, Erik, Hermann și restul Diviziei a 2-a de Panzere cotiră spre vest și străpunseră ce mai rămăsese din pozițiile defensive ale francezilor.

Două zile mai târziu, se aflau deja la 80 de kilometri depărtare, la râul Oise, înaintând rapid prin teritoriul francez.

Pe 20 mai, la o săptămână după ce ieșiseră pe neașteptate din Ardeni, ajunseseră deja la Canalul Mânecii.

Maiorul Weiss le explică cum fusese posibil așa ceva.

— Atacul nostru din Belgia a fost doar o diversiune, înțelegeți? Scopul său a fost să îi atragem pe francezi și pe britanici într-o capcană. Diviziile noastre de Panzere formau brațele capcanei și acum i-am prins la mijloc. O mare parte din armata franceză și aproape întreaga Forță Expediționară Britanică se află în Belgia, încercuite de armata germană. Sunt izolați acum, nemaiputând primi provizii și întăriri - neputincioși și înfrânți.

Erik rosti triumfător:

— Țsta a fost planul Führerului de la bun început!

— Da, recunosc Weiss și, ca de obicei, Erik nu putea fi sigur dacă era sincer sau nu. Nimeni nu gândește ca Führerul!

(II)

Lloyd Williams se afla pe un stadion de fotbal, undeva între Calais și Paris. Alături de el mai erau încă vreo mie de prizonieri de război britanici. Nu erau deloc adăpostiți de dogoarea soarelui de iunie, dar erau foarte recunoscători pentru nopțile călduroase fiindcă nu aveau pături. Nu existau toalete și nici apă de spălat.

Lloyd săpa o groapă cu mâinile. Organizase o parte dintre minerii galezi, punându-i să facă latrine într-un capăt al terenului de fotbal, și lucra cot la cot cu ei în semn de solidaritate. Li se alăturaseră și alți prizonieri, neavând oricum nimic mai bun de făcut, și în curând se strânseseră vreo sută de oameni. Când un gardian veni să vadă ce se petrecea, Lloyd îi explică.

— Vorbești bine germana, rosti gardianul pe un ton amical. Cum te cheamă?

— Lloyd.

— Eu sunt Dieter.

Lloyd hotărî să profite de acest mic semn de bunăvoință.

— Am putea săpa mai repede dacă am avea unelte.

— Care-i graba?

— Toată lumea ar avea de câștigat dacă ar exista condiții de igienă mai bune.

Dieter ridică din umeri și plecă.

Lloyd se simțea complet lipsit de eroism. Nu apucase să lupte deloc. Pușcașii galezi veniseră în Franța ca trupe de rezervă, pentru a înlocui alte unități în ceea ce ar fi trebuit să fie o bătălie îndelungată. Însă germanii avuseseră nevoie doar de zece zile ca să învingă grosul armatei Aliatilor. O mare parte dintre trupele britanice înfrânte fuseseră apoi evacuate pe la Calais și Dunkerque, dar câteva mii de soldați nu mai apucaseră loc în ambarcațiuni, iar Lloyd se număra printre ei.

Probabil că germanii avansau acum spre sud. Din câte știa el, francezii încă mai luptau, însă cele mai bune trupe ale lor fuseseră anihilate în Belgia, iar pe chipurile gardienilor germani se citea triumful, ca și cum ar fi știut că victoria era asigurată.

Lloyd era prizonier de război, dar oare câtă vreme avea să rămână așa? În acele momente probabil că se exercitau presiuni uriașe asupra guvernului britanic pentru începerea tratativilor de pace. Churchill nu ar fi acceptat așa ceva nici în ruptul capului, dar el era mai nonconformist din fire, diferit de ceilalți politicieni, și putea fi dat jos. Oamenii ca lordul Halifax nu ar fi avut nicio problemă să semneze un tratat de pace cu naziștii. Același lucru se putea spune și despre subsecretarul de stat din Ministerul de Externe, contele Fitzherbert, despre care Lloyd știa acum că îi este tată, spre rușinea sa.

Dacă se cădea la pace în curând, perioada pe care o avea de petrecut ca prizonier de război urma să fie scurtă. Era posibil să și-o petreacă pe toată acolo, pe acea arenă franceză. Avea să se întoarcă acasă sfrijit și ars de soare, dar nevătămat.

Însă dacă britanicii continuau lupta, situația ar fi fost cu totul diferită. Războiul precedent se întinsese pe mai bine de patru ani. Lloyd nu putea suporta gândul că ar fi putut să-și irosească patru ani din viață într-un lagăr de război. Ca să evite o asemenea soartă, decise că era necesar să încerce să evadeze.

Dieter își făcu din nou apariția, aducând vreo șase cazmale.

Lloyd le împărți celor mai vânjoși bărbați și munca se derulă mai rapid.

La un moment dat, prizonierii trebuiau să fie mutați într-un lagăr permanent. Acela urma să fie prilejul potrivit pentru o tentativă de evadare. Bazându-se pe experiența lui din Spania, Lloyd presupunea că păzirea prizonierilor nu era în capul listei de priorități a armatei. Dacă vreunul încerca să scape, fie reușea, fie era împușcat; în orice caz, asta însemna o gură de hrănit în minus.

Își petrecură restul zilei finisând latrinele. Pe lângă faptul că îmbunătățea condițiile de igienă, acest proiect le ridicase și moralul, iar Lloyd rămase treaz în noaptea aceea, privind stelele și încercând să se gândească la alte activități de grup pe care le putea organiza. Hotărî să propună o întrecere de atletism, un fel de jocuri olimpice în lagărul de prizonieri.

Însă nu mai avu ocazia să-și pună ideea în aplicare, căci a doua zi de dimineață plecară de acolo.

La început nu fu prea sigur de direcția în care se îndreptau, dar în curând ajunseră pe un drum cu două benzi și o ținură numai spre est. Cel mai probabil, se gândi Lloyd, urmau să meargă pe jos până în Germania.

Odată ajunși acolo, știa că evadarea avea să fie mult mai dificilă. Trebuia să profite de orice oportunitate. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Era speriat - gardienii aveau arme -, dar și hotărât.

Nu erau prea multe autovehicule, cu excepția câte unei mașini a comandamentului german, dar drumul era plin de oameni care se îndreptau pe jos în direcția opusă. Cu toată avuția în cotigi și în roabe, unii mânându-și dobitoacele din urmă, era clar că erau refugiați ale căror case fuseseră distruse în luptă. Iar asta era un semn încurajator, își zise Lloyd. Un prizonier evadat se putea ascunde ușor printre ei.

Prizonierii nu erau păziți cu strășnicie. Erau doar zece germani care supravegheau acea coloană mișcătoare de o mie de oameni. Gardienii aveau o mașină și o motocicletă; mergeau pe jos sau pe biciclete rechiziționate probabil de la localnici.

Chiar și așa, la început evadarea nu păru realizabilă. Nu existau tufe englezești pe margini, iar șanțurile nu erau suficient de adânci ca să se ascundă în ele. Un fugar ar fi reprezentat o țintă ușoară pentru un trăgător destoinic.

Apoi intrară într-un sat. Aici gardienilor le era mai greu să stea cu ochii asupra tuturor. Localnicii stăteau de-o parte și de alta a

coloanei, holbându-se la prizonieri. O mică turmă de oi se amestecă printre ei. Pe marginile drumului se aflau case și prăvălii. Lloyd așteaptă cu speranță să se ivească o oportunitate. Trebuia să găsească un loc în care să se ascundă imediat, o ușă deschisă, o alee între case sau un tufiș după care să se pitească. Și trebuia să treacă pe lângă una dintre acestea într-un moment în care gardienii nu aveau să fie prin preajmă.

După câteva minute ieșiră din sat, fără ca el să găsească oportunitatea pe care o aștepta.

Se enervă, dar își spuse că trebuia să aibă răbdare. Aveau să mai fie ocazii. Era cale lungă până în Germania. Pe de altă parte, cu fiecare zi care trecea, germanii aveau să își adâncească tot mai mult stăpânirea asupra teritoriului cucerit, îmbunătățindu-și organizarea, impunând interdicții de părăsire a domiciliului după o anumită oră și puncte de control, stopând deplasarea refugiaților. La început avea să-i fie mai ușor ca fugar, dar cu cât trecea timpul, urma să-i fie tot mai greu.

Era cald, așa că își scoase haina de la uniformă și cravata. Avea să se descotorosească de ele cu prima ocazie. Probabil că încă arăta a soldat britanic de-aproape, în pantalonii săi kaki și în tunica asortată, dar spera să nu mai bată la ochi de la depărtare.

Trecură prin încă două sate, apoi ajunseră într-un orașel. „Aici ar trebui să existe câteva căi de scăpare”, se gândi Lloyd agitat. Își dădu seama că o parte din el spera să nu se ivească nicio oportunitate, pentru a nu fi nevoit să intre în bătaia puștii. Oare începea deja să se obișnuiască cu captivitatea? Era atât de ușor să mășăluiască în continuare, cu bătăture la picioare, dar în siguranță... Trebuia să iasă din starea asta.

Din păcate, drumul care traversa orașul era larg. Coloana rămase pe mijlocul străzii, lăsând loc liber de ambele părți, loc ce ar fi trebuit străbătut înainte ca un fugar să se poată ascunde undeva. Unele prăvălii erau închise, iar câteva clădiri aveau scânduri bătute la uși, dar Lloyd văzu alei ce arătau promițător, cafenele cu ușile deschise, o biserică – însă nu putea ajunge la niciuna dintre ele fără să fie observat.

Cercetă chipurile orașenilor care se holbau la prizonieri. Oare îi compătineau? Oare țineau cont de faptul că acești oameni luptaseră pentru Franța? Sau erau mai degrabă îngroziți de germani (ceea ce ar fi fost de înțeles), refuzând să se pună în

pericol? Adevărul era undeva la mijloc, probabil. Unii și-ar fi riscat viața ca să-l ajute, alții l-ar fi predat germanilor într-o clipă. Și el nu ar fi putut face diferența decât atunci când avea să fie deja prea târziu.

Ajunseră în centrul orașului. „Am ratat deja jumătate dintre oportunități, își spuse el. Trebuie să acționez.”

În față se vedea o răscruce. Un șir de vehicule așteptau să cotească la stânga, fiind blocate de oamenii care mășăluiau. Lloyd văzu o camionetă civilă în șirul de mașini. Prăfuită și uzată, aceasta părea să aparțină unui constructor sau unui drumar. Avea partea din spate deschisă, dar Lloyd nu putea să vadă înăuntru întrucât laturile erau înalte.

Se gândi că ar fi putut să se cațere pe o latură și să urce astfel în spatele camionului.

Odată ajuns acolo, nu putea să fie văzut de cineva care stătea în picioare sau mergea pe stradă și nici de gardienii de pe biciclete. Dar ar fi fost expus privirilor oamenilor de la ferestrele clădirilor de pe stradă. Oare aveau să-l trădeze?

Se apropie de camion.

Se uită în spate. Cel mai apropiat gardian se afla la două sute de metri distanță.

Se uită și în față. Un gardian pe bicicletă era la douăzeci de metri.

Îi zise omului de lângă el: „Îmi ții asta puțin?”, apoi îi dădu jacheta.

Ajunse în dreptul cabinei camionetei. La volan era un bărbat plictisit, cu salopetă și beretă și cu o țigară în colțul gurii. Lloyd trecu de el. Ajunse apoi lângă latura camionetei. Nu mai avea timp să vadă ce făceau gardienii.

Fără să încetinească ritmul, Lloyd se prinse cu ambele mâini de marginea camionetei, își săltă picioarele unul după celălalt și se aruncă înăuntru, lovind podeaua cu un zgomot ce i se păru cumplit de puternic, în pofida tropăitului a o mie de perechi de picioare. Se culcă imediat pe burtă. Rămase nemișcat, așteptând să audă vorbe mânioase în germană, duduitul vreunei motociclete apropiindu-se, șuieratul unor gloanțe.

Auzi sunetul neregulat al motorului camionetei, tropăitul și hârșăitul picioarelor prizonierilor, zgomotele de fundal ale traficului și ale oamenilor din orașel. Oare izbutise să scape?

Se uită împrejur, fără să-și ridice capul. În camion erau găleți, scânduri, o scară și o roabă. Sperase să găsească acolo câțiva saci după care să se ascundă, dar nu dădu de așa ceva.

Auzi o motocicletă. Păru să se oprească în apropiere. Apoi, la câțiva centimetri de capul lui, cineva vorbi într-o franceză cu un puternic accent german. „Unde mergi?” Un gardian vorbea cu șoferul camionetei, pricepu Lloyd cu inima bătându-i să-i iasă din piept. Oare avea să arunce o privire și în spatele camionului?

Auzi răspunsul șoferului – un șuvoi de cuvinte indignate în franceză, pe care Lloyd nu-l putu descifra. Mai mult ca sigur că nici soldatul german nu înțeleșese nimic. Repetă întrebarea.

Ridicându-și privirea, Lloyd văzu două femei la o fereastră ce dădea spre stradă. Se holbau la el cu gurile căscate de uimire. Una arăta spre el, cu brațul scos prin fereastra deschisă.

Lloyd încercă să-i atragă atenția. Rămânând întins, își mișcă mâna dintr-o parte în alta într-un gest ce însemna: „Nu”.

Ea înțeleșe mesajul. Își trase brațul înapoi și își duse mâna la gură, realizând îngrozită că semnele ei puteau reprezenta o condamnare la moarte.

Lloyd și-ar fi dorit ca femeile să plece de la fereastră, dar asta era deja prea mult. Ele se holbară în continuare la el.

Apoi, gardianul de pe motocicletă păru să decidă că nu avea rost să insiste cu întrebarea sa căci, după câteva clipe, motocicleta se îndepărtă.

Sunetul pașilor se pierdu și el în depărtare. Coloana de prizonieri trecuse mai departe. Era oare liber?

Se auzi schimbătorul de viteze și camioneta se urni din loc. Lloyd o simți cum cotește, accelerând. Rămase neclintit, prea speriat ca să mai miște.

Urmări cu privirea acoperișurile clădirilor pe lângă care trecea, rămânând cu ochii în patru în caz că l-ar fi zărit cineva, deși nu știa ce-ar fi putut face dacă se întâmpla asta. Cu fiecare secundă care trecea, se îndepărta tot mai mult de gardieni, își spuse el ca să prindă curaj.

Spre dezamăgirea lui, camioneta nu merse prea mult. Motorul se opri, apoi portiera se deschise și se trânti. După care nu se mai auzi nimic. Lloyd rămase nemișcat o vreme, dar șoferul nu se mai întoarse.

Își ridică privirea spre cer. Soarele se înălțase: probabil că era trecut de amiază. Pesemne că șoferul se dusese să ia prânzul.

Problema era că Lloyd continua să fie expus, putând fi văzut de la ferestrele de pe ambele părți ale străzii. Dacă rămânea pe loc, avea să fie zărit mai devreme sau mai târziu. Și atunci, nu se știe ce s-ar fi putut întâmpla.

Văzu o perdea mișcându-se la o mansardă, iar asta îl făcu să se hotărăască.

Se ridică și se uită peste marginea camionetei. Un om la costum trecea pe trotuar; îi aruncă o privire curioasă, dar nu se opri.

Lloyd sări peste marginea camionetei și își dădu drumul pe pământ. Se afla în fața unui bar-restaurant. Nu încăpea îndoială că acolo se dusese șoferul. Lloyd observă cu groază doi germani în uniformă militară stând la o masă de la fereastră, cu câte un pahar de bere în mână. Ca printr-o minune, cei doi nu se uitară spre Lloyd.

Se îndepărtă în grabă.

În timp ce mergea, se uită temător împrejur. Toți cei pe lângă care trecea se holbau intrigați la el: știau exact ce era. O femeie țipă și o luă la fugă. Își dădu seama că trebuia să-și schimbe cât mai repede tunică și pantalonii kaki cu haine mai franțuzești.

Un tânăr îl prinse de braț.

— Vino cu mine, rosti acesta în engleză, dar cu un accent puternic. Te ajut eu să te ascunzi.

Coti pe o străduță lăturalnică. Lloyd nu avea niciun motiv să se încreadă în acest om, dar trebuia să aleagă într-o fracțiune de secundă, așa că îl urmă.

— Pe aici, zise tânărul, îndrumându-l pe Lloyd într-o căsuță.

În bucătăria goală se afla o femeie cu un bebeluș în brațe. Tânărul se prezentă drept Maurice, îi spuse că femeia era soția sa, Marcelle, iar copilul se numea Simone.

Lloyd își îngădui un moment de ușurare și de recunoștință. Scăpase de germani! Era încă în pericol, dar nu mai era pe stradă și ajunsese între prieteni.

Franceza corectă, dar rigidă pe care Lloyd o învățase la școală și la Cambridge căpătase valențe mai colocviale în timpul plecării sale din Spania și mai ales în cele două săptămâni petrecute la cules de struguri în Bordeaux.

— Ești foarte cumsecade, zise el. Îți mulțumesc.

Maurice răspunse în franceză, ușurat în mod evident că nu trebuia să vorbească în engleză.

— Presupun că ai vrea ceva de mâncare.

— Da, dacă se poate.

Marcelle tăie rapid câteva bucăți dintr-o franzelă lungă și le puse pe masă alături de o roată de brânză și de o sticlă de vin, fără etichetă. Lloyd se așeză la masă și începu să înfulece hămesit.

— O să-ți dau niște haine mai vechi de-ale mele, îi spuse Maurice. Însă trebuie să încerci să-ți schimbi și mersul. Mergeai cu pași mari, uitându-te împrejur, atât de atent și de interesat, încât ai fi putut la fel de bine să porți la gât un semn pe care să scrie „Vizitator din Anglia”. Este mai bine să nu-ți ridici privirea din pământ.

Cu gura plină de pâine și brânză, Lloyd rosti:

— O să țin minte.

Pe un răftuleț se vedeau mai multe cărți, inclusiv traduceri în franceză din Marx și Lenin. Maurice îl văzu pe Lloyd uitându-se la ele și zise:

— Am fost comunist - până la pactul dintre Hitler și Stalin. Acum s-a terminat, adăugă el, făcând un semn hotărât cu mâna. Însă chiar și așa, tot trebuie să învingem fascismul.

— Am luptat în Spania, spuse Lloyd. Înainte de asta, credeam într-un front unit al tuturor partidelor de stânga. Acum nu mai cred în asta.

Simone scânci. Marcelle scoase un sân generos din rochia largă și începu să alăpteze copilul. Franțuzoaicele erau mult mai relaxate în această privință decât pudicele britanice, se gândi Lloyd.

După ce termină de mâncat, Maurice îl duse la etaj. Dintr-un șifonier mai degrabă gol decât plin scoase o salopetă bleumarin, o cămașă bleu, chiloți și șosete, toate purtate, dar curate. Generozitatea acestui om evident sărac îl copleșea pe Lloyd și chiar nu știa cum ar fi putut să-i mulțumească.

— Lasă-ți hainele militare pe podea, rosti Maurice. Le voi da eu foc.

Lloyd și-ar fi dorit să se spele, dar nu avea unde. Probabil că baia se afla în curtea din spate.

Se îmbracă cu hainele curate și-și cercetă imaginea într-o oglindă agățată de perete. Albastrul francez i se potrivea mai bine decât culoarea kaki a armatei, însă arăta în continuare britanic.

Coborî la parter.

Marcelle bătea ușor copilul pe spate, după ce îl alăptase.

— Pălărie, zise ea.

Maurice găsi și o beretă franțuzească bleumarin, iar Lloyd și-o puse pe cap.

Apoi, Maurice aruncă o privire îngrijorată spre bocancii negri și prăfuiți ai lui Lloyd, care erau însă dintr-o piele de foarte bună calitate.

— Te vor da de gol, zise el.

Lloyd nu voia să renunțe la bocanci. Avea un drum lung de parcurs.

— Poate dacă i-am putea face să pară mai vechi decât sunt? spuse el.

Maurice părea sceptic.

— Cum?

— Ai un cuțit ascuțit?

Maurice scoase din buzunar un briceag.

Lloyd își scoase bocancii. Făcu găuri în botul acestora, apoi îi spintecă la glezne. Scoase șireturile și le băgă la loc, dar neîngrijit. Acum arătau precum încălțărilor unui nevoiaș, dar îi veneau bine în continuare și aveau tălpi groase ce urmau să-ți țină kilometri buni.

Maurice zise:

— Unde te vei duce?

— Am două variante, răspuse Lloyd. Mă pot îndrepta spre nord, către coastă, în speranța că voi convinge vreun pescar să mă treacă peste Canal. Sau pot porni spre sud-vest trecând granița în Spania.

Spania era neutră și britanicii își păstrasera consulii din marile orașe.

— Știu drumul spre Spania - am fost de două ori pe el.

— Canalul este mult mai aproape decât Spania, remarcă Maurice. Dar cred că germanii vor închide toate porturile.

— Unde a ajuns linia frontului?

— Germanii au luat Parisul.

Lloyd fu șocat - Parisul căzuse deja!

— Guvernul francez s-a mutat la Bordeaux. Maurice ridică din umeri și adăugă: Însă am pierdut. Nimic nu mai poate salva Franța acum.

— Întreaga Europă va fi fascistă, rosti Lloyd.

— Da, cu excepția Marii Britanii. Așa că trebuie să te duci acasă.

Lloyd medită asupra direcției pe care avea să o urmeze. Nord sau sud-vest? Nu-și dădea seama care era varianta mai bună.

Maurice zise:

— Am un prieten, un fost comunist, care le vinde nutret fermierilor. Întâmplarea face să știu că urmează să facă o livrare în această după-amiază într-un loc aflat la sud-vest de aici. Dacă te hotărăști să mergi în Spania, te poate duce el vreo treizeci de kilometri.

Asta îl ajută pe Lloyd să ia o decizie.

— Mă voi duce cu el, spuse.

(III)

Daisy trecuse prin toate stările posibile și acum ajunsese în același punct din care plecase.

Fusese devastată când aflase că Lloyd fusese trimis în Franța. Pierduse ocazia de a-i mărturisi dragostea ei - nici măcar nu îl sărutase de rămas-bun!

Iar acum poate că nici nu va mai avea ocazia să o facă. Fusese dat dispărut după Dunkerque. Asta însemna că nici nu-i fusese găsit și identificat cadavrul, nici nu apărea pe listele cu prizonieri de război. Cel mai probabil murise, sfârtecat în mii de bucățele de către vreun obuz sau zăcând neștiut de nimeni pe sub dărâmăturile vreunei ferme distruse. Plânse zile în șir.

O lună întreagă se dădu de ceasul morții la Tŷ Gwyn în speranța unor vești, însă nu mai auzi nimic nou. Apoi începu să se simtă vinovată. Erau multe femei în situația ei sau chiar mai rău. Unele urmau să crească doi-trei copii fără ajutorul unui bărbat care să întrețină familia. Nu avea niciun drept să-și plângă de milă pentru că bărbatul cu care intenționase să înceapă o relație adulteră dispăruse pe câmpul de luptă.

Trebuia să-și vină în fire și să acționeze cumva. Era clar că nu-i fusese sortit să fie cu Lloyd. Avea deja un soț, unul care își risca viața zi de zi. Era datoria ei să-i poarte de grijă lui Boy, își spuse.

Reveni la Londra. Redeschise casa din Mayfair, descurcându-se cu puținii servitori pe care-i mai avea la dispoziție, și o transformă într-un cămin plăcut în care Boy să vină în permisiile.

Trebuia să-l dea uitării pe Lloyd și să fie o soție bună. Poate că avea să rămână din nou însărcinată.

Multe femei își aduceau contribuția la efortul de război, înrolându-se în Corpul Auxiliar de Femei al Forțelor Aeriene sau muncind în Armata Terestră a Femeilor. Altele lucrau fără plată în cadrul Serviciului Voluntarelor pentru Precauții în caz de Raiduri Aeriene. Însă aceste femei nu aveau foarte multe de făcut, iar *The Times* publicase scrisori trimise la redacție în care oamenii se plâneau că precauțiile în caz de raiduri aeriene reprezentau bani aruncați pe fereastră.

Războiul părea să se fi încheiat pe continent. Germania câștigase. Europa era fascistă, din Polonia în Sicilia și din Ungaria în Portugalia. Nu se mai dădeau lupte nicăieri. Se zvonea că guvernul britanic negociase condițiile păcii.

Însă Churchill nu făcu pace cu Hitler și în acea vară începu Bătălia Angliei.

La început civilii nu fuseseră foarte afectați. Clopotele bisericilor nu mai băteau, urmând să se audă doar în momentul invaziei germane mult așteptate. Daisy respectă indicațiile guvernului și puse găleți cu nisip și apă pe scările din casă, pentru eventualitatea unui incendiu, însă nu fu nevoită să le folosească. Luftwaffe bombarda porturile, sperând să taie liniile de aprovizionare ale Marii Britanii. Apoi trecură la bazele aeriene, încercând să distrugă Aviația Regală Britanică (RAF). Boy pilota un Spitfire, intrând în luptă cu aparatele de zbor inamice în bătălii aeriene urmărite cu gura căscată de către fermierii din Kent și Sussex. Într-una dintre puținele scrisori pe care le trimise acasă, o anunță cu mândrie că doborâse trei avioane germane. Săptămâni la rând nu mai primi permisie, iar Daisy rămase singură în casa pe care o umpluse cu flori pentru el.

Într-un final, într-o dimineață de sâmbătă, pe 7 septembrie, Boy veni acasă într-o permisie de două zile. Vremea era excelentă – era călduroasă și însorită, un ultim asalt al soarelui, numit în popor vară indiană.

Exact în ziua aceea, cei de la Luftwaffe își schimbă tactica.

Daisy își sărută soțul și se asigură că avea cămăși curate și lenjerie nouă în garderobă.

Din câte auzise de la alte femei, bărbații veniți în permisie de pe front voiau sex, băutură și mâncare mai de Doamne-ajută, exact în această ordine.

Nu se mai culcase cu Boy de când pierduse sarcina. Aceasta avea să fie prima oară. Se simțea vinovată fiindcă nu aștepta cu prea mare nerăbdare acest moment. Însă nici nu se gândea să nu-și facă datoria.

Crezuse că el o va trânti în pat din prima clipă, însă nu părea atât de disperat. Își scoase uniforma, se spală pe corp și pe cap, după care se îmbracă în haine civile. Daisy îi porunci bucătăresei să folosească oricâte cupoane de rație erau necesare ca să încropească un prânz pe cinste, iar Boy aduse din pivniță una dintre cele mai vechi sticle de vin roșu sec.

Ea fu surprinsă și se simți rănită când el o anunță după prânz:
— Ies puțin, câteva ore. Mă întorc la cină.

Daisy își dorea să fie o soție bună, nu una pasivă.

— Dar este prima ta permisie după atâtea luni! protestă ea.
Unde naiba te duci?

— Mă duc să văd un cal.

Asta era în regulă.

— Of, fie... vin cu tine.

— Nu, nu-i cazul. Dacă apar acolo cu o femeie pe urme, vor crede că sunt vreun nevolnic și vor crește prețul.

Ea nu-și putu ascunde dezamăgirea.

— Am visat dintotdeauna că vom cumpăra și vom crește cai de curse împreună.

— Nu-i tocmai o lume pentru femei.

— O, la naiba cu asta! rosti ea indignată. Mă pricep la cai la fel de bine ca tine.

El părea iritat.

— Așa o fi, dar tot nu te vreau acolo când mă voi târgui cu bandiții ăia - și cu asta am încheiat discuția.

Ea se dădu bătută.

— Cum zici tu, spuse ea, ieșind din sala de mese.

Instinctul îi spunea că el o mințea. Soldaților veniți în permisie nu le stătea capul la cai de cumpărat. Voia să afle ce făcea el de fapt. Chiar și eroii trebuiau să fie sinceri cu soțiile lor.

Ajunsa în camera ei, își puse pantaloni și cizme. Când Boy coborî pe scara principală, ducându-se la ușă, ea coborî pe scările din spate, traversând bucătăria și curtea și ducându-se în vechile grajduri. Acolo își puse o jachetă de piele, ochelari de protecție și o cască. Deschise ușa ce dădea din garaj spre grajd și își scoase motocicletă, un model Triumph Tiger 100, numit așa deoarece putea atinge o viteză de o sută de mile la oră. Porni motorul și demară cu ușurință.

Trecuse la motociclete când se introdusese raționalizarea benzinei, în septembrie 1939. Semăna cu ciclismul, numai că era mai ușor. Îi plăcea la nebunie senzația de libertate și de independență pe care i-o dădea.

Ajunse în stradă la timp cât să vadă Bentley-ul Airline crem al lui Boy dispărând după colț.

Îl urmări.

El traversă Trafalgar Square și cartierul cu teatre. Daisy păstră o distanță discretă, nedorind să dea de bănuț. Traficul era încă intens în centrul Londrei, pe unde treceau sute de mașini ale celor cu misiuni oficiale. Pe deasupra, rația de benzină pentru vehiculele particulare nu era excesiv de mică, mai ales pentru cei care o foloseau doar pentru drumuri prin oraș.

Boy continuă să se îndrepte spre est, prin cartierul financiar. Traficul era scăzut aici sâmbătă după-amiaza, iar Daisy începu să se îngrijoreze tot mai mult că avea să fie observată. Însă ochelarii de protecție și cască o făceau mai greu de recunoscut, iar Boy nu dădea prea mare atenție împrejurimilor, conducând cu geamul deschis și fumând un trabuc.

Intră în Aldgate și Daisy avu o presimțire cumplită că tocmai aflase motivul.

Coti pe una dintre străzile mai curățate din East End și parcă în fața unei case arătoase, din secolul al XVIII-lea. Nu se vedea niciun grajd prin preajmă: cu siguranță nu era un loc în care se cumpărau sau se vindeau cai. Deci povestea lui nu stătea în picioare.

Daisy opri motocicletă în capătul străzii și îl urmări cu privirea. Boy coborî din mașină, trântind portiera. Nu se uită în jur, la stradă sau la numerele caselor; era limpede că mai venise aici și înainte și că știa exact unde se ducea. Cu un aer voios și cu trabucul în gură, porni spre ușa de la intrare și o deschise cu o cheie.

Lui Daisy îi venea deja să plângă.

Boy dispăru în interior.

Undeva către est se auzi o explozie.

Daisy se uită în acea direcție și văzu avioane pe cer. Oare germanii aleseseră ziua aceea ca să înceapă bombardamentele asupra Londrei?

Oricum nu-i păsa. Nu avea de gând să-l lase pe Boy să-și savureze infidelitatea în tihnă. Conduse până în apropiere de casă și își parcă motocicleta în spatele mașinii lui. Își scoase casca și ochelarii de protecție, porni cu pas apăsător către ușa de la intrare și ciocăni.

Auzi o altă explozie, ceva mai aproape de această dată; apoi, sirenele de avertizare își începură cântecul de jale.

Ușa se crăpă puțin, iar ea o împinse cu putere. O tânără într-o rochie neagră de cameristă scăpă un strigăt și se trase înapoi împleticindu-se, iar Daisy intră în casă. Trânti ușa în urma ei. Se afla pe holul unei locuințe burgheze londoneze standard, decorată însă într-o manieră exotică, cu covoare orientale, perdele masive și un tablou înfățișând o femeie goală într-o baie publică.

Deschise cea mai apropiată ușă, intrând în salonul principal. Acesta era slab luminat, draperiile de catifea blocând razele soarelui. În încăperea se aflau trei persoane. Stând în picioare și holbându-se șocată la ea, era o femeie de vreo 40 de ani, purtând un șal larg de mătase și un ruj roșu aprins: aceasta era mama, probabil. În spatele ei, întinsă pe o canapea, se afla o fată de vreo 16 ani, doar în chiloți și dresuri, fumând o țigară. Lângă fată stătea Boy, cu mâna pe coapsa ei, exact deasupra dresurilor. Când o văzu pe Daisy își retrase repede mâna, cu o expresie vinovată. Era un gest ridicol, ca și cum această retragere a mâinii ar fi transformat totul într-o scenă nevinovată.

Daisy se strădui să-și înăbușe lacrimile.

— Mi-ai promis că vei renunța la ele! rosti ea.

Ar fi vrut să manifeste o mânie rece, ca de înger răzbunător, însă auzea și ea nota de amărăciune din glasul său.

Boy se înroși panicat.

— Ce dracu' cauți aici?

Femeia mai în vârstă exclamă:

— Rahat! E nevastă-sa.

Pe ea o chema Pearl, își aminti Daisy, iar pe fiică-sa - Joanie. Ce groaznic era să știe numele unor asemenea femei!

Camerista veni în prag și zise:

— Am încercat să o opresc pe nemernică, dar m-a îmbrâncit!

Daisy i se adresă lui Boy:

— Am încercat atât de mult să fac locuința noastră frumoasă și primitoare pentru tine - și totuși, tu preferi așa ceva!

El dădu să spună ceva, dar nu-și găsi cuvintele; îngăimă doar câteva frânturi incoerente. Apoi, o explozie puternică din apropiere făcu podeaua să se cutremure și geamurile să zdrăngăne.

Camerista zise:

— Ați surzit cu toții? A început raidul aerian afară, la naiba!

Nimeni nu se uită însă la ea.

— Eu cobor în beci, rosti ea, apoi dispăru.

Trebuiau să se adăpostească. Însă Daisy avea să-i transmită un ultim lucru lui Boy înainte să plece.

— Te rog să nu mai vii niciodată în patul meu. Refuz să mă las contaminată.

Fata de pe canapea - Joanie - interveni:

— Eh, ne distrăm și noi puțin, scumpo. Ce-ar fi să ni te alături? S-ar putea să-ți placă.

Pearl, femeia mai în vârstă, o măsură pe Daisy din cap până în picioare.

— E micuță, dar are corp frumos.

Daisy realizează că ar fi umilit-o și mai mult dacă le oferea ocazia. Fără să le bage în seamă, îi spuse lui Boy:

— Ți-ai făcut alegerea, rosti ea. Iar eu am ajuns la o decizie.

Leși din cameră cu capul sus, chiar dacă se simțea înjosită și disprețuită, îl auzi pe Boy în urma sa:

— La naiba, ce încurcătură!

„Încurcătură? se gândi ea. Atâta tot?”

leși pe ușa din față.

Apoi, își ridică privirea. Cerul era plin de avioane.

Scena o făcu să tremure de frică. Se aflau la mare înălțime, la vreo trei mii de metri, dar - chiar și așa - păreau să acopere soarele. Erau cu sutele - bombardiere mătăhăloase și avioane de vânatoare suple, o flotă ce părea să se întindă pe douăzeci de kilometri. În est, în direcția docurilor și a Arsenalului Woolwich, trâmbe de fum se înălțau din locurile în care cădeau

bombele. Exploziile se amestecau într-un muget asurzitor de hulă, ca de mare învolburată.

Daisy își aminti că Hitler ținuse un discurs în parlamentul german, exact miercurea trecută, tunând împotriva cruzimii raidurilor de bombardament la care RAF-ul supusese Berlinul și amenințând să radă orașele britanice drept răzburare. Părea că vorbise serios. Aveau de gând să radă Londra de pe fața pământului.

Era cea mai groaznică zi din viața lui Daisy. Iar acum își dădea seama că ar fi putut să fie chiar ultima.

Însă nu o lăsa inima să se întoarcă în casa aceea și să se adăpostească în beci cu ei. Trebuia să plece de-acolo. Trebuia să ajungă acasă, unde putea să plângă în voie, departe de ochii lumii.

Se grăbi să-și pună casca și ochelarii de protecție. Rezistă impulsului irațional, dar puternic, de a intra în cel mai apropiat zid. Sări în șa și demară în trombă.

Nu ajunse prea departe.

La două străzi mai încolo, o bombă ateriză pe o casă din fața ei, iar ea frână brusc. Văzu gaura ce se căsca în acoperiș, simți suflul exploziei și, după câteva secunde, văzu flăcările de dinăuntru, ca și cum gazul dintr-o lampă s-ar fi scurs și ar fi luat foc. O clipă mai târziu, o fată de vreo 12 ani ieși din casă țipând, cu părul în flăcări, și veni în fugă spre Daisy.

Daisy sări din șa, își scoase jacheta de piele și acoperi cu ea capul fetei, înfășurându-l strâns pentru a nu lăsa să intre oxigenul care să alimenteze flăcările.

Țipetele se opriră. Daisy dădu jacheta la o parte. Fata plângea în hohote. Nu mai suferea, dar rămăsese cheală.

Daisy se uită pe stradă. Un bărbat cu cască de oțel și cu o banderolă PRA pe braț veni la ele, ducând o trusă de tablă cu o cruce albă de prim ajutor vopsită pe o parte.

Fata se uită la Daisy, deschise gura și țipă:

— Mama este înăuntru!

Voluntarul de la PRA îi zise:

— Liniștește-te, scumpo. Stai să vedem întâi ce-ai pățit tu.

Daisy o lăasă pe fată în grija lui și se repezi spre ușa de la intrarea în clădire. Părea să fie o casă veche, împărțită în mai multe apartamente ieftine. Etajele superioare erau în flăcări, dar reuși să intre pe hol. Mai mult pe ghicite, alergă în partea din

spate și se trezi într-o bucătărie. Acolo văzu o femeie căzută pe jos, inconștientă, și o copilă într-un pătuț. Luă copilul și ieși din casă.

Fata cu părul ars urlă:

— E surioara mea!

Daisy îi puse copilășul în brațe și fugi din nou înăuntru.

Femeia inconștientă era prea grea ca să o poată ridica. Daisy se așeză în spatele ei, o ridică în capul oaselor, o apucă de sub brațe și o târî prin bucătărie și hol până în stradă.

Între timp sosise și o ambulanță, o limuzină adaptată, cu caroseria din spate înlocuită de o prelată din pânză desfăcută la capăt. Voluntarul de la PRA o ajută pe fata arsă să urce în vehicul. Șoferul veni în fugă la Daisy. Împreună reușiră să o ridice pe mamă în ambulanță.

Șoferul îi zise lui Daisy:

— Mai este cineva înăuntru?

— Nu știu!

Omul se repezi în hol. Exact în acea clipă, întreaga clădire se prăbuși - etajele superioare incendiate se dărâmară peste parter. Șoferul de ambulanță dispăru într-un iad învăpăiat.

Daisy se auzi țipând.

Își acoperi gura cu mâna și se holbă la flăcări căutându-l cu privirea, chiar dacă nu îl putea ajuta și ar fi fost sinucidere curată să încerce.

Voluntarul de la PRA exclamă:

— Dumnezeule! Alf a murit!

Se auzi apoi o nouă explozie, provocată de o bombă căzută la o sută de metri mai încolo.

Voluntarul zise:

— Acum am rămas fără șofer și nu pot pleca de-aici.

Aruncă o privire pe stradă. Se vedeau mici pâlcuri de oameni în fața unor case, dar majoritatea erau probabil în adăposturile subterane.

Daisy spuse:

— Conduc eu. Unde trebuie să merg?

— Știi să conduci?

Majoritatea englezoaicelor nu știau să conducă: era încă o ocupație tipic bărbătească acolo.

— Nu mai pune întrebări prostești, zise Daisy. Unde trebuie să ajung cu ambulanța?

— La St. Bart. Știi unde este?

— Sigur că da.

St. Bartholomew era unul dintre cele mai mari spitale din Londra, iar Daisy locuia acolo de patru ani.

— În West Smithfield, adăugă ea, ca să se asigure că el o credea.

— Secția de urgențe este în spate.

— O găesc eu.

Urcă în mașină. Motorul era încă pornit. Voluntarul strigă:

— Cum te cheamă?

— Daisy Fitzherbert. Pe tine?

— Nobby Clarke. Ai grijă de ambulanța mea.

Mașina avea un schimbător de viteze standard, cu ambreiaj. Daisy băgă mașina în viteza întâi și demară.

Avioanele continuau să huruie pe deasupra, iar bombele cădeau neconținut. Daisy își dorea cu disperare să-i ducă pe răniți la spital, iar St. Bart era la nici doi kilometri distanță, dar drumul era incredibil de dificil. Trecu de Leadenhall Street, Poultry și Cheapside, dar dădu de câteva ori peste un drum blocat, fiind nevoită să dea cu spatele și să găsească o altă rută. Părea să existe cel puțin câte o casă distrusă pe fiecare stradă. Pretutindeni erau dărâmături și fum, oameni plini de sânge sau în lacrimi.

Simți o mare ușurare când ajunse la spital, luându-se după o altă ambulanță care se îndrepta spre urgențe. Locul era extrem de aglomerat, iar o duzină de vehicule transferau pacienții schilodiți sau arși în grija brancardierilor grăbiți, cu șorțuri pătate de sânge. „Poate că am salvat-o pe mama acestor copile, se gândi Daisy. Nu sunt chiar ultimul om, deși soțul meu nu mă vrea.”

Fata rămasă fără păr își ținea încă surioara în brațe. Daisy le ajută să coboare din ambulanță.

O asistentă o ajută pe Daisy să o ridice pe femeia inconștientă și să o ducă înăuntru.

Însă Daisy observă că femeia nu mai respira.

Îi zise asistentei:

— Aceștia sunt copiii ei! Auzi nota aproape isterică din glasul său. Ce se va întâmpla acum?

— Mă ocup eu de asta, i-o reteză asistenta. Tu trebuie să te duci înapoi.

— Chiar trebuie? zise Daisy.

— Vino-ți în fire, o dojeni asistenta. Vor mai fi mulți morți și răniți în noaptea asta.

— Bine, spuse Daisy, urcând înapoi la volan și pornind la drum.

(IV)

Într-o după-amiază mediteraneeană călduroasă de octombrie, Lloyd Williams sosi în însoritul oraș francez Perpignan, aflat la numai treizeci de kilometri de granița cu Spania.

Își petrecuse toată luna septembrie în regiunea Bordeaux, culegând struguri pentru producția de vin, așa cum făcuse în cumplitul an 1937. Acum avea bani de autobuz și de tramvai și își permitea să mănânce în restaurante ieftine în loc să trăiască din legume necoapte scoase de prin grădinile oamenilor sau din ouă furate din cotețe. Urma aceeași rută de acum trei ani, numai că în sens invers. Coborâse din Bordeaux prin Toulouse și Béziers, luând din când în când câte un marfar, dar de cele mai multe ori rugându-se de camionagii să-l mai ducă o bucată de drum.

Acum se afla la o cafenea de pe principala șosea ce ducea din Perpignan spre granița cu Spania. Purtând în continuare salopeta albastră și bereta lui Maurice, ducea o mică desagă de pânză în care avea o mistrie ruginită și o nivelă cu bulă de aer pătată de mortar, drept dovadă că era un zidar spaniol care se întorcea acasă. Se ruga să nu care cumva să-i ofere cineva de lucru: habar n-avea cum se construia un zid.

Se temea că o să aibă probleme la traversarea munților. Cu trei luni în urmă, când era în Picardia, își spusese superficial că putea găsi ruta peste Pirinei pe care îl duseseră călăuzele sale în Spania în 1936, rută pe care o urmase parțial și la întoarcere, un an mai târziu. Însă atunci când piscurile purpurii și trecătorile verzi se iviră în depărtare, la orizont, întreprinderea i se păru mult mai riscantă. Crezuse că i se gravase în memorie fiecare pas, dar când încercă să-și amintească mai exact cărările, podurile și cotiturile făcute, descoperi că imaginile erau neclare, iar detaliile specifice i se șterseseră din minte.

Își termină prânzul – o tocană piperată de pește –, apoi intră în vorbă cu un grup de șoferi de la masa alăturată.

— Trebuie să ajung la Cerbère.

Acesta era ultimul sat înainte de granița cu Spania.

— Merge careva dintre voi într-acolo?

Probabil că toți mergeau în direcția aceea: era singurul motiv pentru care s-ar fi aflat acolo, pe acea rută din sud-est. Însă ezitau să o recunoască. Se aflau în Franța guvernului de la Vichy, o zonă independentă, teoretic, în practică însă una ținută sub control autoritar de către germanii care ocupau cealaltă jumătate a țării. Nimeni nu se repezea să ajute un necunoscut cu accent străin.

— Sunt zidar, rosti el, ridicându-și desaga de pânză. Mă întorc acasă, în Spania. Leandro mă numesc.

Un bărbat gras, într-un maiou, îi zise:

— Te duc eu până la jumătatea drumului.

— Mulțumesc.

— Ești gata de plecare?

— Desigur.

Leșiră din local și urcară într-o dubă Renault murdară, cu numele unui magazin de produse electrice scris pe o parte. După ce plecară, șoferul îl întrebă pe Lloyd dacă era însurat. Urmă apoi o serie de întrebări supărător de personale, iar Lloyd realizează că omul nutrea o adevărată fascinație pentru viețile sexuale ale altora. Nu încăpea îndoială că acesta era motivul pentru care acceptase să îl ia cu el pe Lloyd: avea astfel ocazia să pună întrebări inoportune. Mai fuseseră și alți bărbați care îl luaseră cu ei pe Lloyd din motive asemănătoare.

— Sunt virgin, îi spuse Lloyd, ceea ce era adevărat; însă această mărturisire duse la întrebări despre mângâiatul colegelor de școală.

Lloyd avea o experiență considerabilă în această privință, dar nu voia să o împărtășească.

Refuză să dea detalii, fără să pară nepolitic, și într-un final șoferul se lăsă păgubaș.

— Eu trebuie să cotesc aici, îi zise el, oprind mașina.

Lloyd îi mulțumi și porni mai departe pe jos.

Învățase să nu mărșăluiească soldățește, adoptând un mers șleampăt, cocârjat, de țăran. Nu avea niciodată la el ziare sau cărți. Părul îi fusese tuns de un frizer incompetent din cel mai

sărac cartier din Toulouse. Se bărbiera o dată pe săptămână, așa că avea de obicei fire țepoase pe față, ceea ce constituia o metodă surprinzător de eficientă în a-l face să arate ca un oarecare. Nu se mai spăla, căpătând un miros puternic ce-i ținea pe oameni la distanță.

Foarte puțini muncitori aveau ceasuri în Franța și în Spania, așa că fu silit să renunțe la ceasul de mână din oțel primit de la Bernie drept cadou de absolvire. Nu-l putea oferi vreunuia dintre francezii care îl ajutaseră, căci un ceas britanic i-ar fi incriminat și pe ei. Într-un sfârșit, spre marea-i amărăciune, îl azvârli într-un iaz.

Însă cea mai mare vulnerabilitate a sa era lipsa actelor de identitate.

Încercase să cumpere acte de la un bărbat care semăna cât de cât cu el, apoi plănuise să fure actele altor doi bărbați, dar, deloc surprinzător, lumea era foarte atentă la aceste chestiuni în zilele acelea. Astfel că se străduia să se ferească de situațiile în care i s-ar fi putut cere să prezinte actele la control. Se ținea departe de lume, preferând să meargă pe câmp și nu pe drum, acolo unde se putea, și evitând trenurile de călători, din cauza numeroaselor puncte de control de prin gări. Până atunci avusese noroc. Un jandarm dintr-un sat îi ceruse actele, dar când îi explicase că-i fuseseră furate după ce se îmbătase într-un bar din Marseille, agentul îl crezuse pe cuvânt și îl lăsase să plece.

Însă acum norocul i se terminase.

Străbătea un teren agricol sărăcăcios. Ajunsese în zona deluroasă de la poalele Pirineilor, în apropierea Mediteranei, iar solul era nisipos. Drumul colbit șerpuia printre ferme mărunte și cătune sărace. Aceste meleaguri erau aproape nepopulate. Putea zări frânturi albastre din marea îndepărtată printre dealurile din stânga sa.

Ultimul lucru la care se aștepta era Citroënul verde cu trei jandarmi care opri lângă el.

Totul se petrecu brusc. Auzi mașina apropiindu-se - prima mașină pe care o auzea de când se despărțise de tipul cel gras. Continuă să-și târască pașii ca un muncitor istovit care se întorcea acasă. De-o parte și de alta a drumului erau câmpuri uscate, cu pâlcuri răzlețe de vegetație și arbuști. Când mașina se opri, primul său gând fu să o ia la fugă pe câmp. Renunță

Însă la idee când observă pistoalele de la cingătorile celor doi jandarmi care coborâseră din mașină. Probabil că nu erau trăgători prea iscusiți, dar puteau să-l nimerească și din întâmplare. Avea șanse mai mari dacă încerca să-i ducă cu zăhărelul. Erau agenți rurali, mai înțelegători decât polițiștii hârșâiți de la oraș.

— Actele la control, rosti unul dintre jandarmi în franceză.

Lloyd își întinse brațele în lături, neajutorat.

— *Monsieur*, din păcate actele mi-au fost furate în Marseille.

Mă numesc Leandro, sunt zidar spaniol și mă duc...

— Treci în mașină.

Lloyd ezită, dar era o situație fără ieșire. Sorții îi erau mai potrivnici ca niciodată.

Un jandarm îl apucă strâns de braț, împingându-l pe bancheta din spate, apoi urcă lângă el.

Simți cum îl cuprinde deznădejdea când mașina demară.

Jandarmul de lângă el îl întrebă:

— Ești englez sau ce?

— Sunt zidar spaniol. Mă numesc...

Jandarmul îl opri cu un gest, spunând:

— Nu-ți mai răci gura de pomană.

Lloyd pricepu că fusese mult prea optimist. Era un străin fără acte care se îndrepta spre granița cu Spania: era ușor de presupus că era un soldat britanic evadat. Dacă mai aveau vreo îndoială, aceasta avea să le fie spulberată când aveau să-i ceară să se dezbrace, căci atunci i-ar fi putut vedea plăcuța de identificare de la gât. Nu o aruncase și pe aceasta, întrucât fără ea ar fi fost împușcat pe loc pentru spionaj.

Se afla acum într-o mașină cu trei oameni înarmați, iar probabilitatea găsirii unei căi de scăpare era nulă.

Mergeau în direcția în care se îndrepta și el, iar soarele coborî încet în spatele munților din dreapta. Nu erau orașe mari până la graniță, așa că presupuse că aveau de gând să-l țină peste noapte într-o închisoare sătească. Poate că izbutea să scape de acolo. În caz contrar, nu încăpea îndoială că urmau să-l ducă la Perpignan a doua zi, predându-l poliției orașenești de acolo. Și apoi? Avea să fie interogat? Acest gând îl făcu să înghețe de frică. Poliția franceză avea să-l bată, iar germanii să îl tortureze. Dacă supraviețuia, avea să ajungă într-un lagăr de prizonieri de război până la încetarea ostilităților sau până murea de

malnutriție. Tocmai atunci, când ajunsese la doar câțiva kilometri de graniță!

Îl duseră într-un orașel. Oare reușea să evadeze când îl scoteau din mașină? Nu putea să-și facă niciun plan, pentru că nu știa deloc terenul. Nu putea decât să rămână vigilent și să profite de orice oportunitate care se ivea.

Mașina ieși de pe strada principală și intră pe o alee din spatele unui rând de prăvălii. Oare aveau de gând să-l împuște și să-i azvârle cadavrul acolo?

Mașina se opri în spatele unui restaurant. Curtea era plină de cutii și de canistre imense. Lloyd văzu printr-o ferestruică interiorul unei bucătării puternic luminate.

Jandarmul de pe scaunul din dreapta șoferului coborî, apoi îi deschise portiera lui Lloyd, aflată pe partea dinspre clădire. Oare asta era șansa lui? Trebuia să ocolească mașina în fugă și să o ia apoi pe alee. Asfințise - după primii pași nu avea să mai fie o țintă ușoară.

Jandarmul se întinse în mașină și îl înșfăcă pe Lloyd de braț, ținându-l în timp ce îl scotea afară. Cel de-al doilea jandarm ieși imediat după Lloyd. Nu era o ocazie bună.

Însă de ce îl aduseseră oare aici?

Porniră spre bucătărie. Un bucătar bătea niște ouă într-un castron, iar un adolescent spăla vase într-o chiuvetă mare. Unul dintre jandarmi zise:

— Am adus un englez. Spune că-l cheamă Leandro.

Fără să se oprească din treabă, bucătarul își înălță capul și strigă:

— Teresa! Vino încoace!

Lloyd își aminti de o altă Teresa, o frumoasă anarhistă spaniolă care-i învăța pe soldați să scrie și să citească.

Ușa bucătăriei se dădu în lături și ea își făcu apariția.

Lloyd se holbă la ea, uluit. Nu avea cum să se înșele: nu putea uita acei ochi mari și acel păr negru și bogat, chiar dacă ea purta acum boneta și șorțul alb de bumbac al chelneritelor.

La început, ea nu îl privi. Puse un vraf de farfurii pe tejghea, lângă tânărul spălător, apoi se întoarse zâmbitoare spre jandarmi și-i sărută pe amândoi pe obraji, spunând:

— Pierre! Michel! Ce mai faceți? Apoi se răsuci către Lloyd, îl țintui cu privirea și zise în spaniolă: Nu, nu se poate! Lloyd, tu ești?

El nu putu decât să dea din cap năucit.

Ea i se aruncă de gât, îl îmbrățișă și îl sărută pe obraji.

Unul dintre jandarmi interveni:

— Bun, deci totul este în regulă. Noi trebuie să plecăm. Mult noroc!

Îi dădu lui Lloyd desaga de pânză, apoi plecară.

Lloyd prinse în sfârșit glas.

— Ce se întâmplă? o întrebă el pe Teresa în spaniolă. Credeam că sunt dus la închisoare!

— Îi urăsc pe naziști, așa că ne ajută pe noi, îi explică ea.

— Care noi?

— Îți povestesc eu mai târziu. Vino cu mine.

Deschise o ușă care dădea spre o scară și îl duse la etaj, unde se afla un dormitor mobilat sumar.

— Așteaptă aici. Îți aduc ceva de mâncare.

Lloyd se întinse pe pat, meditând la șansa sa extraordinară. În urmă cu cinci minute se aștepta să fie torturat și omorât, iar acum o femeie frumoasă se pregătea să-i aducă cina.

Însă norocul i se putea întoarce în orice clipă, reflectă el.

Ea reveni după o jumătate de oră cu o omletă și cartofi prăjiți pe o farfurie groasă.

— Am fost ocupați, dar închidem în curând, îi zise ea. Mă întorc peste câteva minute.

El își înfulecă mâncarea rapid.

Se lăsă noaptea. El ascultă sporovăiala mușteriiilor care plecau și zăngănitul oalelor puse la locul lor; apoi, Teresa reapăru cu o sticlă de vin roșu și două pahare.

Lloyd o întrebă de ce părăsise Spania.

— Oamenii noștri sunt omorâți cu miile, spuse ea. Pentru cei care scapă cu viață s-a dat Legea Responsabilităților Politice, prin care sunt incriminați toți cei care au susținut guvernul. Poți pierde tot ce ai dacă i te împotrivești lui Franco, chiar și prin ceea ce ei numesc „pasivitate gravă”. Ești nevinovat doar dacă poți dovedi că l-ai susținut.

Lloyd își aminti cu obidă de asigurarea dată în martie de Chamberlain în Camera Comunelor, cum că Franco renunțase la represiunile politice. Ce mincinos fusese Chamberlain!

Teresa continuă:

— Mulți dintre camarazii noștri sunt în lagăre de prizonieri mizerabile.

— Bănuiesc că nu știi ce s-a mai întâmplat cu sergentul Lenny Griffiths, prietenul meu...

Teresa clătină din cap.

— Nu l-am mai văzut după Belchite.

— Și tu...?

— Eu am scăpat de oamenii lui Franco, am venit aici, m-am angajat ca ospătăriță... și am descoperit că mai pot face și altceva, pe lângă asta.

— Ce anume?

— Duc soldați fugari peste munți. De aceea te-au adus jandarmii la mine.

Lloyd prinse curaj. Plănuise să facă asta de unul singur și își făcuse griji cu privire la găsirea căii potrivite. Poate că acum va avea o călăuză.

— Mai am doi care așteaptă, zise ea. Un tunar britanic și un pilot canadian. Ei stau la o fermă de pe dealuri.

— Când este programată traversarea?

— În noaptea asta, răspunse ea. Nu bea prea mult vin.

Plecă din nou și reveni după o jumătate de oră cu o manta veche și peticită pentru el.

— Este frig acolo unde mergem noi, îi explică ea.

Se furișară apoi pe ușa bucătăriei și își croiră drum prin orășel la lumina stelelor. După ce lăsară casele în urmă, continuară pe un drum de țară ce urca pe versant. După un ceas, ajunseră la un mic pâlc de clădiri din piatră. Teresa fluieră, apoi deschise ușa unui hambar, de unde ieșiră doi bărbați.

— Folosim întotdeauna nume false, zise ea în engleză. Eu sunt Maria, iar ei sunt Fred și Tom. Noul nostru prieten este Leandro. Bărbații își strânseră mâinile și ea continuă: Nu vorbiți, nu fumați. Iar cine nu ține pasul rămâne de izbeliște. Sunteți gata?

De aici cărarea era mai abruptă. De câteva ori, Lloyd alunecă pe pietre. Din când în când se agăța de tufele de pe margine, ajutându-se de acestea ca să treacă mai departe. Miniona Teresa stabili un ritm care scotea sufletul din cei trei bărbați. Ea avea o lanternă, dar nu voia să apeleze la aceasta câtă vreme stelele erau strălucitoare, de teamă să nu-i consume bateria.

Aerul se răci. Traversară un pârâu rece ca gheața, iar picioarele lui Lloyd nu se mai încălziră după aceea.

După o oră, Teresa spuse:

— Aveți grijă să rămâneți pe centrul cărării aici.

Lloyd se uită în jos și realizează că se aflau pe o creastă, cu povârnișuri abrupte de ambele părți. Când văzu distanța pe care ar fi putut să cadă, simți că-l ia cu leșin și își întoarse iute privirea în sus, spre silueta sprintară a Teresei. În condiții normale, ar fi fost bucuros să meargă în spatele unei femei atât de atrăgătoare, dar acum era atât de ostenit și de înfrigurat, încât nu mai avea energie nici măcar ca să o soarbă din priviri.

Munții nu erau complet nelocuiți. La un moment dat, un câine lătră în depărtare; apoi auziră un clinchet straniu de clopot, care îi băgă în sperieți; însă Teresa îi liniști, spunându-le că ciobanii de la munte obișnuiau să atârne tălângi la gâtul mioarelor pentru a nu-și pierde turma.

Lloyd se gândi la Daisy. Oare mai era la Tŷ Gwyn? Sau se întorsese la soțul ei? Lloyd spera că nu se întorsese la Londra, căci aceasta era bombardată noapte de noapte, conform presei franceze. Era încă în viață sau murise? Oare avea s-o mai revadă vreodată? Și dacă da, oare ce-ar mai fi simțit ea pentru el?

Făceau popas la fiecare două ore ca să se odihnească, să bea apă și să ia câteva înghițituri dintr-o sticlă de vin pe care o ducea Teresa.

În zori începu să plouă. Pământul de sub tălpi deveni tot mai nesigur, făcându-i să se împiedice și să alunece, dar Teresa nu încetini ritmul deloc.

— Bucurați-vă că nu-i zăpadă, le spuse ea.

Lumina zilei le dezvălui un peisaj cu o vegetație mărunță, din care răsăreau pe alocuri stânci ca niște lespezi. Ploaia continuă neabătută și o ceață rece se lăsă în jurul lor.

După o vreme Lloyd realizează că mergeau la vale. La următorul popas, Teresa îi anunță:

— Suntem în Spania acum.

Lloyd ar fi trebuit să se simtă ușurat, dar era prea vlăguit.

Peisajul se împlânzi treptat, stâncile fiind înlocuite de iarbă și de tufe mărunte.

Apoi, deodată, Teresa se trânti la pământ, lipindu-se de sol.

Cei trei bărbați îi urmară de îndată exemplul, fără să mai aștepte un alt semn. Uitându-se în direcția în care privea Teresa, Lloyd văzu doi bărbați în uniforme verzi și cu pălării ciudate pe cap: grăniceri spanioli, probabil. Își dădu seama că, deși ajunseseră în Spania, încă nu erau în afara pericolului. Dacă era

prins trecând fraudulos frontiera, putea fi trimis înapoi. Sau, mai rău, putea dispărea într-un lagăr de prizonieri de-al lui Franco.

Grănicerii veneau pe o potecă de munte, îndreptându-se spre fugari. Lloyd se pregăti de luptă. Trebuia să se miște repede ca să îi doboare înainte să apuce să-și scoată armele. Se întrebă cât de mult aveau să-l ajute ceilalți doi bărbați.

Însă își făcu griji degeaba. Cei doi grăniceri ajunseră la un soi de hotar nemarcat și făcură cale îtoarsă. Teresa reacționează de parcă s-ar fi așteptat la asta. După ce grănicerii se făcură nevăzuți, ea se ridică și cei patru își continuă drumul.

În curând se ridică și ceața. Lloyd zări un sat de pescari lângă un golf nisipos. Mai fusese acolo când venise în Spania în 1936. Ba chiar își amintea că acolo era o gară.

Intrară în sat. Era un loc liniștit, fără vreun însemn al autorității: nici poliție, nici primărie, nici soldați, nici puncte de control. Fără îndoială că acesta era și motivul pentru care îl alesese Teresa.

Se duseră la gară și Teresa cumpără bilete, flirtând cu vânzătorul de parcă ar fi fost vechi prieteni.

Lloyd se așază pe o bancă de pe peronul umbros, cu bățături la picioare și istovit, dar ușurat și fericit.

După o oră luară un tren spre Barcelona.

(V)

Daisy nu înțeleșese până atunci ce însemna cu adevărat *munca*.

Sau *oboseala*.

Sau *tragedia*.

Stătea într-o sală de clasă, bând ceai dulce englezesc dintr-o ceașcă fără farfurioară. Purta o cască de oțel pe cap și cizme de cauciuc în picioare. Era ora cinci după-amiaza și încă era istovită după noaptea trecută.

Făcea parte din trupa de Voluntari pentru Precauții în caz de Raiduri Aeriene din cartierul Aldgate. Teoretic, lucra într-o tură de opt ore, urmată de opt ore de gardă și de alte opt ore libere. În practică însă, lucra cât ținea raidul aerian și cât timp erau răniți de transportat la spital.

Londra fu bombardată în fiecare noapte din octombrie 1940.

Daisy lucra mereu alături de o altă femeie, însoțitoarea șoferului, precum și de patru bărbați, formând împreună cu aceștia o trupă de prim ajutor. Sediul lor era într-o școală, iar acum stăteau în băncile copiilor, așteptând venirea avioanelor, urlatul sirenelor și zgomotul bombelor.

Ambulanța pe care o conducea era un Buick american adaptat. Aveau și o mașină normală cu un alt șofer, pentru transportul celor pe care ei îi numeau „cazurile ușoare” – oameni răniți, dar care puteau totuși să stea singuri pe picioarele lor în timp ce erau duși la spital.

Însoțitoarea ei era Naomi Avery, o blondă atrăgătoare din East End, căreia îi plăceau bărbații și spiritul de camaraderie din echipă. Acum se tachina cu șeful echipei, Nobby Clarke, un polițist pensionat.

— Șeful de echipă este bărbat, zise ea. Șeful de sector este bărbat. Și tu ești tot bărbat.

— Eu așa sper, replică Nobby, stârnind chicotelile celorlalți.

— Sunt o grămadă de femei în PRA, continuă Naomi. Cum de niciuna dintre ele nu are o funcție de conducere?

Bărbații râseră. Un tip chel, cu nasul mare, poreclit George Chipeșul, zise:

— Eh, și uite cum începe... Iar drepturile femeilor.

Omul era cam misogin din fire.

Daisy interveni și ea în discuție:

— Doar nu credeți că bărbații sunt mai deștepți decât femeile!

Nobby spuse:

— De fapt, există câteva femei șefe.

— Eu n-am întâlnit niciuna, zise Naomi.

— E vorba de tradiție, cred, spuse Nobby. Femeile au fost mereu gospodine.

— Da. Cum a fost Ecaterina cea Mare a Rusiei, ripostă Daisy cu sarcasm.

Naomi sări și ea:

— Sau regina Elisabeta a Angliei.

— Amelia Earhart.

— Jane Austen.

— Marie Curie, singurul om de știință care a câștigat Premiul Nobel de două ori.

— Ecaterina cea Mare? zise George Chipeșul. Nu era o poveste despre ea și calul ei?

— Hei, hei... nu de față cu doamnele, îl muștrului Nobby. Oricum, am eu răspuns la întrebarea lui Daisy, continuă el.

— Hai să auzim! rosti Daisy.

— Recunosc că unele femei pot fi la fel de istețe precum un bărbat, zise el cu aerul cuiva care făcea o concesie plină de mărinimie. Însă există un motiv cât se poate de întemeiat pentru care cei mai mulți oficiali PRA sunt bărbați.

— Și care ar fi acel motiv, Nobby?

— Este foarte simplu. Bărbații nu vor să primească ordine de la femei.

Acestea fiind spuse, el se așeză la loc cu o expresie triumfătoare pe chip, convins că acest argument punea capăt discuției.

În mod ironic însă, atunci când cădeau bombele și ei săpau printre dărâmături ca să salveze răniții, erau cu toții egali. Atunci nu mai exista nicio ierarhie. Dacă Daisy îi striga lui Nobby să apuce celălalt capăt al unei grinde, acesta se executa fără comentarii.

Daisy ținea enorm la oamenii aceștia, chiar și la George. Și-ar fi dat viața pentru ea, iar ea ar fi făcut la fel pentru ei.

Auzi afară un vuiet înfundat. Acesta creștea în intensitate până când se transformă în sunetul enervant de familiar al sirenei care le anunța iminența unui raid aerian. După câteva secunde, se auzi în depărtare bubuitul unei explozii. Avertismentul sosea adeseori prea târziu; uneori sirena începea să sune după ce primele bombe își atinseseră deja ținta.

Telefonul sună și Nobby răspunde.

Se ridică cu toții. George rosti descumpănit:

— Of... Germanii ăștia nu-și iau liber nici măcar o zi?

Nobby puse receptorul în furcă și spuse:

— Nutley Street.

— Știu eu unde este, rosti Naomi în timp ce ieșeau în grabă. Deputata noastră locuiește acolo.

Săriră în mașini. Când Daisy băgă ambulanța în ambreiaj și demară, Naomi zise de lângă ea:

— Mda, ce mai fericire...

Naomi era ironică, însă, în mod straniu, Daisy chiar era fericită. Era foarte bizar, se gândi ea în timp ce lua o curbă. În fiecare noapte vedea distrugerii, pierderi tragice de vieți și trupuri schilodite oribil. Nu era exclus să moară și ea într-o

clădire incendiată, poate chiar în seara aceea. Și totuși, se simțea nemaipomenit. Trudea și suferea pentru o cauză, ceea ce îi aducea o satisfacție imensă și neașteptată. Făcea parte dintr-un grup de oameni dispuși să riște orice ca să-i ajute pe alții și nu exista sentiment mai înălțător pe lume.

Daisy nu îi ura pe germani pentru că încercau să o omoare. Socrul ei, contele Fitzherbert, îi destăinuise de ce bombardau ei Londra. Până în august, cei de la Luftwaffe vizaseră numai porturile și aerodromurile. Fitz îi explicase, într-un moment de candoare necaracteristic, că britanicii nu fuseseră la fel de scrupuloși: guvernul aprobase bombardarea ținutelor din orașele germane încă din mai, iar în iunie și iulie piloții RAF aruncaseră bombe peste case în care se aflau și femeii, și copii. Populația germană se înfuriase și ceruse declanșarea represaliilor. Blitz-ul era rezultatul acelor cereri.

Daisy și Boy păstrau aparențele, dar ea își încuia ușa de la dormitor când el venea acasă, iar el nu obiectase. Căsnicia lor era acum doar de fațadă, dar erau oricum mult prea ocupați amândoi ca să mai acționeze cumva în privința ei. Când se gândea la asta, Daisy se întrista; căci îi pierduse și pe Boy, și pe Lloyd. Din fericire, nu prea avea timp de gândire la dispoziție.

Nutley Street era cuprinsă de flăcări. Aviația germană aruncase bombe incendiare și exploziv brizant în același timp. Focul provoca cele mai multe pagube, însă explozivul brizant ajută vâlvătaia să se extindă prin spulberarea geamurilor și ventilarea flăcărilor.

Daisy opri brusc ambulanța și trecură cu toții la treabă.

Oamenii cu răni ușoare erau îndrumați spre cel mai apropiat punct de prim ajutor. Cei răniți mai grav erau duși la St. Bart sau la Spitalul Municipal din Londra, din Whitechapel. Daisy efectua cursă după cursă. Când se inseră, aprinse farurile. Acestea erau mascate, lăsând să iasă doar o mică fantă de lumină, deși o asemenea precauție nu mai părea să-și aibă rostul acum, când Londra ardea ca un foc de tabără.

Bombardamentul se prelungi până în zori. Bombardierele erau prea vulnerabile la lumina zilei, putând fi doborâte de avioanele de vânătoare pilotate de către Boy și camarazii săi, așa că raidul aerian se sfârși. În timp ce zorii cenușii și reci se înălțau deasupra carnagiului, Daisy și Naomi se întoarseră pe Nutley Street ca să vadă dacă mai erau victime de transportat la spital.

Se așezară istovite pe ruinele zidului unei grădini. Daisy își dădu jos casca de oțel. Era murdară în ultimul hal și extrem de vlăguită. „Mă întreb ce-ar crede despre mine acum fetele de la Clubul de lahting din Buffalo”, se gândi ea; apoi își dădu seama că nu-i mai păsa ce credeau ele. Trecuse demult vremea în care tânjea să le intre în voie.

Cineva i se adresă:

— Vrei o ceașcă de ceai, scumpo?

Ea recunoscă accentul galez. Ridică privirea și văzu o femeie atrăgătoare, de vârstă mijlocie, ducând o tavă.

— O, Doamne, la țanc! exclamă ea, servindu-se.

Ajunsese să aprecieze această licoare între timp. Era amară la gust, dar avea un remarcabil efect revigorant.

Femeia o sărută pe Naomi, care-i explică:

— Suntem rude. Fiica ei, Millie, este căsătorită cu fratele meu, Abie.

Daisy o urmări pe femeie umblând cu tava prin mica mulțime de voluntari PRA, pompieri și vecini. Probabil că avea vreo funcție publică pe acolo, presupuse Daisy: femeia avea un aer autoritar. Cu toate acestea, era limpede că era o tipă din popor, adresându-se tuturor pe un ton călduros și făcându-i să zâmbească. Îi știa pe Nobby și pe George Chipeșul, salutându-i ca pe niște vechi prieteni.

Își opri ultima ceașcă pentru ea și veni să se așeze lângă Daisy.

— Pari americană după accent, rosti ea cu amabilitate.

Daisy încuviință.

— Sunt căsătorită cu un englez.

— Eu locuiesc pe strada asta – dar casa mea a scăpat de bombe azi-noapte. Sunt deputată în Camera Comunelor din partea circumscripției Aldgate. Mă numesc Eth Leckwith.

Daisy simți că îi stă inima. Aceasta era celebra mamă a lui Lloyd! Își strânseră mâinile.

— Daisy Fitzherbert.

Ethel ridică din sprâncene.

— O! zise ea. Ești vicontesa de Aberowen.

Daisy se înroși și își coborî glasul.

— Cei de la PRA nu știu asta.

— Nu-ți face griji: secretul tău este în siguranță.

Pe un ton șovăielnic, Daisy spuse:

— L-am cunoscut pe fiul dumneavoastră, Lloyd.

Nu își putu reține lacrimile când își aminti ceasurile petrecute împreună la Tŷ Gwyn și felul în care îi purtase el de grijă când pierduse sarcina.

— A fost foarte bun cu mine exact când aveam mai mare nevoie de ajutor.

— Mulțumesc, rosti Ethel. Dar nu vorbi despre el ca și cum ar fi murit. Era o dojană blândă, însă Daisy simți că dăduse dovadă de o lipsă de tact îngrozitoare.

— Iertați-mă! se scuză ea. Este dispărut pe câmpul de luptă, știu asta. A fost o mare prostie din partea mea!

— Dar nu mai este dispărut, spuse Ethel. A reușit să scape prin Spania. Ieri a sosit acasă.

— O, Doamne! zise Daisy, simțindu-și inima bubuindu-i în piept. E teafăr?

— Da, teafăr și nevătămat. Ba chiar aș spune că arată foarte bine, în pofida tuturor întâmplărilor prin care a trecut.

— Unde... Daisy înghiți în sec. Unde este acum?

— A, e pe-aici, pe undeva. Ethel se uită împrejur și strigă: Lloyd?

Daisy se uită înnebunită prin mulțime. Oare chiar era aievea?

Un bărbat cu o manta cafenie și peticită se răsuci și răspunse:

— Da, mamă?

Daisy îl țintui cu privirea. Avea fața arsă de soare și era slab ca o scândură, dar arăta mai atrăgător ca niciodată.

— Vino puțin, scumpule, îl chemă Ethel.

Lloyd făcu un pas în față, apoi o văzu pe Daisy și se lumină la față. Zâmbi fericit.

— Bună, rosti el.

Daisy sări în picioare.

Ethel zise:

— Lloyd, e cineva aici de care s-ar putea să-ți amintești...

Daisy nu se mai putu abține. Se năpusti spre Lloyd și se aruncă în brațele lui. Îl strânse la piept, îl privi în ochii lui verzi, apoi îl sărută pe obrajii bronzăți, pe nasul spart și pe gură.

— Te iubesc, Lloyd, spuse ea pătimașă. Te iubesc, te iubesc, te iubesc!

— Și eu te iubesc, Daisy, rosti el.

În spatele său, Daisy o auzi pe Ethel spunând pe un ton mucalit:

— Da, văd că-ți amintești!

(VI)

Lloyd mânca pâine prăjită cu gem când Daisy intră în bucătăria casei de pe Nutley Street. Se așeză la masă extenuată și își scoase casca de oțel. Era mânjită pe față și avea cenușă și praf în păr, dar lui Lloyd i se părea irezistibil de frumoasă.

Venea aproape în fiecare dimineață, după ce se oprea bombardamentul și toate victimele erau transportate la spital. Mama lui Lloyd îi zisese că putea veni oricând pofteste, iar Daisy nu mai așteptă o altă invitație.

Ethel îi turnă o ceașcă de ceai și o întrebă:

— Ai avut o noapte grea, scumpo?

Daisy dădu din cap posomorâtă.

— Una dintre cele mai rele. Clădirea Peabody de pe Orange Street a ars din temelii.

— O, nu!

Lloyd era îngrozit. Știa foarte bine locul: un bloc cu apartamente de închiriat, plin cu familii sărmene și cu foarte mulți copii.

Bernie zise:

— Este o clădire mare.

— A fost, îl corectă Daisy. Sute de oameni au ars și Dumnezeu știe câți copii au rămas orfani. Aproape toți pacienții mi-au murit în drum spre spital.

Lloyd se întinse peste masă și o luă de mână. Ea își ridică privirea din ceașca de ceai.

— Nu te poți obișnui cu așa ceva. Crezi că te vei căli cu timpul, dar nu-i așa.

Era copleșită de mâhnire. Ethel îi puse o mână pe umăr în semn de compasiune. Daisy continuă:

— Și când te gândești că și noi le facem același lucru familiilor din Germania...

Ethel zise:

— Da. Inclusiv bunilor mei prieteni, Maud și Walter, și copiilor lor.

— Nu-i așa că-i cumplit? Daisy clătină din cap deznădăjduită și adăugă: Ce-i în neregulă cu noi?

Lloyd rosti:

— Ce-i în neregulă cu omenirea?

Bernie, practic ca de obicei, spuse:

— O să mă duc pe Orange Street mai încolo ca să mă asigur că se face tot posibilul pentru copii.

— Vin cu tine, interveni Ethel.

Bernie și Ethel gândeau la fel și acționau împreună cu naturalețe, părând chiar să-și citească uneori gândurile. Lloyd îi observase cu băgare de seamă de când se întorsese acasă, temându-se ca nu cumva căsnicia lor să fi avut de suferit din cauza dezvăluirii șocante a lui Ethel, cum că nu avusese niciodată un soț pe nume Teddy Williams și că tatăl lui Lloyd era contele Fitzherbert. Discutase pe larg acest subiect cu Daisy, care știa acum tot adevărul. Cum se simțea oare Bernie după ce fusese mințit timp de douăzeci de ani? Însă Lloyd nu observase nicio schimbare în comportamentul lui. În felul său nesentimental, Bernie o adora pe Ethel și în ochii lui ea nu putea greși cu nimic. Credea că ea nu ar face niciodată ceva care să-l rănească și avea dreptate. Asta îl făcea pe Lloyd să spera că într-o bună zi va avea și el parte de o asemenea căsnicie.

Daisy observă că Lloyd era în uniformă.

— Unde te duci?

— M-au chemat cei de la Ministerul de Război. Se uită la ceasul de pe poliță și adăugă: Ar fi cazul să plec.

— Credeam că le-ai dat deja raportul.

— Hai la mine în cameră să-ți explic în timp ce-mi pun cravata. Ia-ți și ceaiul.

Urcară la etaj. Daisy se uită în jur cu interes, iar el realizează că ea nu mai fusese în dormitorul lui până atunci. Aruncă o privire spre patul de o singură persoană, raftul cu romane în germană, franceză și spaniolă, masa de scris cu creioanele ascuțite de pe ea și el se întrebă ce părere își făcuse.

— Ce cameră mică și drăguță, rosti ea.

Nu era mică. Era la fel de mare precum celelalte dormitoare din casă. Însă ea avea standarde diferite.

Ea luă o fotografie înrămată, înfățișând întreaga familie pe litoral: micul Lloyd în pantaloni scurți, Millie (un bebeluș pe-atunci) în costum de baie, tânăra Ethel cu o pălărie mare și moale, Bernie într-un costum cenușiu, cu cămașa descheiată la gât și cu o batistă înnodată pe cap.

— Southend, îi explică Lloyd.

Îi luă ceașca, punând-o pe masa de toaletă, și o cuprinse în brațe. Apoi o sărută pe gură. Ea îl sărută cu tandrețe, mângâindu-i obrazul și rezemându-și trupul de trupul lui.

După un minut, el îi dădu drumul. Ea era prea obosită ca să continue astfel, iar el avea de mers undeva.

Ea își scoase cizmele și se întinse în patul lui.

— Cei de la minister m-au chemat din nou, îi zise el în timp ce-și făcea nod la cravată.

— Dar ai stat patru ore acolo data trecută!

Așa era. Fusesse nevoit să-și stoarcă creierii ca să-și amintească până și cele mai mici detalii ale perioadei petrecute ca fugar în Franța. Voiau să știe gradul și regimentul fiecărui german pe care-l întâlneau. Nu și le mai amintea pe toate, desigur, dar își făcuse temele cu conștiinciozitate la cursul de la Tŷ Gwyn, așa că izbutise să le ofere foarte multe informații.

Acesta era raportul standard de spionaj militar. Însă îl mai întrebaseră și despre evadare, despre rutele pe care le folosiseră și despre cei care îl ajutaseră. Erau interesați până și de Maurice și Marcelle, reproșându-i că nu le ceruse numele de familie. Fuseseră foarte încântați să audă de Teresa, care putea fi de mare folos pentru viitorii evadați.

— Azi mă întâlnesc cu altcineva. Aruncă o privire pe un bilet dactilografiat de pe masa de toaletă și zise: La hotelul Metropole de pe Northumberland Avenue. Camera 424.

Locul se afla lângă Trafalgar Square, într-un cartier de ministere și alte agenții guvernamentale.

— Se pare că este vorba de un nou departament, care se ocupă de prizonierii britanici de război. Își puse chipiul pe cap și se uită în oglindă: Sunt destul de elegant?

Nu primi niciun răspuns. Se întoarse către pat - ea ațipise.

O acoperi cu o pătură, o sărută pe frunte și ieși din cameră.

Îi spuse mamei sale că Daisy adormise în patul lui, iar ea îi promise că va trece pe la ea mai târziu ca să se asigure că este totul în regulă.

Luă metroul până în centrul Londrei.

Îi destăinuise lui Daisy adevărul cu privire la părinții săi, alungându-i astfel ideea greșită cum că ar fi fost copilul lui Maud. Ea îl crezu imediat, căci își amintise între timp de vorbele lui Boy despre copilul nelegitim al lui Fitz.

— Este atât de bizar totul, rostise ea îngândurată. M-am îndrăgostit și eu de doi englezi și se dovedește că sunt frați vitregi. Îl măsură cu privirea pe Lloyd și spuse: Tu ai moștenit frumusețea tatălui tău. Boy i-a moștenit doar egoismul.

Lloyd și Daisy nu făcuseră încă dragoste. Motivul principal era că ea nu avea nicio noapte liberă. Apoi, singura dată când rămăseseră și ei singuri, lucrurile nu merseseră bine.

Se întâmplase duminica trecută, acasă la Daisy, în Mayfair. Servitorii ei aveau liber duminica după-amiază, iar ea îl luase în dormitorul ei din casa pustie. Însă fusese agitată și stingheră. Îl sărutase, apoi își întorsese capul într-o parte. Când el îi pusese mâna pe sâni, ea i-o îndepărtase. El era nedumerit: dacă nu trebuia să se poarte așa, de ce se mai aflau în dormitorul ei?

— Iartă-mă, îi spusese ea într-un final. Te iubesc, dar nu pot face asta. Nu-mi pot înșela soțul chiar în casa lui.

— Însă el te-a trădat!

— Știu, dar măcar a făcut-o în altă parte.

— Bine.

Ea îl privise.

— Crezi că-i o prostie?

El ridică din umeri și zise:

— După toate cele prin câte am trecut împreună, mi se pare că ai cam multe scrupule, într-adevăr - dar dacă asta simți, ce poți face? Aș fi un bădăran dacă aș încerca să te presez să o faci când nu ești pregătită.

Ea îl cuprinse în brațe și-l strânse la piept cu putere:

— Am mai zis-o și o repet: ești foarte matur.

— Hai să nu irosim după-amiaza, rosti el. Hai să mergem la cinema!

Văzuseră *Dictatorul* lui Charlie Chaplin și se distraseră de minune, apoi ea se duse înapoi la lucru.

Lloyd se gândi numai la Daisy tot drumul până la stația Embankment, apoi urcă pe Northumberland Avenue până la Metropole. Mobila veche din hotel fusese înlocuită de mese și scaune utilitariste.

După câteva minute de așteptare, Lloyd fu dus în fața unui colonel înalt și energic.

— Ți-am citit raportul, locotenente, rosti acesta. Bine lucrat.

— Vă mulțumesc, să trăiți!

— Mă aștept ca și alții să-ți urmeze exemplul și am dori să îi ajutăm. Suntem interesați în special de piloții doborâți. Antrenamentul lor este costisitor și am vrea să îi recuperăm ca să piloteze din nou.

Lui Lloyd i se păru cam dură afirmația. Dacă cineva supraviețuia unei prăbușiri cu avionul, chiar i se putea cere să mai riște să treacă încă o dată prin acel coșmar? Însă și răniții erau trimiși înapoi pe front de îndată ce se întremau. Acesta era războiul.

Colonelul zise:

— Vrem să stabilim un soi de rețea clandestină, din Germania până în Spania. Tu vorbești germana, franceza și spaniola, văd; dar, cel mai important, ai trecut chiar tu prin asta. Am dori să te transferăm în departamentul nostru.

Lloyd nu se așteptase la asta și nu știa cum să se simtă.

— Vă mulțumesc, domnule. Sunt onorat. Dar este o slujbă de birou?

— Nu, deloc. Vrem să te întorci în Franța.

Lloyd își simți inima bătându-i cu putere. Nu crezuse că va fi nevoit să înfrunte din nou aceleași pericole.

Colonelul îi citi descumpănirea de pe chip.

— Știi cât de periculos este.

— Da, să trăiți!

Colonelul spuse pe un ton sec:

— Poți refuza, dacă vrei.

Lloyd se gândi la felul în care Daisy înfrunta zilnic primejdia raidurilor aeriene și la oamenii arși în blocul Peabody și-și dădu seama că nici nu voia să refuze.

— Dacă dumneavoastră credeți că este important, domnule, atunci mă voi întoarce acolo de bună seamă.

— Bravo, zise colonelul.

După o jumătate de oră, Lloyd se întorcea năucit la stația de metrou. Acum făcea parte dintr-un departament numit MI9. Urma să revină în Franța cu acte false și cu mari sume de bani gheață. Existau deja zeci de germani, olandezi, belgieni și francezi în teritoriile ocupate care fuseseră recrutați pentru primejdioasa misiune de a ajuta piloții britanici și din Commonwealth să se întoarcă acasă. El avea să fie unul dintre numeroșii agenți MI9 care urmau să extindă rețeaua.

Dacă era capturat, avea să fie torturat.

Era speriat, dar și entuziasmat. Urma să zboare până la Madrid: avea să fie primul său zbor cu avionul. Apoi avea să reîntre în Franța traversând Pirineii și să o contacteze pe Teresa. Avea să umble deghizat printre inamici, salvând oamenii de sub nasul Gestapoului. Trebuia să se asigure că oamenii care-i urmau exemplul nu vor fi la fel de singuri și de neajutorați cum fusese el.

Ajunse înapoi pe Nutley Street la ora unsprezece. Mama lui îi lăsase un bilețel: „Niciun semn de viață de la Miss America”. După vizita la locul bombardamentului, Ethel urma să meargă în Camera Comunelor, iar Bernie la Consiliul Local. Lloyd și Daisy aveau toată casa la dispoziție.

Urcă în camera lui. Daisy încă dormea. Jacheta ei de piele și pantalonii groși de lână erau aruncați pe podea. Ceea ce însemna că era în patul lui doar în lenjeria intimă. Asta nu se mai întâmplase înainte.

Își scoase haina și cravata.

Din pat se auzi o voce somnoroasă:

— Și restul.

El o privi.

— Poftim?

— Scoate-ți hainele și vino în pat.

Nu era nimeni acasă - nimeni care să-i deranjeze.

Își scoase bocancii, pantalonii, cămașa și șosetele, apoi ezită.

— N-o să-ți fie frig, roști ea, foindu-se puțin sub pături și aruncând apoi o pereche de chiloți de mătase spre el.

Se așteptase ca acest moment să fie cumva solemn, de mare pasiune, însă Daisy părea să creadă că trebuia să fie destins și amuzant. Nu avea nicio problemă să se lase îndrumat de ea.

Își scoase lenjeria și se strecură în pat lângă ea. Era caldă și languroasă. Apoi, se simți brusc îngrijorat: nu îi mărturisise că era încă virgin.

Auzise mereu că bărbatul trebuia să aibă inițiativa, dar se părea că Daisy nu știa asta. Îl sărută și îl mângâie, apoi îi apucă penisul în mână.

— O, vai! zise ea. Chiar speram să ai așa ceva.

Din acel moment, nu-și mai făcu nicio grijă.

• Capitolul 8

1941 (1)

(I)

Într-o duminică rece de iarnă, Carla von Ulrich se duse cu menajera familiei, Ada, să îl viziteze pe fiul acesteia, Kurt, la Sanatoriul pentru Copii Wannsee, aflat lângă lacul de la marginea de vest a Berlinului. Făceau o oră până acolo cu metroul. Carla obișnuia să vină îmbrăcată în uniforma de asistentă, întrucât angajații de la sanatoriu vorbeau mai deschis despre starea lui Kurt cu cineva din branșa lor.

Pe timpul verii locul era aglomerat, fiind plin de familii și de copii care se jucau pe plajă și se bălăceau la mal, însă în ziua aceea nu erau decât foarte puțini oameni, bine îmbrăcați pentru a înfrunța frigul de afară, și un singur înotător călit, a cărui soție aștepta neliniștită pe țărm.

Sanatoriul, specializat în îngrijirea copiilor cu handicapuri grave, era un fost conac ale cărui saloane elegante de recepție fuseseră împărțite, vopsite vernil și mobilate cu paturi de spital.

Kurt avea acum opt ani. Putea să meargă și să se hrănească de unul singur, cam ca un țânc de doi ani, dar nu putea vorbi și încă purta scutece. Starea lui nu se mai ameliorase de ani buni. Cu toate acestea, bucuria sa la vederea Adei nu putea fi pusă la îndoială. Radia de fericire, gângurind agitat și întinzându-și brațele ca să fie ridicat, îmbrățișat și sărutat.

O recunosc și pe Carla. De fiecare dată când îl vedea, ea își amintea dramatismul înfricoșător al nașterii lui, când ea făcuse pe moașa în vreme ce fratele ei Erik fugise să-l aducă pe doctorul Rothmann.

Se jucară cu el cam o oră. Îi plăceau trenurile și mașinuțele de jucărie, dar și cărțile cu poze foarte colorate. Apoi, când se apropie momentul pentru somnul de după-amiază, Ada îi cântă până ce el adormi.

La plecare, o asistentă i se adresă Adei:

— Frau Hempel, vă rog să veniți cu mine în biroul domnului profesor doctor Willrich. Ar dori să vorbească puțin cu dumneavoastră.

Willrich era directorul sanatoriului. Carla nu îl întâlnise niciodată și nu știa sigur dacă Ada o făcuse.

Ada rosti neliniștită:

— Este vreo problemă?

Asistenta răspunse:

— Sunt sigură că domnul director vrea să discute cu dumneavoastră despre starea lui Kurt.

Ada zise:

— Fräulein von Ulrich va veni cu mine.

Asistenta nu păru prea încântată de idee.

— Domnul profesor Willrich v-a chemat doar pe dumneavoastră.

Însă Ada putea fi încăpățânată la nevoie.

— Fräulein von Ulrich va veni cu mine, repetă ea cu fermitate.

Asistenta ridică din umeri și spuse doar atât:

— Urmați-mă.

Fură conduse într-un birou cochet. Această încăpere nu fusese împărțită. În șemineu ardeau cărbuni, iar o fereastră boltită dădea înspre lacul Wannsee. Cineva ieșise cu iahtul, observă Carla, despiciând valurile în briza tăioasă. Willrich stătea la un birou căptușit cu piele. Ținea în apropiere un borcan cu tutun și un rând de pipe de diverse forme. Avea vreo cincizeci de ani, era înalt și vânos. Toate trăsăturile sale păreau mari: nasul proeminent, maxilarul pătrășos, urechile imense și capul pleșuv. Se uită la Ada și zise:

— Frau Hempel, presupun? Ada încuviință, iar Willrich se întoarse către Carla: Și dumneavoastră sunteți Fräulein...?

— Carla von Ulrich, domnule profesor. Sunt nașa lui Kurt.

El ridică din sprâncene.

— Nu sunteți cam tânără ca să-i fiți nașă?

Ada interveni indignată:

— Ea l-a moșit pe Kurt! Avea doar unsprezece ani, dar s-a descurcat mai bine decât medicul, întrucât acesta nici măcar nu era acolo!

Willrich nu o băgă în seamă. Cu privirea ațintită în continuare asupra Carlei, el rosti pe un ton disprețuitor:

— Văd că sperați să deveniți asistentă.

Carla purta uniforma de începătoare, dar considera că are toate atuurile necesare.

— Sunt stagiară, momentan, replică ea.

Nu îl plăcea pe Willrich, își dădu seama.

— Vă rog să luați loc. Directorul deschise un dosar subțire și continuă: Kurt are opt ani, dar a rămas încă în stadiul de dezvoltare al unui copil de doi ani.

Făcu o pauză. Niciuna dintre femei nu comentă.

— Acest lucru este nesatisfăcător, continuă el.

Ada se uită la Carla.

Carla nu înțelegea unde voia el să ajungă cu asta, așa că ridică din umeri.

— Există un nou tratament pentru cazurile de acest fel. Însă vom fi nevoiți să îl transferăm pe Kurt într-un alt spital.

Willrich închise dosarul. O privi pe Ada și, pentru prima oară, îi zâmbi.

— Sunt sigur că vă doriți ca băiețelul dumneavoastră să urmeze o terapie ce i-ar putea ameliora considerabil starea de sănătate.

Carlei nu îi plăcu zâmbetul medicului: îi dădea fiori. Intervenți:

— Ați putea să ne oferiți mai multe detalii cu privire la tratament, domnule profesor?

— Mă tem că nu ați înțelege, spuse el. Chiar dacă sunteți asistentă stagiară.

Carla nu avea de gând să-l lase să scape cu una, cu două.

— Sunt sigură că Frau Hempel ar dori să știe dacă este vorba de o intervenție chirurgicală, de medicamente sau de șocuri electrice.

— Medicamente, răspunse el cu reticență.

Ada zise:

— Unde ar trebui să mergă?

— Spitalul se află la Akelberg, în Bavaria.

Ada nu prea știa geografie, iar Carla realizează că femeia nu avea habar care era distanța până acolo.

— Sunt peste trei sute de kilometri, îi spuse ea.

— O, nu! zise Ada. Cum l-aș mai vizita?

— Cu trenul, replică Willrich, pierzându-și răbdarea.

Carla rosti:

— I-ar lua vreo patru-cinci ore. Probabil că ar trebui să rămână acolo peste noapte. Pe deasupra, mai e și prețul biletului...

— Nu pot să-mi bat eu capul cu asemenea lucruri! o întrerupse Willrich mânios. Sunt medic, nu funcționar la vreo agenție de turism!

Ada era pe punctul de a izbucni în lacrimi.

— Dacă asta înseamnă că se va face bine, că va învăța să spună câteva cuvinte, că nu se va mai scăpa pe el... poate că într-o bună zi îl voi putea lua acasă.

— Întocmai, zise Willrich. Eram convins că nu veți dori să-l privați de această ocazie de a se face bine din motive egoiste.

— Asta vreți să spuneți? Îl întrebă Carla. Că va putea și Kurt să ducă o viață normală?

— Medicina nu oferă garanții, răspuse el. Chiar și o asistentă stagiară ar trebui să știe asta.

Carla învățase de la părinții ei să se revolte împotriva unor asemenea subterfugii.

— Nu vă cer garanții, rosti ea pe un ton tăios. Vă cer doar un diagnostic. Sigur aveți unul, altminteri nu ați fi propus acest tratament.

El se înroși.

— Tratatamentul este nou. Noi sperăm că va ameliora starea de sănătate a lui Kurt. Asta vă spun.

— Este experimental?

— Orice tratament este experimental. Sunt terapii care funcționează în cazul unor pacienți, dar nu și în al altora. Trebuie să ascultați ce vă zic: medicina nu oferă garanții.

Carla ar fi vrut să îl contrazică fie doar și numai pentru că era atât de arogant, dar realiză că nu putea trage concluzii bazându-se pe o antipatie. În plus, nici nu era prea sigură că Ada avea de ales. Medicii puteau acționa contrar dorințelor părinților dacă sănătatea copilului era pusă în pericol: de fapt, ei puteau face cum voiau. Willrich nu îi cerea Adei acordul - nici nu avea nevoie de el. Vorbea cu ea ca să nu existe discuții mai apoi.

Carla zise:

— Îi puteți spune doamnei Hempel cât timp va trebui să petreacă Kurt la Akelberg, înainte să se întoarcă la Berlin?

— Nu foarte mult, răspuse Willrich.

Era un răspuns în doi peri, dar Carla își dădu seama că, dacă insista, avea să-l scoată din nou din sărite.

Ada părea neajutorată. Carla o înțelegea foarte bine: nici ea nu știa ce să mai spună. Nu primiseră suficiente informații. Carla

observase că medicii se purtau adeseori astfel: păreau să vrea să țină toate cunoștințele doar pentru ei. Preferau să-și ametească pacienții cu banalități, intrând în defensivă atunci când erau luați la întrebări.

Ada avea lacrimi în ochi.

— Păi, dacă există șanse să se facă bine...

— Așa da, zise Willrich.

Însă Ada nu terminase ce avea de zis.

— Tu ce părere ai, Carla?

Willrich păru revoltat că unei biete asistente i se cerea opinia.

Carla spuse:

— Sunt de acord cu tine, Ada. Trebuie să profiți de această oportunitate, de dragul lui Kurt, chiar dacă îți va fi greu.

— O remarcă de bun-simț, rosti Willrich, ridicându-se în picioare. Vă mulțumesc că ați venit să mă vedeți.

Se duse apoi la ușă și o deschise. Carla simți că nu știa cum să scape mai repede de ele.

Plecară de la sanatoriu și se întoarseră pe jos la stația de metrou. Când garnitura aproape goală plecă din stație, Carla ridică un manifest lăsat pe scaunul ei. Era intitulat *Cum să te opui naziștilor* și înșira zece lucruri pe care oamenii le puteau face pentru a grăbi căderea regimului, începând cu încetinirea ritmului de muncă.

Carla mai văzuse asemenea manifeste și înainte, deși nu foarte des. Erau lansate de o mișcare de rezistență aflată în ilegalitate.

Ada i-l smulse din mână, îl mototoli și îl azvârli pe geam.

— Te pot aresta dacă te prind citind așa ceva! îi zise ea.

Fusese bona Carlei și uneori se purta ca și cum Carla nu ar fi crescut niciodată. Pe Carla nu o deranja când se mai burzuluia astfel la ea, știind că o făcea din dragoste.

Însă în cazul de față, Ada chiar nu exagera. Oamenii puteau fi întemnițați nu doar pentru citirea unor astfel de lucruri, ci și pentru că nu le raportau. Ada putea avea necazuri doar pentru că aruncase manifestul pe geam. Din fericire, nu mai era nimeni în vagon ca să vadă ce făcuse.

Femeia era încă tulburată din cauza celor aflate la sanatoriu.

— Crezi că am făcut ce trebuia? o întrebă ea pe Carla.

— Chiar nu știu, recunosc Carla cu candoare. Cred că da.

— Tu ești asistentă și înțelegi chestiile astea mai bine decât mine.

Carlei îi plăcea munca de asistentă, deși se simțea încă frustrată fiindcă nu i se permisesse să facă pregătirea de medic. După plecarea atâtor bărbați tineri în armată, atitudinea față de femeile care voiau să studieze medicina se mai schimbase și tot mai multe urmau facultatea de profil. Carla ar fi putut aplica din nou pentru bursă - numai că familia ei traversa o sărăcie atât de lucie, încât depindeau practic de salariul ei mizer. Tatăl său nu mai găsisese nimic de lucru, mama dădea lecții de pian, iar Erik trimitea acasă cât de mult putea din solda lui. Pe Ada nu o mai plătiseră de câțiva ani.

Ada era o fire stoică, așa că - până ajunseră acasă - începuse deja să treacă peste supărare. Se duse în bucătărie, își puse șorțul și se apucă să prepare cina pentru familie, iar această rutină confortabilă păru să îi mai aline durerea.

Carla nu avea să rămână la cină. Avea planuri în seara aceea. Simțea o oarecare vinovăție pentru că o lăsa pe Ada să-și înfrunte singură amărăciunea, dar nu se simțea într-atât de vinovată încât să-și sacrifice întreaga seară.

Își luă o rochie de tenis lungă până la genunchi, pe care și-o ajustase singură scurtând o rochie mai veche de-a mamei sale. Nu se ducea să joace tenis, ci să danseze, și voia să arate ca o americană. Se machie și se dădu cu ruj, pieptănându-și apoi părul în semn de sfidare față de cosițele împletite preferate de regim.

Oglinda îi arătă o față modernă, cu chip frumos și o atitudine sfidătoare. Știa că stăpânirea ei de sine și încrederea de care dădea dovadă îi țineau pe băieți la distanță. Uneori își dorea să fi fost seducătoare, nu doar competentă, lucru pe care mama sa îl avusese dintotdeauna; însă pur și simplu nu-i stătea în fire. Renunțase de mult la încercările de a fi fermecătoare: o făceau să se simtă caraghioasă. Băieții trebuiau să o accepte așa cum era.

Unii băieți se temeau de ea, însă alții se simțeau atrași, iar la petreceri aduna de obicei un mic grup de admiratori. Și ei îi plăceau băieții, mai ales atunci când nu se mai străduiau să impresioneze lumea și începeau să vorbească normal. Cel mai mult îi plăceau cei care o făceau să râdă. Până acum nu avusese nicio relație stabilă, deși se sărutase cu câțiva.

Pentru a-și completa ținuta, își puse un sacou vărgat pe care îl cumpărase de la second-hand. Știa că părinții ei nu aveau să fie de acord cu felul în care arăta și că ar fi încercat să o determine să se schimbe, spunându-i că era periculos să sfideze prejudecățile naziștilor. Așa că trebuia să iasă din casă fără să fie văzută. Nu avea să fie prea complicat. Mama dădea o lecție de pian: Carla auzea încercările dureros de șovăielnice ale elevei sale. Tata citea ziarul în aceeași cameră, căci nu își puteau permite să încălzească decât o încăpere din casă. Erik era în armată, deși acum era cartiruit lângă Berlin și urma să vină în permisie cât de curând.

Se acoperi cu o manta de ploaie convențională și își puse pantofii albi în buzunar.

Coborî în hol, deschise ușa de la intrare, strigă un „Pa, nu stau mult!” și ieși repede.

Se întâlni cu Frieda la stația Friedrich Strasse. Și ea era îmbrăcată asemănător, cu o rochie vărgată pe sub o haină banală, și avea părul desprins; însă hainele Friedei erau noi și scumpe. Pe peron, doi băieți din Tineretul Hitlerist se holbară la ele cu un amestec de dezaprobare și jind.

Coborâră din metrou în suburbia nordică Wedding, un cartier muncitoresc ce fusese cândva fief al stângii. Porniră spre Pharus Hall, locul în care obișnuiau înainte să-și țină ședințele comuniștii. Acum nu mai era nici urmă de activitate politică, desigur. Cu toate acestea, clădirea devenise centrul mișcării numite Swing Kids.

Puști cu vârste cuprinse între 15 și 25 de ani se adunau deja pe străzile din jurul sălii. Băieții purtau jachete cadrilate și umbrele, ca să arate cât mai englezește. Își lăsau părul lung, ca să-și demonstreze disprețul față de armată. Fetele erau machiate strident și purtau haine americane, în stil sport. Toți considerau Tineretul Hitlerist drept o organizație stupidă și plicticoasă, cu muzica sa populară și dansurile în grup.

Carlei i se părea puțin ironic. În copilărie fusese tachinată de ceilalți copii pe seama faptului că mama ei era englezoaică: acum, aceiași copii, doar că puțin mai mari, considerau că era șic să fii englez.

Carla și Frieda intrară în sală. Înăuntru se afla un club convențional și inofensiv, cu fete în fuste cadrilate și băieți în pantaloni scurți, care jucau tenis de masă și beau tonic de

portocale. Însă adevărata acțiune se petrecea în încăperile lăturalnice.

Frieda o conduse iute pe Carla într-o magazie mare, cu scaune rânduite pe lângă pereți. Fratele ei, Werner, montase acolo un patefon. Vreo 50-60 de băieți și fete dansau pe un ritm îndrăcit de jazz. Carla recunoscuse melodia care ieșea din aparat: *Mamă, îmi face ochi dulci*. Ea și Frieda începură să danseze.

Discurile de jazz erau interzise, căci cei mai buni interpreți erau negrii. Naziștii trebuiau să denigreze tot ceea ce era bine făcut de către non-arieni: asta le amenința teoriile de superioritate rasială. Din păcate pentru ei, germanii îndrăgeau jazzul la fel de mult ca restul lumii. Oamenii care călătoreau în străinătate aduceau discuri acasă, iar acestea mai puteau fi cumpărate și de la marinarii americani, în Hamburg. Comerțul ilicit era înfloritor.

Werner avea o grămadă de discuri, desigur. El avea de toate: mașină, haine moderne, țigări, bani. Pentru Carla încă era băiatul visurilor sale, deși el părea să prefere fete mai în vârstă - femeii, de fapt. Toată lumea presupunea că se culca cu ele. Carla era încă virgină.

Zelosul prieten al lui Werner, Heinrich von Kessel, veni imediat la ele și începu să danseze cu Frieda. Purta jachetă și o vestă neagră, ceea ce îi conferea un aspect teatral în combinație cu părul său lung și negru. Îi era devotat trup și suflet Friedei. Ea îl plăcea - îi făcea mereu plăcere să discute cu bărbați inteligenți -, dar nu ar fi ieșit niciodată cu el; era prea în vârstă la cei 25-26 de ani ai săi.

În scurt timp, un băiat pe care Carla nu îl cunoștea veni și o luă la dans, iar seara începu cum nu se putea mai bine.

Carla se lăsă în voia muzicii: ritmul sexual și irezistibil al tobelor, versurile fredonate sugestiv, solourile captivante de trompetă, notele vioaie ale clarinetului... Se învârtea și se zbânțuia, lăsându-și fusta să salte scandalos de mult, căzând în brațele partenerului și țâșnind apoi la loc.

După vreo oră și ceva de dans, Werner puse o melodie mai lentă. Frieda și Heinrich începură să danseze aproape îmbrățișați. Cum nu rămăsese nimeni cu care Carla să vrea să danseze un slow, ieși din încăpere și se duse să-și ia o Coca Cola. Germania nu era în război cu America, așa că băutura era importată și îmbuteliată și aici.

Spre surprinderea ei, Werner o urmări, lăsând pe altcineva să se ocupe de discuri o vreme. Ea se simți măgulită că cel mai atrăgător bărbat din cameră voia să-i vorbească.

Îi povesti despre mutarea lui Kurt la Akelberg, iar Werner îi mărturisi că același lucru se întâmplase și cu fratele său, Axel, care avea 15 ani. Axel se născuse cu spina bifida.

— Oare ar putea același tratament să funcționeze pentru amândoi? se întrebă el, încruntându-se.

— Mă îndoiesc, dar adevărul este că nu știu, zise Carla.

— De ce medicii nu explică niciodată ce fac? rosti Werner nervos.

Ea râse fără haz.

— Deoarece sunt de părere că, dacă oamenii de rând ar înțelege medicina, ei nu ar mai fi venerați precum niște eroi.

— Același principiu li se aplică și scamatorilor: este mult mai impresionant dacă nu știi cum se fac trucurile, spuse Werner. Medicii sunt la fel de aroganți ca orice om.

— Ba chiar mai mult, îl corectă Carla. Crede-mă, sunt asistentă și știu ce vorbesc.

Îi povesti apoi despre manifestul pe care îl citise în metrou. Werner o întrebă:

— Și cum ți s-a părut?

Carla ezită. Era periculos să vorbești deschis despre asemenea lucruri, însă îl știa pe Werner de-o viață, iar el fusese mereu de stânga - și, pe deasupra, era Swing Kid. Putea să aibă încredere în el. Îi zise:

— Mă bucur că mai sunt oameni care li se opun naziștilor. Asta arată că nu toți germanii sunt paralizați de frică.

— Sunt multe lucruri pe care le poți face împotriva naziștilor, îi șopti el. Nu doar să porți ruj.

Ea presupuse că el se referea la distribuirea unor astfel de manifeste. Oare era implicat în asemenea activități? Imposibil! Era un tip mult prea de lume pentru așa ceva. Heinrich, în schimb, ar fi putut să fie: el era foarte zelos.

— Nu, mulțumesc, răspuse ea. Îmi este prea frică.

Terminară de băut sticlele de Coca Cola și se întoarseră în magazie. Aceasta era acum plină ochi, lăsând foarte puțin loc pentru dans.

Spre surprinderea Carlei, Werner o invită la dans. Puse un disc cu Bing Crosby, care cânta *Only Forever*. Carla era încântată. O

trase la piept și mai mult se legănară decât dansară pe ritmurile baladei.

La sfârșit, conform tradiției, cineva stinse lumina un minut, pentru a le permite cuplurilor să se sărute. Carla se fâstâci: îi știa pe Werner din copilărie. Însă fusese mereu atrasă de el, așa că își ridică fața în sus, plină de dorință. Așa cum se așteptase, el o sărută cu deosebită pricepere, iar ea îi răspunse cu entuziasm. Spre încântarea ei, îi simți mâna cuprinzându-i încet sânul. Ea își deschise gura în semn de încurajare. Apoi se aprinse din nou lumina și totul se termină.

— O! exclamă ea, cu răsuflarea tăiată. Ce surpriză!

El îi zâmbi fermecător.

— Poate că te voi mai surprinde și altă dată.

(II)

Carla trecea prin hol, în drum spre micul dejun din bucătărie, când telefonul sună. Ridică receptorul.

— Carla von Ulrich, zise ea în receptor.

Auzi vocea Friedei.

— O, Carla! Frățiorul meu a murit!

— Poftim? strigă Carla, nevenindu-i să creadă. Frieda, îmi pare atât de rău! Când s-a întâmplat?

— Acolo, în spitalul ăla...

Frieda plângea în hohote.

Carla își aminti conversația cu Werner, care îi spusese că Axel fusese trimis la același spital din Akelberg precum Kurt.

— Cum a murit?

— A făcut apendicită.

— Este groaznic!

Carla era tristă pentru prietena ei, dar și puțin suspicioasă. Avusese un presentiment când profesorul Willrich vorbise cu ele luna trecută despre noul tratament pentru Kurt. Oare fusese mai experimental decât lăsase el să se înțeleagă? Oare să fi fost chiar periculos?

— Ce altceva mai știi? o întrebă pe prietena ei.

— Am primit doar o scrisoare scurtă. Tata este furios. A sunat la spital, dar nu a putut vorbi cu cei din conducere.

— Vin pe la voi. Ajung în câteva minute.

— Mulțumesc.

Carla închise telefonul și se duse în bucătărie.

— Axel Franck a murit la spitalul acela din Akelberg, rosti ea.

Tatăl ei, Walter, se uita prin corespondență.

— O! zise el. Biata Monika!

Carla își aminti că mama lui Axel, Monika Franck, fusese cândva îndrăgostită de Walter, conform legendei care circula în familie. Walter avea o expresie atât de îndurerată pe chip, încât Carla se întrebă dacă nu cumva simțea o oarecare tandrețe față de Monika, chiar dacă o iubea pe Maud. Ce complicată era dragostea!

Mama Carlei, care era acum cea mai bună prietenă a Monikăi, spuse:

— Cred că-i distrusă.

Walter își coborî privirea către scrisori și rosti pe un ton surprins:

— Uite o scrisoare pentru Ada.

Toți cei din încăpere amuțiră.

Carla se holbă la plicul alb pe care Ada îl luă din mâinile lui Walter.

Ada nu primea multe scrisori.

Erik era acasă - era ultima lui zi de permisie -, așa că patru perechi de ochi o urmăriră pe Ada deschizând plicul.

Carla își ținu respirația.

Ada scoase o scrisoare bătută la mașină pe o hârtie cu antet. Citi repede mesajul, scăpă un icnet și apoi țipă.

— Nu! exclamă Carla. Nu se poate!

Maud sări în picioare și o cuprinse pe Ada în brațe.

Walter luă scrisoarea din mâinile Adei și o citi.

— O, Doamne, ce tragedie! rosti el. Bietul Kurt!

Lăsă hârtia pe masă. Ada începu să plângă în hohote.

— Băiețelul meu, dragul meu băiețel, cum a murit singur, departe de mama lui... O, Doamne, cum a fost posibil?

Carla încercă să-și țină lacrimile în frâu. Era năucită.

— Axel și Kurt? zise ea. În același timp?

Ridică scrisoarea. Pe ea erau trecute numele și adresa spitalului din Akelberg:

Dragă doamnă Hempel,

Cu regret trebuie să vă aduc la cunoștință moartea fiului dumneavoastră, Kurt Walter Hempel, în vârstă de opt ani. Băiatul a murit în acest spital pe data de 4 aprilie, ca urmare a unei rupturi de apendice. S-a făcut tot posibilul pentru el, dar eforturile au fost în zadar. Vă rog să acceptați sincerele mele condoleanțe.

Textul era semnat de medicul-șef.

Carla ridică privirea. Mama ei stătea lângă Ada, cu brațul în jurul ei, ținând-o de mână în timp ce aceasta plângea.

Carla era și ea îndurerată, dar rămăsese ceva mai atentă la detalii decât Ada. I se adresă tatălui ei cu glas tremurat:

— Ceva nu este în regulă.

— Ce te face să spui asta?

— Mai uită-te o dată, zise ea, dându-i scrisoarea. Apendicită.

— Și ce înseamnă asta?

— Kurt făcuse deja operația de extirpare a apendicelui.

— Da, îmi amintesc, rosti tatăl său. A fost o operație de urgență exact după ce împlinise șase ani.

Amărăciunea Carlei era amestecată cu o suspiciune mânioasă. Oare Kurt fusese victima unui experiment periculos pe care spitalul încerca acum să îl mușamalizeze?

— De ce ar minți? zise ea.

Erik izbi cu pumnul în masă.

— De ce zici că-i o minciună? strigă el. De ce trebuie să acuzi mereu sistemul? Este o greșală, evident! Vreo dactilografă care a greșit la redactare!

Carla nu era atât de sigură.

— O dactilografă care lucrează într-un spital știe ce este un apendice.

Erik continuă furios:

— Vrei să te folosești chiar și de această tragedie personală ca să ataci autoritățile!

— Încetați! Amândoi! interveni tatăl lor.

Se uitară la el, uimiți de tonul său.

— S-ar putea ca Erik să aibă dreptate, rosti el. Dacă așa stau lucrurile, cei de la spital nu vor avea nicio problemă în a răspunde la orice întrebări și în a oferi detalii suplimentare cu privire la moartea lui Kurt și a lui Axel.

— Sigur că da, spuse Erik.

Walter continuă:

— Însă, dacă are dreptate Carla, atunci ei vor încerca să descurajeze orice întrebări, să ascundă informații și să-i intimideze pe părinții copiilor decedați, sugerând că acestea sunt cumva nelegitime.

Erik nu mai păru la fel de sigur pe sine la auzul acestei variante.

Cu doar jumătate de oră în urmă, Walter fusese un om înfrânt și mărunț. Acum părea să fi revenit la vechea-i formă.

— Vom afla de îndată ce vom începe să punem întrebări.

Carla zise:

— Mă duc să o văd pe Frieda.

Mama ei o întrebă:

— Nu trebuie să mergi la serviciu?

— Sunt în tura de noapte.

Carla o sună pe Frieda, o anunță că murise și Kurt și-i spuse că va veni la ea să discute despre asta. Își puse haina, pălăria și mănușile, apoi își scoase bicicleta din casă. Cum pedala foarte repede, nu avu nevoie decât de un sfert de oră ca să ajungă la vila din Schöneberg a familiei Franck.

Majordomul o conduse înăuntru, zicându-i că familia se afla în continuare în sala de mese. De îndată ce intră, tatăl Friedei, Ludwig Franck, răcni la ea:

— Ce ți-au spus cei de la Sanatoriul pentru Copii Wannsee?

Carlei nu-i plăcea în mod deosebit de Ludwig. Omul era un fanfaron de dreapta, care îi sprijinise pe naziști la începutul ascensiunii lor. Poate că își schimbase părerea între timp: mulți oameni de afaceri făcuseră asta, deși nu dădeau semne de căință pentru uriașa greșală comisă.

Nu îi răspunse imediat. Se așeză la masă și se uită la întreaga familie: Ludwig, Monika, Werner și Frieda, plus majordomul care rămăsese un pic mai retras, pe fundal. Își adună gândurile.

— Hai, fetițo, răspunde-mi! Îi ceru Ludwig.

Avea în mână o scrisoare ce semăna foarte mult cu cea primită de Ada și o flutura mânios.

Monika puse o mână pe brațul soțului ei, încercând să-l potolească.

— Liniștește-te, Ludi.

— Vreau să știu! insistă el.

Carla se uită la fața lui trandafirie și la mustăcioara sa neagră. Omul suferea cumplit, era evident. În alte împrejurări, ar fi refuzat să discute cu cineva atât de nepolitic. Însă el avea scuze întemeiate pentru lipsa de maniere, așa că ea decise să le treacă cu vederea.

— Directorul, domnul profesor Willrich, ne-a zis că există un nou tratament prin care starea lui Kurt se poate ameliora.

— Și nouă ne-a spus la fel, zise Ludwig. Ce fel de tratament?

— I-am pus și eu această întrebare. Dumnealui a spus că îmi depășește puterea de înțelegere. Am insistat, așa că a admis într-un final că este vorba de medicamente, fără a oferi și alte informații suplimentare. Pot să văd și eu scrisoarea, Herr Franck?

Expresia lui Ludwig lăsa clar de înțeles că el era cel care trebuia să pună întrebări; însă îi întinse foaia de hârtie Carlei.

Textul era identic cu cel din scrisoarea primită de Ada, iar Carla avu senzația neplăcută că dactilografa întocmise mai multe exemplare, modificând doar numele.

Franck zise:

— Cum se poate ca doi băieți să moară de apendicită în același timp? Doar nu-i o boală contagioasă!

Carla spuse:

— Kurt cu siguranță nu a murit de apendicită, căci el precis nu mai avea apendice. I-a fost scos prin operație acum doi ani.

— Am înțeles, zise Ludwig. Gata cu vorba. Smulse scrisoarea din mâna Carlei și adăugă: Mă duc să discut cu cineva din guvern despre treaba asta.

leși, urmat de Monika și de majordom.

Carla se duse la Frieda și o apucă de mână.

— Îmi pare nespuse de rău, rosti ea.

— Mulțumesc, murmură Frieda.

Carla trecu apoi la Werner. Acesta se ridică în picioare și o cuprinse în brațe. Ea simți o lacrimă de-a lui căzându-i pe frunte. Fu străbătută de o emoție intensă. Inima îi era îndurerată, însă apropierea trupului lui și atingerea delicată a mâinilor sale o înfiorau.

După un moment îndelungat, Werner se trase înapoi și rosti pe un ton mânios:

— Tatăl meu a sunat de două ori la spital. A doua oară i s-a spus că nu-i mai pot oferi alte informații și i-au închis telefonul în

nas. Însă eu am de gând să aflu ce s-a întâmplat cu fratele meu și de mine nu vor scăpa atât de ușor.

Frieda zise:

— Chiar dacă afli, asta nu-l va aduce înapoi.

— Chiar și așa, vreau să știu. Dacă-i nevoie, mă duc la Akelberg.

Carla spuse:

— Mă întreb dacă există cineva în Berlin care ne-ar putea ajuta.

— Ar trebui să fie cineva din guvern, rosti Werner.

Frieda zise:

— Tatăl lui Heinrich lucrează la guvern.

Werner pocni din degete.

— Așa este! Omul a fost în Partidul de Centru, dar acum este nazist și ocupă o funcție importantă în Ministerul de Externe.

Carla zise:

— Și ne poate aranja Heinrich o întâlnire cu el?

— Dacă îl roagă Frieda, da, zise Werner. Heinrich ar face orice pentru Frieda.

Carla nu se mira să audă asta. Heinrich fusese dintotdeauna zelos în tot ce făcea.

— Îl sun chiar acum, rosti Frieda.

Se duse în hol, iar Carla și Werner se așezară unul lângă celălalt. El o cuprinse cu brațul și ea își rezemă capul de umărul lui. Nu știa dacă aceste semne de afecțiune erau cauzate de tragedia care se petrecuse sau însemnau mai mult de-atât.

Frieda reveni în cameră și spuse:

— Tatăl lui Heinrich ne poate primi chiar acum, dacă putem merge să-l vedem.

Urcară toți trei în mașina sport a lui Werner, înghesuindu-se pe bancheta din față.

— Nu știu cum de reușești să-ți mai folosești mașina, zise Frieda când fratele ei demară. Nici măcar tata nu primește benzină pentru uz personal.

— Îi spun șefului meu că o folosesc doar pentru treburile de serviciu, răspunse el.

Werner lucra pentru un general important.

— Dar nu știu cât îl voi mai putea duce de nas, adăugă el.

Familia von Kessel locuia în aceeași suburbie. Werner ajunse acolo în cinci minute.

Casa era luxoasă, deși mai mică decât cea a familiei Franck. Heinrich îi întâmpină la ușă și îi conduse într-o sufragerie cu cărți legate în piele și cu o veche sculptură germană în lemn înfățișând un vultur.

Frieda îl sărută.

— Îți mulțumesc pentru că faci asta, spuse ea. Probabil că nu ți-a fost ușor – știu că nu te înțelegi prea bine cu tatăl tău.

Heinrich radia de plăcere.

Mama lui le aduse cafea și prăjituri. Părea o persoană simplă și caldă. Plecă după ce îi servi, precum o menajeră.

Tatăl lui Heinrich, Gottfried, intră în încăpere. Și el avea păr neted și bogat, numai că al său era argintiu, nu negru.

Heinrich zise:

— Tată, ți-i prezint pe Werner și pe Frieda Franck, al căror tată produce Radiourile Populare.

— A, da, zise Gottfried. L-am văzut pe tatăl vostru la Herrenklub.

— Iar aceasta este Carla von Ulrich – cred că îl cunoști și pe tatăl ei.

— Am fost colegi la ambasada germană din Londra, rosti Gottfried precaut. Asta se întâmpla în 1914.

Era limpede că nu-i făcea plăcere să i se amintească de asocierea sa cu un social-democrat. Luă o bucată de prăjitură, o scăpă neîndemânat pe covor, încercă fără succes să strângă firimiturile, apoi renunță și se așeză la loc.

Carla se gândi: „De ce i-o fi teamă?”

Heinrich trecu direct la motivul vizitei.

— Tată, cred că ai auzit de Akelberg.

Carla îl urmărea pe Gottfried cu mare atenție – observă o ușoară tresărire, însă el arboră apoi rapid o expresie de indiferență.

— Un orășel din Bavaria, nu? zise el.

— Este un spital acolo, rosti Heinrich. Pentru persoanele cu handicap mental.

— Nu știam asta.

— Noi credem că acolo se petrec lucruri ciudate și ne întrebam dacă știi cumva ceva.

— Nu, în niciun caz. Care pare să fie problema?

Werner interveni:

— Fratele meu a murit acolo, ca urmare a unei apendicite, aparent. Și copilul menajerei lui Herr von Ulrich a murit în același timp, la același spital, de aceeași boală.

— Ce tragic! Dar este doar o coincidență, bănuiesc.

Carla spuse:

— Băiatul menajerei mele nu mai avea apendice. Fusese operat acum doi ani.

— Înțeleg că ți-neți neapărat să verificați toate detaliile, rosti Gottfried. Este extrem de nesatisfăcător. Totuși, cea mai plauzibilă explicație pare să fie o eroare birocratică.

Werner zise:

— În acest caz, am vrea să aflăm cum stau lucrurile.

— Desigur. Le-ați scris celor de la spital?

Carla spuse:

— Le-am scris ca să întreb când își poate vizita fiul menajera mea. Nu am primit niciun răspuns.

Werner adăugă:

— Tatăl meu a sunat la spital azi-dimineață. Medicul-șef i-a trântit telefonul în nas.

— Of, Doamne! Ce lipsă de maniere! Însă, cum să vă explic... asta nu-i tocmai o chestiune care să țină de Ministerul de Externe.

Werner se aplecă în față și zise:

— Herr von Kessel, este oare posibil ca ambii băieți să fi fost subiecți într-un experiment secret care a eșuat?

Gottfried se lăsă pe spate.

— Nu, e imposibil, zise el, iar Carla avu senzația că spunea adevărul. În niciun caz nu s-a întâmplat așa ceva.

Părea ușurat.

Werner nu mai avea alte întrebări, dar Carla nu era mulțumită cu cele aflate. Se întreba de ce păruse Gottfried atât de fericit în privința asigurării oferite la final. Oare ascundea un adevăr și mai cumplit?

Prin minte îi trecu o posibilitate atât de îngrozitoare, încât nici nu-i venea să o ia în considerare.

Gottfried zise:

— Ei bine, dacă asta a fost tot...

Carla îl întrerupse:

— Domnule, sunteți cât se poate de sigur că băieții nu au murit din cauza vreunei terapii experimentale care a dat greș?

— Cât se poate de sigur.

— Și totuși, dacă știți așa ceva cu siguranță, înseamnă că aveți habar despre ce se întâmplă la Akelberg.

— Nu neapărat, rosti el, dar încordarea pusese din nou stăpânire pe el și Carla își dădu seama că se apropia de adevăr.

— Îmi amintesc un poster nazist pe care l-am văzut la un moment dat, continuă ea.

Această amintire era cea care îi adusese oribilul gând în minte.

— Era o imagine cu un infirmier și un handicapat mintal. Textul suna cam așa: „Șaizeci de mii de mărci germane costă îngrijirea acestei persoane care suferă de defecte ereditare. Camarade, aceștia sunt și banii tăi!” Era o reclamă la o revistă, dacă nu mă înșel.

— Am văzut și eu materiale propagandistice de acest gen, rosti Gottfried cu dispreț, de parcă asta nu îl privea cu nimic.

Carla se ridică în picioare.

— Herr von Kessel, dumneavoastră sunteți catolic și l-ați crescut pe Heinrich în credința catolică.

Gottfried pufni disprețuitor.

— Heinrich spune că este ateu acum.

— Însă dumneavoastră nu sunteți. Dumneavoastră considerați că viața fiecărui om este sacră.

— Întocmai.

— Ne-ați spus că medicii de la Akelberg nu testează terapii noi și periculoase pe persoanele cu handicap și vă cred.

— Mulțumesc.

— Dar nu cumva fac altceva? Ceva mult mai rău de-atât?

— Nu, nu...

— Nu cumva îi *omoară* în mod intenționat pe handicapați?

Gottfried clătină din cap în tăcere.

Carla se duse mai aproape de Gottfried și își coborî glasul, ca și cum ar fi rămas în încăpere doar ei doi.

— Cum sunteți catolic și credeți că viața fiecărui om este sacră, puteți să-mi spuneți cu mâna pe inimă că niciun copil cu dizabilități mintale nu a fost omorât la Akelberg?

Gottfried zâmbi, făcu un gest liniștitor și deschise gura ca să răspundă, dar nu scoase nicio vorbă.

Carla îngenunche pe covor, în fața lui.

— Vreți să faceți asta, vă rog? Chiar acum? Aici, în casa dumneavoastră, se află patru tineri germani, fiul dumneavoastră și trei prieteni de-ai săi. Spuneți-ne doar adevărul. Uitați-vă în ochii mei și spuneți-mi că guvernul nostru nu omoară copii handicapați.

Tăcerea din cameră era desăvârșită. Gottfried dădu din nou să vorbească, însă apoi se răzgândi. Își închise strâns ochii, gura i se schimonosi într-o grimasă și își coborî capul. Cei patru tineri îi urmăriră uluiți contorsiunile feței.

În cele din urmă își deschise ochii. Se uită la ei pe rând, zăbovind cu privirea asupra fiului său.

Apoi se ridică în picioare și ieși din cameră.

(III)

A doua zi, Werner îi spuse Carlei:

— Este groaznic! Vorbim numai despre asta de mai bine de-o zi. O să o luăm razna dacă nu facem altceva. Hai să vedem un film!

Se duseră pe Kurfürstendamm, o stradă cu cinematografe și magazine, numită de obicei Ku'damm. Cei mai mulți dintre regizorii germani de calitate plecaseră la Hollywood de ani buni, iar filmele produse pe plan intern erau acum de mâna a doua. Se duseră să vadă *Trei soldați*, a cărui acțiune era plasată în timpul invaziei Franței.

Cei trei soldați erau un sergent nazist călit, un smiorcăit care se plângea întruna (și care avea trăsături oarecum evreiești) și un tânăr zelos. Acesta din urmă punea întrebări naive precum: „Evreii chiar ne fac rău?” și primea drept răspuns predici lungi și severe din partea sergentului. Când începu bătălia, smiorcăitul recunoscă că este comunist, dezertă și pieri spulberat într-un raid aerian. Tânărul zelos luptă vitejește, fu promovată sergent și deveni admirator al Führerului. Scenariul era groaznic, dar scenele de luptă erau reușite.

Werner o ținu de mână pe Carla pe toată durata filmului. Ea spera ca el să o sărute în întuneric, însă nu se întâmplă asta.

Când se aprinseră luminile, el zise:

— A fost teribil de prost, dar măcar mi-a mai distras atenția câteva ore.

Se întoarseră apoi la mașină.

— Vrei să facem o plimbare? o întrebă el. Ar putea fi ultima noastră ocazie. Săptămâna viitoare mașina va intra în revizie.

Conduse până în Grunewald. Pe drum, mintea Carlei zbura întruna spre conversația purtată cu Gottfried von Kessel în ziua precedentă. Indiferent din ce unghi privea problema, nu avea cum să evite cumplita concluzie la care ajunseseră toți patru la sfârșitul discuției: Kurt și Axel nu fuseseră victime accidentale ale unui experiment medical periculos, așa cum crezuse ea la început. Gottfried fusese convingător când negase această variantă. Însă nu reușise să nege și cealaltă ipoteză, cum că guvernul omora handicapații în mod deliberat, mințindu-le apoi familiile. Era greu de crezut, chiar și venind din partea unor oameni necruțători și brutali cum erau naționaliștii. Însă reacția lui Gottfried fusese cel mai clar exemplu de comportament vinovat din câte îi fusese dat Carlei să vadă până atunci.

Când ajunseră în pădure, Werner ieși de pe drumul principal și continuă să înainteze pe o potecă, până când mașina fu ascunsă complet de arbuști. Carla realizează că el mai adusese și alte fete în locul acela.

El opri farurile și totul se cufundă în beznă împrejur.

— O să vorbesc cu generalul Dorn, rosti el.

Dorn era șeful lui, un ofițer important din aviație.

— Tu ce-ai de gând?

— Tatăl meu spune că nu mai există opoziție politică, dar că bisericile se țin tari pe poziție. Nu există om cu credință în Dumnezeu care să tolereze așa ceva.

— Tu ești religioasă din fire? o întrebă Werner.

— Nu prea. Tata este. Pentru el, credința protestantă face parte din tradiția germană la care ține nespus. Mama se duce cu el la biserică, deși bănuiesc că are o concepție despre teologie destul de neortodoxă. Cred în Dumnezeu, dar nu-mi închipui că Lui îi pasă dacă oamenii sunt protestanți, catolici, musulmani sau budiști. Pe deasupra, îmi place să cânt imnuri.

Werner rosti cu glas șoptit:

— Eu nu pot să cred într-un Dumnezeu care le îngăduie naționaliștilor să omoare copii.

— Nu te învinovățesc.

— Ce-o să facă tatăl tău?

— O să vorbească cu pastorul de la biserica noastră.

— Bun.

Rămaseră tăcuți o vreme. El o cuprinse cu brațul.

— Se poate...? murmură el.

Ea era încordată de atâta nerăbdare și părea să-și fi pierdut glasul. Nu reuși să scoată decât un geamăt. Încercă din nou și izbuti să îngaiame:

— Dacă asta îți alungă tristețea... sigur.

Apoi, el o sărută.

Îl sărută și ea cu patimă. El o mângâie pe păr, apoi pe sâni. Ea știa că acela era pragul peste care multe fete nu voiau să treacă. Acestea susțineau că nu te mai puteai controla dacă mergeai mai departe.

Carla decise să riște.

Îl atinse pe obraz în timp ce el o săruta. Îl mângâie pe gât cu vârful degetelor, delectându-se cu senzația pielii lui calde. Își strecură mâna pe sub haina lui și îi explorează trupul, coborând de la umeri până la mijloc.

Scăpă un geamăt ușor când îi simți mâna pe coapsă, pe sub fustă. De îndată ce o atinse între picioare, ea își depărtă genunchii. Fetele spuneau că băieții te socoteau o ușuratică dacă făceai asta, dar ea nu se mai putea abține.

El o atinse exact în locul potrivit. Nu încercă să-i bage mâna pe sub chiloți, ci o masă ușor prin materialul acestora. Ea auzea zgomotele înfundate pe care le scotea din gâtlej, încete la început, apoi din ce în ce mai puternice, în cele din urmă scoase un țipăt de plăcere, îngropându-și fața în gâtul lui ca să și-l înăbușe. După aceea îi dădu mâna la o parte, căci devenise mult prea sensibilă în zona aceea.

Gâfâia. După ce își recăpătă răsuflarea, îl sărută pe gât. El îi atinse obrazul cu tandrețe.

Trecură câteva clipe, apoi ea zise:

— Pot să fac și eu ceva pentru tine?

— Numai dacă vrei.

Ea își dorea cu atâta ardoare, încât se simțea stânjenită.

— Singura problemă e că... eu niciodată nu am...

— Știu, spuse el. O să-ți arăt eu.

(IV)

Pastorul Ochs era un cleric trupeș și tihnit, cu o casă mare, o soție cumsecade și cinci copii, iar Carla se temu că avea să refuze să se implice. Însă îl subestimase. Lui îi ajunseseră deja la ureche zvonuri care-i frământau conștiința, așa încât acceptă să îl însoțească pe Walter la Sanatoriul pentru Copii din Wannsee. Profesorul Willrich nu putea să refuze un om al bisericii.

Hotărârea să o ia și pe Carla cu ei, fiindcă ea fusese prezentă la întrevederea cu Ada. Directorul nu-și putea schimba spusele de față cu ea.

În metrou, Ochs le sugerează să-l lase pe el să vorbească.

— Directorul este probabil nazist, le explică el.

Majoritatea persoanelor din funcții importante erau acum membri de partid.

— Și atunci este evident că va privi cu inamicitate un fost deputat social-democrat, continuă el. Eu voi juca rolul arbitrului imparțial. Astfel cred că vom putea afla mai multe.

Carla nu era foarte sigură că avea dreptate. Considera că tatăl ei ar fi fost un interogator mai iscusit. Însă Walter acceptă sugestia pastorului.

Era primăvară, iar vremea era mai caldă decât la vizita precedentă a Carlei. Pe lac erau câteva bărci. Carla hotărî să-i ceară lui Werner să vină împreună acolo la un picnic. Voia să profite de fiecare clipă petrecută împreună, înainte ca el să treacă la o altă fată.

Profesorul Willrich avea focul făcut în șemineu, dar lăsase o fereastră deschisă pentru a permite brizei răcoroase dinspre apă să intre în cameră.

Directorul dădu mâna cu pastorul Ochs și cu Walter. Îi aruncă o privire scurtă Carlei, semn că o recunoscuse, apoi o ignoră. Îi invită să ia loc, însă Carla îi putea simți ostilitatea ascunsă în spatele fațadei de curtoazie. Era clar că nu îi făcea nicio plăcere să fie luat la întrebări. Își luă una dintre pipe și o plimbă agitat între degete. Azi nu mai era atât de arogant, fiind confruntat acum de doi bărbați în toată firea, și nu de două tinere.

Ochs deschise discuția.

— Herr von Ulrich și alți enoriași de-ai mei sunt îngrijorați, domnule profesor Willrich, din cauza morților misterioase ale mai multor copii handicapați.

— Aici nu a murit niciun copil în mod misterios, replică Willrich. De fapt, nu a mai murit niciun copil de doi ani.

Ochs se întoarce spre Walter.

— Asta mă mai liniștește. Pe tine nu, Walter?

— Ba da, rosti Walter.

Carla nu se simțea deloc mai liniștită, dar își ținu gura pentru moment.

Ochs continuă pe un ton lingușitor:

— Sunt convins că le asigurați cea mai bună îngrijire pacienților dumneavoastră.

— Da, spuse Willrich, părând să se destindă puțin.

— Însă copiii de aici mai sunt transferați și către alte spitale, nu?

— Bineînțeles, dacă vreo altă instituție îi poate oferi unui copil un tratament de care noi nu dispunem.

— Iar când sunt transferați copiii, presupun că dumneavoastră nu sunteți neapărat ținut la curent cu tratamentul sau cu starea lor de sănătate ulterioară.

— Exact!

— În afara cazului în care ei se întorc aici.

Willrich nu zise nimic.

— S-a întors vreunul dintre ei?

— Nu.

Ochs ridică din umeri.

— Atunci, nimeni nu se poate aștepta ca dumneavoastră să știți ce s-a întâmplat cu ei.

— Întocmai.

Ochs se lăsă pe spate și-și întinse brațele în lături, într-un gest de franchețe.

— Deci nu aveți nimic de ascuns!

— Absolut nimic.

— O parte dintre copiii transferați au murit.

Willrich rămase tăcut.

Ochs insistă, blajin:

— Este adevărat, nu-i așa?

— Nu vă pot răspunde cu certitudine, domnule pastor.

— Ah! făcu Ochs. Asta pentru că, și dacă ar fi murit vreunul dintre ei, dumneavoastră nu ați fi înștiințat.

— Da, așa cum am stabilit mai devreme.

— Iertați-mă că mă repet, dar nu vreau decât să stabilesc dincolo de orice îndoială faptul că dumneavoastră nu ne puteți lămuri în privința acelor decese.

— Nu pot, din păcate.

Ochs se întoarse din nou către Walter.

— Cred că ne lămurim din ce în ce mai mult cum stau lucrurile.

Walter încuviință.

Carlei îi venea să strige: „Nu s-a lămurit nimic încă!”

Însă Ochs luă din nou cuvântul.

— Cam câți copii ați transferat în ultimele douăsprezece luni, cu aproximație?

— Zece, rosti Willrich. Exact zece. Zâmbi satisfăcut și adăugă: Noi, oamenii de știință, preferăm să evităm aproximațiile.

— Zece pacienți din...?

— În prezent tratăm aici 107 copii.

— A, deci un procent foarte mic! zise Ochs.

Carla începea să se enerveze. Ochs era de partea lui Willrich și încă într-un mod evident! De ce tăcea mălc tatăl ei?

— Și acei copii sufereau cu toții de aceeași afecțiune sau aveau diverse boli? Întrebă apoi Ochs.

— Diverse boli. Willrich deschise un dosar de pe birou și completă: Retardare, sindromul Down, microcefalie, hidrocefalie, malformații ale membrelor, capului și coloanei vertebrale sau paralizie.

— Deci acestea sunt tipurile de pacienți pe care ați fost instruit să le trimiteți la Akelberg.

— Asta era un progres: era prima mențiune a clinicii de la Akelberg și prima sugestie cum că Willrich primise dispoziție de la un nivel superior. Poate că Ochs era mai subtil decât părise.

Willrich dădu să spună ceva, dar Ochs îl întrerupse cu o nouă întrebare:

— Și urmau să primească toți același tratament special?

Willrich zâmbi.

— Încă o dată, eu nu am fost informat, așa că nu vă pot spune.

— Deci nu ați făcut decât să urmați...

— Dispozițiile date, da.

Ochs zâmbi.

— Sunteți o persoană foarte chibzuită. Vă alegeți cuvintele cu mare grijă. Copiii erau de toate vârstele?

— La început, programul s-a limitat doar la copiii mai mici de trei ani, însă apoi a fost extins pentru ca toți să beneficieze de el, indiferent de vârstă.

Carla remarcă menționarea unui „program”. Asta era o noutate. Începu să-și dea seama că Ochs era mult mai dibaci decât părea la prima vedere.

Ochs își formulă următoarea propoziție de parcă ar fi confirmat ceva declarat în prealabil:

— Și au fost incluși toți copiii evrei handicapați, indiferent de dizabilitatea fiecăruia.

Urmă un moment de tăcere. Willrich părea șocat. Carla se întrebă cum de știa Ochs amănuntul legat de copiii evrei. Poate că nu știa: poate că era o simplă supoziție.

După o pauză, Ochs adăugă:

— Copiii evrei și cei metiși, mai corect spus.

Willrich nu zise nimic, dar dădu încet din cap în semn de confirmare.

Ochs continuă:

— Este neobișnuit cum, tocmai în aceste vremuri, copiii evrei primesc tratament preferențial, nu credeți?

Willrich își feri privirea.

Pastorul se ridică în picioare și de această dată vorbi pe un ton plin de mânie:

— Mi-ați spus că zece copii suferind de o varietate de boli, copii care nu ar fi putut beneficia cu toții de același tratament, au fost trimiși într-un spital special de unde nu s-au mai întors; și că evreii au avut prioritate. Ce credeți că o să se întâmple cu ei, domnule profesor doctor Willrich? În numele lui Dumnezeu, *ce credeți?*

Willrich părea pe punctul de a izbucni în lacrimi.

— Bineînțeles, puteți să nu spuneți nimic, rosti Ochs pe un ton mai potolit, însă va veni și ziua în care veți auzi aceeași întrebare din partea unei autorități superioare – de fapt, a autorității supreme.

Întinse brațul și îndreptă spre medic un deget acuzator.

— Și în acea zi, fiule, vei *răspunde*.

Acestea fiind zise, pastorul îi întoarse spatele și ieși din încăpere.

Carla și Walter îl urmară imediat.

(V)

Inspectorul Thomas Macke zâmbi. Uneori dușmanii statului îi ușurau mult treaba. În loc să opereze în secret, ascunzându-se în locuri greu de găsit, ei apăreau în văzul lumii, oferindu-i cu generozitate dovezi irefutabile ale fărădelegilor săvârșite. Erau ca niște pești pentru care nu era nevoie de momeală și de cârlig, căci săreau singuri în coșul pescarului, rugându-se aproape să fie prăjiți.

Pastorul Ochs era un asemenea specimen.

Macke îi reciti scrisoarea. Era adresată ministrului de justiție Franz Gürtner.

Stimate domnule Ministru,

Este adevărat că guvernul omoară copii cu handicap? Vă pun această întrebare directă pentru că doresc un răspuns clar și răspicat.

Ce nechibzuit! Dacă răspunsul era nu, atunci comitea o calomnie; dacă era da, Ochs se făcea vinovat de deconspirarea unor secrete de stat. Oare nu-și dădea seama de asta și singur?

Nu am mai putut să ignor zvonurile care circulau în congregația mea, așa că m-am dus la Sanatoriul pentru Copii din Wannsee și am vorbit cu directorul instituției, domnul profesor Willrich. Răspunsurile sale au fost atât de nesatisfăcătoare, încât m-am convins că se petrec lucruri cumplite, lucruri ce ar putea constitui infracțiuni și cu siguranță constituie un păcat.

Omul avea tupeu să scrie despre infracțiuni! Oare nu realiza că acuzarea agențiilor guvernamentale de acte ilegale reprezenta un act ilegal în sine? Oare își închipuia că trăia într-o democrație liberală și degenerată?

Macke știa la ce se referea Ochs. Programul se numea Aktion T4, după adresa sa, Tiergarten Strasse nr. 4. Agenția purta numele oficial de Fundația Caritabilă pentru Vindecare și Îngrijire Instituționalizată, deși era supervizată de biroul personal al lui Hitler, cancelaria Führerului. Scopul său era să asigure

eutanasierea persoanelor cu handicap care nu puteau supraviețui fără îngrijiri costisitoare. Se descurcase nemaipomenit în ultimii ani, descotorosindu-se de zeci de mii de persoane nefolositoare.

Problema era că opinia publică din Germania nu era încă suficient de sofisticată pentru a înțelege necesitatea acestor morți, așa că programul se desfășura în secret.

Macke era însă la curent cu situația. Fusese promovată la gradul de inspector, fiind admisă în sfârșit în trupele paramilitare de elită ale Partidului Nazist, Schutzstaffel, SS-ul. Fusese informat cu privire la Akzion T4 când i se repartizase cazul Ochs. Era mândru de asta: acum era un adevărat inițiat.

Din păcate, din neglijența unor indivizi, exista pericolul ca secretul despre Akzion T4 să fie dat în vileag.

Macke avea sarcina de a opri scurgerea de informații.

Investigațiile preliminare indicaseră foarte rapid numele celor trei persoane care trebuiau constrânse să-și țină gura: pastorul Ochs, Walter von Ulrich și Werner Franck.

Franck era fiul cel mare al unui producător de radiouri, care fusese unul dintre susținătorii importanți ai naziștilor la începuturile acestora. Industriașul, pe numele său Ludwig Franck, solicitase și el - inițial cu tărie - informații despre moartea mezinului său cu dizabilități, însă renunțase brusc după ce fusese amenințat cu închiderea fabricilor sale. Tânărul Werner, un ofițer în plină ascensiune din Ministerul Aviației, insista să pună în continuare întrebări incomode, încercând să-l implice în chestiune și pe influentul său șef, generalul Dorn.

Ministerul Aviației, despre care se spunea că ar fi cea mai mare clădire de birouri din Europa, era un edificiu ultramodern ce ocupa un întreg cvartal de pe Wilhelm Strasse, la doi pași de sediul Gestapoului de pe Prinz Albrecht Strasse. Macke se duse pe jos până acolo.

Uniforma sa SS îi permise să ignore santinelele de la intrare. Ajuns la biroul de la recepție, se răsti:

— Du-mă imediat la locotenentul Werner Franck.

Recepționera îl conduse într-un lift, apoi de-a lungul unui culoar, până la o ușă deschisă ce dădea într-un mic birou. Tânărul de la birou nu își ridică la început privirea din hârtiile aflate în fața lui. La prima vedere, Macke estimă că avea vreo 22 de ani. De ce nu se afla într-o unitate de pe front, contribuind la

bombardarea Angliei? Probabil că tatăl său trăsesese niște sfuri, se gândi Macke înciudat. Werner chiar arăta a om cu posibilități: uniformă croită pe măsură, butoni de aur și părul lăsat lung, nu tuns soldățește. Macke îl disprețuia deja.

Werner scrisese un bilet cu creionul, apoi își ridică privirea. Expresia amabilă de pe chip i se evaporă când văzu uniforma SS, iar Macke observă cu interes un licăr de teamă. Băiatul încercă imediat să și-l acopere printr-o atitudine de bonomie, ridicându-se respectuos în picioare și zâmbind binevoitor, însă Macke nu se lăsă păcălit.

— Bună ziua, domnule inspector, rosti Werner. Vă rog să luați loc.

— *Heil* Hitler! zise Macke.

— *Heil* Hitler. Cu ce vă pot ajuta?

— Stai jos și taci din gură, neisprăvitule, se răsti Macke.

Werner se strădui să își ascundă frica.

— O, Doamne, dar ce-am făcut ca să vă provoc mânia?

— Nu-ți închipui că poți să mă iei pe mine la întrebări. Vorbește doar când ți se vorbește.

— Cum doriți.

— Din acest moment, nu vei mai pune întrebări cu privire la fratele tău Axel.

Macke fu surprins să vadă un licăr de ușurare străbătându-i iute fața lui Werner. Asta îl puse pe gânduri. Oare se temuse de altceva, de ceva mult mai grav decât un simplu ordin de a înceta cu întrebările legate de fratele său? Oare Werner era implicat și în alte activități subversive?

Probabil că nu, se gândi Macke. Mai degrabă era ușurat fiindcă nu era arestat și dus în beciurile de pe Prinz Albrecht Strasse.

Însă Werner nu era încă intimidat pe deplin. Ripostă cu tupeu:

— Și de ce nu ar trebui să întreb cum a murit fratele meu?

— Ți-am zis să nu mă iei la întrebări. Trebuie să înțelegi că ești tratat cu blândețe doar pentru că tatăl tău a fost un prieten de nădejde al Partidului Nazist. Altminteri am fi purtat această discuție în biroul meu.

Asta era o amenințare pe care o pricepea toată lumea.

— Vă sunt recunoscător pentru indulgența de care dați dovadă, zise Werner, străduindu-se să își păstreze o urmă de demnitate. Însă vreau să știu cine mi-a omorât fratele și de ce.

— Nu vei afla nimic, indiferent ce ai face. Însă dacă vei continua cu întrebările, vei fi socotit trădător.

— Nu mai trebuie să întreb pe nimeni, de vreme ce m-ați vizitat dumneavoastră. Acum mi-e clar că suspiciunile mele erau întemeiate.

— Îți cer să renunți imediat la această campanie subversivă.

Werner îl privi sfidător, fără să spună nimic.

Macke continuă:

— Dacă n-o vei face, domnul general Dorn va fi informat că loialitatea ta este pusă sub semnul întrebării.

Werner nu avea cum să nu priceapă ce ar fi însemnat asta. Își putea pierde slujba confortabilă din Berlin, fiind trimis într-o cazarmă de pe lângă vreo pistă de aterizare din nordul Franței.

Werner nu mai păru acum la fel de sfidător, ci mai degrabă gânditor.

Macke se ridică. Își pierduse destul timp deja.

— Se pare că domnul general Dorn te consideră un asistent destoinic și inteligent, rosti el în încheiere. Dacă faci ce trebuie, îți poți păstra acest rol.

Acestea fiind spuse, ieși din încăpere. Se simțea nervos și nemulțumit. Nu era sigur că izbutise să îi strivească lui Werner voința. Detectase o anumită sfidare profundă ce rămăsese neclintită.

Se concentrează acum asupra pastorului Ochs. În acest caz se impunea o abordare diferită. Macke se întoarse la sediul Gestapoului și adună o mică echipă: Reinhold Wagner, Klaus Richter și Günther Schneider. Urcară într-un Mercedes 260D negru, mașina preferată de agenții Gestapo; această mașină nu ieșea deloc în evidență, întrucât multe taxiuri din Berlin erau același model și aveau aceeași culoare. La începuturile Gestapoului, agenții fuseseră îndemnați să fie cât mai vizibili, pentru ca lumea să poată vedea brutalitatea cu care tratau orice rezistență. Totuși, poporul german fusese deja terorizat, așa încât violența în public nu mai era necesară. În zilele acelea Gestapoul acționa discret, mereu sub o mască de legalitate.

Conduseră până la casa lui Ochs, aflată lângă marea biserică protestantă din Mitte, cartierul central. Așa cum Werner credea că este protejat de tatăl său, probabil că și Ochs își închipuia că biserica îl ocrotește. Era pe cale să afle că lucrurile nu stăteau deloc așa.

Macke sună la ușă: pe vremuri ar fi spart-o pur și simplu, pentru a băga și mai mult frica în oameni.

O menajeră deschise ușa, iar el intră într-un hol larg și bine luminat, cu parchet lustruit și covoare groase. Ceilalți trei agenți îl urmară.

— Unde este stăpânul tău? i se adresa Macke pe un ton amabil menajerei.

Deși nu o amenințase în niciun fel, ea se înfricoșase totuși.

— În biroul său, domnule, răspuse ea, arătându-i o ușă.

Macke îi spuse lui Wagner:

— Aduceți femeile și copiii în camera alăturată.

Ochs deschise ușa biroului și aruncă o privire pe hol, încruntându-se.

— Ce Dumnezeu se petrece? rosti el indignat.

Macke porni țintă spre el, silindu-l să se dea înapoi și să-i permită să intre în cameră. Odaia era micuță, tocmai potrivită, cu un birou de piele și rafturi cu comentarii biblice.

— Închide ușa, zise Macke.

Ochs se execută, chiar dacă fără nicio tragere de inimă; apoi spuse:

— Sper că aveți o explicație cât se poate de întemeiată pentru această descindere.

— Stai jos și taci din gură, i-o tăie Macke.

Ochs rămase înmărmurit. Probabil că nu i se mai zisese să tacă din gură din copilărie. De obicei, membrii clerului nu erau insultați nici măcar de către polițiști. Însă naziștii nu țineau cont de asemenea convenții debilitante.

— Este scandalos! exclamă Ochs într-un final, apoi se așeză.

Dincolo de ușă se auzi o voce de femeie protestând: soția, probabil. Ochs păli când o auzi și se ridică de pe scaun.

Macke îl împinse la loc.

— Stai acolo.

Ochs era un ins corpolent, mai înalt decât Macke, dar nu opuse rezistență. Lui Macke îi plăcea la nebunie să-i vadă pe fanfaronii aceștia pierzându-se cu firea de frică.

— Cine sunteți? întrebă Ochs.

Macke nu le spunea niciodată. Puteau ghici, bineînțeles, dar era mult mai înspăimântător dacă nu știau sigur. Mai apoi, în eventualitatea (puțin probabilă) că ar fi fost chestionați, toți cei

din echipă puteau jura că s-au prezentat de la bun început ca ofițeri de poliție, arătându-și inclusiv insignele.

Ieși din cameră. Oamenii lui zoreau câțiva copii în salon. Macke îi zise lui Reinhold Wagner să se ducă în birou și să-l țină pe Ochs acolo. Apoi îi urmă pe copii în cealaltă încăpere.

La ferestre atârnavu perdele înflorate, pe poliță erau fotografii de familie și în odaie existau câteva scaune comode, căptușite cu un material cadrilat. Era căminul unei familii cumsecade. De ce nu puteau să fie loiali Reichului și să-și vadă de treabă?

Menajera stătea la fereastră, cu mâna la gură ca să nu țipe. Patru copii se strânseseră în jurul soției lui Ochs, o femeie ștearsă, cu piept generos, la vreo treizeci și ceva de ani. Aceasta ținea în brațe un al cincilea copil, o fetiță de vreo doi ani, cu cărlionți blonzi.

Macke mângâie fetița pe cap.

— Cum o cheamă pe micuță? întrebă el.

Frau Ochs era îngrozită. Reuși să murmure:

— Lieselotte. Ce doriți de la noi?

— Vino la unchiul Thomas, Lieselotte, rosti Macke, întinzându-și brațele către ea.

— Nu! strigă Frau Ochs.

Strânse copilul la piept și se întoarse cu spatele.

Lieselotte izbucni în plâns.

Macke îi făcu semn lui Klaus Richter.

Richter o înșfacă pe Frau Ochs de la spate, trăgându-i brațele în lături și silind-o să dea drumul copilului. Macke o prinse pe Lieselotte înainte să cadă. Fetița se zbătea ca un pește, însă el strânse mai bine, ca și cum ar fi fost o pisică. Copila zbieră tot mai tare.

Un băiat de vreo 12 ani se năpusti spre Macke, lovindu-l fără folos cu pumnii săi mici. Venise vremea să învețe să respecte autoritatea, decise Macke. O așeză pe Lieselotte pe șoldul său stâng și apoi, cu mâna dreaptă, îl înhăță de guler pe băiat și îl azvârli prin cameră, asigurându-se că va cădea într-un scaun capitonat. Băiatul scăpă un țipăt de frică, urmat de Frau Ochs. Scaunul se răsturnă pe spate și băiatul căzu pe jos. Nu se lovi prea tare, dar începu să plângă.

Macke ieși cu Lieselotte pe hol. Fata țipa din toți rărunchii după mama ei. Macke o lăsă jos. Copila fugi spre ușa de la salon

și începu să bată cu pumnii în ea, urlând îngrozită. Nu învățase încă să apese clanța, remarcă Macke.

Lăsând copilul pe hol, Macke reintră în birou. Wagner păzea ușa; Ochs stătea în mijlocul camerei, alb la față de frică.

— Ce le faceți copiilor mei? întrebă el. De ce țipă Lieselotte?

— Vei scrie o scrisoare, spuse Macke.

— Da, da, orice, zise Ochs, ducându-se spre biroul de piele.

— Nu acum. Mai târziu.

— Am înțeles.

Macke savura din plin momentul. Spre deosebire de Werner, Ochs cedase complet.

— O scrisoare către Ministerul Justiției, continuă el.

— Deci despre asta era vorba...

— Vei spune că ai realizat în sfârșit că nu există niciun pic de adevăr în acuzațiile pe care le-ai adus în prima scrisoare. Ai fost indus în eroare de către comuniști infiltrați. Îi vei cere scuze ministrului pentru necazurile pe care le-ai creat prin acțiunile tale neglijente, asigurându-l că nu vei mai discuta despre această chestiune cu nimeni.

— Da, da, așa voi proceda. Dar ce îi fac soției mele?

— Nimic. Ea țipă gândindu-se la ce va păți dacă nu vei scrie această scrisoare.

— Vreau să o văd.

— Nu faci decât să-i înrăutățești situația dacă mă mai enervezi cu solicitările tale idioate.

— Desigur, îmi pare rău, iertați-mă...

Adversarii nazismului erau de-a dreptul nevolnici.

— Scrie scrisoarea în această seară și expediaz-o mâine-dimineață.

— Sigur. Să vă trimit și dumneavoastră un exemplar?

— Oricum va ajunge la mine, netotule. Crezi că ministrul îți citește aiurelile?

— Nu, nu, sigur că nu, am înțeles.

Macke se îndreptă spre ușă.

— Și stai departe de oameni ca Walter von Ulrich.

— Așa voi face, promit.

Macke ieși, făcându-i semn lui Wagner să-l urmeze. Lieselotte se așezase pe podea, zbierând isteric. Macke deschise ușa de la salon și îi chemă pe Richter și pe Schneider, după care plecară.

— Câteodată nu este nevoie să recurgi la violență, cugetă Macke cu glas tare când urcară în mașină.

Wagner trecu la volan și Macke îi dădu adresa familiei von Ulrich.

— Alteori însă, violența rămâne calea cea mai simplă, adăugă el.

Familia Von Ulrich locuia în apropierea bisericii. Casa acestora era o clădire veche și spațioasă, pe care era evident că nu-și mai puteau permite să o întrețină. Vopseaua se scorojise, balustradele erau ruginite, iar un geam spart fusese cârpit cu carton. Nu era ceva neobișnuit: austeritatea impusă de război făcea ca multe case să nu poată fi întreținute.

Tot o menajeră le deschise ușa și aici. Macke presupuse că aceasta era femeia al cărei copil handicapat stârnise întreaga tevatură – dar nu se mai osteni să afle. Nu avea niciun rost să aresteze fetișcane.

Walter von Ulrich ieși pe hol dintr-o cameră lăaturalnică.

Macke și-l amintea. Tipul era vărul lui Robert von Ulrich, omul de la care Macke și fratele său cumpăraseră restaurantul, cu opt ani în urmă. Pe atunci era mândru și arogant. Acum purta un costum ponosit, însă își păstrase cutezanța.

— Ce doriți? rosti el, încercând să lase impresia că încă mai avea puterea de a cere explicații.

Macke nu avea de gând să piardă prea multă vreme aici.

— Pune-i cătușele, zise el.

Wagner făcu un pas în față cu cătușele.

O femeie înaltă și arătoasă apărură și se postă în fața lui von Ulrich.

— Spuneți-mi cine sunteți și ce vreți, le ceru ea.

Era soția, evident. Avea o urmă de accent străin în glas. Nici nu era de mirare.

Wagner o palmui cu putere, iar ea se trase înapoi, împleticindu-se.

— Întoarce-te cu spatele și ține-ți mâinile într-un loc, îi zise Wagner lui von Ulrich. Altfel îi zbor dinții din gură.

Von Ulrich se supuse.

O tânără frumușică, purtând o uniformă de asistentă, veni în goană pe scări.

— Tată! exclamă ea. Ce se întâmplă?

Macke se întrebă cam câți oameni locuiau în casa aceea. Simți un fior de neliniște. O familie obișnuită nu le putea veni de hac unor ofițeri bine instruiți, dar o familie numeroasă putea produce suficient tãmbãlãu încât să-i permită lui von Ulrich să scape.

Însă individul nu părea să vrea ca situația să degenereze.

— Nu te pune cu ei, îi zise el fiicei sale pe un ton alarmat. Stai pe loc!

Asistenta părea îngrozită și făcu așa cum i se ceruse.

Macke zise:

— Duceți-l la mașină.

Wagner îl scoase pe von Ulrich afară.

Soția lui începu să plângă.

— Unde îl duceți? întrebă asistenta.

Macke porni spre ușă. Se uită la cele trei femei: menajera, soția și fiica.

— Tot acest pocinog, zise el, de dragul unui cretin de opt ani. N-o să vă înțeleg niciodată, oameni buni.

Apoi ieși din casă și urcă în mașină.

Străbătură scurta distanță până la Prinz Albrecht Strasse. Wagner parcă în spatele sediului Gestapoului, lângă vreo duzină de mașini negre identice. Coborâră cu toții.

Îl conduseră pe von Ulrich pe o ușă din spate și coborâră cu el în beci, lăsându-l într-o încăpere cu dale albe.

Macke deschise un dulap și scoase trei ciomege lungi și grele, ca niște bâte de baseball american. Dădu câte unul fiecăruia dintre ajutoarele sale.

— Și-acum să îl bateți măr, le spuse el.

Apoi îi lăsă să-și vadă de treabă.

(VI)

Căpitanul Volodea Peshkov, șeful filialei berlineze a Serviciului de Informații al Armatei Roșii, se întâlnește cu Werner Franck în Cimitirul Invalizilor, aflat lângă Canalul Berlin-Spandau.

Era o alegere înțeleaptă. Uitându-se atent prin cimitir, Volodea își dădu repede seama că nimeni nu îi urmărise, nici pe el, nici pe Werner. Singura persoană prezentă acolo, o bătrână cu un batic negru pe cap, tocmai pleca.

Își dăduseră întâlnire la mormântul generalului von Scharnhorst, lângă un pedestal mare pe care se odihnea un leu adormit, făcut din tunurile topite ale inamicilor. Era o zi însorită de primăvară și cei doi spioni își scoaseră jachetele în timp ce se plimbară printre mormintele eroilor germani.

După pactul dintre Hitler și Stalin, semnat cu doi ani în urmă, spionajul sovietic nu-și încetase misiunea din Germania, așa că angajații ambasadei sovietice erau filați în continuare. Toată lumea considera tratatul drept un armistițiu temporar, deși nimeni nu știa când avea să expire, mai exact. Astfel că agenții de la contraspionaj încă îl urmăreau pe Volodea pretutindeni.

Ar fi trebuit să realizeze până atunci când pleca într-o misiune veritabilă de culegere de informații, fiindcă acelea erau de fapt momentele în care se descotorosea de ei. Dacă se ducea să-și cumpere un cârnăcior de Frankfurt la prânz, îi lăsa să îl urmărească. Se întreba dacă îi ducea mintea să-și dea seama de asta.

— Ai mai văzut-o pe Lili Markgraf în ultima vreme? întrebă Werner.

Lili era o fată cu care ieșiseră amândoi, în diferite momente din trecut. Volodea o recrutase recent, iar ea învățase să codeze și să decodeze mesaje în cifrul Serviciului de Informații al Armatei Roșii. Evident, Volodea nu-i putea spune acest lucru lui Werner.

— Nu am mai văzut-o de ceva timp, minți el. Dar tu?

Werner clătină din cap.

— Inima mea îi aparține altcuiva acum.

Părea rușinat. Poate că îl stânjenea reputația de playboy pe care o câștigase.

— Nu contează. De ce ai vrut să mă vezi?

— Am primit informații devastatoare, spuse Volodea. O veste ce va schimba cursul istoriei - dacă se dovedește a fi adevărată.

Werner părea sceptic.

Volodea continuă:

— O sursă ne-a adus la cunoștință că Germania va invada Uniunea Sovietică în iunie.

Se înfioră rostind acest lucru. Era un triumf colosal pentru Serviciul de Informații al Armatei Roșii, dar o amenințare cumplită pentru URSS.

Werner își îndepărtă o șuviță din ochi, printr-un gest care probabil că făcea inimile fetelor să bată mai tare. Apoi, zise:

— Este o sursă de încredere?

Era vorba de un jurnalist din Tokyo care reușise să se apropie de ambasadorul german de acolo, dar care era de fapt comunist. Tot ce le spusese până atunci se adevărase. Însă Volodea nu-i putea dezvălui nici asta lui Werner.

— Da, e de încredere, răspuse el.

— Deci credeți că așa stau lucrurile?

Volodea ezită. Asta era problema. Stalin nu credea. Lui i se părea a fi o nouă dezinformare din partea Aliaților, cu scopul de a băga zădărnici între el și Hitler. Scepticismul lui Stalin cu privire la această adevărată lovitură dată de spionajul sovietic îi devastase pe superiorii lui Volodea, amărându-le bucuria.

— Trebuie să o verificăm, recunosc el.

Werner se uită împrejur, la copacii ce înfrunzeau în cimitir.

— Sper din tot sufletul să se adevărească, rosti el cu o neașteptată sălbăticie. Asta o să-i dea gata pe blestemații de naziști.

— Da, spuse Volodea. Dacă Armata Roșie va fi pregătită.

Werner întrebă surprins:

— Nu sunteți pregătiți?

Din nou, Volodea nu îi putea dezvălui lui Werner tot adevărul. Stalin credea că germanii nu aveau de gând să atace înainte de a-i învinge pe britanici, pentru a evita un război pe două fronturi. Câtă vreme Marea Britanie continua să sfideze Germania, Uniunea Sovietică era în siguranță, în opinia lui. Drept urmare, Armata Roșie nu era nici pe departe pregătită pentru o invazie germană.

— Vom fi pregătiți dacă reușești să obții confirmarea existenței acestui plan de invazie, rosti Volodea.

Nu se putea abține să nu savureze momentul lui de glorie. Spionul său se putea dovedi crucial.

Werner zise:

— Din păcate, nu te pot ajuta.

Volodea se încruntă.

— Ce vrei să spui?

— Nu-ți pot obține confirmarea informației și nici altceva. Sunt pe punctul de a fi concediat din postul de la Ministerul Aviației.

Probabil că voi fi trimis în Franța - sau, dacă informațiile tale se dovedesc a fi corecte, trimis să invadez Uniunea Sovietică.

Volodea era îngrozit. Werner era cel mai bun spion de care dispunea. Informațiile lui Werner îl ajutaseră pe Volodea să fie promovată la gradul de căpitan. Simți că-și pierde suflul. Făcu un efort și izbuti să rostească:

— Ce naiba s-a întâmplat?

— Fratele meu a murit într-un azil de handicapați și la fel s-a întâmplat și cu finul iubitei mele; iar noi am pus prea multe întrebări.

— Dar de ce ai fi retrogradat din funcție pentru asta?

— Naziștii au început să omoare persoanele cu handicap în cadrul unui program secret.

Volodea se abătu pentru moment de la misiunea lui.

— Poftim? Pur și simplu îi omoară?

— Așa se pare. Nu știm încă detaliile. Însă, dacă nu ar fi avut nimic de ascuns, nu s-ar fi gândit să ne pedepsească - pe mine și pe alții - pentru că punem întrebări.

— Câți ani avea fratele tău?

— Cincisprezece.

— Dumnezeu! Era doar un copil!

— Nu vor scăpa basma curată. Refuz să-mi țin gura.

Se opriră în fața mormântului lui Manfred von Richthofen, pilotul de elită german. Era o lespede imensă, înaltă de doi metri și dublă ca lățime. Pe ea era cioplit, cu litere elegante de tipar, un singur cuvânt: RICHTHOFEN. Pe Volodea îl impresionase dintotdeauna această simplitate.

Încercă să-și vină în fire. Își zise că, în fond, și poliția secretă sovietică omora oameni, mai ales pe cei suspectați de neloialitate. Șeful NKVD-ului, Lavrentiy Beria, era un torționar care-și punea în fiecare seară oamenii să salte fete de pe stradă pentru ca el să le violeze apoi, conform zvonurilor care circulau. Însă gândul că și comuniștii puteau fi la fel de cruzi ca naziștii nu îl consola deloc. Într-o bună zi, își reaminti el, sovieticii aveau să se descotorosească de Beria și de cei de teapa lui și-abia atunci avea să înceapă clădirea adevăratului comunism. Între timp însă, prioritatea era înfrângerea naziștilor.

Ajunseră la zidul canalului și rămaseră acolo, urmărind o barjă înaintând încet pe apă și scoțând trâmbe de fum negru. Volodea întoarse pe toate părțile dezvăluirea alarmantă a lui Werner.

— Și ce s-ar întâmpla dacă nu ai mai investiga morțile copiilor handicapați? Îl întrebă el.

— Mi-aș pierde iubita, replică Werner. Și ea este la fel de furioasă ca mine.

Volodea fu izbit de gândul înfricoșător că Werner i-ar putea dezvălui adevărul iubitei sale.

— Dar nu ai putea să-i mărturisești adevăratul motiv pentru care te-ai răzgândit, rosti el apăsător.

Werner părea distrus, dar nu îl contrazise.

Volodea își dădea seama că, dacă îl convingea pe Werner să renunțe la campania sa, îi ajuta indirect pe naziști să își ascundă crimele. Alungă acest gând neplăcut.

— Însă ai putea să lucrezi în continuare pentru generalul Dorn dacă promiți să renunți la investigații?

— Da. Asta vor ei. Dar eu nu am de gând să-i las să-mi omoare fratele și apoi să mușamalizeze totul. N-au decât să mă trimită pe front, că tot nu o să-mi țin gura.

— Și ce crezi că vor face când vor realiza cât de hotărât ești?

— Mă vor arunca într-un lagăr.

— Și la ce crezi că ar folosi asta?

— Nu pot să stau cu mâinile în sân. Pur și simplu nu pot!

Volodea trebuia să-l readucă pe Werner pe calea cea dreaptă, dar până atunci nu reușise să obțină nimic. Werner avea răspunsuri pregătite la orice întrebare. Era un tip deștept. De aceea și era un spion atât de prețios.

— Și ceilalți? Întrebă Volodea.

— Care ceilalți?

— Păi trebuie să existe mii de adulți și de copii handicapați. Naziștii au de gând să îi omoare pe toți?

— Probabil.

— În niciun caz nu-i vei putea opri să o facă dacă ajungi într-un lagăr de prizonieri.

Pentru prima oară, Werner rămase fără replică.

Volodea se întoarse cu spatele la apă și aruncă o privire prin cimitir. Un tânăr în costum îngenunchease în fața unei mici pietre funerare. Era oare un spion? Volodea îl urmări cu atenție. Tânărul plângea în hohote. Părea să sufere sincer: agenții de la contraspionaj nu erau actori atât de buni.

— Uită-te la el, îi zise Volodea lui Werner.

— De ce?

— Suferă. Așa cum suferi și tu.

— Și ce-i cu asta?

— Urmărește-l.

După câteva minute, omul se ridică, își șterse fața cu o batistă și plecă.

Volodea spuse:

— Acum este fericit. Asta înseamnă să suferi. Nu obții nimic, doar că te simți mai bine apoi.

— Crezi că pun întrebări doar ca să mă simt mai bine.

Volodea se întoarse și îl privi în ochi.

— Nu te critic, rosti el. Vrei să descoperi adevărul și să-l strigi în gura mare. Dar gândește-te puțin! Logica spune că singura cale de a opri aceste grozăvii este dărâmarea regimului. Iar acest lucru se poate întâmpla numai dacă naziștii sunt învinși de Armata Roșie.

— Poate.

Werner dădea semne de șovăială, observă Volodea cu speranță.

— Poate? zise el. Păi, cine a mai rămas? Britanicii sunt îngenuncheați, străduindu-se din răspuțeri să reziste în fața asaltului Luftwaffe. Americanii nu sunt interesați de gâlceava din Europa. Toți ceilalți îi susțin pe fasciști. Își puse mâinile pe umerii lui Werner și adăugă: Armata Roșie este singura ta speranță, prietene. Dacă pierdem și noi, naziștii vor continua să omoare copiii handicapați - și evrei, și comuniști, și homosexuali - încă o mie de ani de-acum înainte.

— La naiba, murmură Werner. Ai dreptate.

(VII)

Carla și mama ei se duseră la slujba de duminică. Maud era răvășită din cauza arestării lui Walter și disperată să afle unde fusese dus. Evident că Gestapoul refuza să-i dea vreo informație. Însă biserica pastorului Ochs era foarte apreciată, fiind frecventată inclusiv de oameni din suburbiile mai înstărite, iar printre enoriași se numărau și persoane influente, care s-ar fi putut interesa.

Carla își lăsă capul în pământ și se rugă ca tatăl ei să nu fie bătut sau torturat. Nu credea prea mult în rugăciuni, însă era suficient de disperată cât să-și dorească să încerce orice.

Se bucură să vadă familia Franck la câteva rânduri mai în față. Își aținti privirea asupra cefei lui Werner. Spre deosebire de ceilalți bărbați, care obișnuiau să se tundă scurt, părul lui se ondula ușor la baza gâtului. Ea îi atinsese și-i sărutase gâtul. Era adorabil. Era de departe cel mai plăcut băiat care o sărutase vreodată. Noapte de noapte, înainte să adoarmă, re trăia momentele din seara petrecută în Grunewald.

Însă nu era îndrăgostită de el, își zise.

Nu încă.

Când își făcu apariția pastorul Ochs, ea pricepu de îndată că spiritul îi fusese zdrobit. Schimbarea lui era îngrozitoare. Se îndreptă încet spre amvon, cu capul plecat și cu umerii gârboviți, făcându-i pe unii enoriași să șuşotească îngrijorați. Recită rugăciunile în mod inexpresiv, apoi le citi predica dintr-o carte. Carla era asistentă de doi ani, așa că depistă imediat simptomele depresiei. Realiză că Gestapoul trecuse și pe la el.

Observă că Frau Ochs și cei cinci copii nu se aflau la locurile lor din primul rând.

În timp ce cântau ultimul imn, Carla își jură să nu se dea bătută, oricât de speriată ar fi fost. Încă mai avea aliați: Frieda, Werner și Heinrich. Dar ce puteau face ei?

Își dorea să fi avut dovezi concrete în legătură cu atrocitățile naziștilor. Ea una nu mai avea nicio îndoială că îi exterminau pe handicapați – descinderile celor de la Gestapo reprezentau un semnal cât se poate de clar că așa stăteau lucrurile. Însă nu îi putea convinge pe alții fără probe concrete.

Dar cum le putea obține?

După încheierea slujbei, ieși din biserică alături de Frieda și de Werner. Îi trase de lângă părinții lor și le spuse:

— Cred că ar trebui să obținem probe despre ce se petrece.

Frieda pricepu imediat la ce se referea.

— Ar trebui să mergem la Akelberg, zise ea. Să vizităm spitalul.

Werner propusese asta de la bun început, dar hotărâseră să pornească investigațiile în Berlin. Carla reconsiderase între timp ideea.

— Am avea nevoie de permise de călătorie.

— Și cum am putea face rost de ele?

Carla pocni din degete.

— Suntem membre în Clubul de Ciclism Mercury. Putem obține permise pentru o mică excursie cu bicicleta.

Era exact genul de lucru care le plăcea naziștilor: exerciții sănătoase în aer liber pentru tineri.

— Putem să pătrundem în spital?

— Putem încerca.

Werner interveni:

— Cred că ar trebui să renunțați la toată tărașenia.

— Ce vrei să spui? întrebă Carla surprinsă.

— Este limpede că au băgat frica în pastorul Ochs. Este o chestiune foarte periculoasă. Ați putea fi întemnițate, torturate. Iar asta nu-i va aduce înapoi pe Axel sau pe Kurt.

Ea se holbă la el, nevenindu-i a crede.

— Vrei să renunțăm?

— *Trebuie* să renunțați. Vorbiți de parcă Germania ar mai fi o țară liberă! Vă vor omorî și pe voi.

— Trebuie să ne asumăm riscul ăsta! rosti Carla furioasă.

— Pe mine să nu mă târâți în treaba asta, zise el. Mi-au făcut și mie o vizită cei de la Gestapo.

Carla îl întrebă, îngrijorată la culme:

— O, Werner... ce s-a întâmplat?

— Până acum doar m-au amenințat. Dacă mai pun întrebări, mă vor trimite pe front.

— O, slavă Domnului că nu-i ceva mai grav!

— E destul de grav și-așa.

Fetele rămaseră tăcute câteva clipe, apoi Frieda spuse cu glas tare ceea ce gândea și Carla:

— Dar chestiunea asta e mai importantă decât slujba ta, trebuie să înțelegi.

— Nu-mi zice tu mie ce trebuie să înțeleg, se stropși Werner la ea.

Era furios la suprafață, dar Carla își dădea seama că în sinea lui se simțea de fapt rușinat.

— Nu-i cariera voastră pusă în joc, continuă el. Și voi nu i-ați întâlnit încă pe cei de la Gestapo.

Carla era uluită. Credea că îl cunoaște foarte bine pe Werner. Fusese convinsă că el avea să vadă lucrurile la fel ca ea.

— De fapt, chiar i-am întâlnit, replică ea. Mi-au arestat tatăl.

Frieda exclamă îngrozită: „Vai, Carla!”, apoi o cuprinse de umeri pe prietena ei.

— Nu reușim să aflăm unde este ținut, adăugă Carla.

Werner nu arată nicio urmă de compasiune.

— Atunci ar trebui să realizezi și tu că nu trebuie să-i sfidezi! rosti el. Te-ar fi arestat și pe tine dacă inspectorul Macke nu ar fi considerat că fetele nu reprezintă niciun pericol.

Carlei îi venea să plângă. Fusese cât pe ce să se îndrăgostească de Werner, iar el se dovedise a fi un laș.

Frieda zise:

— Vrei să spui că nu ne vei ajuta?

— Exact.

— Asta pentru că vrei să-ți păstrezi slujba?

— Nu are niciun rost - nu-i puteți învinge!

Carla era furioasă - nu înțelegea lașitatea și defetismul lui Werner.

— Dar nu putem lăsa lucrurile așa!

— Confruntarea fățișă este nebunie curată! Există și alte modalități de rezistență.

Carla spuse:

— Cum? Muncind mai încet, cum ne sfătuiesc manifestele acelea? Asta nu o să-i împiedice să omoare copiii handicapați!

— Este pură sinucidere să te împotrivești guvernului!

— Orice altă variantă reprezintă o lașitate!

— Nu am de gând să mă las judecat de două fetișcane! izbucni el, apoi plecă.

Carla se luptă să-și înăbușe lacrimile. Nu putea să plângă în fața a două sute de oameni care se bucurau de lumina soarelui la ieșirea din biserică.

— Credeam că este diferit, zise ea.

Frieda era supărată, dar și contrariată.

— Chiar este diferit, zise ea. Îl știi de-o viață. E ceva necurat la mijloc, ceva de care nu ne spune nouă.

Mama Carlei se apropie. Nu observă tulburarea fiicei sale, ceea ce nu-i stătea în fire.

— Nu știe nimeni nimic! exclamă ea deznădăjduită. Nu pot afla și pace unde este ținut tatăl tău.

— Vom continua să întrebăm, rosti Carla. Nu avea niște amici la ambasada americană?

— Mai degrabă cunoștințe. I-am întrebat deja, dar nu mi-au putut da nici ei vreo informație.

— Îi vom mai întreba și mâine.

— O, Doamne! Bănuiesc că mai sunt un milion de soții din Germania în situația mea.

Carla încuviință.

— Hai să mergem acasă, Mamă.

Porniră încet spre casă, fără să vorbească, fiecare cu gândurile sale. Carla era supărată pe Werner, cu atât mai mult cu cât îi judecase complet greșit caracterul. Cum de fusese cât pe ce să se îndrăgostească de un bărbat atât de nevolnic?

Ajunseră pe strada lor.

— Mă voi duce la ambasada americană mâine-dimineată, zise Maud în timp ce se apropiau de casă. Voi aștepta la recepție toată ziua, dacă trebuie. Îi voi implora să facă ceva. Dacă vor, chiar se pot interesa (semioficial) cu privire la soarta cumnatului unui membru al guvernului britanic. Oh! De ce este deschisă ușa de la intrare?

Carla crezu în primă instanță că Gestapoul mai trecuse o dată pe la ei. Însă nu se vedea nicio mașină neagră parcată prin preajmă. Iar în broască se vedea o cheie.

Maud intră în hol și scoase un țipăt.

Carla se repezi după ea.

Pe podea era întins un bărbat plin de sânge.

Carla reuși să-și înăbușe un țipăt.

— Cine este? rosti ea.

Maud îngenunche lângă bărbat.

— Walter, zise ea. O, Walter, ce ți-au făcut?

Apoi, Carla văzu că era într-adevăr tatăl ei. Era rănit atât de grav, încât ajunsese aproape de nerecunoscut. Avea un ochi vânăt și închis, gura umflată într-o singură vânătaie imensă și părul plin de sânge închegat. Unul dintre brațe era răsucit într-un unghi nefiresc. Partea din față a jachetei era pătată de vomă.

Maud spuse:

— Walter, vorbește! Vorbește, te rog!

El deschise gura făcută praf și gemu.

Carla își reprimă suferința aproape isterică dinlăuntrul ei, încercând să se poarte cât mai profesionist. Aduse o pernă și îi sprijini capul de ea. Luă o cană de apă din bucătărie și îi picură câțiva stropi pe buze. El înghiți și-și deschise gura ca să mai

primească. După ce păru să se fi săturat, ea fugi în biroul lui și aduse de-acolo o sticlă de șnaps, dându-i să bea câteva picături. El le înghiți și tuși.

— Mă duc să-l aduc pe doctorul Rothmann, zise Carla. Spală-l pe față și mai dă-i apă. Nu încerca să îl miști.

Maud spuse:

— Da, da, grăbește-te!

Carla ieși cu bicicleta din casă, pornind în goană spre doctorul Rothmann; acesta nu mai avea voie să profeseze - evreii nu puteau fi medici - dar, neoficial, el continua să se îngrijească de oamenii sărmani.

Carla pedala furibund. Cum ajunsese tatăl ei acasă? Realiză că îl aduseseră probabil cu mașina, iar el izbutise să se târască de pe trotuar până în casă, unde căzuse lat.

Ajunse acasă la familia Rothmann. La fel ca propria lor casă, și aceasta era în paragină. Majoritatea ferestrelor fuseseră sparte de vandalii care-i urau pe evrei. Frau Rothmann deschise ușa.

— Tatăl meu a fost bătut, rosti Carla dintr-o suflare. Gestapoul.

— Soțul meu vine imediat, spuse Frau Rothmann. Se întoarce și strigă din capul scărilor: Isaac!

Medicul coborî.

— Este Herr von Ulrich, zise Frau Rothmann.

Medicul luă o sacoșă de cumpărături de lângă ușă. Cum nu mai avea voie să practice medicina, Carla realiză că nu putea nici să mai poarte ceva care să aducă a trusă de instrumente.

Leșiră din casă.

— Eu mă duc înainte, pe bicicletă, îi zise Carla.

Când ajunsese acasă, o găsi pe mama ei plângând în pragul ușii.

— Medicul este pe drum! spuse Carla.

— Este prea târziu, răspunse Maud. Tatăl tău a murit.

(VIII)

Volodea ajunsese în fața magazinului universal Wertheim, aflat chiar lângă Alexander Platz, la ora 2:30 după-amiaza. Patrulă zona de câteva ori, uitându-se după oameni care ar fi putut fi polițiști în civil. Era sigur că nu fusese urmărit până acolo, dar nu era exclus ca vreun agent al Gestapoului să treacă pe acolo, să-l recunoască și să se întrebe ce pune la cale. Un loc

aglomerat, cu foarte multă lume era cel mai bun camuflaj, dar nici acesta nu era perfect.

Oare povestea asta despre invazie era adevărată? Dacă era, Volodea nu avea să mai rămână în Berlin multă vreme. Trebuia să-și ia adio de la Gerda și Sabine. Probabil că urma să se întoarcă la sediul central din Moscova al Serviciului de Informații al Armatei Roșii. Era nerăbdător să fie alături de familia sa din nou. Sora lui, Anya, născuse gemeni pe care el nici nu apucase să îi vadă. Munca sub acoperire însemna un stres continuu: descotorosirea de urmăritorii de la Gestapo, organizarea întâlnirilor clandestine, recrutarea agenților și teama că va fi trădat. Aștepta ca pe o binecuvântare să petreacă un an sau doi la sediu, asta dacă Uniunea Sovietică avea să mai reziste atât. Evident, mai exista și posibilitatea de a fi repartizat într-o altă capitală străină. El ar fi preferat Washingtonul. Își dorise dintotdeauna să vadă America.

Scoase din buzunar un șervețel mototolit și îl aruncă într-o pubelă. La ora 3:01 își aprinse o țigară, deși nu fuma. Lăasă chibritul să cadă în pubelă, având grijă să nimerească peste ghemotocul de hârtie. Apoi se îndepărtă.

După câteva clipe, cineva strigă:

— Foc!

Exact în momentul în care toată lumea din preajmă se uita spre focul din pubelă, la intrarea magazinului opri un taxi, unul dintre modelele obișnuite, Mercedes 260D negru. Un tânăr chipeș în uniformă de locotenent de aviație sări din el. În timp ce locotenentul îi plătea șoferului, Volodea urcă în mașină și trânti ușa.

Pe podeaua taxiului, într-un loc pe care șoferul nu-l putea vedea, se afla o ediție *Neues Volk*, revista nazistă de propagandă rasială. Volodea o ridică, însă fără să o deschidă.

— Un dobitoc a dat foc unei pubele, zise taximetristul.

— La hotelul Adlon, spuse Volodea, iar mașina demară.

Răsfoi paginile revistei, asigurându-se că între ele era ascuns un plic galben-închis.

Ardea de nerăbdare să îl deschidă, dar decise să aștepte.

Coborî din taxi la hotel, însă nu intră în clădire. Intră în schimb în parc pe Poarta Brandenburg. Copacii tocmai înfrunzeau. Era o zi caldă de primăvară și parcul era plin de oameni ieșiți la plimbarea de după-amiază.

Revista mai că îi ardea în mână lui Volodea. Găsi o bancă mai ferită și se așază.

Desfăcu revista și, la adăpostul ei, deschise plicul galben-închis.

Scoase un document. Era o copie la indigo, bătută la mașină și puțin neclară, dar totuși lizibilă. Titlul era:

Directiva Nr. 21: Cazul „Barbarossa”

Friedrich Barbarossa era împăratul german care condusesese cea de-a treia cruciadă, în anul 1189.

Textul începea astfel: „Armata germană trebuie să fie pregătită, chiar înainte de încheierea războiului împotriva Angliei, să cucerească Rusia într-o campanie fulgerătoare”.

Volodea simți că își pierde răsuflarea. Era dinamită curată! Spionul din Tokyo avusese dreptate, nu Stalin. Iar Uniunea Sovietică era în pericol de moarte.

Cu inima bubuindu-i în piept, Volodea se uită în partea de jos a documentului. Acesta era semnat: „Adolf Hitler”.

Își plimbă privirea de-a lungul paginilor, căutând o dată, și o găsi. Invazia era programată pentru 15 mai 1941.

În același loc era și o însemnare făcută cu creionul de către Werner Franck: „Data a fost schimbată. Acum este 22 iunie”.

— Dumnezeu! A făcut-o! exclamă Volodea cu glas tare. A confirmat invazia!

Băgă documentul la loc în plic și plicul în revistă.

Asta schimba total datele problemei.

Se ridică de pe bancă și porni pe jos spre ambasada sovietică pentru a le da vestea.

(IX)

În Akelberg nu era gară, așa că Frieda și Carla coborâra cu bicicletele în cea mai apropiată stație, aflată la 15 kilometri distanță.

Purtau pantaloni scurți, pulovere și sandale utilitare și își împletiseră părul în coșite. Arătau ca membrele Ligii Fetelor Germane, *Bund Deutscher Mädel* sau BDM. Aceste fete plecau deseori în excursii cu bicicleta. Existau multe speculații pe

seama celorlalte activități pe care le practicau în afara ciclismului, mai ales în nopțile petrecute la hanurile spartane unde poposeau. Băieții spuneau că BDM venea de fapt de la „Bubi Drück Mir”¹.

Carla și Frieda își consultară harta, apoi ieșiră din oraș și porniră spre Akelberg.

Carla se gândea la tatăl ei în fiecare oră din fiecare zi. Știa că nu avea să treacă niciodată peste groaza acelui moment în care îl găsisese bătut cu sălbăticie și lăsat să moară. Plânse zile în șir. Însă, pe lângă suferință, mai exista și o altă emoție: furia. Nu intenționa să se mulțumească doar cu jelitul. Voia să acționeze cumva.

Maud, copleșită de mâhnire, încercase la început să o convingă pe Carla să nu se ducă la Akelberg.

— Soțul mi-a murit, fiul meu este pe front, așa că nu vreau ca și fiica mea să-și riște viața! se tânguise ea.

După înmormântare, când groaza și isteria fură înlocuite de doliul calm și profund, Carla o întrebase ce și-ar fi dorit Walter. Maud rămăsese multă vreme pe gânduri. Abia a doua zi îi răspunsese.

— Și-ar fi dorit ca tu să continui lupta.

Lui Maud îi venea greu s-o recunoască, dar știau amândouă că acesta era adevărul.

Frieda nu avusese o asemenea discuție cu părinții ei. Mama sa, Monika, îl iubitise cândva pe Walter și era răvășită de moartea lui; însă ar fi fost îngrozită dacă ar fi știut ce urma să facă Frieda. Tatăl ei, Ludi, ar fi încuiat-o în beci. Ceii doi credeau că ea plecase într-o simplă excursie cu bicicleta. În cel mai rău caz, ar fi putut s-o suspecteze că se întâlnea cu vreun iubit nepotrivit.

Era o regiune deluroasă, dar erau amândouă bine pregătite fizic, așa că după o oră coborâre ultima pantă și ajunseră în orașelul Akelberg. Carla se puse în gardă: intrau pe teritoriul inamic.

Se duseră într-o cafenea. Nu aveau Coca-Cola. „Aici nu suntem la Berlin!” rosti femeia de la tejghea, indignată la culme, de parcă i-ar fi cerut o orchestră care să le cânte serenade. Carla se întrebă de ce o persoană căreia nu-i plăceau străinii ar fi dorit să se ocupe de o cafenea.

1 *Bubi Drück Mir* (în lb. germană în original) – Scumpo, fă-o cu mine (n. tr.).

Își luă Fanta, un produs german, profitând de ocazie ca să-și umple și sticlele cu apă.

Nu știau cu exactitate unde se afla spitalul. Aveau nevoie de îndrumări, însă Carla se temea să nu cumva să stârnească suspiciuni. Naziștii din partea locului s-ar fi putut interesa de străinii care puneau întrebări. Când plătiră, Carla zise:

— Trebuie să ne întâlnim cu restul grupului la intersecția de lângă spital, în ce direcție trebuie să o luăm?

Fără să-și ridice privirea, femeia spuse:

— Nu-i niciun spital aici.

— Institutul Medical Akelberg, insistă Carla, citând din antetul scrisorii.

— Probabil că este vorba despre un alt Akelberg.

Carla avu impresia că femeia mințea.

— Ce ciudat, zise ea, pentru a păstra aparențele. Sper că nu am ajuns în locul greșit.

Porniră cu bicicletele pe strada principală. Nu mai aveau de ales, se gândi Carla: trebuiau să întrebe pe cineva încotro să o apuce.

Un bătrân inofensiv stătea pe o bancă din fața unui bar, bucurându-se de soarele după-amiezii.

— Unde este spitalul? îl întrebă Carla, ascunzându-și teama sub o mască de voioșie.

— Traversați orașul și urcați pe dealul acela din stânga, le explică el. Dar să nu intrați acolo - foarte puțini oameni care intră acolo mai reușesc să iasă!

Chicoti de parcă ar fi făcut o glumă.

Indicațiile erau destul de vagi, dar puteau fi suficiente, se gândi Carla. Hotărî să nu riște să atragă și mai mult atenția, întrebând și pe altcineva.

O femeie cu o basma pe cap îl prinse de braț pe bătrân.

— Nu-l băgați în seamă - nu știe ce zice, rosti ea îngrijorată.

Îl săltă în picioare și îl zori de la spate pe trotuar.

— Ține-ți gura, boșorog netot, îl boscorodi ea.

Părea că lumea era cât de cât la curent cu ce se petrecea în împrejurimi. Din fericire, reacția automată a oamenilor era să-și vadă de-ale lor și să nu se implice. Poate că nu aveau să se grăbească să dea informații poliției sau naziștilor.

Carla și Frieda merseră mai departe pe stradă și găsiră hanul pentru tineri. Erau mii de astfel de locuri în Germania,

concepute exact pentru tinerii sportivi plecați în drumetii în aer liber, cum pretindeau și ele că ar fi. Se cazară. Condițiile erau deplorabile, cu paturi supraetajate pe trei niveluri, însă cel puțin era ieftin.

După-amiaza se apropia de sfârșit când ieșiră din oraș. După un kilometru și jumătate, dădură de un drum care cotea la stânga. Nu exista niciun indicator, dar drumul urca pe deal, așa că intrară pe el.

Neliniștea Carlei spori și mai tare. Cu cât se apropiau mai mult, cu atât mai greu avea să le fie să nu dea de bănuț dacă erau luate la întrebări.

După încă un kilometru și jumătate, văzură o casă mare într-un parc. Nu părea să fie împrejmuțată de ziduri sau garduri, iar drumul ducea până la ușă. Nici aici nu erau indicatoare.

În sinea ei, Carla se așteptase să găsească un castel inexpugnabil, cu gratii la ferestre și uși impenetrabile de stejar. Însă acesta era un conac bavarez, cu acoperiș abrupt și ieșit în afară, cu balcoane de lemn și o mică turlă. Cum ar fi putut fi omorâți copiii într-un asemenea loc? Părea prea mic pentru un spital. Apoi văzu că în lateral fusese adăugată o extensie modernă, cu un coș înalt.

Coborâră de pe biciclete, rezemându-le de zidul clădirii. Inima Carlei se făcu cât un purice când urcară treptele de la intrare. De ce nu existau paznici? Pentru că nu ar fi fost nimeni atât de nesăbuit încât să încerce să facă investigații pe-acolo?

Nu exista sonerie sau vreun inel de metal la ușă, însă aceasta se deschise la o simplă împingere de-a Carlei. Ea trecu pragul, urmată de Frieda. Ajunseră într-o sală rece, cu pardoseală de piatră și pereți văruiți. Văzură mai multe uși, toate închise. O femeie de vârstă mijlocie cu ochelari tocmai cobora pe scară. Purta o rochie cenușie, elegantă.

— Da? zise ea.

— Bună ziua, rosti Frieda cu nonșalanță.

— Ce căutați aici? Nu aveți voie.

Frieda și Carla născociseră o poveste.

— Voiam doar să vizitez locul unde a murit fratele meu, zise Frieda. Avea cincisprezece...

— Acest loc nu este deschis publicului! i-o reteză femeia indignată.

— Ba da, este, replică Frieda, care fusese crescută într-o familie înstărită și nu se lăsa intimidată de funcționarii mărunți.

O asistentă de vreo 19 ani apăru pe o ușă laterală, holbându-se la ele. Femeia în rochie cenușie îi spuse:

— Domnișoară König, cheamă-l imediat pe Herr Römer.

Asistenta plecă în grabă.

Femeia le zise:

— Ar fi trebuit să ne scrieți în prealabil.

— Nu mi-ați primit scrisoarea? zise Frieda mirată. I-am scris medicului-șef.

Firește că nu era adevărat: Frieda improviza.

— Nu am primit nicio scrisoare!

Era limpede că femeia considera că solicitarea incalificabilă a Friedei nu avea cum să treacă neobservată.

Carla ciuli urechile – locul era nefiresc de liniștit. Avusese și ea de-a face cu persoane cu handicap fizic sau mintal, fie că era vorba de adulți sau de copii, și știa că aceștia nu erau tăcuți de obicei. Chiar și prin ușile închise, tot ar fi trebuit să audă strigăte, râsete, plânsete, glasuri ridicate și pălăvrăgeli fără sens. Însă nu se auzea nimic. Parcă erau într-o morgă.

Frieda încercă să schimbe tactica.

— Îmi puteți spune măcar unde este mormântul fratelui meu? Aș dori să îl vizitez.

— Nu există morminte. Avem un cuptor de ardere. Se corectă imediat: Un crematoriu.

Carla zise:

— Da, am observat coșul.

Frieda spuse:

— Ce s-a întâmplat cu cenușa fratelui meu?

— Vă va fi expediată la momentul potrivit.

— N-o veți amesteca cu cenușa altcuiva, nu?

Femeia se înroși ușor, iar Carla realizează că ei chiar amestecau cenușa, conștienți că nimeni nu avea să afle vreodată.

Asistenta König reveni, urmată de un tip vânjos, în uniformă albă de infirmier. Femeia zise:

— A, Römer. Te rog să le escortezi pe aceste fete în afara incintei.

— Un moment, vă rog, rosti Frieda. Sunteți sigură că procedați corect? Eu doar voiam să văd locul în care a murit fratele meu.

— Da, sunt sigură.

— Atunci, nu ar fi nicio problemă să îmi spuneți numele dumneavoastră.

Femeia avu o clipă de șovăială.

— Frau Schmidt. Acum, vă rog să plecați.

Römer se îndreptă spre ele amenințător.

— Gata, plecăm, spuse Frieda cu răceală. Nu avem de gând să-i dăm vreun pretext domnului Römer să ne agreseze.

Bărbatul își schimbă traiectoria și le deschise ușa.

Ieșiră din clădire, se urcară pe biciclete și porniră pe alee.

Frieda zise:

— Ce spui, ne-a crezut povestea?

— Da, întrutotul, răspunse Carla. Nici nu ne-a întrebat cum ne cheamă. Dacă ar fi bănuit ceva, ar fi sunat imediat la poliție.

— Dar nu am aflat prea multe. Am văzut doar coșul. Însă nu am găsit nimic care să poată trece drept probă.

Carla era dezamăgită. Obținerea probelor nu avea să fie atât de ușoară precum crezuseră.

Se întoarseră la han. Se spălară, își schimbă hainele și ieșiră să caute ceva de mâncare. Singura cafenea din preajmă era cea cu proprietărea ursuză. Mâncară clătite de cartofi cu cârnați. Comandară bere și le vorbiră cu voioșie celorlalți mușterii, dar aceștia nu păreau dornici de discuții. Acest fapt în sine dădea de bănuit. Era adevărat că lumea îi trata pe străini cu circumspecție, căci oricine ar fi putut fi informator de-al naziștilor, dar – chiar și așa – Carla se întreba în câte orașe din Germania două fete tinere puteau sta o oră într-un bar fără ca nimeni să încerce să flirteze cu ele.

Se întoarseră devreme la han. Carla nu știa ce-ar mai fi putut să facă. A doua zi aveau să plece spre casă fără nimic concret. Părea de necrezut: să știe despre aceste crime îngrozitoare, dar să nu le poată împiedica în niciun fel. Îi venea să urle de frustrare.

Își dădu seama că Frau Schmidt – dacă acela era numele ei adevărat – ar fi putut să nu treacă chiar atât de ușor cu vederea o asemenea vizită neașteptată. Pe moment acceptase varianta oferită de Carla și de Frieda, dar ar fi putut să intre la bănuielei ceva mai târziu și să sune la poliție pentru mai multă siguranță. Dacă se întâmpla acest lucru, Carla și Frieda nu aveau să fie prea greu de găsit. Erau doar cinci persoane cazate la han în

seara aceea, iar ele erau singurele fete. Așteptară înfricoșate să audă o bătaie la ușă.

Dacă ar fi fost interogate, aveau să spună doar parțial adevărul, și anume că fratele Friedei și finul Carlei muriseră la Akelberg și că ele doriseră să le viziteze mormintele sau măcar să vadă locul în care muriseră, pentru a păstra câteva minute de reculegere. Poliția locală ar fi putut să le creadă. Însă, dacă s-ar fi verificat la Berlin, nu ar fi trecut mult până s-ar fi aflat de legătura lor cu Walter von Ulrich și cu Werner Franck, două persoane investigate de către Gestapo pentru că puseseră întrebări necuvenite despre Akelberg. Și atunci, Carla și Frieda ar fi avut mari necazuri.

Pe când se pregăteau să se culce în paturile incomode, auziră un ciocănit în ușă.

Carla simți că îi stă inima. Își aminti ce-i făcuse Gestapoul tatălui ei. Știa că nu putea rezista sub tortură. În câteva minute ar fi dat numele tuturor tinerilor amatori de swing pe care-i cunoștea.

Frieda, care nu-și lăsa imaginația să zboare atât de departe, îi zise: „Termină cu expresia aia speriată!” Apoi deschise.

În cadrul ușii nu era vreun agent de la Gestapo, ci o tânără mărunțică, drăguță și blondă. Carla avu nevoie de câteva clipe ca să o recunoască pe asistenta König, îmbrăcată acum în civil.

— Trebuie să vorbesc cu voi, rosti ea.

Era tulburată, înlăcrimată și cu răsuflarea întretăiată.

Frieda o invită înăuntru. Fata se așeză pe un pat și se șterse la ochi cu mâneca rochiei. Apoi zise:

— Nu mai pot să țin în mine.

Carla îi aruncă Friedei o privire. Se gândeau amândouă la același lucru.

— Ce să ții în tine, asistentă König? o întrebă Carla.

— Numele meu este Ilse.

— Eu mă numesc Carla, iar ea este Frieda. Ce te frământă, Ilse?

Ilse vorbi pe un ton atât de scăzut, încât abia o putură auzi.

— Îi omorâm, zise ea.

Carlei aproape că nu-i venea să creadă. Izbuti să îngaime:

— La spital?

Ilse încuviință.

— Bieții oameni care vin în autobuze cenușii. Copii, chiar bebeluși, și bătrâni, bunici. Sunt neajutorați cu toții. Uneori este groaznic, pentru că bălesc și se scapă pe ei, dar nu-i vina lor, iar unii dintre ei sunt de-o inocență înduioșătoare. Însă oricum nu contează - îi omorâm pe toți.

— Cum procedați?

— Le facem o injecție cu morfino-scopolamină.

Carla confirmă. Era un anesteziec comun, dar fatal atunci când era administrat în supradoză.

— Și tratamentul special pe care ar trebui să-l primească?

Ilse clătină din cap.

— Nu există niciun tratament special.

Carla zise:

— Ilse, stai așa: îi omorâți pe toți pacienții care ajung acolo?

— Da, absolut pe toți.

— Imediat ce sosesc?

— În decurs de o zi, maximum două.

Carla bănuise asta, dar - chiar și așa - realitatea era îngrozitoare și simți cum i se face rău. După câteva secunde bune, rosti:

— Mai sunt pacienți acolo în acest moment?

— Nu vii. Le făceam injecțiile azi după-amiază. De aceea s-a speriat Frau Schmidt atât de tare când ați apărut voi.

— De ce nu îngreunați în niciun fel accesul străinilor în clădire?

— Se crede că, dacă am pune santinele și sârmă ghimpată în jurul spitalului, ar deveni evident pentru toată lumea că acolo se petrec lucruri sinistre. Oricum, nimeni nu a mai încercat să ne viziteze înaintea voastră.

— Câți oameni au murit astăzi?

— Cincizeci și doi.

Carla simți cum i se face pielea de găină.

— Cei de la spital au omorât cincizeci și doi de oameni în această după-amiază, cam pe la ora la care ne aflăm noi acolo?

— Da.

— Deci sunt morți cu toții acum?

Ilse încuviință.

În mintea Carlei se înfiripase deja un gând, iar acum se hotărî să îl pună în practică.

— Vreau să văd, rosti ea.

Ilse o privi înfricoșată.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să intru în spital și să văd cadavrele cu ochii mei.

— Deja le incinerează.

— Atunci, vreau să văd asta. Poți să ne strecuri înăuntru?

— În noaptea asta?

— Chiar acum.

— O, Doamne!

Carla spuse:

— Tu nu trebuie să faci nimic. Deja ai dat dovadă de mare curaj vorbind cu noi. Dacă nu vrei să faci mai mult, te înțelegem. Dar dacă este să punem capăt acestei grozăvii, avem nevoie de probe.

— Probe.

— Da. Uite cum stă treaba: guvernului îi este rușine cu acest proiect, de aceea îl ține secret. Naziștii știu că germanul de rând nu ar tolera uciderea unor copii. Însă oamenii preferă să creadă că așa ceva nu se întâmplă și le vine ușor să arunce în derizoriu zvonurile, mai ales dacă le aud de la niște fete tinere. Așa că trebuie să le dovedim cumva.

— Înțeleg.

Pe chipul frumos al Ilsei apăru o expresie de determinare încrâncenată.

— Bine, atunci vă duc acolo.

Carla se ridică în picioare.

— Tu cum te duci acolo de obicei?

— Cu bicicleta. Am lăsat-o afară.

— Atunci, vom merge toate cu bicicletele.

Leșiră afară. Se întunecase. Cerul era parțial înnorat, iar lumina stelelor era palidă. Își aprinseră farurile de la biciclete la ieșirea din oraș și le ținură așa până urcară dealul. Când ajunseră în apropiere de spital, le stinseră și străbătură restul drumului pe jos, împingându-și bicicletele. Ilse le conduse pe o potecă din pădure care ducea până în spatele clădirii.

Carla simți în nări un miros neplăcut, asemănător cu gazele de eșapament. Adulmecă în jur.

Ilse șopti:

— Incineratorul.

— O, nu!

Își ascuseră bicicletele într-un tufiș și se furișară până la ușa din spate. Era descuiată, așa că intrară.

Holurile erau puternic luminate. Nu existau cotloane umbrite: locul era luminat ca un spital obișnuit, așa cum pretindea că este. Dacă dădeau de cineva, ar fi fost văzute clar. Hainele le-ar fi dat de gol imediat că erau niște intruse. Ce-ar fi făcut atunci? Probabil că ar fi rupt-o la fugă.

Ilse traversă iute un hol, dădu colțul și deschise o ușă.

— Aici, șopti ea.

Intrară într-o încăpere.

Frieda scăpă un chițait de groază și-și duse mâna la gură.

Carla murmură:

— O, Dumnezeu!

Într-o sală mare și rece, se aflau vreo treizeci de oameni morți, goi și întinși toți cu fața în sus pe mese. Unii erau grași, alții slabi; unii bătrâni și zbârciți, alții doar niște copii, iar unul era un țânc de vreun an. Câțiva erau contorsionați, dar majoritatea păreau normali din punct de vedere fizic.

Toți aveau câte un bandaj mic pe antebrațul stâng, în locul în care intrase acul.

Carla o auzi pe Frieda plângând înfundat.

Încercă să se calmeze și zise:

— Unde sunt ceilalți?

— Au fost duși deja la crematoriu, răspunse Ilse.

Auziră apoi voci în spatele ușii duble din capătul îndepărtat al încăperii.

— Ieșiți repede, zise Ilse.

Ieșiră pe hol. Carla lăasă ușa puțin întredeschisă, uitându-se prin crăpătură. Îl văzu pe Herr Römer împreună cu un alt bărbat împingând un pat cu rotile pe cealaltă ușă.

Oamenii nu se uitară înspre Carla. Se certau pe seama fotbalului. Îl auzi pe Römer spunând:

— Nu-s decât opt ani de când am câștigat campionatul. Am bătut pe Eintracht Frankfurt cu 2-0.

— Da, dar jumătate dintre jucătorii voștri cei mai buni erau evrei, iar acum nu-i mai aveți.

Carla își dădu seama că vorbeau despre echipa Bayern München.

Römer replică:

— Lasă că se întoarce roata dacă folosim tactica potrivită.

Ciondănindu-se în continuare, cei doi bărbați se opriră lângă o masă pe care zăcea o femeie corpolentă. O apucară de umeri și de genunchi, apoi o aruncară pe pat, icnind de efort.

Trecură apoi la o altă masă și aruncară un al doilea cadavru deasupra primului. După ce mai puseră încă unul, plecară.

Carla spuse:

— Mă duc după ei.

Străbătu morga până la ușa dublă, iar Frieda și Ilse o urmară. Trecură într-o zonă care părea mai degrabă industrială decât medicală: pereții erau vopsiți maro, pardoseala era din beton și peste tot se aflau dulapuri de depozitare și rasteluri cu unelte.

Aruncară o privire după colț.

Văzură o încăpere lungă, ca un garaj, cu lumini stridente și cu umbre adânci. Atmosfera era caldă și în aer se simțea miros de mâncare gătită. În mijlocul acestui spațiu se afla o cutie de oțel suficient de mare încât să cuprindă un vagon automotor. Un burlan de metal urca de la cutie la acoperiș. Carla realizează că avea în fața ochilor un cuptor de calcinare.

Cei doi bărbați ridicară un corp de pe pat și îl așezară pe un transportor de oțel cu bandă. Römer apăsă un buton din perete. Banda intră în funcțiune, o ușă se deschise și cadavrul trecu în cuptor.

Așezară apoi și următorul cadavru pe bandă.

Carla văzuse suficient.

Se răsuci și le făcu semn fetelor să se întoarcă. Frieda se ciocni de Ilse, care scăpă un strigăt involuntar. Înlemniră toate.

Îl auziră pe Römer spunând:

— Ce-a fost asta?

— O fantomă, răspunse celălalt.

Römer rosti cu glas tremurat:

— Nu glumi cu chestii de-astea!

— Ai de gând să apuci leșul ăsta odată sau nu?

— Bine, bine...

Cele trei fete porniră grăbite spre morgă. La vederea morților de-acolo, Carla simți cum o copleșește suferința cauzată de pierderea bietului Kurt. Zăcuse și el acolo, cu un plasture pe braț, apoi fusese azvârlit pe bandă și incinerat ca un sac de gunoi. „Însă noi nu te-am uitat, Kurt”, se gândi ea.

Leșiră apoi pe hol. În timp ce se îndreptau spre ușa din spate, auziră pași și glasul lui Frau Schmidt:

— De ce le ia atât de mult?

Traversară în grabă holul și ieșiră din clădire. Luna ieșise dintre nori, iar parcul era scaldat în lumina ei. Carla putea vedea tufișul în care își ascuseseră bicicletele, la două sute de metri distanță.

Frieda ieși ultima și în graba ei lăsă ușa să se trântescă.

Carla trebui să se gândească repede. Era foarte probabil ca Frau Schmidt să vrea să vadă ce era cu acel zgomot. Cele trei fete ar fi putut să nu ajungă la tufiș înainte ca ea să deschidă ușa. Trebuiau să se ascundă. „Pe-aici!” șuieră Carla, fugind după colțul clădirii. Celelalte o urmară.

Se lipiră de zid. Carla auzi ușa deschizându-se. Își ținu răsuflarea.

Urmă o pauză îndelungată. Apoi Frau Schmidt mormăi ceva neinteligibil și ușa se trânti din nou.

Carla trase cu ochiul de după colț. Frau Schmidt plecase.

Cele trei fete traversară peluza în fugă și își recuperară bicicletele.

Le împinseră pe poteca din pădure până ajunseră din nou la drum. Aprinseră farurile, urcară în șa și începură să pedaleze. Carla se simțea euforică. Scăpaseră basma curată!

În timp ce se apropiau de oraș, senzația de izbândă lăsă locul unor considerații ceva mai practice. Ce obținuseră, mai exact? Ce aveau să facă mai departe?

Ar fi trebuit să spună cuiva ce văzuseră. Însă nu știa cui anume. În orice caz, trebuiau să convingă pe cineva. Oare aveau să fie crezute? Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât era mai puțin sigură.

Când ajunseră la han și coborâră din șa, Ilse zise:

— Slavă Domnului că s-a terminat totul cu bine! N-am mai fost atât de speriată în toată viața mea!

— Nu s-a terminat încă, rosti Carla.

— Ce vrei să spui?

— Nu se va termina decât după ce vom închide spitalul acela și pe toate celelalte ca el.

— Și cum vreți să faceți asta?

— Avem nevoie de tine, îi zise Carla. Tu ești dovada care ne trebuie.

— Mă temeam eu că o să spui asta.

— Vii cu noi mâine la Berlin?

Urmă o pauză îndelungată, apoi Ilse răspunse:

— Da, vin.

(X)

Volodea Peshkov se bucura să fie din nou acasă. În Moscova era o vreme de vară perfectă, însorită și caldă. Luni, pe 30 iunie, se întoarse la sediul Serviciului de Informații al Armatei Roșii de lângă aerodromul Khodynka.

Atât Werner Franck, cât și spionul din Tokyo avuseseră dreptate: Germania invadase Uniunea Sovietică pe 22 iunie. Volodea și restul personalului de la ambasada sovietică din Berlin reveniseră la Moscova, cu vaporul sau cu trenul. Volodea avusese prioritate, așa că ajunsese mai repede decât majoritatea colegilor săi: unii erau încă pe drum.

Volodea realiza acum cât de mult îl agasase Berlinul. Naziștii erau plictisitori în îngâmfarea și triumfalismul lor. Erau precum jucătorii unei echipe de fotbal câștigătoare la petrecerea de după meci, îmbătându-se și refuzând să mai plece acasă. Se săturase până peste cap de ei.

Unii oameni spuneau că și Uniunea Sovietică era la fel, cu poliția sa secretă, conservatorismul său rigid și atitudinile sale puritane față de picturile abstracte și modă. Însă se înșelau. Comunismul era o operă în plin progres, iar greșelile făcute pe drumul spre o societate echitabilă erau inevitabile. NKVD-ul cu camerele sale de tortură reprezenta o aberație, o tumoare în corpul comunismului, care într-o bună zi avea să fie extirpată chirurgical. Dar nu în vreme de război, cel mai probabil.

Anticipând izbucnirea războiului, Volodea își echipase din timp spionii din Berlin cu aparate clandestine de radio și cu cărți de coduri. Acum era mai important ca niciodată ca puținii antinaziști curajoși să continue să le trimită informații sovieticilor. Înainte de plecare, distrusese toate documentele în care erau menționate numele și adresele lor, păstrate acum doar în capul său.

Își găsisse părinții sănătoși, deși tatăl lui părea istovit: în sarcina sa cădea pregătirea Moscovei pentru iminentele raiduri aeriene. Volodea se dusese apoi să îi vadă pe sora sa, Anya, pe soțul acesteia, Ilya Dvorkin, și pe gemenii lor, acum în vârstă de

un an și jumătate: Dmitriy, alintat Dimka, și Tatiana, alintată Tania. Din păcate, tatăl lor i se păru lui Volodea la fel de josnic și de demn de dispreț ca întotdeauna.

După o zi plăcută petrecută acasă și un somn bun în fosta lui cameră, era gata să se întoarcă la lucru.

Trecu prin detectorul de metale de la intrarea în clădirea Serviciului de Informații. Holurile și scările familiare îi stârneau nostalgia, chiar dacă erau mohorâte și utilitariste. În timp ce străbătea clădirea, mai că se aștepta ca lumea să vină și să-l felicite: probabil că mulți colegi de-ai săi de serviciu aflaseră că el fusese cel care confirmase autenticitatea planului Barbarossa. Însă nu îl abordă nimeni. Poate că era o dovadă de discreție.

Intră într-o zonă mare și deschisă, unde lucrau dactilografele și alți funcționari, și se adresă recepționerei, o femeie de vârstă mijlocie:

— Bună, Nika, încă mai ești aici?

— Bună dimineața, tovarășe căpitan Peshkov, rosti ea, cu mai puțină căldură în glas decât se așteptase el. Tovarășul colonel Lemitov vrea să vă vadă imediat.

Asemenea tatălui lui Volodea, nici Lemitov nu fusese atât de important încât să fie eliminat în epurările de la finalul anilor '30, iar acum fusese promovât în locul lăsat liber de un fost superior mai puțin norocos. Volodea nu știa prea multe despre epurări, dar îi venea greu să creadă că atât de mulți oameni de seamă fuseseră într-atât de neloiali încât să merite o astfel de pedeapsă. Ei ar fi putut fi acum exilați în Siberia, întemnițați pe undeva sau morți. Nu știa decât că dispăruseră.

Nika adăugă:

— Vedeți că tovarășul se află acum în biroul cel mare din capătul holului principal.

Volodea străbătu încăperea deschisă, salutând și zâmbind câtorva cunoscuți, însă avu din nou senzația că nu era privit ca un erou, așa cum se așteptase el. Bătu la ușa lui Lemitov, sperând ca șeful său să îl mai lumineze cât de cât.

— Intră.

Volodea intră, salută și închise ușa în urma sa.

— Bine-ai venit înapoi, căpitane. Lemitov ocoli biroul ca să-l salute și adăugă: Fie vorba între noi, te-ai descurcat nemaipomenit la Berlin. Îți mulțumesc.

— Mă onorați, tovarășe colonel, răspunse Volodea. Dar cum vine asta: „Fie vorba între noi”?

— Păi l-ai contrazis pe Stalin. Ridică mâna ca să-l împiedice să protesteze și zise: Stalin nu știe că tu ai fost, bineînțeles. Însă, chiar și așa, oamenii de pe aici se tem, după toate epurările astea, să mai aibă de-a face cu oricine iese din rând.

— Și ce era să fac? exclamă Volodea, nevenindu-i să creadă. Să trimit informații eronate și falsificate?

Lemitov clătină din cap cu emfază.

— Nu mă înțelege greșit - ai făcut ce trebuia. Iar eu te-am protejat. Dar nu te aștepta ca lumea de pe-aici să te trateze ca pe un campion.

— Am înțeles, rosti Volodea.

Situația era mai rea decât își închipuise.

— Măcar acum ai propriul tău birou - la trei uși mai încolo. Vei avea nevoie de o zi-două ca să te pui la punct.

Volodea luă aceste vorbe drept un semn că putea pleca.

— Am înțeles, să trăiți, zise el.

Salută și ieși.

Biroul său nu era luxos - era o încăpere mică, fără covor -, dar nu îl împărțea cu nimeni. Nu era la curent cu stadiul în care ajunsese invazia germană, după ce - timp de câteva zile - preocuparea sa primordială fusese să ajungă cât mai repede acasă. Trecu iute peste dezamăgirea inițială și începu să citească rapoartele din prima săptămână de război, expediate de comandanții de pe câmpul de luptă.

Cu cât citea mai mult, cu atât mai deznădăjduit se simțea.

Invazia luase prin surprindere Armata Roșie.

Părea imposibil, însă toate dovezile de pe biroul lui indicau acest lucru.

Pe 22 iunie, când germanii atacaseră, multe unități din avangarda Armatei Roșii nu avuseseră *muniție de război*.

Și asta nu era tot. Avioanele rămăseseră aliniate frumos pe aerodromuri, fără camuflaj, iar Luftwaffe distrusese 1 200 de aparate de zbor sovietice în primele ore de război. Unitățile militare fuseseră aruncate în calea înaintării germane fără arme corespunzătoare, fără acoperire aeriană și fără informații despre pozițiile inamice, fiind anihilate cu ușurință.

Ba mai rău, Stalin dăduse ordin Armatei Roșii să nu se retragă. Fiecare unitate trebuia să lupte până la ultimul om, iar

ofițerii trebuiau să se împuște în momentul în care capturarea lor devenea inevitabilă. Trupele nu aveau voie să se regrupeze pe alte poziții, mai defensive și mai consolidate. Asta făcuse ca fiecare înfrângere să se transforme într-un masacru.

Drept urmare, Armata Roșie era în mare criză de oameni și de echipamente.

Avertismentul oferit de spionul din Tokyo, precum și confirmarea lui Werner Franck fuseseră ignorate de către Stalin. Chiar și după începerea atacului, Stalin insistase la început că era vorba de o simplă provocare izolată, întreprinsă de ofițeri germani fără consultarea lui Hitler, care urma să-i pună capăt de îndată ce avea să afle.

Până să devină evident pentru toată lumea că nu asistau la o provocare, ci la cea mai mare invazie din istoria confruntărilor militare, germanii cuceriseră deja cele mai avansate poziții ale sovieticilor. După o săptămână, izbutiseră să pătrundă aproape cinci sute de kilometri în teritoriul sovietic.

Era o catastrofă - dar pentru Volodea era cu atât mai exasperant cu cât știa că ar fi putut fi evitată.

Nu încăpea vreo îndoială cu privire la persoana direct răspunzătoare. Uniunea Sovietică era o autocrație. O singură persoană lua toate deciziile: Iosif Stalin. Iar el se înșelase în mod dezastruos, din prostie și încăpățânare. Iar țara sa era acum în pericol de moarte.

Până atunci Volodea crezuse că forma de comunism sovietic era unica ideologie adevărată, întinată doar de excesele poliției secrete, NKVD-ul. Acum realiza că problema pornea de la vârf. Beria și NKVD-ul existau numai pentru că Stalin le permitea. Stalin era cel care împiedica marșul spre adevăratul comunism.

Ceva mai târziu în acea după-amiază, în timp ce Volodea se uita pe fereastră la aerodromul însoțit, meditănd la tot ce afluase, primi o vizită din partea lui Kamen. Fuseseră locotenenți împreună cu patru ani în urmă, după ce terminaseră Academia de Informații Militare, și împărțiseră aceeași cameră cu alți doi colegi. Pe atunci Kamen făcea pe clovnul, luându-i pe toți în râs, zeflemisind cu îndrăzneală conservatorismul sovietic aproape pios. Acum se împlinise la trup și părea mai serios. Își lăsase o mustăcioară neagră precum cea a ministrului de externe Molotov, poate și pentru a avea un aer mai matur.

Kamen închise ușa în urma lui și se așeză pe scaun. Scoase din buzunar o jucărie, un soldățel de tinichea cu cheiță. Învârti cheița și puse soldățelul pe biroul lui Volodea. Soldățelul începu să dea din mâini, începând să mășăluiască, iar mecanismul automat făcu o hărmălaie de nedescris. Cu glasul coborât, Kamen zise:

— Stalin nu a mai fost văzut de două zile.

Volodea își dădu seama că scopul jucăriei era să contracareze orice dispozitiv de ascultare ce ar fi putut fi ascuns în biroul său.

— Cum adică nu a mai fost văzut? Întrebă el mirat.

— Nu a mai venit la Kremlin și nu răspunde la telefon.

Volodea era bulversat. Conducătorul unui popor nu putea să dispară așa, pur și simplu.

— Și ce face?

— Nimeni nu știe.

Soldățelul se opri din marș. Kamen răsuci cheița și îl porni din nou.

— Sâmbătă noapte, când a auzit despre Grupul Vestic al Armatei Sovietice că a fost încercuit de germani, a zis: „Totul este pierdut. Mă dau bătut. Lenin a întemeiat acest stat și noi l-am dus de râpă”. După care a plecat la Kuntsevo.

Stalin avea o casă de vacanță lângă orașul Kuntsevo, aflat în apropiere de marginea Moscovei.

— Ieri nu a apărut la Kremlin pe la amiază, cum obișnuiește. Când au sunat la Kuntsevo, nu a răspuns nimeni. Azi la fel.

Volodea se aplecă în față.

— Oare a suferit... - glasul său coborî până ajunse o șoaptă - o cădere nervoasă?

Kamen făcu un gest neajutorat.

— Nu m-ar mira. La urma urmei, el a insistat, în pofida tuturor probelor care demonstrau contrariul, că Germania nu ne va ataca anul ăsta și iată ce se întâmplă acum.

Volodea încuviință. Avea sens. Stalin acceptase să fie numit în mod oficial Părinte al Poporului, Dascăl, Mare Conducător, Preschimbător al Naturii, Mare Cărmaci, Geniu al Omenirii, Cel Mai Mare Geniu al Tuturor Timpurilor și Popoarelor. Însă acum i se dovedise chiar și lui că el se înșelase și că ceilalți avuseseră dreptate. În asemenea situații, mulți oameni alegeau să se sinucidă.

Criza era chiar mai gravă decât crezuse Volodea. Nu numai că Uniunea Sovietică era atacată și pierdea teren. Acum rămăsese și fără conducător. Probabil că acesta era cel mai periculos moment de după revoluție.

Însă nu cumva era și o oportunitate? Nu cumva era o ocazie să se descotorosească de Stalin?

Ultima oară când Stalin dăduse semne de vulnerabilitate fusese în 1924, când testamentul politic al lui Lenin indicase clar că Stalin nu trebuia lăsat să preia puterea. După ce Stalin trecuse peste acel moment de criză, puterea lui păruse de necontestat, chiar și atunci când deciziile sale fuseseră de-a dreptul nebunești (după cum realiza Volodea acum): epurările, gafele din Spania, desemnarea sadicului de Beria în funcția de șef al poliției secrete, pactul cu Hitler. Oare nu cumva această situație de urgență reprezenta în sfârșit prilejul de a se elibera cu toții de sub jugul său?

Volodea își ascunse entuziasmul în fața lui Kamen și a celorlalți. Își ținu gândurile doar pentru el în timp se întorcea cu autobuzul acasă, în lumina blândă a serii de vară. Drumul îi fu îngreunat de un convoi de camioane militare ce transportau piese de artilerie antiaeriană – probabil la dispoziția tatălui său, responsabil cu apărarea Moscovei de raidurile aeriene.

Oare putea fi Stalin dat jos?

Se întrebă câți oameni de la Kremlin își puneau aceeași întrebare.

Intră în blocul părinților săi, clădirea cu zece etaje a Casei Guvernului, situată de cealaltă parte a fluviului Moscova față de Kremlin. Erau plecați, dar o găsi acolo pe sora sa și pe gemenii ei, Dimka și Tania. Băiatul, Dimka, era brunet cu ochii negri. Ținea în mână un creion roșu și mâzgălea un ziar vechi. Fata avea ochii albaștri și pătrunzători, ca Grigori – și ca Volodea, după cum spunea lumea. Îi arătă imediat lui Volodea păpușa cu care se juca.

Cu Anya mai era și Zoya Vorotsyntsev, fiziciană uluitoare de frumoasă pe care Volodea o văzuse ultima oară în urmă cu patru ani, exact înainte de a fi trimis în Spania. Ea și Anya descoperiseră că împărtășeau pasiunea pentru muzica populară rusească: se duceau împreună la recitaluri, iar Zoya cânta la gudok, o scripcă cu trei strune. Cum niciuna dintre ele nu-și permitea un patefon, iar Grigori avea unul, ascultau

Înregistrarea unei orchestre de balalaici. Grigori nu era un mare împătimit al muzicii, dar melodia i se păru voioasă.

Zoya purta o rochie de vară cu mâneci scurte, a cărei culoare se asorta perfect cu albastrul deschis al ochilor săi. Când Volodea o întrebă ce mai face, ea replică tăios:

— Sunt foarte supărată.

În zilele acelea, rușii aveau nenumărate motive de supărare, așa că Volodea insistă:

— Cum așa?

— Mi s-a anulat cercetarea în fizica nucleară. Toți oamenii de știință cu care lucrez au primit alte sarcini. Eu, de exemplu, lucrez acum la perfecționarea vizoarelor de bombardament.

Acest lucru i se părea lui Volodea cât se poate de rezonabil.

— Suntem în război, la urma urmei.

— Nu înțelegi, zise ea. Ascultă-mă. Când uraniul trece printr-un proces numit fisiune, sunt eliberate cantități enorme de energie. *Enorme*. Noi știm asta, iar oamenii de știință din Occident știu și ei - le-am citit lucrările în revistele de specialitate.

— Totuși, vizoarele de bombardament par mai importante în momentul de față.

Zoya rosti supărată:

— Procesul acesta de fisiune ar putea fi utilizat pentru producerea unor bombe de o sută de ori mai puternice decât orice există în lume la momentul actual. O singură explozie nucleară ar putea rade Moscova de pe fața pământului. Ce se întâmplă dacă germanii fac o asemenea bombă înaintea noastră? Ar fi ca și cum ei ar lupta cu puști și noi cu săbii!

Volodea zise pe un ton sceptic:

— Există însă vreun motiv să credem că oamenii de știință din alte țări lucrează la o bombă cu fisiune?

— Noi suntem convinși că da. Conceptul de fisiune duce automat la ideea unei bombe. Noi ne-am gândit la asta - de ce nu ar face-o și alții? Dar mai există un motiv. Ei și-au publicat toate rezultatele preliminare în reviste, apoi s-au oprit brusc acum un an. Nu a mai apărut niciun articol științific despre fisiune de anul trecut, de pe vremea asta.

— Și crezi că politicienii și generalii din Occident au realizat potențialul militar al cercetărilor și le-au secretizat?

— Nu-mi vine în minte nicio altă explicație. Și totuși, în Uniunea Sovietică noi nici măcar nu am început să căutăm zăcămintele de uraniu.

— Hmm...

Volodea afișa o atitudine sceptică, însă în realitate scenariul i se părea foarte plauzibil. Nici chiar cei mai înfocați admiratori ai lui Stalin – grup din care făcea parte și tatăl lui Volodea, Grigori – nu pretindeau că înțeleg știința. Și era foarte ușor ca un autocrat să ignore orice îl incomoda.

— I-am zis și tatălui tău, continuă Zoya. El mă ascultă, dar nimeni nu-l ascultă pe el.

— Și ce ai de gând să faci?

— Ce pot să fac? O să fac un vizor de bombardament al naibii de bun pentru piloții noștri, sperând că totul se va sfârși cu bine.

Volodea încuviință. Îi plăcea atitudinea ei. Chiar o plăcea pe fata asta – era deșteaptă și independentă, fără să mai pui la socoteală că era o adevărată desfătare pentru ochi. Se întrebă dacă ar fi acceptat să iasă la un film cu el.

Discuția despre fizică îi aduse aminte de Willi Frunze, prietenul său de la Academia de Băieți din Berlin. Conform spuselor lui Werner Franck, Willi ajunsese un fizician strălucit și studia acum în Anglia. Era posibil să știe câte ceva despre bomba cu fisiune care o agitase în asemenea hal pe Zoya. Și, dacă încă era comunist, poate că ar fi fost dispus să-i dezvăluie și lui ce știa. Volodea își notă în minte să trimită un mesaj telegrafic secției Serviciului de Informații al Armatei Roșii de la ambasada din Londra.

Părinții lui intrară pe ușă. Tata era încă în uniformă, iar Mama purta haină și pălărie. Fuseseră la una dintre multele și interminabilele ceremonii atât de îndrăgite de armată: Stalin insista ca asemenea ritualuri să continue, în ciuda invaziei germane, considerându-le foarte bune pentru moralul oamenilor.

Părinții săi zăboviră câteva minute în preajma gemenilor, alintându-i, însă Tata părea cu mintea în altă parte. Mormăi ceva despre un telefon pe care trebuia să-l dea și se duse imediat în biroul său. Mama începu de îndată să prepare cina.

Volodea rămase să stea de vorbă cu cele trei femei în bucătărie, deși își dorea cu disperare să discute cu tatăl său. Putea ghici subiectul apelului urgent la care se referise acesta:

îndepărtarea lui Stalin se punea la cale sau era împiedicată exact în acele clipe, probabil chiar în clădirea aceea.

După câteva minute, decise să riște și să-l întrerupă. Se scuză și porni spre birou. Însă tatăl lui tocmai ieșea.

— Trebuie să mă duc la Kuntsevo, rosti el.

Volodea ardea de nerăbdare să afle ce se petrecea.

— De ce? zise el.

Grigori îi ignoră întrebarea.

— Am sunat să-mi trimită mașina, dar șoferul meu a plecat deja acasă. Ai putea să mă duci tu.

Volodea era încântat. Nu mai fusese niciodată la conacul lui Stalin. Și acum se ducea acolo în ceasul celei mai profunde crize.

— Haide, spuse tatăl său nerăbdător.

Își luară rămas-bun de pe hol, apoi ieșiră în grabă.

Mașina lui Grigori era un model ZIS-101A negru, replica sovietică a unui Packard american, cu transmisie automată și cu trei viteze. Atingea o viteză maximă de 100 de kilometri pe oră. Volodea urcă la volan și demară.

Trecu prin Arbat, un cartier de meșteșugari și de intelectuali, și ieși din oraș prin vest, pe șoseaua Mozhaisk.

— Ai fost chemat de tovarășul Stalin? îl întrebă pe tatăl său.

— Nu. Stalin nu a mai dat niciun semn de două zile.

— Așa am auzit și eu.

— Serios? Ar fi trebuit să fie un secret.

— Nu poți ține secret așa ceva. Și ce-o să se întâmple acum?

— S-a format un grup care va merge la Kuntsevo să-l vadă.

Volodea puse apoi întrebarea-cheie:

— Cu ce scop?

— În primul rând, ca să aflăm dacă e viu sau mort.

Oare era posibil să fi murit și nimeni să nu fi aflat? se întrebă Volodea. Părea puțin probabil.

— Și dacă-i viu?

— Nu știu. Însă indiferent ce se întâmplă, prefer să fiu de față decât să aflu mai târziu.

Dispozitivele de ascultare nu funcționau în mașinile aflate în mișcare, iar Volodea știa asta - microfonul nu înregistra decât zgomotul motorului -, așa că era sigur că nu putea fi auzit de altcineva. Cu toate acestea, simți un fior de spaimă când rosti inimaginabilul:

— Oare ar putea fi îndepărtat de la putere?

Tatăl lui răspunse nervos:

— Ți-am zis că nu știu.

Volodea se simți electricizat. O asemenea întrebare cerea un „Nu” categoric. Orice altceva constituia un „Da”. Tatăl său admisesese că era posibil ca Stalin să fie terminat.

Speranțele lui Volodea erupseră ca un vulcan.

— Gândește-te cum ar fi! exclamă el voios. Fără epurări! Lagărele de muncă ar fi închise. Tinerele nu ar mai fi săltate de pe stradă ca să fie violate de agenții poliției secrete.

Se aștepta ca tatăl lui să-l întrerupă, dar Grigori îl asculta cu ochii închiși pe jumătate. Volodea continuă:

— Sintagma stupidă „șpion troțkisto-fascist” ar dispărea din vocabularul nostru. Unitățile militare copleșite numeric și din punctul de vedere al armamentului s-ar putea retrage în loc să se sacrifice inutil. Deciziile s-ar baza pe rațiune, fiind luate de grupuri de oameni inteligenți spre binele tuturor. Este comunismul pe care l-ai visat și tu acum treizeci de ani!

— Of, tânăr nesăbuit ce ești, rosti tatăl său cu dispreț. Ultimul lucru pe care ni-l dorim acum este să ne pierdem conducătorul. Suntem în război și batem în retragere! Singurul nostru scop trebuie să fie apărarea revoluției - prin orice mijloace. Avem nevoie de Stalin mai mult ca niciodată.

Volodea se simți brusc ca și cum ar fi fost pălmuit. Trecuseră mulți ani de când tatăl lui nu-i mai vorbise așa.

Oare avea dreptate? Oare Uniunea Sovietică avea cu adevărat nevoie de Stalin? Conducătorul luase atâtea decizii dezastruoase, încât Volodea nu vedea cum ar fi putut fi mai rău pentru țară dacă era înlocuit cu altcineva.

Ajunseră la destinație. Căminul lui Stalin, numit în mod convențional „casa de la țară”, nu era nici pe departe așa ceva. Era o clădire lungă și joasă, cu cinci ferestre înalte ce încadrau intrarea principală, aflată într-o pădure de pini și vopsită în verde, ca pentru a fi ascunsă. Sute de soldați înarmați păzeau porțile și gardul dublu de sârmă ghimpată. Grigori îi arătă lui Volodea o baterie antiaeriană ascunsă parțial sub o husă de camuflaj.

— Eu am instalat-o acolo, zise el.

Santinela de la poartă îl recunoscuse pe Grigori, însă le ceru totuși actele la control. Chiar dacă Grigori era general, iar

Volodea căpitan în Serviciul de Informații al Armatei, fură căutați de arme.

Volodea conduse apoi până în fața ușii. Nu se vedea nicio altă mașină în apropierea casei.

— O să-i așteptăm și pe ceilalți, îi spuse tatăl său.

După câteva clipe, sosiră alte trei limuzine ZIS. Volodea își aminti că ZIS venea de la Zavod Imeni Stalina – „Fabrica Numită Stalin”. Oare călăii veniseră în mașini care purtau numele victimei lor?

Coborâra cu toții din mașini, opt bărbați de vârstă mijlocie în costume și cu pălării pe cap, oameni în mâinile cărora stătea viitorul țării. Volodea îi recunoscuse printre ei pe ministrul de externe, Molotov, și pe șeful poliției secrete, Beria.

— Hai, zise Grigori.

Volodea era uimit.

— Vin și eu cu tine?

Grigori băgă mâna sub scaun și scoase de acolo un pistol Tokarev TT-33, pe care i-l dădu lui Volodea.

— Pune asta în buzunar, rosti el. Dacă nemernicul ăla de Beria încearcă să mă aresteze, împușcă-l.

Volodea apucă arma cu mare grijă: modelul TT-33 nu avea piedică. Strecură pistolul în buzunarul hainei – avea vreo 15-20 de centimetri lungime – și coborî din mașină. În magazia revolverului erau opt cartușe, își aminti el.

Intrară cu toții în casă. Volodea se temea să nu fie percheziționat din nou, fiind în pericol să-i fie descoperită arma, dar nu mai trecură printr-un alt filtru.

Casa era vopsită în culori închise și luminată slab. Un ofițer conduse grupul în ceea ce părea a fi o mică sală de mese. Stalin stătea acolo într-un fotoliu.

Cel mai puternic om din emisfera de est a planetei era tras la față și părea deprimat. Văzând grupul care intrase în cameră, întrebă:

— De ce-ați venit?

Volodea își ținu răsuflarea. Era clar că se gândea că veniseră să îl aresteze sau să-l execute.

Urmă o pauză îndelungată și Volodea realiză că oamenii din grup nu aveau niciun plan. Nici nu ar fi fost posibil, de vreme ce nu știau nici măcar dacă Stalin era în viață sau nu.

Însă ce aveau să facă acum? Să-l împuște? Probabil că nu avea să se mai ivească vreo altă ocazie.

Într-un final, Molotov făcu un pas în față.

— Am venit să vă cerem să vă întoarceți la lucru, zise el.

Volodea fu nevoit să-și înăbușe un protest.

Însă Stalin clătină din cap.

— Dar pot eu să mă ridic la înălțimea așteptărilor oamenilor? Pot eu să conduc țara la victorie?

Volodea era consternat. Oare chiar avea de gând să-i refuze?

Stalin adăugă:

— Ar putea exista candidați mai buni.

Le oferea o nouă șansă să-l concedieze!

Un alt membru al grupului interveni, iar Volodea îl recunosc pe mareșalul Voroshilov.

— Nu există nimeni mai bun, spuse el.

Cum îi ajuta asta? Nu era deloc momentul potrivit pentru lingușeli fățarnice.

Însă tatăl lui întări spusele mareșalului, zicând:

— Așa este!

Oare aveau de gând să-l lase pe Stalin să scape? Cum puteau fi atât de limitați?

Molotov fu primul care zise ceva mai de bun-simț:

— Propunem să se formeze un cabinet de război numit Comitetul Apărării Statului, un soi de ultra-politburo, cu un număr redus de membri și cu puteri depline.

Stalin interveni imediat:

— Și cine îl va conduce?

— Dumneavoastră, tovarășe Stalin!

Lui Volodea îi venea să strige: „Nu!”

Urmă o nouă tăcere prelungă.

Într-un final, Stalin vorbi:

— Foarte bine. Care sunt ceilalți membri ai comitetului?

Beria făcu un pas în față și începu să prezinte propunerile.

Se isprăvisе totul, realiză Volodea, simțind că-l ia amețeala din cauza frustrării și a dezamăgirii. Rataseră ocazia. Ar fi putut să-l înlătore pe tiran, dar le lipsise curajul. Precum copiii unui tată violent, se temuseră că nu se vor putea descurca fără el.

Era chiar mai rău de-atât însă, pricepu el cu o deznădejde tot mai mare. Poate că Stalin chiar suferise o cădere nervoasă – cel puțin asta era prima impresie –, dar izbutise să facă o mișcare

politică genială. Toți oamenii care l-ar fi putut înlocui se aflau în acea încăpere. În clipa în care catastrofa sa eroare de judecată fusese expusă în văzul lumii, el își silise rivalii să vină și să-l implore să îi conducă din nou. Trăsese o linie peste cumplita sa greșală și își oferise un nou început.

Nu numai că Stalin se întorsese - acum era mai puternic ca niciodată.

(XI)

Cine urma să aibă curajul de a protesta public față de ceea ce se petrecea la Akelberg? Carla și Frieda văzuseră grozăvia cu ochii lor și o aveau pe Ilse König drept martoră, dar aveau nevoie acum de cineva care să le pledeze cauza. Nu mai existau reprezentanți aleși: toți deputații din Reichstag erau naziști. Nu mai existau nici jurnaliști adevărați, doar lingușitori de joasă speță. Judecătorii erau desemnați tot de naziști, așa că aveau o atitudine servilă față de guvern. Carla nu realizase înainte cât de mult fusese protejată de către politicieni, ziariști și avocați. Acum constata că, fără ei, guvernul putea face orice voia, inclusiv să omoare oameni.

La cine puteau apela? Admiratorul Friedei, Heinrich von Kessel, avea un prieten care era preot catolic. „Peter era cel mai deștept băiat din clasa mea, le zise el. Dar nu era foarte îndrăgit. Era un pic cam rigid și încrezut. Cred, totuși, că o să asculte ce avem de spus.”

Carla se gândi că merita încercat. Pastorul ei protestant fusese înțelegător până în momentul în care Gestapoul îi băgase frica în oase. Poate că situația avea să se repete. Însă nu știa ce altceva să facă.

Heinrich le duse pe Carla, pe Frieda și pe Ilse la biserica lui Peter din Schöneberg, într-o dimineață de duminică din iulie. Heinrich arăta chipeș în costumul său negru; fetele purtau uniforme de asistente, sperând să-i dobândească astfel încrederea. Intrară pe o ușă lateralnică și merseră într-o odaie mică și prăfuită, cu câteva scaune vechi și un șifonier mare. Îl găsiră pe părintele Peter singur, rugându-se. Probabil că îi auzise intrând, însă rămase în genunchi încă un minut înainte să se ridice și să-i întâmpine.

Peter era înalt și slab, cu trăsături regulate și cu o frizură îngrijită. Avea 27 de ani, calculă Carla, dacă fusese coleg cu Heinrich. Se încruntă la ei, fără să încerce măcar să-și ascundă iritarea pentru că era deranjat.

— Mă pregătesc de liturghie, rosti el cu severitate. Mă bucur să te văd la biserică, Heinrich, dar acum trebuie să plecați. Vorbim după slujbă.

— Avem o urgență de ordin spiritual, Peter, replică Heinrich. Stai jos: avem ceva important să-ți spunem.

— Nu cred că poate fi ceva mai important decât Sfânta Liturghie.

— Ba poate, Peter, crede-mă. Peste cinci minute ne vei da dreptate.

— Foarte bine.

— Aceasta este iubita mea, Frieda Franck.

Carla era surprinsă. Frieda chiar era iubita lui acum?

Frieda spuse:

— Am avut un frate mai mic care s-a născut cu spina bifida. Pe la începutul anului, a fost transferat într-un spital din Akelberg (undeva în Bavaria) pentru un tratament special. La scurt timp după asta am primit o scrisoare, prin care am fost informați că a murit de apendicită.

Se întoarse spre Carla, care continuă:

— Menajera mea a avut un fiu născut cu handicap mintal. Și el a fost transferat la Akelberg. Menajera a primit o scrisoare identică în aceeași zi.

Peter își întinse brațele în lături, vrând parcă să spună: „Și ce-i cu asta?”

— Am mai auzit genul acesta de lucruri. Este propagandă antiguvernamentală. Biserica nu se implică în politică.

Ce baliverne, se gândi Carla. Biserica era băgată până în gât în politică. Dar nu comentă nimic.

— Fiul menajerei mele nu mai avea apendice, continuă ea. Îi fusese scos cu doi ani în urmă.

— Bine, și ce dovedește asta? pufni Peter.

Carla simți cum o cuprinde exasperarea. Era limpede că Peter nu era de partea lor.

Heinrich interveni:

— Așteaptă, Peter. Nu ai auzit încă tot. Ilse a lucrat la acel spital din Akelberg.

Peter se uită la ea, așteptând.

— Eu am fost crescută ca o catolică, părinte, zise Ilse.

Carla nu știuse asta.

— Nu sunt o bună catolică, continuă Ilse.

— Dumnezeu este bun, nu noi, fiica mea, rosti Peter cu pioșenie.

Ilse spuse:

— Da, dar eu știam că săvârșesc un păcat. Și totuși, am făcut-o, fiindcă așa mi s-a zis și fiindcă eram prea speriată ca să mă opun.

Izbucni în plâns.

— Ce anume ai făcut?

— Am omorât oameni. O, părinte, mă va ierta oare Dumnezeu?

Preotul o țintui cu privirea pe tânăra asistentă. Nu putea lua și această spovedanie drept propagandă: avea în fața ochilor un suflet chinuit. Se albi la față.

Ceilalți amuțiră. Carla își ținu răsuflarea.

Ilse spuse:

— Persoanele cu handicap sunt aduse la spital în autobuze cenușii. Nu primesc niciun tratament special. Le facem o injecție și mor. Apoi îi incinerăm. Își ridică privirea către Peter și zise: Oare voi putea fi iertată vreodată pentru ce-am făcut?

El deschise gura, dând să vorbească. Vorbele i se opriră în gât și tuși. În cele din urmă, zise aproape în șoaptă:

— Câți?

— De obicei sunt patru. Autobuze, vreau să spun. Și sunt cam 25 de pacienți într-un autobuz.

— O sută de oameni?

— Da. Săptămânal.

Atitudinea mândră a lui Peter se evaporase complet. Era livid și rămăsese cu gura căscată.

— O sută de persoane cu handicap pe săptămână?

— Întocmai, părinte.

— Ce fel de handicap?

— De toate tipurile, atât mintale, cât și fizice. Bătrâni senili, bebeluși deformați, bărbați și femei, paralizați, retardați sau pur și simplu nevolnici.

El repetă bulversat:

— Și cei de la spital îi omoară pe toți?

Ilse rosti printre hohote:

— Îmi pare rău, îmi pare rău... știam că este greșit.

Carla se uită la Peter. Îi dispăruse complet aerul superior. Era o transformare remarcabilă. După ani întregi în care ascultase catolicii înstăriți din acea suburbie liniștită mărturisindu-și păcatele mărunte, se trezea pus acum în fața răului brut. Era șocat până în măduva oaselor.

Dar ce avea să facă?

Peter se ridică în picioare. O luă pe Ilse de mâini și o ridică din scaun.

— Întoarce-te în sânul bisericii, rosti el. Spovedește-te duhovnicului tău. Dumnezeu te va ierta. Asta pot să-ți spun cu siguranță.

— Vă mulțumesc, șopti ea.

Îi dădu drumul la mâini și se uită la Heinrich.

— Pentru noi s-ar putea să nu fie la fel de simplu, zise el.

Apoi le întoarse spatele și îngenunche ca să se roage în continuare.

Carla îl privi pe Heinrich, care ridică din umeri. Se ridicară și ieșiră din odaie, Carla ținând-o pe Ilse pe după umeri.

Carla spuse:

— Vom rămâne la slujbă. Poate că va vorbi cu noi încă o dată după aceea.

Cei patru intrară în naosul bisericii. Ilse se opri din plâns și se calmă. Frieda îl ținea de braț pe Heinrich. Se așezară printre enoriași, bărbați prosperi, femei durdulii și copiii agitați în hainele lor de duminică. Oamenii aceia nu ar fi omorât niciodată handicapați, se gândi Carla. Și totuși, guvernul lor o făcea în numele lor. Cum se ajunsese aici?

Nu știa la ce să se aștepte din partea părintelui Peter. Era clar că în cele din urmă îi crezuse. Dorise să scape repede de ei, pe considerentul că aveau motivații politice, însă sinceritatea lui Ilse îl convinsese. Fusese îngrozit. Dar nu le promisese nimic în afară că Dumnezeu avea să o ierte pe Ilse.

Carla se uită prin biserică. Aceasta era decorată mai pitoresc decât capelele protestante cu care era ea obișnuită. Erau mai multe statui și icoane, mai multă marmură, poleială, flamuri și lumânări. Protestanții și catolicii purtaseră războaie din cauza unor asemenea fleacuri, își aminti ea. Ce ciudat părea, într-o

lume în care copiii puteau fi uciși, să existe oameni care să pună atâta preț pe lumânări.

Slujba începu. Preoții intrară în casulele lor, părintele Peter fiind cel mai înalt dintre ei. Carla nu putu citi în expresia lui facială decât o pietate sobră.

Ascultă indiferentă imnurile și rugăciunile. Se rugase pentru tatăl ei și două ore mai târziu îl găsise bătut cu sălbăticie și lăsat să moară pe podeaua casei lor. Îi era dor de el în fiecare zi, uneori în fiecare ceas. Rugăciunile nu-l salvaseră și nici nu îi puteau apăra pe cei considerați inutili de către guvern. Era nevoie de acțiune, nu de vorbe.

Amintirea tatălui ei i-l aduse în gânduri pe fratele său, Erik. Acesta se afla undeva prin Rusia. Le trimisese o scrisoare în care le anunța triumfător progresul rapid al invaziei, refuzând cu mânie să creadă că Walter fusese ucis de Gestapo. Nu încăpea nicio îndoială că tatăl lor fusese eliberat teafăr și nevătămat de Gestapo, fiind atacat apoi pe stradă de către oameni nelegiuți, comuniști sau evrei, susținea el. Trăia într-o lume închipuită, dincolo de orice logică și rațiune.

Oare la fel se întâmpla și cu părintele Peter?

Acesta urcă în amvon. Carla nu știuse că el avea să țină o predică. Se întrebă ce urma să spună. Oare avea să fie inspirat de cele auzite în dimineața aceea? Oare avea să vorbească despre ceva irelevant, precum virtutea modestiei sau păcatul pizmei? Sau avea să închidă ochii și să-i mulțumească lui Dumnezeu pentru victoriile neîntrerupte ale armatei germane în Rusia?

Stând drept de spate în amvon, mătură întreaga biserică cu o privire ce-ar fi putut trece drept arogantă, mândră sau sfidătoare.

— Cea de-a cincea poruncă spune: „Să nu ucizi”.

Carla dădu ochii cu Heinrich. Ce avea de gând să zică Peter?

Glasul lui răsună din naos:

— Există un loc în Akelberg, Bavaria, unde guvernul nostru încalcă această poruncă de o sută de ori pe săptămână!

Carla își ținu răsuflarea. Chiar o făcea - chiar ținea o predică împotriva programului! Asta putea schimba totul.

— Nu contează că victimele sunt oameni handicapați, debili mintali, incapabili să se hrănească singuri sau paralizați. Peter lăsa să i se vadă mânia, apoi adăugă: Bebelușii neajutorați și

bătrânii senili sunt cu toții copiii Domnului, iar viețile lor sunt la fel de sacre precum viețile noastre, ale tuturor. Glasul său răsună tot mai puternic: Este un păcat capital să-i omori! Își ridică brațul drept, strângându-și pumnul, iar vocea îi tremură de emoție: Vă spun vouă: dacă nu facem nimic în această privință, păcătuim la fel de mult precum doctorii și asistentele care le administrează injecțiile letale. Dacă păstrăm tăcerea... Făcu o pauză, apoi zise: Dacă păstrăm tăcerea, suntem și noi niște criminali!

(XII)

Inspectorul Thomas Macke era furios. Fusese făcut de râs în fața superintendentului Kringelein și a celorlalți superiori. Îi asigurase că rezolvase problema scurgerii de informații. Secretul Akelbergului – și al spitalelor de același gen răspândite prin alte părți ale țării – era în siguranță, le zisese el.

Dăduse de urma celor trei scandalagii, Werner Franck, pastorul Ochs și Walter von Ulrich, și îi redusese la tăcere în diferite moduri.

Și totuși, secretul fusese dat în vileag.

Vinovatul era un preot tânăr și arogant pe nume Peter.

Părintele Peter se afla acum în fața lui Macke, gol, legat de încheieturi și de glezne de un scaun construit special. Sângera pe urechi, pe nas și pe gură și avea vomă pe tot pieptul. De buze, sfârcuri și penis avea atașați electrozi. O bandă îi ținea fruntea, împiedicându-l să-și rupă gâtul din cauza convulsiilor.

Un medic de lângă preot îi verifică bătăile inimii cu un stetoscop, afișând o expresie sceptică pe chip.

— Nu mai poate rezista prea mult, rosti el pe un ton impersonal.

Predica instigatoare a părintelui Peter făcuse mare vâlvă. Episcopul din Münster, o figură mult mai importantă a clerului, ținuse o slujbă asemănătoare, denunțând programul T4. Episcopul îi ceruse lui Hitler să salveze poporul de Gestapo, implicând în mod abil ideea că Führerul nu era la cunoștință cu acest program și oferindu-i astfel lui Hitler un alibi de-a gata.

Predica lui fusese stenografiată, fotocopiată și dată din mână în mână prin toată Germania.

Gestapoul arestase toate persoanele la care se găsiseră exemplare, dar fără folos. Era singura dată în istoria celui de-al Treilea Reich când publicul protesta zgomotos împotriva unei acțiuni de-a guvernului.

Represaliile fuseseră brutale, dar nu realizaseră mare lucru: copiile predicii continuau să se răspândească, tot mai mulți clerici se rugau pentru handicapați și se organizase chiar și un marș de protest la Akelberg. Situația scăpase de sub control.

Și Macke era de vină.

Se aplecă deasupra lui Peter. Preotul avea ochii închiși și respirația slabă, dar încă era conștient. Macke îi răcni în ureche:

— Cine ți-a zis de Akelberg?

Niciun răspuns.

Peter era singura pistă de care dispunea Macke. Anchetele din Akelberg nu duseseră la niciun rezultat semnificativ. Reinhold Wagner aflase o poveste despre două bicicliste care vizitaseră spitalul, dar nimeni nu știa cine erau; și o alta despre o asistentă care demisionase din senin, lăsând o scrisoare în care spunea că se mărită pe nepusă masă, fără însă a preciza numele soțului. Niciuna dintre aceste piste nu ducea nicăieri. În orice caz, Macke era convins că o asemenea catastrofă nu putea fi cauzată de niște amărâte de fete.

Macke făcu un semn spre tehnicianul care opera mașinăria și acesta răsuci un buton.

Peter urlă de agonie când curentul electric îi străbătu trupul, torturându-i nervii. Se zbătu de parcă ar fi avut o criză și părul i se ridică în cap.

Operatorul opri curentul.

Macke răcni:

— Dă-mi numele lui!

Peter deschise în sfârșit gura.

Macke se aplecă ceva mai aproape.

Peter șopti:

— N-a fost un *el*.

— O femeie, atunci! Dă-mi numele!

— A fost un înger.

— Arză-te-ar focul!

Macke puse mâna pe buton și-l răsuci.

— O s-o ținem tot așa până îmi vei spune! zbieră el, în timp ce Peter se cutremura și țipa.

Ușa se deschise. Un agent tânăr băgă capul, se albi la față și-i făcu un semn lui Macke.

Tehnicianul opri curentul și țipetele încetară. Medicul se aplecă pentru a verifica bătăile inimii lui Peter.

Agentul zise:

— Scuzați-mă, domnule inspector Macke, dar v-a chemat superintendentul Kringelein.

— Acum? rosti Macke iritat.

— Da, domnule, așa a spus.

Se uită la medic, care ridică din umeri.

— Este tânăr, zise doctorul. O să-l găsești tot în viață când te întorci.

Macke ieși din cameră și urcă la etaj împreună cu agentul. Biroul lui Kringelein se afla la primul etaj.

Macke ciocăni și intră.

— Blestematul ăla de popă n-a vorbit încă, rosti el fără vreo altă introducere. Mai am nevoie de timp.

Kringelein era un individ mărunț, cu ochelari, isteț, însă fără voință. Convertit recent la nazism, el nu era membru al elitei din SS. Îi lipsea fervoarea entuziaștilor de genul lui Macke.

— Nu-ți mai bate capul cu preotul acela, spuse el. Nu ne mai interesează clericii. Azvârle-i în lagăre și uită de ei.

Macke nu-și putea crede urechilor.

— Dar oamenii ăștia au uneltit în secret să-l submineze pe Führer!

— Și au izbutit, replică Kringelein. În vreme ce tu ai dat greș.

Macke suspecta că Kringelein se bucura în sinea lui.

— S-a luat o decizie la vârf, continuă superintendentul. Aktion T4 a fost anulat.

Macke era consternat. Naziștii nu permiseseră niciodată ca deciziile lor să fie influențate de temerile ignoranților.

— Nu am ajuns unde-am ajuns ascultând de opinia publică! exclamă el.

— Ei, uite că de data asta așa vom face.

— Dar de ce?

— Führerul nu și-a justificat decizia în fața mea, rosti Kringelein cu sarcasm. Însă pot ghici motivul din spatele acesteia. Programul a atras proteste extrem de virulente din partea unui public altminteri pasiv. Dacă ne încăpățânăm să-l continuăm, riscăm o confruntare deschisă cu toate confesiunile

creștine. Iar ăsta ar fi un lucru rău. Nu trebuie să slăbim unitatea și determinarea poporului german - mai ales acum, când suntem în război cu Uniunea Sovietică, cel mai puternic adversar pe care l-am înfruntat până acum. Așa că programul se anulează.

— Am înțeles, să trăiți, spuse Macke, controlându-și mânia. Altceva?

— Ești liber, zise Kringelein.

Macke porni spre ușă.

— Macke.

— Da, să trăiți, zise el întorcându-se.

— Schimbă-ți cămașa.

— Cămașa?

— Este pătată de sânge.

— Da, să trăiți. Îmi cer scuze.

Macke coborî apăsând treptele, fierbând de furie. Se întoarse în odaia din beci. Părintele Peter era încă în viață.

Furios la culme, răcni din nou:

— Cine ți-a zis de Akelberg?

Niciun răspuns.

Dădu drumul curentului la intensitate maximă.

Părintele Peter urlă vreme îndelungată; apoi, într-un final, peste el se așternu tăcerea de pe urmă.

(XIII)

Vila în care locuia familia Franck se afla într-un mic părculeț. La două sute de metri de casă, pe o moviliță, era ridicată o mică pagodă, deschisă în toate părțile, cu câteva scaune. În copilărie, Carla și Frieda se jucau pretinzând că aceea era casa lor de vacanță, unde dădeau mari petreceri cu invitați de vază și cu zeci de servitori. După o vreme acesta devenise locul lor preferat, în care puteau vorbi fără să fie auzite de nimeni.

— Prima oară când m-am așezat pe banca asta, nici măcar nu atingeam podeaua cu picioarele, zise Carla.

Frieda spuse:

— Of, cât mi-aș dori să ne putem întoarce în acele vremuri...

Era o după-amiază mohorâtă, umedă și cu nori pe cer, iar ele purtau rochii fără mâneci. Erau foarte abătute. Părintele Peter

murise: își pusese singur capăt zilelor în detenție, deprimat din pricina fărădelegilor sale, conform spuselor poliției. Carla se întreabă dacă fusese și el bătut ca tatăl ei. Părea cumplit de probabil.

Mai erau alte câteva zeci prin celulele poliției din întreaga Germanie. Unii protestaseră public față de uciderea handicapatilor, alții nu făcuseră decât să distribuie copii ale predicii episcopului von Galen. Se întreba dacă aveau să fie torturați toți. Se întreba cât avea să mai evite și ea o asemenea soartă.

Werner ieși din casă cu o tavă. Veni cu ea la pagodă și zise pe un ton voios:

— Vreți niște limonadă, fetelor?

Carla se uită în altă parte.

— Nu, mulțumesc, rosti ea cu răceală.

Nu înțelegea cum putea el pretinde să-i fie prieten după lașitatea de care dăduse dovadă.

Frieda spuse:

— Nici eu nu vreau.

— Sper că nu-mi porți pică, zise Werner, uitându-se la Carla.

Cum putea spune așa ceva? Bineînțeles că-i purta pică!

Frieda interveni:

— Părintele Peter a murit, Werner.

Carla adăugă:

— Probabil torturat până la moarte de către Gestapo, fiindcă a refuzat să stea cu mâinile în sân când a aflat despre uciderea unor oameni, printre care se numără și fratele tău. Și tatăl meu a murit din același motiv. Mulți oameni au ajuns la închisoare sau în lagăre. Dar tu ți-ai păstrat postul calduț, așa că totul e în regulă, presupun.

Werner păru rănit de vorbele ei. Asta o surprinse pe Carla. Se așteptase ca el să afișeze o atitudine sfidătoare sau măcar să se prefacă lipsit de griji. Însă părea sincer tulburat. Îi spuse:

— Nu crezi că fiecare încearcă să facă tot ce poate, așa cum poate?

Era un argument care nu stătea în picioare.

— Tu n-ai făcut nimic! se răsti Carla la el.

— Așa o fi, rosti el cu amărăciune. Deci nu vreți limonadă?

Cum niciuna dintre fete nu-i răspunse, el intră din nou în casă.

Carla era indignată și furioasă, dar nu putea să-și înăbușe un sentiment de regret. Înainte să descopere că Werner era un laș, intrase într-o relație cu el. Îl plăcuse mult, cu mult mai mult decât pe oricare alt băiat pe care-l sărutase. Nu putea spune că i frânsese inima, dar o dezamăgise crunt.

Frieda era mai norocoasă. Acest gând i se înfiripă în minte când îl zări pe Heinrich ieșind din casă. Frieda era fermecătoare și petrecăreață, iar Heinrich era rezervat și zelos; și cu toate acestea formau un cuplu.

— Îl iubești? o întrebă Carla înainte ca el să se apropie prea mult.

— Nu știu încă, replică Frieda. Însă este nespun de dulce. Mi se pare adorabil.

Asta nu era totuna cu iubirea, se gândi Carla, dar măcar era un început.

Heinrich avea vești proaspete.

— Trebuia să vin și să vă anunț imediat, rosti el. Am aflat de la tata după prânz.

— Ce anume? zise Frieda.

— Guvernul a anulat proiectul. Se numea Aktion T4. Uciderea handicapaților. Gata, se opresc!

Carla spuse:

— Adică am câștigat?

Heinrich încuviință viguros.

— Tatăl meu a fost uluit. Mi-a zis că nu s-a mai întâmplat niciodată până acum ca Führerul să cedeze în fața opiniei publice.

Frieda rosti:

— Și când te gândești că noi l-am silit s-o facă...

— Slavă Domnului că el nu știe asta, spuse Heinrich cu fervoare.

Carla interveni:

— Deci vor închide spitalele și vor anula programul?

— Nu chiar.

— Cum adică?

— Tata mi-a zis că asistentele și medicii respectivi vor fi transferați.

Carla se încruntă.

— Unde anume?

— În Rusia, spuse Heinrich.

• Capitolul 9

1941 (2)

(I)

Telefonul sună pe biroul lui Greg Peshkov într-o dimineață fierbinte de iulie. Își încheiase penultimul an la Harvard, revenind ca stagiari la Departamentul de Stat pe timpul verii. Lucra la biroul de informații - era bun la fizică și la matematică, luându-și examenele cu multă ușurință, dar nu era deloc interesat să ajungă om de știință. Îi plăcea mult mai mult politica. Ridică receptorul.

— Greg Peshkov.

— Bună dimineața, domnule Peshkov. Tom Cranmer la telefon. Greg simți cum inima îi bate mai tare.

— Vă mulțumesc că m-ați sunat înapoi. Sunt convins că vă amintiți de mine.

— Hotelul Ritz-Carlton, 1935. A fost singura dată când mi-a apărut poza la ziar.

— Încă mai lucrați la paza hotelului?

— Nu, acum lucrez pentru un magazin.

— Lucrați cumva și pe cont propriu?

— Desigur. Cu ce vă pot ajuta?

— Sunt la birou acum. Aș dori să vă vorbesc între patru ochi.

— Lucrați în vechea clădire a executivului, cea de peste drum de Casa Albă.

— De unde știți?

— Sunt detectiv, nu?

— A, da, evident.

— Eu sunt exact după colț, la Aroma Coffee de la intersecția F Street cu Nineteenth Avenue.

— Nu pot veni acum. Greg se uită la ceas și adăugă: De fapt, trebuie să închid imediat.

— Aștept.

— Cam într-o oră vin.

Greg coborî în grabă scările. Ajunse la intrarea principală exact când un Rolls-Royce se oprea silențios afară. Un șofer

supraponderal coborî din mașină și deschise portiera din spate. De acolo ieși un bărbat înalt, zvelt și chipeș, cu părul alb și bogat. Purta un costum impecabil dintr-un flanel cenușiu, cum numai croitorii londonezi știau să facă. Urcă pe treptele de granit ale clădirii imense cu șoferul gras în urma sa, ducându-i servieta.

Acesta era Sumner Welles, subsecretarul de stat, numărul doi în Departamentul de Stat și prieten personal al președintelui Roosevelt.

Șoferul se pregătea să-i dea servieta portarului, când Greg interveni. „Bună dimineața, domnule”, zise el, luând iute servieta de la șofer și ținându-i ușa. Apoi îl urmă pe Welles în clădire.

Greg ajunsese la biroul de informații fiindcă avea în spate articolele bine argumentate și bine scrise pe care le realizase pentru *Harvard Crimson*. Însă nu voia să rămână atașat de presă. Avea ambiții mult mai mari.

Greg îl admira pe Sumner Welles, care-i amintea de tatăl său. Aspectul prezentabil, hainele elegante și șarmul ascundeau un intrigant desăvârșit. Welles era hotărât să-i ia locul șefului său, secretarul de stat Cordell Hull, și nu ezita să îl lucreze pe la spate, vorbind direct cu președintele – ceea ce îl înfuria la culme pe Hull. Greg era încântat să se afle atât de aproape de o persoană care avea putere și nu se temea să o folosească. Asta își dorea și pentru sine.

Welles ajunsese să-l îndrăgească. Asta se întâmpla destul de des, mai ales atunci când Greg își propunea ca lumea să-l placă; însă, în cazul lui Welles, mai exista și un alt factor. Deși Welles era căsătorit cu o moștenitoare bogată, avea o slăbiciune pentru tinerii atrăgători.

Greg era heterosexual convins. Avea o iubită la Harvard, o studentă de la Radcliffe pe nume Emily Hardcastle, care promisese să facă rost de-un contraceptiv până în septembrie; iar în Washington ieșea cu Rita, voluptuoasa fiică a congresmenului Lawrence din Texas. Cu Welles făcea echilibristică. Evita orice contact fizic, rămânând totuși suficient de amabil cât să nu-i iasă din grații. De asemenea, se ținea la distanță de Welles după ce-și servea cocktailul, când bătrânul își mai pierdea din inhibiții și mâinile începeau să-i rătăcească.

În timp ce membrii staff-ului se adunau în birou pentru ședința de la ora zece, Welles spuse:

— Poți să rămâi și tu, băiete. O să-ți prindă bine la educație.

Greg era încântat. Se întrebă dacă ședința avea să-i ofere vreo oportunitate să iasă în evidență. Voia ca oamenii să-l remarce și să fie impresionați.

Câteva minute mai târziu, sosi senatorul Dewar împreună cu fiul său, Woody. Amândoi erau deșirați și aveau capul mare, purtând costume de vară asemănătoare, din stofă bleumarin. Totuși, spre deosebire de tatăl său, Woody avea o fire mai artistică: fotografiile pe care le făcuse pentru *Harvard Crimson* fuseseră premiate. Woody îl salută cu o înclinare a capului pe asistentul-șef al lui Welles, Bexforth Ross: probabil că se mai întâlniseră în trecut.

Bexforth era un tip extrem de plin de sine, care-l făcea pe Greg „rusnac” din cauza numelui său rusesc.

Welles deschise ședința spunând:

— Vă voi dezvălui acum ceva cu caracter confidențial, ce nu trebuie repetat în afara acestei încăperi. Președintele urmează să se întâlnească cu premierul britanic la începutul lunii viitoare.

Greg abia se abținu să nu scoată o exclamație de surpriză.

— Bun! zise Gus Dewar. Unde?

— Planul este să se întâlnească pe un vapor, în Atlantic, din motive de securitate și pentru ca Churchill să nu fie nevoit să vină până aici. Președintele vrea să participe și eu, iar secretarul de stat Hull va rămâne la Washington să se ocupe de șandrama. Vrea să vii și tu, Gus.

— Sunt onorat, rosti Gus. Ce urmează să se discute?

— Se pare că britanicii nu mai sunt amenințați cu invazia în momentul de față, dar sunt prea slăbiți ca să-i atace pe germani în Europa - asta dacă nu îi ajutăm noi. Astfel încât Churchill ne va cere să declarăm război Germaniei. Noi vom refuza, desigur. După ce vom lămuri acest punct, președintele vrea să realizăm o declarație comună de obiective.

— Dar nu obiective de război, remarcă Gus.

— Nu, întrucât Statele Unite nu sunt în război cu nimeni și nici nu au de gând să intre în război. Însă suntem aliați non-beligeranți ai britanicilor - le furnizăm cam tot ce au nevoie pe datorie -, iar când se va cădea la pace, ne așteptăm să avem și

noi un cuvânt de spus în privința felului în care va fi condusă lumea în era postbelică.

— Vorbim aici și de o accentuare a rolului Ligii Națiunilor? întrebă Gus.

Ținea mult la această idee, din câte știa Greg; la fel ca Welles.

— De aceea voiam să vorbesc cu tine, Gus. Dacă vrem să ne implementăm planul, trebuie să fim pregătiți. Trebuie să-i convingem pe FDR și pe Churchill să includă sprijinul pentru această idee în declarația comună.

Gus spuse:

— Știm amândoi prea bine că președintele este în favoarea ideii, în teorie, dar se teme de opinia publică.

Un consilier intră și-i dădu un bilet lui Bexforth, care îl citi și exclamă:

— O, Dumnezeuule!

Welles rosti nervos:

— Ce s-a întâmplat?

— Consiliul Imperial Japonez s-a întrunit săptămâna trecută, după cum știți, zise Bexforth. Am primit informații cu privire la discuțiile purtate.

Chiar dacă era vag în privința sursei informațiilor, Greg știa la cine se referea. Unitatea de Interceptare a Semnalelor din cadrul armatei americane putea intercepta și decodifica mesajele radio transmise de Ministerul de Externe din Tokyo către ambasadele din întreaga lume. Datele obținute din aceste decriptări primiseră numele de cod MAGIC. Greg știa asta, chiar dacă nu ar fi trebuit – de fapt, ar fi fost o mare problemă dacă armata afla că el este la curent cu secretul.

— Japonezii au discutat despre extinderea imperiului lor, continuă Bexforth.

Niponii anexaseră deja vasta regiune a Mancuriei, după cum știa Greg, și își transferaseră trupe aproape peste tot în China.

— Nu par să meargă pe varianta expansiunii spre vest, în Siberia, care ar echivala cu un război cu Uniunea Sovietică.

— Asta-i bine! exclamă Welles. Înseamnă că rușii se pot concentra asupra războiului cu germanii.

— Așa este, domnule. Dar japonezii plănuiesc să se extindă spre sud, preluând complet controlul asupra Indochinei, apoi asupra Indiilor de Est Olandeze.

Greg era șocat. Erau vești cruciale - și el era printre primii oameni care le auzeau.

Welles era indignat.

— Păi ăsta este război imperialist pe față!

Gus interveni:

— Tehnic vorbind, Sumner, nu este război. Japonezii au deja trupe în Indochina, cu permisiunea formală a puterii coloniale din regiune, Franța, reprezentată de guvernul de la Vichy.

— Marionetele naziștilor!

— Am zis „tehnice vorbind”. Iar Indiile de Est Olandeze sunt guvernate teoretic de Olanda, ocupată acum de germani, care nu sunt deloc deranjați de preluarea coloniei de către aliații lor japonezi.

— Ce încurcătură!

— Este o încurcătură pe care o vor sesiza și alții - ambasadorul japonez, de exemplu.

— Ai dreptate, Gus. Mulțumesc pentru avertisment.

Greg stătea cu ochii în patru, așteptând să se ivească oportunitatea de a contribui la discuție. Mai presus de orice, voia să-i impresioneze pe oamenii aflați acolo. Însă toți cei de față știau mai multe decât el.

Welles spuse:

— Ce urmăresc să obțină japonezii, în fond?

Gus zise:

— Petrol, cauciuc și tablă. Își securizează accesul la resursele naturale. Nu-i deloc surprinzător, de vreme ce le punem bețe în roate cu aprovizionarea.

Statele Unite puseseră embargo pe exporturile de petrol și fier vechi către Japonia, încercând să-i descurajeze astfel pe niponi de la cucerirea unor porțiuni din ce în ce mai mari din Asia, însă fără succes.

Welles rosti iritat:

— Embargourile noastre nu au fost niciodată puse în practică foarte eficient.

— Nu, dar este evident că amenințarea în sine i-a panicat pe japonezi, care nu dispun aproape deloc de resurse naturale proprii.

— E clar că trebuie să adoptăm măsuri mai eficiente, se burzului Welles. Japonezii au foarte mulți bani depuși în băncile americane. Nu am putea să le înghețăm conturile?

Oficialii din cameră îl priviră dezaprobator. Era o idee radicală. După o clipă, Bexforth spuse:

— Presupun că am putea. Ar fi mai eficient decât orice embargo. Nu ar mai putea cumpăra petrol sau alte materiale brute din Statele Unite, fiindcă nu ar mai avea cum să plătească.

Gus Dewar zise:

— Secretarul de stat va căuta să evite orice acțiuni care ar putea duce la război, ca de obicei.

Avea dreptate. Cordell Hull era extrem de prudent, aproape sfios, ciondănindu-se în mod frecvent pe această temă cu adjunctul său mai conflictual.

— Domnul Hull a adoptat mereu această poziție, dând dovadă de o mare chibzuință, rosti Welles.

Știau cu toții că nu era sincer, dar eticheta îi impunea să declare asta.

— Totuși, continuă el, Statele Unite trebuie să rămână cu capul sus pe scena internațională. Suntem prudenți, nu lași. Îi voi prezenta președintelui ideea înghețării conturilor.

Asta îl lăsă mască pe Greg. Iată ce însemna puterea cu adevărat! În doar o clipă, Welles putea propune ceva ce ar fi afectat o națiune întregă.

Gus Dewar se încruntă.

— Fără importurile de petrol, economia japoneză va fi blocată, iar armata lor va fi neputincioasă.

— Ceea ce este bine! zise Welles.

— Oare? Cum credeți că va reacționa guvernul militar al Japoniei când se va confrunta cu o asemenea catastrofă?

Lui Welles nu-i prea plăcea să fie contrazis.

— Ce-ar fi să-mi spui dumneata, domnule senator?

— Nu știu. Dar cred că ar trebui să avem un răspuns la această întrebare înainte să acționăm. Oamenii disperăți sunt periculoși. Și știu că Statele Unite nu sunt pregătite să intre în război cu Japonia. Nici marina și nici aviația nu sunt pregătite.

Greg profită de ocazie ca să intervină în discuție.

— Domnule subsecretar, dacă îmi permiteți... Ar trebui să știți că opinia publică preferă războiul cu Japonia unei politici împăciuitoare, într-o proporție de doi la unu.

— Bine punctat, Greg, îți mulțumesc. Americanii nu vor să lase Japonia să scape basma curată cu crimele comise.

— Lumea nu-și dorește nici război, rosti Gus. Indiferent ce spun sondajele.

Welles închise dosarul de pe birou.

— Ei bine, domnule senator, suntem de acord în privința Ligii Națiunilor și în dezacord în privința Japoniei.

Gus se ridică în picioare.

— Și, în ambele cazuri, decizia îi aparține președintelui.

— Vă mulțumesc că ați venit.

Ședința se încheie.

Greg plecă entuziasmat. Fusese invitat la ședință, aflate vești alarmante și făcuse un comentariu pentru care Welles îi mulțumise. Era un început de zi grozav.

Ieși din clădire și porni spre Aroma Coffee.

Nu mai angajase niciodată un detectiv particular. I se părea oarecum ilegal. Însă Cranmer era un cetățean respectabil. Și nu încâlca cu nimic legea dacă încerca să dea de o fostă iubită.

La Aroma Coffee erau două fete care păreau a fi secretare aflate în pauză, un cuplu de oameni în vârstă ieșiți la cumpărături și Cranmer, un tip lat în umeri, într-un costum șifonat cu dungii, trăgând dintr-o țigară. Greg se așeză în fața lui și-i ceru chelneriței o cafea.

— Încerc să reiau legătura cu Jacky Jakes, îi zise el lui Cranmer.

— Fata aceea de culoare?

„Pe atunci era doar o fetișcană, se gândi Greg cu nostalgie. Avea 16 ani, chiar dacă pretindea că este mai în vârstă.”

— Au trecut șase ani, îi spuse el lui Cranmer. A mai crescut între timp.

— Tatăl tău a fost cel care a angajat-o pentru acea mică scenetă, nu eu.

— Nu vreau să apelez la el. Dar o puteți găsi, nu?

— Cred că da. Cranmer scoase un carnețel și un creion și adăugă: Presupun că Jacky Jakes era un pseudonim, nu?

— Mabel Jakes este numele ei adevărat.

— Actriță, nu?

— Își dorea să ajungă. Nu știu ce s-a ales din visul ei.

Ea arăta bine și era extrem de fermecătoare, însă nu existau foarte multe roluri pentru actorii de culoare.

— Bănuiesc că nu apare în cartea de telefon, altminteri nu ați fi avut nevoie de serviciile mele.

— Ar putea să aibă numărul neînregistrat, dar cel mai probabil nu îți permite un telefon.

— Ați mai văzut-o din 1935?

— Da, de două ori. Prima oară acum doi ani, nu departe de aici, pe E Street. A doua oară a fost acum două săptămâni, la două străzi mai încolo.

— Ei bine, de vreme ce nici nu se pune problema ca ea să locuiască aici, în acest cartier elegant, înseamnă că lucrează prin preajmă. Aveți vreo fotografie de-a ei?

— Nu.

— Mi-o amintesc, cât de cât. O fată frumoasă, cu tenul închis la culoare și cu un zâmbet larg.

Greg încuviință, amintindu-și și el de zâmbetul ei cuceritor.

— Mă interesează doar adresa ei; vreau să-i trimit o scrisoare.

— Nu vreau să știu pentru ce îți trebuie aceste informații.

— Am înțeles.

„Oare chiar așa de ușor să fie?” se gândi Greg.

— Onorariul meu este de zece dolari pe zi și vorbim de cel puțin două zile de cercetări, plus alte cheltuieli.

Era mai puțin decât se așteptase. Scoase o bancnotă de 20 de dolari din portmoneu și i-o dădu lui Cranmer.

— Mulțumesc, zise detectivul.

— Mult noroc, zise Greg.

(II)

Sâmbătă fu o zi foarte călduroasă, așa că Woody se duse la plajă cu fratele său, Chuck.

Toată familia Dewar se afla la Washington. Aveau un apartament cu nouă camere lângă hotelul Ritz-Carlton. Chuck primise permisie de la marină, Tata lucra douăsprezece ore pe zi la pregătirea summitului pe care îl botezase Conferința Atlantică, iar Mama scria o nouă carte despre soțiile președinților.

Woody și Chuck se îmbrăcară în pantaloni scurți și cu cămăși polo, înșfăcăară niște prosoape, ochelari de soare și ziare și luară trenul până la plaja Rehoboth, de pe coasta statului Delaware. Călătoria dura vreo două ore, dar acela era cel mai nimerit loc în care puteai merge într-o sâmbătă de vară: o fâșie lată de nisip,

briza proaspătă dinspre oceanul Atlantic și sute de fete în costume de baie.

Cei doi frați erau foarte diferiți. Chuck era mai scund, cu o siluetă compactă și athletică. Moștenise înfățișarea plăcută și zâmbetul cuceritor al mamei sale. Nu strălucise la școală, dar avea inteligența excentrică a Mamei, adoptând mereu o perspectivă inedită asupra vieții. Îl întrecea pe Woody la toate sporturile, în afară de alergare, acolo unde picioarele lungi ale lui Woody îi ofereau avantajul vitezei, și de box, unde brațele sale prelungi îl făceau să fie aproape imposibil de lovit.

Chuck nu pomenise prea multe despre marină acasă, cel mai probabil pentru că părinții lor erau încă supărați pe el fiindcă nu dăduse la Harvard. Rămas însă singur cu Woody, se mai deschise puțin.

— Este grozav în Hawaii, dar sunt foarte dezamăgit că am o slujbă la țärm, îi zise el. M-am înrolat în marină ca să pot merge pe mare.

— Ce faci, mai exact?

— Fac parte din Unitatea de Interceptare a Semnalelor. Ascultăm mesaje radio, în general pe cele transmise de Marina Imperială Japoneză.

— Și nu sunt codate?

— Ba da, însă poți afla o grămadă de lucruri și fără să spargi codurile. Treaba asta se numește analiză de trafic. O creștere bruscă a numărului de mesaje indică iminența unei acțiuni. Și ajungi să recunoști diverse tipare în trafic. O debarcare amfibie are o configurație aparte de semnale, de exemplu.

— Fascinant! Pun pariu că te descurci de minune.

Chuck ridică din umeri.

— Eu nu sunt decât un simplu funcționar; treaba mea este să adnotez și să îndosariesc stenogramele. Dar n-ai cum să nu prinzi chestiile de bază.

— Cum e viața socială în Hawaii?

— Foarte tumultuoasă. Barurile de marinari sunt locuri destul de agitate. Black Cat Café este cel mai grozav dintre ele. Am un bun amic, Eddie Parry, și mergem împreună să facem surf în largul plajei Waikiki, ori de câte ori putem. Însă tot îmi doresc să fi fost pe un vapor.

Înotară în apele reci ale Atlanticului, mâncară hotdogi la prânz, își făcură poze cu aparatul lui Woody și admirară

costumele de baie până când soarele începu să coboare pe cer. La plecare, în timp ce își croiau drum prin mulțime, Woody o văzu pe Joanne Rouzrokh.

Nu trebui să se uite de două ori. Pe plajă nu mai era nicio fată ca ea - și nici în tot Delaware-ul, de fapt. Nu aveai cum să confunzi acei pomeți proeminenți, acel nas încovoiat, părul negru și bogat sau pielea de culoarea și finețea cafelei cu lapte.

Porni direct spre ea, fără nicio ezitare.

Arăta absolut senzațional. Costumul ei de baie negru, dintr-o singură bucată, era prins cu bretele subțiri care lăsau să i se vadă omoplații eleganți. Avea o tăietură dreaptă în partea de sus a coapselor, dezvăluindu-i aproape în întregime picioarele lungi și cafenii.

Mai că nu-i venea să creadă că ținuse în brațe o asemenea femeie răvășitoare și că o sărutase pătimaș.

Ea își ridică privirea către el, punându-și mâna streășină la ochi ca să și-i ferească de soare.

— Woody Dewar! Nu știam că ești în Washington.

El luă cuvintele ei drept o invitație. Îngenunche pe nisip lângă ea - simpla ei apropiere îi tăia răsuflarea.

— Bună, Joanne. Aruncă o privire spre fata bucălată de lângă ea și adăugă: Unde ți-e soțul?

Ea pufni în răs.

— Ce te face să crezi că sunt măritată?

El se fâstâci.

— Păi... am venit la petrecerea din apartamentul tău, acum vreo două veri.

— Da?

Prietena Joannei zise:

— Da, îmi amintesc. Te-am întrebat cum te cheamă, dar nu mi-ai răspuns.

Woody nu-și mai amintea de ea.

— Îmi cer scuze pentru impolitețea de atunci, rosti el. Eu sunt Woody Dewar, iar acesta este fratele meu, Chuck.

Fata cu ochi cafenii dădu mâna cu ei și spuse:

— Eu sunt Diana Taverner.

Chuck se așeză lângă ea pe nisip, ceea ce păru să-i facă plăcere: Chuck era arătos, mult mai chipeș decât Woody.

— În orice caz, continuă Woody, m-am dus în bucătărie să te caut și un tip pe nume Bexforth Ross s-a prezentat drept

logodnicul tău. Am presupus că v-ați căsătorit până acum. Este o logodnă ceva mai lungă?

— Nu fi caraghios, îi zise ea ușor iritată, iar el își aminti că nu-i plăcea să fie tachinată. Bexforth le spunea oamenilor că suntem logodiți fiindcă stătea cam mult în apartamentul nostru.

Woody era surprins. Oare asta însemna că Bexforth dormise acolo? Cu Joanne? Nu era ceva nemaîntâlnit, desigur, dar puține fete ar fi recunoscut-o.

— El era cel care tot aducea vorba de căsătorie, continuă ea. Însă eu nu am acceptat niciodată.

Deci era singură. Woody se simțea în al nouălea cer, de parcă tocmai ar fi câștigat la loto.

Ar fi putut avea totuși un iubit, se mai temperă el. Trebuia să afle cumva, însă, chiar și așa, un iubit nu era totuna cu un soț.

— Am fost la o ședință cu Bexforth acum câteva zile, spuse Woody. A ajuns o persoană importantă în Departamentul de Stat.

— O să ajungă departe și-și va găsi o femeie mult mai potrivită decât mine să fie soția unui om de vază din Departamentul de Stat.

Tonul ei părea să trădeze niște sentimente nu tocmai calde față de fostul iubit. Asta îl bucura pe Woody, deși n-ar fi putut spune exact motivul.

Se rezemă într-un cot. Nisipul era încins. Dacă avea vreun iubit, nu avea să treacă prea mult timp și avea să îl pomenească, se gândi el. O întrebă:

— Că tot vorbeam de Departamentul de Stat... tot acolo lucrezi?

— Da. Sunt asistenta subsecretarului pentru Europa.

— Ce palpitant!

— Da, mai ales acum.

Woody privi linia unde se oprea costumul ei de baie pe coapse, întrebându-se cum se făcea că, indiferent cât de sumar ar fi fost îmbrăcată o fată, bărbații nu se puteau abține să nu se gândească la părțile încă ascunse. Simți un început de erecție și se rostogoli pe burtă ca să o mascheze.

Joanne observă direcția privirii lui și zise:

— Îți place costumul meu de baie?

Era mereu directă, iar acesta era unul dintre lucrurile care îl atrăgeau cel mai mult la ea. Hotărî să fie la fel de sincer.

— Îmi place de *tine*, Joanne. Dintotdeauna mi-a plăcut.
Ea pufni în răs.

— Vai, dar nu o lua pe ocolite, Woody – spune ce-ai de spus!

În jurul lor, lumea își strângea lucrurile. Diane rosti:

— Ar trebui să mergem și noi.

— Noi tocmai plecam, zise Woody. Vreți să mergem împreună?

Era un moment bun ca ea să îl respingă delicat. Ar fi putut spune foarte ușor: „A, nu, mulțumesc, puteți să plecați fără noi”.

Însă răspunsul ei fu:

— Sigur, de ce nu?

Fetele își traseră rochiile peste costumele de baie și își azvârliră lucrurile în genți, apoi porniră cu toții pe plajă.

Trenul era plin ochi de oameni ca ei, arși de soare, flămânzi și însetați. Woody cumpără în gară patru sticle de Coca-Cola și le împărți celorlalți când trenul plecă. Joanne zise:

— Mi-ai mai cumpărat o Cola, într-o zi toridă din Buffalo de acum mai mulți ani, mai ții minte?

— La acea demonstrație. Sigur că-mi amintesc.

— Eram copii pe-atunci.

— E o tehnică pe care o folosesc cu femeile frumoase.

Ea râse.

— Și are succes?

— Nu prea. Nu m-am ales cu niciun sărut până acum.

Ea își ridică sticla și ciocni cu el.

— Înseamnă că trebuie să insiști.

Woody luă asta drept un semn de încurajare, așa că zise:

— Când ajungem înapoi în oraș, vrei să luăm un hamburger, ceva, și să vedem un film?

Acum era momentul ca ea să-i spună: „Nu, mulțumesc. Trebuie să mă întâlnesc cu iubitul meu”.

Dar Diana răspunse repede:

— Mi-ar plăcea asta. Tu ce zici, Joanne?

— Sigur, răspunse Joanne.

Deci nu avea iubit – și acceptase întâlnirea! Woody încercă să-și ascundă exaltarea.

— Am putea merge la *The Bride Came C.O.D.*, zise el. Am auzit că-i amuzant.

Joanne întrebă:

— Cu cine este?

— Cu James Cagney și Bette Davis.

— Mi-ar plăcea să-l văd.

Diana încuviință:

— Și mie.

— Atunci, așa rămâne, rosti Woody.

Chuck interveni:

— „Tu ce părere ai, Chuck? Ți-ar plăcea să-l vezi? A, da, cum să nu! Mulțumesc totuși că m-ai întrebat, frate.”

Nu era o replică foarte amuzantă, dar Diana chicoti încântată.

Curând după aceea, Joanne ațipi cu capul pe umărul lui Woody.

Părul ei negru îl gădila pe gât și îi putea simți răsuflarea caldă pe piele, exact sub gulerul cămășii cu mâneci scurte. Era nemaipomenit de mulțumit.

Se despărțiră în gara Union, se duseră acasă ca să-și schimbe hainele și se reîntâlniră apoi la un restaurant chinezesc din centru.

În timp ce mâncau chow mein și beau bere, vorbiră despre Japonia. Toată lumea vorbea despre Japonia.

— Oamenii aceia trebuie opriți, zise Chuck. Sunt fasciști.

— Tot ce se poate, replică Woody.

— Au un regim militarist și agresiv și sunt rasiști cu chinezii. Ce mai trebuie să facă pentru a fi considerați fasciști?

— Îți pot răspunde eu la întrebare, interveni Joanne. Diferența constă în felul în care văd ei viitorul. Adevărații fasciști vor să își omoare toți inamicii, după care vor să creeze o societate radical diferită. Japonezii fac același lucru pentru a-și proteja grupurile de putere tradiționale, respectiv casta militară și împăratul. Acesta este motivul pentru care nici Spania lui Franco nu este tocmai fascistă: Franco omoară oameni de dragul Bisericii Catolice și al vechii aristocrații, nu pentru a crea o lume nouă.

— Chiar și așa, japonezii trebuie opriți, zise Diana.

— Eu văd lucrurile un pic diferit, zise Woody.

— Bine, Woody, spuse Joanne, cum vezi tu lucrurile?

Ea era foarte interesată de politică și avea să aprecieze un răspuns chibzuit.

— Japonia este o națiune comercială, fără resurse naturale: nici petrol, nici fier, doar câteva păduri. Singurul mod în care se pot descurca este să facă afaceri. De exemplu, ei importă bumbac brut, îl prelucrează și îl vând în India și în Filipine. Însă, pe timpul crizei, cele două mari imperii economice - Marea

Britanie și Statele Unite - au impus bariere fiscale ca să-și protejeze propriile industrii. Asta a pus capăt comerțului pe care îl făcea Japonia cu Imperiul Britanic, inclusiv cu India, și cu zona americană, inclusiv cu Filipine. A fost o lovitură destul de dură pentru ei.

Diana spuse:

— Și asta le dă dreptul să cucerească lumea?

— Nu, dar îi determină să creadă că singura modalitate de a obține o anumită securitate economică este să ai propriul tău imperiu, precum britanicii, sau măcar să-ți domini emisfera, precum americanii. Atunci nimeni nu mai poate interveni în afacerile tale. Așa că vor să transforme Extremul Orient în ograda lor.

Joanne încuviință.

— Iar punctul slab al politicii noastre este că, de fiecare dată când impunem sancțiuni economice ca să-i pedepsim pe japonezi pentru agresiunile lor, nu facem decât să le întărim senzația că trebuie să se poată descurca singuri.

— Posibil, rosti Chuck. Însă tot trebuie opriți.

Woody ridică din umeri. La această afirmație nu mai avea replică.

După cină merse la cinematograful, iar filmul fu nemaipomenit. Apoi, Woody și Chuck le conduseră pe fete la apartamentul lor. Pe drum, Woody îi luă mâna Joannei într-a sa. Ea îi surâse, strângându-l ușor, iar el luă asta drept încurajare.

Când ajunseră în fața clădirii, o luă în brațe. Cu colțul ochiului, îl văzu pe Chuck făcând la fel cu Diana.

Joanne îl sărută scurt pe buze, aproape neprihănit, apoi zise:

— Sărutul tradițional de noapte bună.

— N-a fost nimic tradițional în ultimul sărut pe care mi l-ai dat, replică el.

Apoi se aplecă pentru a o săruta din nou. Ea îi puse arătătorul pe bărbie și îl împinse înapoi. Doar nu avea să se aleagă numai cu acel pupic? se gândi el.

— Băusem cam mult în noaptea aceea, spuse ea.

— Știu, zise el, înțelegând care era problema.

Ea se temea ca nu cumva el să creadă că-i vreo flușturistică. Îi zise:

— Ești și mai atrăgătoare când ești trează.

Ea rămase o clipă pe gânduri.

— Ai dat răspunsul potrivit, rosti ea în cele din urmă. Ai câștigat premiul cel mare.

Apoi îl sărută din nou, cu o concentrare ce sugera mai degrabă tandrețea decât patima neostoită.

Mult prea curând, îl auzi pe Chuck spunând:

— Noapte bună, Diana!

Joanne se desprinsese din îmbrățișarea lui Woody, iar el zise dezamăgit:

— Fratele meu s-a cam grăbit!

Ea râse înfundat și zise „Noapte bună, Woody”, întorcându-se apoi și pornind spre clădire. Diana era deja la ușă, cu o expresie de dezamăgire profundă.

Woody strigă:

— Putem să ieșim din nou?

Chiar și lui i se păru că distinge disperarea din tonul său și se blestemă în sinea sa pentru pripeala de care dăduse dovadă. Însă Joanne nu păru deranjată.

— Sună-mă, spuse ea, apoi intră în casă.

Woody le urmări cu privirea pe cele două fete până când se făcură nevăzute, apoi se rățoi la fratele său:

— De ce nu ai sărutat-o mai mult pe Diana? rosti el supărat. Pare a fi de treabă.

— Nu-i genul meu, spuse Chuck.

— Serios? zise Woody; era mai degrabă intrigat decât enervat. Sâni mari și rotunzi, frumușică la față - ce nu-ți place la ea? Aș fi sărutat-o eu, dacă nu eram cu Joanne.

— Avem gusturi diferite.

Porniră spre apartamentul părinților lor.

— Atunci, care-i genul tău? îl întrebă Woody.

— Cred că ar trebui să-ți explic ceva înainte să mai planifici întâlniri de acest fel în patru.

— Ce anume?

Chuck se opri, silindu-l și pe Woody să facă la fel.

— Trebuie să juri că nu le vei spune niciodată tatei sau mamei.

— Jur. Woody își privi fratele la lumina galbenă a stâlpilor de iluminat și întrebă: Care-i marele tău secret?

— Nu-mi plac fetele.

— Știu că pot fi o adevărată pacoste, dar ce poți să faci?

— Nu. Vreau să spun că nu-mi place să le îmbrățișez și să le sărut.

— Poftim? Nu mai vorbi prostii!

— Suntem diferiți cu toții, Woody.

— Da, dar ar trebui să fii vreun fătălău ca să nu-ți placă.

— Așa este.

— Cum adică?

— Așa este: sunt un fătălău.

— Ce glumeț mai ești!

— Nu glumesc, Woody, vorbesc cât se poate de serios.

— Ești *homosexual*?

— Întocmai. Nu eu am ales să fiu. Când eram mici și am început să ne masturbăm, tu te gândeai la sâni săltăreți și la păsărici. Nu ți-am mai zis până acum, însă eu mă gândeam la mădulare mari și țepene.

— Chuck, dar e dezgustător!

— Nu, nu este. Pur și simplu așa sunt făcuți unii bărbați. Sunt mai mulți decât crezi tu – mai ales în marină.

— Există fătălăi în marină?

Chuck încuviință viguros.

— O grămadă.

— Dar... de unde știi?

— De obicei, ne recunoaștem între noi. Așa cum evreii se recunosc între ei. De exemplu, ospătarul de la restaurantul chinezesc.

— Era... și el?

— Nu l-ai auzit cum mă complimenta pentru jachetă?

— Ba da, dar nu i-am acordat prea mare atenție.

— Ei, vezi?

— Și se simțea atras de tine?

— Cred că da.

— De ce?

— Din același motiv pentru care i-am picat cu tronc și Diane. Ce naiba? Arăt mai bine decât tine!

— Ce ciudat!

— Hai să mergem acasă.

Își continuă drumul. Woody încă era șocat.

— Vrei să spui că există și fătălăi chinezi?

Chuck râse.

— Bineînțeles!

— Nu știu de ce, însă nu mi-am putut închipui niciodată că un chinez ar putea fi homosexual.

— Nu uita: nu sufla nicio vorbă nimănui, mai ales părinților. Dumnezeu știe ce-ar zice tata!

După o vreme, Woody îl luă pe Chuck de gât.

— Eh, ce mai contează? zise el. Măcar nu ești republican.

(III)

Greg Peshkov călători alături de Sumner Welles și de președintele Roosevelt pe crucișătorul *Augusta* în golful Placentia, aflat în largul coastelor Newfoundland. În convoi se mai aflau cuirasatul *Arkansas*, crucișătorul *Tuscaloosa* și șaptesprezece distrugătoare.

Ancorară pe două rânduri lungi, lăsând un culoar în mijloc. La ora nouă în dimineața de sâmbătă, 9 august, în lumina strălucitoare a soarelui, echipajele celor douăzeci de nave se înghesuie la balustrade în uniformele lor de gală, pentru a vedea sosirea cuirasatului britanic *Prince of Wales*, escortat de trei distrugătoare, purtându-l pe premierul Churchill.

Era cea mai impresionantă demonstrație de forță pe care o văzuse Greg în viața lui și era încântat să fie de față.

Însă era, în același timp, îngrijorat. Spera ca germanii să nu știe despre întâlnirea aceea. Dacă ar fi aflat, un singur submarin ar fi putut să-i omoare pe cei doi lideri ai civilizației occidentale – ca și pe el însuși, de altfel.

Înainte să plece din Washington, Greg se mai întâlnise o dată cu detectivul Tom Cranmer. Cranmer îi dăduse adresa unei case dintr-un cartier cu chirii ieftine, aflat în capătul gării Union. „Este chelneriță la Clubul Studentelor de lângă Ritz-Carlton, de aceea ai văzut-o în zona aceea de două ori”, îi zisese el în timp ce își îndesa onorariul în buzunar. „Presupun că nu a avut succes ca actriță – dar încă folosește numele de Jacky Jakes.”

Greg îi scrisese o scrisoare.

Dragă Jacky,

Vreau doar să știu de ce m-ai părăsit acum șase ani. Credeam că suntem fericiți împreună, însă pesemne că m-am înșelat. Chestia asta nu-mi dă pace.

Pari speriată când mă vezi, dar nu ai de ce să te temi. Nu sunt supărat pe tine, ci doar curios. Nu ți-aș face niciodată vreun rău. Tu ai fost prima mea iubire.

Putem să ne întâlnim să bem o cafea și să vorbim?

*Al tău,
Greg Peshkov*

Își notase și numărul de telefon și expediase scrisoarea exact în ziua în care plecase spre Newfoundland.

Președintele ținea morțiș să obțină o declarație comună după conferință. Șeful lui Greg, Sumner Welles, întocmise un document preliminar, dar Roosevelt refuzase să îl folosească, spunând că era mai bine să-l lase pe Churchill să vină cu prima variantă.

Greg pricepu de îndată că Roosevelt era un negociator abil. Cel care producea primul proiect era obligat practic să treacă în el și câteva dintre solicitările celeilalte părți, pe lângă propriile sale cereri. Aceste solicitări nu mai intrau apoi în discuție, în vreme ce solicitările sale rămâneau deschise negocierilor. Iar asta însemna că partea care prezenta primul proiect pornea cu un dezavantaj. Greg își jură să nu facă asta niciodată.

Sâmbătă, președintele și premierul savurară prânzul destinși, la bordul *Augustei*. Duminică meraseră la slujba oficiată pe puntea cuirasatului *Prince of Wales*, cu steagurile celor două țări învelind altarul în roșu, alb și albastru. Luni-dimineată, când legăturile de prietenie se consolidaseră deja, trecură la aspectele practice.

Churchill prezentă un plan în cinci puncte care îi încântă pe Sumner Welles și pe Gus Dewar, întrucât solicita crearea unei organizații internaționale eficiente, care să asigure securitatea tuturor statelor - altfel spus, o Ligă a Națiunilor mult consolidată. Însă constatară cu dezamăgire că Roosevelt ezita. Era de acord cu propunerea în principiu, dar se temea de izolaționiști, oameni care încă mai credeau că America nu trebuia să se implice în conflictele de pe glob. Era extrem de

sensibil la opinia publică și făcea eforturi neconținute să nu își atragă adversitatea acesteia.

Welles și Dewar nu renunțară și nici britanicii nu o făcură. Se întruniră apoi pentru a ajunge la un compromis acceptabil pentru ambii lideri. Greg luă notițe pentru Welles. Grupul produse o clauză prin care se cerea dezarmarea tuturor părților beligerante, „în vederea stabilirii unui sistem mai extins și permanent de securitate generală”.

O prezentară celor doi oameni de stat, care o acceptară.

Welles și Dewar jubilau. Greg nu înțelegea de ce.

— Mi se pare mult prea puțin, zise el. Tot acest efort - liderii a două țări atât de puternice aduși laolaltă de la mii de kilometri distanță, zeci de asistenți și consilieri, 24 de vase, trei zile de convorbiri - pentru câteva cuvinte prin care nu spunem nici măcar ce vrem.

— Ne mișcăm mai încet, dar înaintăm, rosti Gus Dewar cu un zâmbet. Așa-i în politică.

(IV)

Woody și Joanne ieșeau împreună de cinci săptămâni.

Woody ar fi vrut să iasă cu ea în fiecare seară, dar încerca să se abțină. Cu toate acestea, se văzuseră de patru ori în ultimele șapte zile. Duminică se duseseră la plajă; miercuri ieșiseră la cină; vineri văzuseră un film; iar în ziua aceea de sâmbătă, aveau să își petreacă toată ziua împreună.

Ar fi vorbit cu ea întruna, fără să se plictisească. Era amuzantă, inteligentă și avea limba ascuțită. Îi plăcea că avea opinii clare despre orice. Discutau ore în șir despre lucrurile care le plăceau și despre cele pe care le detestau.

Din Europa veneau vești proaste. Germanii învingeau în continuare Armata Roșie. Spulberaseră Armatele a 16-a și a 20-a ale rușilor la est de Smolensk, luând 300 000 de prizonieri și lăsând foarte puține forțe sovietice între ei și Moscova. Însă veștile proaste de la o asemenea depărtare nu puteau umbri bucuria lui Woody.

Probabil că Joanne nu era la fel de înnebunită după el cum era el după ea. Însă se vedea că ține la el. Se sărutau mereu la despărțire, iar ei părea să-i placă asta, deși nu manifesta acea

pasiune de care o știa capabilă. Poate că asta se întâmpla fiindcă erau nevoiți să se sărute mereu în locuri publice, la cinematograful sau în pragul vreunei uși din apropierea clădirii unde locuia ea. În sufrageria din apartamentul ei se afla tot timpul cel puțin una dintre cele două colege de cameră, iar în dormitor nu îl invitase încă.

Permisia lui Chuck se terminase cu câteva săptămâni în urmă și el se întorsese în Hawaii. Woody încă nu știa ce să creadă despre mărturisirea fratelui său. Uneori se simțea șocat, de parcă lumea se întorsese pe dos; alteori se întreba dacă asta chiar conta. Dar își respectase promisiunea de a nu spune nimănui, nici măcar lui Joanne.

Apoi, tatăl lui Woody plecă la conferință cu președintele, iar mama lui se duse în Buffalo ca să-și petreacă acolo câteva zile cu părinții ei. Așa că Woody rămăsese singur pentru două-trei zile în apartamentul din Washington, cu toate cele nouă camere ale sale. Hotărî să profite de primul prilej care se ivea pentru a o invita pe Joanne Rouzrokh acolo, sperând să-i poată fura un sărut adevărat.

După ce luară prânzul împreună, merseră la o expoziție intitulată „Arta negrilor”, atacată de către criticii conservatori care susțineau că un asemenea concept era absurd – în ciuda geniului evident al pictorului Jacob Lawrence și al sculptoriței Elizabeth Catlett.

Când plecară de la expoziție, Woody spuse:

— Vrei să bei un cocktail până ne hotărâm unde să mergem la cină?

— Nu, mulțumesc, răspunse ea pe tonul ei categoric. Aș prefera o ceașcă de ceai.

— Ceai?

Nu prea avea habar unde puteau găsi un ceai bun în Washington. Apoi îi veni o idee.

— Mama mea are ceai englezesc, zise el. Putem să trecem pe la apartament.

— Bine.

Clădirea se afla la câteva străzi distanță, pe 22nd Street NW, aproape de L Street. Răsuflară ceva mai ușor când trecură de la arșița de afară la răcoarea din holul cu aer condiționat. Un ușier îi conduse cu liftul.

Când intrară în apartament, Joanne spuse:

— Îl văd mai mereu pe tatăl tău prin Washington, dar nu am mai vorbit de ani buni cu mama ta. Aș vrea să o felicit pentru ultimul ei bestseller.

— Nu este aici momentan, zise Woody. Hai în bucătărie.

Umplu ibricul cu apă de la robinet și îl puse pe plită. Apoi o luă în brațe pe Joanne și spuse:

— În sfârșit, singuri...

— Unde sunt părinții tăi?

— Sunt plecați din oraș amândoi.

— Iar Chuck este în Hawaii.

— Da.

Ea se trase de lângă el.

— Woody, cum ai putut să-mi faci una ca asta?

— Ce anume? Îți fac ceai!

— M-ai dus de nas ca să vin aici! Credeam că părinții tăi sunt acasă.

— Dar n-am spus că sunt.

— De ce nu mi-ai zis că sunt plecați?

— Pentru că nu m-ai întrebat! exclamă el indignat, deși exista un grăunte de adevăr în vorbele ei.

Nu ar fi mințit-o, însă sperase să nu fie nevoit să-i mărturisească în avans că nu mai era nimeni în apartament.

— M-ai adus aici ca să te dai la mine! Crezi că sunt vreo flușturistică!

— Nu-i adevărat! Doar că nu avem niciodată parte de intimitate. Nu-mi doream decât un sărut, nimic mai mult.

— Nu încerca să mă duci de nas.

Acum chiar era nedreaptă. Era adevărat că el spera să se culce cu ea la un moment dat, însă în niciun caz atunci.

— Hai să plecăm, rosti el. O să bem ceai în altă parte. Hotelul Ritz-Carlton este ceva mai jos pe stradă și, cum toți britanicii stau acolo, trebuie să aibă și ceai.

— Ei, nu fi prost, nu trebuie să plecăm. Nu mă tem de tine, pot să-ți fac față. Sunt doar supărată pe tine. Nu vreau un bărbat care iese cu mine doar pentru că mă consideră o ușuratică.

— O ușuratică? zise el, ridicând tonul. La dracu'! Am așteptat șase ani ca tu să binevoiești să ieși cu mine. Iar acum nu-ți cer decât un sărut. Dacă tu ești o ușuratică, nu aș vrea să mă îndrăgostesc de o fată dificilă!

Spre uimirea lui, ea pufni în răs.

— Acum ce mai e? rosti el iritat.

— Iartă-mă, ai dreptate, zise ea. Dacă ți-ai fi dorit vreo ușuratică, ai fi renunțat la mine demult.

— Exact!

— După ce te-am sărutat atunci, la beție, am crezut că ți-ai format o părere proastă despre mine. Am presupus că te ții după mine ca să-ți faci de cap. Mi-am făcut griji în această privință chiar și în ultimele săptămâni. Te-am judecat greșit. Îmi pare rău.

El era năucit de repeziciunea cu care trecea ea de la o stare la alta, dar se gândi că această ultimă fază era totuși o îmbunătățire.

— Eram înnebunit după tine și înainte de acel sărut, spuse el. Bănuiesc că nu ai băgat de seamă.

— Nu prea te băgăm în seamă pe *tine* pe-atunci.

— Sunt destul de înalt, totuși.

— E singurul lucru atrăgător la tine, din punct de vedere fizic.

El surâse.

— N-are cum să mi se urce la cap dacă vorbesc cu tine, nu-i așa?

— Nu, câtă vreme ți-ine de mine.

Ibricul dădu în foc. El puse ceaiul într-un ceainic de porțelan și turnă apă peste el.

Joanne căzuse pe gânduri.

— Ai zis ceva mai devreme.

— Ce anume?

— Ai zis: „Nu aş vrea să mă îndrăgostesc de o fată dificilă”. Vorbeai serios?

— La ce te referi?

— La partea cu dragostea.

— A! Nu am vrut să spun asta. Apoi renunță la orice precauție și adăugă: Dar da, dacă vrei să știi adevărul, sunt îndrăgostit de tine. Cred că te iubesc de ani buni. Te ador. Vreau...

Ea îl cuprinse cu brațele de gât și îl sărută.

De această dată era un sărut adevărat, în timpul căruia îi atinse buzele cu vârful limbii și își lipi trupul de al lui. Era ca în 1935, numai că acum nu se mai simțea gustul de whisky. Asta era fata pe care o iubea, adevărata Joanne, se gândi el

entuziasmat: o femeie pătimașă. Iar acum se afla în brațele sale și îl săruta din toată inima.

Ea își strecură mâinile pe sub cămașa lui de vară și îl mângâie pe piept, înfigându-și degetele în coastele lui, atingându-i sfârcurile cu palmele și apucându-l de umeri de parcă ar fi vrut să-și scufunde mâinile cât mai adânc în carnea sa. El își dădu seama că și ea își înfrânase impulsurile până atunci și le lăsa acum libere în sfârșit, ca și cum barajul ar fi fost rupt de torentul de dorințe. Îi urmă exemplul, mângâindu-i talia și frământându-i sânii, simțind o fericită eliberare, ca un copil lăsat să plece de la școală într-o vacanță neașteptată.

Când îi strecură mâna între picioare, ea se trase înapoi. Însă ceea ce spuse îl luă prin surprindere:

— Ai anticoncepționale de vreun fel?

— Nu! Îmi pare rău...

— Nu-i nimic. De fapt, este mai bine așa. E o dovadă în plus că nu aveai de gând să mă seduci.

— Îmi doresc să fi avut.

— Nu contează. Știu o doctoriță de unde pot să iau luni. Între timp, vom improviza. Sărută-mă din nou.

În timp ce o săruta, o simți încercând să-i descheie pantalonii.

— O, zise ea o clipă mai târziu. Ce drăguț!

— Așa ziceam și eu, șopti el.

— S-ar putea să am nevoie de două mâini, totuși.

— Poftim?

— Bănuiesc că e normal așa, dat fiind faptul că ești atât de înalt.

— Nu știi la ce te referi.

— Atunci o să tac și o să te sărut.

Peste câteva minute, ea zise:

— Batistă.

Din fericire, el avea una la îndemână.

Își deschise ochii cu câteva clipe înainte de final și o văzu uitându-se la el. În expresia ei se puteau citi dorința, entuziasmul și ceva în plus, ceva ce aducea extrem de mult a iubire.

Când totul se termină, el simți o liniște preafericită. „O iubesc, se gândi el, și sunt fericit. Ce frumoasă este viața!”

— A fost minunat, zise el. Aș dori să-ți întorc serviciul.

— Da? rosti ea surprinsă. Serios?

— Da, serios.

Stăteau încă în picioare în bucătărie, rezemați de ușa frigiderului, dar niciunul dintre ei nu voia să se miște. Ea îi luă mâna și i-o strecură pe sub rochia ei de vară și pe sub lenjeria intimă. El simți pielea fierbinte, părul aspru și o despicătură umedă. Încercă să bage un deget înăuntru, dar ea îl opri: „Nu”. Apucându-i degetul, i-l îndrumă printre pliurile moi. El simți ceva ca o gâlmă mică și tare, de mărimea unui bob de mazăre, exact sub piele. Ea îi mișcă degetul într-un mic cerc. „Da, așa”, zise ea, închizându-și ochii. El îi urmări plin de adorație expresia de pe chip, în timp ce ea se lăsa în voia plăcerii. După un minut sau două ea scăpă un strigăt înfundat, pe care îl repetă de două-trei ori. Apoi îi îndepărtă mâna și se sprijini de el.

După o vreme, el spuse:

— Cred că ți s-a răcit ceaiul.

Ea râse.

— Te iubesc, Woody.

— Serios?

— Sper că nu te sperie asta.

— Nu, zise el zâmbindu-i. Mă bucură nespuse de mult.

— Știu că fetele nu ar trebui să fie atât de directe, dar nu pot pretinde că simt altceva. Și, odată ce mă hotărâsc într-o privință, așa rămâne.

— Da, zise Woody. Am remarcat asta.

(V)

Greg Peshkov locuia în apartamentul permanent pe care tatăl său îl avea la Ritz-Carlton. Lev venea și pleca, oprindu-se acolo doar câteva zile în drumurile sale repetate între Buffalo și Los Angeles. Momentan, Greg era singur – asta dacă nu o punea la socoteală pe Rita Lawrence, fiica voluptuoasă a unui congressman, care rămăsese la el peste noapte și arăta acum adorabil în halatul ei boțit din mătase roșie.

Un chelner le aduse micul dejun, ziarele și un plic.

Declarația comună dată de Roosevelt și de Churchill provocase o agitație mai mare decât se așteptase Greg. Era în continuare știrea principală, chiar și după o săptămână. Presa o numise Carta Atlanticului. Lui Greg frazele i se păruseră mult

prea precaute și angajamentele mult prea vagi, însă lumea vedea cu totul altfel lucrurile. Carta era considerată o adevărată gură de oxigen pentru libertate, democrație și comerțul mondial. Se pare că Hitler fusese furios, socotind-o o veritabilă declarație de război din partea Statelor Unite.

Multe dintre țările care nu participaseră la conferință voiau să semneze la rândul lor Carta, iar Bexforth Ross sugerase ca semnatarii să capete numele de Națiunile Unite.

Între timp, germanii înaintau tot mai mult în Uniunea Sovietică. În nord se apropiau de Leningrad. La sud, în retragerea lor, rușii aruncaseră în aer barajul de pe Nipru, cel mai mare complex hidroelectric din lume, cu care se mândreau nespun, pentru ca germanii să nu se folosească de electricitatea produsă acolo – un sacrificiu sfâșietor.

— Armata Roșie a mai încetinit puțin invazia, îi spuse Greg Ritei, citind din *Washington Post*. Dar germanii continuă să avanseze câte opt kilometri pe zi. Și susțin că au omorât trei milioane și jumătate de soldați sovietici. Oare este cu putință?

— Ai rude în Rusia?

— Da, am. Tatăl meu mi-a zis odată, când era ușor abțiguit, că a lăsat o fată gravidă acolo. Rita îl privi dezaprobator și Greg se apără: Mă tem că așa-i el. Este un om mare și oamenii mari nu trăiesc după reguli.

Ea nu scoase nicio vorbă, însă expresia ei lăsa clar să se înțeleagă că nu îi împărtășea punctul de vedere. Dar nici nu avea de gând să se certe cu el din cauza asta.

— În orice caz, am un frate vitreg rus, un bastard ca și mine, continuă Greg. Îl cheamă Vladimir, însă nu mai știu nimic altceva despre el. Se prea poate să fi murit deja. Este la vârsta potrivită pentru război. Probabil că-i unul dintre acele trei milioane și jumătate de soldați.

Întoarse pagina. După ce termină de citit ziarul, aruncă o privire asupra mesajului adus de chelner. Era de la Jacky Jakes. Consta într-un număr de telefon și câteva cuvinte: „Nu între 1 și 3”.

Greg simți brusc dorința arzătoare de a scăpa de Rita.

— La cât ar trebui să fii acasă? o întrebă el, deloc subtil.

Ea se uită la ceas.

— O, Doamne, trebuie să mă întorc, altfel o să înceapă mama să mă caute.

Le spusese părinților ei că rămâne peste noapte la o prietenă. Se îmbrăcară amândoi și plecară cu taxiuri diferite.

Greg presupuse că numărul de telefon era de la locul de muncă al lui Jacky și că aceasta era ocupată între unu și trei. Avea să o sune de dimineață.

Se întrebă de ce era atât de agitat. La urma urmei, era doar curios. Rita Lawrence arăta senzațional și era foarte atrăgătoare, dar nici cu ea și nici cu alte fete nu mai simțise ce simțise atunci pentru Jacky. Probabil că era și o consecință a vârstei, căci numai o dată avusese 15 ani.

Ajunse la vechea clădire a executivului și-și începu principala sarcină din ziua aceea – redactarea unui comunicat de presă cu sfaturi pentru americanii aflați în Africa de Nord, acolo unde britanicii, italienii și germanii erau prinși în încleștare, luptându-se de cele mai multe ori pentru fâșia de coastă lungă de trei mii de kilometri și lată de șaiszeci.

La ora 10:30 sună la numărul din mesaj.

O voce de femeie răspunde: „Clubul Studentelor”. Greg nu mai fusese acolo: bărbații puteau pătrunde doar ca invitați ai membrilor clubului.

— Pot vorbi cu Jacky Jakes? zise el.

— Da, chiar aștepta un telefon. O clipă, vă rog.

Probabil că avea nevoie de permisiune specială ca să primească telefoane la serviciu, se gândi el.

După câteva momente, auzi:

— Jacky la telefon. Cine-i acolo?

— Greg Peshkov.

— Mă gândeam eu. Cum mi-ai găsit adresa?

— Am angajat un detectiv particular. Ne putem întâlni?

— Bănuiesc că trebuie. Dar cu o condiție.

— Care?

— Trebuie să juri pe tot ce ai mai sfânt că nu-i vei spune niciodată tatălui tău despre această întâlnire. *Absolut niciodată.*

— De ce?

— Îți explic eu mai târziu.

El ridică din umeri.

— Bine.

— Juri?

— Sigur.

Ea insistă.

— Vreau să te aud.

— Jur. Acum e bine?

— Da. Poți să mă scoți la prânz.

Greg se încruntă.

— Există vreun restaurant în cartierul ăsta care să servească un alb și o negresă aflați împreună?

— Eu știu doar unul - The Electric Diner.

— L-am văzut.

Văzuse firma localului, dar nu intrase niciodată acolo: era un loc ieftin, pentru măturători și curieri.

— La ce oră? întrebă el.

— La 11:30.

— Așa devreme?

— La ce oră crezi că mănâncă o chelneriță de prânz - la unu?

El rânji:

— Văd că ai limba la fel de ascuțită.

Ea închise. Greg termină de redactat comunicatul de presă și duse foile dactilografiate în biroul șefului său. Lăsă documentul pe masă și rosti:

— Aș putea pleca mai devreme în pauza de prânz, Mike? Pe la 11:30? Mike citea pagina de editoriale din *New York Times*.

— Da, sigur, nicio problemă, zise el fără să-și ridice ochii din ziar.

Greg trecu pe lângă Casa Albă în lumina soarelui și ajunse la local pe la 11:20. Acesta era aproape gol, singurii mușterii fiind câțiva oameni aflați în pauza de dimineață. Se așeză la o masă și comandă o cafea.

Se întrebă ce avea să-i spună Jacky. Aștepta să afle soluția unei enigme ce nu-i dădea pace de șase ani.

Ea sosi la 11:35, purtând o rochie neagră și pantofi fără toc - uniforma ei de chelneriță, mai puțin șorțul, probabil. Negrul îi stătea foarte bine și el își aminti plăcerea pe care o simțea când o privea, admirându-i buzele arcuite și ochii mari și cafenii. Se așeză în fața lui și comandă o salată și o Coca-Cola. Greg mai ceru niște cafea: era prea încordat ca să poată mânca.

Fața ei nu mai era la fel de bucălată pe cât și-o amintea el. Pe atunci avea 16 ani, deci acum avea 22. Fuseseră niște copii care se jucaseră de-a oamenii mari; însă acum, chiar erau adulți. Pe chipul ei se citea o poveste ce nufusesese acolo cu șase ani în urmă: dezamăgire, suferință și greutate.

— Lucrez în tura de zi, îi spuse ea. Vin la nouă, așez mesele, fac curățenie în sală. Aștept la prânz, debarasez mesele, plec la cinci.

— Majoritatea chelnerițelor lucrează seara.

— Îmi place să am serile și week-end-urile libere.

— Tot petrecăreață ai rămas!

— Nu, de cele mai multe ori stau acasă și ascult emisiunile de la radio.

— Bănuiesc că ai o grămadă de iubiți.

— Da, câți îmi doresc.

El avu nevoie de câteva clipe ca să realizeze că asta putea însemna orice.

Sosi și prânzul ei. Ea își bău Coca-Cola și începu să ciugulească din salată. Greg o întrebă:

— De ce ai fugit de mine în 1935?

Ea oftă.

— N-aș vrea să-ți spun, pentru că nu o să-ți placă.

— Trebuie să știi.

— Am primit o vizită de la tatăl tău.

Greg dădu din cap.

— Mda, m-am gândit eu că a avut ceva de-a face cu asta.

— Avea cu el un bătaș - Joe nu-știu-cum.

— Joe Brekhunov. E un tâlhar, zise Greg, simțind cum se înfurie. Ți-a făcut vreun rău?

— N-a fost nevoie, Greg. M-am speriat de moarte numai cât l-am văzut. Eram gata să fac orice mi-ar fi cerut tatăl tău.

Greg își înăbuși furia.

— Ce voia?

— Mi-a zis că trebuie să plec imediat. Îți puteam lăsa un bilet, dar urma să îl citească și el. Trebuia să mă întorc aici, la Washington. Am suferit atât de mult fiindcă a trebuit să te părăsesc...

Greg își aminti de propria suferință. „Și eu”, se gândi el. Fu tentat să se întindă peste masă și să o ia de mână, dar nu era prea sigur că ea și-ar dori asta. Ea continuă:

— Mi-a spus că îmi va da o locație săptămânală ca să stau departe de tine. Încă mă plătește. Sunt doar câțiva dolari, dar îmi ajung pentru chirie. l-am promis - dar mi-am făcut suficient curaj cât să îi pun o condiție.

— Care anume?

— Să nu se dea niciodată la mine. Dacă făcea asta, ți-aș fi mărturisit tot.

— Și a acceptat?

— Da.

— Foarte puțini oameni mai scapă după ce-l amenință. Ea împinse farfuria din fața sa.

— Apoi, mi-a zis că Joe o să mă taie pe față dacă îmi încalc cuvântul. Iar Joe mi-a arătat briciul său.

Acum se lămurea totul.

— De aceea mai ești încă atât de speriată.

Pielea ei cafenie își mai pierduse din culoare din cauza fricii.

— Cred și eu.

Vocea lui Greg se transformă într-o șoaptă când spuse:

— Jacky, îmi pare rău.

Ea se forță să zâmbească.

— Ești sigur că nu avea dreptate? Aveai 15 ani pe-atunci. Nu-i cea mai potrivită vârstă pentru însurătoare.

— Dacă mi-ar fi zis mie asta, ar fi fost altceva. Dar el hotărăște ce trebuie să se întâmple și acționează ca și cum nimeni nu ar mai avea dreptul la o altă opinie.

— Totuși, am petrecut momente frumoase.

— Cu siguranță.

— Am fost cadoul tău.

El pufni în râs.

— Cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată.

— Cu ce te mai ocupi acum?

— Lucrez la biroul de presă al Departamentului de Stat pe timpul verii. Ea se strâmbă.

— Sună plictisitor.

— Nu, dimpotrivă! Este palpitant să-i urmărești pe oamenii cu putere luând decizii monumentale de la birourile lor. Ei conduc lumea!

Ea părea sceptică, dar zise:

— Mă rog, probabil că-i mai bine decât să fii chelneriță.

El începu să realizeze cât de mult se îndepărtaseră unul de celălalt.

— În septembrie mă întorc la Harvard pentru ultimul an.

— Pun pariu că ești o mană cerească pentru colegele tale.

— Nu prea sunt fete; sunt mai mult bărbați.

— Dar te descurci tu, nu?

— Da, de ce să mint?

Se întrebă dacă Emily Hardcastle se ținuse de promisiune și obținuse anticoncepționalul de care-i spusese.

— Te vei căsători cu una dintre ele, veți avea copii frumoși și o casă pe malul lacului.

— Aș vrea să îmi fac un nume în politică, să ajung secretar de stat sau senator, ca tatăl lui Woody Dewar.

Ea își întoarse privirea. Greg se gândi la acea casă de pe malul lacului. Probabil că era visul ei. Îi părea rău pentru ea.

— O să reușești, îi zise ea. Sunt convinsă. Ai stofă pentru așa ceva. Chiar și la 15 ani se vedea asta. Ești ca tatăl tău.

— Poftim? Fii serioasă!

Ea ridică din umeri.

— Gândește-te un pic, Greg. Știi că nu vreau să te văd, dar ai pus un detectiv particular pe urmele mele. „El hotărăște ce trebuie să se întâmple și acționează ca și cum nimeni nu ar mai avea dreptul la o altă opinie.” Acum un minut ai spus asta despre el.

Greg era descumpănit.

— Sper că nu-i semăn leit.

Ea îl măsură cu privirea.

— Juriul încă deliberează.

Chelnerița îi luă farfuria și întrebă:

— Doriți ceva la desert? Plăcinta de piersici este foarte bună.

Cum niciunul dintre ei nu voia desert, chelnerița îi dădu nota lui Greg. Jacky spuse:

— Sper că ți-am satisfăcut curiozitatea.

— Da, îți mulțumesc.

— Data viitoare când mă vezi pe stradă, treci mai departe.

— Dacă asta vrei...

Ea se ridică.

— Hai să plecăm pe rând. Aș fi mai liniștită așa.

— Cum zici tu.

— Mult noroc, Greg.

— Mult noroc și ție.

— Lasă-i bacșiș chelneriței, rosti ea, apoi plecă.

• Capitolul 10

1941 (III)

(I)

Prima ninsoare căzu și se topi încă din octombrie, așa încât străzile Moscovei erau reci și ude. Volodea tocmai își căuta în dulap cizmele tradiționale de fetru *valenki*, care încălzeau picioarele moscoviților iarna, când descoperi uluit șase lăzi de votcă.

Părinții lui nu erau băutori înrăiți. Rareori beau mai mult de un pahărel. Din când în când, tatăl său se mai ducea la una dintre cinele lungi și stropite din belșug cu băutură la care Stalin își strângea vechii tovarăși și se întorcea împleticindu-se spre dimineață, beat pulbere. Însă, în casa lor, o sticlă de votcă ținea mai mult de o lună.

Volodea se duse în bucătărie. Părinții lui serveau micul dejun – o conservă de sardine cu pâine neagră și ceai.

— Tată, zise el, de ce avem provizii de votcă pentru șase ani în dulap?

Tatăl său îl privi surprins.

Cei doi bărbați își întoarseră privirile spre Katerina, care se înroși. Ea porni apoi aparatul de radio și dădu volumul încet, cât să se audă un murmur înfundat. Bănuia oare că aveau microfoane în apartament? se întrebă Volodea.

Vorbi cu glas scăzut, dar mânios:

— Ce-o să folosiți pe post de bani când vor ajunge aici germanii? Nu vom mai face parte din nomenclatură. Vom muri de foame dacă nu vom putea cumpăra mâncare de pe piața neagră. Sunt prea bătrână ca să-mi vând trupul. Votca va valora mai mult decât aurul.

Volodea era șocat să o audă pe mama lui vorbind astfel.

— Germanii nu vor ajunge aici, replică tatăl lui.

Volodea nu era atât de sigur. Germanii își reluseră înaintarea, strângând Moscova într-un clește. Ajunseseră la Kalinin în nord și la Kaluga în sud, ambele orașe aflându-se cam la 150 de kilometri de capitală. Pierderile sovieticilor erau colosale. Cu o

lună în urmă, 800 000 de soldați ai Armatei Roșii ținuseră linia frontului, dar efectivul acestora se redusese la numai 90 000, conform estimărilor care-i surveniseră lui Volodea. I se adresă tatălui său:

— Și cine naiba crezi că o să-i oprească?

— Liniile lor de aprovizionare sunt întinse la maximum. Nu sunt pregătiți pentru vremea noastră de iarnă. Vom porni contraatacul când vor fi slăbiți.

— Atunci, de ce a început evacuarea guvernului din Moscova?

Birocrații urmau să fie transportați la peste trei mii de kilometri în est, în orașul Kuibyshev. Cetățenii capitalei observaseră descumpăniți cum funcționarii guvernamentali scoteau cutii de documente din birouri și le încărcau în camioane.

— Este doar o măsură de precauție, răspunse Grigori. Stalin e încă aici.

— Ar fi o soluție, insistă Volodea. Avem sute de mii de soldați în Siberia. Avem nevoie de ei aici, ca întăriri.

Grigori clătină din cap.

— Nu putem lăsa estul neprotejat. Japonia rămâne o amenințare.

— Japonia nu ne va ataca - și știm asta!

Volodea îi aruncă o privire mamei sale. Știa că nu ar fi trebuit să vorbească despre informații secrete în fața ei, dar nu se mai putea opri acum.

— Sursa din Tokyo care ne-a avertizat - în mod corect - cu privire la invazia germană ne-a dezvăluit recent că japonezii nu ne vor ataca. Doar nu aveți de gând să repetați greșeala de a nu-l crede?!

— Evaluarea informațiilor oferite de spioni nu este niciodată o treabă ușoară.

— Dar nu avem de ales! rosti Volodea mânios. Avem douăsprezece armate în rezervă - un milion de oameni. Dacă le aducem aici, Moscova ar putea rezista. Dacă nu, suntem terminați.

Grigori zise neliniștit:

— Nu mai vorbi așa. Nici măcar când suntem doar noi.

— De ce nu? Oricum voi muri în curând, probabil.

Mama lui izbucni în plâns. Tatăl său spuse:

— Uite ce-ai făcut!

Volodea ieși din cameră. În timp ce se încălța, se întrebă de ce se burzulisese la tatăl său și de ce-și făcuse mama să plângă. Își dădu seama că asta venea din noua lui convingere, cum că Germania avea să învingă Uniunea Sovietică. Rezerva de votcă pe care mama lui o pregătise pe post de monedă în cazul ocupației naziste îl silise să se confrunte cu realitatea. „Vom pierde, își zise el în sinea sa. Sfârșitul revoluției rusești se apropie vertiginos.”

Își puse paltonul și pălăria. Apoi, se întoarse în bucătărie. Își sărută mama și își îmbrățișă tatăl.

— Ce-a fost asta? îl întrebă tatăl său. Doar te duci la serviciu, nimic mai mult.

— În caz că nu ne mai vedem, rosti Volodea, după care ieși.

Când trecu podul spre centrul orașului, descoperi că mijloacele de transport în comun nu mai circulau. Metroul era închis, iar autobuzele și tramvaiele nu se vedeau nicăieri.

Nu putea fi decât un semn rău.

Buletinul de dimineață de la SovInformBuro, transmis la radio și prin difuzoarele negre amplasate la colțurile străzilor, fusese neobișnuit de onest: „În timpul nopții de 14 spre 15 octombrie, situația de pe Frontul de Vest s-a înrăutățit”, se specifica. „Numeroase tancuri germane au străpuns defensiva noastră.” Toată lumea știa că SovInformBuro mințea mereu, așa că se putea presupune că lucrurile stăteau chiar și mai rău în realitate.

Centrul orașului era plin de refugiați. Aceștia se revărsau dinspre vest, cu toată agoniseala lor în cotigi, mânănd de la spate vaci costelive, porci mizerabili și oi ude, îndreptându-se către regiunea rurală din estul Moscovei, în încercarea disperată de a fugi cât mai departe din calea înaintării germane.

Volodea încercă să facă autostopul. În Moscova acelor zile, nu mai existau foarte multe mașini civile. Combustibilul era economisit pentru nesfârșitele convoaie militare de pe șoseaua de centură. Fu luat de șoferul unui jeep GAZ-64 nou.

Din vehiculul deschis văzu mai bine ravagiile făcute de bombe. Diplomații reveniți din Anglia spuneau că nici nu se compara cu bombardarea Londrei, dar moscoviților li se părea destul de rău și-așa. Volodea trecu pe lângă câteva clădiri avariate și pe lângă zeci de case din lemn arse.

Grigori, responsabil cu apărarea împotriva raidurilor aeriene, urcase baterii antiaeriene pe acoperișurile celor mai înalte clădiri și lansase baloane de baraj sub plafonul de nori. Cea mai bizară decizie pe care o luase fusese să ordone vopsirea cupolelor aurii ale bisericilor în culori de camuflaj, verde și maroniu. Îi mărturisise lui Volodea că nu credea ca măsura să aibă vreun impact asupra acurateții bombardamentului, însă măcar le oferea cetățenilor sentimentul că erau protejați.

Dacă germanii câștigau și naziștii puneau stăpânire pe Moscova, atunci nepoții lui Volodea, gemenii surorii sale, Anya, nu aveau să crească în spiritul patriotic al comunismului, ci ca niște sclavi naziști, salutându-l pe Hitler. Rusia avea să ajungă în situația Franței, o țară înrobită, condusă poate parțial de un guvern pro-fascist obedient, care avea să-i strângă pe evrei și să-i trimită în lagărele de concentrare. Îl durea sufletul numai când se gândea la asta. Volodea își dorea un viitor în care Uniunea Sovietică să se poată elibera de sub ocârmuirea nefastă a lui Stalin și în care să scape de brutalitatea poliției secrete, pentru a putea începe clădirea adevăratului comunism.

Când Volodea ajunsese la sediul de pe aerodromul Khodynka, aerul de acolo era plin de fulgi mari, dar nu de zăpadă, ci de cenușă. Serviciul de Informații al Armatei Roșii își ardea documentele pentru ca acestea să nu cadă în mâinile inamicului.

La scurt timp după sosirea sa, colonelul Lemitov intră în birou.

— Ai trimis o notă la Londra cu privire la un fizician german pe nume Wilhelm Frunze. A fost o mișcare foarte inteligentă. S-a dovedit a fi o pistă excelentă. *Bravo!*

„Ce mai contează?” se gândi Volodea. Panzerele se aflau la numai câteva sute de kilometri depărtare. Era prea târziu să fie ajutați de spioni. Însă se strădui să-și păstreze concentrarea.

— Frunze, da. Am fost coleg de școală cu el la Berlin.

— Filiala din Londra l-a contactat și el a fost dispus să discute cu ei. S-au întâlnit într-o locație sigură.

Lemitov se juca cu ceasul de la mână în timp ce-i spunea toate acestea. Nu prea îi stătea în fire să facă asta. Se vedea clar că era încordat. Toată lumea era încordată.

Volodea nu zise nimic. Era evident că obținuseră informații din acea întâlnire, altminteri Lemitov nu ar fi adus-o în discuție.

— Filiala din Londra susține că Frunze a fost inițial reticent, bănuind că omul nostru ar putea fi agent al serviciului secret britanic, rosti Lemitov surâzător. Ba, mai mult, după prima întâlnire, el s-a dus în Kensington Palace Gardens și a bătut la ușa ambasadei noastre, cerând confirmare cu privire la omul nostru!

Volodea zâmbi.

— Un amator.

— Exact, zise Lemitov. Un informator plantat ca momeală nu ar comite o asemenea stângăcie.

Uniunea Sovietică nu era încă terminată; așa că Volodea trebuia să se poarte ca și cum trășenia cu Willi Frunze ar fi contat cu adevărat.

— Ce ne-a oferit, domnule colonel?

— Ne-a dezvăluit că el și colegii săi colaborează cu americanii pentru a construi o superbombă.

Volodea tresări, amintindu-și spusele Zoyei Vorotsyntsev. Se confirmau cele mai negre bănuieli ale fetei.

Lemitov continuă:

— Există însă o problemă cu informația.

— Ce problemă?

— Am tradus-o, dar tot nu pricepem o boabă.

Lemitov îi dădu lui Volodea un teanc de foi dactilografiate. Acesta citi cu voce tare un titlu:

— Separarea izotopilor prin difuzie gazoasă.

— Înțelegi acum la ce mă refer.

— Eu am făcut limbi străine la facultate, nu fizică.

— Da, dar ai pomenit la un moment dat ceva despre o fiziciană pe care o cunoști. Lemitov zâmbi și adăugă: O blondă superbă care nu a vrut să meargă la film cu tine, dacă-mi amintesc eu bine.

Volodea se înroși. Îi zisese lui Kamen de Zoya, iar Kamen probabil că răspândise bârfa. Când aveai șef un spion, problema cea mai mare era că nu-i puteai ascunde nimic.

— Este o prietenă de familie. Ea e cea care mi-a spus despre existența unui proces exploziv numit fisiune. Vreți să o interoghez?

— Da, dar neoficial și informal. Nu vreau să facem mare tam-tam pe subiectul ăsta până nu înțeleg mai bine despre ce-i vorba. Frunze ar putea fi vreun trăsnit și am putea să ne facem

de răs din cauza asta. Află ce-i în rapoarte și dacă spusele lui Frunze au sens - științific vorbind. Dacă vorbește serios, asta înseamnă că britanicii și americanii chiar pot construi o superbombă? Dar germanii?

— Nu am mai văzut-o pe Zoya de două-trei luni.

Lemitov ridică din umeri. Nu conta cât de bine o știa Volodea pe Zoya. În Uniunea Sovietică, nu era la latitudinea oamenilor să răspundă la întrebările autorităților.

— O să dau de ea cumva.

Lemitov încuviință.

— Ocupă-te azi, zise el, apoi ieși.

Volodea se încruntă, căzând pe gânduri. Zoya era sigură că americanii construiau o superbombă și fusese destul de convingătoare încât să îl determine pe Grigori să-i pomenească asta lui Stalin - însă Stalin desconsiderase complet ideea. Acum, un spion din Anglia susținea spusele Zoyei. Se pare că ea avusese dreptate, iar Stalin se înșelase - din nou.

Conducătorii Uniunii Sovietice manifestau o tendință periculoasă: negarea veștilor proaste. Săptămâna trecută, de exemplu, o misiune de recunoaștere aeriană depistase vehicule blindate germane la nicio sută de kilometri de Moscova. Cei din statul-major refuzaseră să creadă informația până ce aceasta nu era confirmată din două surse. Apoi, ordonaseră ca ofițerul de aviație care o raportase să fie arestat și torturat de NKVD pentru „provocare”.

Era greu să te gândești pe termen lung cu germanii atât de aproape, dar posibilitatea existenței unei bombe ce-ar fi putut năruia Moscova trebuia să fie luată în considerare, chiar și în acele clipe de maxim pericol. Dacă sovieticii îi învingeau pe germani, ar fi putut fi atacați după aceea de Marea Britanie și de America: ceva asemănător se petrecuse la sfârșitul războiului din 1914-1918. Oare URSS-ul avea să rămână neputincios în fața unei superbombe aparținând capitaliștilor imperialiști?

Volodea îi ordonă aghiotantului său, locotenentul Belov, să afle unde era Zoya.

În timp ce aștepta să primească adresa, Volodea studie rapoartele lui Frunze, atât în engleza din original, cât și în traducere, memorând ceea ce păreau să fie frazele-cheie, întrucât nu putea scoate documentele din clădire. După o oră pricepu suficient de mult cât să poată pune întrebările necesare.

Belov nu o găsi pe Zoya nici la universitate, nici în blocul din apropiere unde locuiau oamenii de știință. Totuși, administratorul clădirii îi zise că toți locatarii mai tineri fuseseră chemați să dea o mână de ajutor la construirea unor noi baricade defensive în interiorul orașului și îi dezvălui locul unde lucra Zoya.

Volodea își puse paltonul și plecă.

Se simțea înfrigorat, dar nu știa care era motivul - Zoya sau superbomba. Poate că era câte puțin din ambele.

Izbuti să facă rost de un ZIS militar cu șofer.

Trecând pe lângă gara Kazan - pentru trenurile care circulau spre est -, văzu ceea ce părea a fi o răzmeriță în toată regula. Aparent, oamenii nici măcar nu puteau intra în gară, cu atât mai puțin să urce la bordul trenurilor. Oameni cu stare se străduiau să ajungă la ușile de la intrare, cu copiii, animale de companie, valize și geamantane. Volodea observă șocat cum unii dintre ei se îmbrânceau și se loveau fără nicio jenă. Câțiva polițiști urmăreau neputincioși scena: ar fi fost nevoie de o întreagă armată ca să se poată restabili ordinea.

Șoferii militari erau de obicei tăcuți, însă cel pe care îl luase Volodea comentă:

— Lași nenorociți! Fug și ne lasă pe noi să ne luptăm cu naziștii. Uită-te la ei, în hainele lor blestemate de blană!

Volodea era surprins. Era periculos să-i critici pe cei din nomenclatură. Asemenea remarci puteau duce la denunțarea celui care le făcea, care putea ajunge în beciurile sediului NKVD din piața Lubyanka pentru o săptămână sau două. Iar de acolo putea ieși schilodit pe viață.

Volodea avu senzația neliniștitoare că sistemul ierarhic rigid care susținea comunismul sovietic începea să se șubrezească și să se dezintegreze.

Găsiră baricada exact acolo unde le indicase administratorul clădirii. Volodea coborî din mașină, îi spuse șoferului să aștepte și privi scena din fața sa.

O șosea principală era presărată cu „arici” antitanc. Un „arici” consta din trei bucăți de șină de cale ferată, lungi de câte un metru, sudate la mijloc, formând un asterisc ce se sprijinea pe trei picioare și ridica trei brațe în aer. Se pare că aceste obstacole făceau prăpăd printre șenilele tancurilor.

În spatele câmpului de „arici” se săpa un șanț antitanc cu târnăcoape și lopeți, iar dincolo de acesta se înălța un zid din saci de nisip, cu găuri prin care puteau trage apărătorii. O cărare îngustă, în zigzag, fusese lăsată între obstacole pentru a le permite moscoviților să folosească drumul înainte de sosirea germanilor.

La săpat și la construit munceau aproape numai femei.

Volodea o găsi pe Zoya lângă un munte de nisip, umplând sacii cu lopata. O urmări de la depărtare preț de câteva clipe. Purta o haină murdară, mănuși de lână și ghete de fetru. Părul ei blond era dat pe spate și îndesat sub o basma decolorată, prinsă sub bărbie. Deși era murdară de noroi pe față, era la fel de seducătoare ca întotdeauna. Dădea la lopată într-un ritm constant și eficient. Apoi se auzi fluierul supraveghetorului și oamenii se opriră din lucru.

Zoya se așeză pe o movilă de saci cu nisip și-și scoase din buzunar un pachetel înfășurat în ziar. Volodea se duse lângă ea și zise:

— Ai fi putut să obții o scutire de la această sarcină.

— Este orașul meu, replică ea. De ce să nu-mi aduc contribuția la apărarea lui?

— Deci nu ai de gând să te refugiezi în est.

— Nu fug eu din calea blestemaților de naziști.

Vehemența ei îl surprinse.

— Sunt o grămadă de oameni care-o fac.

— Știu. Am crezut că ai plecat de mult.

— Ai o părere foarte proastă despre mine. Crezi că fac parte dintr-o elită egoistă.

Ea ridică din umeri.

— Cei care se pot salva nu prea ezită să o facă, în general.

— Ei bine, te înșeli. Familia mea a rămas în Moscova.

— Poate că te-am judecat greșit. Vrei o clătită?

Deschise pachetelul, lăsând să se vadă patru turtițe albicioase, învelite în foi de varză.

— Încearcă și tu una.

El acceptă și luă o înghițitură. Nu erau foarte gustoase.

— Ce-i asta?

— Coji de cartofi. Poți obține o găleată gratis la ușa din spate a oricărei cantine de-a partidului sau la popotele ofițerilor. Le dai

prin mașina de tocat, le fierbi până se înmoaie, le amesteci cu niște făină și lapte, pui și sare dacă ai și le prăjești în untură.

— Nu am știut că o duci atât de rău, rosti el rușinat. Ești oricând binevenită la noi la masă, să știi.

— Mulțumesc. Ce te-aduce aici?

— Am o întrebare. Ce înseamnă separarea izotopilor prin difuzie gazoasă?

Ea se holbă la el.

— O, Dumnezeule! Ce s-a întâmplat?

— Nu s-a întâmplat nimic. Pur și simplu încerc să verific o informație dubioasă.

— Am început să construim o bombă cu fisiune?

Reacția ei lăsa clar de înțeles că informațiile primite de la Frunze erau probabil de bună calitate. Ea prinsese imediat semnificația spuselor sale.

— Te rog să răspunzi la întrebare, rosti Volodea pe un ton sever. Știu că suntem prieteni, dar acum sunt aici în calitate oficială.

— Bine. Știi ce este un izotop?

— Nu.

— Unele elemente există în forme ușor diferite. Atomii de carbon, de exemplu, au întotdeauna șase protoni, dar unii au șase neutroni, în vreme ce alții au șapte sau opt. Aceste tipuri diferite sunt izotopii, numiți carbon-12, carbon-13 și carbon-14.

— Destul de simplu până acum, chiar și pentru un student la limbi străine, rosti Volodea. Și de ce sunt atât de importanți?

— Uraniul are doi izotopi, U-235 și U-238. În starea sa naturală, uraniul îi conține pe amândoi. Însă numai U-235 este exploziv.

— Deci trebuie să-i separăm.

— Difuzia gazoasă ar fi una dintre variante, teoretic. Când un gaz este difuzat printr-o membrană, moleculele mai ușoare trec mai repede dincolo, deci gazul rezultat este mai bogat în izotopii mai mici. Bineînțeles, n-am văzut procesul cu ochii mei.

Raportul lui Frunze susținea că britanicii construiau o centrală de difuzie gazoasă în Țara Galilor, în vestul Regatului Unit. Americanii construiau și ei una.

— O asemenea centrală ar putea avea și un alt scop?

— Eu nu știu să existe alt motiv pentru separarea izotopilor, răspunse ea, clătinând din cap. Gândește-te și tu: cine acordă

prioritate unui astfel de proces pe timp de război fie a luat-o razna, fie construiește o armă.

Volodea văzu o mașină apropiindu-se de baricadă și pregătindu-se să străbată pasajul în zigzag. Era un KIM-10, o mașină mică cu doar două portiere, concepută pentru familiile înstărite. Viteza sa maximă era de 100 de kilometri pe oră, însă mașina de față era atât de încărcată cu bagaje, încât probabil că nu ar fi ajuns nici la 60.

La volan se afla un bărbat de vreo șaiszeci de ani, cu pălărie și cu o haină de stofă în stil occidental. În dreapta lui stătea o tânără cu o cușmă împlănită pe cap. Bancheta din spate a mașinii era plină de cutii de carton. Pe capotă era prins un pian.

Era vorba clar de un membru de vază al nomenclaturii, care încerca să plece din oraș împreună cu soția (sau amanta) și cu cât mai multe dintre bunurile sale de preț; genul de persoană pe care Zoya o asociase și cu Volodea, acesta fiind probabil și motivul pentru care refuzase să iasă cu el. Se întrebă dacă ea și-ar putea reconsidera părerea despre el.

Una dintre voluntarele de lângă baricadă împinse un „arici” în fața mașinii, iar Volodea își dădu seama că avea să iasă scandal.

Autoturismul încetini și se opri cu bara din față în obstacol. Era posibil ca șoferul să creadă că îl putea împinge din calea sa. Câteva femei se strânsesă să-l privească. Obstacolul era astfel conceput încât să reziste la încercările de a-l da la o parte. Picioarele i se înfingeau în pământ, blocându-se acolo. Se auzi un zgomot de metal îndoit când bara din față a mașinii se strâmbă. Șoferul băgă vehiculul în marșarier.

Apoi își scoase capul pe geam și răcni:

— Mută chestia aia de-acolo imediat!

Părea a fi un om obișnuit să fie ascultat.

Voluntara, o femeie scundă și îndesată de vârstă mijlocie, purtând o bască bărbătească pe cap, își puse mâinile în sân și strigă:

— N-ai decât să o muți singur, dezertorul!

Roșu la față de mânie, șoferul coborî și Volodea îl recunoscu cu surprindere pe colonelul Bobrov, pe care îl știa din Spania. Bobrov era renumit pentru faptul că-și împușca propriii oameni în ceafă dacă se retrăgeau de pe câmpul de luptă. „Fără milă pentru lași” era deviza lui. La Belchite, Volodea îl văzuse cu ochii săi omorând trei voluntari din Brigada Internațională pentru că

se retrăseseră când rămăseseră fără muniție. Bobrov era acum îmbrăcat în civil. Volodea se întrebă dacă avea să o împuște pe femeia care îi blocase calea.

Bobrov se duse în fața mașinii și apucă „ariciul”. Acesta era mai greu decât se așteptase, dar reuși să îl împingă într-o parte cu ceva efort.

În timp ce se întorcea la volan, femeia cu bască puse „ariciul” la loc în fața mașinii. Tot mai multe voluntare se adunară imediat în jur ca să urmărească disputa, hlizindu-se și glumind.

Bobrov se duse la femeie și scoase din buzunar o legitimație.

— Sunt generalul Bobrov! se răsti el.

Probabil că fusese promovată după întoarcerea din Spania.

— Lasă-mă să trec!

— Zici că ești soldat? se stropși femeia. Atunci, de ce nu lupti?

Bobrov se înroși. Știa că disprețul ei era justificat. Volodea se întrebă dacă bătrânul oștean brutal fusese convins să fugă de tânăra lui soție.

— Eu zic că ești un trădător, continuă voluntara cu bască. Încerci să fugi cu pianul tău și cu femeiușcă ta, zise ea și-i dădu pălăria jos de pe cap.

Volodea era consternat. Nu mai văzuse o asemenea sfidare a autorității în Uniunea Sovietică. Pe vremea când se afla la Berlin, înainte să vină naștii la putere, fusese foarte surprins să vadă germani de rând certându-se fără teamă cu poliștii; însă aici nu se întâmpla așa ceva.

Mulțimea de femei izbucni în urale. Bobrov avea părul alb, încă tuns scurt. Se uită la pălăria lui ce se rostogolea pe drumul ud. Dădu să se ia după ea, apoi se răzgândi.

Volodea nu era deloc tentat să intervină. Nu avea ce face împotriva gloatei și oricum nu îl simpatiza deloc pe Bobrov. I se părea corect să fie tratat cu aceeași brutalitate pe care le-o arătase și el altora.

O altă voluntară, o femeie mai în vârstă înfășurată într-o pătură murdară, deschise portbagajul mașinii.

— Ia uitați-vă aici! zise ea.

Portbagajul era plin cu geamantane de piele. Scoase o valiză și o deschise. Capacul se ridică și lucrurile dinăuntru căzură pe-afară: lenjerie intimă dantelată, jupoane și cămăși de noapte din olandă, dresuri și camizole de mătase, toate făcute în Vest, evident, mult mai elegante decât ar fi văzut vreodată o rusoaică

obișnuită, care nu și-ar fi permis în veci să cumpere așa ceva. Hainele transparente căzură în zloata de pe stradă și rămaseră acolo ca niște petale pe o grămadă de bălegar.

Câteva femei începură să le adune. Altele înșfăcăară și ele valize. Bobrov fugi în spatele mașinii și începu să le îmbrâncească pe femei. Lucrurile luau o turnură foarte urâtă, se gândi Volodea. Bobrov probabil că avea o armă la el și în curând avea să o scoată. Însă femeia înfășurată în pătură ridică o cazma și îl pocni cu ea în cap pe Bobrov. O femeie care putea săpa tranșee cu cazmaua nu era în niciun caz o nevolnică, așa că lovitura răsună înfiorător de tare. Generalul se prăbuși la pământ, iar femeia îl lovi cu piciorul.

Tânăra amantă coborî din mașină. Femeia cu bască strigă; „Vii să ne-ajuti la săpat?“, iar celelalte izbucniră în râs.

Iubita generalului, care părea să aibă vreo treizeci de ani, își lăsă capul în pământ și porni în direcția din care venise mașina. Voluntara cu bască o îmbrânci, dar ea țâșni printre obstacole și o luă la fugă. Voluntara o urmări. Amanta era încălțată cu pantofi din piele întoarsă, cu toc înalt, așa că alunecă într-o băltoacă și se prăbuși. Cușma îmblănită îi căzu de pe cap. Se strădui să se ridice în picioare și o luă din nou la fugă. Voluntara se duse după cușmă, lăsând-o pe femeie să scape.

Acum, toate valizele erau deschise în jurul mașinii abandonate. Muncitoarele scoaseră cutiile de pe bancheta din spate și le răsturnară, golindu-le conținutul pe drum. Tacâmurile se împrăștiară, iar vesela de porțelan se sparse laolaltă cu sticlăria. Cearșafuri brodate și prosoape albe fură târâte prin zloată. Vreo zece perechi de pantofi eleganți se împrăștiară pe asfalt.

Bobrov se săltă în genunchi și încercă să se ridice în picioare. Femeia învelită în pătură îl lovi din nou cu cazmaua. Bobrov se prăbuși la pământ. Ea îi descheie haina elegantă de stofă și încercă să i-o dea jos. Bobrov se zbătu, chinându-se să o împiedice. Femeia se înfurie și îl lovi pe Bobrov până când acesta rămase nemișcat, cu capul său cu păr alb, tuns scurt, plin de sânge. Ea își aruncă apoi pătura jerpelită, îmbrăcându-se cu haina lui Bobrov.

Volodea se duse lângă trupul nemișcat al lui Bobrov. Acesta avea ochii deschiși, dar sticloși. Volodea îngenunche și îi verifică respirația, bătăile inimii și pulsul. Nimic. Omul era mort.

— Fără milă pentru lași, rosti Volodea, închizându-i totuși ochii lui Bobrov.

Câteva femei dezlegară pianul. Instrumentul alunecă de pe capota mașinii și se izbi de pământ cu un zdrăngănit strident. Apoi, începură să îl lovească voioase cu târnăcoapele și lopețile. Altele se certau pe obiectele de preț împrăștiate pretutindeni, înhățând tacâmurile, mototolind cearșafurile și rupând lenjeria fragilă în timp ce se luptau pentru ea. Apoi începură să se ia la bătaie. Un ceainic de porțelan zbură prin aer la câțiva centimetri de capul Zoyei.

Volodea se întoarse repede lângă ea.

— Pare să se transforme totul într-o răzmeriță în toată regula, îi spuse el. Am o mașină militară cu șofer. Te scot eu de-aici.

Ea ezită doar o secundă.

— Mulțumesc, îi zise, apoi fugiră la mașină, urcară în ea și șoferul demară.

(II)

Încrederea lui Erik von Ulrich în Führer fu răsplătită odată cu invadarea Uniunii Sovietice. În timp ce armatele germane goneau pe întinderea vastă a Rusiei, măturând din cale Armata Roșie ca pe pleavă, Erik se gândea cu admirație la geniul strategic al conducătorului căruia îi jurase credință.

Asta nu însemna însă că totul mergea floare la ureche. Ploile din octombrie transformaseră zona rurală într-o adevărată mocirlă: oamenii de acolo numeau această lună *rasputitsa*, vremea fără drumuri. Ambulanța lui Erik se împotmolise într-un smârc. Un val de noroi se înălțase în fața autovehiculului, încetinindu-l, până când el și Hermann fuseseră nevoiți să coboare și să înlăture mizeria cu lopețile pentru a putea înainta. La fel pățise și restul armatei germane, iar sprintul spre Moscova se preschimbase într-un mers poticnit, în plus, drumurile mocirloase împiedicau camioanele de aprovizionare să țină pasul. Armata avea tot mai puțină muniție, combustibil și mâncare, iar unitatea lui Erik aproape că își epuizase rezervele de medicamente și de alte accesorii medicale.

Așa că Erik se bucurase inițial când chiciura înlocuise ploaia, la începutul lunii noiembrie. Gerul părea o binecuvântare,

întărind din nou suprafața drumurilor și permițând ambulanței să se deplaseze cu viteză normală. Însă Erik tremura în haina sa de vară și în izmenele de bumbac – uniforme de iarnă nu sosiseră încă din Germania. La fel cum nu sosise nici antigelul de care avea nevoie motorul ambulanței la temperaturi scăzute – și motoarele tuturor camioanelor, tancurilor și pieselor de artilerie ale armatei. Erik se trezea noaptea din două în două ore, ca să pornească motorul vreme de cinci minute, singura modalitate prin care se putea asigura că benzina și lichidul de răcire nu înghețau bocnă. Chiar și așa, în fiecare dimineață, cu o oră înainte de plecare, aprindea un foc sub autovehicul.

Sute de vehicule se defectau și erau abandonate. Avioanele Luftwaffe, lăsate afară noaptea pe aerodromuri improvizate, înghețau și nu mai voiau să pornească, așa că trupele terestre nu mai beneficiau de acoperire aeriană.

Totuși, în ciuda acestor impedimente, rușii se retrăgeau. Luptau cu îndârjire, dar erau mereu împinși în spate. Unitatea lui Erik se oprea tot timpul ca să strângă cadavrele rușilor de pe carosabil, iar mormanele de morți înghețați de pe marginea drumului formau un parapet înfiorător. Armata germană se apropia de Moscova în mod implacabil.

Erik era convins că avea să vadă cât de curând Panzerele defilând maiestuos prin Piața Roșie, în vreme ce steagurile cu svastică aveau să fluture triumfător pe turnurile Kremlinului.

Însă pentru moment, temperatura era de minus zece grade Celsius și cobora vertiginos.

Spitalul de campanie instalat de unitatea lui Erik se afla într-un orașel de lângă un canal înghețat, înconjurat de o pădurice de molizi. Erik nu știa numele locului. Rușii distrugeau adeseori totul în urma lor, însă orașelul acesta rămăsese relativ intact. Avea un spital modern, pe care germanii îl rechiziționară. Doctorul Weiss le ordonase medicilor locali să își trimită pacienții acasă, indiferent de starea lor de sănătate.

Erik consulta acum un pacient cu degerături, un băiat de vreo 18 ani. Pielea de pe fața acestuia era galbenă precum ceara și înghețată la atingere. Când Erik și Hermann îi tăiară uniforma subțire de vară, văzură că brațele și picioarele sale erau acoperite cu bășici vineții. Băiatul își îndesase ziare mototolite în ghețele rupte, într-o jalnică încercare de a ține frigul la distanță.

Când Erik îi scoase încălțăările, fu izbit imediat de mirosul pestilențial specific cangrenei.

Cu toate acestea, credea că încă îl mai puteau scăpa pe băiat de amputare.

Știa ce aveau de făcut. Soldații veneau la ei mai degrabă cu degerături decât cu răni căpătate în luptă.

Umplu o cadă, apoi el și Hermann Braun îl așezară pe pacient în apa caldă.

Erik îi studie trupul în timp ce se dezgheța. Observă culoarea neagră de cangrenă ce cuprinsese un picior și degetele de la celălalt. Când apa începu să se răcească, îl scoaseră din cadă, îl uscară bine, îl așezară pe un pat și îl înveliră cu pături. Apoi îl înconjurară cu pietre înfierbântate, înfășurate în prosoape.

Pacientul era conștient și ager. Îi întrebă:

— O să-mi pierd piciorul?

— Medicul va decide ce-i de făcut, rosti Erik mecanic. Noi suntem doar infirmieri.

— Dar vedeți o grămadă de pacienți, insistă el. Care-i părerea voastră?

— Eu cred că te vei face bine, zise Erik.

În caz contrar, știa ce urma să se întâmple. Weiss avea să-i amputeze degetele de la piciorul mai puțin afectat cu un clește mare ca o mașină de filetat buloane. Celălalt picior urma să fie amputat de sub genunchi.

Weiss veni după câteva minute și examinează picioarele băiatului.

— Pregătiți pacientul pentru amputare, rosti el pe un ton răstit.

Erik era descumpănit. Încă un tânăr în floarea vârstei care avea să rămână schilod pentru tot restul vieții. Ce păcat!

Însă pacientul era de altă părere.

— Slavă Domnului! zise el. Nu va mai trebui să mă întorc în luptă.

În timp ce-l pregăteau pe băiat pentru operație, Erik se gândi că acesta era unul dintre cei mulți care arborau o atitudine defetistă - la fel ca propria sa familie. Se gândea mult la răposatul său tată, simțind o mânie profundă amestecată cu amărăciune și cu durere. Bătrânul nu s-ar fi alăturat majorității în celebrarea triumfului celui de-al Treilea Reich, medită el întristat. Ar fi găsit el ceva de care să se plângă, ar fi pus cumva

la îndoială raționamentul Führerului, ar fi subminat moralul forțelor armate. De ce fusese mereu un rebel? De ce ținuse atât de mult la democrația aceea desuetă? Libertatea nu ajutase cu nimic Germania, în vreme ce fascismul salvase țara!

Era supărat pe tatăl său, însă îl podideau lacrimile ori de câte ori își amintea cum sfârșise. Erik negase la început varianta conform căreia Gestapoul l-ar fi omorât, dar realizase în scurt timp că probabil era adevărată. Agenții de-acolo nu erau dascăli de școală duminicală: ei băteau oamenii care răspândeau minciuni sfruntate despre guvern. Tata insistase cu întrebările legate de uciderea copiilor handicapați de către stat. Fusese destul de nesăbuit încât să plece urechea la vorbele soției sale englezoaice și ale impulsivei sale fiice. Erik le iubea, dar asta nu făcea decât să accentueze durerea pe care i-o provocau nechibzuința și încăpățânarea lor.

În timpul permisiei sale petrecute la Berlin, Erik se dusese să-l vadă pe tatăl lui Hermann, omul care îi împărtășise fascinanta ideologie nazistă, pe când el și Hermann erau doar copii. Herr Braun făcea parte acum din SS. Erik îi spusese că întâlneau într-un bar un bărbat care susținea că guvernul omora persoanele cu dizabilități în spitale speciale.

— Este adevărat că handicapații sunt o povară costisitoare în marșul nostru către noua Germanie, îi zisese Herr Braun lui Erik. Rasa trebuie purificată prin reprimarea evreilor și a altor degenerați, precum și prin interzicerea căsătoriilor mixte din care rezultă oameni cu sânge amestecat. Însă eutanasia nu a fost niciodată politica naziștilor. Suntem hotărâți, duri, chiar brutali uneori, dar nu omorăm oameni. Asta-i o minciună de-a comuniștilor.

Acuzațiile Tatei fuseseră nefondate. Cu toate acestea, Erik încă îl plângea.

Din fericire, era ocupat până peste cap. Primeau în fiecare dimineață o tură nouă de pacienți, majoritatea fiind soldați răniți în ziua precedentă. Urma apoi o scurtă pauză înainte de primul val de răniți din ziua respectivă. După ce Weiss îl operă pe băiatul degerat, medicul, Erik și Hermann făcură o pauză în biroul aglomerat.

Hermann își ridică privirea dintr-un ziar.

— Cei din Berlin spun că am câștigat deja! exclamă el. Ar trebui să vină aici, să vadă cu ochii lor cum stau lucrurile.

Doctorul Weiss spuse, cu cinismul său caracteristic:

— Führerul a ținut un discurs extrem de interesant la Sportpalast. A pomenit de inferioritatea animalică a rușilor. M-am mai liniștit. Eu aveam impresia că rușii sunt cei mai îndârjiți luptători peste care am dat până acum. Ei ne-au opus o rezistență mai îndelungată și mai îndârjită decât polonezii, belgienii, olandezii, francezii sau britanicii. Or fi ei flămânzi, prost echipați și prost conduși, dar se năpustesc spre mitralierele noastre cu puștile lor învechite ca și cum nu le-ar păsa dacă trăiesc sau mor. Mă bucur să aflu că ăsta nu-i decât un semn al animalității lor. Începeam să mă tem că ar putea fi un semn de curaj și de patriotism.

Ca întotdeauna, Weiss pretindea să-i dea dreptate Führerului, lăsând însă să se înțeleagă exact contrariul. Hermann părea nedumerit, dar Erik pricepu unde bătea și se înfurie.

— Oricum ar fi rușii, acum pierd, rosti el. Am ajuns la șaiszeci de kilometri de Moscova. S-a dovedit că Führerul a avut dreptate.

— Și, pe deasupra, e și mai deștept decât Napoleon, adăugă doctorul Weiss.

— Pe vremea lui Napoleon, viteza maximă era cea atinsă de cai, spuse Erik. În ziua de azi avem vehicule motorizate și telegraf fără fir. Mijloacele moderne de comunicație ne-au permis să izbândim acolo unde Napoleon a eșuat.

— Mai bine zis, ne vor permite, după ce vom ocupa Moscova.

— Vom face asta în câteva zile, dacă nu chiar în câteva ore. Nu există nicio îndoială!

— Serios? Parcă unii dintre generalii noștri au sugerat să ne oprim pe pozițiile actuale și să stabilim o linie defensivă. Am putea să ne securizăm pozițiile, să ne reprovizionăm peste iarnă și să reluăm ofensiva la primăvară.

— Asta sună a lașitate și a trădare! rosti Erik înfierbântat.

— Ai dreptate - trebuie să ai dreptate, de vreme ce exact asta li s-a transmis de la Berlin generalilor, din câte înțeleg. Este evident că oamenii de la cartierul general au o perspectivă mai bună asupra liniei frontului decât soldații de aici.

— Aproape că am nimicit Armata Roșie!

— Și totuși, Stalin pare că scoate noi și noi trupe de nicăieri, ca un scamator. La începutul campaniei credeam că are două

sute de divizii. Acum credem că are peste trei sute. De unde a mai găsit încă o sută de divizii?

— Se va dovedi că raționamentul Führerului a fost corect – din nou.

— Sigur că da, Erik.

— Nu a greșit niciodată!

— Un om credea că poate zbura, așa că a sărit de pe acoperișul unei clădiri cu zece etaje și, în timp ce trecea prin dreptul celui de-al cincilea, bătând fără rost din mâini, lumea l-a auzit spunând: „Până aici e bine”.

Un soldat dădu buzna în birou.

— S-a produs un accident, zise el. La cariera din nordul orașului. S-au ciocnit trei vehicule. Au fost răniți câțiva ofițeri SS.

SS-ul – sau Schutzstaffel – fusese inițial garda personală a lui Hitler, iar acum forma o elită puternică. Erik le admira disciplina impecabilă, uniforme extrem de elegante și relația foarte apropiată pe care o aveau cu Hitler.

— O să trimitem o ambulanță, spuse Weiss.

Soldatul adăugă:

— Este un Einsatzgruppe, un Grup de Intervenție.

Erik auzise vag de Grupurile de Intervenție. Acestea veneau pe urmele armatei în teritoriul cucerit și adunau scandalagii și posibili sabotori, cum erau comuniștii. Probabil că instalau un lagăr de prizonieri în afara orașului.

— Câți răniți? întrebă Weiss.

— Șase sau șapte. Încă mai sunt scoși oameni din mașini.

— Bine. Braun și von Ulrich, duceți-vă voi.

Erik era bucuros. Abia aștepta să se întrețină cu cei mai fanatici adepți ai Führerului și ar fi fost nespus de fericit să le poată fi de folos.

Soldatul îi dădu un bilețel cu instrucțiunile necesare pentru a ajunge la locul accidentului.

Erik și Hermann își dădură ceaiul pe gât, își stinseră țigările și ieșiră din cameră. Erik își puse un palton îmblănit pe care îl luase de la un ofițer rus mort, lăsându-l însă desfăcut pentru a i se putea vedea uniforma. Porniră în grabă spre garaj, iar Hermann scoase ambulanța în stradă. Erik citi instrucțiunile, mijindu-și ochii ca să vadă prin ninsoarea ușoară de afară.

Drumul ieșea din oraș și șerpuia prin pădure. Trecură pe lângă câteva camioane și autobuze care veneau din direcția opusă.

Zăpada de pe drum se întărise, așa că Hermann nu putea merge cu viteză pe suprafața alunecoasă. Pe Erik nu îl mira deloc că se produsese un accident.

Era după-amiaza unei zile scurte. În acea perioadă a anului, ziua începea la zece și se încheia la cinci. O lumină cenușie răzbătea printre norii de zăpadă. Pini înalți și deși de pe marginea drumului îl întunecau și mai mult. Erik se simțea ca într-un basm de-al fraților Grimm, înaintând pe cărarea ce ducea în pădurea unde pândea răul.

Căutară o potecă spre stânga și o găsiră străjuită de un soldat care le arătă încotro să meargă. Străbătură poteca accidentată dintre copaci până ce fură întâmpinați de o a doua santinelă, care le zise:

— Mergeți cât puteți de încet. Accidentul s-a produs din cauza vitezei.

Peste un minut ajunseră la locul accidentului. Trei vehicule avariate păreau sudate între ele: un autobuz, un jeep și o limuzină Mercedes cu lanțuri de iarnă la roți. Erik și Hermann săriră jos din ambulanță.

Autobuzul era gol. Pe jos erau întinși trei oameni, probabil cei din jeep. Câțiva soldați se adunaseră în jurul mașinii prinse între celelalte două autovehicule, încercând după toate aparențele să scoată oamenii din ea.

Erik auzi o rafală de împușcături și se întrebă pentru o clipă cine trăgea, dar alungă acest gând și se concentrează asupra misiunii sale.

El și Hermann trecură de la un om la altul, evaluând gravitatea rănilor suferite. Dintre oamenii întinși pe pământ, unul era mort, altul avea mâna ruptă, iar al treilea părea să aibă doar vânătăi. Dintre pasagerii mașinii, unul sângerase până murise, altul își pierduse cunoștința, iar al treilea țipa.

Erik îi făcu celui care țipa o injecție cu morfină. După ce drogul își făcu efectul, el și Hermann reușiră să îl scoată din mașină și să îl transporte în ambulanță. Acum, că rezolvaseră cu el, soldații puteau să îl descarcereze pe omul inconștient, prins în caroseria deformată a Mercedesului. Omul era rănit mortal la cap, se gândi Erik, dar nu le spuse asta. Se concentrează asupra bărbatului din jeep. Hermann îi puse o atelă la brațul rupt, iar Erik îl conduse pe omul cu vânătăi la ambulanță, așezându-l înăuntru.

Apoi se întoarse la Mercedes.

— Îl scoatem în cinci, maximum zece minute, rosti un căpitan. Așteptați un pic.

— Bine, zise Erik.

Auzi alte împușcături, așa că intră mai adânc în pădure, curios să vadă ce făcea acolo Grupul de Intervenție. Zăpada de pe pământul dintre copaci era bătătorită bine și presărată cu mucuri de țigară, cotoare de măr, ziare aruncate și alte gunoaie, de parcă pe-acolo ar fi trecut un grup de muncitori de la uzină.

Intră în luminișul unde erau parcate camioanele și autobuzele. Foarte multă lume fusese adusă acolo. Unele autobuze plecau, ocolind locul accidentului; un altul sosi chiar atunci, trecând pe lângă Erik. Dincolo de parcare, dădu peste vreo sută și ceva de ruși de toate vârstele, aparent prizonieri, deși mulți aveau valize, cutii și saci pe care-i strângeau în brațe ca și cum ar fi fost agoniseala lor de-o viață. Un bărbat avea o vioară. O fetiță cu o păpușă îi atrase atenția lui Erik, care avu o senzație de rău augur.

Prizonierii erau păziți de polițiști de prin partea locului, înarmați cu bâte. Era clar că Grupul de Intervenție avea colaboratori pentru ce se pregătea să facă. Polițiștii se uitară la el, observară uniforma militară germană ce se întrezărea de sub paltonul descheiat și nu ziseră nimic.

În timp ce trecea printre prizonieri, un rus bine îmbrăcat i se adresă în germană:

— Domnule, eu sunt directorul fabricii de cauciucuri din acest oraș. Nu am crezut niciodată în comunism, dar a trebuit să mă prefac devotat cauzei, la fel ca toți ceilalți directori. Vă pot ajuta - știu unde se găsesc toate. Vă rog, luați-mă de aici!

Erik nu îl băgă în seamă și continuă să meargă în direcția din care se azeau împușcăturile.

Ajunse la carieră. Aceasta era de fapt o groapă mare și neregulată în pământ, cu molizi înalți pe margini, ca niște santinele în uniforme de un verde-închis presărat cu zăpadă. O pantă lungă ducea în puț într-unul dintre capete. Sub privirile sale, vreo doisprezece prizonieri începură să coboare, doi câte doi, mânați de la spate de soldați, în valea adumbrată.

Erik observă trei femei și un băiat de vreo 11 ani printre ei. Oare lagărul de prizonieri se afla undeva în cariera aceea? Însă

oamenii nu mai aveau bagajele la ei. Omățul li se așternea pe capete ca o binecuvântare.

Erik i se adresă unui sergent SS din apropiere:

— Cine sunt acei prizonieri, dom' sergent?

— Comuniști, răspuse omul. Din oraș. Comisari politici și așa mai departe.

— Cum? Chiar și băiețelul acela?

— Sunt evrei, zise sergentul.

— Deci, ce sunt - comuniști sau evrei?

— Care-i diferența?

— Păi nu-i tocmai același lucru.

— Pe dracu'! Majoritatea comuniștilor sunt evrei. Majoritatea evreilor sunt comuniști. Chiar nu știi nimic?

Directorul fabricii de cauciucuri nu părea să fie niciuna, nici alta, se gândi Erik.

Prizonierii ajunseră pe solul pietros al carierei. Până în acel moment se lăsaseră mânați ca niște oi din turmă, fără să vorbească sau să se uite împrejur, dar acum se însuflețiseră, arătând spre ceva de pe jos. Mijindu-și ochii ca să vadă printre fulgi, Erik zări cadavre întinse printre pietre, acoperite parțial de zăpadă.

Pentru prima oară, Erik remarcă și doisprezece pușcași pe buza văioagei, printre copaci. Doisprezece prizonieri, doisprezece pușcași: realizând ce se petrecea, îl cuprinse o stupeoare amestecată cu groază.

Soldații își ridicară puștile, țintind spre prizonieri.

— Nu, zise Erik. Nu se poate!

Nimeni nu îl auzi.

O prizonieră țipă. Erik o văzu apucându-l pe băiatul de 11 ani și strângându-l la piept, ca și cum ar fi putut opri gloanțele cu trupul ei. Probabil că era mama lui.

Un ofițer ordonă:

— Foc!

Se auziră mai multe împușcături. Prizonierii se împleticiră și căzură la pământ. Zgomotul desprinsse niște zăpadă de pe crengile pinilor, iar aceasta căzu peste pușcași, acoperindu-i cu albul ei pur.

Erik îi văzu pe băiat și pe mama sa prăbușindu-se, încleștați în îmbrățișarea lor.

— Nu, strigă el. O, nu!

Sergentul se uită la el.

— Ce-ai pățit? rosti el iritat. Și cine ești, de fapt?

— Sunt infirmier, zise Erik, fără a-și lua ochii de la scena oribilă din puț.

— Și ce cauți aici?

— Am venit cu ambulanța să îi luăm pe ofițerii răniți în accident. Erik văzu alți doisprezece prizonieri mânați pe pantă spre fundul carierei și șopti gemând: O, Doamne, tata avea dreptate! Omorâm oameni.

— Nu te mai văicări atâta și întoarce-te dracu' la ambulanța ta.

— Am înțeles, să trăiți, zise Erik.

(III)

La sfârșitul lui noiembrie, Volodea ceru să fie transferat într-o unitate combatantă. Munca lui în serviciul de informații nu i se mai părea importantă: Armata Roșie nu avea nevoie de spioni la Berlin ca să afle intențiile unei armate germane care ajunsese deja la doi pași de Moscova. Iar el voia să lupte ca să-și apere orașul natal.

Îndoielile pe care le simțea față de guvern i se păreau acum triviale. Prostia lui Stalin, brutalitatea poliției secrete, faptul că nimic nu funcționa în Uniunea Sovietică așa cum ar fi trebuit – toate acestea devenira detalii nesemnificative. Nu simțea decât o dorință arzătoare de a respinge invadatorii care îi amenințau pe toți ai lui cu violență, violuri, înfometare și moarte – mama sa, sora sa, gemenii Dimka și Tania, Zoya.

Era perfect conștient că, dacă toată lumea ar fi gândit ca el, nu ar mai fi avut spioni. Informatorii lui din Germania erau oameni care ajunseseră la concluzia că patriotismul și loialitatea cântăreau mai puțin decât abominabila răutate a naziștilor. Le era recunoscător pentru curajul și pentru moralitatea lor ascetică, însă el simțea cu totul altceva.

La fel ca el gândeau și alți tineri din Serviciul de Informații al Armatei Roșii, așa că la începutul lunii decembrie formară un grup și se alăturară unui batalion de pușcași. Volodea își sărută părinții, îi scrisese un bilet Zoyei – în care îi spunea că speră să apuce să o vadă din nou – și se mută la cazarmă.

Într-un final, Stalin aduse întăriri de la est de Moscova. Treisprezece divizii siberiene fură transferate din răsărit pentru a le aține calea germanilor. Pe drumul lor spre linia frontului, unii se opreau o vreme în Moscova, iar moscoviții de pe străzi se holbau la ei, la paltoanele lor albe și căptușite și la ghetetele lor calde din piele de oaie, la schiurile, ochelarii de protecție și poneii lor de stepă. Sosiseră la timp pentru contraatacul rusesc.

Era ultima șansă a Armatei Roșii. În ultimele cinci luni, Uniunea Sovietică aruncase sute de mii de oameni în calea cotropitorilor. De fiecare dată germanii se opriseră și se ocupaseră de trupele care-i atacau, reluându-și apoi netulburați înaintarea. Dacă însă nici acea tentativă nu dădea roade, totul era pierdut. Germanii urmau să ocupe Moscova – și, după ce ocupau Moscova, URSS-ul avea să fie la cheremul lor. Iar mama lui avea să dea votcă pe piața neagră, la schimb cu lapte pentru Dimka și Tania.

Pe 4 decembrie, trupele sovietice ieșiră din oraș prin nord, vest și sud, ocupându-și pozițiile pentru un ultim efort. Ieșiră fără lumini, pentru a nu alerta inamicul. Nu aveau voie să aprindă vreun foc sau să fumeze.

În seara aceea, linia frontului primi vizita agenților NKVD. Volodea nu văzu fața de rozătoare a cumnatului său, Ilya Dvorkin, care ar fi trebuit să se afle printre ei. Doi agenți pe care nu îi știa veniră la bivouacul unde Volodea și încă vreo duzină de soldați își curățau puștile.

— Ați auzit pe cineva criticând guvernul? îi întrebară ei. Ce spun camarazii voștri despre tovarășul Stalin? Există printre ei vreunul care pune la îndoială înțelepciunea strategiei și a tacticii adoptate de armată?

Lui Volodea nu-i venea să creadă. Ce mai conta acum? Peste câteva zile, Moscova urma să fie ori salvată, ori pierdută. Cui îi mai păsa dacă soldații se plângeau de ofițerii lor? Le întrerupse interogatoriul, spunându-le că lui și oamenilor săi li se ceruse să nu scoată nicio vorbă, primind ordine să împuște pe oricine ar fi încercat să îi descoasă; dar că – adăugă el în mod riscant – era dispus să le treacă asta cu vederea agenților secreți dacă plecau imediat.

Strategia funcționează, însă Volodea era convins că NKVD-ul avea să submineze serios moralul trupelor de-a lungul întregului front.

Vineri seară, pe 5 decembrie, artileria rusească intră în acțiune. În zorii zilei următoare, Volodea și batalionul său porniră prin viscol. Primiseră ordine să ocupe un orașel de pe cealaltă parte a unui canal.

Volodea nu ținu cont de ordinele de a-i ataca pe germani frontal - aceasta era o tactică rusească demodată și nu era momentul să adere riguros la idei depășite. Își conduse compania de o sută de oameni în amonte și traversară gheața la nord de oraș, apoi se apropiară de germani pe flanc. Putea auzi vuietul bătăliei în stânga - și astfel știu că ajunsese în spatele liniei inamice.

Volodea era aproape orbit de viscol. Artileria mai lumina din când în când norii, dar la nivelul solului nu se vedea în față mai departe de câțiva metri. Totuși, se gândi el optimist, asta avea să-i ajute pe ruși să se furișeze mai bine și să-i ia prin surprindere pe germani.

Era un frig pătrunzător, ajungând pe alocuri până la minus 35 de grade Celsius; și, deși acest lucru nu avantaja niciuna din tabere, situația era mai grea pentru germani, care nu aveau cele trebuincioase pentru iarnă.

Spre surprinderea sa, Volodea constată că germanii, altminteri foarte eficienți, nu își consolidaseră liniile. Nu existau tranșee, nici șanțuri antitanc sau buncăre. Frontul lor consta într-o serie de puncte fortificate. Era ușor să te strecuri în oraș printre acestea și să cauți țintele vitale: cazărmi, cantine și depozite de muniție.

Oamenii săi împușcară trei santinele ca să ocupe un teren de fotbal pe care erau parcate cincizeci de tancuri. Oare să fie chiar atât de ușor? se întrebă Volodea. Oare puterea care cucerise jumătate din Rusia își irosise toate resursele?

Cadavrele soldaților sovietici uciși în confruntările anterioare și lăsați să înghețe acolo unde muriseră nu mai aveau ghetete și paltoane pe ele, fiindu-le luate probabil de către germanii înfrigurați.

Străzile orașului erau presărate cu vehicule abandonate - camioane goale cu portierele deschise, tancuri acoperite de zăpadă cu motoarele reci și jeepuri cu capotele ridicate, semn că mecanicii încercaseră să le repare, dar se lăsaseră apoi păgubași.

Traversând o șosea principală, Volodea auzi un motor de mașină și zări, prin ninsoare, două faruri care se apropiau din stânga. La început crezu că era un vehicul sovietic ce străpunsese liniile germane. Apoi se trase asupra sa și asupra grupului său, iar el le strigă soldaților să se adăpostească. Mașina se dovedi a fi un Kubelwagen, un jeep Volkswagen cu roata de rezervă fixată în partea din față a capotei. Avea un motor răcit cu aer, ceea ce explica de ce nu înghețase. Trecu în trombă pe lângă ei, cu germanii trăgând de pe banchete.

Volodea fu atât de surprins, încât uită să riposteze cu foc. De ce pleca un autovehicul plin cu germani înarmați de pe câmpul de bătălie?

Își conduse compania de cealaltă parte a drumului. Se așteptase ca până în punctul acela să fie nevoiți să lupte pentru fiecare casă în parte, însă întâmpinară doar o rezistență sporadică. Clădirile orașului ocupat erau cufundate în beznă, încuiate și cu obloanele trase la ferestre. Rușii dinăuntru probabil că se ascundeau pe sub paturi, dacă știau ce-i bine pentru ei.

Apărură apoi și alte mașini pe drum, iar Volodea ajunse la concluzia că ofițerii fugeau de pe câmpul de luptă. Le ordonă câtorva soldați să își monteze mitraliera Degtyarev DP-28 într-o cafenea și să tragă de acolo în ei. Nu voia să-i lase să scape și să omoare a doua zi soldați ruși.

Lângă șoseaua principală, zări o clădire joasă din cărămidă puternic luminată în spatele unor perdele firave. Furișându-se pe lângă o santinelă care nu putea vedea prea departe prin furtuna de zăpadă, reuși să arunce o privire înăuntru și să vadă că acolo erau ofițeri. Își dădu seama că avea în față cartierul general al unui batalion.

Le șopti instrucțiuni sergenților săi. Aceștia traseră în geamuri și aruncară grenade înăuntru. Câțiva germani ieșiră cu mâinile pe cap. Într-un minut, Volodea ocupase clădirea.

Apoi, auzi un zgomot nou. Ascultă, încruntându-se nedumerit. Semăna, mai mult decât orice, cu sunetul produs de spectatorii unui meci de fotbal. Ieși din clădirea cartierului general – sunetul venea dinspre linia frontului și creștea tot mai mult în intensitate.

Apoi se auzi o rafală de mitralieră la o sută de metri mai sus, pe șoseaua principală, iar un camion se răsturnă pe o parte și

intră într-un zid de cărămidă de pe marginea drumului, luând foc – lovit, probabil, de DP-28-ul oamenilor lui Volodea. Două vehicule trecură imediat după el și scăpară întregi.

Volodea fugi la cafenea. Mitraliera era fixată pe bipodul ei, pe o masă. Acest model era poreclit „Patefonul”, datorită magaziei în formă de disc ce era montată deasupra țevii. Oamenii se distrau. „Parcă împușcăm porumbei în curtea școlii, domnule!” rosti un soldat. „Floare la ureche!” Unul dintre oameni răscolise prin bucătărie și găsisse o cutie mare de înghețată, în mod miraculos neatinsă, iar acum soldații înfulecau pe rând din ea.

Volodea se uită prin vitrina spartă a cafenelei. Văzu cum vine un alt autovehicul, un jeep, urmat de oameni în pas alergător. Când se apropiară, recunoscu uniforme germane. Aceștia fură urmași de zeci sau poate de sute de soldați. Ei erau cei responsabili pentru zgomotul de mai devreme.

Mitraliorul îndreptă țeava spre mașină, însă Volodea îi puse o mână pe umăr.

— Așteaptă, îi zise el.

Își miji ochii ca să vadă prin viscol. Zări alte vehicule și alți oameni care alergau, apoi și câțiva cai.

Un soldat ridică pușca.

— Nu trage, îi zise Volodea. Mulțimea se apropie și mai mult. Pe ăștia nu-i putem opri – ne-ar copleși în câteva secunde, le explică el. Lăsați-i să treacă. Ascundeți-vă.

Oamenii se culcară la pământ. Mitraliorul dădu jos de pe masă mitraliera DP-28. Volodea se așeză pe podea și se uită peste pervaz.

Zgomotul se transformă într-un vuiet. Oamenii din față ajunseră în dreptul cafenelei și trecură apoi mai departe. Alergau, împiedicându-se și șchiopătând. Unii aveau puști, însă majoritatea păreau să-și fi pierdut armele; unii aveau paltoane și cușme, alții nu aveau decât tunica de la uniformă. Mulți erau răniți. Volodea văzu un om cu capul bandajat prăbușindu-se la pământ, târându-se apoi câțiva metri și rămânând neclintit. Nimeni nu-l băgă în seamă. Un cavalerist trecu nepăsător cu calul în galop peste un infanterist. Jeepurile și mașinile ofițerilor treceau periculos de aproape prin mulțime, derapând pe gheață, claxonând nebunește și împrăștiindu-i pe oameni în ambele părți.

Era o fugă dezordonată, realiză Volodea. Erau mii de soldați, într-o debandadă generală. Cu toții fugeau.

În sfârșit, germanii se retrăgeau.

• Capitolul 11

1941 (4)

(I)

Woody Dewar și Joanne Rouzrokh zburară din Oakland, California, până în Honolulu cu un hidroavion Boeing B-314. Cursa companiei Pan Am dura paisprezece ore. Înainte de sosire, se certară crunt.

Poate de vină era și faptul că petrecuseră un timp îndelungat într-un spațiu atât de restrâns. Hidroavionul era una dintre cele mai mari aeronave din lume, dar pasagerii călătoreau înghesuiți în șase cabine mici, fiecare dintre acestea cuprinzând două rânduri de câte patru scaune. „Prefer trenul”, zisese Woody, chinându-se să se așeze picior peste picior, iar Joanne avusese suficient tact cât să nu-i atragă atenția că nu puteai călători cu trenul până în Hawaii.

Excursia fusese ideea părinților lui Woody. Aceștia hotărâseră să meargă în vacanță în Hawaii ca să îl vadă pe fratele mai mic al lui Woody, Chuck, încartiruit acolo. Apoi îi invitaseră pe Woody și pe Joanne să li se alăture din a doua săptămână a vacanței.

Woody și Joanne se logodiseră. Woody o ceruse în căsătorie la sfârșitul verii, după patru săptămâni de vreme caniculară și amor pătimaș în Washington. Joanne îi spusese că era prea devreme, dar Woody îi atrăsese atenția că el era îndrăgostit de ea de șase ani și o întrebase cât trebuia să mai aștepte. Așa că ea cedase în fața insistențelor lui. Aveau să se căsătorească în anul următor, în iunie, imediat după ce Woody absolvea Harvardul. Între timp, faptul că erau logodiți le îngăduia să meargă împreună în vacanțele de familie.

Ea îi zicea Woods, iar el îi zicea Jo.

Avionul își începu coborârea pe măsură ce se apropiau de Oahu, insula principală. Puteau vedea munții împăduriți, satele împrăștiate la șes, precum și o fâșie de nisip și de spumă.

— Mi-am cumpărat un costum de baie nou, spuse Joanne.

Stăteau alături, iar duduitul celor patru motoare Wright Twin Cyclone de 14 cilindri era prea puternic ca să poată fi auzită de altcineva. Woody citea *Fructele mâniei*, dar lăsă imediat cartea din mână.

— De-abia aștept să te văd în el.

Și nu glumea. Ea era visul oricărui producător de costume de baie: orice arăta senzational pe ea.

Joanne îl privi pe sub pleoapele aproape închise.

— Oare părinții tăi ne-au rezervat camere alăturate la hotel? rosti ea, iar în ochii ei cafenii scăpără un foc mocnit.

Statutul de logodnici nu le permitea să doarmă împreună, cel puțin nu oficial; însă mamei lui Woody nu-i scăpau prea multe și probabil intuise deja că făceau sex.

Woody zise:

— Te găsesc eu, oriunde-ai fi.

— Așa să faci.

— Încetează! Și-așa abia mai pot să stau în scaunul ăsta.

Ea zâmbi mulțumită.

Baza navală americană apăru la orizont. O lagună în formă de frunză de palmier constituia un port natural mare. Jumătate din Flota Pacificului se afla aici, respectiv vreo sută de vase. Șirurile de rezervoare de combustibil lichid arătau precum damele de pe tabla de joc.

În mijlocul lagunei se afla o insulă cu un aerodrom. În capătul vestic al insulei, Woody zări o duzină de hidroavioane parcate.

Exact lângă lagună se afla baza aeriană Hickam. Câteva sute de aparate de zbor erau parcate pe pistă cu o precizie militară, aripă lângă aripă.

Avionul viră și zbură pe deasupra unei plaje cu palmieri și cu umbrele vărgate – probabil Waikiki, se gândi Woody trecând apoi și pe deasupra unui orașel: capitala Honolulu.

Joanne reuși să obțină câteva zile de concediu de la Departamentul de Stat, însă Woody trebuia să lipsească de la cursuri o săptămână ca să poată merge în această vacanță.

— M-a surprins tatăl tău, zise Joanne. De obicei se opune oricărei chestii care interferează cu activitatea ta academică.

— Așa este, încuviință Woody. Dar știi care-i adevăratul motiv din spatele acestei excursii, Jo? El crede că s-ar putea să fie ultima oară când îl vedem în viață pe Chuck.

— O, Doamne! Serios?

— Crede că va izbucni războiul, iar Chuck este în marină...

— Da, cred că are dreptate. Ne paște războiul.

— Ce te face să fii atât de sigură?

— Toată lumea privește libertatea cu ostilitate.

Arată spre cartea pe care o ținea în poale, un bestseller intitulat *Jurnal din Berlin*, scris de crainicul de radio William Shirer.

— Naziștii au Europa, îi explică ea. Bolșevicii au Rusia. Și acum japonezii își extind controlul asupra Orientului Îndepărtat. Nu văd cum ar putea supraviețui America într-o asemenea lume. Trebuie să facem comerț cu cineva!

— Cam asta-i și părerea tatălui meu. El crede că vom intra în război cu Japonia la anul. Woody se încruntă, gânditor: Ce se mai întâmplă în Rusia?

— Se pare că germanii nu reușesc să ocupe Moscova. Înainte să plec, se zvonea că rușii pregătesc un contraatac masiv.

— Asta-i o veste bună!

Woody se uită pe geam - se vedea deja aeroportul din Honolulu. Avionul avea să amerizeze într-un golfuleț adăpostit din apropierea pistei, presupuse el.

— Sper să nu se întâmple nimic important cât sunt eu plecată, zise Joanne.

— De ce?

— Îmi doresc o promovare, Woods, și nu vreau să mă eclipseze vreo nouă stea în devenire cât lipsesc.

— Promovare? Nu ai pomenit nimic despre asta.

— Nu am obținut-o încă, dar țintesc la postul de asistent guvernamental.

El surâse.

— Cât de sus vrei să ajungi?

— Mi-aș dori să ajung ambasadoare într-un loc fascinant și complex, cum ar fi Nanking sau Addis Ababa.

— Serios?

— Nu fi atât de sceptic. Frances Perkins este prima femeie secretar la muncă - și este al naibii de bună.

Woody încuviință. Perkins ocupa funcția respectivă de la începutul primului mandat al lui Roosevelt, adică de opt ani, izbutind să obțină susținerea sindicatelor pentru Noua Învoială. O femeie excepțională putea aspira la aproape orice în zilele acelea. Iar Joanne era cu adevărat excepțională. Totuși, îl surprindea să descopere cât de ambițioasă era în realitate.

— Dar ambasadorii trebuie să locuiască în străinătate, zise el.

— Nu-i așa că ar fi grozav? Culturi străine, vreme capricioasă, obiceiuri exotice.

— Dar... cum s-ar împăca asta cu căsătoria?

— Poftim? rosti ea cu asprime.

El ridică din umeri.

— E o întrebare firească, nu crezi?

Expresia ei nu se schimbă, însă nările i se dilată, semn că începea să se enerveze.

— Ți-am pus eu întrebarea asta? zise ea.

— Nu, dar...

— Dar?

— Mă întrebam și eu, Jo - te aștepti să vin după tine, pe unde te poartă cariera?

— Eu voi încerca să mă adaptez nevoilor tale și cred că ar trebui să te adaptezi și tu nevoilor mele.

— Însă nu-i același lucru.

— Nu? pufni ea; acum chiar că-și pierduse cumpătul. Asta-i o noutate pentru mine.

El se întrebă cum de căpătase conversația o turnură atât de acidă într-un timp atât de scurt. Se strădui să vorbească pe un ton rezonabil și împăciuitoare:

— Am vorbit că o să avem copii, nu?

— Vor fi și-ai tăi, nu doar ai mei.

— Nu-i tocmai același lucru.

— Dacă asta mă va plasa pe o poziție inferioară în căsnicia noastră, atunci prefer să nu fac copii.

— Nu asta am vrut să spun!

— Dar ce naiba vrei să spui?

— Dacă ești numită ambasadoare pe undeva, te aștepti să las totul baltă și să vin cu tine?

— Mă aștept să zici: „Scumpa mea, asta-i o oportunitate minunată pentru tine, iar eu nu am de gând să-ți stau în cale”. Îți cer chiar atât de mult?

— Da! Woody era năucit și supărat. Ce rost mai are să fim căsătoriți dacă nu suntem împreună?

— Dacă izbucnește războiul, ai de gând să te înrolezi?

— Nu știu. S-ar putea.

— Și armata te va trimite acolo unde-i nevoie de tine - în Europa, în Extremul Orient...

— Da, normal.

— Deci te vei duce unde te va chema datoria și mă vei lăsa acasă.

— Dacă sunt nevoit, da.

— A, dar eu nu pot face asta!

— Nu-i același lucru! De ce pretinzi că ar fi?

— Hmm... Poate că pare ciudat, însă cariera și modul în care mi servesc țara mi se par importante - la fel de importante cum ți se par și ție ale tale.

— Ești îndărătnică!

— Ei bine, Woods, îmi pare rău că asta-i părerea ta, fiindcă eu vorbeam foarte serios despre viitorul nostru comun. Acum trebuie să mă întreb dacă mai avem un viitor comun.

— Sigur că da! zise Woody, care simțea că îi vine să urle de nervi. Cum s-a întâmplat asta? Cum de-am ajuns aici?

Avionul se clătină ușor și ameriză în Hawaii.

(II)

Chuck Dewar se temea cumplit ca nu cumva părinții lui să-i afle secretul.

În Buffalo nu avusese nicio aventură amoroasă, ci doar câteva hârjoneli pripite pe alei întunecate cu băieți pe care abia dacă-i știa. Unul dintre motivele pentru care intrase în marină era să poată călători în locuri în care putea fi el însuși, fără ca părinții săi să afle.

Situația se schimbase de când ajunsese în Hawaii. Aici făcea parte dintr-o comunitate clandestină de oameni ca el. Frecvența baruri, restaurante și săli de dans unde nu trebuia să pretindă că este heterosexual. Avusese câteva aventuri, apoi se îndrăgostise. Foarte multă lume îi cunoștea secretul.

Și acum, veniseră părinții lui.

Tatăl său fusese invitat să viziteze Unitatea de Interceptare a Semnalelor de la baza navală, cunoscută sub numele de Baza HYPO. În calitate sa de membru al Comisiei de Relații Externe din Senat, senatorul Dewar avea acces la multe secrete militare și vizitase deja cartierul general din Washington al Serviciului de Interceptare a Semnalelor, cunoscut și sub numele de Op-20-G.

Chuck îl luă de la hotelul din Honolulu într-o mașină de-a marinei, o limuzină Packard LeBaron. Tata purta o pălărie albă de paie. Când trecură pe lângă port, fluieră admirativ.

— Flota Pacificului, zise el. Ce priveliște!

Chuck încuviință.

— E ceva, nu?

Vasele erau cu adevărat frumoase, mai ales cele din Marina Militară Americană, care erau vopsite, șmirgheluite și lustruite. Marina i se părea nemaipomenită lui Chuck.

— Toate cuirasatele acelea înșirate într-o linie perfect dreaptă... se minună Gus.

— Noi îi spunem Aleea Cuirasatelor. Lângă insulă sunt ancorate *Maryland*, *Tennessee*, *Arizona*, *Nevada*, *Oklahoma* și *West Virginia*.

Cuirasatele primeau nume de state.

— În port mai sunt *California* și *Pennsylvania*, dar nu se văd de-aici, adăugă el.

La poarta principală a Arsenalului Marinei, pușcașul marin aflat pe post de santinelă recunoscu mașina oficială și le făcu semn să intre. Merseră până la baza de submarine și opriră în parcare din spatele cartierului general, vechea clădire administrativă. Chuck îl conduse pe tatăl său în noua aripă, inaugurată recent.

Căpitanul Vandermeier îi aștepta.

Chuck se temea cel mai mult de Vandermeier. Omul îl antipatiza pe Chuck și îi dibuise secretul. Îl făcea mereu „pufulete” sau „chiloțel”. Iar dacă se ivea ocazia, cu siguranță avea să-l dea de gol.

Vandermeier era un tip scund și îndesat, cu un glas hârșăit și o respirație urât mirositoare. Îl salută pe Gus și-i strânse mâna.

— Bine ați venit, domnule senator. Va fi o onoare pentru mine să vă prezint unitatea de comunicații din cel de-al 14-lea District Naval.

Acesta era numele (în mod intenționat) vag pe care îl purta grupul care se ocupa cu monitorizarea semnalelor radio ale Marinei Imperiale Japoneze.

— Mulțumesc, domnule căpitan, rosti Gus.

— Dați-mi voie să vă avertizez de la bun început, domnule. Acesta este un grup informal. Genul acesta de treabă cade adeseori pe umerii unor persoane mai excentrice, care nu se conformează mereu codului vestimentar impus de Marina Militară. Ofițerul-șef, domnul comandant Rochefort, poartă o jachetă roșie de catifea. Vandermeier rânji cu subînțeleș, ca de la bărbat la bărbat, și adăugă: S-ar putea să vi se pară că arată ca un fătălău nenorocit. Chuck încercă să rămână imperturbabil, iar Vandermeier continuă: Nu vă pot spune mai multe până nu ajungem în zona securizată.

— Am înțeleș, zise Gus.

Coborâră pe scări la subsol, trecând în drum prin două uși încuiate.

Baza HYPO era un beci fără ferestre luminat cu tuburi de neon, ce găzduia treizeci de persoane. Pe lângă birourile și scaunele obișnuite, în încăpere mai erau și mese extinse pentru grafice, etajere cu imprimante IBM exotice, mașini de sortat și de interpolat, precum și două paturi de companie pe care criptanaliștii mai trăgeau câte un pui de somn în pauzele dintre sesiunile lor maraton de descifrare a codurilor. Unii oameni erau îmbrăcați îngrijit, în uniforme, însă alții, așa cum îi avertizase Vandermeier, purtau haine civile boțite, erau nebărbierți și (dacă te luai după miros) nespălați.

— Ca orice altă marină din lume, și marina japoneză folosește coduri diferite, de la cele mai simple pentru mesajele banale, precum buletinele meteo, până la cele mai complexe, păstrate pentru cele mai importante mesaje secrete, îi explică Vandermeier. De exemplu, indicativele de apel prin care sunt identificați expeditorul unui mesaj și destinatarul acestuia folosesc un cifru primitiv, chiar și atunci când textul în sine este codat într-un cifru de cel mai înalt nivel. Ei au schimbat recent codul pentru aceste indicative, însă l-am spart pe cel nou în doar câteva zile.

— Impresionant, zise Gus.

— De asemenea, ne putem da seama de unde provine semnalul, cu ajutorul triangulației. Având locația și indicativele

de apel, putem stabili o imagine destul de exactă cu privire la locul în care se află cea mai mare parte a navelor marinei japoneze, chiar dacă nu le putem citi mesajele.

— Deci știm unde sunt, știm direcția în care se îndreaptă, dar nu și ordinele pe care le primesc, zise Gus.

— Da, de obicei așa stau lucrurile.

— Însă asta înseamnă că, dacă ar vrea să se ascundă de noi, ar fi de ajuns să-și impună tăcerea în eter.

— Așa este, recunosc Vandermeier. Dacă nu mai transmit nimic, toată operațiunea de aici devine inutilă și atunci chiar că suntem terminați.

Un bărbat în smoching și papuci de casă se apropie de ei, iar Vandermeier îl prezintă pe șeful unității.

— Comandantul Rochefort vorbește cursiv japoneza, fiind pe deasupra și un criptanalist desăvârșit, spuse Vandermeier.

— Făcuserăm niște progrese excelente în decriptarea cifrului principal folosit de japonezi până acum câteva zile, rosti Rochefort. Însă ticăloșii l-au schimbat și ne-au dat toată munca peste cap.

Gus zise:

— Căpitanul Vandermeier tocmai îmi spunea că puteți afla foarte multe lucruri și fără să citiți mesajele propriu-zise.

— Da. Rochefort arată spre un grafic de pe perete și spuse: În aceste clipe, de exemplu, grosul flotei japoneze a părăsit apele teritoriale și se îndreaptă către sud.

— Nu sună prea bine.

— Nu, deloc. Dar, spuneți-mi și mie, domnule senator, care credeți dumneavoastră că sunt intențiile japonezilor?

— Eu cred că vor declara război Statelor Unite. Embargoul pe care noi l-am instituit asupra combustibilului îi afectează serios. Britanicii și olandezii refuză să îi aprovizioneze, așa că ei încearcă acum să îl importe din America de Sud. Nu pot continua așa la nesfârșit.

Vandermeier zise:

— Însă ce ar obține dacă ne-ar ataca? O țărișoară ca Japonia nu poate invada Statele Unite ale Americii!

Gus replică:

— Și Marea Britanie este o țărișoară, dar a reușit să domine întreaga lume controlând mărilor. Japonezii nu trebuie să cucerească America; este de ajuns să ne învingă într-un război

naval ca să poată controla Pacificul, după care nimeni nu-i va mai putea împiedica să facă orice comerț doresc.

— Deci ce credeți că au de gând acum, când au pornit spre sud?

— Cel mai probabil au ca țintă Filipinele.

Rochefort dădu din cap, în semn de încuviințare.

— Ne-am consolidat deja baza de acolo. Însă e ceva ce nu-mi dă pace: comandantul flotei de portavioane a Japoniei nu a mai primit niciun semnal de câteva zile.

Gus se încruntă.

— Tăcere în eter. S-a mai întâmplat așa ceva până acum?

— Da. Portavioanele își întrerup comunicațiile când revin în apele teritoriale. Presupun că asta-i explicația și de această dată.

Gus încuviință.

— Da, pare rezonabil.

— Știu, zise Rochefort. Numai că mi-aș dori să putem fi siguri.

(III)

Luminile de Crăciun erau aprinse pe Fort Street, în Honolulu. Era sâmbătă seara, 6 decembrie, și strada era plină ochi de marinari în uniforme albe, tropicale, completate cu berete albe și eșarfe negre, ieșiți toți să se distreze.

Familia Dewar se plimba savurând atmosfera – Rosa la brațul lui Chuck, iar Gus și Woody încadrând-o pe Joanne.

Woody se împăcase cu logodnica sa. Își ceruse scuze pentru că nu o întrebase mai întâi de toate ce își dorea de la căsătoria lor. Joanne recunoscuse că sărise și ea calul. Nu rezolvaseră chestiunea spinoasă, dar spiritele se domoliseră îndeajuns cât să-și smulgă hainele de pe ei și să sară în pat.

După aceea, cearta nu li se mai păruse atât de importantă și singurul lucru care mai contase pentru ei fusese dragostea pe care o simțeau unul față de celălalt. Juraseră apoi ca pe viitor să poarte aceste discuții într-o manieră iubitoare și tolerantă. În timp ce se îmbrăca, Woody simțise că tocmai depășiseră o piatră de hotar. Avuseseră o ceartă cruntă din cauza unei diferențe serioase de perspectivă, însă trecuseră peste ea. Ar fi putut fi chiar un semn bun.

Acum mergeau la cină. Woody avea aparatul la gât, făcând fotografiile pe drum. După o vreme, Chuck se opri și le prezentă un alt marinar.

— El este amicul meu, Eddie Parry. Eddie, ți-i prezint pe senatorul Dewar, doamna Dewar, fratele meu Woody și logodnica lui Woody, domnișoara Joanne Rouzrokh.

Rosa zise:

— Încântată de cunoștință, Eddie. Chuck ne-a pomenit de tine în câteva dintre scrisorile pe care ni le-a trimis. Vrei să vii cu noi la cină? Intenționăm să luăm mâncare chinezească.

Woody se miră. Mamei sale nu-i stătea în fire să invite un străin la o masă în familie.

Eddie spuse cu un accent sudist:

— Vă mulțumesc, doamnă. Îmi faceți o mare onoare.

Intrară în restaurantul Heavenly Delight și se așezară la o masă de șase persoane. Eddie era manierat, adresându-i-se lui Gus cu „domnule” și femeilor cu „doamnă”, și părea foarte relaxat. După ce comandară, spuse:

— Am auzit atâtea despre familia dumneavoastră, încât simt că vă știu deja.

Era pistruiat și zâmbea frumos, iar Woody își dădu seama că toată lumea îl plăcea.

Eddie o întreabă pe Rosa cum i se părea Hawaii-ul.

— Să-ți spun drept, sunt ușor dezamăgită, răspunse ea. Honolulu este ca oricare alt orașel american. Mă așteptam să fie mai asiatic.

— Aveți dreptate, rosti Eddie. Peste tot vezi numai localuri, moteluri și trupe de jazz.

Îl întreabă pe Gus dacă era de părere că avea să se ajungă la război. Toată lumea îl întreba asta pe Gus.

— Am încercat din răspuțeri să ajungem la un modus vivendi cu Japonia, zise Gus.

Woody se întreabă dacă Eddie știa ce înseamnă modus vivendi.

— Secretarul de stat Hull a purtat nenumărate discuții cu ambasadorul Nomura de-a lungul acestei veri. Însă nu părem să cădem la înțelegere.

— Care-i problema? întreabă Eddie.

— Afacerile americane au nevoie de o zonă de liber schimb în Extremul Orient. Japonia spune: „Bine, și nouă ne convine liberul schimb, hai să-l instituim, dar nu doar la noi în băătătură, ci în

întreaga lume”. Statele Unite nu pot oferi asta, nici dacă ne-am dori. Drept urmare, Japonia susține că, atâta vreme cât alte țări au propria zonă economică, dorește și ea una, la rândul său.

— Eu tot nu pricep de ce au invadat China.

Rosa, care încerca mereu să facă pe avocatul diavolului, interveni:

— Japonezii vor trupe în China, Indochina și în Indiile de Est Olandeze ca să își protejeze interesele, așa cum și noi, americanii, avem trupe în Filipine, așa cum britanicii au trupe în India, francezii în Algeria și așa mai departe.

— Dacă puneți problema așa, japonezii nu mai par atât de nerezonabili!

Joanne rosti cu fermitate:

— Nu sunt nerezonabili, dar nici nu au dreptate. Cucerirea unui imperiu reprezintă o soluție de secolul al XIX-lea. Lumea se schimbă. Ne îndepărtăm treptat de imperii și de zone economice închise. Dacă i-am lăsa să facă asta, ar fi un pas înapoi.

Când le sosi mâncarea, Gus zice:

— A, să nu uit! Mâine-dimineață o să luăm micul dejun pe puntea *Arizonai*. La ora opt fix.

Chuck spuse:

— Eu nu sunt invitat, dar mi s-a ordonat să vă duc acolo. O să vă iau la 7:30 și o să vă duc cu mașina la Arsenalul Marinei, apoi o să mergem împreună la prânz, în cealaltă parte a portului.

— Bine.

Woody se năpusti asupra orezului prăjit.

— E nemaipomenit! exclamă el. Ar trebui să servim mâncare chinezească la nuntă.

Gus râse.

— Nu prea cred.

— De ce nu? Este ieftină și gustoasă.

— O nuntă nu-i o simplă masă, ci o ocazie specială. Că tot veni vorba: Joanne, trebuie să vorbesc cu mama ta.

Joanne se încruntă.

— În legătură cu nunta?

— În legătură cu lista invitaților.

Joanne lăsa jos bețișoarele.

— E vreo problemă?

Woody observă cum nările i se dilatau și își dădu seama că avea să iasă scandal.

— Nu-i o problemă, propriu-zis, zise Gus. Numai că eu am un număr destul de mare de prieteni și de aliați la Washington care s-ar simți ofenși dacă nu i-aș invita la nunta fiului meu. Vreau să-i sugerez mamei tale să împărțim cheltuielile pe din două.

Tata era bine intenționat, realiză Woody. Cum Dave își vânduse afacerea pe o nimica toată înainte să moară, mama lui Joanne ar fi putut să fie mult prea strâmtorată ca să își permită o nuntă scumpă. Însă lui Joanne nu-i plăcea ideea ca părinții să facă aranjamente de nuntă peste capul ei.

— La ce prieteni și aliați vă referiți? întrebă Joanne cu răceală.

— Senatori și kongresmeni, în marea lor parte. Trebuie să-l invităm și pe președinte, dar el nu va putea să vină.

— Ce senatori și kongresmeni? insistă Joanne.

Woody o observă pe mama lui înăbușindu-și un zâmbet. O amuza insistența lui Joanne. Foarte puțină lume avea tupeul să îl pună pe Gus cu spatele la zid în felul acela.

Gus începu să înșire niște nume. La un moment dat, Joanne îl întrerupse:

— Ați spus cumva kongresmenul Cobb?

— Da.

— Dar a votat împotriva legii antilinșaj!

— Peter Cobb este un om de ispravă. Însă este politician din Mississippi. Trăim într-o democrație, Joanne: trebuie să ne reprezentăm alegătorii. Sudistii nu vor sprijini o lege antilinșaj. Se uită la prietenul lui Chuck și spuse: Sper că nu te-am jignit cumva, Eddie.

— Nu vă măsurați cuvintele pe seama mea, domnule, rosti Eddie. Eu sunt din Texas, dar mi-e rușine când mă gândesc la politica celor din Sud. Detest discriminarea. Omul tot om este, indiferent de culoarea pielii.

Woody îl privi pe Chuck. Acesta părea gata să plesnească de mândrie auzind cuvintele lui Eddie.

În clipa aceea, Woody realiză că Eddie nu era doar amicul lui Chuck.

„Hmm, o situație cam ciudată!”

La masă erau, așadar, trei cupluri de îndrăgostiți: Tata și Mama, Woody și Joanne, dar și Chuck și Eddie.

Se uită stăruitor la Eddie. „Deci ăsta-i iubitul lui Chuck, se gândi el. Al naibii de ciudat!”

Eddie îi surprinse privirea și îi zâmbi politicos.

Woody își luă ochii de la el. „Slavă Domnului că tata și mama nu s-au prins”, își zise el.

Dacă nu cumva acesta era adevăratul motiv pentru care Mama îl invitase pe Eddie să participe la cina în familie. Oare știa? Oare era de acord? Nu, așa ceva nu era cu putință!

— În orice caz, Cobb nu are de ales, spunea Tata. În toate celelalte privințe este un adevărat liberal.

— Nu-i vorba de democrație aici, ripostă Joanne înfierbântată. Cobb nu-i reprezintă pe oamenii din sud. Numai albi au voie să voteze acolo.

Gus zise:

— Nu există nimic perfect pe lumea asta. Cobb a susținut Noua Învoială propusă de Roosevelt.

— Asta nu înseamnă că trebuie să-l invit la nunta mea.

Woody interveni:

— Tată, nici eu nu vreau să vină. Are mâinile pătate de sânge.

— Dar e nedrept!

— Exact așa ni se pare și nouă.

— Mă rog, decizia nu vă aparține în întregime. Mama lui Joanne va organiza petrecerea și, dacă mă va lăsa, voi suporta și eu o parte din cheltuieli. Mă gândesc că asta ar trebui să ne dea măcar dreptul de a avea un cuvânt de spus în privința listei de invitați.

Woody se lăsă pe spate.

— La naiba! E nunta noastră!

Joanne îl privi pe Woody.

— Poate că ar trebui să facem o nuntă discretă, la starea civilă, cu doar câțiva prieteni.

Woody ridică din umeri.

— Mie îmi convine.

Gus rosti pe un ton sever:

— Asta ar supăra foarte multă lume.

— Nu și pe noi, replică Woody. Cea mai importantă persoană a zilei va fi mireasa. Vreau să aibă exact ce-și dorește.

Rosa interveni în discuție:

— Ascultați-mă! Haideți să nu întrecem măsura. Gus, scumpule, cred că ar trebui să-l iei deoparte pe Peter Cobb și să-i explici, cât poți de diplomat, că ai norocul de-a avea parte de un fiu idealist, care se însoară cu o fată minunată și la fel de idealistă, și că ei au refuzat cu încăpățănare cererea ta

înlăcărată de a-l invita pe congresmenul Cobb la nuntă. Deși îți pare rău, nu poți face nimic în această privință, așa cum nici Peter nu poate face ceva în privința votului său de la proiectul de antilnșaj. El va zâmbi și va spune că înțelege și că a apreciat mereu francheța ta.

Gus ezită îndelung, apoi decise să se lase păgubaș.

— Presupun că ai dreptate, draga mea, zise el. Îi zâmbi lui Joanne și adăugă: Oricum, aș fi un prost să mă cert cu încântătoarea mea noră din cauza lui Pete Cobb.

Joanne zise:

— Vă mulțumesc. Pot să încep să vă spun „tată”?

Woody fu cât pe ce să rămână cu gura căscată. Spusese exact ce trebuia în momentul acela. Era deșteaptă foc!

Gus spuse:

— Mi-ar plăcea asta.

Lui Woody i se păru că întrezărește o lacrimă în colțul ochilor tatălui său.

Joanne zise:

— Atunci, îți mulțumesc, tată.

„Măi să fie! se gândi Woody. I-a ținut piept - și a câștigat. Ce fată nemaipomenită!”

(IV)

Duminică dimineață, Eddie vru să îl însoțească pe Chuck când avea să-și ia familia de la hotel.

— Nu știi ce să zic, scumpule, zise Chuck. Noi doi ar trebui să fim doar prietenoși unul cu celălalt, nu de nedespărțit.

Erau într-un pat de motel, în zorii zilei. Erau nevoiți să se furișeze înapoi în cazarmă înainte de răsăritul soarelui.

— Ți-e rușine cu mine, rosti Eddie.

— Cum poți spune așa ceva? Te-am invitat la cină cu familia mea!

— A fost ideea mamei tale, nu a ta. Dar tatălui tău i-a plăcut de mine?

— Te-au îndrăgit cu toții. Cine n-ar face-o? Însă ei nu știi că ești un poponar jegos.

— Nu sunt un poponar jegos! Sunt un poponar foarte curat.

— Aici ai dreptate.

— Hai, te rog, ia-mă și pe mine! Vreau să îi cunosc mai bine. Contează mult pentru mine.

Chuck oftă și zise:

— Fie.

— Îți mulțumesc! Eddie îl sărută și zise: Mai avem timp...?

Chuck rânji.

— Dacă ne mișcăm repede...

Peste două ore, așteptau în fața hotelului în Packardul marinei. Cei patru pasageri apărură la 7:30. Rosa și Joanne purtau pălării și mănuși, Gus și Woody - costume albe de stofa. Woody avea aparatul la el.

Woody și Joanne se țineau de mână.

— Uită-te la fratele meu, îi murmură Chuck lui Eddie. Este atât de fericit...!

— Este frumoasă fata...

Ținură portierele deschise și soții Dewar urcară pe bancheta din spate a limuzinei. Woody și Joanne desfăcură strapontinele. Chuck demară și porni spre baza navală.

Era o dimineață frumoasă. Din radioul mașinii răsunau imnurile religioase de pe postul KGMB. Soarele strălucea peste lagună și se reflecta din hublourile și balustradele lustruite ale zecilor de vase. Chuck zise:

— Frumoasă priveliște, nu?

Intrară în bază și se îndreptară spre Arsenalul Marinei, acolo unde o duzină de ambarcațiuni erau trase la pontoane și docuri pentru reparații, lucrări de întreținere și realimentare. Chuck parcă la docul ofițerilor. Coborâră toți și admirară puternicele cuirasate ancorate în lagună, ce scânteiau în lumina dimineții. Woody făcu o poză.

Mai erau doar câteva minute până la ora opt. Chuck auzea bătaia clopotelor de la biserica din Pearl City, aflat în apropiere. La bordul vaselor, cartul de dimineață era chemat la micul dejun, iar portdrapelele se pregăteau să ridice însemnele la ora opt fix. O fanfară de pe puntea *Nevadei* intona imnul de stat american.

Merseră pe jos până la debarcader, unde îi aștepta o șalupă legată la mal. Ambarcațiunea era destul de mare încât să poată transporta o duzină de pasageri și avea motorul amplasat sub o trapă de la pupă. Eddie porni motorul, în vreme ce Chuck îi ajuta pe oaspeți să urce în șalupă. Micul motor începu să învolbureze

apele. Chuck se duse la proră în timp ce Eddie întorcea șalupa de la doc, îndreptând-o spre cuirasate. Prora săltă ușor pe măsură ce șalupa prindea viteză, lăsând în părți curbe identice de spumă, ca niște aripi de pescăruș.

Chuck auzi un avion și își ridică privirea. Aparatul de zbor venea dinspre vest la o altitudine atât de joasă, încât părea că se prăbușește. Probabil că urma să aterizeze la aerodromul naval de pe insula Ford.

Woody, care stătea lângă Chuck la proră, se încruntă și zise:

— Ce fel de avion e acela?

Chuck cunoștea toate aeronavele armatei și ale marinei, însă îi venea greu să identifice acel model.

— Seamănă mult cu un model 97, zise el. Modelul tip de bombardier din flotila de portavioane a Marinei Imperiale Japoneze.

Woody își îndreptă aparatul spre el. Când acesta ajunsese mai aproape, Chuck observă sorii mari și roșii vopsiți pe aripile sale.

— Este un avion japonez! exclamă el.

Eddie, care conducea șalupa de la pupă, îl auzi și spuse:

— Probabil că l-au aranjat așa pentru vreun exercițiu. Vreun antrenament neanunțat ca să ne strice dimineața de duminică.

— Probabil că da, spuse Chuck.

Apoi văzu un al doilea avion în spatele primului.

Și încă unul.

Îl auzi pe tatăl său rostind neliniștit:

— Ce naiba se întâmplă?

Avioanele virară deasupra Arsenalului Marinei și trecură razant pe deasupra șalupei, vuind precum cascada Niagara. Erau vreo zece, observă Chuck; nu, douăzeci; de fapt, mult mai multe. Se îndreptau spre Aleea Cuirasatelor.

Woody încetă să mai facă poze și zise:

— Nu poate fi un atac adevărat, nu?

În glas i se citea o frică amestecată cu îndoială.

— Cum ar putea fi avioane japoneze? rosti Chuck sceptic. Japonia se află la peste șase mii de kilometri distanță! Niciun avion nu poate zbura atât de departe.

Apoi își aminti de portavioanele japoneze care întrerupseseră orice comunicație. Unitatea de Interceptare a Semnalelor presupusese că acestea reveniseră în apele lor teritoriale, dar nu reușise să obțină confirmarea.

Surprinse privirea tatălui său și-și dădu seama că și acesta își amintea conversația respectivă.

Totul deveni deodată clar, iar scepticismul se preschimbă în frică.

Avionul din fruntea formației trecu razant pe deasupra *Nevadei*, nava aflată în capătul Aleii Cuirasatelor. Apoi se auzi o explozie de artilerie. Pe punte, marinarii se împrăștiară ca potârnicșii și fanfara fugi într-un dezacord general.

Rosa țipă în șalupă.

Eddie exclamă:

— O, Iisuse Hristoase! Chiar este un atac!

Chuck simți cum îi bubuie inima în piept. Japonezii bombardau Pearl Harbor, iar el se afla într-o șalupă, în mijlocul lagunei. Se uită la fețele speriate ale celorlalți - părinții săi, fratele său, Eddie - și realizează că toți oamenii la care ținea pe această lume erau strânși în aceeași ambarcațiune.

Torpile lunguiețe, ca niște gloanțe, începură să cadă din pânțele avioanelor în apele liniștite ale lagunei.

Chuck zbieră: „Eddie, întoarce-te!” însă Eddie i-o luase înaintea, răsucind șalupa într-un arc strâmt de cerc.

În timp ce se întorceau, Chuck zări deasupra bazei aeriene Hickam o altă formație de avioane cu discuri mari și roșii pe aripi. Acestea erau bombardiere de picaj și se năpusteau ca niște păsări de pradă asupra șirurilor de aparate de zbor americane, aliniat perfect pe piste.

La dracu! Câți nenorociți de felul acesta erau, la urma urmei? Cerul de deasupra Pearl Harborului părea invadat de jumătate din flotila aeriană a Japoniei.

Woody continua să facă fotografii.

Chuck auzi o bubuitură zgomotoasă, ca o explozie subterană, urmată imediat de o alta. Se întoarse în acea direcție. La bordul *Arizonaei* se vedeau vâlvătai de foc, iar fumul începuse să se înalțe din navă.

Pupa șalupei se scufundă și mai mult în apă când Eddie apăsă ambreiajul. Chuck îi strigă alarmat: „Grăbește-te, grăbește-te!”, chiar dacă nu mai era cazul.

Chuck auzi de pe unul dintre vase șuieratul insistent și ritmic al sirenei ce dădea alarma, chemând toți militarii la stațiile de luptă, și-și dădu seama că erau în plină bătălie, iar familia lui era prinsă în mijlocul acesteia. După câteva clipe, sirena pentru

raiduri aeriene de pe insula Ford începu cu un geamăt coborât și urcă în intensitate până ce atinse nota cea mai înaltă și stridentă.

Urmă apoi o serie lungă de explozii pe Aleea Cuirasatelor, în timp ce torpilele își atingeau țintele. Eddie răcni:

— Uitați-vă la *Wee Vee*!

Așa era poreclită nava *West Virginia*.

— Se înclină la babord! zise el.

Avea dreptate, observă Chuck. Vasul fusese găurit în partea dinspre avioanele atacatoare. Milioane de tone de apă trebuie că-i intraseră în chilă pentru ca o asemenea navă, de dimensiuni uriașe, să se încline într-o parte.

Aceași soartă o avea și *Oklahoma*, aflată lângă ea, și Chuck văzu îngrozit cum marinarii alunecau neajutorați pe puntea înclinată și cădeau peste bord.

Valurile provocate de explozii zguduiră șalupa. Toți cei prezenți se apucară strâns de balustrade.

Chuck văzu ploaia de bombe de deasupra bazei de hidroavioane de la capătul insulei Ford. Avioanele erau legate la distanțe mici unul față de celălalt - acum erau distruse de proiectile, iar fragmentele de aripi și de fuzelaje zburau prin aer ca frunzele vânturate de un uragan.

Chuck se străduia să identifice tipurile de aparate de zbor și zări acum un al treilea model printre atacatorii japonezi, letalul Mitsubishi „Zero”, cel mai bun avion de vânătoare al flotilelor de portavioane din întreaga lume. Nu avea decât două bombe mici, însă era dotat cu două mitraliere și cu două tunuri de 20 de milimetri. Probabil că rolul său în atac era acela de a escorta bombardierele, apărându-le de avioanele de vânătoare americane - însă acestea din urmă erau încă la sol și multe dintre ele fuseseră deja distruse. Asta însemna că „Zerourile” erau libere să tragă în clădiri, echipamente și trupe.

Sau, se gândi Chuck înfricoșat, să ia la țintă o familie care traversa laguna, în încercarea disperată de a ajunge la țărm.

Într-un sfârșit veni și riposta americanilor. Pe insula Ford, dar și pe punțile vaselor neatinse încă, artileria antiaeriană și mitralierele obișnuite prinseră viață, contribuind la rândul lor la cacofonia generală de zgomote letale. Obuzele antiaeriene explodau în cer ca niște flori negre. Aproape imediat, un mitralior de pe insulă nimeri un bombardier de picaj. Carlinga

aparaturii lui foc și avionul se prăbuși în apă. Chuck izbucni în urale și își flutură pumnii prin aer.

West Virginia începu să se redreseze, continuând însă să se scufunde, și Chuck realizează că probabil comandantul navei deschisese valvele de la tribord ca să o mențină în poziție dreaptă în timp ce se ducea la fund, oferind astfel echipajului șanse mai mari de supraviețuire. *Oklahoma* însă nu fu la fel de norocoasă și urmărirea cu toții îngroziți cum imensul vapor începe să se răstoarne. Joanne zise: „O, Doamne, uitați-vă la echipaj!” Marinarii se cățarau înnebuniți pe puntea tot mai înclinată și pe balustrada de la tribord, într-o încercare disperată de a se salva. Iar ei se numărau printre cei norocoși, își dădu seama Chuck când vasul impunător se răsturnă complet, cu un huruit cumplit, și începu să se scufunde. Cine știe câte sute de oameni erau prinși sub punte?

— Țineți-vă bine! răcni Chuck.

Valul imens provocat de răsturnarea *Oklahomei* se apropia de ei. Tata o apucă pe Mama, iar Woody o strânse bine pe Joanne. Valul ajunse la ei, ridicând șalupa la o înălțime de-a dreptul imposibilă. Chuck se clătină pe picioare, dar se agăță de balustradă. Șalupa rămase pe linia de plutire. Urmară apoi câteva valuri mai mici, care îi zguduiră, dar nimeni nu păți nimic.

Încă se aflau la aproape un kilometru și jumătate de țărm, observă Chuck cu consternare.

În mod uluitor, *Nevada*, primul vas lovit, se urni din loc. Cineva avusese prezența de spirit de a le semnală tuturor navelor să plece de acolo. Dacă reușeau să iasă din port, se puteau împrăștia și nu ar mai fi fost ținte atât de ușoare.

De pe Aleea Cuirasatelor se auzi atunci o bubuitură de zece ori mai puternică decât orice se petrecuse înainte. Explozia fu atât de violentă, încât Chuck primi suflul ei ca pe o lovitură în plex, deși ajunseseră acum la aproape un kilometru distanță. O rafală de focuri țâșni din tureta nr. 2 de pe *Arizona*. O fracțiune de secundă mai târziu, partea din față a vasului păru să explodeze. Resturile zburară prin aer - bare de oțel strâmbate și plăci îndoite ce pluteau prin fum cu o încetineală de coșmar, ca niște fragmente de hârtie carbonizată dintr-un foc de tabără. Flăcările și fumul învăluiră partea din față a vasului. Catargul principal se înclină nesigur în față.

Woody spuse:

— Ce-a mai fost și *asta*?

— Probabil că a sărit în aer rezerva de muniție, le explică Chuck, realizând cu durere în suflet că sute dintre camarazii săi fuseseră uciși probabil în acea deflagrație colosală.

O coloană de fum roșiatic se înalță în văzduh ca un rug funerar.

Se auzi apoi o bufnitură și ambarcațiunea se opinti, de parcă ar fi fost lovită de ceva. Toți cei de la bord se feriră. Chuck se lăsă în genunchi, gândindu-se că fuseseră nimeriți de o bombă, apoi realizează că era imposibil câtă vreme erau încă în viață. După ce-și reveni, văzu că o bucată mare de metal, lungă de un metru, străpunsese puntea deasupra motorului. Ca prin minune, nimeni nu fusese lovit.

Însă motorul muri. Șalupa încetini, apoi se opri de tot. Continuă să se legene pe valurile învolburate în vreme ce avioanele japoneze scăldau laguna într-o ploaie de foc.

Gus spuse cu glas sugrumat:

— Chuck, trebuie să plecăm de aici imediat.

— Știu.

Chuck și Eddie examină avariile șalupei. Apucară bucata de metal și încercară să o smulgă din puntea de tec, însă aceasta se înfipsese bine acolo.

— Nu avem timp pentru asta! rosti Gus.

Woody zise:

— Oricum motorul este terminat, Chuck.

Mai aveau aproape jumătate de kilometru până la țarm. Totuși, șalupa era dotată și pentru situații de urgențe precum cea de atunci. Chuck scoase două vâsle. El luă una, iar Eddie o luă pe cealaltă. Șalupa era mult prea mare pentru cineva care dădea la vâsle, astfel că înaintau foarte încet.

Din fericire pentru ei, urmă o pauză între atacuri. Pe cer nu mai roiau avioanele. Trâmbe imense de fum se înalțau de pe vasele avariate, inclusiv o coloană de vreo trei sute de metri ce se ridica din *Arizona*, rănită acum de moarte; dar nu se mai auzeau alte explozii. Extrem de hotărâtă, *Nevada* se îndrepta către ieșirea din port.

Apa din jurul navelor era ticsită de bărci de salvare, șalupe și marinari care înotau sau se agățau de resturile plutitoare. Înecl nu era singura lor spaimă: combustibilul din vapoarele găurite

se scurgea pe luciul apei și lua foc. Strigătele de ajutor ale celor care nu știau să înoate se amestecau în mod grotesc cu urletele celor arși.

Chuck aruncă o privire spre ceasul de la mână. Credea că atacul durase ore bune, dar – în mod uimitor – acesta se încheiase după numai treizeci de minute.

Însă exact atunci începu al doilea val.

De data aceasta, avioanele veneau din est. Unele porniră în urmărirea *Nevadei*, care încerca să scape; altele luară la țintă Arsenalul Marinei, de unde plecase familia Dewar cu șalupa. Aproape imediat, distrugătorul *Shaw* explodează lângă un ponton, fiind cuprins de flăcări și învăluit de fum. Carburantul se vărsă în apă și luă foc. Apoi, lângă cel mai mare doc, fu lovit cuirasatul *Pennsylvania*. Două distrugătoare ancorate lângă acesta săriră în aer din cauza aprinderii depozitelor de muniție.

Chuck și Eddie se opintiră în vâsle, asudând ca niște cai de curse.

În Arsenalul Marinei apărură pușcașii – probabil din cazarmile aflate în apropiere – cu echipamente de stingere a incendiilor.

În cele din urmă, șalupa ajunsese cu greu la docul ofițerilor. Chuck sări din ea și o legă rapid, în vreme ce Eddie îi ajuta pe pasageri să coboare. Fugiră cu toții spre mașină.

Chuck sări la volan și porni motorul. Radioul mașinii porni automat și îl auziră cu toții pe crainicul de la KGMB spunând: „Toți angajații armatei, marinei și trupele de pușcași să se prezinte imediat la datorie!” Chuck nu avusese încă ocazia să facă asta, dar era convins că primele sale ordine ar fi fost să îi ducă la adăpost pe cei patru civili aflați în grija sa, mai ales că printre aceștia erau două femei și un senator.

De îndată ce urcă toată lumea în mașină, el demară în trombă.

Cel de-al doilea val al atacului părea să fie pe sfârșite. Majoritatea avioanelor japoneze se îndepărtau de port. Cu toate acestea Chuck accelerează, gândindu-se că ar fi putut urma și un al treilea val.

Poarta principală era deschisă. Dacă ar fi fost închisă, probabil că ar fi încercat să treacă prin ea.

Nu se mai vedea nicio altă mașină.

Ieși cu viteză maximă din port, apucând-o pe șoseaua Kamehameha. Cu cât ajungea mai departe de Pearl Harbor, cu atât familia sa avea să fie mai la adăpost.

Și-atunci, văzu un Zero singuratic venind înspre el.

Zbura foarte jos, de-a lungul șoselei, și după o clipă realizează că ținta lui era mașina.

Cum tunurile erau plasate pe aripi, existau șanse mari să rateze ținta îngustă reprezentată de vehicul; însă mitralierele erau mult mai apropiate, fiind amplasate de-o parte și de alta a motorului. Dacă era deștept, la ele avea să apeleze pilotul.

Chuck se uită înnebunit în stânga și-n dreapta drumului. Nu se vedea niciun loc în care s-ar fi putut ascunde – pretutindeni erau numai câmpuri de trestie.

Începu să meargă în zigzag. Pilotul nu se lăsă păcălit și nu încercă să-i imite manevrele. Drumul nu era foarte larg și, dacă Chuck ar fi intrat în câmpul de trestie, ar fi fost silit să încetinească periculos de mult. Apăsă accelerația, realizând că șansele de a scăpa de tirul avionului creșteau proporțional cu viteza.

Apoi, fu prea târziu pentru calcule. Avionul ajunsese atât de aproape, încât Chuck putu să vadă găurile rotunde și negre din aripi prin care trăgeau tunurile. Însă, așa cum intuise deja, pilotul deschise focul cu mitralierele, iar gloanțele începură să răpăie în fața lor pe drum, ridicând praful.

Chuck se mută mai la stânga, spre mijlocul drumului, apoi coti brusc la dreapta. Pilotul își corectă ținta, luându-l din nou în cătare. Gloanțele mușcară din capotă. Parbrizul se făcu țândări. Eddie gemu de durere, iar una dintre femei țipă.

Apoi, Zeroul se făcu nevăzut.

Mașina începu să meargă singură în zigzag. Probabil că fusese atinsă o roată din față. Chuck se chinu să controleze direcția și să rămână pe drum. Mașina coti în lateral, trecu pe pietriș, întră în câmpul de la marginea drumului și se opri brusc, cu o zgâlțâitură.

Din motor ieșeau flăcări, iar Chuck simți miros de benzină.

— Toată lumea jos! urlă Chuck. Înainte să explodeze rezervorul!

Deschise portiera și sări afară.

Trase cu putere ușa din spate, iar tatăl lui ieși, trăgând-o și pe mama sa după el. Chuck îi văzu și pe ceilalți ieșind prin partea

opusă. „Fugiți!” le strigă el, deși îndemnul său era inutil. Eddie pornise deja prin câmpul de trestie, șchiopătând de parcă ar fi fost rănit. Woody mai că o ducea pe brațe pe Joanne, care părea și ea rănită. Părinții lui se repezică pe câmp, nepărând atinși de gloanțe. Se luă după ei. Fugiră vreo sută de metri, apoi se aruncară la pământ.

Urmă un moment de liniște. Sunetele avioanelor ajunseseră acum un simplu zumzet îndepărtat. Ridicându-și privirea, Chuck văzu un fum uleios înălțându-se din port la sute de metri în aer. Deasupra fumului se zăreau ultimele bombardiere de înălțime îndreptându-se spre nord.

Apoi se auzi o bubuitură care aproape că-i sparse timpanele. Chiar dacă-și închise ochii, tot distinse lumina puternică a benzinei care exploda. Un val de dogoare îl străbătu.

Își săltă capul și se uită în spate. Mașina era mistuită de flăcări.

Sări în picioare.

— Mamă! Ești teafără?

— Da, ca prin miracol, rosti ea cu sânge rece, în timp ce tatăl lui o ajuta să se ridice de pe jos.

Se uită spre câmp și îi zări pe ceilalți. Fugi la Eddie, care stătea în capul oaselor, ținându-se de coapsă.

— Ești lovit?

— Da, și doare ca dracu. Însă nu curge prea mult sânge, zise Eddie, izbutind să suradă. M-a atins în partea de sus a coapsei, dar nu mi-a afectat niciun organ vital.

— Lasă că te ducem la spital.

În clipa aceea, Chuck auzi un sunet înfiorător.

Fratele său plângea.

Woody nu plângea ca un bebeluș, ci mai degrabă ca un copil pierdut: era un vaiet puternic și sfâșietor de nefericire.

Chuck pricepu imediat că era sunetul unei inimi frânte.

Alergă la fratele său. Woody stătea în genunchi, cu pieptul cutremurat de hohote, cu gura căscată și cu lacrimi șiroindu-i pe obraji. Costumul lui alb de stofă era plin de sânge, deși el nu părea rănit. Gemia printre hohote de plâns:

— Nu, nu...

Joanne zăcea pe pământ cu fața în sus.

Chuck văzu de îndată că este moartă. Avea trupul nemișcat și ochii deschiși, sticloși. Partea din față a rochiei sale dungate de

bumbac era îmbâcsită de sânge roșu-deschis, arterial, ce începuse să se închidă la culoare pe alocuri. Chuck nu putea vedea rana, însă presupuse că fata încasase un glonț în umăr, glonț care-i atinsese artera axilară. Probabil că sângerarea o omorâse în câteva minute.

Nu știa ce să spună.

Ceialți veniră lângă el: Mama, Tata și Eddie. Mama îngenunche pe pământ lângă Woody și îl cuprinse în brațe. „Bietul meu băiat”, rosti ea, ca și cum el ar fi fost tot un copilăș.

Eddie îl luă de umeri pe Chuck, îmbrățișându-l scurt și discret.

Tata îngenunche lângă trupul fără suflare. Se întinse și îl apucă pe Woody de mână.

Hohotele lui Woody se mai domoliră puțin.

Tata zise:

— Închide-i ochii, Woody.

Mâna lui Woody tremura cumplit. Cu un efort, el și-o calmă.

Își întinse degetele spre pleoapele ei.

Apoi, cu o tandrețe nețărmurită, îi închise ochii.

• Capitolul 12

1942 (1)

(I)

În prima zi a anului 1942, Daisy primi o scrisoare de la fostul ei logodnic, Charlie Farquharson.

O deschise la micul dejun, în casa din Mayfair, unde nu se mai afla nimeni altcineva în afară de majordomul bătrân care-i turnă cafea în ceașcă și camerista de 15 ani care-i aduse pâine prăjită fierbinte din bucătărie.

Charlie nu-i scria din Buffalo, ci de la RAF Duxford, o bază aeriană din estul Angliei. Daisy auzise de locul respectiv: se afla în apropiere de Cambridge, acolo unde își întâlnise atât soțul, pe Boy Fitzherbert, cât și pe bărbatul pe care îl iubea, Lloyd Williams.

Se bucura să primească vești de la Charlie. Sigur, el fusese cel care o părăsise și îl urâse pentru asta, dar trecuse multă vreme de-atunci. Se simțea complet diferită acum. În 1935 era domnișoara Peshkov, o moștenitoare din America; acum era vicontesă de Aberowen și făcea parte din aristocrația engleză. Chiar și așa, îi făcea plăcere să afle că Charlie încă se mai gândea la ea. O femeie e mai fericită să știe că a fost ținută minte, și nu uitată.

Charlie îi scrisese cu un stilou cu peniță groasă și cu cerneală neagră. Scrisul său era neîngrijit, cu litere mari și neordonate.

Daisy citi:

Înainte să încep, trebuie, desigur, să-mi cer scuze pentru felul în care m-am purtat cu tine în Buffalo. Mă îngrozesc de fiecare dată când îmi amintesc.

„O, Doamne, pare să se fi maturizat!” se gândi Daisy.

Cât de snobi am fost cu toții și ce slab am fost eu de am lăsat-o pe răposata mea mamă să mă convingă să mă port atât de meschin.

„A, își zise ea, răposata sa mamă. Deci ticăloasa bătrână a murit. Asta ar putea fi o explicație pentru schimbarea lui.”

M-am înrolat în Escadrila Eagle Nr. 133. Pilotăm avioane Hurricane, dar urmează să primim Spitfires cât de curând.

Existau trei escadrile Eagle, unități ale RAF în care piloții erau voluntari americani. Daisy era surprinsă: nu se așteptase ca Charlie să meargă la război de bunăvoie. Pe vremuri, el nu era interesat decât de câini și de cai. Chiar că se maturizase...

Dacă simți că mă poți ierta sau dacă poți măcar să lași trecutul în urmă, mi-ar plăcea foarte mult să te văd și să-l întâlnesc pe soțul tău.

Pomenirea soțului ei era o cale diplomată de a-i sugera că nu avea așteptări romantice, realiză Daisy.

Voi veni în permisie la Londra weekendul viitor. Pot să vă invit la cină?

Te rog, spune da.

Toate cele bune. Cu drag,

Charles H.B. Farquharson

Boy nu era acasă în acel week-end, dar Daisy acceptă invitația. Tânjea după compania unui bărbat, asemenea multor londoneze în vreme de război. Lloyd plecase în Spania și parcă intrase în pământ. Îi zisese că urma să fie atașatul militar de la ambasada Marii Britanii din Madrid. Daisy și-ar fi dorit să fie adevărat și să aibă cu adevărat un post atât de sigur, însă nu-l crezuse. Când îl întrebase de ce ar fi trimis guvernul un tânăr ofițer apt pentru serviciul militar într-un post de birou dintr-o țară neutră, el îi explicase cât de important era ca Spania să fie descurajată de la a se alătura taberei fasciste. Însă îi spusese aceste lucruri cu un surâs amar, care-l dăduse de gol. Ea se temea că în realitate el avea să treacă granița pe furiș ca să colaboreze cu Rezistența Franceză și avea coșmaruri în care era capturat și torturat.

Nu îl mai văzuse de mai bine de un an. Absența lui era precum o amputare: o resimțea în fiecare ceas, zi de zi. Dar se bucura să aibă ocazia de a-și petrece o seară în compania unui bărbat, fie el și stângaciul, searbădul și corpulentul Charlie Farquharson.

Charlie rezervă o masă la restaurantul hotelului Savoy.

Când ajunse la recepție, în timp ce un chelner o ajuta să-și dea jos haina din blană de nură, se apropie de ea un bărbat înalt, într-o haină de seară elegantă, cu un aer oarecum familiar. Îi întinse mâna și îi zise sfios:

— Bună, Daisy. Îmi face mare plăcere să te revăd după toți acești ani.

Auzindu-i vocea, ea realizează că îl avea în față pe Charlie.

— O, Doamne! exclamă ea. Cât de mult te-ai schimbat!

— Am pierdut un pic în greutate, recunosc eu el.

— Da, cu siguranță.

Cel puțin 15-20 de kilograme, estimează ea. Asta îl făcea să pară mai arătos. Trăsăturile sale păreau acum mai degrabă aspre decât lipsite de frumusețe.

— Tu însă nu te-ai schimbat deloc, rosti el, măsurând-o din priviri.

Ea se străduise să arate cât mai bine. Nu-și mai cumpăraseră haine noi de ani buni, din cauza austerității impuse de război, dar în seara aceea scotocise prin garderobă și alesese o rochie de seară Lanvin, albastru safir, care-i lăsa umerii goi și pe care o cumpăraseră în ultima sa călătorie la Paris, înainte de izbucnirea conflagrației.

— Peste două luni împlinesc 26 de ani, spuse ea. Nu prea-mi vine să cred că arăt ca pe vremea când aveam 18.

El aruncă o privire discretă spre decolteul ei, se înroși și răspunse:

— Ba da, crede-mă.

Intrară în restaurant și se așezară la masă.

— M-am temut că n-o să vii, zise el.

— Mi-a stat ceasul. Îmi pare rău că am întârziat.

— Eh, doar douăzeci de minute. Te-aș fi așteptat și o oră.

Un chelner îi întrebă dacă doreau să bea ceva. Daisy spuse:

— Acesta-i unul dintre puținele locuri din Anglia unde poți să bei un martini rezonabil.

— Două pahare de martini, vă rog, rosti Charlie.

— Eu îl vreau sec, cu o măslină.

— Și eu la fel.

Ea îl studie, intrigată de felul în care se transformase. Stângăcia lui de pe vremuri se preschimbaseră într-o timiditate fermecătoare. Încă îi venea greu să și-l imagineze ca pilot de vânătoare, doborând avioane germane. Oricum, bătălia pentru Londra se încheiase de jumătate de an și acum nu mai aveau loc confruntări aeriene pe cerul din sudul Angliei.

— Ce fel de zboruri faci? îl întrebă ea.

— În principal operațiuni de disimulare pe timp de zi, deasupra nordului Franței.

— În ce constă o operațiune de disimulare?

— Este un atac cu bombardiere escortate de avioane de vânătoare, al cărui scop principal este atragerea avioanelor inamice în bătălii aeriene în care sunt copleșite numeric.

— Urăsc bombardierele, zise ea. Am trecut prin Blitz.

El se miră.

— Credeam că ți-ai dori să vadă și germanii cum este.

— Nu, deloc.

Daisy se gândise îndelung la asta.

— Plâng toate victimele nevinovate, femeii și copiii, arse și schilodite în Londra - și nu mă încălzește cu nimic să știu că femeile și copiii din Germania suferă aceeași soartă.

— Nu am privit lucrurile așa niciodată.

Comandară cina. Regulile impuse pe timp de război nu le permiteau mai mult de trei feluri de mâncare, iar nota nu putea depăși cinci șilingi. În meniu existau specialități de austeritate, precum substitutul de rață - făcut din cârnați de porc - și plăcinta Woolton, care nu conținea deloc carne.

Charlie zise:

— Nici nu pot să-ți spun cât de plăcut este să aud o fată vorbind engleza americană. Îmi plac fetele din Anglia - chiar m-am combinat cu una într-o vreme -, dar mi-e dor de vocile de-acasă.

— Și mie, recunosc eu ea. Casa mea este aici acum și nu cred că mă voi mai întoarce vreodată peste ocean, însă știu cum te simți.

— Îmi pare rău că nu am apucat să-l întâlnesc pe vicontele de Aberowen.

— Este și el în aviație, ca tine. Este instructor de pilotaj. Mai trece pe-acasă din când în când - dar nu și în acest week-end.

Daisy se culca din nou cu Boy în vizitele sale ocazionale acasă. Jurase să n-o mai facă niciodată după ce-l prinsese cu acele două femei îngrozitoare din Aldgate. Însă el o presase. Îi zisese că bărbații de pe front aveau nevoie de alinare când se întorceau acasă și-i promisese că nu se va mai duce niciodată la prostituate. Ea nu-i crezuse promisiunile, însă cedase, în ciuda sentimentelor sale. „La urma urmei, își spusese, m-am măritat cu el la bine și la rău.”

Totuși, nu mai simțea nicio plăcere atunci când făcea sex cu el. Putea să se culce cu Boy, dar - din păcate - nu se putea reîndrăgosti de el. Trebuia să folosească întotdeauna o cremă lubrefiantă. Încercase să-și retrezească sentimentele pe care le avusese față de el odată, pe când el îi apărea ca un tânăr aristocrat fascinant cu lumea la picioare, amuzant și capabil să savureze viața din plin. Însă el nu era atât de fascinant în

realitate, își dăduse ea seama: era doar un bărbat egoist și destul de limitat, care avea un titlu. Când se afla deasupra ei, Daisy nu se putea gândi decât la posibilitatea de a lua vreo infecție dezgustătoare.

Charlie rosti ușor precaut:

— Știu că nu vrei să vorbești prea mult despre familia Rouzrokh...

— Așa este.

— ... dar ai auzit că Joanne a murit?

— Nu! Cum?

Daisy era șocată.

— S-a întâmplat la Pearl Harbor. Era logodită cu Woody Dewar și s-au dus împreună să-l viziteze pe fratele lui, Chuck, care este încartiruit acolo. Erau în mașină când i-a ciuruit un Zero - un avion de vânătoare japonez -, iar ea a fost lovită în plin.

— Îmi pare atât de rău să aud asta... Biata Joanne. Bietul Woody.

Sosi mâncarea, însoțită de o sticlă de vin. Mâncară în tăcere o vreme. Daisy descoperi că substitutul de rață nu prea avea gust de rață.

Charlie spuse:

— Joanne s-a numărat printre cei 2 400 de oameni uciși în atacul de la Pearl Harbor. Am pierdut opt cuirasate și alte zece vase atunci. Blestemați să fie japonezii aceștia perfizi!

— Lumea de-aici s-a bucurat în secret, fiindcă acum Statele Unite au intrat în război. Dumnezeu știe de ce a fost Hitler atât de prost încât să declare război Americii. Însă britanicii cred că au în sfârșit șanse să câștige, cu rușii și cu noi de partea lor.

— Americanii sunt foarte supărați din cauza celor întâmplate la Pearl Harbor.

— Lumea de-aici nu pricepe de ce.

— Japonezii au continuat negocierile până în ultimul moment - cu mult după ce luaseră deja decizia. A fost o lipsă de bunăcredință!

Daisy se încruntă.

— Mie mi se pare că au procedat normal. Dacă se ajungea la un acord în ultimul moment, puteau renunța la atac.

— Dar nu ne-au declarat război!

— Care ar fi fost diferența? Noi ne așteptam ca ei să atace Filipinele. Ce s-a întâmplat la Pearl Harbor ne-ar fi luat prin surprindere chiar dacă ei ne-ar fi declarat război.

Charlie își întinse mâinile în lături, într-un gest de consternare.

— Dar de ce a fost necesar să ne atace, la urma urmei?

— Pentru că le-am furat banii.

— Le-am înghețat conturile.

— Ei n-au făcut diferența. În plus, le-am mai tăiat și aprovizionarea cu petrol. I-am pus cu spatele la zid. Îi păștea un dezastru economic. Ce puteau să facă?

— Trebuiau să cedeze și să se retragă din China.

— Da, asta ar fi trebuit să facă. Însă, dacă o altă țară i-ar spune Americii ce să facă și ar constrânge-o cumva, tu ai vrea să cedăm?

— Poate că nu, zâmbi el. Ți-am spus mai devreme că nu te-ai schimbat. Aș vrea să-mi retrag cuvintele.

— De ce?

— Înainte nu vorbeai așa. Pe vremuri nici măcar nu ai fi discutat politică.

— Dacă nu te interesează politica, atunci tot ce se întâmplă mai departe este și din vina ta.

— Da, presupun că am aflat toți asta.

Comandară apoi desertul. Daisy zise:

— Ce-o să se întâmple cu lumea asta, Charlie? Întreaga Europă este fascistă. Germanii au cucerit o mare parte din Rusia. Statele Unite sunt ca un vultur cu aripa ruptă. Uneori mă bucur că nu am copii.

— Nu subestima America. Am fost răniți, dar nu zdrobiți. S-o fi umflând Japonia în pene acum, dar va veni și ziua în care poporul japonez va vărsa lacrimi amare de căință pentru Pearl Harbor.

— Sper să ai dreptate.

— Iar germanilor nu le mai merge chiar atât de bine ca înainte. Nu au reușit să ocupe Moscova, iar acum se retrag. Realizezi că bătălia pentru Moscova a fost prima înfrângere adevărată suferită de Hitler?

— Dar oare chiar este o înfrângere sau doar o manevră de regroupare?

— Oricum ar fi, este cel mai prost rezultat militar pe care l-a avut până acum. Bolșevicii le-au cam dat sângele naziștilor.

Charlie descoperise coniacul învechit, o băutură preferată de-a britanicilor. În Londra, bărbații obișnuiau să îl bea după ce doamnele se retrăgeau de la cină, o practică agasantă pe care Daisy încercase să o abroge în casa ei, fără succes însă. Băură amândoi câte un pahar. După martini și vin, băutura o făcu pe Daisy să se simtă ușor amețită și fericită.

Depănără amintiri din adolescența lor petrecută în Buffalo, rîzând despre prostiile făcute de ei sau de alții.

— Ne-ai zis că te vei duce la Londra ca să dansezi cu regele, rosti Charlie. Și ai făcut-o!

— Sper că și-au ros unghiile de ciudă.

— Oho, poți fi sigură! Dot Renshaw s-a crizat la culme.

Daisy râse fericită.

— Mă bucur că am reluat legătura, spuse Charlie. Te plac atât de mult...

— Și eu mă bucur.

Plecară de la restaurant, după ce își luară hainele de la garderobă. Portarul le chemă un taxi.

— Te conduc acasă, zise Charlie.

În timp ce mergeau pe Strand, el o cuprinse pe după umeri cu brațul. Ea fu cât pe ce să protesteze, însă apoi se gândi: „Eh, la dracu'!” Se ghemui la pieptul lui.

— Ce prost sunt, zise el. Îmi doresc să mă fi căsătorit cu tine atunci când am avut ocazia.

— Ai fi fost un soț mai bun decât Boy Fitzherbert, asta-i clar, rosti ea.

Însă atunci nu l-ar mai fi cunoscut pe Lloyd.

Își dădu seama că nu-i pomenise lui Charlie despre Lloyd.

Când intrară pe strada ei, Charlie o sărută.

Era plăcut să fie din nou în brațele unui bărbat și să-i simtă buzele lipite de-ale ei, dar știa că acesta era efectul băuturii, iar singurul om pe care își dorea să îl sărute era Lloyd. Totuși, nu îl respinse decât în clipa în care taxiul ajunse la destinație.

— Ce-ai zice să mai bem un păhărel înainte de culcare? o întrebă el.

Ea fu tentată pentru o clipă să accepte. Trecuse multă vreme de când atinsese ultima oară trupul vânjos al unui bărbat. Dar nu pe Charlie și-l dorea cu adevărat.

— Nu, zise ea. Îmi pare rău, Charlie, însă iubesc pe altcineva.

— Nu trebuie să facem sex, șopti el. Însă am putea să ne giugiulim un pic...

Ea deschise portiera și coborî. Se simțea foarte prost. El își risca viața pentru ea zi de zi, iar ea nu voia să-i ofere nici măcar o amintire plăcută.

— Noapte bună, Charlie, și mult noroc, îi spuse ea.

Înainte să apuce să se răzgândească, trânti portiera și intră în casă. Se duse direct la etaj. După câteva minute, singură în pat, se simți oribil. Trădase doi bărbați: pe Lloyd, pentru că îl sărutase pe Charlie; și pe Charlie, pentru că îl trimisese acasă nesatisfăcut.

Își petrecu aproape întreaga duminică în pat, mahmură.

Luni-seară primi un telefon.

— Mă numesc Hank Bartlett, se auzi un glas de tânăr american. Sunt un prieten de-al lui Charlie Farquharson, de la Duxford. Mi-a pomenit de tine și ți-am găsit numărul în agenda lui de telefon.

Ea simți cum îi stă inima.

— De ce m-ai sunat?

— Am vești proaste, mă tem, zise el. Charlie a murit azi; a fost doborât deasupra localității Abbeville.

— Nu!

— Era prima lui misiune în noile aparate Spitfire.

— Da, mi-a vorbit despre asta, rosti ea năucită.

— M-am gândit că ai vrea să afli.

— Da, îți mulțumesc, murmură ea.

— Avea o părere nemaipomenită despre tine.

— Serios?

— Ar fi trebuit să-l auzi cât de grozavă te credea.

— Îmi pare rău, zise ea. Îmi pare atât de rău...!

Apoi nu mai putu vorbi, așa că puse receptorul în furcă.

(II)

Chuck Dewar aruncă o privire peste umărul locotenentului Bob Strong, unul dintre criptanaliști. Mulți dintre aceștia erau dezordonați, însă Strong era genul îngrijit, neavând pe birou decât o coală de hârtie pe care scrisese:

— Nu-i dau de cap și pace, rosti Strong exasperat. Dacă decriptarea este corectă, atunci spune că au atacat yolokutawana. Dar asta nu are sens. Nu există un asemenea cuvânt.

Chuck își aținti privirea asupra celor șase silabe japoneze. Era convins că ar fi trebuit să însemne ceva pentru el, chiar dacă nu cunoștea decât vag limba. Însă nu-și putea da seama ce anume, așa că se întoarse la treabă.

Atmosfera din vechea clădire administrativă era sumbră.

Săptămâni întregi după raid, Chuck și Eddie văzuseră cadavre umflăte de pe vasele scufundate ridicându-se și plutind pe luciul năclăit de petrol din Pearl Harbor. Totodată, informațiile pe care le primeau raportau și alte atacuri devastatoare ale japonezilor. La numai trei zile după Pearl Harbor, avioanele japoneze loviseră baza americană de la Luzon, din Filipine, și distruseseră întregul stoc de torpile al Flotei Pacificului. În aceeași zi, doar că în Marea Chinei de Sud, scufundaseră două cuirasate britanice, *Repulse* și *Prince of Wales*, neutralizând practic forțele britanice din Extremul Orient.

Păreau de neoprit. Veștile proaste veneau una după alta. În primele câteva luni ale noului an, Japonia învinsese forțele americane din Filipine și îi bătuse pe britanici în Hong Kong, Singapore și Rangoon, capitala Birmaniei.

Multe nume de locuri le erau necunoscute până și marinarilor, precum Chuck și Eddie. Pentru publicul american, ele sunau ca niște planete îndepărtate dintr-o poveste SF: Guam, Wake, Bataan. Însă toată lumea știa sensul unor cuvinte ca *retragere*, *supunere* și *capitulare*.

Chuck era uluit. Oare Japonia chiar putea învinge America? Nu-i venea să creadă.

Până în mai, japonezii obținuseră ceea ce își doriseră: un imperiu care le oferea cauciuc, tablă și, mai presus de orice, petrol. Puținele informații disponibile indicau faptul că își conduceau imperiul cu o brutalitate care l-ar fi făcut până și pe Stalin să roșească.

Însă mai era ceva care-i sâcâia întruna: Marina Militară Americană. Acesta era un motiv de mândrie pentru Chuck. Japonezii speraseră să distrugă complet Pearl Harbor, obținând

astfel controlul asupra oceanului Pacific; dar nu izbutiseră. Portavioanele și crucișătoarele americane scăpaseră de atac. Conform informațiilor interceptate, comandanții japonezi erau furioși la culme pentru că americanii refuzau să se dea bătuți. După pierderile suferite la Pearl Harbor, americanii erau inferiori ca arme și ca efective, însă nu fugiseră să se ascundă. Aleseseră să lanseze raiduri rapide asupra navelor japoneze, provocând pagube minore, dar reușind astfel să ridice moralul trupelor și să le dea de înțeles niponilor că încă nu câștigaseră războiul. Apoi, pe 25 aprilie, avioane lansate de pe un portavion bombardaseră centrul capitalei Tokyo, dând o lovitură teribilă mândriei armatei japoneze. Atacul fusese sărbătorit din plin în Hawaii. Chuck și Eddie se îmbătaseră în noaptea aceea.

Însă cărțile aveau să fie date pe față în curând. Toți cei din vechea clădire administrativă cu care Chuck vorbise susțineau că japonezii urmau să lanseze un atac masiv la începutul verii, pentru a-i face pe americani să-și desfășoare forțele într-o bătălie decisivă. Japonezii sperau ca forța superioară a marinei lor să facă diferența, iar Flota Americană a Pacificului să fie nimicită. Singura cale prin care americanii puteau obține victoria era să fie mai bine pregătiți și mai bine informați, să se miște mai repede și mai inteligent.

În acele luni, baza HYPO lucra zi și noapte ca să spargă JN-25b, noul cod al Marinei Imperiale Japoneze. Până în mai izbutiră să facă unele progrese.

Marina Militară a Statelor Unite avea stații de interceptare a mesajelor radio amplasate de-a lungul Faliei Pacificului, din Seattle până în Australia. Un grup de oameni (cunoscut sub numele de Gașca de pe Acoperiș) stăteau acolo cu căști și cu aparate de radiorecepție și ascultau transmisiile japoneze. Scanau undele sonore și transcriau apoi cele auzite în carnetele.

Semnalele erau în codul Morse, însă punctele și liniile semnalelor navale se traduceau în grupuri de numere din cinci cifre, fiecare reprezentând o literă, un cuvânt sau o frază dintr-o carte de coduri. Numerele aparent aleatoare erau transmise – prin intermediul telegrafului securizat – către teleprinterii din subsolul vechii clădiri administrative. Și abia atunci începea partea cu adevărat grea: spargerea codului.

Întotdeauna începeau cu chestiile mărunte. De obicei, ultimul cuvânt din semnal era *owari*, care însemna „sfârșit”.

Criptanalistul căuta locurile în care apărea același grup numeric și scria „SFÂRȘIT” deasupra.

Japonezii le dădură o mână de ajutor când comiseră o greșală necaracteristică.

Câteva unități mai izolate primiră cu întârziere noile cărți de coduri pentru JN-25b. Astfel că, vreme de câteva săptămâni, înaltul Comandament Japonez trimise câteva mesaje *în ambele coduri*. Cum americanii izbutiseră să descifreze în mare parte codul original, JN-25, reușiră acum să treacă mesajul în vechiul cod, să îl compare cu noul cod și să înțeleagă astfel sensurile grupurilor de câte cinci cifre din noua variantă. Făcură progrese spectaculoase pentru un timp.

După atacul de la Pearl Harbor, celor opt criptanaliști existenți li se mai adăugaseră câțiva dintre componenții fanfarei de pe cuirasatul scufundat *California*. Din motive pe care nimeni nu și le putea explica, muzicienii se pricepeau de minune la decriptare.

Fiecare semnal era înregistrat și fiecare decriptare îndosariată. Compararea acestora între ele era crucială pentru munca echipei. Un analist putea solicita toate semnalele dintr-o anumită zi sau toate semnalele trimise către o anumită navă sau toate semnalele în care se pomenea de Hawaii. Chuck și alți funcționari dezvoltaseră sisteme tot mai complexe de indexare transversală, pentru a putea găsi cât mai repede orice le cereau analiștii.

Unitatea preconizase că în prima săptămână din mai japonezii aveau să atace Port Moresby, baza aliată din Papua. Avuseseră dreptate, iar Marina Militară Americană interceptase flota invadatoare în Marea Coralilor. Ambele tabere își revendicaseră victoria, însă japonezii nu reușiseră să ocupe Port Moresby. Iar amiralul Nimitz, comandantul suprem al Flotei Pacificului, începu să capete încredere în spărgătorii săi de coduri.

Japonezii nu foloseau nume obișnuite pentru locațiile din oceanul Pacific. Fiecare loc important avea o denumire din două litere - de fapt, două caractere sau *kana* (silabe) din alfabetul japonez, deși criptanaliștii foloseau echivalentele din alfabetul latin, de la A la Z. Oamenii din subsol se chinuiau să afle sensul acestor denumiri bisilabice. Avansau foarte lent: MO era Port Moresby, AH era Oahu, însă majoritatea denumirilor rămâneau necunoscute.

În mai, tot mai multe dovezi indicau un asalt masiv al japonezilor într-o locație desemnată ca AF.

Unitatea considera că varianta cea mai plauzibilă era ca AF să se refere la Midway, atolul din capătul de vest al lanțului de insule lung de aproape 250 de kilometri, care începea cu Hawaii. Midway se afla la jumătatea distanței dintre Los Angeles și Tokyo.

Însă o simplă presupunere nu era suficientă, evident. Dată fiind superioritatea numerică a marinei japoneze, amiralul Nimitz trebuia să știe sigur.

Cu fiecare zi care trecea, oamenii cu care lucra Chuck puneau cap la cap o imagine sumbră a ordinului de bătălie japonez. Avioane noi erau trimise pe portavioane. O „forță de ocupație” era îmbarcată: japonezii aveau de gând să țină cu dinții de fiecare teritoriu pe care-l cucureau.

După toate aparențele, se pregăteau de asaltul decisiv. Însă unde avea oare să se producă acesta?

Echipa din subsol se mândrea cu decodarea unui semnal trimis de flota japoneză către Tokyo: „Livrare promptă furtun de alimentare”. Erau mulțumiți atât pentru aflarea limbajului specializat, cât mai ales pentru că semnalul dovedea iminența unei manevre la mare distanță, în mijlocul oceanului.

Însă Înaltul Comandament American considera că atacul ar putea viza Hawaii, iar armata se temea de o invazie pe coasta de vest a Statelor Unite. Chiar și echipa de la Pearl Harbor suspecta că ar fi putut fi vorba de insula Johnston, un aerodrom situat la 1 600 de kilometri la sud de Midway.

Însă trebuiau să fie sută la sută siguri.

Chuck avea o idee legată de cum ar fi putut realiza acest lucru, dar ezita să o împărtășească altcuiva. Criptanaliștii erau mult mai deștepți decât el. El nu fusese niciodată un elev strălucit. În clasa a treia, un coleg îl poreclise Chucky Nerodul. Plânsese atunci și așa-i rămăsese porecla. Încă se mai considera Chucky Nerodul.

La prânz, el și Eddie își luară sandviciuri și cafea de la magazinul militar și se așezară pe doc, scrutând portul cu privirea. Acesta revenea treptat la normal. Petrolul dispăruse aproape complet, iar unele epave fuseseră scoase la suprafață.

În timp ce mâncau, un portavion avariat apăru în dreptul Hospital Point și intră încet în radă, lăsând în urmă o dâră de

petrol ce se întindea până în larg. Chuck recunoscuse vasul: era *Yorktown*. Carena sa era înnegrită de funingine și avea o gaură imensă în puntea de apunare, cauzată probabil de vreo bombă japoneză în timpul bătăliei din Marea Coralilor. Sirene și claxoane o întâmpinară festiv când se apropie de Arsenalul Marinei și remorcherile o ajutară să intre pe porțile Debarcaderului nr. 1.

— Reparațiile de care are nevoie ar trebui să dureze în mod normal trei luni, din câte am auzit, zise Eddie.

Lucra în aceeași clădire cu Chuck, însă la biroul de spionaj al marinei de la etaj, așa că avea ocazia să afle foarte multe informații.

— Însă va pleca din nou în larg peste trei zile.

— Cum vor reuși asta?

— Au început deja lucrările. Inginerul-șef i-a ieșit în întâmpinare - este deja la bord împreună cu o echipă. Și uită-te la debarcader.

Chuck văzu că pe debarcaderul încă liber roiau deja oameni purtând tot felul de echipamente: nici nu putea estima numărul de aparate de sudură care așteptau pe chei.

— Totuși, nu vor reuși decât să o cârpească, adăugă Eddie. Îi vor repara puntea și o vor pune din nou în stare de funcționare, însă restul problemelor vor trebui să aștepte.

Era ceva la numele vasului care nu-i dădea pace lui Chuck. Nu putea scăpa de această senzație sâcâitoare. Ce însemna *Yorktown*? Asemiul *Yorktown*ului fusese ultima mare bătălie din Războiul de Independență. Oare să fi avut asta vreo semnificație?

Căpitanul Vandermeier trecu pe lângă ei.

— Înapoi la treabă, fetițelor, le zise el.

Eddie mormăi în barbă:

— Într-una dintre zilele astea o să-l pocnesc.

— Stai să se termine războiul, Eddie, îl calmă Chuck.

Când se întoarse la subsol și îl văzu pe Bob Strong la birou, Chuck își dădu seama că tocmai găsise soluția la problema lui Strong.

Se uită din nou peste umărul criptanalistului și văzu aceeași coală de hârtie, cu aceleași silabe japoneze:

Diplomat, încercă să facă să pară totul ca și cum Strong îi dăduse singur de cap.

— Păi aveți deja soluția, dom' locotenent! spuse el.

Strong îl privi zăpăcit.

— Da?

— Este un nume în engleză, așa că japonezii l-au scris fonetic.

— Yolokutawana este un nume în engleză?

— Da, domnule. Așa pronunță japonezii Yorktown.

— Poftim? exclamă Strong năucit.

Pentru o clipă, Chucky Nerodul se temu că se înșelase amarnic. Apoi, Strong îi zise:

— O, Doamne, ai dreptate! Yolokutawana - Yorktown, cu accent japonez! Râse încântat și adăugă: Mulțumesc! Bravo!

Chuck șovăi. Mai avea o idee. Oare se cădea să îi dea glas? Nu era treaba lui să găsească soluții pentru coduri. Însă America era la un pas de înfrângere. Poate că merita să riște.

— Pot să vă fac și o altă sugestie? rosti el.

— Ia spune!

— E vorba de denumirea AF. Avem nevoie de o confirmare clară că se referă la Midway, nu?

— Da, așa este.

— Nu am putea trimite un mesaj despre Midway pe care japonezii să vrea să-l retransmită codificat? Atunci când vom intercepta retransmisia, am putea afla cum au codificat ei numele.

Strong căzu pe gânduri.

— S-ar putea, zise el. Ar trebui să trimitem mesajul nostru necodificat, ca să fim siguri că îl înțeleg.

— Da, am putea proceda astfel. Ar trebui să fie ceva mai puțin secret, ca de exemplu: „A izbucnit o epidemie de boli venerice pe Midway, vă rugăm să trimiteți medicamente” sau ceva de genul ăsta.

— Dar de ce ar vrea japonezii să retransmită așa ceva?

— Bine, atunci ar trebui să fie ceva de importanță militară, dar nu top secret; ceva despre vreme, de exemplu.

— Până și prognozele meteo sunt secrete în ziua de azi.

Criptanalistul de la biroul alăturat interveni în discuție:

— Dar dacă am pretinde că am intrat în criză de apă? Dacă ei au de gând să ocupe insula, asta ar fi o informație importantă.

— Să știi că ar putea să meargă! zise Strong, din ce în ce mai entuziasmat. Să spunem că Midway trimite un mesaj necodificat către Hawaii, anunțându-ne că li s-a defectat centrala de desalinizare.

Chuck zise:

— Iar Hawaii le transmite că le va trimite o barjă cu apă potabilă.

— Japonezii vor retransmite cu siguranță asta, dacă plănuiesc să atace Midway. Vor fi obligați să facă aranjamentele necesare pentru a trimite apă potabilă acolo.

— Și transmisia va fi codificată pentru ca interesul pe care îl manifestă ei față de Midway să nu ne trezească suspiciuni.

Strong se ridică.

— Vino cu mine, i se adresează el lui Chuck. Hai să îi prezentăm ideea asta șefului, să vedem ce părere are și el.

Schimbul de semnale se efectuează în acea zi.

A doua zi, un semnal radio japonez raportează o criză de apă potabilă la AF.

Deci ținta chiar era Midway.

Amiralul Nimitz începu să le pregătească o capcană.

(III)

În seara aceea, în timp ce peste o mie de muncitori roboteau pe portavionul avariat *Yorktown*, reparându-l la lumina lămpilor cu arc, Chuck și Eddie se duseră la The Band Round The Hat, un bar de pe o alee întunecată din Honolulu. Ca de obicei, acesta era plin ochi de marinari și de localnici. Aproape toți mușteriii erau bărbați, cu excepția câtorva perechi de asistente. Lui Chuck și lui Eddie le plăcea localul pentru că bărbații care îl frecventau erau exact ca ei. Lesbienelor le plăcea fiindcă bărbații de acolo nu se dădeau la ele.

Nu era nimic fățiș, desigur. Puteai fi dat afară din marină și băgat la închisoare pentru acte homosexuale. Cu toate acestea, locul era agreabil. Solistul trupei de pe scenă era machiat. Cântărețul hawaiian era travestit într-un mod atât de convingător, încât unii oameni nici nu-și dădeau seama că era bărbat. Proprietarul era și el cât se poate de homosexual.

Bărbații puteau dansa împreună. Și nimeni nu râdea de tine dacă voiai să comanzi vermut.

De la moartea lui Joanne, Chuck simțea că îl iubește și mai înfocat pe Eddie. Firește, știuse de la bun început că Eddie putea fi omorât, teoretic; însă primejdia nu păruse niciodată reală. Acum, după atacul de la Pearl Harbor, nu trecea nicio zi în care Chuck să n-o vadă cu ochii minții pe frumoasa fată zăcând la pământ, plină de sânge, și pe fratele său plângând în hohote lângă ea. Ar fi putut fi el în locul lui Woody, îngenunchat lângă Eddie și resimțind aceeași durere insuportabilă. Chuck și Eddie scăpaseră cu viață pe 7 decembrie, însă acum erau în război și viața nu mai era la fel de scumpă. Fiecare zi petrecută împreună era prețioasă fiindcă putea fi ultima.

Chuck se rezema de bar cu o bere în mână, iar Eddie stătea pe un scaun înalt. Râdeau de un pilot din marină pe nume Trevor Paxman - poreclit Trixie care le povestea cum încercase la un moment dat să facă sex cu o fată.

— M-am speriat de moarte! zise Trixie. Eu credeam că o să fie îngrijită și drăguță acolo jos, ca fetele din tablouri, dar ea era mai păroasă decât mine! Râseră cu toții în hohote, iar el adăugă: Parcă era o gorilă!

În momentul acela, Chuck zări cu colțul ochiului silueta îndesată a căpitanului Vandermeier intrând în bar.

Puțini ofițeri frecventau barurile soldaților. Nu era interzis, ci doar o dovadă de nechibzuință și de desconsiderare, ca și cum ai fi purtat cizme murdare de noroi în restaurantul de la Ritz-Carlton. Eddie se întoarse cu spatele, nădăjduind ca Vandermeier să nu-l vadă.

Însă nu avură noroc. Vandermeier veni direct spre ei și le zise:

— Măi să fie... V-ați strâns toate la un loc, fetelor?

Trixie se făcu nevăzut în mulțime.

— Unde-a plecat? bălmăji Vandermeier, destul de cherchelit deja.

Chuck îl văzu pe Eddie întunecându-se la față, așa că interveni:

— Bună seara, domnule căpitan. Vreți să vă fac cinste cu o bere?

— Scotch cu gheață.

Chuck îi comandă băutura. Vandermeier luă o înghițitură, apoi zise:

— Am auzit că lumea de pe-aici preferă să se distreze pe la spate. Așa este? rosti el, uitându-se la Eddie.

— Habar n-am, răspunse acesta cu răceală.

— O, haide! Rămâne între noi, zise cu subînțeles Vandermeier, bătându-l ușor pe genunchi.

Eddie se ridică brusc, împingându-și scaunul în spate.

— Nu mă atinge, se burzului el.

Chuck spuse:

— Calmează-te, Eddie.

— Nu scrie nicăieri în regulamentul marinei că trebuie să mă las pipăit de poponarul ăsta bătrân!

Vandermeier bâigui:

— Cum m-ai făcut?

Eddie continuă:

— Dacă mă mai atinge, jur că îi rup capul ăla urât.

— Domnule căpitan, zise Chuck, știu eu un loc mai potrivit decât ăsta. Nu ați vrea să mergem acolo mai bine?

Vandermeier îl privi nedumerit.

— Ce?

Chuck improviză:

— Este un loc mai micuț, mai liniștit - ca cel de aici, numai că ceva mai intim. Pricepeți ce vreau să spun?

— Sună bine! rosti căpitanul, golindu-și paharul.

Chuck îl apucă pe Vandermeier de brațul drept, făcându-i semn lui Eddie să îl apuce de stângul. Apoi îl scoaseră afară din local.

Din fericire, un taxi aștepta pe alea întunecată. Chuck deschise portiera mașinii.

În clipa aceea, Vandermeier începu să îl sărute pe Eddie. Îl luă în brațe, își lipi buzele de buzele lui Eddie și zise:

— Te iubesc.

Chuck simți cum îl cuprinde frica. Acum nu mai era loc de întors.

Eddie îi dădu un pumn în stomac lui Vandermeier. Căpitanul gemu, rămânând fără aer. Eddie îl lovi din nou, de această dată în față. Chuck se băgă între ei. Înainte ca Vandermeier să cadă pe jos, Chuck îl împinse pe bancheta din spate a taxiului.

Se aplecă și-i dădu o bancnotă de zece dolari șoferului:

— Du-l acasă. Păstrează restul.

Taxiul demară. Chuck se uită la Eddie.

— Vai de capul nostru! zise el. Acum chiar că am încurcat-o.

(IV)

Însă Eddie Parry nu fu pus sub acuzare pentru agresarea unui ofițer.

Căpitanul Vandermeier apăru a doua zi dimineată în vechea clădire administrativă cu un ochi vânăt, dar nu acuză pe nimeni. Chuck își dădu seama că omul și-ar fi distrus cariera dacă ar fi recunoscut că fusese implicat într-o bătaie la The Band Round The Hat. Asta nu-i împiedică pe ceilalți să speculeze pe seama vânătăii. Bob Strong zise:

— Vandermeier susține că a alunecat într-o băltoacă de benzină din garaj și că s-a lovit cu capul de mașina de tuns iarbă, dar eu cred că l-a pocnit nevastă-sa de fapt. Ați văzut-o cum arată? Zici că-i Jack Dempsey.

În ziua aceea, criptanaliștii de la subsol îl informară pe amiralul Nimitz că japonezii urmau să atace Midway pe 4 iunie. Mai exact, trupele japoneze aveau să se afle la 280 de kilometri la nord de atol la ora 7 dimineata.

Erau aproape la fel de încrezători pe cât încercau să pară. Eddie era posomorât.

— Ce putem face? spuse el când se întâlni cu Chuck la prânz.

Lucra și el în spionajul naval și știa forța de care dispuneau japonezii conform mesajelor deciptate.

— Japonezii au două sute de vase pe mare - practic întreaga lor flotă - și noi... câte avem? Treizeci și cinci!

Chuck nu era atât de pesimist.

— Da, numai că forța cu care vor ataca reprezintă doar un sfert din acel efectiv. Restul este constituit de trupele de ocupație, trupele de diversiune și cele de rezervă.

— Așa, și? Chiar și un sfert din efectivul acela înseamnă mai mult decât toată flota noastră din Pacific!

— Forța de atac japoneză are doar patru portavioane.

— Iar noi avem trei. Eddie arătă cu sandviciul spre vasul înnegrit de fum tras la debarcader, cu muncitori mișunând pe el, și adăugă: Incluzând aici și Yorktown-ul, care-i doar cârpit.

— Măcar noi știm că vin, în timp ce ei nu știu că stăm la pândă și-i așteptăm.

— Sper din toată inima să conteze la ceva acest lucru, așa cum crede Nimitz.

— Da, și eu sper.

Când Chuck se întoarse la subsol, fu anunțat că nu avea să mai lucreze acolo – fusese repartizat pe *Yorktown*.

— Așa vrea să mă pedepsească Vandermeier, rosti Eddie printre lacrimi în seara aceea. Te trimite la moarte.

— Nu mai fi atât de pesimist, încercă să-l liniștească Chuck. Poate că vom câștiga războiul.

Cu câteva zile înainte de atac, japonezii trecură la cărți noi de coduri. Echipa din subsol o luă de la zero, dar nu mai izbuti să obțină foarte multe informații înainte de bătălie. Nimitz trebuia să se descurce cu ce știa deja, în speranța că japonezii nu aveau să-și revizuiască planul în ultima clipă.

Japonezii se așteptau să ia Midway-ul prin surprindere și să-l cucerească rapid. Sperau ca americanii să-i atace apoi cu toate forțele, în tentativa de a recâștiga atolul. În acel moment, flota japoneză de rezervă avea să intervină și să nimicească întreaga flotă americană. Japonia avea să pună stăpânire pe Pacific, iar Statele Unite aveau să pornească negocierile pentru pace.

Nimitz voia să înăbușe acest plan încă din fașă, prinzând în ambuscadă forța de atac înainte ca aceasta să poată cuceri Midway-ul.

Chuck făcea parte acum din această ambuscadă.

Își pregăti sacul de voiaj și-l sărută pe Eddie de rămas bun, apoi plecă împreună la doc.

Acolo dădură peste Vandermeier.

— N-a mai fost timp pentru reparația compartimentelor etanșe, îi anunță el. Dacă-i găurită, o să se ducă la fund ca un coșciug de plumb.

Chuck puse o mână pe umărul lui Eddie, calmându-l, și zise:

— Ce vă mai face ochiul, dom' căpitan?

Gura lui Vandermeier se strâmbă într-o grimasă de răutate.

— Baftă, poponare, rosti el, apoi plecă.

Chuck îi strânse mâna lui Eddie și urcă la bord.

Uită imediat de Vandermeier, căci în sfârșit i se îndeplinea dorința: pleca pe mare – și încă pe unul dintre cele mai mari vase construite vreodată.

Yorktown era nava amiral la clasa de portavioane. Era mai lungă decât două terenuri de fotbal și avea un echipaj de peste

două mii de oameni. Transporta nouăzeci de avioane: un bombardier cu torpile de model mai vechi, Douglas Devastator, cu aripi pliante; bombardiere de picaj mai noi, model Douglas Dauntless; și avioane de vânătoare Grumman Wildcat pentru escortarea bombardierelor.

Aproape totul se afla sub punte, mai puțin o structură ce se înălța vreo zece metri de la puntea de decolare. Aici se aflau centrul de comandă și de comunicații al navei, inclusiv coverta, sala radio, imediat sub ea, camera hărților și sala de așteptare a piloților. În spatele acestei structuri erau trei coșuri imense de fum.

O parte dintre lăcătuși rămaseră la bord ca să-și termine treaba chiar și după ce nava plecă din port și ieși din Pearl Harbor. Chuck vibră la unison cu motoarele ei colosale când nava porni în larg. Când ajunse într-o zonă cu adâncime mare și începu să se ridice și să coboare pe valurile oceanului Pacific, lui i se păru că dansează.

Chuck fusese repartizat la sala radio, un post important în care-și putea pune în valoare experiența căpătată în interpretarea semnalelor.

Portavionul se îndrepta spre punctul de întâlnire stabilit la nord-est de Midway, cu bucățile sudate scârțâind ca niște pantofi noi. Vasul avea un loc unde se serveau răcoritoare, cunoscut sub numele de Gedunk, de unde îți puteai lua înghețată proaspătă. Chiar în prima după-amiază, Chuck se întâlni acolo cu Trixie Paxman, pe care nu-l mai văzuse din seara petrecută la The Band Round The Hat. Se bucura să știe că mai are un prieten la bord.

Miercuri, pe 3 iunie, în ziua de dinaintea atacului preconizat, un hidroavion trimis în misiune de recunoaștere la vest de Midway observă un convoi de vase de transport japoneze - care duceau, probabil, trupele de ocupație ce urmau să preia controlul asupra atolului după bătălie. Informația fu transmisă către toate vasele americane, iar cei din sala radio de pe *Yorktown* fură printre primii care aflară. Pentru Chuck era o confirmare dură a faptului că echipa de la subsol avusese dreptate și simți o anumită ușurare la gândul că eforturile lor fuseseră răsplătite. În mod ironic, el nu s-ar fi aflat într-un asemenea pericol dacă echipa s-ar fi înșelat și japonezii ar fi fost în altă parte.

Era în marină de un an și jumătate, dar până atunci nu intrase în focul luptei. Reparată în pripă cum era, *Yorktown* avea să fie luat la țintă de torpilele și bombele japonezilor. Vasul se îndrepta spre niște oameni care aveau să facă tot posibilul ca să-l scufunde, cu Chuck la bord. Era o senzație ciudată. Era calm, în cea mai mare parte a timpului, însă din când în când simțea impulsul de a sări peste bord și de a porni înot spre Hawaii.

În noaptea aceea le scrisese părinților săi. Dacă murea a doua zi, el și scrisoarea aveau să se ducă la fund odată cu nava, dar asta nu-l împiedică să-și aștearnă gândurile pe hârtie. Nu pomeni nimic despre motivul pentru care fusese trimis pe vas. Îi trecu prin minte să admită că este homosexual, dar renunță repede la idee. Le zise în schimb că îi iubește și că le este recunoscător pentru tot ce făcuseră pentru el. „Dacă mor luptând pentru o țară democratică împotriva unei dictaturi militare odioase, înseamnă că nu am trăit degeaba”, scrisese el. Când reciti fraza, i se păru ușor pompoasă, dar până la urmă o lăsă așa cum era.

Noaptea trecu repede. Piloții fură chemați la micul dejun încă de la ora 1:30 noaptea. Chuck se duse să-i ureze noroc lui Trîxie Paxman. Ca răsplată pentru ora timpurie la care fuseseră treziți, aviatorii primiră friptură și ochiuri.

Avioanele fuseseră aduse din hangarele de sub punte cu ajutorul lifturilor uriașe ale navei, apoi împinse până la locurile de parcare de pe punte pentru alimentare și înarmare. Câțiva piloți decolară și porniră în căutarea inamicului. Ceilalți rămaseră în sala de conferințe, în costumele lor de zbor, așteptând să primească vești.

Chuck intră de gardă în sala radio. Cu puțin înaintea orei șase, primi un semnal din partea unui hidroavion de recunoaștere:

MULTE AVIOANE INAMICE SE ÎNDREAPTĂ SPRE MIDWAY

După câteva minute, recepționă un semnal parțial:

PORTAVIOANE INAMICE

Începuse.

Câteva clipe mai târziu sosi și raportul complet, care plasa forța de atac japoneză aproape exact în locul în care

prognozaseră criptanaliștii că se va afla. Chuck se simțea mândru și speriat în același timp.

Cele trei portavioane americane – *Yorktown*, *Enterprise* și *Hornet* – stabiliră un curs ce avea să le aducă avioanele la o distanță suficientă pentru a putea ataca vasele japoneze.

Pe covertă se afla amiralul Frank Fletcher, un veteran de 57 de ani, decorat cu Crucea Marinei în Primul Război Mondial. Când duse un mesaj acolo, Chuck îl auzi rostind:

— Nu am văzut niciun avion japonez încă. Asta înseamnă că nu ne-au remarcat încă prezența.

În asta consta singurul avantaj al americanilor: superioritatea spionajului, care le oferise mai multe informații.

Era cât se poate de cert că japonezii sperau să ia pe nepregătite și Midway, într-o repetare a scenariului de la Pearl Harbor, însă, grație criptanaliștilor, nu avea să se mai întâmple asta. La Midway, avioanele americane nu mai erau simple ținte parcate pe pistele de zbor. La momentul sosirii bombardierelor japoneze, ele aveau să se afle în aer, gata de luptă.

Ascultând încordați traficul radio plin de întreruperi din Midway și de pe vasele japoneze, ofițerii și soldații din sala radio de pe *Yorktown* nu mai aveau niciun dubiu că se purta o bătălie aeriană crâncenă pentru micuțul atol – dar nu știau cine avea să câștige.

În scurt timp, avioanele americane de pe Midway contraatacară, împingând lupta spre portavioanele japoneze.

În ambele bătălii, din câte își putea da seama Chuck, artileria antiaeriană avea câștig de cauză. Baza din Midway suferi doar pagube moderate, iar majoritatea bombelor și torpilelor trase către flota japoneză își ratară ținta; însă multe aparate de zbor fură doborâte în ambele înfruntări.

Scorul părea egal – ceea ce îl neliniștea pe Chuck, dat fiind că japonezii dispuneau de o rezervă mai consistentă.

Cu puțin înainte de ora șapte, *Yorktown*, *Enterprise* și *Hornet* virară către sud-est. Era un curs care, din nefericire, îi îndepărta de inamic, însă avioanele de la bord trebuiau să beneficieze de vântul care sufla dinspre sud-est.

Masivul *Yorktown* se zgâlțâia din toate balamalele sub duduitul aparatelor de zbor ce își turau motoarele la maximum pe punte, unul după celălalt, țâșnind apoi în văzduh. Chuck observă tendința modelului Wildcat de a-și ridica aripa dreaptă

și de a devia către stânga în timp ce accelera pe punte, un defect criticat de piloți.

Până la ora 8:30, cele trei portavioane trimiseseră deja 155 de aparate de zbor care să atace trupele inamice.

Primele avioane ajunseră la destinație exact la momentul potrivit, când japonezii erau ocupați cu realimentarea și cu reînarmarea propriilor aparate care reveneau din Midway. Punțile de apunțare erau presărate cu lăzi de muniție încurcate într-o învălmășeală de furtunuri de alimentare, toate gata oricând să explodeze într-o clipită. Ar fi trebuit să fie un măcel.

Însă nu se întâmplă deloc așa.

Aproape toate aparatele de zbor americane din primul val fură distruse.

Modelele Devastator erau învechite. Modelele Wildcat care le escortau erau ceva mai bune, dar nu se ridicau la înălțimea Zerourilor japoneze, mult mai rapide și mai manevrabile. Avioanele care apucară totuși să ajungă la destinație fură decimate de tirul antiaerian devastator al artileriei de pe portavioane.

Lansarea unei bombe de pe un aparat de zbor aflat în mișcare pe un vapor aflat la rândul său în mișcare sau lansarea unei torpile astfel încât să lovească un vapor erau sarcini extrem de dificile, mai ales pentru un pilot supus tirului atât din aer, cât și de pe mare.

Majoritatea aviatorilor își dădură viața încercând să facă acest lucru.

Însă nici măcar unul nu își nimeri ținta.

Nicio bombă sau torpilă americană nu își atinse ținta. Primele trei valuri ale atacului cu aparate de zbor de pe portavioanele americane nu le provocară deloc daune trupelor inamice. Muniția de pe punțile vaselor japoneze nu explodă, iar liniile lor de alimentare nu se aprinseră. Inamicul scăpă cu bine.

Ascultând discuțiile radio, Chuck simți că îl cuprinde deznădejdea.

Acum înțelegea și mai bine geniul tactic din spatele atacului de la Pearl Harbor, din urmă cu șapte luni. Vasele americane fuseseră ancorate, niște ținte statice înghesuite una într-alta și destul de ușor de nimerit. Avioanele de vânătoare care le-ar fi putut proteja fuseseră distruse la sol, pe pistele de zbor. Iar

până apucaseră americanii să se înarmeze și să folosească artileria antiaeriană, atacul aproape că se încheiase.

Totuși, această bătălie continua – nu toate avioanele americane ajunseseră la destinație. Auzi un ofițer de pe *Enterprise* strigând prin radio: „Atacați! Atacați!”, apoi replica laconică a unui pilot: „Așa vom face, de îndată ce vom da de ticăloși”.

Vestea bună era că inamicul nu trimisese încă avioane care să atace vapoarele americane. Comandantul japonez își urma cu sfințenie planul, concentrându-se asupra insulei Midway. Poate că realizase până atunci că erau atacați de aparate de zbor de pe portavioane, însă era foarte posibil să nu știe cu siguranță unde se aflau vasele americane.

În pofida acestui avantaj, americanii nu câștigau.

Apoi, situația se schimbă. O escadrilă de 37 de bombardiere de picaj *Dauntless* de pe *Enterprise* îi zări pe japonezi. Zerourile care protejau vasele coborâseră până la nivelul mării în încăierările cu atacatorii inițiali, așa că bombardierele se treziră din fericire deasupra, izbutind astfel să se năpustească prin surprindere asupra lor. Peste câteva minute, alte 18 aparate *Dauntless* de pe *Yorktown* ajunseră la destinație. Printre piloți se număra și Trixie.

Mesajele radio începură să se amestece, pline de entuziasm. Chuck își închise ochii și se concentrează, încercând să priceapă cât mai mult din sunetele distorsionate. Nu distinse vocea lui Trixie printre acestea.

Apoi auzi, în spatele zumzetului conversațiilor, șuieratul specific al bombardierelor aflate în picaj. Începuse atacul.

Deodată, pentru prima oară, izbucniră strigătele de triumf ale piloților.

- Te-am nimerit, ticălosule!
- Ah, chiar am simțit suflul ăsteia!
- Ia-o și pe-asta, nenorocitul!
- Drept la țintă!
- Ia uite-o cum arde!

Cei din sala radio izbucniră și ei în urale, deși nu știau prea bine ce se petrecea.

Totul se termină în câteva minute, dar trecu mult timp până primiră un raport clar. Bucuria victoriei îi împiedica pe piloți să

fie coerenți. Treptat, pe măsură ce se calmară și porniră înapoi spre vasele lor, începură să-și facă o imagine mai exactă.

Trixie Paxman se număra printre supraviețuitori.

Majoritatea bombelor își rataseră ținta, cum se întâmplase și până atunci, însă vreo zece nimeriseră în plin, iar câteva dintre ele făcuseră pagube uriașe. Trei portavioane japoneze ardeau incontrollabil: *Kaga*, *Soryu* și nava-amiral *Akagi*. Inamicul rămăsese cu un singur vas de acest fel: *Hiryu*.

— Trei din patru! exclamă Chuck încântat. Iar ei nici nu s-au apropiat de vasele noastre!

Însă asta se schimbă în curând.

Amiralul Fletcher trimise zece aparate Dauntless pentru a căuta ultimul portavion japonez. Însă radarul de pe *Yorktown* detectă o formație de avioane, probabil de pe *Hiryu*, la optzeci de kilometri distanță, apropiindu-se vertiginos. La amiază, Fletcher trimise douăsprezece aparate Wildcat în întâmpinarea atacatorilor. Restul avioanelor primiră și ele ordin de decolare, pentru a nu fi surprinse pe punte în momentul atacului. Între timp, liniile de alimentare de pe *Yorktown* fură udate cu dioxid de carbon pentru prevenirea incendiilor.

Formația de atac includea paisprezece aparate de tip Val, bombardiere de picaj Aichi D3A, plus Zerouri ca escortă.

„Gata, a sosit momentul adevărului, își zise Chuck; prima mea luptă.” Îi venea să vomite. Înghiți în sec.

Înainte ca atacatorii să poată fi zăriți, artileriștii de pe *Yorktown* deschiseră focul. Vasul avea patru perechi de tunuri antiaeriene mari, cu țevi de 125 de milimetri, care-și puteau trimite proiectilele la câțiva kilometri distanță. Estimând poziția inamicului cu ajutorul radarului, ofițerii de artilerie trimiseră o salvă de obuze uriașe, de 22 de kilograme, către flotila care se apropia, setându-le să explodeze atunci când își atingeau ținta.

Aparatele Wildcat urcară deasupra atacatorilor și, conform rapoartelor radio ale piloților, doborâră șase bombardiere și trei avioane de vânătoare.

Chuck urcă pe puntea de comandă cu un mesaj care anunța că restul forței de atac inamice se pregătea să intre în picaj. Amiralul Fletcher spuse cu sânge rece:

— Am casca pe cap - altceva nu am ce face.

Chuck se uită prin hublou și văzu bombardierele de picaj năpustindu-se spre el la un unghi atât de abrupt, încât ai fi zis că se prăbușesc. Își înăbuși impulsul de a se trânti la podea.

Vaporul viră brusc și complet spre babord – merita încercată orice manevră care ar fi putut deruta aparatele inamice.

Puntea de pe *Yorktown* dispunea de patru „piane” Chicago – tunuri antiaerene mai mici, de rază scurtă, cu câte patru țevi fiecare. Acestea deschiseră acum focul, odată cu tunurile crucișătoarelor din escorta portavionului.

În timp ce Chuck se holba de pe puntea de comandă, îngrozit și neputând face nimic pentru a se apăra, un artilerist de pe punte izbuti să calibreze și să nimerească un Val. Avionul păru să se rupă în trei bucăți. Două dintre acestea căzură în mare, iar una izbi vasul în lateral. Apoi explodeă un alt Val. Chuck izbucni în urale.

Însă tot mai rămăseseră șase.

Yorktown viră brusc spre tribord.

Aparatele Val înfruntară salva mortală a artileriei antiaerene de pe punte, ca să rămână pe urmele vasului.

Când se apropiară, mitralierele de pe pasarelele laterale deschiseră și ele focul. Acum armele de pe *Yorktown* interpretau o simfonie letală, cu bubuiturile grave ale țevilor de 125 de milimetri, cu sunetele medii ale „pianelor” Chicago și cu răpăiturile stridente ale mitralierelor.

Chuck văzu prima bombă.

Multe dintre bombele japoneze erau cu aprindere întârziată. În loc să explodeze la impact, ele se declanșau după o secundă și ceva; ideea era ca în felul acesta să apuce să străpungă puntea și să explodeze în interiorul navei, provocând pagube maxime.

Această bombă însă se rostogoli pe puntea portavionului.

Chuck o urmări încremenit și îngrozit. Pentru o clipă, aceasta păru să nu se activeze – însă apoi se declanșă cu o bubuitură imensă, într-o scăpărare de flăcări. Cele două „piane” Chicago de la pupa fură distruse instantaneu. Mici incendii izbucniră pe punte și în turnuri.

Spre uimirea lui Chuck, oamenii din jurul său își păstrară calmul, de parcă ar fi participat la o simulare de război într-o sală de conferințe. Amiralul Fletcher dădea ordine în timp ce se clătina pe puntea de semnalizare a vasului. Câteva clipe mai

târziu, echipele de intervenție se iviră pe puntea de apunțare cu furtunuri, iar grupuri de brancardieri ridicară răniții și îi duseră la punctele de prim-ajutor din interiorul navei.

Nu existau incendii majore: dioxidul de carbon din liniile de alimentare își făcuse treaba. Și nici nu existau avioane încărcate cu bombe pe punte care să sară în aer.

După o clipă, un alt Val se năpusti spre *Yorktown* și o bombă nimeri coșurile de fum. Explozia zgudui uriașul vas. O trâmbă imensă de fum uleios și negru se înalță din coșuri. Probabil că bomba avariase motoarele, realiză Chuck, fiindcă vaporul pierdu imediat din viteză.

Alte bombe își ratară ținta, căzând în mare și înalțând gheizere ce scaldară puntea, unde apa sărată se amestecă cu sângele răniților.

Yorktown încetini și se opri. Când vasul avariat rămase pe loc, japonezii îl mai loviră o dată, iar o bombă coborî prin puțul liftului din față, explodând undeva în adânc.

Apoi totul se termină brusc și aparatele Val rămase urcară pe cerul albastru și senin al Pacificului.

„Sunt încă în viață”, se gândi Chuck.

Vasul nu era pierdut. Echipele de intervenție trecură la treabă înainte ca japonezii să se piardă în zare. Inginerii transmiseră că pot repune cazanele cu aburi în funcțiune într-o oră. Echipele de reparatori peticiră gaura din puntea de apunțare cu scânduri mari de brad Douglas.

Însă echipamentul radio fusese distrus, așa că amiralul Fletcher era practic surd și orb. Se transferă cu aghiotanții săi pe crucișătorul *Astoria*, însărcinându-i comanda tactică lui Spruance, de pe *Enterprise*.

Chuck mormăi în barbă:

— Lua-te-ar dracu', Vandermeier, uite că n-am murit!

Află în curând că se pripise.

Motoarele reveniră la viață. Aflat acum sub comanda căpitanului Buckmaster, *Yorktown* începu din nou să brăzdeze valurile Pacificului. Unele dintre avioanele sale se refugiaseră deja pe *Enterprise*, dar altele se aflau încă în aer, așa că vaporul viră pentru a le permite să aterizeze și să realimenteze. Cum nu mai aveau comunicații radio, Chuck și colegii lui deveniră un soi de echipă-semafor, comunicând cu celelalte nave cu ajutorul stegulețelor, ca în vremurile de demult.

La ora 2:30, radarul unui crucișător din escorta *Yorktown*-ului detectă aparate de zbor care se apropiau la altitudine joasă din vest - o escadrilă de atac de pe *Hiryu*, probabil. Crucișătorul transmise informația portavionului. Buckmaster trimise douăsprezece aparate Wildcat la interceptare.

Aparatele Wildcat nu reușiră să oprească atacul, căci zece bombardiere cu torpile apărură pe deasupra valurilor, îndreptându-se direct spre *Yorktown*.

Chuck vedea avioanele foarte clar. Erau modele Nakajima B5N, poreclite Kate de către americani. Fiecare avea câte o torpilă prinsă sub fuzelaj, arma având cam jumătate din lungimea avionului.

Cele patru crucișătoare care escortau portavionul bombardară marea în jurul acestuia, înălțând o pavază de apă înspumată, însă piloții japonezi nu se lăsară impresionați și își continuară zborul spre țintă.

Chuck văzu primul aparat lansându-și torpila. Bomba alungită căzu în apă, îndreptându-se apoi către *Yorktown*.

Avionul trecu atât de aproape de vapor, încât Chuck zări fața pilotului. Acesta purta o bandană albă-roșie pe cap, dar și casca de protecție. Îndreptă un pumn triumfător spre echipajul de pe punte, apoi se făcu nevăzut.

Și alte avioane vuiră prin apropiere. Torpilele erau încete și vasele le puteau evita uneori, însă avariata *Yorktown* era mult prea greoi ca să mai facă manevre în zigzag. Se auzi o bubuitură puternică, iar nava se cutremură: torpilele erau de câteva ori mai puternice decât bombele obișnuite. Lui Chuck i se păru că nava fusese lovită la babord-pupa. O altă explozie urmă aproape imediat, iar aceasta practic săltă vasul, doborând din picioare jumătate din echipajul de pe punte. Îndată după aceea, puternicele motoare încetinară.

Din nou, echipele de intervenție trecură la treabă înainte ca avioanele atacatoare să dispară la orizont. Însă de această dată oamenii nu mai puteau face față. Chuck se alătură echipelor de la pompe și văzu cum carena de oțel era desfăcută ca o cutie de tablă. O veritabilă Niagară de apă marină se revărsa prin crăpătură. În câteva minute, Chuck simți puntea înclinându-se. *Yorktown* se apleca spre babord.

Pompele nu puteau face față torentului de apă, mai ales după ce compartimentele etanșe ale vasului fuseseră avariate în

bătălia din Marea Coralilor, nefiind reparate în scurtul timp avut la dispoziție.

Oare cât timp avea să treacă până să se răstoarne?

La ora trei, Chuck auzi ordinul:

— Abandonați nava!

Marinarii aruncară frânghii peste marginea înaltă a punții înclinate. Pe puntea hangarelor, trăgând de câteva sfori, membrii echipajului desprinseseră mii de veste de salvare din cală, lăsându-le să cadă ca niște stropi de ploaie. Vasele din escortă se apropiară și lansară bărcile de salvare. Marinarii de pe *Yorktown* se descălțară și se îngrămădiră lângă balustradă. Din cine știe ce motiv, își înșirară încălțărilor pe punte în rânduri ordonate, ca un soi de sacrificiu ritual. Răniții fură coborâți pe tărgi în ambarcațiunile care așteptau jos. Chuck se trezi în apă, înotând cât putea de repede ca să se îndepărteze de *Yorktown* înainte ca acesta să se răstoarne. Un val îl luă prin surprindere și-i zbură de pe cap bereta. Se bucura că se aflau în apele calde ale Pacificului: în Atlantic ar fi putut muri de frig înainte să fie salvat.

Fu recuperat din mare de o barcă de salvare, alături de mulți alți oameni. Zeci de alte ambarcațiuni asemănătoare făceau același lucru. Mulți membri ai echipajului coborau de pe puntea principală, aflată mai jos de puntea de apunțare. Prin cine știe ce minune, *Yorktown* izbuti să se țină pe linia de plutire.

Membrii echipajului fură recuperați, apoi duși cu toții la bordul vaselor din escortă.

Chuck rămase pe punte, uitându-se la soarele asfințind în spatele portavionului *Yorktown*, care se scufunda încet. Își dădu seama că nu văzuse niciun vapor japonez în ziua aceea. Întreaga bătălie fusese purtată de către avioane. Se întrebă dacă nu cumva asistase la un nou soi de bătălie navală. Dacă așa stăteau lucrurile, portavioanele aveau să fie vasele-cheie în viitor. Toate celelalte aveau să rămână în plan secundar.

Trixie Paxman apăru lângă el. Chuck era atât de bucuros să-l vadă, încât îl îmbrățișă cu căldură.

Trixie îi zise lui Chuck că ultimul atac al escadrilei de bombardiere *Dauntless* de pe *Enterprise* și *Yorktown* incendiaseră și distruseseră singurul portavion care le rămăsese japonezilor, *Hiryu*.

— Deci toate cele patru portavioane japoneze au fost scoase din luptă, zise Chuck.

— Exact. Le-am eliminat pe toate, iar noi am pierdut unul singur.

— Asta înseamnă că am câștigat?

— Cred că da.

(V)

După Bătălia de la Midway, deveni limpede pentru toată lumea că războiul din Pacific avea să fie câștigat cu avioane lansate de pe vapoare. Atât Japonia, cât și Statele Unite inițiară programe de lucru în asalt pentru a construi portavioane în regim de urgență.

Între 1943 și 1944, Japonia produse șapte astfel de vase imense și costisitoare.

În același interval de timp, Statele Unite produsură nouăzeci.

• Capitolul 13

1942 (2)

(I)

Asistenta medicală Carla von Ulrich împinse un cărucior în depozit și închise ușa în urma sa.

Trebuia să se miște repede. Dacă era prinsă făcând ce avea de gând să facă, ar fi fost trimisă sigur într-un lagăr de concentrare.

Luă mai multe pansamente dintr-un dulap, un sul de bandaje și un borcan cu cremă antiseptică. Apoi descuie dulapul de medicamente. Luă niște morfină pentru calmarea durerii, sulfonamidă pentru infecții și aspirină pentru febră. Mai puse și o seringă hipodermică nouă, încă sigilată.

Falsificase deja registrul, de-a lungul mai multor săptămâni, ca să dea impresia că toate cele furate fuseseră folosite în mod

legitim. Făcuse asta înainte să acționeze și nu după, pentru ca orice inspecție neanunțată să găsească un surplus (ceea ce ar fi indicat o simplă neatenție), și nu un deficit (ceea ce ar fi dat în vileag furtul).

Mai făcuse asta de două ori înainte, dar era la fel de speriată.

În timp ce scotea căruciorul din depozit, spera să pară cât mai nevinovată: doar o asistentă care ducea cele de trebuință la căpătâiul unui pacient.

Intră în salon. Spre descumpănirea ei, îl văzu acolo pe doctorul Ernst, care stătea lângă un pat, luând pulsul unui bolnav.

Toți doctorii ar fi trebuit să fie în pauza de prânz.

Era prea târziu ca să mai dea înapoi. Încercând să afișeze un aer încrezător (în completă contradicție cu ceea ce simțea în realitate), ținu capul sus și traversă salonul, împingând căruciorul.

Doctorul Ernst își ridică privirea spre ea și-i zâmbi.

Berthold Ernst era bărbatul de vis pentru asistente - un chirurg talentat, blajin cu pacienții, înalt, chipeș și burlac. Flirtase cu majoritatea asistentelor atrăgătoare și se culcase cu multe dintre ele, dacă era să dai crezare bârfelor care circulau prin spital.

Ea îl salută cu o înclinare a capului și trecu repede pe lângă el.

Ieși cu căruciorul din salon și coti apoi brusc spre vestiarul asistentelor.

Haina ei era agățată în cuier. Sub ea se afla o sacoșă de cumpărături ce conținea o eșarfă veche de mătase, o varză și o cutie de tampoane igienice într-o pungă maro de hârtie. Carla goli sacoșa, transferând apoi repede proviziile medicale din cărucior. Le acoperi cu eșarfa - una cu un model geometric albastru-auriu, cumpărată probabil de mama sa prin anii '20. Apoi așază varza și tampoanele deasupra, atârână sacoșa în cuier și își aranjă haina peste ea ca să o acopere.

„Am scăpat”, se gândi ea. Își dădu seama că tremura ușor. Trase adânc aer în piept, își recăpătă controlul și deschise ușa - unde dădu nas în nas cu doctorul Ernst.

Oare o urmărise? Oare urma să o acuze de furt? Nu părea ostil; părea chiar prietenos. Poate că totuși scăpase basma curată.

Îi zise:

— Bună ziua, domnule doctor. Vă pot ajuta cu ceva?

El zâmbi.

— Ce faceți, domnișoară asistentă? Este totul în regulă?

— Da, e totul perfect, cred. Vina o făcu să adauge ușor lingușitor: Însă dumneavoastră trebuie să decideți dacă e totul în regulă, domnule doctor.

— A, eu unul nu am de ce să mă plâng, rosti el, liniștind-o.

„Și atunci, despre ce-i vorba? se gândi Carla. Se joacă cu mine, amânând în mod sadic momentul în care mă va acuza?”

Nu spuse nimic, rămânând în expectativă și străduindu-se să nu tremure de frică. El se uită la cărucior.

— De ce l-ați luat cu dumneavoastră în vestiar?

— Voiam ceva, rosti ea, improvizând în disperare de cauză. Ceva din pelerina mea de ploaie. Încercă să-și ascundă tremurul din glas când adăugă: O batistă din buzunar.

„Nu mai îndruga verzi și uscate, își zise ea. Este un simplu doctor, nu un agent Gestapo.” Însă o intimidă chiar și în aceste condiții.

El părea amuzat, ca și cum neliniștea ei îi făcea plăcere.

— Și căruciorul?

— Îl duc la loc acum.

— Ordinea este crucială. Sunteți o asistentă foarte bună... domnișoară von Ulrich... sau ar trebui să spun „doamnă”?

— Domnișoară.

— Ar trebui să vorbim mai pe îndelete.

Felul în care-i zâmbi îi demonstră că nu o abordase cu privire la furtul de accesorii medicale. Voia să o invite în oraș. Ar fi fost invidiată de zeci de asistente dacă accepta.

Însă ea nu era deloc interesată de el. Iubise deja un Lothario arătos, pe Werner Franck, care se dovedise a fi un laș egocentric. Bănuia că și Berthold Ernst era la fel.

Totuși, cum nu voia să îl enerveze, surâse și nu scoase nicio vorbă.

— Vă place Wagner? o întrebă el.

Știa deja încotro se îndrepta discuția.

— Nu am timp pentru muzică, replică ea cu fermitate. O îngrijesc pe mama, care e bătrână.

În realitate, Maud avea 51 de ani și era sănătoasă tun.

— Am două bilete la un recital, pentru mâine-seară. Se interpretează *Idila lui Siegfried*.

— O piesă de cameră! rosti ea. Ce neobișnuit!

O mare parte din opera lui Wagner era concepută la scară mare.

El o privi încântat.

— Văd că nu vă este străină muzica.

Acum își dorea să nu fi spus nimic - nu făcuse decât să-l încurajeze.

— Provin dintr-o familie cu înclinații muzicale - mama dă lecții de pian.

— Atunci, chiar trebuie să veniți. Sunt sigur că se va găsi altcineva care să aibă grijă de mama dumneavoastră pentru o seară.

— Chiar nu se poate, zise Carla. Vă mulțumesc însă pentru invitație.

Zări un licăr de mânie în ochii lui: nu era obișnuit să fie refuzat. Se întoarse și începu să împingă din nou căruciorul.

— Cu altă ocazie, poate? strigă el în urma ei.

— Vă mulțumesc, replică ea fără să încetinească.

Se temea că o va urmări, însă replica ei ambiguă la ultima lui întrebare părea să-l fi potolit. Când se uită peste umăr, el dispăruse deja.

Puse căruciorul la locul său și răsuflă ușurată.

Se întoarse apoi la treabă. Trecu pe la toți pacienții din salonul ei și își scrise rapoartele; după care sosi clipa să lase locul celor din tura de seară.

Își puse pelerina de ploaie și-și atârnă geanta peste braț. Era momentul să iasă din clădire cu lucrurile furate, așa că o cuprinse frica din nou.

Frieda Franck termina la aceeași oră, așa că plecară împreună. Frieda nu bănuia că prietena ei făcea contrabandă. Se îndreptară spre stația de tramvai în bătaia soarelui de iunie. Carla purta haina de deasupra doar ca să-și păstreze uniforma curată.

Avea sentimentul că se poartă cât se poate de normal, însă Frieda o întrebă pe neașteptate:

— Te macină ceva?

— Nu. De ce?

— Pari agitată.

— Sunt în regulă. Ca să schimbe subiectul, Carla arătă spre un poster și zise: la te uită!

Guvernul deschisese o expoziție în Lustgarten, un parc berlinez din fața catedralei. „Paradisul sovietic” era titlul ironic al unui spectacol ce prezenta viața în regimul comunist, înfățișând bolșevismul drept un viclesug evreiesc și pe ruși ca slavi subumani. Însă naziștii nu izbutiseră nici măcar acum să își facă toate mendrele, iar cineva lipise deasupra un afiș satiric pe care scria:

Spectacol permanent
PARADISUL NAZIST
Război, Foame, Minciuni, Gestapo
Până când?

Afișul, lipit pe refugiul de tramvai, îi încălzea inima Carlei.

— Cine-o fi lipind chestiile astea? zise ea, iar Frieda ridică din umeri. Carla continuă: Sunt oameni curajoși, oricine ar fi ei. Ar fi omorâți dacă ar fi prinși.

Apoi își aminti ce ascunsese în sacoșă. Și ea ar fi fost omorâtă dacă ar fi fost prinsă.

Frieda se mulțumi să spună:

— Da, cu siguranță.

Acum, Frieda era cea care părea ușor agitată. Oare să se fi numărat și ea printre cei care lipeau afișele? Probabil că nu. Poate că iubitul ei, Heinrich, era unul dintre aceștia. El era genul de persoană zeloasă și moralistă care ar fi făcut așa ceva.

— Ce mai face Heinrich? întrebă Carla.

— Vrea să ne căsătorim.

— Și tu nu vrei?

Frieda își coborî vocea:

— Nu vreau să am copii.

Era o remarcă periculoasă, fiind semn de insubordonare: tinerele trebuiau să nască bucuroase copii pentru Führer. Frieda arătă cu capul spre afișul ilegal și continuă:

— Nu aș vrea să aduc pe lume un copil ca să crească în acest „paradis”.

— Nici eu n-aș vrea, bănuiesc, încuviință Carla.

Poate că acesta era motivul pentru care îl refuzase de fapt pe doctorul Ernst.

Veni tramvaiul și fetele urcară - Carla își puse coșul în poală cu nonșalanță, ca și cum nu ar fi conținut decât lucruri banale,

cum era varza. Îi măsură din priviri pe ceilalți călători și constată cu ușurare că nu era nimeni în uniformă printre ei.

Frieda rosti:

— Hai la mine acasă pentru o seară de jazz. Putem asculta discurile lui Werner.

— Mi-ar face mare plăcere, dar nu pot, spuse Carla. Trebuie să vizitez pe cineva. Îți mai amintești de familia Rothmann?

Frieda se uită precaută împrejur. Rothmann putea fi un nume de evreu la fel de bine cum putea să nu fie. Însă nu era nimeni destul de aproape încât să le audă.

— Desigur, a fost doctorul nostru pe vremuri.

— Nu ar mai trebui să practice medicina. Eva Rothmann a plecat la Londra înainte de război și s-a măritat cu un soldat scoțian. Dar părinții ei nu pot părăsi Germania, evident. Fiul lor, Rudi, a fost făuritor de viori – și încă unul strălucit, se pare –, însă și-a pierdut slujba, așa că acum repară instrumente și acordează pianе. Venea pe la noi de patru ori pe an ca să acordeze Steinway-ul. În orice caz, le-am promis că îi voi vizita în seara asta.

— A, zise Frieda.

Era sunetul prelung al cuiva care tocmai avusese o revelație.

— Ce-i? rosti Carla.

— Acum înțeleg de ce ții coșul ăla de parcă ai avea înăuntru Sfântul Graal.

Carla încremeni – Frieda îi ghicise secretul!

— Cum ți-ai dat seama?

— Ai spus că nu ar mai *trebui* să practice medicina. Ceea ce sugerează că o face în continuare.

Carla realizează că dăduse de gol secretul doctorului Rothmann. Ar fi trebuit să spună că nu mai avea voie să practice medicina. Din fericire, îl deconspirase numai în fața Friedei. Zise:

— Ce altceva să facă? Vin oamenii la el și-l imploră să îi ajute. Nu poate trimite bolnavii la plimbare! Nu-i ca și cum ar câștiga vreun ban de pe urma lor – pacienții lui sunt evrei și alți oameni nevoiași care nu-i pot da mai mult de câțiva cartofi sau câte un ou.

— Nu trebuie să-i iei apărarea în fața mea, o opri Frieda. Cred că e o mostră de curaj ce face el. Iar tu dai dovadă de eroism, furând medicamente și alte cele de la spital ca să i le duci. E prima oară când o faci?

Carla clătină din cap.

— E a treia oară. Dar mă simt prost că i-am trădat secretul.

— Nu ai de ce. Te cunosc foarte bine, asta-i tot.

Tramvaiul se apropie de stația unde cobora Carla.

— Ureeză-mi noroc, rosti ea, apoi se dădu jos.

Când intră în casă, auzi note șovăielnice dinspre pianul de la etaj. Maud avea un elev la meditații, ceea ce o bucura pe Carla. Asta avea să o învioreze pe mama ei, aducându-le totodată un venit suplimentar.

Carla își scoase pelerina de ploaie, apoi intră în bucătărie și o salută pe Ada. Când Maud o anunțase pe Ada că nu își mai putea permite să îi plătească salariul, menajera îi ceruse să o lase să rămână la ei în continuare. Acum lucra seara ca femeie de serviciu într-un birou, făcând curat în casa familiei von Ulrich și primind în schimb casă și masă.

Carla își scoase pantofii sub masă și își frecă picioarele, ca să mai domolească durerea. Ada îi făcu o ceașcă de erzaț.

Maud intră în bucătărie cu ochii scânteind.

— Un nou elev! rosti ea. Îi arătă Carlei o mână de bancnote și adăugă: Și vrea lecții zilnice!

Îl lăsase să exerseze gamele și încercările sale de începător se auzeau pe fundal ca și cum o pisică ar fi trecut peste clape.

— E minunat! zise Carla. Cine este?

— Un nazist, bineînțeles. Dar avem nevoie de bani.

— Cum îl cheamă?

— Joachim Koch. Este tânăr și destul de sfios. Dacă-l întâlnești, ai grijă ce spui și fii politicoasă, te rog.

— Normal.

Maud se făcu apoi nevăzută.

Carla își bău mulțumită cafeaua. Se obișnuise cu gustul de ghinde prăjite, la fel ca mai toți ceilalți.

Sporovăi câteva minute cu Ada. Cândva durdulie, Ada era acum foarte slabă. Nu prea mai erau persoane corpolente în Germania acelor zile, însă ceva părea să fie în neregulă cu Ada. Moartea fiului ei handicapat, Kurt, fusese o lovitură cumplită pentru ea. Acum părea căzută în letargie. Își făcea bine treaba, însă apoi rămânea cu privirea pierdută pe fereastră ore în șir, cu aceeași expresie goală. Carla ținea la ea și îi părea rău pentru suferința prin care trecea, dar nu știa ce-ar fi putut face ca să o ajute.

Pianul amuți și, puțin mai târziu, Carla auzi două glasuri pe hol, al mamei sale și al unui bărbat străin. Cum presupuse că Maud îl conducea pe Herr Koch la ușă, fu de-a dreptul îngrozită când mama ei intră în bucătărie însoțită de un bărbat într-o uniformă imaculată de locotenent.

— Ea este fiica mea, rosti Maud pe un ton voios. Carla, dumnealui este domnul locotenent Koch, un nou elev.

Koch era un tip atrăgător, dar timid, de vreo douăzeci de ani. Avea o mustață blondă, amintindu-i Carlei de fotografiile tatălui său din tinerețe.

Carla își simțea inima bătându-i nebunește de frică – coșul cu accesoriile medicale pe care le furase se afla pe scaunul de bucătărie de lângă ea. Oare avea să se dea de gol și în fața locotenentului Koch, cum făcuse în fața Friedei?

Izbuti cu greu să îngaime:

— În... în... încântată de cunoștință.

Maud o privi curioasă, mirată de agitația ei. Nu voia decât ca fiica ei să fie politicoasă cu noul elev, în speranța că el va alege să-și continue meditațiile. Nu vedea nicio problemă în a aduce un ofițer în bucătărie. Nici prin cap nu-i trecea că în coșul de cumpărături al Carlei erau medicamente furate.

Koch făcu o plecăciune formală și zise:

— Plăcerea este de partea mea.

— Iar Ada este menajera noastră.

Ada îi aruncă o privire ostilă, însă el nu o remarcă: nu obișnuia să bage în seamă menajerele. Se lăsă cu toată greutatea pe un picior și rămase într-o poziție piezișă, străduindu-se să pară relaxat, însă lăsând exact o impresie contrară.

Se purta mai imatur decât arăta. Avea o anumită inocență, care sugera faptul că fusese un copil cocoloșit. Cu toate acestea, rămânea un pericol.

Schimbându-și poziția, se rezemă cu mâinile de spătarul scaunului pe care Carla își așezase coșul.

— Văd că sunteți asistentă, i se adresă el.

— Întocmai.

Carla încercă să își păstreze calmul. Oare Koch avea habar cine erau cei din familia von Ulrich? Părea destul de tânăr încât să nu știe ce erau de fapt social-democrații. Partidul fusese scos în afara legii în urmă cu nouă ani. Poate că reputația proastă a familiei von Ulrich se pierduse odată cu moartea lui Walter. În

orice caz, Koch părea să considere că avea de-a face cu o familie germană respectabilă, ajunsă la strâmtoare doar pentru că îl pierduse pe bărbatul care o întreținea, situație în care se găseau multe femei bine educate.

Nu avea niciun motiv să se uite în coș.

Carla se sili să-i vorbească pe un ton amabil.

— Cum vă descurcați cu pianul?

— Cred că fac progrese rapide! Se uită la Maud și adăugă: Cel puțin așa îmi spune profesoara.

Maud îi întări spusele:

— Dă dovadă de talent, chiar și în acest stadiu.

Mereu zicea asta, ca să-i încurajeze pe elevi să plătească încă o lecție; însă Carlei i se părea că încerca să fie mai fermecătoare decât de obicei. Avea tot dreptul să flirteze, desigur; rămăsese văduvă cu mai bine de un an în urmă. Dar nu era posibil să aibă asemenea sentimente pentru cineva de două ori mai tânăr decât ea.

— Am decis, totuși, să nu le spun prietenilor mei decât în momentul în care voi ști să cânt la perfecție la acest instrument, adăugă Koch. Atunci îi voi lăsa muți cu abilitatea mea.

— Da, o să fie nemaipomenit, zise Maud. Vă rog să luați loc, domnule locotenent, dacă aveți câteva minute la dispoziție, continuă ea, arătând spre scaunul pe care Carla lăsase coșul.

Carla se întinse către coș, însă Koch i-o luă înainte. Îl ridică și zise:

— Dați-mi voie. Aruncă o privire înăuntru, unde văzu varza. Cina dumneavoastră, bănuiesc?

Carla zise cu glas stins:

— Da...

El se așeză pe scaun și puse coșul jos, la picioare, în cealaltă parte a mesei față de Carla.

— M-am considerat întotdeauna o persoană cu înclinații spre muzică. Acum am decis că a sosit momentul să aflu dacă într-adevăr așa stau lucrurile.

Se așeză picior peste picior, apoi reveni la poziția inițială. Carla se întrebă de ce era atât de agitat. El nu avea de ce să se teamă. Îi trecu prin gând că tulburarea lui ar fi putut avea o cauză sexuală. Era singur cu trei femei nemăritate. Ce îi trecea oare prin minte?

Ada îi puse în față o ceașcă de cafea. El își scoase țigările. Fuma ca un adolescent, de parcă atunci le încerca pentru prima oară. Ada îi dădu o scrumieră.

Maud spuse:

— Domnul locotenent Koch lucrează la Ministerul de Război de pe Bendler Strasse.

— Da, așa este.

Acolo era cartierul general al Înaltului Comandament - cu atât mai bine, prin urmare, că tânărul nu le spusese camarazilor săi despre lecțiile sale de pian. Cele mai mari secrete ale armatei germane erau păstrate în acea clădire. Deși Koch nu părea să fie la curent cu asta, unii dintre colegii lui ar fi putut să-și aducă aminte că Walter von Ulrich fusese un antinazist. Iar asta avea să pună capăt lecțiilor sale cu Frau von Ulrich.

— Este un mare privilegiu să lucrez acolo, rosti Koch.

Maud spuse:

— Fiul meu se află în Rusia. Suntem foarte îngrijorate din pricina lui.

— E cât se poate de firesc pentru o mamă, desigur, zise Koch. Însă trebuie să vă păstrați optimismul! Recenta contraofensivă rusească a fost oprită cu fermitate.

Era o minciună. Aparatul de propagandă nu putea ascunde faptul că rușii câștigaseră bătălia pentru Moscova, împingând liniile germane cu peste 150 de kilometri.

Koch continuă:

— Am ajuns acum într-o poziție care ne permite să ne reluăm înaintarea.

— Sunteți sigur?

Maud părea neliniștită. Carla se simțea la fel - erau amândouă chinuite de teamă cu privire la soarta lui Erik.

Koch încercă să afișeze un zâmbet superior.

— Credeți-mă, Frau von Ulrich, sunt convins de asta. Evident, nu vă pot dezvălui tot ce știu. Însă vă pot asigura că se pune la punct o nouă operațiune extrem de agresivă.

— Sunt sigură că soldații noștri au tot ce le trebuie - mâncare și alte cele. Își puse mâna pe brațul lui Koch și adăugă: Totuși, nu pot să nu-mi fac griji. Știu că nu ar trebui să spun asta, dar simt că pot avea încredere în dumneavoastră, domnule locotenent.

— Bineînțeles.

— Nu am mai primit nicio veste de la fiul meu de luni bune. Nici nu știu dacă mai trăiește sau dacă a murit.

Koch scoase din buzunar un creion și un carnetel.

— Pot să mă interesez eu pentru dumneavoastră, rosti el.

— Da? zise Maud făcând ochii mari.

Carla realizează că acesta ar fi putut fi motivul pentru care flirta.

Koch zise:

— Da. Lucrez la statul-major - chiar dacă într-o funcție neimportantă, încercă să pară modest când adăugă: Mă pot interesa de...

— Erik.

— Erik von Ulrich.

— Ar fi nemaipomenit. Băiatul este infirmier. Era student la facultatea de medicină, dar murea de nerăbdare să lupte pentru Führer.

Era adevărat. Erik era un nazist entuziast - deși, în ultimele sale scrisori, adoptase un ton mai rezervat.

Koch își notă numele.

— Sunteți un om minunat, domnule locotenent Koch, zise Maud.

— Nu-i mare lucru.

— Mă bucur că ne pregătim să contraatacăm pe Frontul de Est. Însă nu trebuie să-mi dezvăluiți când va începe atacul. Deși îmi doresc cu disperare să știu.

Maud încerca să-l descoasă. Carla nu pricepea de ce - nu avea ce face cu acea informație.

Koch își coborî glasul, ca și cum ar fi putut fi vreun spion în fața ferestrei deschise de la bucătărie.

— Se va produce foarte curând, rosti el.

Se uită la toate cele trei femei. Carla își dădu seama că era încântat de atenția pe care ele i-o acordau. Poate că nu era obișnuit ca femeile să-i soarbă cuvintele. Prolungind cât mai mult momentul, el zise într-un final:

— Operațiunea *Albastru* va demara foarte curând.

Maud bătu din sprâncene către el.

— Operațiunea *Albastru*... cât de palpitant! spuse ea pe tonul unei femei invitate să-și petreacă o săptămână la hotelul Ritz din Paris.

El șopti:

— 28 iunie.

Maud își duse mâna la inimă.

— Atât de curând! Este o veste minunată.

— Nu ar fi trebuit să zic nimic.

Maud își puse mâna peste mâna lui.

— Mă bucur că ați făcut-o, totuși. M-ați făcut să mă simt mult mai bine. El se holbă la mâna ei. Carla realizează că nu era obișnuit cu atingerea femeilor. Își ridică privirea de la mână la ochii ei. Ea îi surâse călduros – atât de călduros, încât Carlei mai că nu-i venea să creadă că se prefăcea sută la sută.

Maud își retrase mâna. Koch își stinse țigara și se ridică.

— Trebuie să plec, rosti el.

„Slavă Domnului”, se gândi Carla.

El se înclină în fața ei.

— Mi-a făcut plăcere să vă cunosc, Fräulein.

— La revedere, domnule locotenent, replică ea pe un ton neutru.

Maud îl conduse la ușă, spunând:

— Rămâne pe mâine, la aceeași oră.

Când se întoarse în bucătărie, ea zise:

— Ce mai descoperire – un băiat nesăbuit care lucrează la statul-major!

— Nu înțeleg de ce ești atât de entuziasmată! răspunse Carla.

— Este foarte chipeș, observă Ada.

— Așa obținem informații secrete! zise Maud.

— Și la ce ne folosesc? Întrebă Carla. Noi nu suntem spioni.

— Știm data următoarei ofensive – trebuie să existe o cale să le-o transmitem rușilor!

— Nu știi cum am putea...

— Ar trebui să fie spioni la tot pasul.

— Asta-i doar propagandă. Dacă ceva nu merge, se dă vina pe subversiunea agenților secreți iudeo-bolșevici, nu pe gafele naziștilor.

— Chiar și așa, trebuie să existe și câțiva spioni adevărați.

— Și cum am putea lua legătura cu ei?

Maud căzu pe gânduri.

— Eu una aș vorbi cu Frieda.

— Ce te face să spui asta?

— Intuiția.

Carla își reaminti episodul din stația de autobuz, când ea se întrebase cine lipise afișele antinaziste, iar Frieda amuțise. Carla

intuise același lucru ca și mama ei. Însă asta nu era singura problemă.

— Chiar dacă am reuși să-i găsim, chiar vrem să ne trădăm țara?

Maud rosti apăsător:

— Trebuie să-i învingem pe naziști.

— Îi urăsc pe naziști mai presus de orice altceva pe lume, dar sunt nemțoaică, totuși.

— Știu ce vrei să spui. Nici mie nu îmi surâde ideea trădării, deși eu m-am născut în Anglia. Dar nu vom scăpa de naziști decât dacă pierdem războiul.

— Bine, să zicem că le dăm rușilor informațiile necesare pentru ca ei să câștige bătălia. Erik ar putea muri în luptă! E fiul tău, e fratele meu! Ar putea să moară din cauza noastră.

Maud dădu să răspundă, dar nu-și găsi vorbele. Apoi izbucni în plâns. Carla se ridică și o cuprinse în brațe.

După câteva clipe, Maud șopti:

— Ar putea muri oricum. Ar putea muri luptând pentru nazism. Mai bine să moară pierzând o bătălie decât câștigând-o.

Însă Carla nu era atât de sigură de asta. Se desprinsese de mama ei și zise:

— În orice caz, ar fi mai bine să mă avertizezi înainte să-l aduci pe unul dintre ei în bucătărie. Ridică sacoșa de pe jos și adăugă: Bine că locotenentul Koch nu s-a uitat mai atent.

— De ce? Ce-ai acolo?

— Medicamente furate de la spital pentru doctorul Rothmann.

Maud zâmbi cu mândrie printre lacrimi.

— Bravo, fata mea!

— Am simțit că mor când a ridicat sacoșa.

— Îmi pare rău...

— N-aveai de unde să știi. Dar o să mă descotorosesc de ea chiar acum.

— Bună idee.

Carla își puse pelerina de ploaie peste uniformă și plecă.

Porni în grabă către strada pe care locuia familia Rothmann. Nu era o casă la fel de mare ca a lor, dar era o locuință rezonabilă, cu încăperi plăcute. Însă acum avea scânduri la ferestre, iar pe ușa din față fusese agățat un semn pe care scria: „OPERAȚII SUSPENDATE”.

Familia Rothmann o dusesse bine pe vremuri. Doctorul Rothmann avusese o afacere înfloritoare, cu mulți pacienți înstăriți. De asemenea, tratase persoanele nevoiașe la un tarif redus. Însă acum mai rămăsese doar cu aceștia.

Carla se duse în spate, pe unde intrau pacienții.

Își dădu seama imediat că se întâmplase ceva. Ușa din spate era deschisă și când intră în bucătărie văzu o chitară cu gâtul rupt azvârlită pe pardoseală. Nu era nimeni în cameră, dar se auzeau sunete din altă parte a casei.

Străbătu bucătăria și intră în hol. La parter se aflau două încăperi principale. Pe vremuri, acestea fuseseră folosite pe post de sală de așteptare și de sală de consultații. Acum, sala de așteptare se transformase în cameră de zi, iar sala de operații devenise atelierul lui Rudi, având un banc de lucru și unelte de prelucrat lemnul, câteva mandoline, viori și violoncele în diverse stadii de reparație. Echipamentele medicale erau ținute în dulapuri încuiate.

Însă situația se schimbase, remarcă ea de îndată ce intră acolo.

Dulapurile fuseseră deschise și conținutul fusese împrăștiat pe jos. Pe podea erau răspândite cioburi și pastile amestecate cu prafuri și lichide. Carla observă un stetoscop și un tensiometru. Părți din diverse instrumente erau împrăștiate peste tot, fiind limpede că fuseseră călcate în picioare.

Carla era șocată și dezgustată. Ce risipă!

Apoi se uită în camera alăturată. Rudi Rothmann zăcea într-un colț. A avea 22 de ani și era un bărbat înalt și bine făcut. A avea ochii închiși și gema de durere.

Mama lui, Hannelore, era îngenuncheată lângă el. Cândva o blondă frumoasă, Hannelore era acum căruntă și sfrijită.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Carla, intuind deja răspunsul.

— Poliția, zise Hannelore. L-au acuzat pe soțul meu că a tratat pacienți arieni. L-au săltat. Rudi a încercat să-i împiedice să spargă totul. Iar ei i-au...

Glasul i se împletici. Carla lăsă jos coșul și îngenunche lângă Hannelore.

— Ce i-au făcut?

Hannelore își recăpătă glasul.

— I-au rupt mâinile, șopti ea.

Carla văzu imediat despre ce era vorba. Măinile lui Rudi erau roșii și răsucite într-un mod oribil. Aparent, polițiștii îi rupseseră degetele unul câte unul. Nu era de mirare că gema. Simți că i se face rău. Însă vedea zilnic tot soiul de grozăvii și știa cum să-și înăbușe sentimentele personale ca să fie de ajutor.

— Are nevoie de morfină, spuse ea.

Hannelore arată spre dezastrul de pe podea.

— Dacă am avut, acum nu mai avem.

Carla simți o furie incontrollabilă. Chiar și spitalele duceau lipsă de provizii – și totuși, poliția irosise medicamente prețioase în urgia ei distructivă.

— V-am adus eu morfină.

Scoase din coș un flacon cu un fluid limpede și seringă cea nouă. Cu mișcări rapide, scoase seringă din cutie și o umplu cu lichidul din flacon. Apoi îl injectă pe Rudi. Efectul fu aproape instantaneu. Gemetele încetară. El își deschise ochii și se uită la Carla.

— Ești un înger, rosti el, închizându-și apoi ochii și cufundându-se în somn.

— Trebuie să-i îndreptăm degetele, zise Carla. Pentru ca oasele să fie drepte când se vor vindeca.

Atinse mâna stângă a lui Rudi. Nicio reacție. Îi apucă mâna și i-o ridică. El nici nu se mișcă.

— Nu am mai îndreptat oase până acum, spuse Hannelore. Deși am văzut de nenumărate ori cum se face.

— Și eu la fel, rosti Carla. Ar fi bine să încercăm, totuși. Mă ocup eu de stânga, dumneata ocupă-te de dreapta. Trebuie să terminăm înainte să treacă efectul drogului. Și-așa va suferi enorm.

— Am înțeles, zise Hannelore.

Carla mai zăbovi o clipă. Mama ei avea dreptate. Trebuiau să facă tot posibilul ca să pună capăt regimului nazist, chiar dacă asta însemna să-și trădeze țara. Nu mai avea nicio îndoială acum.

— Hai să trecem la treabă, spuse Carla.

Cu blândețe și cu grijă, cele două femei începură să-i îndrepte lui Rudi mâinile rupte.

Thomas Macke se ducea în barul Tannenberg în fiecare vineri după-amiază.

Locul nu arăta prea grozav. Pe un perete era agățată fotografia înrămată a patronului, Fritz, într-o uniformă din Primul Război Mondial, cu 25 de ani mai tânăr și fără burta de acum, cauzată de bere. Omul pretindea că omorâse nouă ruși în Bătălia de la Tannenberg. În bar erau câteva mese și scaune, însă mușterii obișnuiți stăteau la bar. Meniul cu coperte de piele aproape că nu-și mai avea rost: singurele feluri servite erau cârnații cu cartofi și cârnații fără cartofi.

Însă localul se afla peste drum de secția de poliție Kreuzberg, deci era un bar de polițiști. Asta însemna că putea încălca toate regulile. Jocurile de noroc erau permise, târfele le făceau clienților sex oral în toaletă, iar inspectorii alimentari din Berlin nu intrau niciodată în bucătărie. Aceasta se deschidea atunci când se trezea Fritz și se închidea după ce pleca și ultimul client.

Macke fusese cu ani în urmă un agent de poliție mărunț la secția din Kreuzberg, înainte ca naștii să preia puterea și să le ofere o șansă neașteptată unora ca el. Unii dintre foștii săi colegi încă mai veneau să bea la Tannenberg și el era sigur că recunoscuse câteva fețe familiare. Încă îi făcea plăcere să discute cu vechii prieteni, chiar dacă se ridicase mult peste nivelul lor, ajungând inspector și membru SS.

— Te-ai descurcat bine, Thomas, trebuie să recunosc, rosti Bernhardt Engel, unul dintre foștii superiori ai lui Macke din 1932, care rămăsese tot sergent. Mult noroc în continuare, fiule, adăugă el, ducând la buze halba de bere pe care i-o cumpărase Macke.

— Nu te contrazic, replică Macke. Deși trebuie să recunosc că superintendentul Kringelein este un șef mult mai aprig decât erai tu.

— Eh, eu am fost blând cu voi, spuse Bernhardt.

Un fost camarad, Franz Edel, pufni în râs disprețuitor:

— N-aș zice chiar blând!

Macke aruncă o privire pe geam și văzu o motocicletă oprind afară, pilotată de un tânăr într-o jachetă bleu de ofițer de aviație. Tipul părea familiar: Macke îl mai văzuse undeva. Avea părul blond-roșcat, un pic cam lung, și o frunte de patrician. Traversă strada și intră în barul Tannenberg.

Macke își aminti numele lui: Werner Franck, fiul răsfățat al producătorului de aparate radio Ludi Franck.

Werner veni la bar și ceru un pachet de Kamel. „Cât de previzibil, se gândi Macke, ca băiețașul ăsta să fumeze imitații germane de țigări americane.”

Werner plăti, deschise pachetul, scoase o țigară și-i ceru un foc lui Fritz. Dădu să plece cu țigara în colțul gurii, apoi îl zări pe Macke și, după o clipă de ezitare, rosti:

— Domnule inspector Macke.

Oamenii din bar se holbară la Macke, așteptându-i reacția.

Acesta dădu detașat din cap.

— Ce mai faci, tinere Werner?

— Sunt foarte bine, domnule, mulțumesc de întrebare.

Macke era surprins plăcut de tonul respectuos. Și-l amintea pe Werner ca fiind un mucos arogant fără niciun fel de respect pentru autorități.

— Tocmai m-am întors dintr-o vizită făcută pe Frontul de Est cu domnul general Dorn, adăugă Werner.

Macke simți cum poliștii din bar își ciulesc urechile. Un om venit de pe Frontul de Est merita respect. Macke nu-și putu înăbuși o senzație de încântare pentru că-i impresionase cu cercurile înalte în care se învârtea.

Werner îi întinse lui Macke pachetul de țigări, iar acesta luă una.

— O bere, îi zise Werner lui Fritz. Întorcându-se spre Macke, adăugă: Pot să vă fac cinste cu o băutură, domnule inspector?

— Și eu tot o bere, mulțumesc.

Fritz umplu două halbe. Werner ridică paharul și-i spuse lui Macke:

— Vreau să vă mulțumesc.

O nouă surpriză.

— Pentru ce? zise Macke.

Prietenii lui ascultau acum cu mare atenție. Werner spuse:

— Acum un an mi-ați băgat mințile în cap.

— N-ai părut prea recunoscător la vremea respectivă.

— Îmi cer scuze pentru asta. Însă m-am gândit foarte mult la ce mi-ați zis atunci și în cele din urmă mi-am dat seama că aveți dreptate. Mi-am lăsat emoțiile personale să-mi întunece judecata. Dumneavoastră m-ați adus pe calea cea dreaptă. Nu voi uita niciodată asta.

Macke era emoționat. Îl antipatizase pe Werner, vorbindu-i aspru; dar tânărul băgase la cap și se schimbase. Macke era încântat să afle că avusese o asemenea influență pozitivă în viața unui tânăr.

Werner continuă:

— De fapt, chiar la dumneavoastră mă gândeam zilele trecute. Domnul general Dorn vorbea despre prinderea spionilor, întrebându-se dacă am putea să-i depistăm după semnalele radio. Mă tem că nu am putut să-l ajut prea mult.

— Ar fi trebuit să mă întreb pe mine, rosti Macke. E domeniul meu de specialitate.

— Serios?

— Hai să stăm jos.

Se duseră cu băuturile la o masă murdară.

— Toți oamenii de-aici sunt ofițeri de poliție, zise Macke. Totuși, nu ar trebui să vorbim în gura mare despre astfel de lucruri.

— Bineînțeles. Werner își coborî glasul și adăugă: Însă știu că pot avea încredere în dumneavoastră. Vedeți dumneavoastră, unii dintre comandantii de pe câmpul de luptă i-au mărturisit lui Dorn că inamicul știe probabil în avans care ne sunt intențiile.

— Ah! zise Macke. Mă temeam de asta.

— Ce-i pot spune lui Dorn despre detectarea semnalelor radio?

— Termenul corect este goniometrie.

Macke își adună gândurile. Era o oportunitate excelentă să impresioneze un general influent, chiar și indirect. Trebuia să fie clar, accentuând importanța muncii sale fără să exagereze. Și-l închipuia pe generalul Dorn spunându-i pe un ton detașat Führerului: „Avem un om de nădejde în Gestapo – pe numele său Macke –, care e doar inspector momentan, dar foarte impresionant...”

— Avem un instrument care ne indică direcția din care vine semnalul, începu el. Dacă obținem trei măsurători din locații diferite, putem trasa trei linii pe hartă. Punctul în care se intersectează liniile ne oferă adresa transmițătorului.

— Fantastic!

Macke ridică mâna, domolindu-i entuziasmul.

— Da, în teorie, zise el. În practică însă, este mult mai dificil. Pianistul – așa îi spunem noi operatorului radio – nu stă de obicei

În același loc pentru multă vreme, ca să nu-l putem depista. Un pianist precaut nu transmite niciodată de două ori din același loc. Iar instrumentul nostru este adăpostit într-o dubă care are pe capotă o antenă ce-ți sare în ochi, așa că ne pot vedea de departe.

— Însă ați înregistrat anumite succese.

— O, da! Poate că ar fi mai bine să vii cu noi în dubă într-o seară. Așa ai putea vedea cu ochii tăi cum decurg lucrurile - ca să-i poți da un raport cât mai temeinic domnului general Dorn.

— E o idee foarte bună, zise Werner.

(III)

În iunie, vremea din Moscova era însorită și caldă. La prânz, Volodea o aștepta pe Zoya la fântâna din Alexander Gardens, în spatele Kremlinului. Sute de oameni se plimbau pe acolo, mulți dintre ei perechi, bucurându-se de vremea plăcută. Viața era grea, iar apa din fântână fusese oprită ca să se economisească electricitatea, însă văzduhul era albastru, copacii erau înfrunziți și armata germană era la peste 150 de kilometri distanță.

Pe Volodea îl cuprindea mândria de fiecare dată când își amintea de bătălia pentru Moscova. Temuta armată germană, renumită pentru atacurile sale fulger, ajunsese la porțile orașului - și fusese respinsă. Soldații ruși luptaseră ca niște lei pentru a-și salva capitala.

Din păcate, contraatacul rusesc se împotmolise în martie. Izbutiseră să recâștige o mare parte din teritoriu, redându-le moscoviților siguranța; dar germanii își linseseră rănilile și se pregăteau pentru o nouă șarjă.

Iar Stalin era încă la putere.

Volodea o zări pe Zoya în mulțime, înaintând spre el. Purta o rochie cu pătrățele roșii și albe. Avea pasul sprintar, iar părul ei blond-deschis sălta și el. Toți bărbații întorceau capul după ea.

Volodea mai ieșise cu femei frumoase, dar era surprins că o curta acum pe Zoya. Ani la rândul ea îl tratase cu o indiferență rece, vorbindu-i doar despre fizică nucleară. Apoi, pe nepusă masă și spre uimirea lui, îl invitase la un film. Asta se întâmplase la puțin timp după răzmerița în care își pierduse viața generalul Bobrov. Atitudinea ei față de el se schimbase în ziua aceea; el

nu era sigur că îi înțelegea cu adevărat motivele. Aparent, experiența prin care trecuseră împreună crease o anumită intimitate. În orice caz, se duseseră să vadă *George's Dinky Jazz Band*, o comedie ușoară cu un interpret englez de banjo pe nume George Formby. Era un film apreciat, care rula de luni bune în Moscova. Subiectul era complet nerealist: fără ca George să știe, instrumentul său trimitea mesaje submarinelor germane. Era atât de caraghios, încât râseseră cu mare poftă.

De atunci rămăseseră împreună.

În ziua aceea mergeau la prânz cu tatăl lui Volodea. Hotărâseră să se întâlnească mai devreme la fântână, ca să se bucure de câteva minute de intimitate.

Zoya îi adresă unul dintre surâsurile ei cuceritoare și se înalță pe vârfuri ca să-l sărute. Era înaltă, dar nu era cât el. Volodea savură sărutul. Buzele ei erau moi și umede, iar lui i se păru că se termină prea repede.

Volodea încă nu era complet sigur de ea. Momentan „se vedeau”, cum spuneau cei din vechea generație. Se sărutau des, dar nu se culcaseră împreună. Nu erau prea tineri: el avea 27 de ani, ea 28. Cu toate acestea, Volodea simțea că Zoya nu avea să se culce cu el decât atunci când avea să fie pregătită.

O parte din el nici nu credea că va apuca să petreacă o noapte cu această fată de vis - i se părea prea blondă, prea inteligentă, prea înaltă, prea stăpână pe sine, prea atrăgătoare ca să se ofere vreodată unui bărbat. Cu siguranță nu i se va îngădui s-o vadă dezbrăcându-se, să-i admire trupul gol, să o atingă peste tot, să se întindă peste ea...

Se plimbară prin parcul lung și îngust. Într-o parte era mărginit de o șosea aglomerată; de cealaltă parte se înălțau turnurile Kremlinului, dincolo de un zid masiv.

— Când te uiți la namila asta, ai crede că iubiții noștri conducători sunt ținuți prizonieri acolo de către poporul rus, zise Volodea.

— Așa este, încuviință Zoya. Însă în realitate lucrurile stau complet invers.

El aruncă o privire peste umăr, însă nimeni nu o auzise. Totuși, era o nesăbuiță ca ea să vorbească astfel.

— Nu-i de mirare că tatăl meu crede că ești periculoasă.

— Credeam că ești ca tatăl tău.

— Mi-aș dori să fiu! Este un erou. A luat pe sus Palatul de Iarnă! Eu unul nu cred că voi schimba vreodată cursul istoriei.

— Știu asta, dar el este obtuz și conservator. Tu nu ești așa.

Volodea considera că seamănă foarte mult cu tatăl său, dar nu avea de gând să o contrazică.

— Ești liber diseară? îl întrebă ea. Vreau să-ți gătesc.

— Sigur că da!

Nu îl mai invitase până atunci la ea acasă.

— Am câteva fleici de carne.

— Grozav! zise el, căci carnea de vită devenise un lux chiar și pentru Volodea, în ciuda mediului privilegiat în care crescuse.

— Iar Kovalevii sunt plecați din oraș.

Asta era o veste și mai bună. La fel ca mulți alți moscoviți, Zoya locuia în apartamentul altcuiva. Avea două camere și împărțea bucătăria și baia cu un alt om de știință, doctorul Kovalev, cu soția acestuia și cu copilul lor. Însă Kovalevii erau plecați, așa că Zoya și Volodea urmau să fie singuri-singurei. Simți cum îi crește pulsul.

— Să-mi aduc periuța de dinți? rosti el.

Ea surâse enigmatic, fără să-i răspundă la întrebare.

Leșiră din parc și traversară strada până la restaurant. Multe localuri erau închise, însă cum centrul orașului era plin de birouri, iar funcționarii de-acolo trebuiau să mănânce de prânz undeva, mai rămăseseră câteva cafenele și baruri.

Grigori Peshkov era afară, la o masă de pe trotuar. În interiorul Kremlinului existau restaurante mai bune, însă lui îi plăcea să fie văzut în locurile frecventate de către rușii de rând. Voia să arate că nu se considera deasupra oamenilor obișnuiți doar pentru că purta o uniformă de general. Totuși, alesese o masă ceva mai departe de celelalte, pentru a nu fi auzit de restul lumii.

Chiar dacă nu era de acord cu relația fiului său cu Zoya, nu era complet imun la farmecele ei, așa că se ridică și o sărută pe obraji.

Comandară clătite cu cartofi și bere. Singurele alternative erau heringii murați și votca.

— Azi nu am de gând să vă vorbesc despre fizica nucleară, domnule general, spuse Zoya. Vă rog să înțelegeți însă că susțin în continuare cu tărie tot ce v-am zis ultima oară când am discutat despre acest subiect. Nu vreau să vă plictisesc.

— Ce ușurare! zâmbi el.

Ea râse, dezvelindu-și dinții albi.

— În schimb, poate îmi spuneți și mie cât va mai dura războiul.

Volodea clătină din cap, prefăcându-se disperat. Zoya îl provoca mereu pe tatăl lui. Dacă nu ar fi fost o tânără frumoasă, Grigori ar fi ordonat de mult să fie arestată.

— Naziștii sunt înfrânți, dar nu vor s-o recunoască, rosti Grigori.

— Toți locuitorii Moscovei se întrebă ce se va întâmpla în vara aceasta – însă probabil că voi doi știți, zise ea.

Volodea interveni:

— Chiar dacă aș ști, tot nu aș putea să-i dezvălui asta iubitei mele, indiferent cât de nebun aș fi după ea.

„Dincolo de orice altceva, ar putea fi împușcată pentru asta”, se gândi el, fără să o spună însă.

Când li se aduseră clătitele cu cartofi, începură să mănânce. Ca de obicei, Zoya înfuleca cu poftă. Lui Volodea îi plăcea faptul că ea nu se dădea niciodată în lături de la mâncare. Dar lui nu i se păreau prea gustoase clătitele.

— Cartofii ăștia seamănă dubios de mult la gust cu napii, rosti el.

Tatăl lui îi aruncă o privire dezaprobatoare.

— Nu că m-aș plânge, adăugă Volodea în grabă.

După ce terminară de mâncat, Zoya se duse la toaletă. De îndată ce plecă, Volodea spuse:

— Noi credem că ofensiva germană de vară este iminentă.

— Sunt de acord, admise tatăl său.

— Suntem pregătiți?

— Sigur că da, zise Grigori, părând totuși neliniștit.

— Vor ataca în sud. Vor să pună mâna pe câmpurile petrolifere din Caucaz.

Grigori clătină din cap.

— Ba nu. Se vor întoarce spre Moscova. Asta-i tot ce contează.

— Și Stalingradul este la fel de simbolic. Poartă numele conducătorului nostru.

— Dă-l dracului de simbolism! Dacă ocupă Moscova, s-a terminat războiul. Dacă nu, înseamnă că nu au câștigat, indiferent ce cuceresc între timp.

— Astea-s simple presupuneri, zise Volodea iritat.

— Și tu îți dai cu presupusul.

— Dimpotrivă, eu am dovezi. Se uită împrejur și - cum nu era nimeni prin preajmă - adăugă: Ofensiva are numele de cod Operațiunea *Albastru*. Va începe pe 28 iunie.

Primise această informație de la rețeaua de spioni ai lui Werner Franck din Berlin.

— Și am găsit detalii parțiale în servieta unui ofițer german care s-a prăbușit cu avionul său de recunoaștere lângă Harkov, adăugă el.

— Ofițerii aflați în misiuni de recunoaștere nu au planuri de luptă în serviete, remarcă Grigori. Tovarășul Stalin crede că asta a fost un șiretlic merit să ne amăgească, iar eu îi dau dreptate. Germanii vor să ne slăbim frontul central trimitându-ne forțele la sud, pentru a se ocupa de ceea ce se va dovedi a fi o simplă diversiune.

Asta era marea problemă a spionajului, se gândi Volodea frustrat. Chiar și atunci când obțineai informații, bătrânii încăpățânați credeau tot ce voiau ei să creadă.

O văzu pe Zoya întorcându-se, cu toți ochii ațintiți asupra ei în timp ce traversa piațeta.

— Cum aș putea să te conving? îl întrebă el pe tatăl său înainte ca ea să ajungă la masă.

— Adu-mi mai multe dovezi.

— Cum ar fi?

Grigori se gândi puțin la întrebare, apoi îi zise:

— Fă-mi rost de planul de luptă.

Volodea oftă. Werner Franck nu reușise încă să obțină documentul.

— Și dacă ți-l aduc, crezi că Stalin va reconsidera situația?

— Dacă mi-l aduci, îl voi ruga eu s-o facă.

— S-a făcut, rosti Volodea.

Se pripea, căci nu avea habar cum ar fi putut realiza una ca asta. Werner, Heinrich, Lili și ceilalți își asumau deja riscuri teribile. Însă acum trebuia să pună și mai multă presiune asupra lor. Când Zoya ajunsese la masă, Grigori se ridică. Plecau în trei direcții diferite, așa că își luară rămas-bun.

— Ne vedem diseară, îi spuse Zoya.

El o sărută și îi spuse:

— Ajung la șapte.

— Adu-ți și periuța de dinți, adăugă ea, făcându-l să plece cu zâmbetul pe buze.

(IV)

O fată știe de obicei când cea mai bună prietenă a ei ține un secret. Poate că nu-și dă seama în ce constă acesta, dar știe că este acolo, ca o piesă neidentificată de mobilier acoperită cu un cearșaf. Realizează, din răspunsurile precaute și ezitante la întrebări nevinovate, că prietena sa se vede cu cineva nepotrivit; chiar dacă nu știe numele acelei persoane, poate intui că e vorba fie de un bărbat căsătorit, fie de un străin cu pielea arămie, fie de o altă femeie. Îi admiră colierul de la gât, iar reacția stânjenită a prietenei sale îi arată că acesta îi trezește amintiri rușinoase, deși se prea poate să treacă ani buni înainte să descopere că era furat din cutia de bijuterii a vreunei bunici senile.

Iată ce-i trecea prin gând Carlei când medita la comportamentul Friedei.

Frieda avea un secret, iar acesta era legat de rezistența față de nașiști. Ar fi putut fi implicată direct, încălcând legea: poate că se uita în fiecare noapte prin servieta fratelui său, Werner, copiind documente secrete și înmânând acele copii unui spion rus. Însă era greu de crezut că ajunsese atât de departe: probabil că ajuta la tipărirea și la distribuirea acelor afișe și broșuri ilegale care criticau guvernul.

Astfel încât Carla se hotărî să-i spună Friedei despre Joachim Koch. Însă ocazia nu se ivi atât de repede. Carla și Frieda lucrau ca asistente în secții diferite ale unui spital mare, în ture diferite, deci nu se întâlneau zilnic.

Între timp, Joachim veni zi de zi la lecțiile de pian. Nu le mai dezvălui niciun secret, însă Maud continuă să flirteze cu el. „Sper că-ți dai seama că am aproape 40 de ani!” o auzi Carla spunând într-o zi, deși în realitate mama ei avea 51 de ani. Infatuarea lui Joachim era deplină. Maud savura puterea de atracție pe care încă o exercita asupra unui tânăr arătos, chit că era vorba de unul foarte naiv. Carla se gândi chiar că mama ei ar fi putut să se atașeze tot mai mult de acest băiat cu mustață

blondă, care semăna puțin cu Walter în tinerețea sa; însă alungă acest gând, găsindu-l ridicol.

Joachim căuta cu disperare să-i facă pe plac și curând îi aduse vești despre fiul ei. Erik era în viață, teafăr și nevătămat.

— Unitatea lui se află în Ucraina, îi dezvălui Joachim. Mai mult nu pot să vă spun.

— Of, cât de mult aș vrea să poată veni în permisie acasă, rosti Maud cu dor în glas. Tânărul ofițer ezită, iar ea continuă: Ca orice mamă, îmi fac extrem de multe griji. Dacă aș putea să-l văd, fie și pentru o singură zi, ar fi o adevărată alinare pentru mine.

— O să văd ce pot face.

Maud se prefăcu surprinsă.

— Serios? Chiar vă stă în putere să faceți asta?

— Nu sunt sigur, dar pot încerca.

— Vă mulțumesc, rosti ea, sărutându-i mâna.

Trecu o săptămână până când Frieda și Carla se văzură din nou. Carla îi povesti despre Joachim Koch. Îi dezvălui totul ca și cum i-ar fi dat o știre interesantă, fiind însă convinsă că Frieda nu avea să privească lucrurile într-o lumină atât de inocentă.

— Dacă poți să-ți închipui: ne-a dezvăluit numele de cod al operațiunii și data lansării atacului! exclamă ea, așteptând să vadă reacția Friedei.

— Ar putea fi executat pentru asta, replică Frieda.

— Dacă am ști pe cineva care să poată lua legătura cu Moscova, am putea schimba cursul războiului, continuă Carla, de parcă ar fi discutat tot despre gravitatea ilegalității comise de Joachim.

— Tot ce se poate, zise Frieda.

Asta era dovada supremă – reacția normală a Friedei la auzul unei asemenea povești ar fi trebuit să includă exclamații de surprindere, un interes sporit și întrebări suplimentare. Însă ea nu rostea decât fraze și mormăieli neutre. Carla se duse acasă și-i zise mamei sale că intuiția ei nu dăduse greș.

A doua zi, la spital, Frieda apăru în salonul Carlei, extrem de agitată.

— Trebuie să-ți vorbesc de urgență, zise ea.

Carla schimba pansamentul unei tinere care suferise arsuri grave după o explozie la fabrica de muniție la care lucra.

— Du-te în vestiar, rosti ea. Vin și eu imediat ce termin aici.

După cinci minute o găsi pe Frieda în mica odaie, fumând lângă geamul deschis.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă ea.

Frieda stinse țigara.

— E vorba de locotenentul Koch.

— Mă gândeam eu...

— Trebuie să afli mai multe de la el.

— *Trebuie?* Ce tot vorbești?

— El are acces la tot planul de luptă pentru Operațiunea *Albastru*. Știm câte ceva despre asta, dar cei de la Moscova au nevoie de detalii.

Frieda risca foarte mult cu aceste supoziții, însă Carla decise să-i cânte în strună.

— Îl pot întreba...

— Nu. Trebuie să-l determini să-ți aducă planul de luptă.

— Nu sunt sigură că pot face asta. Nu-i chiar atât de prost. Nu crezi...

Frieda nici nu o asculta.

— Apoi trebuie să-l fotografiezi, o întrerupse ea.

Scoase din buzunarul uniformei o cutie de inox de mărimea unui pachet de țigări, dar mai lung și mai îngust.

— Asta-i un aparat în miniatură conceput special pentru fotografierea documentelor.

Carla observă numele „Minox” pe o parte.

— Ai unsprezece cadre pe film, continuă Frieda. Uite trei filme.

Scoase trei casete în formă de gantere, dar suficient de mici încât să încapă în micul aparat.

— Uite cum pui filmul, rosti Frieda, făcându-i o demonstrație. Ca să faci o poză, te uiți prin această ferestruică. Dacă nu ești sigură, citește acest manual.

Carla nu știuse niciodată că Frieda putea să fie atât de poruncitoare.

— Chiar trebuie să mă gândesc bine la asta.

— Nu mai e timp de-așa ceva. Asta-i pelerina ta de ploaie, nu?

— Da, dar...

Frieda îndesă aparatul, filmele și broșura în buzunarele pelerinei. Părea ușurată că se descotorosise de ele.

— Trebuie să plec, zise ea, ducându-se spre ușă.

— Dar... Frieda!

Frieda se opri și se uită direct în ochii Carlei.

— Ce-i?

— Păi... nu te porți ca o prietenă.

— Asta-i mai important.

— M-ai pus cu spatele la zid.

— Tu ai creat această situație când mi-ai spus despre Joachim Koch. Nu te preface acum că nu te așteptai să folosesc acea informație.

Era adevărat: Carla declanșase această situație. Însă nu își închipuise că lucrurile vor lua o asemenea turnură.

— Și dacă refuză?

— Atunci, probabil că vei trăi sub ocârmuirea nazistă pentru tot restul vieții, replică Frieda, apoi ieși.

— La dracu'! pufni Carla.

Rămase singură în vestiar. Nu putea nici măcar să se descotorosească fără riscuri de micul aparat. Acesta se afla în pelerina ei de ploaie și nu putea să îl arunce pur și simplu într-un coș de gunoi din spital. Trebuia să iasă din clădire cu el în buzunar și să caute un loc în care să-l poată arunca fără să fie văzută de nimeni.

Dar chiar voia asta?

Părea puțin probabil ca locotenentul Koch, oricât de naiv ar fi fost, să poată fi convins să scoată pe furiș o copie de-a planului de luptă din Ministerul de Război și să i-o aducă alesei inimii sale. Însă, dacă era cineva care să-l poată convinge, aceea era Maud.

Carla era speriată. Nu avea să i se arate niciun pic de milă dacă era prinsă. Avea să fie arestată și torturată. Își aminti de Rudi Rothmann, gemând de durere din cauza degetelor rupte. Își aminti de tatăl ei după ce-i dăduseră drumul, bătut cu o asemenea bestialitate încât murise. Crima ei avea să fie și mai gravă decât a lor; pedeapsa urma să fie pe măsură. Avea să fie executată, desigur – dar nu de la bun început.

Apoi realizează că era dispusă să-și asume acest risc.

Ce nu putea accepta era pericolul de a contribui la uciderea fratelui său. Acesta era acolo, pe Frontul de Est – Joachim le-o confirmase. Avea să participe la Operațiunea *Albastru*. Dacă îi ajuta pe ruși să câștige bătălia, Erik ar fi putut muri în luptă. Nu putea îndura acest gând.

Se întoarce la lucru. Cu mintea aiurea, făcu tot felul de greșeli, dar din fericire medicii nu observară, iar pacienții oricum

nu-și puteau da seama. La sfârșitul turei, plecă în grabă. Simțea aparatul arzându-i buzunarul, însă nu găsi niciun loc sigur în care să-l arunce.

Se întrebă de unde îl avea Frieda. E drept că prietena ei avea o grămadă de bani și l-ar fi putut cumpăra singură, dar ar fi trebuit să născocască o poveste extrem de credibilă prin care să explice de ce avea nevoie de așa ceva. Cel mai probabil îl primise de la ruși înainte ca aceștia să-și închidă ambasada, în urmă cu un an.

Aparatul era încă în buzunarul Carlei când ajunse acasă.

Nu se auzea niciun sunet dinspre pianul de la etaj: lecția lui Joachim începea ceva mai târziu în ziua aceea. Mama ei stătea la masa din bucătărie. Când Carla intră, Maud rosti cu bucurie în glas:

— Uite cine-i aici!

Era Erik.

Carla rămase în ușă, holbându-se la el. Era îngrozitor de slab, dar părea nevătămat. Uniforma lui era murdară și ruptă, însă se spălase pe față și pe mâini. Se ridică și o cuprinse în brațe.

Ea îl strânse la piept cu putere, nemaipăsându-i că avea să-și murdărească uniforma impecabilă. „Ești în siguranță”, îngăimă ea. Era atât de slab, încât îi simțea oasele, coastele, omoplații și coloana vertebrală prin materialul subțire.

— Da, pentru moment, replică el.

Ea îi dădu drumul din strânsoare.

— Cum te simți?

— Mai bine decât cei mai mulți.

— Doar nu porți uniforma asta subțire pe vremea din Rusia!

— Am furat o haină de la un rus mort.

Ea se așeză la masă. Ada era și ea acolo.

— Ați avut dreptate, zise Erik. În privința naziștilor, vreau să zic. Ați avut dreptate.

Asta o mulțumi, deși nu era sigură la ce se referea el mai exact.

— În ce sens?

— Omoară oameni. Tu mi-ai spus asta. Și tata mi-a spus, și mama. Îmi pare rău că nu v-am crezut. Îmi pare rău că nu am crezut că l-au omorât pe bietul tău Kurt, Ada. Acum știu adevărul.

Era o schimbare profundă.

— Ce te-a făcut să-ți schimbi părerea? Îl întrebă Carla.

— I-am văzut făcând asta în Rusia. Au adunat toți oamenii importanți din oraș, susținând că aceștia erau cu siguranță comuniști. I-au luat și pe evrei. Nu doar bărbați, ci și femei și copii. Și bătrâni mult prea slăbiți ca să mai facă vreun rău cuiva.

Lacrimile îi șiroiau pe față.

— Nu soldații se ocupă de asta - există unități speciale, continuă el. Îi scot pe prizonieri din oraș. Îi duc fie la o carieră, fie lângă vreun alt soi de puț. Sau îi pun pe tineri să sape o groapă mare. Și apoi...

Se înecă, însă Carla voia să-l audă spunând asta cu gura lui.

— Și apoi?

— Iau câte doisprezece deodată. Șase perechi. Uneori soțul coboară panta de mână cu soția. Mamele își duc bebelușii în brațe. Pușcașii așteaptă până când prizonierii ajung la locul potrivit. Și apoi trag. Erik își șterse lacrimile cu mâneca murdară a uniformei și zise: Bang...

În bucătărie se lăsă tăcerea. Ada plângea. Carla era oripilată. Numai Maud păstrase o expresie împietrită pe chip.

În cele din urmă, Erik își suflă nasul, apoi își scoase țigările.

— M-am mirat că am primit permisie și bilet spre casă, rosti el.

Carla spuse:

— Când trebuie să te întorci?

— Mâine. Nu pot sta decât o zi aici. Chiar și așa, toți camarazii mei mă invidiază. Ar da orice să poată petrece o zi acasă. Doctorul Weiss mi-a zis că probabil am prieteni sus-puși.

— Da, chiar ai, spuse Maud. E vorba de Joachim Koch, un tânăr locotenent care lucrează la Ministerul de Război și căruia îi dau lecții de pian. L-am rugat să-ți obțină o permisie. Se uită la ceas și adăugă: O să ajungă aici în câteva minute. Ține mult la mine - cred că are nevoie de o figură maternă.

„Maternă pe dracu’”, se gândi Carla. Nu era nimic matern în relația lui Maud cu Joachim.

Maud continuă:

— Este foarte inocent. Ne-a spus că va începe o nouă ofensivă pe Frontul de Est de la 28 iunie. Ba chiar ne-a dezvăluit și numele de cod: Operațiunea *Albastru*.

Erik zise:

— O să fie împușcat pentru asta.

Carla interveni:

— Joachim nu este singurul care ar putea fi împușcat. I-am zis cuiva ce am aflat și acum mi s-a cerut să-l conving cumva pe Joachim să-mi aducă planul de luptă.

— O, Doamne! zise Erik de-a dreptul șocat. Vorbim de spionaj în toată regula - ești în pericol mai mare decât sunt eu pe Frontul de Est!

— Nu te teme. Nu cred că Joachim ar face așa ceva, rosti Carla.

— Nu fi atât de sigură, spuse Maud, făcându-i pe toți să se întoarcă spre ea. S-ar putea să o facă pentru mine, dacă îl rog cum trebuie.

Lui Erik nu-i venea să creadă:

— Chiar *atât* de naiv este?

Ea îl privi sfidătoare.

— Este îndrăgostit de mine.

— Ah! pufni Erik, stânjenit de gândul că mama lui putea avea o aventură amoroasă.

Carla zise:

— Dar nu putem s-o facem, oricum.

— De ce nu? o întrebă Erik.

— Pentru că, dacă rușii câștigă bătălia, ai putea muri în luptă!

— Probabil că voi muri oricum.

Carla rosti cu glas emoționat:

— Însă ar însemna să-i ajutăm pe ruși să te omoare!

— Vreau s-o faceți, orice-ar fi, spuse Erik cu înrâncenare.

Deși se uita la pânza cadrilată de pe masă, privirea lui era pierdută la sute de kilometri distanță.

Carla nu știa ce să facă. Dacă el *voia* ca ea să...

— Dar de ce? îl întrebă ea.

— Mă gândesc cum coborau oamenii aceia în carieră ținându-se de mână. Își încleșta mâinile pe masă și adăugă hotărât: Îmi pun fără preget viața la bătaie dacă putem opri asta. Sunt gata să-mi risc viața - o să mă simt mai bine cu mine însumi și cu țara mea dacă o fac. Te rog, Carla, dacă poți, trimite-le rușilor planul de luptă.

Ea încă șovăia.

— Ești sigur?

— Te implor!

— Atunci, așa voi face, rosti Carla.

(V)

Thomas Macke le zise oamenilor săi - Wagner, Richter și Schneider - să se poarte cât mai frumos.

— O fi Werner Franck un simplu locotenent, dar lucrează pentru generalul Dorn. Vreau să îi facem o impresie bună. Fără înjurături, glume și brutalități, decât dacă este cu adevărat necesar. Dacă prindem un spion comunist, puteți să-l burdușiți bine. În caz contrar însă, nu vreau să vă luați de altcineva doar ca să vă distrați.

De obicei închidea ochii la asemenea lucruri. Își aveau și ele rostul lor pentru a menține teama față de regimul nazist în rândul populației. Dar Franck ar fi putut să strâmbe din nas la astfel de practici.

Punctual, Werner apăru pe motocicletă sa la sediul Gestapo de pe Prinz Albrecht Strasse. Urcară toți în duba de supraveghere cu antena rotitoare de pe capotă. Înăuntru era înghesuială mare din cauza echipamentului radio. Richter trecu la volan și porniră prin oraș la lăsarea serii, momentul din zi preferat de spioni pentru a trimite mesaje inamicului.

— Oare care să fie motivul? întrebă Werner.

— Majoritatea spionilor au slujbe obișnuite, îi explică Macke. Asta-i o parte însemnată din acoperirea lor. Așa că ziua se duc la birou sau la fabrică.

— Desigur, încuviință Werner. Nu mă gândisem la asta.

Macke se temea că nu aveau să recepteze niciun mesaj în seara aceea. Era îngrozit că va fi găsit vinovat pentru eșecurile înregistrate de armata germană în Rusia. Se străduia din răspuțeri, dar în cel de-al Treilea Reich nu se dădeau premii pentru strădanii.

Uneori se mai întâmpla ca unitatea să nu intercepteze niciun semnal. Alteori interceptau câte două-trei și Macke trebuia să decidă pe care să se concentreze și pe care să îl ignore. Era convins că existau mai multe rețele de spioni în oraș și că acestea probabil nu știau una de cealaltă. Încerca să se achite de o misiune imposibilă cu mijloacele necorespunzătoare pe care le avea la dispoziție.

Când ajunseră în apropiere de Potsdamer Platz, interceptară un semnal. Macke recunoscuse sunetul caracteristic.

— E un pianist, rosti el ușurat.

Măcar îi putea demonstra lui Werner că echipamentul funcționa. Cineva transmitea numere din cinci cifre, unul după altul.

— Serviciul de informații sovietic folosește un cod în care perechile de numere reprezintă litere, îi explică Macke lui Werner. De exemplu, 11 ar putea însemna A. Transmiterea lor în grupuri de cinci este o simplă convenție.

Operatorul radio, un inginer electrician pe nume Mann, citi un set de coordonate, iar Wagner trase o linie pe hartă cu creionul și cu rigla. Richter schimbă viteza și porniră mai departe.

Pianistul continuă să emită, bipurile sale răsunând în dubă. Macke îl detesta pe individ, oricine ar fi fost.

— Porc comunist și ticălos, bombăni el. Într-o bună zi o să fie în beciul nostru, implorându-mă să-l las să moară ca să scape de dureri.

Werner se albise la față. Nu era obișnuit cu munca polițiștilor, se gândi Macke. După câteva clipe, tânărul își veni în fire.

— După cum descrieți codul sovieticilor, nu pare chiar atât de greu de spart, rosti el gânditor.

— Corect! zise Macke, bucurându-se că Werner se prindea atât de repede. Însă era o simplificare. Au subtilitățile lor. După ce codează mesajul sub forma unei serii numerice, pianistul scrie dedesubt un cuvânt-cheie - *Kurfürstendamm*, spre exemplu - pe care îl repetă și îl codează. Apoi scade cel de-al doilea număr din primul și transmite rezultatul.

— Aproape imposibil de descifrat dacă nu știi cuvântul-cheie!

— Exact.

Se opriră din nou lângă clădirea incendiată a Reichstagului și traseră o nouă linie pe hartă. Cele două se intersectară în Friedrichshain, la est de centrul orașului.

Macke îi spuse șoferului să o ia spre nord-est, apropiindu-se astfel de cel mai probabil loc de transmisie pentru a obține o a treia linie dintr-un unghi diferit.

— Experiența demonstrează că e mai bine să obții trei măsurători, îi zise Macke lui Werner. Echipamentul lucrează cu aproximări, iar această măsurătoare suplimentară reduce riscul de eroare.

— Și prindeți spionul de fiecare dată? îl întrebă Werner.

— Nu, în niciun caz. De cele mai multe ori nu-l prindem. De obicei nu ne mișcăm destul de repede. El poate schimba

frecvența la jumătatea transmisiei și atunci îl pierdem. Uneori se oprește la mijlocul transmisiei și o reia dintr-un alt loc. Poate avea iscoade care îl avertizează când ne apropiem, ajutându-l astfel să scape.

— Foarte multe neajunsuri, observ.

— Da, dar mai devreme sau mai târziu tot reușim să îl prindem.

Richter opri duba și Mann făcu a treia măsurătoare. Cele trei linii de pe harta lui Wagner formau un mic triunghi în apropierea Gării de Est. Pianistul se afla undeva între calea ferată și canal.

Macke îi dădu lui Richter adresa și adăugă:

— Cât poți de repede.

Werner transpirase tot, remarcă Macke. Poate că era prea cald în dubă. Iar tânărul locotenent nu era obișnuit să fie în acțiune. Acum afla cum era viața în Gestapo. Cu atât mai bine, se gândi Macke.

Richter porni spre sud pe Warschauer Strasse, traversă calea ferată, apoi coti într-un cartier industrial sărăcăcios, plin cu depozite, magazine și fabrici. Un grup de soldați își cărau sacii de voiaj spre intrarea din spate a gării, îmbarcându-se cel mai probabil pentru Frontul de Est. „Iar un compatriot de-al lor din acest cartier face tot posibilul ca să-i trădeze”, se gândi Macke furios.

Wagner arătă către o străduță îngustă ce pornea de la gară.

— Este vorba de o rază de câteva sute de metri, dar ar putea fi în oricare dintre părți, zise el. Dacă ne ducem prea aproape cu duba, o să ne vadă.

— Bine, spuse Macke. Știți ce-aveți de făcut. Wagner și Richter, voi vă duceți pe stânga. Schneider și cu mine mergem pe dreapta. Luă niște baroase cu mânere lungi, apoi adăugă: Vino cu mine, Franck.

Erau puțini oameni pe stradă – un bărbat cu o bască de muncitor îndreptându-se grăbit spre gară, o bătrână cu haine sărăcăcioase mergând probabil să facă ordine prin birouri; aceștia mărîră pasul, nedorind să atragă atenția agenților Gestapo.

Echipele lui Macke intrară în fiecare clădire, oamenii dublându-se unul pe celălalt. Cele mai multe firme se închiseseră deja, așa că ei trebuiau să trezească câte un om de serviciu. Dacă acesta făcea mai mult de un minut până la ușă, ei

o doborau cu baroasele. Odată intrați înăuntru, scotoceau prin fiecare cameră a clădirii.

Pianistul nu era în primul cvartal.

Prima clădire de pe partea dreaptă din următorul cvartal avea o firmă ștearsă pe care scria: „Blănuri”. Era un atelier cu două etaje ce se întindea de-a lungul străzii. Clădirea părea scoasă din uz, însă ușa de la intrare era din oțel, iar ferestrele aveau gratii: era firesc ca un atelier de blănuri să aibă măsuri de protecție sporite.

Macke îl călăuzi pe Werner pe strada lăturalnică, în căutarea unui loc pe unde să intre. Clădirea alăturată fusese avariata în bombardament și era abandonată. Molozul fusese îndepărtat de pe stradă și pe zid era prins un semn pe care scria de mână: „PERICOL – NU INTRAȚI”. Din ce mai rămăsese din numele firmei se putea deduce că acolo fusese un depozit de mobilă.

Trecură peste un morman de pietre și de scânduri rupte, mergând cât de repede puteau, însă fiind atenți pe unde călcau. Un zid ascundea partea din spate a clădirii. Macke îl ocoli și găsi o gaură prin care se putea trece în fabrica de lână.

Ceva îi spunea că pianistul se afla acolo. Trecu prin gaură, urmat de Werner.

Ajunseră într-un birou pustiu. Înăuntru era un scrin vechi de oțel, fără scaun, iar pe peretele opus era un fișet. Calendarul agățat pe perete era din 1939, probabil ultimul an în care berlinezii își mai permisese frivolități de genul blănurilor.

Macke auzi pași la etaj. Își scoase arma. Werner nu era înarmat.

Deschiseră ușa și ieșiră pe hol. Macke observă câteva uși deschise, o scară ce ducea la etaj și o ușă sub scară, ce ar fi putut duce la subsol.

Macke se furișă pe hol până la scară, apoi băgă de seamă că Werner verifica ușa care ducea la subsol.

— Mi s-a părut că aud un zgomot de-acolo, zise Werner.

Apăsă clanța, însă ușa era încuiată. Se dădu înapoi și-și ridică piciorul drept.

Macke spuse:

— Nu...

— Da, îi aud! zise Werner, trântind ușa de perete.

Zgomotul răsună puternic în fabrica pustie. Werner dădu buzna pe uşă, făcându-se imediat nevăzut. Se aprinse o lumină care dezvăluia o scară de piatră.

— Nu mişca! zbieră Werner. Eşti arestat!

Macke coborî treptele după el, ajungând la subsol. Werner era în capul scărilor, cu o expresie confuză pe chip.

Încăperea era goală. De tavan erau fixate bare de care probabil că fuseseră atârinate blănurile. Într-un colţ se vedea un sul enorm de hârtie cafenie, probabil pentru împachetat. Dar nu era nici urmă de echipament radio sau de vreun spion care să trimită mesaje la Moscova.

— Dobitocule! se răsti Macke la Werner.

Se întoarse şi urcă treptele în fugă. Werner îl urmă. Traversară holul şi urcară la etaj.

Aici se aflau câteva şiruri de bancuri de lucru sub un acoperiş de sticlă. Cândva locul fusese plin de muncitoare şi de maşini de cusut. Acum nu mai era nimeni.

O uşă de sticlă ducea spre o scară de incendiu, însă uşa era încuiată. Macke se uită afară, dar nu văzu pe nimeni.

Îşi băgă pistolul din nou în toc. Gâfâind, se rezemă de un banc de lucru. Observă pe podea două chiştoace, unul dintre ele pătat cu ruj. Nu păreau foarte vechi.

— Au fost aici, îi zise el lui Werner, arătându-i spre podea. Erau doi. Strigătul tău i-a avertizat şi așa au reuşit să scape.

— Am fost un prost, rosti Werner. Îmi pare rău, dar nu sunt obișnuit cu situații de-astea.

Macke se duse la fereastra din colţ. Văzu în josul străzii un cuplu de tineri îndepărtându-se cu pas grăbit. Bărbatul avea o valiză de piele. Sub privirile sale, cei doi dispărură în gară.

— Rahat! pufni el.

— Nu cred că erau spioni, spuse Werner.

Îi arătă ceva de pe podea, iar Macke realizează că era vorba de un prezervativ mototolit.

— Folosit, dar gol, remarcă Werner. Cred că i-am întrerupt.

— Sper să ai dreptate, zise Macke.

(VI)

În ziua în care Joachim Koch promisese să aducă planul de luptă, Carla nu se duse la serviciu.

Probabil că ar fi putut să-și facă tura obișnuită de dimineață și să se întoarcă acasă la timp – dar nu voia să riște nimic. S-ar fi putut produce oricând un incendiu major sau un accident rutier care să o oblige să rămână la slujbă și după încheierea turei sale. Așa că rămase acasă pentru toată ziua.

În cele din urmă, Maud nu mai fusese nevoită să-i ceară lui Joachim să aducă planul. El îi zisese că trebuia să-și anuleze lecția; apoi, nemaiputând rezista tentației de a se da mare, îi mărturisise că trebuia să ducă o copie a planului în cealaltă parte a orașului. „Oprește-te pentru lecție pe drum”, îi spusese Maud, iar el acceptase.

Luară masa de prânz într-o atmosferă tensionată. Carla și Maud mâncară o zeamă lungă cu puțin jambon și mazăre uscată. Carla nu o întrebase pe Maud ce făcuse sau ce promisese să facă pentru a-l convinge pe Koch. Poate că-i zisese că a înregistrat progrese minunate la pian, dar că nu-și permitea totuși să rateze vreo lecție. Poate că-l tachinase, întrebându-l dacă era un ofițer chiar atât de mărunț încât să fie monitorizat în fiecare clipă: o asemenea remarcă l-ar fi usturat, căci el își dădea mereu mai multă importanță decât avea în realitate, iar asta l-ar fi putut provoca să vină doar ca să-i demonstreze că se înșela. Totuși, momeala cu cele mai mari șanse de reușită rămânea tot cea la care Carla nu voia să se gândească: sexul. Mama ei flirta fără rușine cu Koch, iar el răspundea cu un devotament de sclav. Carla bănuia că în asta consta tentația irezistibilă care-l determinase pe Joachim să ignore glăsciorul din cap: „Nu fi prost!”

Sau poate că nu. Poate că avea să-i vină mintea la cap. Ar fi putut veni în acea după-amiază aducând în locul fotocopiei un echipaj de agenți Gestapo și cătușe.

Carla încarcă un film în aparatul Minox, apoi puse aparatul și celelalte două filme în sertarul de sus al unui bufet de bucătărie, sub niște prosoape. Bufetul se afla lângă fereastră, unde lumina bătea mai puternic. Acolo avea să fotografieze documentul.

Nu știa cum urma să ajungă la Moscova filmul expus, dar Frieda o asigurase că se va rezolva și asta; Carla își imagina un comis-voiajor – vânzând produse farmaceutice, poate, sau Biblii în limba germană – cu autorizație de comerț în Elveția, care

putea înmâna în mod discret filmul cuiva de la ambasada sovietică din Berna.

După-amiaza trecu încet. Maud se retrase în camera ei ca să se odihnească. Ada spălă rufe. Carla rămase în sufragerie, pe care o foloseau acum doar arareori, și încercă să citească, fără a izbuti însă să se concentreze. Ziarul era plin de minciuni. Trebuia să învețe pentru următorul examen de asistentă, însă termenii medicali din manual se amestecau în fața ochilor săi. Optase în cele din urmă pentru un exemplar vechi din *Nimic nou pe Frontul de Vest*, un bestseller german despre Primul Război Mondial, interzis acum fiindcă prezenta fără menajamente adevărul despre greutățile îndurate de soldați; însă privirea îi zbură pe fereastră, spre lumina soarelui de iunie ce scâldea orașul prăfuit.

În cele din urmă ajunse și el. Carla auzi pași pe alee și sări să se uite pe geam. Nu era niciun echipaj al Gestapoului, ci doar Joachim Koch în uniformă sa călcată și cu bocancii săi lustruiți, cu chipul său de vedetă de cinema plin de nerăbdare, precum cel al unui copil care venea la ziua de naștere a unui prieten. Avea geanta sa de pânză pe umăr, ca de obicei. Oare se ținuse de cuvânt? Oare în geantă chiar se afla o copie a planului de luptă pentru Operațiunea *Albastru*?

Sună la ușă.

Carla și Maud își calculaseră cu precizie fiecare mișcare, începând exact cu momentul acela. Conform planului lor, nu Carla trebuia să răspundă la ușă. După câteva clipe, o văzu pe mama sa traversând holul într-un halat mov de mătase și cu papuci cu toc înalt – arăta aproape ca o prostituată, se gândi Carla, de-a dreptul stânjenită. Auzi ușa de la intrare deschizându-se și apoi închizându-se la loc. De pe hol se auzi un foșnet de mătase și de dezmierdări șoptite, care sugerau o îmbrățișare. Apoi, halatul mov și uniformă cenușie trecură prin dreptul ușii de la sufragerie și dispărură la etaj.

Mai întâi de toate, Maud trebuia să se asigure că el avea documentul. Trebuia să îl privească, să spună ceva admirativ, apoi să-l lase jos. Urma să-l ducă pe Joachim la pian. După aceea trebuia să găsească un pretext – Carla încercă să nu se gândească în ce anume avea să constea acesta – ca să-l scoată pe tânăr din încăpere și să-l ducă în biroul alăturat, o odaie mult mai mică și mai intimă, cu draperii roșii de catifea și o canapea

mare și veche. De îndată ce aveau să ajungă acolo, Maud trebuia să dea semnalul.

Întrucât era greu de prevăzut cum aveau să decurgă lucrurile, existau mai multe variante de semnal, toate cu aceeași semnificație. Cel mai simplu semnal era reprezentat de o ușă trântită atât de tare, încât să se audă în întreaga casă. De asemenea, Maud ar fi putut apăsa butonul de lângă șemineu care suna în bucătărie, o reminiscență a unui sistem desuet de chemare a servitorilor. Însă hotărâseră că putea fi la fel de bine oricare alt zgomot: în ultimă instanță, ar fi putut dărâma pe jos bustul de marmură al lui Goethe sau ar fi putut sparge „din greșală” o vază.

Carla ieși din sufragerie și rămase pe hol, uitându-se în sus pe scări. Nu se auzea niciun sunet.

Aruncă o privire în bucătărie. Ada spăla oala de fier în care făcuse supa, frecând-o cu o energie alimentată probabil și de tensiune. Carla încercă să-i zâmbescă încurajator. Maud și Carla ar fi vrut să păstreze secretul față de Ada, nu pentru că nu ar fi avut încredere în ea – dimpotrivă, ostilitatea ei față de naști era de-a dreptul fanatică ci pentru că ar fi făcut-o părtașă la trădare, expunând-o celei mai severe pedepse. Totuși, cum locuiau împreună de atâta vreme, chiar nu mai era cu putință să țină vreun secret față de ea, căci Adei nu-i scăpa nimic.

Carla auzi apoi râsul cristalin al lui Maud. Știa foarte bine acel sunet. Avea o notă artificială, indicând că ea își împingea până la limită puterea de seducție.

Avea Joachim documentul sau nu?

După câteva minute, Carla auzi pianul. Era foarte limpede că Joachim era la clape. Melodia, un cântecel simplu de copii, era despre o pisică în zăpadă: *A.B.C., Die Katze lief im Schnee*. Tatăl Carlei i-l cântase de-o sută de ori. Simți un nod în gât când își aminti de asta. Cum îndrăzneau naștii să interpreteze asemenea cântece după ce lăsasera orfani atâția și atâția copii?

Melodia se opri brusc la jumătate – se întâmplase ceva. Carla își ciuli urechile, încercând să surprindă vreun sunet – voci, pași, orice –, dar sus era liniște.

Trecu un minut, apoi încă unul.

Se întâmplase oare ceva neprevăzut – dar ce?

Se uită prin ușa de la bucătărie la Ada, care se opriese din spălat, întinzându-și mâinile în lături într-un gest care voia să spună: „Habar n-am”.

Carla trebuia să afle singură.

Urcă încet pe scări, pășind fără zgomot pe covorul ros.

Se opri în fața salonașului. Nu se auzea nimic: nici clapele pianului, nici vreo mișcare, nici vreun glas.

Deschise ușa cât putu de încet și aruncă un ochi înăuntru. Nu se vedea nimeni. Intră și se uită împrejur. Camera era goală.

Nici urmă de geanta lui Joachim.

Privi spre ușa dublă care ducea în birou. Aceasta era pe jumătate deschisă.

Carla traversă încăperea pe vârfuri. Aici nu era covor, ci doar un parchet lustruit, iar sunetul pașilor ei nu era amortizat complet; însă trebuia să-și asume acest risc.

Când se apropie de ușă, auzi șușoteli.

Ajunse în prag, se lipi de perete și aruncă o privire înăuntru.

Cei doi stăteau în picioare îmbrățișați, sărutându-se. Joachim era cu spatele la ușă și la Carla: fără îndoială că Maud avusese grijă să-l așeze în acea poziție. Sub privirile Carlei, Maud se desprinsese din sărut, se uită peste umărul lui și dădu cu ochii de fiica ei. Își luă mâna de pe gâtul lui Joachim și făcu un gest disperat.

Carla văzu geanta de pânză pe un scaun.

Pricepu imediat ce se întâmplase. Când Maud îl momise pe Joachim în birou, acesta nu făcuse ceea ce speraseră ele: în loc să lase geanta în salonaș, o luase cu el, neliniștit.

Carla era acum nevoită să pună mâna pe ea.

Cu inima bubuindu-i în piept, intră în cameră. Maud murmură:

— O, da, nu te opri, scumpul meu!

Joachim gemu:

— Te iubesc, scumpa mea.

Carla făcu doi pași înainte, ridică geanta de pânză, se răsuci și ieși pe nesimțite din încăpere.

Geanta era ușoară. Traversă repede salonașul și coborî în fugă pe scări, gâfâind.

În bucătărie puse geanta pe masă și o desfăcu. Înăuntru era ediția din acea zi a ziarului berlinez *Der Angriff*, un pachet nou de țigări Kamel și un dosar galben, simplu. Cu mâinile

tremurânde, scoase dosarul și îl deschise. Acesta conținea copia unui document.

Prima pagină avea ca titlu:

DIRECTIVA NR. 41

Pe ultima pagină se afla o linie punctată, pentru semnătură. Nu era trecut nimic acolo, cel mai probabil pentru că aceea era doar o copie, și nu originalul, însă lângă linie era tipărit numele lui Adolf Hitler.

Între aceste două pagini era detaliat planul Operațiunii *Albastru*.

O cuprinse un entuziasm care se amestecă cu tensiunea pe care o simțea deja și cu teama cumplită ca nu cumva să fie descoperită.

Puse documentul pe bufetul de lângă fereastra bucătăriei, apoi trase sertarul și scoase de acolo aparatul Minox împreună cu cele două filme de rezervă. Așeză documentul cu grijă, apoi începu să fotografieze paginile pe rând.

Nu-i luă prea mult – erau doar zece pagini. Nici nu trebui să schimbe filmul. Era totul gata: reușise să fure planul de luptă.

„Pentru tine, tată.”

Puse aparatul din nou în sertar, închise sertarul, băgă documentul înapoi în dosar, puse dosarul la loc în geanta de pânză și o închise.

Mișcându-se cât putea de silențios, se întoarse cu geanta la etaj.

În timp ce se strecura în salonaș, auzi glasul mamei sale. Maud vorbea clar și răspicat, de parcă ar fi vrut să fie auzită, iar Carla realizează că încerca să o avertizeze.

— Nu-ți face griji, te rog, spunea ea. S-a întâmplat din cauza surescității. Am fost amândoi surescitați.

Joachim răspunse cu glasul coborât, jenat:

— Mă simt ca un prost. Doar m-ai atins și am fost gata.

Carla putea intui ce se întâmplase. Nu din experiență, ci pentru că le auzise pe fete vorbind, iar conversațiile asistentelor erau extrem de detaliate. Probabil că Joachim ejaculase prematur. Frieda îi zisese că Heinrich pățise și el asta de câteva ori, la început, fiind rușinat la culme din acest motiv; însă

trecuse repede peste episod. Era un semn de nervozitate, îi spusese ea.

Faptul că îmbrățișările lui Maud și Joachim se încheiaseră atât de repede îi îngreuna Carlei misiunea. Joachim avea să fie acum mult mai atent, nemaifiind rupt de cele care se petreceau în jurul său.

Chiar și așa, probabil că Maud făcea tot posibilul ca să-l țină în continuare cu spatele la ușă. Dacă reușea să se furișeze înăuntru pentru o secundă și să lase geanta la loc pe scaun fără să fie observată de Joachim, încă mai puteau scăpa basma curată.

Cu inima bubuindu-i în piept, Carla străbătu salonașul și se opri lângă ușa deschisă. Maud rosti pe un ton liniștitor:

— Se întâmplă des - trupul devine nerăbdător. Nu-i nimic.

Carla își strecură capul pe ușă.

Cei doi stăteau în același loc, încă aproape unul de celălalt. Maud se uită peste umărul lui Joachim și o văzu pe Carla. Îl prinse pe tânăr de obraz, împiedicându-l să-și întoarcă privirea spre Carla, și-i spusese:

— Sărută-mă din nou și zi-mi că nu mă urăști pentru acest mic accident.

Carla păși înăuntru, iar Joachim rosti:

— Trebuie să fumez o țigară.

Când se răsuci, Carla ieși din cameră. Așteptă lângă ușă - oare avea țigări și în buzunar sau voia să ia pachetul cel nou din geantă?

Răspunsul sosi într-o clipă.

— Unde mi-e geanta? zise el.

Carla simți cum îi stă inima. Vocea lui Maud se auzi limpede:

— Ai lăsat-o în salonaș.

— Ba nu.

Carla traversă rapid camera, lăsă geanta pe un scaun, apoi ieși. Se opri în fața ușii, cu urechile ciulite. Îi auzi trecând din birou în salonaș.

Maud zise:

— Uite-o acolo. Ți-am spus eu.

— Nu am lăsat-o acolo, rosti el încăpățânat. Am jurat să nu o scap din vedere. Dar am scăpat-o... când te-am sărutat.

— Scumpul meu, ești încă supărat din cauza celor petrecute mai devreme, încearcă să te relaxezi.

— Cineva a intrat în cameră în timp ce îmi era distrasă atenția...

— Ce absurd!

— Nu cred.

— Hai să ne așezăm la pian, unul lângă celălalt, așa cum îți place, spuse ea pe un ton din ce în ce mai disperat.

— Cine mai este în casa asta?

Intuind ce avea să urmeze, Carla coborî în fugă scările și se duse în bucătărie. Ada o privi speriată, însă nu era vreme de explicații.

Auzi bocancii lui Joachim pe scări.

Într-o clipă, el ajunsese în bucătărie. Avea geanta de pânză în mână. Pe chip i se citea furia. Le privi pe Carla și pe Ada.

— Una dintre voi s-a uitat în geanta asta! zise el.

Carla rosti pe un ton cât se poate de calm:

— Nu știi ce te face să crezi asta, Joachim.

Maud apăru în spatele lui Joachim și trecu pe lângă el, intrând în bucătărie.

— Hai să bem niște cafea. Ada, dacă ești drăguță... spuse ea pe un ton voios. Joachim, ia loc, te rog.

El nu o băgă în seamă, rotindu-și privirea prin bucătărie. Ochii îi căzură pe bufetul de la fereastră. Spre groaza ei, Carla observă că, deși ascunsese aparatul, lăsase cele două filme de rezervă afară.

— Acelea sunt filme de opt milimetri, nu-i așa? rosti Joachim. Aveți un aparat de fotografiat în miniatură?

Brusc, nu mai părea deloc un băiețel neajutorat.

— Asta sunt de fapt chestiile alea? zise Maud. Chiar mă întrebam ce-ar putea fi. Le-a uitat aici un alt elev de-al meu, un ofițer Gestapo.

Era o improvizație iscusită, dar Joachim nu se lăsă păcălit.

— Mă întreb dacă nu și-a uitat cumva și aparatul, zise el deschizând sertarul.

Aparatul cel mic de inox era așezat frumos pe un prosop alb, ca o pată de sânge.

Joachim îl privi șocat. Poate că nu crezuse în mod serios până atunci că fusese trădat, ci încercase doar să se răzbune pentru eșecul său sexual; iar acum adevărul îl izbise în plin, pentru prima oară. Dintr-un motiv sau altul, pentru moment încremeni. Cu mânerul sertarului încă în mână, se holba la aparat ca și cum

ar fi fost hipnotizat. În acea fracțiune de secundă, Carla realizează că visul de iubire al tânărului fusese pângărit, iar furia lui avea să fie cumplită.

Într-un final își ridică privirea. Se uită la cele trei femei din fața lui, apoi ochii îi zăboviră asupra lui Maud.

— Tu ai făcut asta, rosti el. M-ai păcălit. Dar îți vei primi pedeapsa.

Luă aparatul și filmele și le băgă în buzunar.

— Frau von Ulrich, sunteți arestată. Făcu un pas înainte și o înșfăcă de braț: Vă duc la sediul Gestapoului.

Maud își smulse brațul din strânsoarea lui și se trase înapoi un pas. Joachim îi dădu un pumn cu toată forța. Era înalt, puternic și tânăr. Lovitura o nimeri în plină figură, trântind-o la podea. Joachim se aplecă deasupra ei.

— Ți-ai bătut joc de mine! răcni el. M-ai mințit și eu te-am crezut! urlă el, isteric acum. Vom fi torturați amândoi de Gestapo și o merităm cu vârf și îndesat!

Începu să o lovească cu picioarele. Ea încercă să se ferească din calea loviturilor, însă se opri cu spatele în aragaz. Bocancul lui drept o izbea în coaste, în coapsă, în pânțece...

Ada se repezi la el și îl zgârie pe față cu unghiile. El o îndepărtă dintr-o mișcare, apoi o lovi pe Maud în cap.

Carla se mișcă. Știa că oamenii își reveneau de multe ori după tot felul de lovituri încasate în corp, dar traumatismele craniene provocau adeseori pagube ireparabile. Totuși, reacționă aproape inconștient, fără să se mai gândească la consecințe. Ridică de pe masă oala de fier pe care Ada o curățase cu atâta energie. Ținând-o de mânerul sale lungi, o înălță deasupra capului și îl pocni în creștet pe Joachim.

El se clătină, înmărmurit. Ea îl lovi din nou, acum și mai tare. El se prăbuși la pământ, pierzându-și cunoștința. Maud se dădu la o parte din calea lui când căzu, lipindu-se de perete și ținându-se de piept.

Carla ridică oala încă o dată, dar Maud țipă:

— Nu! Oprește-te!

Carla lăsă oala pe masa din bucătărie. Joachim se mișcă, încercând să se ridice de pe jos.

Ada înșfăcă oala și îl lovi cu furie. Carla încercă să o prindă de braț, dar femeia părea că înnebunise. Îl lovi pe bărbat în cap în

mod repetat, până când obosi, apoi lăsă oala să cadă pe podea cu un zăngănit puternic.

Maud izbuti să se ridice în genunchi și se uită la Joachim. Tânărul avea ochii holbați. Nasul îi era sucit într-o parte, iar craniul părea deformat. Din ureche îi curgea sânge. Nu mai părea să respire.

Carla îngenunche lângă el, îi puse un deget la gât și îi căută pulsul. Nu simți nimic.

— A murit, rosti ea. L-am omorât. O, Dumnezeu!

Maud zise printre hohote:

— Of, băiat prost!

Ada, gâfâind din cauza efortului, spuse:

— Și acum ce facem?

Carla realizează că erau acum nevoite să se descotorosească de cadavru. Maud se ridică greoi în picioare. Partea stângă a feței începuse să i se umfle.

— O, Doamne, cât de tare doare! rosti ea, ținându-se de coaste.

Carla bănuie că avea o coastă ruptă. Uitându-se la Joachim, Ada zise:

— L-am putea ascunde în pod.

— Da, până când vor începe vecinii să se plângă de duhoare, zise Carla.

— Atunci hai să-l îngropăm în spate, în grădină.

— Și ce-o să creadă lumea când o să vadă trei femei săpând o groapă de doi metri în curtea unei case din Berlin? Că săpăm după aur?

— Am putea săpa noaptea.

— Crezi că asta ar da mai puțin de bănuie?

Ada se scarpină în cap. Apoi, Carla spuse:

— Trebuie să ducem cadavrul undeva și să ne descotorosim de el. Într-un parc sau într-un canal.

— Dar cum îl ducem până acolo? Întrebă Ada.

— Nu cântărește prea mult, rosti Maud cu amărăciune. Atât de suplu și de vânjos...

Carla zise:

— Nu greutatea este problema. Ada și cu mine îl putem căra. Însă trebuie să facem cumva să nu trezim suspiciuni.

Maud spuse:

— Ce bine ar fi fost dacă am fi avut mașină...

Carla clătină din cap.

— Nimeni nu mai poate face rost de benzină în ziua de azi.

Rămaseră tăcute. Afară se însera. Ada aduse un prosop și îl înfășură în jurul capului lui Joachim, ca să nu lase sângele să păteze podeaua. Maud plângea înfundat, lacrimile rostogolindu-se pe fața schimonosită de durere. Carla ar fi vrut să o liniștească, însă trebuia să rezolve mai întâi problema cadavrului.

— Am putea să-l băgăm într-o cutie, rosti ea.

Ada zise:

— Singura cutie suficient de mare ar fi un sicriu.

— Ce-ar fi dacă am folosi o piesă de mobilier? Un dulap, de exemplu?

— E prea greu, zise Ada, căzând pe gânduri. Însă șifonierul din camera mea nu este atât de voluminos, adăugă ea.

Carla încuviință. Nimeni nu se aștepta ca o menajeră să aibă prea multe haine sau să aibă nevoie de mobilă de mahon, realiză ea cu o urmă de jenă; așa că în camera Adei era un dulap îngust, făcut din lemn subțire de brad.

— Hai să îl aducem, spuse ea.

Ada locuise inițial la subsol, însă locul fusese transformat în adăpost antiaerian, așa că se mutase la etaj. Carla și Ada urcară. Ada deschise dulapul și scoase toate hainele de pe șină. Nu avea prea multe: două rânduri de uniforme, câteva rochii, un palton de iarnă, toate vechi. Le întinse frumos pe pat.

Carla înclină șifonierul spre ea, iar Ada apucă de celălalt capăt. Nu era greu, dar era incomod; le luă destul de mult ca să-l scoată pe ușă și să-l coboare apoi pe scări.

În cele din urmă ajunseră cu el pe hol, unde îl culcară pe jos. Carla deschise ușa. Acum chiar arăta ca un sicriu cu un capac cu balamale.

Carla se întoarse în bucătărie și se aplecă deasupra cadavrului. Scoase aparatul și filmele din buzunarul lui Joachim, punându-le la loc în sertarul bufetului.

Carla prinse cadavrul de brațe, iar Ada de picioare și împreună reușiră să îl ridice. Îl scoaseră din bucătărie și îl așezară în șifonier. Ada îi rearanjă prosopul pe cap, deși sângerarea i se oprise.

„Oare ar trebui să-i scoatem uniforma?” se întrebă Carla. Cadavrul ar fi fost mai greu de identificat așa – dar s-ar fi trezit pe cap cu două probleme în loc de una. Hotărî să nu o facă.

Ridică geanta de pânză și îi dădu drumul în șifonier, peste cadavru, închise apoi ușa șifonierului și o încuie, ca să se asigure că nu se deschidea din greșeală. Băgă cheia în buzunarul rochiei.

Se duse în sufragerie și se uită afară pe fereastră.

— Se întunecă, observă ea.

— Asta-i bine.

— Ce-o să creadă lumea? rosti Maud.

— Că mutăm un dulap – ca să-l vindem pentru bani de mâncare, de exemplu.

— Două femei mutând un șifonier?

— Femeile fac genul acesta de lucruri mereu, acum că majoritatea bărbaților sunt în armată sau au murit. Nu-i ca și cum am putea închiria o dubă de transport... Cine ar putea să cumpere acum benzină?

— Și de ce ați face asta seara?

Carla izbucni, nemaiputându-și reține frustrarea:

— Nu știu, mamă. Dacă ne întrebă cineva, va trebui să născocesc ceva. Însă nu putem lăsa cadavrul aici.

— Își vor da seama că a fost omorât când vor găsi cadavrul. Îi vor examina rănilor.

Și Carla își făcea griji în această privință.

— N-avem ce face.

— Ar putea încerca să facă o anchetă ca să afle unde a fost astăzi.

— Ne-a zis că nu a spus nimănui despre lecțiile sale de pian. Voia să-și uluiască prietenii cu abilitățile sale. Cu puțină șansă, nu va afla nimeni că a venit aici.

„Iar dacă nu avem șansă, suntem ca și moarte toate trei”, se gândi Carla.

— Ce motiv crezi că vor găsi pentru crimă?

— Îi vor găsi urme de spermă în chiloți?

Maud își întoarse privirea jenată.

— Da.

— Atunci își vor închipui că s-a produs un contact sexual, poate cu un alt bărbat, și că acesta s-a terminat cu o ceartă.

— Sper să ai dreptate.

Carla nu era deloc sigură, dar nu știa ce-ar fi putut să facă în această privință.

— În canal, zise ea.

Cadavrul avea să plutească, urmând să fie găsit, mai devreme sau mai târziu; și avea să urmeze o anchetă. Nu puteau decât să spere că ancheta nu va duce la ele.

Carla deschise ușa de la intrare. Se așeză în partea din stânga-față a șifonierului, iar Ada se plasă în dreapta-spate. Se aplecară apoi amândouă. Ada, care avea mai multă experiență la cărat obiecte grele, spuse:

— Înclină-l într-o parte și bagă-ți mâinile dedesubt. Carla făcu ce i se zisese și Ada continuă: Acum ridică de capătul tău puțin.

Carla se execută. Ada apucă dulapul de capătul celălalt și zise:

— Îndoiaie-ți genunchii. Apucă-l bine. Îndreaptă-te de spate!

Ridică șifonierul până la nivelul șoldului. Ada se aplecă și își băgă umărul sub el. Carla procedă la fel. Apoi, cele două femei se îndreptară de spate. Carla suportă greutatea dulapului când coborâra treptele de la intrare, însă reuși să se descurce. Când ajunseră pe stradă, ea se întoarse spre canal, aflat la câteva cvartale distanță.

Acum se lăsase complet întunericul; luna era ascunsă de nori, iar cele câteva stele de pe cer răspândeau o lumină palidă. Bezna le putea ajuta să arunce șifonierul în apă fără să fie observate de nimeni. Din păcate însă, Carla abia dacă vedea pe unde mergeau. Era îngrozită de gândul că s-ar fi putut împiedica și ar fi putut cădea, iar șifonierul s-ar fi făcut bucăți, scoțând la iveală bărbatul ucis dinăuntru.

O ambulanță cu farurile acoperite trecu pe lângă ele. Probabil că se grăbea spre locul vreunui accident rutier. Se întâmplau multe atunci când curentul era întrerupt. Asta însemna că în apropiere erau și mașini de poliție.

Carla își aminti un caz senzațional de crimă de la începutul penelor de curent. Un bărbat își omorâse soția, îi îndesase cadavrul într-o valiză și traversase orașul în beznă cu ea pe bicicletă, înainte s-o arunce în râul Havel. Oare aveau să-și amintească polițiștii de cazul acela, suspectând pe oricine transporta un obiect mai voluminos?

În timp ce se gândea la asta, pe lângă ele trecu o mașină de poliție. Un agent se holbă la cele două femei care cărau șifonierul, dar mașina nu se opri.

Povara părea să devină tot mai grea. Era o noapte caldă și, nu după mult timp, Carla era learcă de sudoare. Lemnul îi rănea umărul și își dorea acum să se fi gândit să-și pună o batistă împăturită pe sub bluză pentru a mai amortiza greutatea.

Dădură colțul și se treziră la locul accidentului. Un camion cu opt roți ce transporta cherestea intrase frontal într-o limuzină Mercedes, șifonând-o rău de tot. Mașina de poliție și ambulanța luminau cu farurile locul accidentului. Mai mulți oameni se adunaseră în jurul mașinii. Probabil că accidentul se produsese cu doar câteva minute în urmă, căci încă mai erau oameni înăuntru. Un membru al echipajului de pe ambulanță se aplecase prin ușa din spate, examinând probabil rănile pasagerilor pentru a vedea dacă puteau fi scoși de acolo.

Carla încremeni. Vina o făcu să înghețe și să rămână pe loc. Însă nimeni nu le observase pe ea și pe Ada și nici șifonierul, așa că - după câteva clipe - realiză că trebuiau să se furișeze înapoi pe unde veniseră și să ajungă la canal pe o altă rută.

Când dădu să se întoarcă, un polițist vigilent îndreptă o lanternă în direcția ei.

Fu tentată să arunce șifonierul și s-o rupă la fugă, însă reuși să-și păstreze calmul.

— Hei, ce faceți acolo? le întrebă polițistul.

— Mutăm un șifonier, domnule ofițer, replică ea. Recăpătându-și prezența de spirit, simulă o curiozitate morbidă ca să-și ascundă nervozitatea și întrebă: Ce s-a întâmplat aici? Apoi adăugă: A murit cineva?

Oamenii din branșă detestau întrebările iscoditoare și sinistre de acest gen, după cum știa din proprie experiență - doar lucra și ea printre ei. Așa cum se așteptase, polițistul răspunse iritat:

— Nu-i treaba voastră. Vedeți-vă de drum.

Apoi le întoarse spatele și îndreptă lanterna spre mașina strivită.

Nu era nimeni pe trotuarul pe care se aflau ele. Carla luă o decizie grăbită și porni drept în față, înaintând către locul accidentului.

Rămase cu ochii ațintiți asupra micului grup de oameni din cercul de lumină. Aceștia erau concentrați la ce aveau de făcut și nimeni nu își ridică privirea când ele trecură pe lângă mașină.

Păru să dureze o veșnicie până depășiră camionul cu opt roți. Apoi, când ajunseră în spatele acestuia, Carla avu un moment de inspirație.

Se opri, iar Ada șuieră:

— Ce s-a întâmplat?

— Pe-aici. Carla trecu pe șosea în spatele camionului și zise încet: Lasă șifonierul jos. Fără zgomot.

Așezară șifonierul pe caldarâm. Ada șopti:

— Vrei să-l lăsăm aici?

Carla scoase cheia din buzunar și descuie ușa șifonierului. Își ridică privirea: din câte putea să-și dea seama, oamenii erau strânși ciorchine în jurul mașinii, la vreo șase-șapte metri de ele, de cealaltă parte a camionului.

Deschise ușa șifonierului. Joachim Koch privea în gol, cu capul înfășurat într-un prosop însângerat.

— Hai să-l scoatem, zise Carla. Acolo, lângă roți.

Înclinară șifonierul până când cadavrul se rostogoli afară, oprindu-se în pneuri.

Carla recuperează prosopul plin de sânge și îl aruncă în șifonier. Lăsă geanta de pânză lângă cadavru: era bucuroasă să scape de ea. Închise ușa șifonierului și o încuie, apoi îl ridicară și porniră din nou la drum. Acum era mult mai ușor de cărat.

După ce înaintară vreo cincizeci de metri prin beznă, Carla auzi o voce în depărtare:

— O, Doamne! Mai este o victimă - se pare că a fost călcat un pieton!

Carla și Ada dădură colțul, iar Carla simți un val de ușurare: se descotorosiseră de cadavru. Dacă reușeau să ajungă acasă fără să mai atragă atenția cuiva - și fără să se uite careva în șifonier și să vadă prosopul însângerat -, aveau să fie în siguranță. Nu ar mai fi existat nicio anchetă. Joachim devenise un pieton ucis într-un accident provocat de pana de curent. Dacă ar fi fost târât pe caldarâm sub roțile camionului, ar fi suferit răni asemănătoare cu cele cauzate de fundul gros al oalei de fier. Poate că un medic legist mai iscusit ar fi putut face diferența, însă nimeni nu avea să mai ia acum în considerare efectuarea unei autopsii.

Carla se gândi mai întâi să arunce șifonierul, dar hotărî apoi că nu era cazul. Chiar și fără prosop, tot rămâneau petele de sânge de dinăuntru, iar asta ar fi putut duce la o anchetă separată de cea a poliției. Trebuiau să îl ducă înapoi și să-l curețe bine.

Ajunseră acasă fără să mai dea de nimeni pe drum.

Lăsară șifonierul pe hol. Ada scoase prosopul, îl puse în chiuveta din bucătărie și dădu drumul la robinetul de apă rece. Carla simți un amestec de bucurie și de tristețe. Furase planul de luptă al naziștilor, însă omorâse un tânăr care era mai degrabă nesăbuit decât rău. Avea să se gândească multe zile la asta, poate chiar ani întregi, înainte să se decidă cum se simțea. Momentan era mult prea obosită.

Îi povesti mamei sale ce făcuseră. Obrazul stâng al lui Maud era atât de umflat, încât aproape că-i închisese ochiul. Se ținea de coastele din partea stângă, ca să-și mai calmeze durerea. Arăta groaznic.

— Ai dat dovadă de mare curaj, mamă, îi zise Carla. Te admir enorm pentru ce ai făcut azi.

Maud rosti pe un ton istovit:

— Nu mă simt deloc demnă de admirație. Mi-e rușine. Mă disprețuiesc.

— Pentru că nu l-ai iubit? zise Carla.

— Nu, replică Maud. Pentru că l-am iubit.

• Capitolul 14

1942 (3)

(I)

Greg Peshkov absolvi Harvardul cu summa cum laude, cea mai înaltă distincție. I-ar fi fost foarte ușor să se înscrie la un doctorat în fizică, specializarea lui, scăpând astfel de serviciul militar. Însă el nu voia să fie om de știință. Ambiția sa era să dețină un alt soi de putere. Și, la sfârșitul războiului, o carieră

militară avea să reprezinte un avantaj imens pentru un tânăr politician în plină ascensiune. Așa că se înrolă în armată.

Însă la fel de adevărat era și că nu-și dorea să intre în focul luptei.

Urmărea desfășurarea războiului din Europa cu un interes sporit și în același timp își presa toți cunoscuții din Washington – și avea foarte mulți – să-i obțină o slujbă de birou la cartierul general al Departamentului de Război.

Ofensiva germană de vară începuse pe 28 iunie, izbutind să avanseze cu rapiditate înspre est fără să întâmpine decât o rezistență sporadică pe drum, până când ajunsese în fața orașului Stalingrad, fostul Tsaritsyn, unde fusese oprită cu înrâncenare de către ruși. Armata germană se împotmolise acolo și acum lâncezea, cu liniile de aprovizionare mult prea întinse, lăsând impresia că Armata Roșie reușise să o atragă într-o capcană.

Greg nu începuse de multă vreme instrucția când fu chemat în biroul colonelului.

— Corpul de Geniu al Armatei are nevoie de un ofițer tânăr și inteligent la Washington, îi zise colonelul. Tu ți-ai făcut stagiatura acolo, dar nu ai fi fost prima mea opțiune – nici măcar nu-ți poți păstra afurisita aia de uniformă curată. Însă pentru rolul acesta este nevoie de cineva care să aibă cunoștințe de fizică, ceea ce reduce considerabil aria de selecție.

Greg spuse:

— Vă mulțumesc, domnule.

— Încearcă genul ăsta de sarcasm cu noul tău șef și-ai să vezi tu. Vei fi aghiotantul colonelului Groves. Am fost coleg la West Point cu el. Este cel mai aprig om pe care l-am întâlnit în viața mea. Multă baftă!

Greg îl sună pe Mike Penfold de la biroul de presă al Departamentului de Stat și află că până de curând Leslie Groves fusese șeful secției de construcții din întreaga armată americană, fiind responsabil pentru noul sediu al acesteia din Washington – clădirea uriașă cu cinci laturi căreia lumea începuse să-i spună Pentagon. Însă fusese transferat într-un nou proiect despre care nimeni nu știa mare lucru. Unele voci susțineau că își jignise superiorii atât de des, încât fusese decăzut în rang; alții declarau că primise un rol și mai important,

dar strict secret. Însă toată lumea era de acord în privința caracterului său: omul era egoist, arogant și necruțător.

— Chiar îl urăște *toată lumea*? întrebă Greg.

— A, nu, replică Mike. Numai cei care l-au cunoscut personal.

Locotenentul Greg Peshkov era extrem de agitat când ajunsese la biroul lui Groves din noua clădire a Departamentului de Război, un palat în stil Art Deco situat la intersecția dintre 21st Street și Virginia Avenue. Află imediat că făcea parte dintr-un grup numit Districtul Ingineresc Manhattan. Sub acest nume vag se ascundea o echipă care încerca să realizeze un nou tip de bombă, folosind uraniul drept exploziv.

Greg era intrigat. Știa că izotopul mai ușor de uraniu (U-235) conținea o energie incalculabilă și citise câteva articole pe această temă în publicațiile științifice. Însă de vreo doi ani nu mai apăruse nicio noutate cu privire la cercetările din acest domeniu, iar acum Greg înțelegea motivul.

Află că președintele Roosevelt considera că proiectul avansa mult prea încet, iar Groves fusese pus la conducerea lui tocmai pentru a-i struni pe oameni mai bine.

Greg sosi la șase zile de la numirea lui Groves. Prima sarcină pe care i-o dădu acesta fu să-l ajute să-și prindă stelele pe gulerul tunicii sale kaki: tocmai fusese promovat la gradul de general de brigadă.

— Asta-i doar așa, ca să-i impresionez pe oamenii ăștia de știință civili cu care trebuie să lucrăm, bombăni Groves. Am o întâlnire la biroul ministrului de război în zece minute. Ar fi bine să vii cu mine; așa vei fi și tu pus la curent.

Groves era masiv. Înalt de un metru optzeci, omul avea între 120 și 130 de kilograme. Își ținea pantalonii de la uniformă ridicați, astfel încât cureaua să-i poată cuprinde burta voluminoasă. Părul îi era castaniu și probabil cârlionțat, dacă l-ar fi lăsat să crească. Avea fruntea îngustă, obrații bucălați și o gușă sub bărbie. Mustăcioara aproape că nici nu i se vedea. Era un individ neatrăgător în toate privințele, iar Greg nu era deloc încântat că trebuia să lucreze pentru el.

Groves și anturajul său, incluzându-l și pe Greg, ieșiră din clădire și coborâră pe Virginia Avenue până la National Mall. Pe drum, Groves îi spuse lui Greg:

— Când mi-au dat funcția asta, mi-au zis că ar putea fi funcția decisivă pentru câștigarea războiului. Nu știu dacă așa stau

lucrurile, dar am de gând să mă comport ca și cum ar fi adevărat. Ai face bine să procedezi la fel.

— Da, să trăiți, rosti Greg.

Ministrul de război nu se mutase încă în clădirea neterminată a Pentagonului, iar sediul Departamentului de Război se afla în continuare în vechea clădire a muniției, o structură „temporară” lungă, joasă și demodată de pe Constitution Avenue.

Ministrul de război Henry Stimson era republican, fiind adus de președinte în executiv pentru ca opoziția să nu submineze efortul de război făcându-i probleme în Congres. La cei 75 de ani ai săi, Stimson era un om de stat cu experiență, un bătrân spilcuit cu mustața albă, dar cu un licăr inteligent în ochii săi cenușii.

Întrevederea era la cel mai înalt nivel și în cameră se aflau numai ștabi, inclusiv șeful statului-major al armatei, George Marshall. Greg era agitat și îl admira pe Groves că rămânea atât de calm, mai ales că până mai ieri fusese un simplu colonel.

Groves începu prin a prezenta cum avea de gând să impună ordinea și disciplina în rândul sutelor de oameni de știință civili și al zecilor de laboratoare de fizică implicate în Proiectul Manhattan. Nu manifestă nicio urmă de servilism față de persoanele de rang înalt care ar fi putut crede că sunt la cârma proiectului. Își expuse planurile fără să se obosească să folosească fraze precum „cu permisiunea dumneavoastră” sau „dacă sunteți de acord”. Greg se întrebă dacă omul căuta cu tot dinadinsul să fie concediat.

Greg afla atât de multe informații noi, încât și-ar fi dorit să-și poată lua notițe, însă cum nimeni altcineva nu făcea asta, se gândi că ar fi lăsat o impresie proastă.

După ce Groves termină ce avea de spus, cineva din grup îl întrebă:

— Din câte înțeleg, rezervele de uraniu sunt cruciale pentru acest proiect. Avem destule la dispoziție?

Groves răspunse:

— Există 1 250 de tone de peblendă - minereul care conține oxidul de uraniu - într-un depozit din Staten Island.

— Atunci ar fi bine să achiziționăm o parte din această cantitate, zise omul.

— Am cumpărat-o deja pe toată vineri, domnule.

— Vineri? A doua zi după ce-ați fost numit în funcție?

— Exact.

Ministrul de război își înăbuși un surâs. Mirarea lui Greg față de aroganța lui Groves începea să se transforme în admirație pentru îndrăzneala sa.

Un bărbat în uniformă de amiral spuse:

— Cum rămâne cu prioritatea atribuită acestui proiect? Trebuie să discutați cu Agenția de Producție de Război.

— M-am văzut cu Donald Nelson sâmbătă, domnule, replică Groves.

Nelson era civilul aflat la conducerea agenției.

— I-am cerut să ne acorde prioritate sporită, adăugă el.

— Și el ce-a zis?

— A refuzat.

— Asta-i o problemă.

— S-a rezolvat atunci când i-am spus că voi fi nevoit să-i recomand președintelui să abandoneze Proiectul Manhattan întrucât Agenția de Producție de Război nu vrea să coopereze. Acum ratingul nostru este AAA.

— Bun, zise ministrul de război.

Greg era tot mai impresionat - Groves era o adevărată figură.

Stimson rosti:

— Și-acum... Știți că veți fi supervizat de un comitet care-mi va da raportul mie. Au fost propuși nouă membri...

— În niciun caz! îl întrerupse Groves.

Ministrul de război zise:

— Poftim?

„De data asta Groves chiar a întrecut măsura”, se gândi Greg.

— Nu pot raporta unui comitet de nouă persoane, domnule ministru, zise Groves. N-o să mai scap de ei nicicând.

Stimson rânji. După cum părea, era mult prea bătrân ca să se mai simtă jignit de genul acesta de limbaj. Rosti pe un ton blajin:

— Și ce număr ați sugera dumneavoastră, domnule general?

Greg realizează că Groves ar fi vrut să spună „zero”, însă într-un final spuse:

— Cred că trei ar fi perfect.

— În regulă, zise ministrul de război, spre uimirea lui Greg. Mai e ceva?

— Vom avea nevoie de un loc cât mai mare, cam de vreo șaiszeci de mii de pogoane, pentru o centrală de îmbogățire a uraniului și pentru toate celelalte clădiri adiacente. Există o zonă

potrivită în Oak Ridge, Tennessee. Este o vale încadrată de culmi, așa că, în caz de accident, explozia va fi controlată.

— Un accident? se miră amiralul. Există această posibilitate?

Groves nu-și ascunse exasperarea față de imbecilitatea întrebării.

— Construim o bombă experimentală, pentru Dumnezeu! exclamă el. O bombă atât de puternică încât poate rade un oraș mediu dintr-o singură detonare! Am fi chiar idioți să nu luăm în calcul posibilitatea producerii unui accident.

Amiralul dădu să protesteze, însă Stimson interveni și spuse:

— Continuați, domnule general.

— Terenurile sunt ieftine în Tennessee, zise Groves. Electricitatea la fel - iar centrala noastră va avea nevoie de cantități enorme de curent electric.

— Deci propuneți să cumpărăm acest teren.

— Propun să mă duc să îl văd astăzi. Groves se uită la ceas și adăugă: De fapt, trebuie să plec chiar acum ca să prind trenul de Knoxville. Se ridică în picioare și zise: Vă rog să mă scuzați, domnilor, dar nu vreau să pierd niciun moment.

Toți cei din încăperea rămaseră cu gura căscată. Chiar și Stimson păru surprins. Nimeni din Washington nu-și imagina măcar că ar putea pleca din biroul unui ministru înainte ca acesta să-i dea de înțeles că discuția se încheiase. Era o încălcare flagrantă a etichetei. Însă lui Groves nu părea să-i pese. Și scăpă basma curată.

— Prea bine, zise Stimson. Nu vrem să vă reținem.

— Vă mulțumesc, domnule, rosti Groves, ieșind apoi din încăperea.

Greg se grăbi să-l ajungă din urmă.

(II)

Cea mai atrăgătoare secretară civilă din noua clădire a Ministerului de Război era Margaret Cowdry. Avea ochii mari și negri și buze cărnoase și senzuale. Când o vedeai la mașina de scris și îți zâmbea, te simțeai de parcă făceai deja dragoste cu ea.

Tatăl ei transformase coptul într-o adevărată industrie de producție în masă: „Biscuiții lui Cowdry sunt fragezi ca la mama

acasă!” Ea ar fi putut foarte bine să nu lucreze, dar voia să contribuie la efortul de război. Înainte să o invite la prânz, Greg se asigură că ea știa cu cine are de-a face, că era și el copil de milionar. Moștenitoarele bogate preferau de obicei să iasă cu băieți înstăriți: în felul acesta puteau fi sigure că aceștia nu umblau după banii lor.

Era octombrie și afară era rece. Margaret purta o haină bleumarin elegantă, cu umerii ridicați și cu talia strâmtă. Pe cap avea o beretă asemănătoare cu cele militare.

Se duseră la Ritz-Carlton, însă când ajunseră în sala de mese, Greg îl zări pe tatăl său luând prânzul cu Gladys Angelus. Nu voia ca rendez-vous-ul lor să se transforme într-o întâlnire în patru. Când îi explică acest lucru lui Margaret, ea zise:

— Nicio problemă. Putem să mergem după colț, la Clubul Studentelor. Sunt membră acolo.

Greg nu mai fusese niciodată în locul acela, însă avea senzația că îi era cumva cunoscut. Încercă să își amintească motivul, dar nu reuși, așa că alungă din minte gândul săcâitor.

Când ajunseră la club, Margaret își scoase haina, lăsând la vedere o rochie din cașmir de un albastru intens, care îi scotea în evidență silueta ispititoare. Rămase cu pălăria pe cap și cu mânușile în mâini, așa cum făceau toate femeile respectabile atunci când ieșeau să mănânce în oraș.

Ca de obicei, Greg savura din plin senzația plăcută de a intra într-un loc cu o femeie frumoasă la braț. În sala de mese de la Clubul Studentelor nu erau decât câțiva bărbați, însă cu siguranță toți îl invidiau. Deși nu ar fi recunoscut asta în fața nimănui, se bucura de această senzație ca atunci când se culca cu vreo femeie.

Comandă o sticlă de vin. Margaret turnă niște apă minerală peste al ei, în stil franțuzesc, apoi zise:

— N-aș vrea să-mi petrec toată după-amiaza corectându-mi greșelile de dactilografie.

El îi povesti despre generalul Groves.

— Tipul este extrem de ambițios. În anumite privințe, mi se pare că-i o variantă mai prost îmbrăcată a tatălui meu.

— Toată lumea îl detestă, rosti Margaret.

Greg încuviință.

— Da, are talentul de a călca oamenii pe nervi.

— Și tatăl tău este la fel?

— Uneori, dar de obicei apelează la șarmul său.

— Și al meu la fel! Poate că toți oamenii de succes sunt așa.

Prânzul trecu rapid. Serviciile din restaurantele capitalei se iuțiseră mult. Țara era în război și oamenii aveau lucruri urgente de făcut.

O chelneriță le aduse meniul cu deserturi. Greg se uită la ea și o recunoscuse surprins pe Jacky Jakes.

— Bună, Jacky! o salută el.

— Bună, Greg, replică ea pe un ton familiar, sub care se simțea însă neliniștea. Ce mai faci?

Greg își aminti apoi că detectivul îi spusese că ea lucra la Clubul Studentelor - aceasta era amintirea care îi scăpase ceva mai devreme.

— Sunt bine, rosti el. Tu?

— Și eu sunt bine.

— Îți merge totul la fel ca înainte? spuse el, întrebându-se dacă tatăl său continua să-i plătească acea rentă.

— Da, în mare parte.

Greg realiză că banii erau plătiți probabil de vreun avocat și că Lev uitase complet de această chestiune.

— Mă bucur să aud asta, zise el.

Jacky își aminti apoi de ce venise la masa lor.

— Pot să vă aduc ceva la desert?

— Da, te rog.

Margaret ceru o salată de fructe, iar Greg o înghețată.

Apoi Jacky plecă.

— Este foarte frumoșică, zise Margaret, părând să aștepte cu interes o replică.

— Da, așa s-ar părea, răspunse el.

— Nu are nici verighetă...

Greg oftă. Femeile erau atât de agere...

— Te întrebi cum de am ajuns în termeni atât de amicali cu o chelneriță frumoasă de culoare care nu este măritată, spuse el. Cred că ar trebui să-ți mărturisesc adevărul... Am avut o aventură cu ea pe când aveam 15 ani. Sper că nu te-am șocat!

— Sigur că m-ai șocat, replică ea. Sunt pur și simplu scandalizată...

Nu vorbea serios, dar nici nu glumea pe de-a-ntregul. Greg era sigur că nu era deloc scandalizată, însă probabil că nu voia

să-i lase impresia că trata sexul cu prea mare ușurință - cel puțin nu de la prima întâlnire.

Jacky le aduse desertul și îi întrebă dacă voiau cafea. Cum nu aveau timp - armata nu îngăduia pauze de prânz prea lungi -, Margaret îi ceru nota.

— Oaspeții nu au voie să plătească aici, îi explică ea.

După ce plecă Jacky, Margaret zise:

— Mi se pare drăguț că ții atât de mult la ea...

— Așa ți se pare? zise Greg surprins. Am amintiri plăcute, presupun... Nu m-ar deranja să am din nou 15 ani.

— Și totuși, ea se teme de tine.

— Imposibil!

— E îngrozită!

— N-aș crede!

— Crede-mă pe cuvânt. Bărbații sunt orbi la chestiile de genul acesta, însă femeilor nu le scapă.

Greg o privi mai atent pe Jacky când le aduse nota de plată și realizează că Margaret avea dreptate. Jacky încă era speriată. De fiecare dată când îl vedea pe Greg, își amintea de Joe Brekhunov și de briciul său.

Greg simți cum se înfurie - fata avea dreptul să trăiască liniștită.

Voia să acționeze cumva în privința asta.

Margaret, care avea un spirit de observație ieșit din comun, îi spuse:

— Cred că știi de ce este speriată.

— Tatăl meu a băgat frica în ea. Se temea că ne vom căsători.

— Tatăl tău este un tip înfricoșător?

— Să zicem că-i place să obțină tot ce vrea.

— Și tata e la fel, rosti ea. Este cel mai dulce om din lume până îl scoți din sărite cu ceva. Și atunci vezi cât de rău poate fi.

— Mă bucur că mă înțelegi.

Se întoarseră apoi la muncă. Greg se simți la fel de furios întreaga după-amiază. Nu știa exact cum, dar blestemul tatălui său încă umbrea viața lui Jacky. Însă ce putea face el în această privință?

Ce-ar fi făcut tatăl său? Era mai bine să privească lucrurile din perspectiva lui. Lev ar fi ținut morțiș să obțină ce voia, fără să-i pese cine avea de suferit pe parcurs. Generalul Groves era la

fel. „Pot fi și eu așa, se gândi Greg, sunt fiul tatălui meu, la urma urmei.”

Un plan începu să i se închege în minte.

Își petrecu după-amiaza citind și rezumând un raport provizoriu al Laboratorului Metalurgic al Universității din Chicago. Printre cercetătorii de acolo se număra și Leo Szilard, primul om care concepuse reacția nucleară în lanț. Szilard era un evreu maghiar care studiasse la Universitatea din Berlin – până în anul fatal 1933. Echipa de cercetători de la Chicago era condusă de Enrico Fermi, fizicianul italian. Fermi, căsătorit cu o evreică, plecase din Italia când Mussolini își publicase *Manifestul rasei*.

Greg se întrebă dacă fasciștii realizau că rasismul pe care îl promovau împinsese în brațele inamicului lor un număr impresionant de oameni de știință geniali.

Înțelegea foarte bine cum funcționau aceste detalii de fizică. Teoria lui Fermi și a lui Szilard susținea că, atunci când un neutron se ciocnea cu un atom de uraniu, coliziunea respectivă putea produce doi neutroni. Cei doi neutroni puteau apoi să se ciocnească cu alți atomi de uraniu, formând patru, apoi opt particule, și așa mai departe. Szilard îi dăduse numele de reacție în lanț – o observație genială. Astfel, o tonă de uraniu putea produce o energie echivalentă cu cea oferită de trei milioane de tone de cărbune – asta în teorie.

În practică însă, nu se obținuse nimic până atunci.

Fermi și echipa lui începuseră să construiască o pilă de uraniu pe Stagg Field, un stadion de fotbal abandonat ce îi aparținea Universității din Chicago. Pentru ca materialul să nu explodeze spontan, îngropaseră uraniul în grafit, care absorbea neutronii și stopa reacția în lanț. Scopul lor era să crească treptat nivelul de radioactivitate până când aveau să fie create mai multe particule decât cele absorbite – ceea ce ar fi dovedit că reacția în lanț exista în realitate –, urmând ca apoi să o oprească brusc, cât mai repede, înainte ca uraniul să explodeze, luând cu el stadionul, campusul universitar și, foarte posibil, orașul Chicago în întregime.

Până atunci, nu avuseseră succes.

Greg întocmi un conspect favorabil al raportului, o rugă pe Margaret Cowdry să i-l bată imediat la mașină, apoi i-l duse lui Groves.

Generalul citi primul paragraf și zise:

— O să funcționeze?

— Vedeți, domnule...

— Ești om de știință, la naiba! O să funcționeze?

— Da, domnule, o să funcționeze, zise Greg.

— Bun, rosti Groves, azvârlind apoi conspectul la coșul de gunoi.

Greg se întoarse la biroul său și rămase cu privirea ațintită asupra tabelului periodic al elementelor de pe peretele din față. Era destul de sigur că pila nucleară avea să funcționeze. Însă era mai îngrijorat cu privire la modul în care ar fi putut să-l silească pe tatăl său să-și retragă amenințarea la adresa lui Jacky.

Mai devreme se gândise să rezolve problema în stilul lui Lev, așa că începu acum să mediteze asupra amănuntelor practice. Trebuia să își înfrunte tatăl fățiș.

Planul său începu să prindă contur. Dar oare avea el tupeul să-și sfideze tatăl?

La cinci plecă de la serviciu.

În drum spre casă se opri la o frizerie și cumpără un brici, din soiul celor a căror lamă se glisa în mâner. Frizerul îi zise:

— O să vedeți că-i mai bun pentru barba dumneavoastră decât un aparat de ras.

Greg nu avea de gând să se bărbierească cu el.

Locuia în apartamentul permanent de la Ritz-Carlton al tatălui său. Când ajunse acasă, Lev și Gladys savurau câte un cocktail.

Își aminti cum o întâlnise pe Gladys pentru prima oară în camera aceea, cu șapte ani în urmă, așezată pe aceeași canapea de mătase galbenă. Acum era o vedetă și mai mare. Lev îi făcuse rost de roluri într-o serie de filme de război de-a dreptul propagandistice, în care ea trebuia să sfideze naziști încrezuți, să păcălească japonezi sadici și să îngrijească piloți americani aflați în convalescență. Nu mai era la fel de frumoasă ca la douăzeci de ani, observă Greg. Pielea de pe față nu mai avea aceeași netezime perfectă; părul nu mai era la fel de bogat, iar acum purta sutien, ceva ce disprețuise în trecut. Însă ochii ei de un albastru-închis erau la fel de îmbietori și de irezistibili ca întotdeauna.

Greg acceptă paharul cu martini care îi fu oferit și se așază. Oare chiar avea să reușească să-și sfideze tatăl? Nu o făcuse

nici măcar o dată în toți acești șapte ani, de când dăduse prima oară mâna cu Gladys. Poate că sosise momentul s-o facă.

„O să procedez exact ca el”, se gândi Greg.

Sorbi din băutura și o așeză apoi pe măsuță. Pe un ton detașat, i se adresă lui Gladys:

— Pe când aveam 15 ani, tatăl meu mi-a făcut cunoștință cu o actriță pe nume Jacky Jakes.

Lev făcu ochii mari.

— Nu cred că o cunosc, spuse Gladys.

Greg scoase briciul din buzunar, fără să îl desfacă. Îl ținu în mână de parcă l-ar fi cântărit.

— M-am îndrăgostit de ea.

Lev interveni:

— Ce te-a apucat să aduci vorba acum de tărașenia asta de demult?

Gladys simți tensiunea din aer și păru să se neliniștească. Însă Greg continuă:

— Tata s-a temut ca nu cumva să vreau să mă însor cu ea.

Lev pufni în râs disprețuitor.

— Cu cine? Cu târfulița aia de doi bani?

— Chiar era o târfuliță de doi bani? rosti Greg. Eu credeam că-i actriță. Se uită la Gladys, care se înroși din cauza insinuării jignitoare; apoi continuă: Tata i-a făcut o vizită, împreună cu un coleg de-al său, Joe Brekhunov. L-ai cunoscut, Gladys?

— Nu cred.

— Norocul tău! Joe are un brici exact ca ăsta, spuse Greg, desfăcând briciul și lăsându-i lama ascuțită să sclipească.

Gladys scăpă un icnet. Lev rosti:

— Nu știu ce încerci să faci...

— Un moment, îl întrerupse Greg. Gladys vrea să audă povestea până la capăt. Îi zâmbi femeii, care părea de-a dreptul îngrozită, și-i spuse: Tatăl meu i-a zis lui Jacky că, dacă încearcă să mă mai vadă vreodată, Joe o să-i cresteze fața cu briciul său.

Smuci ușor lama, iar Gladys scăpă un țipăt înfundat.

— Termină! izbucni Lev, făcând un pas spre Greg.

Acesta ridică mâna în care ținea briciul, iar Lev se opri.

Greg nu știa dacă ar fi fost în stare cu adevărat să-l rănească pe tatăl său - însă nici Lev nu știa asta.

— Jacky stă chiar aici, în Washington, zise Greg.

Tatăl său rosti cu bădărănie:

— Ți-o tragi din nou cu ea?

— Nu. Nu mi-o trag cu nimeni acum, dar am niște planuri în ceea ce-o privește pe Margaret Cowdry.

— Moștenitoarea afacerii cu biscuiți?

— De ce întrebi? Vrei să-l trimiți pe Joe să o amenințe și pe ea?

— Nu fi prost!

— Jacky este chelneriță acum - nu a obținut niciodată rolul pe care îl visase. Mă mai întâlnesc cu ea pe stradă câteodată. Azi m-a servit la un restaurant. De fiecare dată când mă vede la față, are impresia că Joe o să vină după ea.

— E nebună, zise Lev. Uitasem complet de ea până acum cinci minute.

— Pot să-i transmit asta? Întrebă Greg. Cred că merită și ea să stea liniștită.

— Spune-i ce vrei. Pentru mine nici nu există.

— Grozav, zise Greg. O să se bucure să audă asta.

— Și-acum, lasă naibii lama aia din mână!

— Mai e ceva. Un avertisment.

Lev păru să se înfurie.

— Tu mă avertizezi pe *mine*?

— Dacă Jacky pățește ceva - orice...

Greg făcu un semn scurt cu briciul, iar Lev pufni disprețuitor.

— Nu-mi spune că ai de gând să-l tai pe Joe Brekhunov, zise el.

— Nu.

Lev lăsă să se întrevadă o ușoară teamă.

— O să mă tai pe mine?

Greg clătină din cap. Furios, Lev zise:

— Și-atunci ce, pentru Dumnezeu?

Greg se uită spre Gladys.

Ei îi trebuiră câteva clipe ca să priceapă unde bătea el. Apoi se trase înapoi în fotoliul căptușit cu mătase, își duse mâinile la obraji ca și cum ar fi vrut să și-i protejeze și scăpă un nou țipăt, ceva mai tare de această dată.

Lev îi spuse lui Greg:

— Ticălos mic ce ești!

Greg împinse lama în mâner și se ridică în picioare.

— Așa ai fi procedat și tu, tată, zise el, ieșind apoi din încăpere.

Trânti ușa și se rezemă imediat de perete, gâfâind de parcă ar fi fugit un drum lung. Nu se mai simțise atât de speriat în toată viața lui! Însă îl încerca și un sentiment de triumf – își înfruntase tatăl folosind tacticile acestuia împotriva lui și izbutise să-l sperie puțin.

Se duse la lift, ascunzând briciul în buzunar. Respirația îi reveni la normal. Se uită în urma sa pe coridorul hotelului, așteptându-se ca tatăl său să vină după el. Însă ușa apartamentului rămase închisă, așa că Greg urcă în lift și coborî la recepție.

Intră în barul hotelului și comandă un martini sec.

(III)

În duminica aceea, Greg hotărî să-i facă o vizită lui Jacky.

Voia să-i dea vestea cea bună. Își aminti adresa – singura informație pentru care îl plătitese pe detectivul particular. Dacă nu se mutase între timp, ea ar fi trebuit să locuiască dincolo de gara Union. Îi promisese că nu va trece pe la ea, însă acum o putea anunța că asemenea precauții nu mai erau necesare.

Luă taxiul spre adresa lui Jacky. Pe când traversa orașul, își zise că avea să se bucure că trăgea în sfârșit linie peste relația lui cu Jacky. Rămăsese cu o slăbiciune pentru prima sa iubită, dar nu mai voia să se implice în viața ei în niciun fel. Ar fi fost o adevărată ușurare să scape de muștrările de conștiință legate de ea. Și-apoi, când aveau să se mai vadă, ea nu ar mai fi fost speriată de moarte. Se puteau saluta, puteau schimba câteva vorbe și apoi își puteau vedea fiecare de-ale sale.

Taxiul îl duse într-un cartier sărăcăcios cu case fără etaj și cu curticele împrejmuite cu garduri de sârmă. Se întrebă ce mai făcea Jacky... Ce făcea oare în acele seri pe care ținea morțiș să le aibă numai pentru ea? Probabil că se ducea la film cu prietenele. Oare se ducea la meciurile de fotbal ale celor de la Washington Redskins sau urmărea echipa de baseball a capitalei? Când o întrebuse de iubiți, ea îi dăduse un răspuns enigmatic. Poate că se măritase și nu-și permitea o verighetă. După calculele sale, ar fi trebuit să aibă 24 de ani. Dacă își căutase omul potrivit, ar fi trebuit să-l găsească până atunci,

Însă ea nu pomenise nimic de vreun soț și nici detectivul n-o făcuse.

Îi plăti taximetristului când ajunse în fața unei căsuțe îngrijite, cu ghivece în curtea asfaltată – o locuință mai cochetă decât se așteptase. De îndată ce deschise poarta, auzi lătratul unui câine. Nu era o surpriză: o femeie care locuia singură se simțea probabil mai în siguranță dacă avea și un câine. Urcă pe prispă și sună la ușă. Lătratul creșcu în intensitate. Părea să fie un câine mare, dar Greg știa că aceasta putea fi doar o impresie.

Nimeni nu veni la ușă.

Când câinele se opri din lătrat, Greg fu conștient de tăcerea specifică unei case pustii.

În pridvor se afla o bancă de lemn. Se așeză și așteptă câteva minute. Nu veni nimeni – nici măcar vreun vecin îndatoritor care să-i spună dacă Jacky lipsea doar câteva momente, toată ziua sau două săptămâni.

Se duse câteva cvartale mai încolo, cumpără ediția de duminică a ziarului *Washington Post* și se întoarse să o citească pe băncuță. Câinele continuă să latre cu întreruperi, simțindu-l încă afară. Era 1 noiembrie și se bucură că își luase paltonul soldătesc vernil și chipiul: vremea era deja friguroasă. Alegerile de la jumătatea mandatului urmau să se desfășoare marți, iar ziarul preconiza o înfrângere a democraților din cauza atacului de la Pearl Harbor. Incidentul respectiv transformase America și Greg realiză surprins că se petrecuse cu mai puțin de un an în urmă. Acum, tinerii americani de vârsta lui mureau pe o insulă de care nimeni nu auzise – Guadalcanal.

Auzi poarta și-și ridică privirea.

Jacky nu îl observă la început, așa că el avu ceva vreme să o măsoare din priviri. Arăta respectabil în haina sa închisă la culoare, cu o pălărie simplă de fetru pe cap; ținea în mână o carte cu coperte negre. Dacă nu ar fi știut-o atât de bine, Greg ar fi crezut că se întorcea acasă de la biserică.

Cu ea era un băiețel. Acesta purta o haină și o pălărie de tweed și o ținea pe Jacky de mână.

Băiatul îl văzu primul pe Greg și zise:

— Uite un soldat, mami!

Jacky se uită la Greg și își duse mâna la gură.

Greg se ridică în timp ce ei urcau în pridvor. Un copil! Nu-i pomenise nimic despre asta. Așa se explica de ce trebuia să stea serile acasă. Nici nu-i trecuse prin gând una ca asta.

— Ți-am spus să nu vii niciodată aici, rosti ea, în timp ce băga cheia în broască.

— Voiam să te anunț că nu trebuie să te mai temi de tatăl meu. Nu știam că ai un fiu.

Ea și băiatul intrară în casă. Greg rămase în prag. Un ciobănesc german îl mârâi, apoi o privi întrebător la Jacky. Femeia se uită urât la Greg, gândindu-se probabil să-i trântască ușa în nas; însă după câteva momente scoase un oftat de exasperare și îi întoarse spatele, lăsând ușa deschisă.

Greg intră și întinse mâna spre câine. Acesta îl adulmecă precaut, părând să îl accepte pentru moment. O urmă pe Jacky într-o bucătărie mică.

— Este Ziua Tuturor Sfinților, rosti Greg.

Nu era o persoană religioasă, însă la internat fusese silit să învețe toate sărbătorile creștine.

— De aceea ați fost la biserică?

— Mergem în fiecare zi la biserică, replică ea.

— E o zi plină de surprize, murmură Greg.

Ea îi scoase băiatului haina, apoi îl așeză la masă și îi dădu o cană cu suc de portocale. Greg se așeză în fața lui și îl întrebă:

— Cum te cheamă?

— Georgy.

Își rosti numele încet, dar cu încredere - nu era un copil timid. Greg îl măsură din priviri - era frumușel ca mama lui, cu aceleași buze arcuite, însă avea pielea mai deschisă decât ea, de culoarea cafelei cu frișcă, și ochii verzi, ceva cam neobișnuit în rândul negrilor. Lui Greg îi amintea un pic de sora sa vitregă, Daisy. În tot acest timp, Georgy îl fixă pe Greg cu o privire sfredelitoare, aproape intimidantă.

— Câți ani ai, Georgy? îl întrebă Greg.

Acesta își privi întrebător mama. Ea se uită ușor ciudat la Greg și răspunse în locul băiatului:

— Are șase ani.

— Șase ani! exclamă Greg. Ești băiat mare, văd. De ce...

Un gând straniu îi trecu prin minte, făcându-l să amuțească. Georgy se născuse cu șase ani în urmă. Greg și Jacky fuseseră

iubiți cu șapte ani în urmă. Simți cum îți tresare inima. Se holbă la Jacky și bâigui: Doar nu...

Ea dădu din cap, în semn că da.

— S-a născut în 1936, spuse Greg.

— În mai, preciză ea. La opt luni și jumătate după ce-am plecat din acel apartament din Buffalo.

— Tatăl meu știe?

— În niciun caz! M-ar fi avut și mai mult la mână dacă ar fi știut.

Ostilitatea ei se evaporase, lăsând loc vulnerabilității. Citi în ochii ei o rugă mută, deși nu își dădea seama ce semnificație avea.

Se uită la Georgy, cu alți ochi acum: remarcă pielea deschisă, ochii verzi, asemănarea bizară cu Daisy. „Chiar ești al meu? se gândi el. Oare să fie adevărat?”

Însă în sinea lui știa că era.

Inima i se umplu de o emoție stranie. Georgy i se păru deodată extrem de vulnerabil, un copilăș neajutorat într-o lume crudă, și Greg simți deodată nevoia să îi poarte de grijă și să se asigure că nu pățește nimic. Fu cât pe ce să-l ia în brațe, însă își dădu seama că asta l-ar fi putut speria pe băiețel – așa că se abținu.

Georgy lăasă jos sucul de portocale. Coborî de pe scaun și ocoli masa, venind lângă Greg. Cu o privire cât se poate de directă, îl întrebă:

— Tu cine ești?

Numai un copil putea să pună astfel de întrebări încuietoare, realiză Greg. Ce naiba putea să-i răspundă? Adevărul era mult prea complicat pentru un puști de șase ani. „Sunt doar un fost prieten de-al mamei tale, se gândi el; treceam pe-aici și m-am gândit să o salut. Nimic special. S-ar putea să ne mai vedem, deși mai degrabă nu.”

Se uită la Jacky și văzu că ruga din privirea ei se intensificase. Pricepu ce-i trecea prin minte – se temea cumplit că el avea să-l respingă pe Georgy.

— Uite ce-i, rosti Greg, ridicându-l pe Georgy pe genunchi. Ce-ar fi să-mi spui unchiul Greg?

(IV)

Greg tremura în galeria spectatorilor de pe terenul de squash neîncălzit. Aici, sub tribuna de vest a stadionului abandonat de la marginea campusului Universității din Chicago, Fermi și Szilard își construiseră pila atomică. Greg era impresionat și speriat totodată.

Pila era de fapt un cub de cărămizi cenușii care urca până la acoperișul stadionului, puțin mai jos decât zidul din capăt, unde încă se mai vedeau semnele lăsate de sutele de mingi de squash. Pila costase un milion de dolari și ar fi putut arunca în aer tot orașul.

Minele de creion erau făcute din grafit, iar podeaua și zidurile erau acoperite cu o pulbere fină din această substanță. Toți cei care fuseseră în încăperea pentru ceva vreme erau negri la față ca niște mineri. Nimeni nu avea halatul de laborator curat.

Nu grafitul era materialul exploziv – dimpotrivă, rolul său era acela de a ține sub control radioactivitatea. Însă unele cărămizi aveau găuri înguste în care se îndesase oxid de uraniu, aceasta fiind substanța care iradia neutronii. Prin pilă treceau zece canale pentru bare de control. Acestea erau niște benzi lungi de patru metri din cadmiu, un metal ce absorbea neutronii mult mai rapid decât grafitul. Momentan, barele păstrau situația sub control; când aveau să fie scoase din pilă, avea să înceapă cu adevărat distracția.

Uraniul începuse deja să degaje radiațiile sale letale, însă grafitul și cadmiul reușeau să le absoarbă. Nivelul de radiații era măsurat cu ajutorul unor dispozitive care scoteau un clinchet amenințător și al unui aparat înregistrator cilindric, cu peniță, care din fericire era silențios. Pupitrul de control plasat în galerie, lângă Greg, era singura sursă de căldură din acel loc.

Greg venise în vizită miercuri, pe 2 decembrie, o zi geroasă și vântoasă în Chicago. Acea era ziua în care pila trebuia să atingă punctul critic pentru prima oară. Greg fusese trimis să observe experimentul de către șeful său, generalul Groves. Tuturor celor care îl întrebaseră le lăsase de înțeles pe un ton voios că generalul Groves se temea de-o explozie și că îl desemnase pe Greg să-și asume riscul în locul lui. Realitatea era însă că misiunea lui Greg era mult mai sinistă: trebuia să facă o evaluare preliminară a oamenilor de știință pentru a determina care dintre ei ar fi putut reprezenta un risc de securitate.

Adevărul era că securitatea din cadrul Proiectului Manhattan era un adevărat coșmar. Cercetătorii de vârf erau străini. Majoritatea celorlalți aveau simpatii de stânga, fiind fie comuniști, fie liberali cu prieteni comuniști. Dacă ar fi fost date afară toate persoanele care lăseau de bănuț, nu ar mai fi rămas aproape nimeni în proiect – așa că Greg încerca să-și dea seama cine reprezenta un risc sporit.

Enrico Fermi avea circa 40 de ani. Era un bărbat mărunț și chel, cu nasul mare, care surâdea fermecător în timp ce supraveghea desfășurarea înfricoșătorului experiment. Era îmbrăcat elegant, într-un costum cu vestă. Pe la jumătatea dimineții, dădu semnalul de pornire a testului.

Îi ceru unui tehnician să scoată toate barele de control din pilă, lăsând înăuntru doar una singură. Luat pe nepregătite, Greg zise:

— Cum? Toate deodată?

Cercetătorul de lângă el, Barney McHugh, replică:

— Am ajuns până în acest punct azi-noapte. Totul a mers bine.

— Mă bucur să aud asta, rosti Greg.

McHugh, bărbos și durduliu, se afla la coada listei de suspecți a lui Greg. Era american get-beget, complet neinteresat de politică. Singura pată din dosarul său era aceea că se căsătorise cu o străină: soția lui era britanică – deloc promițător, dar nu o dovadă de trădare în sine.

Greg presupusese că avea să existe un mecanism sofisticat pentru manevrarea barelor, însă lucrurile erau mai simple de atât. Tehnicianul sprijini o scară de pilă, se cățăra până la jumătatea ei și scoase barele cu mâna.

Pe un ton detașat, McHugh zise:

— Inițial plănuisem să facem asta în pădurea Argonne.

— Unde-i asta?

— La vreo treizeci de kilometri la sud-vest de Chicago. Un loc relativ izolat. Număr redus de potențiale victime.

Greg se înfioră.

— Și de ce v-ați răzgândit și ați hotărât s-o faceți aici, pe 57th Street?

— Constructorii pe care îi angajasem au intrat în grevă, așa că a trebuit să ridicăm singuri drăcia asta și nu ne permiteam să stăm atât de departe de laboratoare.

— Deci ați preferat să puneți în pericol viețile tuturor locuitorilor din Chicago.

— Nu credem că se va întâmpla ceva atât de grav.

Nici Greg nu crezuse asta, dar acum, că se afla la doar câțiva pași de pilă, nu mai era la fel de sigur.

Fermi compara cifrele de pe monitoare cu estimarea pe care o făcuse în prealabil pentru nivelele de radiație din fiecare etapă a experimentului. Părea că prima etapă decursese conform planului, căci el ceru acum să fie scoasă pe jumătate și ultima bară.

Existau, totuși, anumite măsuri de siguranță. O bară cu contragreutate atârna deasupra pilei, urmând să cadă automat în aceasta dacă nivelul de radiații urca prea mult. În caz că nici această măsură nu era suficientă, o bară similară era legată de balustrada galeriei cu o frânghie, iar un fizician tânăr (ușor stânjenit de postura sa) ținea în mâini o secure, gata să taie frânghia în caz de urgență. În ultimă instanță, alți trei oameni de știință (porecliți „trupa de sinucigași”) erau plasați în apropiere de acoperiș, pe platforma liftului folosit în timpul construcției, ținând în mâini recipiente mari cu soluție de sulfat de cadmiu, pe care aveau să o verse peste pilă, ca și cum ar fi stins un foc de tabără.

Greg știa că neutronii se multiplicau în câteva miimi de secundă. Cu toate acestea, Fermi susținea că unii neutroni aveau nevoie de mai mult timp, poate chiar de câteva secunde. Dacă Fermi avea dreptate, nu aveau să fie probleme. Însă dacă se înșela, trupa de sinucigași și fizicianul cu securea urmau să fie pulverizați înainte să apuce să clipească.

Greg auzi clinchetul iuțindu-se. Se uită neliniștit la Fermi, care făcea măsurători cu un șubler. Savantul părea mulțumit. „În orice caz, se gândi Greg, dacă lucrurile nu merg așa cum trebuie, probabil că totul o să se întâmple atât de repede, încât nici n-o să ne dăm seama.”

Clinchetul se stabilizează din nou. Fermi zâmbi și ceru ca bara să fie trasă încă cincisprezece centimetri.

Tot mai mulți oameni de știință începură să sosească, urcând treptele galeriei în hainele lor groase de iarnă – paltoane, pălării, fulare și mănuși. Greg era îngrozit de absența măsurilor de securitate. Nimeni nu le verifica acreditările: oricare dintre oamenii aceștia ar fi putut fi un spion de-al japonezilor.

Greg îl recunoscuse printre ei pe marele Szilard, înalt și mătăhălos, cu fața rotundă și cu părul des și cârlionțat. Leo Szilard era un idealist care-și închipuia că puterea nucleară avea să scape omenirea de cazne. Se alăturase echipei care construia bomba atomică, dar cu inima îndoită.

Alți cincisprezece centimetri, o nouă creștere de ritm a clinchetului.

Greg se uită la ceas. Era 11:30.

Deodată, se auzi o bufnitură zgomotoasă. Toți cei prezenți săriră speriați. McHugh zise:

— La dracu'!

Greg întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— A, înțeleg, zise McHugh. Nivelul de radiații a activat mecanismul de siguranță și a dat drumul barei de urgență, atâta tot.

Fermi interveni:

— Mi-e foame. Hai să mergem la prânz.

Puternicul său accent italian făcu ca vorbele să sune mai degrabă așa: „Mi-i fome. 'ai să mergem la prânz”.

Cum putea să le stea gândul la mâncare? se gândi Greg. Însă nimeni nu comentă.

— Nu știi niciodată cât va dura un experiment, spuse McHugh. Poate să țină o zi întreagă. Așa că-i mai bine să mănânci când apuci.

Lui Greg îi venea să urle.

Toate barele de control fură reintroduse în pilă și fixate bine, apoi lumea plecă.

Cei mai mulți se duseră la cantina din campus. Greg își luă un sandwich cu cașcaval pané, așezându-se lângă un fizician sobru pe nume Wilhelm Frunze. Majoritatea oamenilor de știință erau prost îmbrăcați, însă Frunze ieșea și mai mult în evidență în această privință, căci purta un costum verde cu petice de velur la găscile nasturilor, la tiv, la coate și la buzunare. Tipul era în capul listei de suspecti a lui Greg. Era german, deși plecase din țară la jumătatea anilor '30, mutându-se la Londra. Era antinazist, dar nu comunist: avea înclinații social-democrate. Era însurat cu o americană, o artistă. Intrară în vorbă pe la prânz și Greg nu găsi niciun motiv de suspiciune: omul părea să se bucure că locuia în America, nefiind interesat decât de munca

sa. Însă nu puteai fi sigur niciodată cui le erau străinii cu adevărat loiali.

După prânz, Greg se duse pe stadionul părăginit, uitându-se la miile de locuri goale și gândindu-se la Georgy. Nu dezvăluise nimănui că avea un fiu – nici măcar lui Margaret Cowdry, cu care avea de-acum relații sexuale –, dar tânjea să-i spună mamei sale. Era mândru, chiar dacă nu avea motive – nu contribuise cu nimic la creșterea lui Georgy, fiind doar persoana care făcuse dragoste cu Jacky, probabil cel mai ușor lucru din viața sa. Mai presus de orice, era bucuros. Se afla la începutul unei aventuri. Georgy avea să crească, să învețe, să se schimbe și, într-o bună zi, avea să devină bărbat; iar Greg urma să fie acolo, privindu-l și minunându-se.

Oamenii de știință se întoarseră la ora două. Acum erau circa patruzeci de persoane îngrămădite în galerie, lângă echipamentul de monitorizare. Experimentul fu reluat din punctul în care se opriseră, Fermi verificându-și în mod constant instrumentele.

La un moment dat, zise:

— De data asta, scoateți bara treizeci de centimetri.

Ritmul clinchetului se înteți. Greg așteptă ca acesta să se stabilizeze ca înainte, însă nu se întâmplă asta. Ritmul se înteți tot mai mult, până când clinchetul se transformă într-un vuiet continuu.

Nivelul de radiații depășise maximul măsurătorilor, realiză Greg, observând că toată lumea își îndreptase atenția spre înregistratorul cu peniță. Scala acestuia putea fi reglată. Pe măsură ce nivelul creștea, scala se schimba, din nou și din nou.

Fermi ridică o mână și toată lumea amuți.

— Pila a atins un nivel critic, rosti el zâmbind, dar fără să facă nimic altceva.

Lui Greg îi venea să țipe: „Atunci, oprește-odată drăcia aia!” Însă Fermi rămăsese nemișcat și tăcut, urmărind penița, iar autoritatea lui era atât de mare, încât nimeni nu îndrăznea să-l confrunte. Reacția în lanț se producea exact în acele clipe, însă era ținută sub control. O lăsă să continue un minut, apoi încă unul.

McHugh mormăi:

— Iisuse!

Greg nu voia să moară. Voia să ajungă senator. Voia să se mai culce cu Margaret Cowdry. Voia să-l vadă pe Georgy la facultate. „Nu am ajuns nici măcar la jumătatea vieții”, se gândi el.

În cele din urmă, Fermi ceru ca barele de control să fie introduse la loc.

Aparatele reveniră la un clinchet care încetini treptat, ajungând într-un final să se oprească.

Greg răsuflă ușurat.

McHugh era în al nouălea cer.

— Am demonstrat-o! exclamă el. Reacția în lanț este reală!

— Și, ce-i mai important, e controlabilă, adăugă Greg.

— Da, presupun că asta-i cel mai important, dintr-un punct de vedere practic.

Greg surâse. Așa erau oamenii de știință, după cum știa prea bine de la Harvard: pentru ei, teoria era realitatea, iar lumea era un simplu model, destul de inexact.

Cineva aduse o sticlă de vin italianesc și câteva pahare de plastic într-un paner de nuiele. Cercetătorii băură câte puțin. Acesta era un alt motiv pentru care Greg nu dorise să se facă om de știință: tipiiăștia habar n-aveau să se distreze.

Cineva îi ceru lui Fermi să se semneze pe paner. El o făcu, urmat de ceilalți colegi.

Tehnicienii opriră monitoarele, iar lumea începu să se împrăștie. Greg rămase să observe mai departe. După o vreme, realizează că rămăsese singur în galerie cu Fermi și cu Szilard. Se uită la cei doi savanți geniali dându-și mâna. Szilard era un tip masiv și rotund la față; Fermi era sfrijit și mărunțel; pentru o clipă, alăturarea celor doi îi aminti lui Greg de Stan și Bran.

Apoi, îl auzi pe Szilard rostind:

— Prietene, cred că ziua asta va rămâne o zi neagră în istoria omenirii.

Greg se gândi: „Ce naiba o fi vrut să spună cu asta?”

(V)

Greg își dorea foarte tare ca părinții lui să îl accepte pe Georgy.

Nu avea să fie ușor deloc. Era limpede că aveau să fie stupefiați să afle că aveau un nepot ce le fusese ascuns vreme

de șase ani. Ar fi putut să se supere. Pe deasupra, ar fi putut să o considere inferioară pe Jacky. Nu aveau niciun drept să adopte o atitudine moralizatoare, se gândi el mahnit: și ei avuseseră un copil nelegitim – chiar pe el. Însă oamenii nu erau tocmai raționali.

Nu era sigur cât de mult urma să conteze faptul că Georgy era negru. Părinții lui Greg nu erau rasiști, și nu vorbeau niciodată urât despre negrotei sau jidani cum făceau alți oameni din generația lor; dar asta ar fi putut să se schimbe când vor afla că au un negru în familie.

Cu tatăl lui avea să-i fie mai greu, își zise el; așa că vorbi mai întâi cu mama sa.

De Crăciun obținuse câteva zile de permisie și se duse acasă, în Buffalo. Marga avea un apartament spațios în cel mai dichisit bloc din oraș. Locuia mai mult singură, dar avea o bucătăreasă, două menajere și un șofer. Avea un seif plin de bijuterii și un șifonier cât două garaje. Însă nu avea un soț.

Lev era în oraș, dar obișnuia să iasă cu Olga în ajunul Crăciunului. Era încă însurat cu ea, tehnic vorbind, deși nu-și mai petrecuse o noapte acasă de ani de zile. Din câte știa Greg, Olga și Lev se detestau reciproc; însă, dintr-un motiv sau altul, se întâlneau o dată pe an.

În seara aceea, Greg și mama lui serviră cina împreună în apartamentul ei. El își puse un smoking ca să-i facă pe plac. „Îmi place să-i văd pe bărbații din viața mea îmbrăcați elegant”, zicea ea adesea.

Mâncară supă de pește, pui la cuptor și desertul preferat al lui Greg din copilărie – plăcintă cu piersici.

— Am vești pentru tine, mamă, rosti el agitat, în timp ce menajera le turna cafea.

Se temea că avea să o supere. Nu se gândea la el, cât mai ales la Georgy; se întreba dacă la asta se rezuma de fapt paternitatea – să-ți faci griji pentru altcineva mai mult decât îți făceai pentru tine.

— Sunt vești bune? întrebă ea.

Se mai împlinise în ultima vreme, dar încă era fermecătoare la cei 46 de ani ai săi. Dacă avea și fire cărunte în părul negru, cei de la coafor avuseseră grijă să i le ascundă. În seara aceea purta o rochie neagră și simplă și un colier de diamante.

— Da, sunt vești foarte bune, însă puțin surprinzătoare, așa că te rog să nu-ți pierzi cumpătul.

Ea ridică din sprâncene, dar nu zise nimic.

El băgă mâna în buzunarul hainei și scoase de-acolo o fotografie. Aceasta îl înfățișa pe Georgy pe o bicicletă roșie, cu o fundă mare prinsă de ghidon. Roata din spate avea două rotițe ajutătoare, pentru ca nu cumva să cadă. Expresia de pe chipul băiatului era extatică. Greg îngenunchease lângă el, cu un aer mândru.

Îi dădu mamei sale poza. Ea o privi gânditoare și după un timp îi spuse:

— Presupun că i-ai dat băiețelului ăstuia o bicicletă, drept cadou de Crăciun.

— Așa este.

Ea se uită la el.

— Vrei să spui că ai un copil?

Greg dădu din cap în semn că da.

— Îl cheamă Georgy, zise el.

— Ești căsătorit?

— Nu.

Ea aruncă fotografia.

— Pentru numele lui Dumnezeu! izbucni ea furioasă. Ce naiba au bărbații din neamul Peshkov?!

Greg era descumpănit.

— Nu pricep ce vrei să zici!

— Încă un copil nelegitim! Încă o femeie care trebuie să-l crească singură!

El își dădu seama că mama lui se recunoștea cumva în Jacky.

— Mamă, aveam cincisprezece ani...

— De ce nu poți fi și tu ca toată lumea? îl întrerupse ea. Ce nu-ți convine la o familie normală?

Greg își coborî privirea.

— Nu-i vorba că nu-mi convine...

Se simțea rușinat. Până în momentul acela, se considerase un actor pasiv în această piesă, ba chiar o victimă. Tot ce i se întâmplase fusese din cauza tatălui său și a lui Jacky. Însă mama lui nu vedea lucrurile la fel, iar acum înțelegea și el că dreptatea era de partea ei. Nu cumpănise prea mult înainte să se culce cu Jacky; nu insistase cu întrebările când ea îi zisese pe un ton nonșalant că nu trebuie să-și facă griji din pricina contracepției;

și nu-l înfruntase pe tatăl său când Jacky plecase. Fusese foarte tânăr, era adevărat; dar dacă fusese suficient de matur încât să se culce cu ea, înseamnă că fusese și suficient de matur încât să-și asume responsabilitatea pentru consecințe.

Mama lui tuna în continuare:

— Nu-ți mai amintești cum mă bombardai cu întrebări? „Unde-i tati? De ce nu doarme aici? De ce nu putem merge cu el acasă la Daisy?” Și, mai târziu, bățile cu ceilalți băieți de la școală care îți spuneau „bastard”. Și cum te-ai supărat atât de tare când au refuzat să te facă membru în afurisitul ăla de club de iahting...

— Sigur că-mi amintesc.

Ea lovi cu pumnul în masă, făcând să zăngăne paharele de cristal.

— Și atunci, cum ai putut să obligi un alt băiețel să treacă prin aceleași cazne?

— Nici n-am știut de existența lui până acum două luni. Tata a speriat-o pe mama lui.

— Ea cine este?

— O cheamă Jacky Jakes. Este chelneriță, adăugă el, scoțând o altă fotografie.

Mama lui oftă.

— O negresă frumușică, rosti ea, ceva mai calmă acum.

— Spera să se facă actriță, dar bănuiesc că a renunțat la asta când a apărut Georgy.

Marga încuviință.

— Un copil îți distruge cariera mai iute decât gonoreea.

Mama presupunea că o actriță era nevoită să se culce cu cine trebuia ca să avanseze, observă Greg. De unde dracu' știa asta? La fel de adevărat era că, pe vremea când o cunoscuse tatăl lui, ea cânta într-un club de noapte... Nu voia să intre în detalii.

— Ei ce i-ai dat cadou de Crăciun? Îl întrebă ea.

— O asigurare medicală.

— Bună alegere. Mai bine asta decât vreun ursuleț de pluș.

Greg auzi pași pe hol. Tatăl său venise acasă. Se grăbi să întrebe:

— Mamă, vrei să o întâlnești pe Jacky? Îl vei accepta pe Georgy drept nepot?

Ea își duse mâna la gură, neștiind dacă să fie șocată sau mulțumită.

— O, Doamne, sunt bunică!

Greg se aplecă în față.

— Nu vreau ca tata să îl respingă. Te rog!

Înainte ca ea să apuce să-i răspundă, Lev intră în cameră.

Marga spuse:

— Bună, scumpule. Cum a fost seara ta?

El se așeză la masă morocănos.

— Mi s-au explicat în detaliu toate defectele, deci pot spune că a fost nemaipomenit.

— Bietul de tine! Ai mâncat suficient? Pot să-ți fac o omletă în câteva minute.

— De mâncat am mâncat bine.

Fotografiile erau pe masă, dar Lev nu le observase încă.

Menajera intră și spuse:

— Doriți o cafea, domnule Peshkov?

— Nu, mulțumesc.

Marga zise:

— Adu votca, în caz că domnul Peshkov ar vrea să bea mai încolo.

— Da, doamnă.

Greg observă cât de mult se străduia Marga să-i asigure lui Lev confortul. Presupuse că acesta era și motivul pentru care Lev venise să-și petreacă noaptea acolo, în loc să rămână la Olga.

Menajera aduse o sticlă și trei păhărele pe o tavă de argint. Lev încă obișnuia să bea votca în stilul rusesc, caldă și seacă.

Greg rosti:

— Tată, o știi pe Jacky Jakes...

— Iar ea? zise Lev nervos.

— Da, fiindcă e ceva ce nu știi despre ea.

Asta îi atrase atenția. Nu-i plăcea deloc ca alții să știe lucruri pe care el nu le știa.

— Ce anume?

— Are un copil, îi zise Greg, împingând fotografiile pe masă.

— E al tău?

— Are șase ani. Tu ce crezi?

— Și-a ținut gura în această privință.

— Îi era frică de tine.

— Ce credea că o să fac? Credea că o să-i gătesc copilul și o să-i mănânc?

— Nu știi, tată - tu ești expertul când vine vorba de speriat oamenii.

Lev îi aruncă o privire aspră.

— Lasă că ai început și tu să înveți.

Se referea la scena cu briciul. „Poate că învăț și eu să sperii oamenii”, se gândi Greg.

Lev continuă:

— De ce-mi arăți pozele astea?

— Am crezut că ți-ar plăcea să afli că ai un nepot.

— Da, făcut de o actriță de doi bani care spera să pună mâna pe un bogătaş!

Marga interveni:

— Scumpule! Adu-ți aminte că și eu eram o cântăreață de doi bani într-un club de noapte și că speram să pun mâna pe un bogătaş.

Asta păru să îl înfurie. Se uită urât la Marga câteva clipe, apoi expresia i se schimbă.

— Știi ceva? zise el. Ai dreptate. Cine sunt eu ca să o judec pe Jacky Jakes?

Greg și Marga se holbară la el, uluiți de accesul său brusc de umilință.

El continuă:

— Și eu sunt la fel. Eram un golan de două copeici din mahalaua Sankt Petersburgului până m-am însurat cu Olga Vyalov, fiica șefului meu.

Greg se uită la mama lui, care ridică ușor din umeri de parcă ar fi vrut să zică: „Nu știi niciodată cum reacționează”.

Lev se uită din nou la fotografie.

— Trecând peste culoarea lui, puștiul ăsta seamănă cu fratele meu, Grigori. Ce surpriză! Până acum am crezut că toți puii ăștia de negri arată la fel.

Greg își ținu răsufierea.

— Vrei să-l vezi, tată? Vrei să vii cu mine și să-ți întâlnești nepotul?

— Da, normal!

Lev scoase dopul sticlei, turnă votcă în cele trei pahare și le împărți celorlalți.

— Apropo, cum îl cheamă pe băiat?

— Georgy.

Lev își ridică paharul.

— Atunci, să închinăm în cinstea lui Georgy.
Băură toți trei.

• Capitolul 15

1943 (1)

(I)

Lloyd Williams urca dealul pe o potecă îngustă, în spatele unui șir de fugari disperăți.

Respira normal – se obișnuise cu asta. Traversase deja Pirineii de câteva ori. Era încălțat cu espadrile cu talpă de sfoară, care îi ofereau un plus de aderență pe terenul accidentat. Avea o haină groasă peste salopeta albastră. Soarele dogorea acum, dar mai târziu, când grupul avea să ajungă la altitudini mai înalte și soarele avea să asfințească, temperatura urma să coboare sub zero grade.

În fața lui se aflau doi ponei vânjoși, trei localnici și opt evadați istoviți și murdari, toți încărcăți cu bagaje. Erau trei aviatori americani, supraviețuitorii echipajului unui bombardier B-24 Liberator care se prăbușise în Belgia; mai erau doi ofițeri britanici care scăpaseră din lagărul de prizonieri de război Oflag 65 din Strasbourg, iar ceilalți erau un comunist ceh, o evreică cu o vioară și un englez misterios pe nume Watermill, probabil un spion.

Făcuseră cu toții un drum lung, îndurând multe greutăți. Aceasta era ultima etapă a călătoriei lor, dar și cea mai periculoasă. Dacă erau capturați acum, urmau să fie torturați până când aveau să îi deconspire pe toți oamenii curajoși care-i ajutaseră pe parcurs.

În fruntea grupului mergea Teresa. Urcușul era anevoios pentru oamenii nefamiliarizați cu el, însă trebuiau să păstreze un ritm ridicat pentru a rămâne cât mai puțin timp expuși; în plus, Lloyd descoperise că refugiații nu prea rămâneau în urmă când erau conduși de o zvălugă răvășitor de frumoasă.

Poteca se lărgi într-un mic luminiș. Deodată, se auzi o voce puternică, într-o franceză cu accent german, aceasta strigă:

— Opriți-vă!

Coloana se opri brusc.

Doi soldați germani apărură de după o stâncă. Aveau puști standard Mauser, cu buton moletat și cu cinci cartușe în magazie. Lloyd își duse mâna din reflex la buzunarul hainei sale, unde avea pistolul Luger de calibrul 9 milimetri.

Era tot mai greu să scapi din Europa continentală, iar misiunea lui Lloyd devenise și mai periculoasă. La sfârșitul anului, germanii ocupaseră și sudul Franței, ignorând cu dispreț guvernul-marionetă francez de la Vichy. Ei instauraseră de-a lungul frontierei cu Spania o zonă interzisă de cincisprezece kilometri. Lloyd și grupul său se aflau acum în acea zonă.

Teresa li se adresă soldaților în franceză:

— Bună dimineața, domnilor. E totul în regulă?

Lloyd o cunoștea bine, așa că îi simțea tremurul de frică din glas, însă spera ca santinelele să nu îl remarce.

În cadrul poliției franceze erau mulți fasciști, dar și câțiva comuniști, însă și unii, și alții erau leneși și nu prea doreau să fugărească refugiații prin trecătorile înghețate din Pirinei. Însă germanii erau complet diferiți. Soldații germani se mutaseră în orașele de la graniță și începuseră să patruleze pe potecile și cărările folosite de Lloyd și de Teresa. Trupele de ocupație nu erau dintre cele de șoc: acelea luptau acum în Rusia, unde de curând cedaseră Stalingradul după o înclăstare lungă și sângeroasă. Majoritatea germanilor din Franța erau fie bătrâni, fie răniți care se puteau deplasa - însă asta părea să-i facă să-și dorească și mai abitir să își demonstreze calitățile. Spre deosebire de francezi, ei nu închideau ochii la cei care traversau munții.

Soldatul mai vârstnic, slab-mort și cu o mustață căruntă, îi zise Teresei:

— Unde mergeți?

— În satul Lamont. Avem merinde pentru voi și pentru camarazii voștri.

Această unitate germană se instalase într-un sat izolat dintre dealuri, gonindu-i de acolo pe localnici. Apoi, germanii realizaseră cât de dificil era să aprovizionezi trupele în locul acela. Teresa avusese ideea genială de a lua mâncare cu ei -

obținând astfel și un câștig frumușel – și de a primi în felul acesta permisiunea de a intra în zona interzisă.

Soldatul cel slab se uită suspicios la oamenii cu rucsacuri.

— Toate astea sunt pentru soldații germani?

— Eu așa sper, replică Teresa. Nu a mai rămas nimeni altcineva care să le cumpere. Scoase o foaie de hârtie din buzunar și adăugă: Iată ordinul; e semnat de sergentul vostru, domnul Eisenstein.

Omul îl citi cu atenție și i-l dădu înapoi. Apoi se uită la locotenent-colonelul Will Donnelly, un pilot american vânjos.

— Și el e francez?

Lloyd își puse mâna peste pistolul din buzunar.

Înfățișarea fugarilor reprezenta o problemă. În partea aceea de lume, localnicii – atât cei francezi, cât și spaniolii – erau de obicei scunzi și bruneti. În plus, toată lumea era slabă. Atât Lloyd, cât și Teresa se încadrau perfect în acest tipar; la fel cehul și violonista. Însă britanicii erau palizi și blonzi, iar americanii erau masivi.

Teresa spuse:

— Guillaume s-a născut în Normandia. Tot untul ăla...

Soldatul mai tânăr, un băiat palid cu ochelari, îi zâmbi Teresei. Nu era deloc greu să-i zâmbești.

— Aveți și vin? Întrebă el.

— Bineînțeles.

Cele două santinele se luminară la față.

— Vreți să vă dăm niște vin acum? rosti Teresa.

Soldatul mai în vârstă zise:

— Ți se face sete de la soarele ăsta...

Teresa deschise un paner din spatele unui ponei, scoase patru sticle de vin alb Roussillon și li le dădu. Germanii luară fiecare câte două. De-acum zâmbeau cu toții și-și dădură mâna. Santinela mai în vârstă spuse:

— Puteți să mergeți mai departe, prieteni.

Fugarii își continuară apoi drumul. Lloyd nu se așteptase să aibă probleme, însă niciodată nu puteai fi sigur. Era ușurat că trecuseră de postul de control.

Le mai luă două ore ca să ajungă în Lamont. Un cătun de o sărăcie lucie, cu o mână de bordeie și câteva staule goale de oi, localitatea se afla la marginea unei mici câmpii în care iarba începuse să încolțească, vestind primăvara. Lloyd îi compătimea

pe oamenii care locuiseră acolo. Chiar și puținul pe care îl aveau le fusese luat.

Oamenii din grup se opriră în centrul satului și își descărcară bucuria și poverile. Fură înconjurați imediat de soldații germani.

Acela era cel mai periculos moment, se gândi Lloyd.

Sergentul Eisenstein se afla la comanda unui pluton de 15-20 de oameni. Cu toții ajutară la descărcatul proviziilor: pâine, cârnați, pește proaspăt, lapte condensat, conserve. Soldații se bucurau să primească provizii și să vadă fețe noi. Încercară apoi să intre în vorbă cu binefăcătorii lor.

Fugarii trebuiau să spună cât mai puține lucruri posibil. Acela era momentul în care se puteau da de gol printr-o simplă scăpare. Unii germani vorbeau franceza suficient de bine cât să depisteze accentul englezesc sau american. Chiar și cei al căror accent nu era chiar atât de pregnant, precum Teresa sau Lloyd, puteau să se trădeze printr-o eroare gramaticală. Era extrem de ușor să zici „sur le table” în loc de „sur la table”, o greșeală pe care niciun francez adevărat nu ar fi comis-o vreodată.

Ca să mai compenseze într-o oarecare măsură, cei doi francezi pursânge din grup făcură tot posibilul să fie cât mai volubili. De câte ori un soldat începea să vorbească cu câte un fugar, cineva intervenea în discuție.

Teresa îi prezentă sergentului nota de plată, iar acesta verifică pe îndelete socotelile și apoi numără banii.

În cele din urmă reușiră să plece, cu rucsacurile goale și cu inimile ușoare.

Coborâră vreo opt sute de metri pe munte, apoi se despărțiră. Teresa își continuă coborârea împreună cu francezii și cu caii. Lloyd și fugarii porniră pe o cărare care urca spre creste.

Santinelele germane din luminiș erau probabil suficient de bete acum ca să nu mai observe că la coborâre erau mai puțini oameni decât la urcare. Însă, dacă i-ar fi luat la întrebări, Teresa putea să le spună că restul grupului rămăsese la un joc de cărți cu soldații, urmând să coboare ceva mai târziu. Apoi, garda avea să se schimbe și germanii aveau să le piardă urma.

Lloyd își forță însoțitorii să meargă două ore, apoi le îngădui o pauză de zece minute. Primiseră toți sticle cu apă și pachete de smochine uscate pentru a-și menține energia. Fuseseră sfătuiți să nu-și mai aducă nimic altceva: Lloyd știa din experiență că argintăria, cărțile de preț și discurile de gramofon deveneau tot

mai grele pe măsură ce avansau, fiind azvârlite în văioage înzăpezite cu mult înainte ca oamenii istoviți să traverseze trecătoarea.

Asta era cea mai grea parte. În curând avea să se întunece, temperatura avea să scadă, iar terenul urma să devină tot mai stâncos.

Cu puțin înainte de a ajunge la zona înzăpezită, el le zise fugarilor să-și umple sticlele cu apă dintr-un pârâu cristalin și rece.

Continuară să meargă și după căderea nopții. Era periculos să lași oamenii să adoarmă: ar fi putut să înghețe și să moară. Erau oboșiți, alunecând și poticnindu-se pe stâncile înghețate. În mod inevitabil, scăzura ritmul. Lloyd nu putea lăsa șirul să se întindă prea mult: cei care se îndepărtau de cărare puteau să se rățăcească, iar cei neatenți puteau să cadă în prăpăstii. Însă până atunci nu pierduse niciodată vreun om.

Mulți dintre fugari erau ofițeri și acesta era motivul pentru care uneori mai contestau deciziile lui Lloyd, certându-se cu el când le cerea să meargă mai departe. Lloyd fusese promovată la gradul de maior pentru un plus de autoritate.

În toiul nopții, când moralul lor atinsese cel mai scăzut nivel, Lloyd îi anunță: „Acum sunteți în Spania neutră!”, iar ei izbucniră în urale. În realitate, nu știa cu precizie unde se afla granița, făcând mereu anunțul atunci când oamenii din grija lui păreau să aibă cea mai mare nevoie de un imbold.

Moralul lor crescuse din nou la ivirea zorilor. Încă mai aveau de mers, însă drumul cobora de-acum, iar membrele lor înghețate începeau să se dezmoștească treptat.

La răsăritul soarelui ocoliră un orașel cu o biserică de culoarea prafului, aflată pe culmea unui deal. Puțin mai încolo dădură peste un hambar mare, situat lângă drum. Înăuntru se afla un camion Ford verde, cu prelată. Camionul era suficient de mare încât să încapă în el întregul grup. La volan se afla căpitanul Silva, un englez de vârstă mijlocie cu origini spaniole, care lucra cu Lloyd.

Tot acolo, spre surprinderea lui Lloyd, îl regăsi și pe maiorul Lowther, cel care predase cursul de spionaj de la Tŷ Gwyn și care privise dezaprobator – sau poate doar cu invidie – prietenia lui Lloyd cu Daisy.

Lloyd știa că Lowthie fusese detașat la ambasada britanică din Madrid și presupunea că omul lucra pentru MI6, Serviciul Secret de Informații, dar nu se aștepta să-l vadă atât de departe de capitală.

Lowther purta un costum alb din flanel, care se boțise și se murdărise. Stătea lângă camion ca și cum acesta i-ar fi aparținut.

— De-aici mă ocup eu de ei, Williams, rosti el. Se uită la fugari și zise: Care dintre voi este Watermill?

Watermill ar fi putut fi un nume real sau un nume de cod. Englezul misterios făcu un pas în față și dădu mâna cu el.

— Eu sunt maiorul Lowther. Trebuie să te duc direct la Madrid. Se întoarse spre Lloyd și-i zise: Mă tem că voi va trebui să mergeți până la cea mai apropiată gară.

— Stai așa, zise Lloyd. Camionul acela îi aparține organizației mele.

Îl cumpăraseră cu fondurile primite de la MI9, departamentul care îi ajuta pe prizonierii evadați.

— Iar șoferul lucrează pentru mine, continuă el.

— N-am ce face, i-o tăie brusc Lowther. Watermill are prioritate.

Serviciul Secret de Informații considera întotdeauna că are prioritate.

— Nu sunt de acord, replică Lloyd. Nu văd niciun motiv pentru care nu putem merge toți la Barcelona cu camionul, conform planului. De acolo poți să-l duci pe Watermill la Madrid cu trenul.

— Nu ți-am cerut părerea, flăcău. Tu fă ce ți se spune.

Watermill interveni, spunând pe un ton conciliant:

— Nu am nicio problemă în a împărți camionul cu ceilalți.

— Lasă-mă pe mine, te rog, i-o întoarse Lowther.

Lloyd rosti:

— Toți oamenii aceștia tocmai au traversat Pirineii pe jos. Sunt extenuați.

— Atunci ar face bine să se odihnească înainte să-și continue drumul.

Lloyd clătină din cap.

— E prea periculos. Orașul de pe deal are un primar înțelegător - de aceea am și stabilit locul de întâlnire aici. Însă ceva mai jos, în vale, oamenii au cu totul alte opțiuni politice. Agenții Gestapo sunt pretutindeni, știi bine - iar majoritatea

polițiștilor spanioli sunt de partea lor, nu a noastră. Oamenii din grupul meu se vor înfrunța cu riscul considerabil de a fi arestați pentru trecerea ilegală a frontierei. Și știi cât e de greu să scoți oameni din temnițele lui Franco, chiar și atunci când sunt nevinovați.

— N-am de gând să-mi pierd vremea certându-mă cu tine. Sunt mai mare în grad.

— Nu, nu ești.

— Poftim?

— Sunt maior acum. Așa că nu-mi mai spune niciodată „flăcău” sau îți voi da un pumn în față!

— Dar misiunea mea este urgentă!

— Atunci de ce nu ți-ai adus propriul autovehicul?

— Pentru că era disponibil acesta!

— Ei, uite că nu este!

Will Donelly, americanul vânjos, făcu un pas în față.

— Eu sunt de partea domnului maior Williams, zise el târăganat. Tocmai mi-a salvat viața. Dumneavoastră, domnule maior Lowther, nu ați făcut absolut nimic.

— Asta nu are nimic de-a face... dădu să spună Lowther.

— Mie situația mi se pare foarte clară, îl întrerupse Donelly. Camionul se află sub autoritatea domnului maior Williams. Domnul maior Lowther îl vrea, dar nu-l poate avea. Și cu asta, basta.

Lowther rosti:

— Vă rog să nu vă băgați.

— Întâmplarea face ca eu să fiu locotenent-colonel, ceea ce înseamnă că sunt mai înalt în grad decât voi doi.

— Însă asta nu înseamnă că suntem sub jurisdicția dumneavoastră...

— Nici sub a dumneavoastră, evident. Donelly se întoarse către Lloyd și adăugă: Nu ar trebui să pornim?

— Insist! se stropși Lowther.

Donelly se răsuci spre el.

— Domnule maior Lowther, zise el, taci dracului din gură! E un ordin.

Lloyd zise:

— Bun. Să urce toată lumea.

Lowther îi aruncă lui Lloyd o privire furioasă.

— Las' că îți vin eu de hac, galez spurcat ce ești, mormăi el.

(II)

Narcisele apăruseră în Londra în ziua în care Daisy și Boy se hotărâra să meargă la o consultație.

Vizita la doctor fusese ideea lui Daisy. Se săturase ca Boy să tot dea vina pe ea pentru că nu rămânea însărcinată. O compara mereu cu May, soția fratelui său Andy, care avea acum trei copii.

— Cred că ai tu ceva, îi zisese el pe un ton agresiv.

— Am rămas însărcinată o dată.

Se înfioră când își aminti durerea simțită la pierderea sarcinii; apoi, gândul o duse la Lloyd, care avusese grijă de ea, și simți un alt fel de durere.

Boy spuse:

— Poate că s-a întâmplat ceva între timp și ai rămas stearpă.

— Sau poate la tine-i problema.

— Cum adică?

— La fel de bine s-ar putea să ai tu ceva.

— Nu fi absurdă!

— Uite ce-i, hai să ne înțelegem cumva.

Îi trecu prin minte că negocia așa cum ar fi făcut tatăl ei, Lev.

— Merg la o consultație dacă mergi și tu.

Asta îl luă prin surprindere, făcându-l să șovăie o clipă; apoi zise:

— Bine. Du-te tu prima. Dacă îți spune medicul că n-ai nimic, mă duc și eu.

— Nu, zise ea. Du-te tu primul.

— De ce?

— Pentru că n-am încredere că-ți ții promisiunile.

— Bine. Atunci, hai să mergem împreună.

Daisy nici nu știa de ce-și mai bătea capul. Nu îl iubea pe Boy - nu îl mai iubea de multă vreme. Era îndrăgostită de Lloyd Williams, aflat încă în Spania într-o misiune despre care nu putea spune prea multe. Însă era măritată cu Boy. Desigur, el îi fusese infidel, înșelând-o de-a lungul timpului cu mai multe femei. Dar și ea comisese adulter, chiar dacă o făcuse doar cu un singur bărbat. Nu putea să facă pe moralista, ceea ce o paraliza. Tot ce simțea era că și-ar fi putut păstra o fărâmbă de respect de sine dacă își făcea datoria de nevastă.

Cabinetul medical se afla pe Harley Street, nu departe de casa lor, dar într-un cartier mai modest. Consultația o stingheri pe Daisy. Doctorul era bărbat și era morocănos fiindcă ea întârziase zece minute. Îi puse o grămadă de întrebări despre starea ei generală de sănătate, despre ciclul ei menstrual și despre ceea ce el numea „relațiile” întreținute cu soțul ei, fără să o privească, însă luând notițe cu un stilou. Apoi îi introduse în vagin o serie de instrumente reci de metal. „Fac asta zilnic, deci nu trebuie să vă îngrijorați”, îi zise el, rânjind apoi într-un fel care o făcea să se simtă tocmai invers.

Când ieși din cabinetul medicului, aproape că se aștepta ca Boy să încalce învoiala lor și să refuze să fie consultat și el. Însă el intră, chiar dacă arboră o expresie ursuză.

În timp ce aștepta, Daisy reciti scrisoarea primită de la fratele ei vitreg, Greg. Acesta descoperise că avea un copil, dintr-o relație pe care o avusese la 15 ani cu o fată de culoare. Spre uimirea lui Daisy, libertinul Greg era entuziasmat de fiul său și bucuros să joace un rol în viața lui, chiar dacă mai degrabă de unchi decât de tată. Și mai surprinzător era că Lev îl cunoscuse pe copil și declarase că este deștept.

„Cât de ironic, se gândi ea, e ca Greg să aibă un fiu, deși nu și-a dorit niciodată unul, iar Boy să nu aibă, deși tânjește de atâta vreme după un moștenitor.”

Boy ieși din cabinetul medicului după o oră. Doctorul le promise să le comunice rezultatele analizelor peste o săptămână. Plecară de la cabinet la amiază.

— Trebuie să bea ceva după asta, rosti Boy.

— Și eu, încuviință Daisy.

Se uitară pe strada cu șiruri de case identice.

— Parcă ești în deșert în cartierul ăsta! Nu se vede nicio crâșmă.

— Nu vreau să merg într-o crâșmă, replică Daisy. Vreau un martini, iar la crâșmă nu le prepară cum trebuie.

Vorbea din experiență – ceruse un martini sec la King's Head, în Chelsea, și primise un pahar de vermut cald și scârbos.

— Du-mă la hotelul Claridge, te rog. E la cinci minute de mers pe jos.

— Ei, asta da idee bună!

Barul de la Claridge era plin de cunoscuți de-ai lor. Normele de austeritate cu privire la servirea mâncării se aplicau tuturor

restaurantelor, însă cel de la Claridge găsisse o porțiță: nu existau restricții când venea vorba de mâncarea oferită la pachet, așa că ei asigurau bufet deschis, scoțându-și profitul din prețurile mari de la băutură.

Daisy și Boy se așezară în salonul Art Deco și începură să soarbă din cocktailurile preferate. După un timp, Daisy se simți ceva mai bine.

— Medicul m-a întrebat dacă am avut oreion, rosti Boy.

— Păi ai avut.

Oreionul era o boală a copilăriei, însă Boy se îmbolnăvisse cu vreo doi ani în urmă. Fusese încartiruit o vreme într-o parohie din East Anglia și luase boala de la cei trei copii mici ai vicarului. Fusese o experiență foarte dureroasă.

— Ți-a zis de ce? îl întrebă Daisy.

— Nu. Știi cum sunt doctorii ăștia: nu-ți spun niciodată nimic.

Daisy realiză că nu mai era atât de degajată ca altădată. Pe vremuri nu și-ar fi făcut atâtea gânduri negre în legătură cu căsnicia ei. Îi plăcuse întotdeauna replica lui Scarlett O'Hara din *Pe aripile vântului*: „Mă gândesc mâine la asta”. Nu mai era deloc așa. Poate că începuse să se maturizeze.

Boy tocmai își comanda un al doilea cocktail când Daisy se uită spre ușă și îl zări intrând pe marchizul de Lowther, într-o uniformă boțită și pătată.

Daisy îl antipatiza pe tip. De când intuisese natura relației lui Daisy cu Lloyd, o tratase cu o familiaritate onctuoasă, de parcă ar fi împărțășit un secret intim.

Acum veni și se așeză neinvitat la masa lor, scăpând scrumul de trabuc pe pantalonii kaki cu care era îmbrăcat. Ceru un Manhattan.

Daisy își dădu imediat seama că nu avea gânduri bune. În privire i se zărea un licăr răutăcios, ce nu putea fi explicat doar prin nerăbdarea de a primi un cocktail strașnic.

Boy rosti:

— Nu te-am mai văzut de un an, Lowthie. Pe unde ai fost?

— La Madrid, răspuse Lowthie. Nu-ți pot spune prea multe. O chestie secretă, mă-nțelegi? Dar tu?

— Mi-am petrecut o bună bucată de vreme antrenând piloți, deși am zburat și în câteva misiuni de curând, de când am început să bombardăm mai intens Germania.

— Asta-i bine. Las' să vadă și germanii cum e!

— Da, așa ai crede, dar piloții au început să murmure nemulțumiți.

— Serios? De ce?

— Pentru că toate chestiile astea cu țintele militare sunt de fapt niște tâmpenii. Nu are rost să bombardezi fabricile germane doar fiindcă ei le reconstruiesc. Așa că acum țintim zonele cu locuințe muncitorești. Nu pot înlocui muncitorii la fel de repede.

Lowther păru șocat.

— Dar asta înseamnă că politica noastră este să omorâm civili.

— Exact.

— Dar guvernul ne asigură...

— Guvernul minte, i-o tăie Boy. Și echipajele de pe bombardiere știu asta. Multora dintre ei nu le pasă, desigur, însă pe unii îi deranjează. Ei consideră că ar trebui s-o spunem, dacă într-adevăr procedăm corect; iar dacă procedăm greșit, ar trebui să ne oprim.

Lowther păru neliniștit.

— Nu cred că ar trebui să discutăm subiectul acesta aici.

— Da, probabil că ai dreptate, recunosc Boy.

Sosi și al doilea rând de cocktailuri, iar Lowther se întoarse spre Daisy.

— Și soțioara ce mai face? rosti el. Probabil că ți-ai găsit de lucru, acum că-i război. Trândăvia e mama tuturor relelor, cum zice proverbul.

Daisy replică pe un ton neutru:

— Acum, că Blitz-ul s-a terminat, nu mai este nevoie de soferițe de ambulanță, așa că lucrez pentru Crucea Roșie Americană. Avem sediul în Pall Mall. Facem tot ce putem ca să-i ajutăm pe soldații americani trimiși aici.

— Bărbați singuri care tânjesc după compania unei femei, nu?

— Mai degrabă le este dor de casă. Le place să audă accentul american.

Lowthie o privi languros.

— Bănuiesc că te pricepi foarte bine să-i consolezi.

— Fac și eu ce pot.

— Pun pariu că așa faci.

Boy interveni:

— Lowthie, ce-ai? Ești beat? Pentru că felul acesta de a vorbi este complet deplasat, să știi.

Expresia lui Lowther căpătă o nuanță pizmașă.

— Ei, haide, Boy, nu-mi spune că nu știi! Ce-ai? Ești orb?

Daisy rosti:

— Du-mă acasă, Boy. Te rog.

El nu o băgă în seamă și își continuă dialogul cu Lowther.

— Ce dracu' vorbești tu acolo?

— Întreab-o despre Lloyd Williams.

— Cine dracu' mai este și Lloyd Williams? zise Boy.

Daisy spuse:

— Mă duc singură acasă, dacă nu mă duci tu.

— Cunoști vreun Lloyd Williams, Daisy?

„Este fratele tău”, se gândi Daisy, simțind un impuls puternic de a-i dezvălui secretul și de a-l da pe spate; însă se abținu.

— Îl știi și tu, făcu ea. Ți-a fost coleg la Cambridge. Ne-a dus la un teatru de varietăți în East End, în urmă cu mai mulți ani.

— A! zise Boy, amintindu-și. Apoi reveni la Lowther, nedumerit: El?

Lui Boy îi venea greu să vadă un rival în cineva ca Lloyd. Cu un scepticism tot mai mare, adăugă:

— Un tip care nici măcar nu-și poate cumpăra un rând de haine mai acătării?

Lowther zise:

— Acum trei ani a fost la cursul meu de spionaj de la Tŷ Gwyn, când Daisy locuia acolo. Tu îți riscai viața într-un Hawker Hurricane deasupra Franței la momentul respectiv, dacă-mi aduc eu bine aminte. Iar ea cocheta cu neisprăvitul ăla de galez - chiar în casa familiei tale!

Boy se înroși imediat și zise:

— Dacă inventezi chestiile astea, Lowthie, îți jur că te bat măr!

— Întreabă-ți soția! rosti Lowther cu un rânjel încrezător.

Boy se întoarse spre Daisy.

Ea nu se culcase cu Lloyd la Tŷ Gwyn. Se culcase cu el în propriul lui pat din casa mamei lui, în timpul bombardamentelor. Însă nu-i putea explica asta lui Boy în fața lui Lowther și, oricum, era doar un simplu detaliu. Acuzația de adulter era adevărată și nu avea de gând să o nege. Secretul ieșise la iveală. Tot ce voia acum era să păstreze o fărâmă de demnitate - așa că spuse:

— Îți zic tot ce vrei să știi, Boy - dar nu în fața nătângului ăstuia libidinos.

Boy ridică vocea uluit:

— Deci nu negi?

Oamenii de la masa alăturată se uitară stânjeniți împrejur, apoi se întoarseră la băuturile lor.

Daisy ridică și ea tonul:

— Refuz să fiu interogată în barul hotelului Claridge.

— Deci recunoști? țipă el.

Toată lumea din încăperea amuți. Daisy se ridică în picioare.

— Nu recunosc și nu neg nimic aici. Îți spun totul în particular, acasă, așa cum fac toate cuplurile civilizate.

— O, Doamne, chiar ai făcut-o, chiar te-ai culcat cu el! urlă Boy.

Până și chelnerii se opriseră din treabă și rămăseseră nemișcați, urmărind cearta. Daisy porni spre ușă.

— Târfo! zbieră Boy.

Daisy nu avea de gând să plece cu asemenea jignire pe umeri. Se răsuși și zise:

— Știi și tu câte ceva despre târfe, desigur. Am avut ghinionul să le cunosc pe două dintre târfele tale, ți-amintești? Se uită la cei din sală și zise: Joanie și Pearl, rosti ea disprețuitoare. Câte femei ar suporta așa ceva?

Plecă înainte ca el să-i poată da vreo replică.

Urcă într-un taxi din fața restaurantului. Când acesta demară, îl zări pe Boy ieșind din hotel și urcând în următorul taxi din coadă.

Îi dădu șoferului adresa.

Într-un fel se simțea ușurată că adevărul ieșise la iveală, însă se simțea și nespuse de tristă. Ceva se sfârșise, iar ea o știa.

Casa se afla la doar patru sute de metri distanță. Când ajunse, taxiul în care era Boy parcă în spatele lor, iar el o urmări în holul casei.

Nu mai putea rămâne acolo cu el, realiză ea. Se terminase. Nu avea de gând să mai împartă niciodată cu el casa și patul.

— Adu-mi o valiză, te rog, îi spuse ea majordomului.

— Imediat, Domnia Voastră.

Se uită împrejur. Era o casă din secolul al XVIII-lea, proporționată perfect, cu o scară curbată în mod elegant, dar nu îi părea rău că o părăsea.

— Unde te duci? o întrebă Boy.

— La un hotel, probabil. Dar nu la Claridge.

— Ca să te vezi cu iubitul tău!

— Nu, el este plecat peste hotare. Însă da, îl iubesc. Îmi pare rău, Boy. Tu nu ai dreptul să mă judeci - păcatele tale sunt mult mai mari -, dar mă judec eu singură.

— Gata, zise el. Divorțez.

Acestea erau cuvintele pe care le tot așteptase, realiză ea. Acum fuseseră rostite și totul se terminase. Noua ei viață începea din clipa aceea.

Oftă și spuse:

— Slavă Domnului!

(III)

Daisy închirie un apartament în Piccadilly. Acesta avea o baie mare, în stil american, cu duș, și două toalete separate, una pentru oaspeți - o extravaganță ridicolă în ochii celor mai mulți englezi.

Din fericire, banii nu reprezentau o problemă pentru Daisy. Bunicul ei o lăsase bogată, iar ea preluase controlul averii sale încă de când împlinise 21 de ani. Și toată era în dolari americani.

Era greu de găsit mobilier nou, așa că începu să cumpere mobilă veche, vândută acum foarte ieftin. Își decoră pereții cu tablouri moderne, pentru a da casei un aer tineresc și voios. Angajă o spălătoreasă bătrână și o fată care să facă curat, descoperind că era ușor să aibă grijă de locuință și fără majordom sau bucătăreasă, mai ales atunci când nu aveai un soț de răsfățat.

Servitorii din casa de pe Mayfair îi împachetaseră toate hainele și i le trimiseseră într-un furgon pentru mutarea mobilei. Daisy și spălătoreasa își petrecuseră o după-amiază întregă desfăcând cutiile și așezând toate lucrurile la locul lor.

Se simțise umilită și eliberată în același timp. Trăgând linie, considera că ieșise în câștig. Rana provocată de respingere avea să se vindece în timp, însă măcar scăpase de Boy o dată pentru totdeauna.

După o săptămână se gândi că nu aflaseră rezultatele consultației medicale. Probabil că medicul îl anunțase pe Boy, în calitate sa de soț. Nu voia să îl întrebe și, oricum, nu i se mai

părea la fel de important, așa că uită apoi complet de acest lucru.

Îi făcea plăcere să-și aranjeze noul cămin. Vreo două săptămâni nu avu vreme de socializat. După ce termină de aranjat apartamentul, hotărî să-și vadă toți prietenii pe care-i ignorase.

Avea o grămadă de prieteni în Londra. Locuia aici deja de șapte ani. În ultimii patru ani, Boy fusese mai mult plecat de-acasă, iar ea se dusesse singură pe la petreceri și la baluri – așa că se gândi că lipsa unui soț nu va avea un impact prea mare asupra vieții sale. Evident, avea să fie tăiată de pe lista de invitați a familiei Fitzherbert, însă ei nu erau singurii oameni din societatea londoneză.

Cumpără câteva lăzi de whisky, de gin și de șampanie, căutând prin toată Londra puținul disponibil în mod legal și cumpărând restul de pe piața neagră. Apoi trimise invitații pentru o petrecere de casă nouă.

Primi răspunsurile cu o promptitudine de prost augur: toată lumea o refuză.

Plângând, o sună pe Eva Murray.

— De ce nu vrea nimeni să vină la petrecerea mea? se plânse ea.

Eva ajunse la ușa ei în zece minute, împreună cu cei trei copii și cu dădaca. Jamie avea șase ani, Anna patru, iar mezina Karen avea doi.

Daisy îi prezentă apartamentul, apoi ceru să li se aducă niște ceai, în vreme ce Jamie transforma canapeaua într-un tanc, folosindu-și surorile pe post de echipaj.

Într-o engleză în care se amestecau accentul german cu cel american și cel scoțian, Eva zise:

— Daisy, dragă, aici nu-i Roma.

— Știu. Ești sigură că stai comod?

Eva era însărcinată cu cel de-al patrulea copil, iar nașterea se apropia cu pași repezi.

— Te superi dacă-mi așez picioarele mai sus?

— Sigur că nu, rosti Daisy, aducându-i o pernă.

— Societatea londoneză este respectabilă, continuă Eva. Dar să nu crezi că eu sunt de acord cu asta. Am fost și eu exclusă adeseori, iar bietului Jimmy i se mai dă uneori peste nas pentru că s-a însurat cu o nemțoaică pe jumătate evreică.

— Ce urât!
— Nu aş dori asta nimănui, indiferent care ar fi motivul.
— Câteodată îi urăsc pe britanici.
— Uîți cum sunt americanii. Nu-ți amintești când îmi spuneai că toate fetele din Buffalo sunt niște snoabe?

Daisy râse.

— Of, cât de mult timp pare să fi trecut de atunci!

— Ți-ai părăsit soțul, rosti Eva. Și ai făcut-o într-o manieră spectaculoasă, azvârlindu-i în față insulte în barul hotelului Claridge.

— Și nu băusem decât un martini!

Eva râse.

— Mi-aș fi dorit să fiu și eu de față!

— Eu una mi-aș fi dorit să nu fiu acolo.

— Oricum, cred că-ți dai seama că întreaga societate londoneză a întors subiectul acesta pe toate părțile în ultimele trei săptămâni.

— Bănuiesc că ar fi trebuit să mă aștept la așa ceva.

— Și acum mă tem că toți cei care ar veni la petrecerea ta ar părea că aprobă adulterul și divorțul. Nici măcar eu nu aş vrea ca soacra mea să știe că am venit aici ca să beau un ceai cu tine.

— Dar este atât de nedrept... Boy a fost primul care a încălcat jurământul de fidelitate!

— Credeai că femeile sunt tratate ca niște egale?

Daisy își aminti că Eva avea pe cap griji mult mai importante decât snobismul unora. Familia ei rămăsese în Germania nazistă. Fitz se interesase prin ambasada elvețiană și aflate că tatăl ei, doctorul Rothmann, ajunsese într-un lagăr de concentrare, iar fratele ei, făuritor de viori, fusese bătut de poliție, care îi strivise mâinile.

— Când mă gândesc la necazurile tale, mi se face rușine că mă plâng pentru nimicurile astea, rosti Daisy.

— N-ai de ce. Însă contramandează petrecerea.

Daisy îi ascultă sfatul, deși cu inima îndoită. Ziua era ocupată la Crucea Roșie, dar seara nu avea unde să meargă și nici n-avea ce face. Se ducea la film de două ori pe săptămână. Încercă să citească *Moby Dick*, însă cartea i se păru plictisitoare. Într-o duminică se duse la biserică. Biserica St. James de peste drum de blocul ei din Piccadilly fusese bombardată, așa că se

duse la St. Martin-in-the-Fields. Boy nu era acolo, însă Fitz și Bea erau, iar Daisy își petrecu toată slujba pironind cu privirea ceafa lui Fitz și gândindu-se cum se îndrăgostise de doi dintre fiii acestui om. Boy semăna mai mult cu mama lui ca înfățișare, moștenind în schimb egoismul tatălui său. Lloyd moștenise înfățișarea plăcută a lui Fitz și sufletul generos al lui Ethel. „De ce mi-o fi luat atât de mult să realizez asta?” se întrebă ea.

Biserica era plină de oameni care o cunoșteau, însă nimeni nu-i vorbi după slujbă. Era singură și aproape fără prieteni într-o țară străină, în toiul unui război.

Într-o seară, luă taxiul până în Aldgate și bătu la ușa familiei Leckwith. Când Ethel îi deschise, Daisy zise: „Am venit să-ți cer mâna fiului dumitale”. Ethel izbucni în râs și o îmbrățișă.

Le adusesse drept cadou o conservă de șuncă americană pe care o primise de la un pilot din USAF. Asemenea lucruri reprezentau un lux pentru familiile britanice, silite să trăiască cu cartele de rație. Stătu în bucătărie cu Ethel și cu Bernie, ascultând la radio melodii de dans. Fredonară toți trei *Underneath the Arches*, piesa lui Flanagan și Allen.

— Bud Flanagan s-a născut chiar aici, în East End, rosti Bernie cu mândrie. În realitate îl cheamă Chaim Reuben Weintrop.

Soții Leckwith erau încântați de Raportul Beveridge, un document guvernamental devenit bestseller.

— Publicat în mandatul unui premier conservator și întocmit de un economist liberal, zise Bernie. Și totuși, propune ceea ce și-a dorit dintotdeauna Partidul Laburist! În politică știi că izbândești atunci când adversarii tăi îți fură ideile.

Ethel spuse:

— Ideea este ca toate persoanele aflate în câmpul muncii să plătească o cotizație de asigurare săptămânală, urmând să primească apoi ajutor social când se îmbolnăvesc, când intră în șomaj, când ies la pensie sau când femeile rămân văduve.

— O propunere simplă, dar care ne va transforma țara, rosti Bernie entuziasmat. De la naștere până la moarte, nimeni nu va mai fi lipsit vreodată de mijloace materiale.

— Și guvernul a aprobat-o? întrebă Daisy.

— Nu, răspunse Ethel. Clem Attlee îl presează pe Churchill din răspuțeri, însă premierul nu vrea să susțină raportul. Trezoreria crede că ar implica niște costuri prea mari.

Bernie zise:

— Va trebui să câștigăm alegerile ca să îl putem implementa. Millie, fiica lui Ethel și a lui Bernie, trecu pe la ei.

— Nu pot sta mult, se scuză ea. Am lăsat copiii în grija lui Abie o jumătate de oră.

Rămăsese fără slujbă - femeile nu mai cumpărau acum rochii scumpe, chiar dacă și le permiteau -, dar din fericire tăbăcăria soțului ei mergea ca pe roate. Aveau acum doi copii, Lennie și Pammie.

Băură lapte cu cacao și vorbiră despre tânărul pe care-l adorau cu toții. Nu aveau prea multe vești de la Lloyd. O dată la șapte-opt luni, Ethel primea câte o scrisoare cu antetul ambasadei britanice de la Madrid, în care el îi spunea că este sănătos și că face tot ce poate pentru înfrângerea fascismului. Fusesse promovată maior. Nu-i scrisese niciodată lui Daisy, de teamă ca nu cumva Boy să vadă scrisorile, însă acum putea s-o face. Daisy îi dădu lui Ethel adresa noului său apartament, notându-și la rândul ei adresa lui Lloyd - un număr de oficiu poștal al Forțelor Armate Britanice.

Nu aveau habar când ar fi putut veni acasă în permisie.

Daisy le povesti despre fratele ei vitreg, Greg, și despre fiul acestuia, Georgy. Știa că nimeni din familia Leckwith nu ar fi strâmbat din nas, bucurându-se cu adevărat să afle acest lucru.

Apoi, le relată și despre familia Evei, rămasă în Berlin. Bernie era evreu și ochii i se umplură de lacrimi când auzi cum îi fuseseră strivite mâinile lui Rudi.

— Ar fi trebuit să se împotrivescă ticăloșilor de fasciști pe străzi, când au avut ocazia, rosti el. Noi așa am făcut.

Millie zise:

— Încă mai am cicatrice pe spate de atunci, de când poliția ne-a împins prin vitrina de la Gardiner's. Înainte îmi era rușine din cauza lor - Abie nu mi-a văzut spatele decât după șase luni de la căsătorie -, însă el mi-a spus că îl fac să fie mândru de mine.

— Nu a fost deloc plăcută lupta de pe Cable Street, încuviință Bernie. Însă măcar le-am închis gura atunci.

Își scoase ochelarii și se șterse la ochi cu batista. Ethel îl cuprinse cu brațul pe după umeri.

— Eu le-am zis oamenilor să stea în case în ziua aceea, rosti ea. M-am înșelat; tu ai avut dreptate.

El zâmbi amar.

— Nu se întâmplă prea des.

— Însă legea pentru ordine publică, adoptată după evenimentele de pe Cable Street, le-a dat lovitura de grație fasciștilor britanici, remarcă Ethel. Parlamentul a interzis purtarea uniformelor politice în public. Asta i-a dat gata. Dacă nu puteau mărșălui în cămășile lor negre, nu mai făceau nici cât o ceapă degerată. Conservatorii sunt cei care au realizat asta - trebuie să le acordăm creditul cuvenit.

O familie politică dintotdeauna, soții Leckwith plănuiau reforma postbelică a Marii Britanii de către Partidul Laburist. Conducătorul lor, discretul, dar scripitorul Clement Attlee, era acum vicepremier sub Churchill, iar eroul sindical Ernie Bevin era ministru al muncii. Viziunea lor îi dădea lui Daisy încredere în viitor.

Millie plecă și Bernie se duse la culcare. Când rămaseră singure, Ethel o întrebă pe Daisy:

— Chiar vrei să te măriți cu Lloyd al meu?

— Mai mult decât orice pe lume. Crezi că va fi totul bine?

— Da, de ce n-ar fi?

— Fiindcă provenim din medii atât de diferite... Voi sunteți niște oameni extraordinari, cu toții. Practic trăiți pentru a vă ajuta comunitatea.

— Mai puțin Millie. Ea seamănă mai mult cu fratele lui Bernie - vrea să facă bani.

— Da, dar până și ea are cicatrice pe spate de la evenimentele de pe Cable Street.

— Este adevărat.

— Lloyd seamănă cu dumneata. Politica nu este pentru el ceva suplimentar, vreun fel de hobby - este miezul vieții sale. Iar eu sunt o milionară egoistă.

— Cred că există două tipuri de căsnicie, rosti Ethel gânditoare. Primul este un parteneriat confortabil, în care doi oameni împărtășesc aceleași speranțe și temeri, își cresc copii ca o echipă, sprijinindu-se și alinându-se reciproc.

Se referea la ea și la Bernie, realiză Daisy

— Celălalt presupune o pasiune sălbatică, nebunie, bucurie și sex, chiar și cu cineva complet nepotrivit, chiar și cu cineva pe care nu-l admiri și nici nu-l plăci în mod deosebit.

Acum vorbea despre aventura ei cu Fitz, se gândi Daisy. Își ținu răsuflarea: știa că Ethel îi dezvăluia acum adevărul gol-goluț.

— Eu am avut noroc de amândouă, continuă Ethel. Și iată care-i sfatul pe care ți-l dau: dacă ți se ivește ocazia să ai parte de tipul ăla nebunesc și pățimaș de iubire, înșfacă-l fără să te mai gândești la consecințe.

— Incredibil! zise Daisy.

După câteva minute plecă. Se simțea privilegiată că Ethel îi oferise posibilitatea de a vedea o fărâmă din sufletul ei. Însă când se întoarse în apartamentul său gol, se simți deprimată. Își făcu un cocktail și apoi îl vărsă. Puse ibricul pe foc, după care îl dădu la o parte. Programul de la radio se terminase. Se întinse în așternutul rece, dorindu-și să-l aibă alături pe Lloyd.

Compară familia lui Lloyd cu propria-i familie. Amândouă aveau un trecut zbuciumat, însă Ethel izbutise să-și clădească o familie puternică și unită chiar și în condiții materiale precare, lucru pe care mama lui Daisy nu reușise să-l facă – deși asta era mai degrabă vina lui Lev decât a Olgăi. Ethel era o femeie remarcabilă, iar Lloyd moștenise multe dintre calitățile ei.

Oare pe unde era el și oare ce făcea acum? Oricare ar fi fost răspunsul, mai mult ca sigur se afla în pericol. Oare avea să fie omorât tocmai acum, când ea era în sfârșit liberă să îl iubească fără rețineri și, eventual, să se căsătorească cu el? Ce-ar fi făcut dacă murea? Simțea că viața ei s-ar fi terminat: n-ar mai fi avut nici soț, nici iubit, nici prieteni, nici țară. Plânse până adormi, târziu în noapte.

A doua zi dormi până târziu. La amiază, pe când își bea cafeaua în mica ei sufragerie, îmbrăcată într-un șal negru de mătase, camerista ei de 15 ani intră și-i spuse:

— A venit domnul maior Williams să vă vadă, Domnia Voastră.

— Poftim? ți-pă ea. Nu se poate!

Exact atunci, el intră pe ușă cu sacul de voiaj pe umăr.

Părea ostenit, având barba nerasă de câteva zile, și se vedea limpede că dormise îmbrăcat în uniformă.

Ea îi sări de gât și-i sărută fața țepoasă. O sărută și el, deși nu își putea șterge zâmbetul larg de pe chip.

— Probabil că duhnesc, rosti el printre săruturi. Nu m-am mai schimbat de-o săptămână.

— Miroși ca o fabrică de brânzeturi. Îmi place la nebunie, replică ea, trăgându-l în dormitor și începând să-l dezbrace.

— Stai să fac un duș rapid, spuse el.

— Nu, zise ea, împingându-l pe pat. Nu mai pot aștepta.

Dorința lui Daisy era arzătoare. Și adevărul era că îi plăcea mirosul lui puternic. În mod normal i s-ar fi părut respingător, dar acum avea exact efectul opus. Era mirosul lui, al bărbatului pe care-l crezuse mort, iar acum îi umplea nările și plămâni. Îi venea să plângă de fericire.

Ar fi trebuit să-i scoată bocancii ca să-i poată da jos pantalonii, dar cum asta ar fi fost prea complicat, nu-și mai bătu capul. Îl desfăcu doar la prohab, își azvârli cât colo șalul negru de mătase și își săltă cămașa de noapte până la talie, cu privirea pătimașă fixată asupra penisului ce ieșea prin materialul kaki aspru. Apoi îl încălecă, aplecându-se și sărutându-l.

— O, Doamne! exclamă ea. Nici nu-ți închipui cât de mult am tânjit după tine!

Se așeză peste el, fără să se miște prea mult și sărutându-l întruna. El îi prinse fața în mâini și o privi în ochi.

— Este aieva, nu? rosti el. Nu-i doar un vis frumos?

— Este aieva, îl liniști ea.

— Bun. Nu aș vrea să mă trezesc acum.

— Eu aș vrea să rămân așa pentru totdeauna.

— Nu ar fi rău, dar eu nu mă mai pot abține, zise el, începând să-și miște șoldurile.

— Dacă faci asta, o să am imediat un orgasm, spuse ea.

Ceea ce se și întâmplă. După aceea rămaseră întinși pe pat, vorbind vreme îndelungată. El avea două săptămâni de permisie.

— Rămâi aici, rosti ea. Poți să-ți vizitezi părinții în fiecare zi, dar noaptea te vreau lângă mine.

— N-aș vrea să te capeți cu o reputație proastă.

— Nu mai contează. Deja sunt evitată de societatea londoneză.

— Știu...

O sunase pe Ethel din gara Waterloo, iar ea îi povestise despre separarea lui Daisy de Boy, dându-i și adresa apartamentului.

— Trebuie să facem ceva în privința contracepției, spuse el. O să fac rost de niște prezervative. Însă poate că ar trebui să-ți iei și tu o diafragmă. Ce părere ai?

— Vrei să te asiguri că nu rămân însărcinată? rosti ea.

În glas i se simțea o notă de tristețe, iar el o percepse.

— Nu mă înțelege greșit, o liniști el, rezemându-se în cot. Eu sunt un copil nelegitim. Mi s-au zis tot felul de minciuni despre tatăl meu și am fost șocat când am aflat adevărul. Vocea îi tremura ușor din cauza emoției; apoi adăugă: Nu am de gând să-mi oblig copiii să treacă prin așa ceva. Niciodată.

— Noi nu va trebui să-i mințim.

— Și ce le vom spune? Că nu suntem căsătoriți? Că de fapt tu ești măritată cu altcineva?

— Nu văd de ce nu.

— Gândește-te cum ar fi tachinați la școală.

Ea nu părea atât de convinsă, dar era limpede că această chestiune conta enorm pentru el.

— Și-atunci, care-i planul tău? îl întrebă ea.

— Vreau să avem copii. Însă nu înainte de a ne căsători. Noi doi, vreau să spun.

— Am înțeles, zise ea. Deci...

— Trebuie să așteptăm.

Bărbații se prindeau mai greu, realiză ea.

— Nu că așa ține prea mult la tradiții, dar sunt totuși anumite lucruri...

El pricepu în sfârșit unde voia ea să ajungă.

— A! Da, bine. O clipă. Îngenunche pe pat și zise: Daisy, draga mea...

Ea izbucni în râs. El arăta foarte caraghios îmbrăcat în uniformă din cap până în picioare și cu penisul atârându-i prin prohab.

— Pot să-ți fac o poză așa? rosti ea.

El își coborî privirea și înțelese la ce se referea ea.

— Ah, îmi pare rău...

— Nu, să nu îndrăznești să-l bagi la loc! Rămâi așa și spune ce ai de spus.

El râse și spuse:

— Daisy, draga mea, vrei să fii soția mea?

— Bineînțeles, răspunse ea pe nerăsuflăte.

Se întinseră din nou, îmbrățișați. În curând, mirosul lui începu să își piardă farmecul de la început. Intrară amândoi sub duș – ea îl frecă peste tot cu săpunul, savurând stânjeneala lui din momentele în care îi spăla cele mai intime părți. Îi puse șampon în păr și îi frecă picioarele murdare cu o perie.

După ce îl spală bine, el insistă să-i întoarcă favorul, însă când ajunsese la sânii ei, nu mai rezistă și făcură din nou dragoste. Rămaseră în picioare, cu apa fierbinte scaldându-le trupurile. Era clar că el uitase pe moment de pericolul unei sarcini nelegitime, iar ei cu siguranță nu-i păsa.

După aceea el se duse la oglindă și se bărbieri. Ea își înfășură un prosop mare în jurul trupului și se așează pe closet, privindu-l.

— Cât va trece până se finalizează divorțul? o întrebă el.

— Nu știu. Ar trebui să vorbesc cu Boy.

— Nu azi. Azi te vreau doar pentru mine.

— Când te duci să-ți vezi părinții?

— Poate mâine.

— Atunci mă duc și eu să-l văd pe Boy. Vreau să se termine totul cât mai repede.

— Bun, zise el. Atunci așa rămâne.

(IV)

Daisy se simți ciudat când reveni în casa în care locuise împreună cu Boy. În urmă cu o lună, fusese a ei. Fusese liberă să vină și să plece după bunul său plac, intrând în orice încăpere fără a cere voie cuiva. Servitorii îi îndeplineau ordinele fără să crâcnească. Acum era o străină în aceeași casă. Rămase cu pălăria pe cap și cu mănușile în mâini, în timp ce îl urma pe bătrânul majordom spre salon.

Boy nu dădu mâna cu ea și nici n-o sărută pe obraz. Părea indignat la culme.

— Nu mi-am angajat încă un avocat, zise Daisy în timp ce se așeza. Voiam să discut mai întâi cu tine. Speram să putem face asta fără patimă și ură. La urma urmei, nu avem copii pentru care să ne certăm și avem amândoi suficienți bani.

— M-ai înșelat! izbucni el.

Daisy oftă. Era clar că lucrurile nu aveau să se desfășoare așa cum sperase ea.

— Am comis amândoi adulter, zise ea. Tu primul.

— Am fost umilit. Acum știe toată Londra!

— Eu am încercat să te opresc să te faci de răs la Claridge - dar tu erai prea ocupat să mă umilești! Sper că măcar l-ai burdușit bine pe josnicul acela de marchiz!

— Cum așa? Mi-a făcut o favoare.

— Ți-ar fi făcut o favoare și mai mare dacă îți spunea discret, între patru ochi, la club.

— Nu înțeleg cum a putut să-ți pice cu tronc un coate-goale nesuferit ca Williams. Am aflat câte ceva despre el. Mama lui a fost menajeră!

— Este probabil cea mai remarcabilă femeie pe care am întâlnit-o în viața mea.

— Sper că realizezi că nimeni nu știe cine-i tatăl lui adevărat. Mai ironic de-atât nu se putea, se gândi Daisy.

— Eu știu cine este tatăl lui, replică ea.

— Cine este?

— Doar nu crezi că o să-ți spun?!

— Ei, vezi?

— Așa nu ajungem nicăieri!

— Nu.

— Poate că ar trebui totuși să pun un avocat să-ți scrie. Se ridică și zise cu amărăciune în glas: Te-am iubit cândva, Boy. Era plăcut să fiu cu tine. Îmi pare rău că nu am reprezentat suficient pentru tine. Dar îți doresc să fii fericit. Sper să te căsătorești cu cineva care să ți se potrivească mai bine și care să-ți ofere cât mai mulți fii. M-aș bucura pentru tine dacă s-ar întâmpla asta.

— Ei bine, n-o să se întâmple, replică el.

Ea se întorsese spre ușă, însă acum se uită înapoi.

— De ce spui asta?

— Am primit rezultatele de la medicul la care am fost amândoi.

Ea uitase complet de consultație. I se păruse irelevantă după ce se despărțiseră.

— Și ce ți-a zis?

— Tu n-ai nimic - poți face o droaie de plozi. Însă eu nu pot avea copii. Oreionul contractat la maturitate poate cauza uneori sterilitate și asta este ce am pățit eu. Râse amar și adăugă: Toți afurisiții ăia de germani care au încercat să mă doboare ani la

rândul nu au reușit, dar până la urmă mi-au venit de hac cele trei pușlamale ale unui vicar.

Ea îl compătimea sincer:

— O, Boy, chiar îmi pare rău să aud asta!

— Ei bine, o să-ți pară și mai rău, fiindcă nu mai vreau să divorțez.

Ea simți cum îngheață.

— Ce vrei să spui? De ce nu?

— De ce mi-aș mai bate capul? Nu vreau să mă recăsătoresc. Nu pot avea copii. Fiul lui Andy va moșteni totul.

— Dar eu vreau să mă căsătoresc cu Lloyd!

— Și ce-mi pasă mie? De ce să aibă el copii dacă eu nu pot avea?

Daisy era devastată. Oare chiar avea să-i fie răpită fericirea exact când părea mai aproape ca niciodată?

— Boy, doar nu vorbești serios!

— O, nu am fost niciodată mai serios ca acum!

Ea rosti cu glas sugrumat:

— Dar Lloyd vrea să aibă copii!

— Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte să și-o... tragă cu soția altuia.

— Bine, atunci, zise ea sfidătoare. Divorțez eu de tine.

— Pe ce motiv?

— Adulter, evident.

— Însă nu ai dovezi.

Ea încercă să spună că asta nu ar trebui să constituie o problemă, când îl văzu rânjind răutăcios și adăugând:

— Și o să mă asigur că nici nu le vei obține.

Chiar putea face asta, dacă fusese suficient de discret în privința aventurilor sale amoroase, realiză ea cu o groază tot mai mare.

— Dar m-ai dat afară! zise ea.

— Îi voi spune judecătorului că te poți întoarce acasă când vrei tu.

Ea încercă să-și țină lacrimile în frâu.

— Nu am crezut niciodată că mă urăști atât de mult, rosti ea deznădăjduită.

— Nu? pufni Boy. Ei bine, acum ai aflat.

(V)

Lloyd Williams se duse acasă la Boy Fitzherbert pe la jumătatea dimineții, când Boy era treaz; îi spuse majordomului că era maiorul Williams, o rudă îndepărtată. Credea că merita să încerce o discuție ca de la bărbat la bărbat – doar Boy nu avea de gând să-și dedice tot restul vieții răzbunării? Lloyd venise în uniformă, sperând ca Boy să vadă în el un soldat, cum era și el. Rațiunea trebuia să prevaleze, la urma urmei.

Fu condus într-un salon și îl văzu pe Boy citind un ziar și fumând trabuc. Boy avu nevoie de câteva clipe ca să-l recunoască.

— Tu! izbucni el când realizează cine se afla în fața sa. Dispari de aici imediat!

— Am venit să-ți cer să-i acorzi divorțul lui Daisy, zise Lloyd.

— Leși, rosti Boy, ridicându-se în picioare.

Lloyd spuse:

— Văd că te tentează ideea de a mă pocni, așa că dă-mi voie să-ți zic că nu ar fi nici pe departe ușor, cum îți închipui tu. Poate că sunt mai mărunț decât tine, dar sunt boxer la semimijlocie și am câștigat o grămadă de concursuri.

— N-am de gând să mă cobor la nivelul tău.

— O decizie înțeleaptă. N-ai putea să te răzgândești și în privința divorțului?

— Categoriec nu!

— Mai e ceva ce nu știi, zise Lloyd. S-ar putea să-ți schimbi părerea după ce vei auzi.

— Mă îndoiesc, rosti Boy. Dar, mă rog, acum că ai venit, spune ce-ai de spus.

Se așeză, fără să-l invite pe Lloyd să ia loc.

„Bine, cum vrei tu”, se gândi Lloyd. Scoase din buzunar o fotografie ștearsă în sepia.

— Fii bun și uită-te la această fotografie în care apar eu, zise el, lăsând-o pe măsută lângă scrumiera lui Boy.

Boy o ridică.

— Nu ești tu aici. Seamănă cu tine, dar uniforma este victoriană. Probabil că e taică-tău.

— Bunicul meu, mai exact. Întoarce-o.

Boy citi inscripția de pe spate.

— Conteul Fitzherbert? pufni el disprețuitor.

— Da. Fostul conte, bunicul tău... și al meu. Daisy a găsit fotografia la Tŷ Gwyn. Lloyd trase adânc aer în piept și adăugă: l-ai spus lui Daisy că nu știe nimeni cine-i tatăl meu. Ei bine, îți zic eu cine este. E contele Fitzherbert. Noi doi suntem frați.

Așteptă apoi replica lui Boy

— Ridicol! râse Boy.

— Asta a fost și reacția mea la început.

— Trebuie să recunosc că mă surprinzi. Am crezut că o să vii cu ceva mai consistent decât născocirea asta absurdă.

Lloyd sperase ca dezvăluirea să-l șocheze pe Boy și să-l facă să gândească altfel, însă lucrurile nu stăteau deloc așa. Cu toate acestea, nu se dădu bătut.

— Ei, haide, Boy, cât de neplauzibil este, la urma urmei? Nu-i adevărat că lucrurile acestea se întâmplă mai mereu în casele mari? Menajerele sunt drăguțe, tinerii nobili sunt plini de poftă, iar natura își urmează cursul. Când se naște vreun copil, chestiunea este trecută sub tăcere. Nu te prefăce acum că nu știai nimic despre astfel de situații.

— E adevărat că situațiile acestea sunt relativ dese.

Boy își mai pierduse din siguranța de sine, dar încă brava.

— Totuși, continuă el, sunt mulți oameni care pretind că ar avea legături cu aristocrația.

— Hai, lasă-mă, pufni Lloyd cu dispreț. Eu nu-mi doresc legături cu aristocrația. Nu sunt vreun ajutor de postăvar cu iluzii de grandoare. Vin dintr-o familie distinsă de politicieni socialiști. Bunicul meu din partea mamei a fost unul dintre fondatorii Federației Miniere din South Wales. Ultimul lucru pe care mi-l doresc este o legătură cu un pair conservator. Este jenant pentru mine.

Boy râse din nou, cu și mai puțină convingere.

— Tu ești jenat? Cât snobism inversat!

— Inversat? Am șanse mai mari decât tine să ajung prim-ministru. Lloyd realizează că se luaseră la întrecere, ceea ce nu-și dorise; așa că zise: Dar lasă asta! Încerc doar să te conving că nu-ți poți petrece tot restul vieții răzbunându-te pe mine - fie chiar și numai pentru că suntem frați.

— Tot nu-mi vine să cred, rosti Boy, lăsând fotografia din nou pe măsută și luându-și trabucul.

— Nici mie nu mi-a venit să cred la început.

Lloyd nu se lăsă păgubaș: era viitorul său în joc.

— Apoi mi s-a atras atenția că mama mea lucra la Tŷ Gwyn când a rămas însărcinată; că a fost mereu evazivă în legătură cu identitatea tatălui meu; și că, cu puțin timp înainte de nașterea mea, ea a reușit să obțină cumva fondurile necesare pentru a cumpăra o casă cu trei dormitoare în Londra. Am confruntat-o și am silit-o să recunoască adevărul.

— Este ridicol!

— Dar știi că-i adevărat, nu?

— Nu știu deloc.

— Ba da, știi. Nu vrei să faci ceea ce trebuie de dragul faptului că suntem frați?

— Categoric nu!

Lloyd înțelese că nu avea sorți de izbândă. Se simțea deznădăjduit. Boy avea puterea de a-i umbri viața lui Lloyd și era hotărât să o facă.

Luă fotografia și o băgă din nou în buzunar.

— O să-ți întrebii tatăl despre asta. N-o să te poți abține. Va trebui să afli.

Boy pufni disprețuitor, iar Lloyd se îndreptă spre ușă.

— Cred că îți va spune el adevărul. Rămas-bun, Boy.

Leși și închise ușa în urma lui.

• Capitolul 16

1943 (2)

(I)

Colonelul Albert Beck încasase un glonț rusesc în plămânu drept la Harkov, în martie 1943. Avusese noroc: un chirurg de campanie îi pusese o drenă toracică și-i umflase plămânu la loc, salvându-i practic viața. Slăbit din cauza pierderii de sânge și de infecția aproape inevitabilă care urmase, Beck fusese urcat într-un tren spre casă, ajungând la spitalul din Berlin unde lucra Carla.

Era un bărbat aspru și vânos, la vreo patruzeci și ceva de ani, chelit înainte de vreme, cu o mandibulă ieșită în afară ca prora

unei corăbii vikinge. Prima oară când vorbise cu Carla se afla sub efectul anestezicului și al febrei, fiind teribil de indiscret.

— Pierdem războiul, zisese el.

Ea ciuli imediat urechile. Un ofițer nemulțumit era o potențială sursă de informații. Rosti pe un ton destins:

— Ziarele spun că am început să scurtăm linia de pe Frontul de Est.

El râse disprețuitor.

— Asta înseamnă că ne retragem.

Ea continuă să-l descoasă. „Nici Italia nu arată prea bine.” Dictatorul italian Benito Mussolini - cel mai important aliat al lui Hitler - fusese înlăturat de la putere.

— Ți-aduci aminte de 1939 și de 1940? zise Beck cu nostalgie. Victoriei-fulger strălucitoare, una după alta. Eh, ce vremuri!

Era clar că nu era îndoctrinat - poate nici nu era interesat de politică. Era un soldat obișnuit, patriot, care renunțase să se mai amăgească.

Carla îl îmboldi:

— Dar nu-i adevărat că armata duce lipsă de orice, de la gloanțe la izmene, nu-i așa?

Genul acesta de discuții ușor riscante nu mai erau ceva neobișnuit în Berlinul acelor zile.

— Ba da, cum să nu!

Beck era complet dezinhibat, dar și suficient de clar în exprimare.

— Pur și simplu Germania nu poate produce la fel de multe arme și tancuri precum Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite la un loc - mai ales acum, când suntem bombardată în mod constant. Și, indiferent câți ruși omorâm, Armata Roșie pare să aibă rezerve inepuizabile de noi recruți.

— Ce credeți că se va întâmpla?

— Naziștii nu se vor recunoaște niciodată înfrânți, evident. Așa că vor mai muri niște oameni. Milioane de oameni, doar pentru că sunt ei prea mândri ca să se predea. Ce nebunie! Ce nebunie! murmură el, cufundându-se apoi în somn.

Trebuia să fii bolnav sau nebun ca să dai glas unor asemenea gânduri, însă Carla era de părere că tot mai mulți oameni gândeau așa. În ciuda neîncetatei propagande guvernamentale, era din ce în ce mai clar că Hitler pierdea războiul.

Politia nu anchetase moartea lui Joachim Koch. Aceasta apăruse în presă ca fiind cauzată de un accident rutier. Carla trecuse peste șocul inițial, dar din când în când își dădea seama că omorâse un om și atunci retrăia din nou acele momente cumplite. Simțea că i se înmoaie genunchii și trebuia să se așeze. Din fericire, pățise asta doar o singură dată când era de gardă și explicase incidentul drept un leșin provocat de foame – lucru cât se poate de plauzibil în Berlin, pe timp de război. Mama ei o ducea și mai rău. Era ciudat că Maud îl iubise pe Joachim, așa slab și nesăbuit cum fusese; însă dragostea nu putea fi explicată. Și Carla îl judecase complet greșit pe Werner Franck, crezându-l puternic și curajos și descoperind apoi că în realitate era egoist și slab.

Vorbi îndelung cu Beck înainte de a fi externat, căutând să afle ce fel de persoană era. După ce se întremase, el nu mai comisese nicio indiscreție despre desfășurarea războiului. Află că era soldat de carieră, că soția lui murise, iar fiica sa era căsătorită și locuia în Buenos Aires. Tatăl lui fusese consilier municipal în Berlin; nu-i zise din partea cărui partid, semn clar că nu era vorba de naziști sau de aliații lor. Nu îl vorbea de rău pe Hitler, dar nici de bine, și nu vorbea cu dispreț despre evrei sau despre comuniști. În zilele acelea, până și o asemenea atitudine putea fi considerată un semn de insubordonare.

Plămânul avea să i se vindece, însă el nu mai putea reveni în serviciul activ și îi mărturisi Carlei că urma să fie detașat la statul-major. Putea deveni o sursă neprețuită de secrete vitale. Ea știa că își risca viața încercând să-l recruteze, dar nu putea scăpa o asemenea oportunitate.

Era convinsă că el nu-și mai amintea prima lor conversație.

— Ați fost foarte sincer, îi spuse Carla cu glasul coborât. Nu era nimeni prin preajmă. Mi-ați spus că pierdem războiul.

În ochii lui se citi frica. Nu mai era un pacient anesteziat în halatul de spital, cu barba nerasă. Acum era spălat și bărbierit și stătea în capul oaselor în pat, purtând niște pijamale bleumarin încheiate cu nasturi până la gât.

— Presupun că mă vei raporta Gestapoului, rosti el. Nu cred că oamenii ar trebui trași la răspundere pentru ceea ce zic atunci când sunt bolnavi și delirează.

— Nu delirați, replică ea. Erați foarte clar. Însă nu am de gând să vă raportez nimănui.

— Nu?

— Fiindcă aveți dreptate.

El păru surprins.

— Acum ar trebui să te raportez eu pe tine, zise.

— Dacă faceți asta, voi spune că l-ați insultat pe Hitler în delirul dumneavoastră și că, atunci când v-am amenințat că vă voi raporta, ați născocit o minciună despre mine ca să vă apărați.

— Dacă te denunț, mă denunți și tu pe mine, observă el. Am ajuns într-un punct mort.

— Dar nu aveți de gând să mă denunțați, insistă ea. Știu asta pentru că am ajuns să vă cunosc. V-am îngrijit. Sunteți un om bun. V-ați înrolat în armată din dragoste față de patrie, însă detestați războiul și pe naziști.

Carla era nouăzeci și nouă la sută sigură de asta.

— Este foarte periculos să vorbești așa.

— Știu.

— Deci asta nu-i o conversație simplă și banală.

— Corect. Ați spus că milioane de oameni vor mai muri doar pentru că naziștii sunt prea mândri ca să se predea.

— Da?

— Ați putea contribui la salvarea unora dintre acei oameni.

— Cum anume?

Carla se opri. Acesta era momentul în care avea să-și pună viața la bătaie.

— Eu pot transmite către cei interesați orice informație ați putea avea.

Își țină răsuflarea. Dacă se înșela în privința lui Beck, era moartă. Citi însă uimire în ochii lui - nu-i venea să creadă că asistenta cea tânără, energică și eficientă din fața lui era o spioană. Însă o crezu, din câte-și putea da seama ea. Îi zise:

— Cred că înțeleg ce vrei să spui.

Ea îi întinse un dosar de spital verde, gol, iar el îl luă.

— Pentru ce mai e și ăsta? zise el.

— Sunteți soldat, deci înțelegeți nevoia de camuflaj.

El încuviință.

— Îți riști viața, rosti el, iar ea îi citi admirația din ochi.

— Și dumneavoastră faceți același lucru acum.

— Da, dar eu sunt obișnuit s-o fac, punctă colonelul Beck.

(II)

Dimineața devreme, Thomas Macke îl duse pe tânărul Werner Franck la închisoarea Plötzensee, din suburbia vestică Charlottenburg.

— Ar trebui să vezi asta, îi zise el. Apoi îi poți spune domnului general Dorn cât de eficienți suntem.

Parcă în Königsdamm și îl conduse pe Werner în spatele clădirii principale. Intra într-o cameră lungă de vreo șapte metri și jumătate și lată cam pe jumătate. Acolo aștepta un bărbat îmbrăcat în redingotă, cu joben și mănuși albe. Werner se încruntă la vederea costumului său bizar.

— Dumnealui este Herr Reichhart, rosti Macke. Călăul.

Werner înghiți în sec.

— Deci vom fi martorii unei execuții?

— Întocmai.

Cu un aer nonșalant pe care îl simula foarte bine, Werner întrebă:

— Și ce-i cu ținuta asta elegantă?

Macke ridică din umeri.

— Așa-i tradiția.

O cortină neagră împărțea camera în două. Macke o trase în lături, dezvăluind opt cârlige prinse de o bară de fier de pe tavan. Werner rosti:

— Pentru spânzurători?

Macke încuviință dând din cap.

În cameră mai era și o masă de lemn cu chingi pentru legarea mâinilor. La un capăt al mesei se afla un dispozitiv cu o formă distinctivă. Pe podea era așezat un coș masiv.

Tânărul locotenent se albi la față.

— O ghilotină, îngăimă el.

— Exact, zise Macke, uitându-se apoi la ceas. Nu va trebui să așteptăm prea mult.

După câteva momente intrară și alți bărbați în cameră. Câțiva îl salutară familiar pe Macke. Acesta îi șopti lui Werner la ureche:

— Regulamentul cere ca judecătorii, funcționarii curții, guvernatorul închisorii și capelanul să participe cu toții.

Werner înghiți în sec. Era evident că nu-i plăcea asta, observă Macke.

Nici nu trebuia să-i placă. Motivul pentru care Macke îl adusesse acolo nu avea nimic de-a face cu impresionarea generalului Dorn. Macke era îngrijorat din cauza lui Werner - era ceva nesincer la tipul ăsta.

Werner lucra pentru Dorn - nu asta era problema. Îl însoțise pe Dorn într-o vizită făcută la sediul Gestapoului, după care Dorn scrisese o notă în care zisese că eforturile contraspionajului berlinez erau impresionante, pomenind numele lui Macke. Câteva săptămâni după aceea, Macke umblase țațoș, nemaîncăpându-și în piele de mândru ce era.

Însă Macke nu putea uita comportamentul lui Werner din seara aceea, din urmă cu aproape un an, când fuseseră cât pe ce să prindă un spion într-un atelier abandonat de blănuri de lângă Gara de Est. Werner se panicase - sau nu? În mod accidental sau nu, el îi dăduse pianistului avertismentul necesar pentru ca acesta să scape. Macke nu putea alunga bănuiala că panica fusese simulată și că Werner dăduse alarma în mod intenționat și cât se poate de calculat.

Macke nu avea tupeul de a-l aresta și tortura pe Werner. Putea face și asta, desigur, dar Dorn ar fi putut face scandal, ceea ce ar fi dus la interogarea lui Macke. Șeful său, superintendentul Kringelein, care nu prea îl avea la inimă, l-ar fi întrebat ce probe incontestabile avea împotriva lui Werner - iar el nu avea probe deloc.

Însă evenimentul care urma putea să dezvăluie adevărul.

Ușa se deschise din nou și cei doi gardieni intrară, încadrând o tânără pe nume Lili Markgraf. Îl auzi pe Werner scâpând un icnet.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Macke.

Werner zise:

— Nu mi-ați spus că este vorba de o fată.

— O cunoști?

— Nu.

Lili avea 22 de ani, din câte știa Macke, deși părea mai tânără de-atât. Părul ei blond fusese tăiat în dimineața aceea, fiind acum scurt ca al unui bărbat. Șchiopăta, înaintând cu spatele aplecat de parcă ar fi avut dureri abdominale. Purta o rochie fără guler de un albastru-deschis, dintr-un bumbac greu - în jurul gâtului era decupată doar o linie rotundă. Avea ochii roșii de plâns. Gardienii o țineau strâns de brațe, nevrând să riște nimic.

— Femeia aceasta a fost denunțată de o rudă care a găsit o carte de coduri ascunsă în camera ei, rosti Macke. Codul rusesc de cinci cifre.

— De ce merge așa?

— Din cauza interogatoriului. Dar nu am obținut nimic de la ea.

Werner rămase impasiv.

— Ce păcat! pufni el. Ar fi putut să ne indice și alți spioni.

Macke nu detectă niciun semn că ar fi mințit.

— Degeaba. Nu își știa persoana de contact decât sub numele de Heinrich - fără nume de familie - și, oricum, ar putea fi vorba de un pseudonim. Am descoperit că rareori avem de câștigat din arestarea femeilor - ele nu știu atât de multe.

— Măcar ați pus mâna pe cartea ei de coduri.

— Da, cât o mai valora și asta... Cuvântul-cheie se modifică în mod regulat, așa că încă mai avem probleme în decriptarea semnalelor.

— Păcat...

Unul dintre oameni își dresе glasul și vorbi destul de tare încât să fie auzit de toată lumea. Zise că era președintele curții, apoi citi verdictul de condamnare la moarte.

Gardienii o duseră pe Lili la masa de lemn. Îi dădură ocazia de a se întinde pe ea de bunăvoie, însă ea făcu un pas în spate, iar ei o luară pe sus. Nu se zbatu. O așezară pe masă cu fața în jos și îi prinseră chingile la mâini.

Capelanul își începu rugăciunea. Lili începu să-i implore.

— Nu, nu, se vaită ea, fără să-și ridice glasul. Nu, vă rog, dați-mi drumul. Dați-mi drumul.

Părea coerentă, ca și cum ar fi cerut o favoare cuiva. Omul cu joben se uită la președinte, care clătină din cap și zise:

— Nu încă. Trebuie să termin rugăciunea.

Glasul lui Lili crescua în intensitate.

— Nu vreau să mor! Mi-e frică de moarte! Nu-mi faceți asta, vă rog!

Călăul se uită din nou la președintele curții. De această dată, președintele nici nu-l mai băgă în seamă.

Macke îl studie pe Werner. Tânăru nu părea deloc în apele lui, dar asta era valabil pentru toți cei din încăpere. Testul nu funcționa așa cum sperase el. Reacția lui Werner demonstra că

era sensibil, nu trădător. Macke trebuia să se gândească la altceva.

Lili începu să țipe.

Până și Macke își pierdea răbdarea.

Pastorul se grăbi să termine rugăciunea. Când zise „Amin”, ea se opri din țipat, ca și cum ar fi realizat că totul se terminase.

Președintele dădu semnalul printr-o înclinare a capului.

Călăul trase de o manetă, lăsând tăișul să cadă. Acesta scoase un șuierat când reteză gâtul palid al lui Lili. Capul ei tuns scurt căzu în față, iar sângele țâșni în jur. Capul ateriză în coș cu o bufnitură ce răsună în cameră.

În mod absurd, Macke se întrebă dacă și capul simțise vreo durere.

(III)

Carla se ciocni de colonelul Beck pe coridorul spitalului. Era în uniformă. Îl privi cu teamă - de când fusese externat, trăise în fiecare zi cu teama că el o trădase și că Gestapoul era pe drum.

Însă el îi zâmbi și zise:

— M-am întors ca să mă consulte domnul doctor Ernst.

Asta era tot? Uitase de conversația lor? Se prefăcea că uitase? Oare afară aștepta vreun Mercedes negru de-al Gestapoului?

Beck avea la el un dosar medical verde. Un medic oncolog în halat alb se apropie. În timp ce trecea pe lângă ei, Carla i se adresă lui Beck pe un ton vioi:

— Cum vă mai simțiți?

— Mai bine de-atât nu cred că voi putea fi. Nu voi mai conduce niciodată un batalion în luptă, dar - exceptând exercițiile fizice - pot duce o viață normală.

— Mă bucur să aud asta.

Oamenii continuau să treacă pe lângă ei. Carla se temea că Beck nu va apuca să-i spună nimic între patru ochi. Însă el rămase imperturbabil.

— Aș dori să vă mulțumesc pentru bunătatea și profesionalismul dumneavoastră.

— Cu plăcere.

— La revedere, domnișoară asistentă.

— La revedere, domnule colonel.

După ce plecă Beck, Carla se trezi cu dosarul în mână.

Se duse repede în vestiarul asistentelor. Nu era nimeni acolo. Rămase în prag, ținând ușa cu călcâiul ca să nu intre nimeni peste ea.

În dosar se afla un plic mare din hârtia galbenă și ieftină folosită în toate birourile. Carla deschise plicul. Acesta conținea câteva coli dactilografiate. Se uită la prima fără să o scoată din plic. Era intitulată:

ORDINUL OPERAȚIONAL NR. 6
NUME DE COD: ZITADELLE

Era planul de luptă pentru ofensiva de vară de pe Frontul de Est. Simți cum îi bubuie inima în piept. Această informație era aur curat!

Trebuia să-i dea plicul Friedei. Din păcate, Frieda nu avea să vină la spital în ziua aceea: era ziua ei liberă. Carla se gândi să plece imediat, în mijlocul turei, și să se ducă acasă la Frieda; apoi alungă iute această idee. Mai bine să se poarte normal și să nu atragă atenția.

Strecură plicul în geanta ei de umăr, atârnată în cuier. O acoperi cu eșarfa de mătase albastră-aurie pe care o avea mereu la ea ca să ascundă lucruri. Rămase nemișcată câteva clipe, pentru ca ritmul respirației să-i revină la normal. Apoi se întoarse în salon.

Își făcu conștiincioasă datoria tot restul turei, apoi își puse haina, ieși din spital și se duse în stație. Trecând pe lângă o clădire bombardată, văzu un graffiti pe dărâmături. Un patriot sfidător scrisese: „Ne puteți dărâma zidurile, dar nu și voința”. Însă altcineva citase alături – în mod ironic – sloganul folosit de Hitler în campania sa din 1933: „Dați-mi patru ani și nu veți mai recunoaște Germania”.

Își cumpără un bilet până la grădina zoologică.

În tren se simți ca picată din cer. Toți ceilalți pasageri erau germani loiali, iar ea avea în geantă secrete pe care urma să le deconspire Moscovei. Nu-i plăcea deloc această senzație. Nu se uită nimeni la ea, dar asta o făcu să creadă că evitau în mod intenționat să o privească în ochi. Abia aștepta să-i dea Friedei plicul.

Grădina zoologică se afla la marginea parcului Tiergarten. Copacii erau acum umbriți de un turn imens de artilerie antiaeriană. Construcția pătrată din beton era unul dintre cele trei asemenea turnuri din Berlin și avea peste treizeci de metri înălțime. În colțurile acoperișului erau montate patru tunuri antiaeriene uriașe, de 128 milimetri, cântărind fiecare 25 de tone. Betonul era vopsit în verde, într-o tentativă nereușită de a mai atenua contrastul dintre monstruozitate și parc.

Oricât de hidos ar fi fost turnul, berlinezii îl iubeau. Când începeau să pice bombe, bubuitul armelor sale îi asigura că exista o ripostă.

Încă într-o stare de tensiune cumplită, Carla merse pe jos de la stație până acasă la Frieda. Era jumătatea după-amiezii, așa că soții Franck erau probabil plecați; Ludi era la fabrică, iar Monika pe la vreo prietenă, poate chiar la mama Carlei. Motocicleta lui Werner era parcată pe alee.

Servitorul îi deschise ușa.

— Domnișoara Frieda nu este acasă, dar se întoarce repede, zise el. S-a dus la KaDeWe să-și cumpere mănuși. Domnul Werner este în pat, răcit cobză.

— O s-o aștept pe Frieda în camera ei, ca de obicei.

Carla își scoase haina și urcă la etaj, cu geanta pe umăr. Ajunsă în camera Friedei, își scoase pantofii și se trânti în pat ca să citească planul de luptă pentru Operațiunea *Zitadelle*. Avea nervii întinși la maximum, însă avea să se simtă mai bine după ce dădea altcuiva documentul subtilizat.

Auzi hohote de plâns în camera alăturată.

Asta o miră. Acolo era camera lui Werner. Carlei îi venea greu să și-l închipuie în lacrimi pe dandy-ul său.

Însă sunetul îi aparținea clar unui bărbat, care părea să încerce fără succes să-și înăbușe amărăciunea.

Carla simți, în ciuda voinței sale, cum o cuprinde mila. Își zise că vreo femeie mai arțăgoasă îi dăduse papucii lui Werner, probabil dintr-un motiv întemeiat. Dar nu se putu abține să nu reacționeze la tulburarea sinceră pe care o auzea.

Coborî din pat, băgă planul de luptă din nou în geantă și ieși din cameră.

Ascultă la ușa lui Werner. Acum îl auzea și mai clar. Avea un suflet mult prea bun ca să-l ignore. Deschise ușa și intră.

Werner stătea pe marginea patului, cu capul în palme. Când auzi ușa deschizându-se, își ridică speriat privirea. Era roșu la față și înlăcrimat. Avea cravata desfăcută și gulerul boțit. Se uită la Carla cu o privire îndurerată. Era dărâmat și devastat și nu-i mai păsa cine îl vedea astfel.

Carla nu putea pretinde că are inima de piatră.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă ea.

— Nu mai pot face asta, rosti el.

Ea închise ușa în spatele său.

— Despre ce e vorba?

— I-au tăiat capul lui Lili Markgraf - și eu a trebuit să privesc totul.

Carla rămase cu gura căscată.

— Ce tot vorbești acolo?

— Avea 22 de ani.

Scoase o batistă din buzunar și se șterse pe față.

— Iar tu ești deja în pericol, continuă el, și - dacă îți spun mai multe - vei fi într-un pericol și mai mare.

Prin mintea ei începură să se deruleze tot felul de ipoteze uluitoare.

— Cred că bănuiesc despre ce-i vorba, dar zi-mi, spuse ea.

El încuviință.

— Oricum ți-ai da seama și singură în curând. Lili îl ajuta pe Heinrich să transmită informații la Moscova. Treaba merge mult mai repede dacă cineva îți recită grupurile de coduri. Și, cu cât te miști mai repede, cu atât șansele să te prindă sunt mai mici. Însă verișoara lui Lili a stat câteva zile în apartamentul ei și a găsit cărțile de coduri. Javvă nazistă!

Cuvintele lui îi confirmau Carlei suspiciunile.

— Știi de spioni?

El o privi cu un surâs ironic pe față.

— Eu sunt șeful lor.

— O, Doamne!

— De aceea a trebuit să renunț complet la investigarea incidentului cu copiii uciși. Am primit ordin de la Moscova. Și au avut dreptate. Dacă îmi pierdeam slujba de la Ministerul Aviației, nu aș mai fi avut acces la documente secrete, nici la oamenii care îmi aduceau informații secrete.

Ea simți brusc nevoia să se așeze. Se lăsă pe marginea patului, lângă el.

— De ce nu mi-ai zis?

— Noi pornim de la premisa că toată lumea vorbește sub tortură. Dacă nu știi nimic, nu-i poți trăda pe ceilalți. Biata Lili a fost torturată, însă ea nu-l știa decât pe Volodea, întors la Moscova între timp, și pe Heinrich – dar nu aflase niciodată numele de familie al lui Heinrich sau alte detalii despre el.

Carla simți cum i se strecoară un fior până în oase. *Toată lumea vorbește sub tortură.*

Werner încheie:

— Îmi pare rău că ți-am spus asta acum, dar după ce m-ai văzut în asemenea stare, oricum ți-ai fi dat seama și singură.

— Deci te-am judecat complet greșit.

— N-a fost vina ta. Eu te-am indus în eroare în mod intenționat.

— Chiar și-așa, mă simt ca o proastă. Te-am disprețuit vreme de doi ani.

— Și în tot acest timp eu mi-am dorit cu disperare să-ți explic.

Ea îl cuprinse cu brațul. El îi luă cealaltă mână și i-o sărută.

— Mă poți ierta?

Ea nu era prea sigură în legătură cu ce simțea, dar nu voia să-l respingă tocmai acum, când el era atât de debusolat – așa că spuse:

— Sigur că da.

— Biata Lili, zise el. Glasul i se pierdu într-o șoaptă când adăugă: Fusese bătută atât de tare, încât abia a putut merge până la ghilotină. Și totuși, i-a implorat să o cruțe până în ultima clipă.

— Dar cum se face că erai de față?

— M-am împrietenit cu un agent Gestapo, inspectorul Thomas Macke. El m-a dus acolo.

— Macke? Îl știi – el l-a arestat pe tatăl meu.

Carla își aminti foarte limpede un bărbat cu față rotundă și cu o mustăcioară neagră și retrăi furia față de puterea arogantă cu care Macke îi săltase tatăl, dar și amărăciunea pe care o simțise când Walter murise din cauza rănilor provocate de inspector.

— Cred că mă suspectează și m-a luat la execuție ca să mă pună la încercare. Poate a crezut că mă voi pierde cu firea și că voi încerca să intervin. În orice caz, cred că am trecut testul.

— Dar dacă ai fi arestat...

Werner dădu din cap, încuviințând.

— Toată lumea vorbește sub tortură.
— Și tu știi totul.
— Toți agenții, toate codurile... Singurul lucru pe care nu îl știu este locul din care emit. Asta rămâne la latitudinea lor, iar ei nu-mi spun niciodată.

Amuțiră, ținându-se de mână. După o vreme, Carla zise:

— Am venit să-i aduc asta Friedei, însă cred că ți-l pot da ție.

— Ce să-mi dai?

— Planul de luptă pentru Operațiunea *Zitadelle*.

Werner se învioră.

— Încerc de câteva săptămâni să fac rost de el! De unde l-ai obținut?

— De la un ofițer din statul-major. Poate că ar fi mai bine să nu-i dau numele.

— Da, mai bine nu-mi spune. Dar este autentic?

— Uită-te și hotărăște singur.

Se duse în camera Friedei și se întoarse cu plicul galben. Nici nu-i trecuse prin minte posibilitatea ca documentul să nu fie adevărat.

— Mie mi se pare că arată în regulă, însă n-am de unde să știu.

El scoase colile dactilografiate. După câteva clipe, exclamă:

— Da, este autentic. Fantastic!

— Mă bucur.

El se ridică în picioare.

— Trebuie să i-l duc imediat lui Heinrich. Trebuie să-l codăm și să-l transmitem diseară.

Carla era dezamăgită că momentul lor de intimitate se încheia atât de rapid, deși nu știa sigur la ce se așteptase. Ieși imediat după el, își luă geanta din camera Friedei și coborî la parter.

Cu mâna pe ușa de la intrare, Werner îi zise:

— Mă bucur nespun că suntem din nou prieteni.

— La fel și eu.

— Crezi că vom putea să lăsăm în urmă această perioadă de înstrăinare?

Ea nu prea știa ce voia el să spună cu asta. Voia să fie din nou iubitul ei - sau încerca să-i lase de înțeles că asta ieșea din discuție?

— Cred că o putem lăsa în urmă, rosti ea pe un ton neutru.

— Bun.

El se aplecă și o sărută ușor pe buze, apoi deschise ușa.

Leșiră împreună din casă, iar el se urcă pe motocicletă.

Carla porni pe jos spre stație. O clipă mai târziu, Werner trecu pe lângă ea, claxonând-o și făcându-i cu mâna.

Acum, că rămăsese singură, putea începe să mediteze asupra dezvăluirii lui. Cum o făcea să se simtă aceasta? Vreme de doi ani îl urâse. Însă în tot acest timp nu avusese nicio relație serioasă. Oare încă era îndrăgostită de el? Cu siguranță păstrase în adâncul sufletului ceva afecțiune pentru el, în pofida a tot ce se întâmplase. Astăzi, când îl auzise plângând, ostilitatea ei se topise pe loc. Acum simțea din nou licărind acea dragoste.

Oare încă îl mai iubea? Asta nu știa.

(IV)

Macke stătea pe bancheta din spate a Mercedesului negru, alături de Werner. La gât avea o geantă asemănătoare unui ghiozdan, doar că o purta pe piept, nu în spate. Era destul de mică pentru a putea fi ascunsă sub un palton încheiat la nasturi. Un cablu subțire urca din geantă până la o cască mică de ureche.

— E o invenție de ultimă oră, rosti Macke. Pe măsură ce te apropii de emițător, sunetul crește în intensitate.

Werner zise:

— E mai discret decât duba cu antenă pe capotă.

— Trebuie să le folosim pe amândouă - duba pentru a descoperi zona generală și asta pentru locația exactă.

Macke intrase în bucluc - Operațiunea *Zitadelle* fusese o catastrofă. Exact înainte de începutul ofensivei, Armata Roșie atacase aerodromurile unde Luftwaffe își aduna avioanele. *Zitadelle* fusese anulată după o săptămână, dar - chiar și așa - armata germană suferise pagube ireparabile.

Conducătorii Germaniei dădeau tot timpul vina pe conspirații iudeo-bolșevice când lucrurile nu mergeau așa cum trebuia, dar de data aceasta chiar aveau dreptate. Armata Roșie păruse să știe dinainte întregul plan de luptă. Iar asta, conform spuselor superintendentului Kringelein, era vina lui Thomas Macke. El era șeful contraspionajului din Berlin. Cariera lui era în joc. Îl păștea concedierea și poate chiar mai rău de atât.

Singura lui speranță era să dea marea lovitură, o operațiune masivă de capturare a spionilor care subminau efortul de război german. Așa că în seara aceea urma să-i întindă o capcană lui Werner Franck.

Dacă se dovedea că Franck era nevinovat, nu știa ce altceva ar mai fi putut să facă.

Pe scaunul din față al mașinii se auzi pârâitul unui aparat de emisie-recepție. Macke simți cum îi crește pulsul. Șoferul își duse casca la ureche.

— Wagner aici. Porni motorul și zise: Suntem pe drum.

Începuse. Macke îl întrebă:

— Unde mergem?

— În Kreuzberg.

Acesta era un cartier dens populat, aflat la sud de centrul orașului. Pe când porniră, se auzi alarma antiaeriană.

Era o complicație nedorită. Macke se uită pe geam. Reflectoarele se aprinseră, măturând cerul ca niște baghete uriașe. Macke bănuia că acestea mai depistau uneori avioane, dar nu văzuse asta cu ochii lui niciodată. Când sirenele își încetară urlatul, el auzi vuietul bombardierelor care se apropiau, în primii ani ai războiului, misiunile britanice de bombardament constau în câteva duzini de aparate de zbor - ceea ce era suficient de rău, oricum -, însă inamicul trimitea acum sute de avioane deodată. Zgomotul era înfiorător înainte ca ele să-și arunce bombele.

Werner zise:

— Bănuiesc că vom anula misiunea din seara asta.

— În niciun caz! exclamă Macke.

Vuietul avioanelor crescuse în intensitate. Rachete de semnalizare și mici bombe incendiare începuseră să cadă în timp ce mașina se apropia de Kreuzberg. Cartierul era o țintă tipică pentru strategia actuală a RAF, care presupunea uciderea unui număr cât mai mare de muncitori civili. Dând dovadă de o ipocrizie uluitoare, Churchill și Attlee declarau că ei atacă numai ținte militare și că pierderile din rândul civililor erau doar pagube colaterale regretabile. Berlinezii știau însă care era adevărul.

Wagner conduse cât de repede putea pe străzile luminate în răstimpuri de flăcări. Singurii oameni care se mai vedeau erau persoanele însărcinate cu apărarea antiaeriană: toți ceilalți erau

obligati prin lege să se adăpostescă. Pe străzi nu mai circulau decât ambulante, mașini de pompieri și mașini de poliție.

Macke îl studie pe furiș pe Werner. Băiatul era nervos, fără astâmpăr, uitându-se neliniștit pe geam și bătând încordat din picior, fără să-și dea seama.

Macke nu își mai împărtășise suspiciunile decât membrilor echipei sale. Nu avea să-i fie deloc ușor să admită că făcuse demonstrații ale operațiunilor Gestapoului în fața cuiva pe care îl socotea acum spion. Ar fi putut ajunge să fie interogat în propria cameră de tortură. Nu voia să facă acest pas decât în momentul în care era sigur. Singura cale de a scăpa basma curată era să se poată prezenta în fața superiorilor săi cu spionul capturat.

Însă, dacă suspiciunea lui se adevăra, nu avea să-l aresteze doar pe Werner, ci pe toată familia acestuia și pe prietenii săi, anunțând destrutturarea unei rețele masive de spioni. Situația avea să se schimbe complet. Era posibil să fie chiar promovată.

Pe măsură ce raidul avansa, tipul de bombe utilizate se schimbă și Macke auzi duduțul înfundat al explozivilor brizanți. După ce ținta era luminată, piloții RAF preferau să arunce un amestec de bombe mari cu petrol, care să provoace incendii, și de explozivi brizanți, care să împrăștie flăcările și să îngreuneze accesul echipajelor de intervenție. Era o măsură plină de cruzime, însă Macke știa că și Luftwaffe proceda la fel.

Sunetul din casca lui Macke se intensifică în timp ce treceau încet pe o stradă cu blocuri de cinci etaje. Zona era puternic bombardată și câteva clădiri tocmai fuseseră distruse.

Werner rosti cu glas tremurat:

— Suntem exact în centrul zonei pe care o țintesc, pentru numele lui Dumnezeu!

Lui Macke nu părea să-i pese: seara aceea era deja o chestiune de viață și de moarte pentru el.

— Cu atât mai bine, spuse el. Pianistul își va închipui că nu trebuie să-și facă griji în privința Gestapoului în toiuł unui raid aerian.

Wagner opri mașina lângă o biserică incendiată și arătă spre o străduță lăaturalnică.

— Pe acolo, zise el.

Macke și Werner coborâră din mașină. Macke porni grăbit pe stradă, cu Werner lângă el și cu Wagner în spate. Werner zise:

— Sunteți sigur că-i un spion? Nu ar putea fi altceva?

— Care să emită un semnal radio? rosti Macke. Ce altceva ar putea fi?

Macke încă mai auzea în cască, deși cu greu, întrucât raidul aerian presupunea o cacofonie de sunete: avioanele, bombele, artileria antiaeriană, clădirile prăbușite și vuietul incendiilor imense.

Trecură pe lângă un grajd în care caii nechezau îngroziți, iar semnalul creșu în intensitate. Werner se uita neliniștit în toate părțile. Dacă era spion, acum se temea că unul dintre colegii săi avea să fie arestat de către Gestapo - întrebându-se ce putea face ca să împiedice asta. Oare avea să repete trucul de data trecută sau avea să găsească o modalitate nouă de avertizare? Dacă nu era spion, toată această farsă ar fi fost o pierdere de timp.

Macke își scoase casca din ureche și i-o dădu lui Werner.

— Ascultă, rosti el, fără să se oprească din mers.

Werner încuviință, spunând:

— E tot mai puternic.

Avea o privire aproape înnebunită. Îi dădu casca înapoi. „Cred că te-am prins”, se gândi Macke triumfător.

Un zgomot puternic se auzi când o bombă ateriză pe clădirea pe lângă care tocmai trecuseră. Se întoarseră și văzură flăcările întețindu-se în spatele vitrinelor sparte ale unei brutării. Wagner zise:

— Doamne, ce aproape a fost!

Ajunseră apoi la o școală - era o clădire joasă din cărămidă într-o curte asfaltată.

— Cred că acolo este, rosti Macke.

Cei trei bărbați urcară treptele de piatră de la intrare. Ușa nu era încuiată, așa că intrară cu toții în clădire.

Se aflau în capătul unui coridor larg. În celălalt capăt se vedea o ușă mare, care dădea probabil în sala principală a școlii.

— Drept înainte, zise Macke.

Își scoase arma, un Luger de 9 milimetri. Werner nu era înarmat.

Se auzi o bubuitură, apoi un zgomot înfundat urmat de vuietul unei explozii, toate înfiorător de aproape. Geamurile de pe coridor se sparseră, iar cioburile de sticlă acoperiră dalele de piatră. Probabil că o bombă picase pe terenul de joacă.

Werner strigă:

— Fugiți! Clădirea o să se prăbușească!

Clădirea nu era în pericol de prăbușire, observă Macke. Acesta era probabil șiretlicul prin care Werner voia să-l alerteze pe pianist.

Werner o rupse la fugă, dar în loc să țâșnească pe unde veniseră, porni spre sala din capătul coridorului. „Ca să-și avertizeze prietenii”, se gândi Macke.

Wagner își scoase arma, dar Macke îl opri:

— Nu! Nu trage!

Werner ajunsese în capătul coridorului și trânti ușa sălii de perete.

— Fugiți! zberă el, apoi amuți și înlemni.

În sală se afla colegul lui Macke, Mann, inginerul electrotehnic, care transmitea un mesaj fără sens de la un radio portabil.

Lângă el stăteau Schneider și Richter, amândoi cu armele scoase.

Macke zâmbi triumfător: Werner căzuse în capcana întinsă de el.

Wagner se duse lângă Werner și îi puse pistolul la cap. Macke zise:

— Ești arestat, bolșevic subuman.

Werner acționează rapid. Își trase capul de lângă pistolul lui Wagner, îl prinse pe acesta de braț și îl întoarse spre sală. Pentru câteva clipe, Wagner îl protejă pe Werner de armele din sală. Apoi Werner îl îmbrânci pe bărbat, făcându-l să se împiedice și să cadă. După aceea ieși din sală și trânti ușa în urma sa.

Vreme de câteva secunde, pe coridor rămaseră doar Macke și Werner. Tânărul porni către Macke. Acesta își îndreptă pistolul spre el și spuse:

— Oprește-te sau trag.

— N-o să tragi, zise Werner, continuând să se apropie. Trebuie să mă interoghezi și să afli cine sunt ceilalți.

Macke ținti spre picioarele lui Werner.

— Te pot interoga și dacă ai un glonț în genunchi, rosti el trăgând.

Însă nu nimeri.

Werner se năpusti asupra lui Macke, făcându-l să scape arma din mână. În timp ce se aplecă să o recupereze, Werner fugi pe lângă el.

Macke își ridică arma, în timp ce Werner ajunse la ușa de la intrare. Macke se strădui să-i țintească picioarele și trase. Primele trei gloanțe nu-și atinseră ținta și Werner reuși să iasă pe ușă.

Macke mai trase un glonț prin ușa întredeschisă, iar Werner scoase un strigăt și se prăbuși la pământ. Macke fugi pe coridor. În urma lui auzi pașii celorlalți, venind din sala principală.

Apoi acoperișul se despică cu un sunet asurzitor și prin el se revărsă un foc lichid. Macke urlă de groază, apoi de agonie, când hainele i se aprinseră. Căzu la pământ și apoi totul se cufundă în liniște și în întuneric.

(V)

Medicii triau pacienții în sala de primire a spitalului. Cei care aveau doar vânătăi sau tăieturi erau trimiși în sala de așteptare, unde asistentele începătoare le curățau rănille și le dădeau aspirine. Cazurile grave primeau tratament de urgență chiar acolo, fiind trimise apoi specialiștilor de la etajele superioare. Morții erau scoși în curte și întinși pe pământul rece până când îi recupera cineva.

Doctorul Ernst consulta o victimă cu arsuri care urla, prescriindu-i morfină.

— Scoateți-i apoi hainele și aplicați-i niște gel pe arsuri, rosti el, trecând imediat la următorul pacient.

Carla încarcă seringă în timp ce Frieda tăia hainele înnegrite ale pacientului. Acesta avea arsuri grave pe toată partea dreaptă, însă pe stânga nu arăta la fel de rău. Carla descoperi pe coapsa stângă o bucată de piele și de carne neafectată. Pe când se pregătea să îi facă injecția, se uită la fața lui și încremeni.

Știa chipul acela gras și rotund, cu mustăcioara ca o pată de murdărie sub nas. În urmă cu doi ani, omul acesta dăduse buzna în casa lor și îl arestase pe tatăl ei. Când îl văzuse din nou pe Walter, acesta era pe moarte. Acum îl avea în fața ochilor pe inspectorul Thomas Macke de la Gestapo.

„Tu l-ai omorât pe tata, se gândi ea. Și acum pot eu să te omor pe tine.”

Ar fi fost simplu. I-ar fi putut face o supradoză de morfină. Nimeni nu ar fi băgat de seamă, mai ales într-o noapte ca aceea. El și-ar fi pierdut cunoștința imediat și ar fi murit în câteva minute. Un medic care aproape dormea pe picioare ar fi pus decesul pe seama unei insuficiențe cardiace. Nimeni nu ar fi pus la îndoială diagnosticul și nimeni nu ar fi pus întrebări. Ar fi fost doar una dintre sutele de victime ale unui raid aerian de proporții. Odihnească-se în pace.

Știa că Werner se temea că Macke îl suspecta. Werner putea fi arestat la orice oră. *Toată lumea vorbește sub tortură.* Werner i-ar fi trădat pe Frieda, pe Heinrich și pe alții – inclusiv pe Carla. Îi putea salva pe toți acum, într-o clipă.

Însă ezita.

Se întrebă de ce. Macke era un tortionar și un criminal. Merita să moară cu vârf și îndesat.

Carla îl omorâse pe Joachim sau măcar contribuisese la uciderea lui. Dar Joachim voia s-o omoare în bătaie pe mama Carlei când ea îl pocnise în cap cu oala. Situația era diferită acum: Macke era pacient.

Carla nu era o fire prea religioasă, însă era de părere că unele lucruri erau sfinte. Era asistentă, iar pacienții se bizuiau pe ea. Știa că Macke ar fi torturat-o și ar fi omorât-o fără ezitare – însă ea nu era ca Macke, nu era genul acesta de om. Aici nu era vorba de el, ci de ea.

Dacă ar fi omorât un pacient, ar fi simțit că nu ar mai putea continua în această meserie, nici măcar să mai îngrijească vreodată bolnavi. Ar fi fost ca un bancher care fură bani sau ca un politician care acceptă mită sau ca un preot care pipăie fetele venite la orele pentru Prima Comuniune. Și-ar fi trădat crezul.

Frieda o trezi din reverie:

— Ce mai aștepți? Nu pot să-l ung cu gel până nu se calmează.

Carla băgă acul în coapsa bărbatului și acesta se opri din urlat. Frieda începu să-i ungă cu gel pielea arsă.

— Åsta de-aici are doar o contuzie, rosti doctorul Ernst, referindu-se la un alt pacient. Însă are un glonț în spate. Își

ridică tonul, întrebându-l pe pacient: Cum ai fost împuşcat? RAF a tras în noi cam cu orice în noaptea asta, mai puțin cu gloanțe.

Carla se răsuci să privească. Pacientul era întins pe burtă. I se tăiaseră pantalonii, dezvelindu-i posteriorul. Avea pielea albă și fină și un smoc de păr blond în zona coccisului. Era amețit, dar reuși să îngaime ceva.

Ernst spuse:

— S-a descărcat arma unui polițist din greșeală, asta ai zis?

Pacientul vorbi ceva mai clar:

— Da.

— O să scot glonțul. O să doară, dar nu avem foarte multă morfină și sunt cazuri mai grave decât al tău.

— Am înțeles.

Carla tamponă rana. Ernst ridică un forceps lung și îngust.

— Mușcă din pernă, îl sfătui el.

Băgă forcepsul în rană. Pacientul scoase un strigăt înfundat de durere. Doctorul Ernst rosti:

— Încearcă să nu-ți încordezi mușchii, altfel o să doară și mai tare.

Carla se gândi că era o nerozie să afirmi așa ceva - nimeni nu-și putea relaxa mușchii atunci când i se umbla într-o rană.

Pacientul muși:

— Au! Rahat!

— L-am prins, zise doctorul Ernst. Încearcă să nu te miști!

Pacientul rămase nemișcat și Ernst scoase glonțul, lăsându-l să cadă într-o tavă.

Carla șterse sângele din gaură și puse o fașă pe rană. Pacientul se rostogoli pe spate.

— Nu, zise Carla. Trebuie să rămâneți pe...

Amuți - pacientul era Werner.

— Carla? zise el.

— Eu sunt, spuse ea fericită. Îți pansez fundul.

— Te iubesc, zise el.

Ea îl cuprinse în brațe, într-o lipsă totală de profesionalism, și replică:

— O, scumpul meu, și eu te iubesc!

(VI)

Thomas Macke își reveni treptat. La început fu într-o stare vecină cu visul. Apoi deveni ceva mai conștient, realizând că se afla într-un spital, sub efectul anesteziei. Știa și de ce: pielea îl durea cumplit, mai ales pe partea stângă. Reuși să-și dea seama că anesteziul reducea probabil durerea, dar nu putea să o elimine complet.

Încet-încet își aminti cum ajunsese acolo. Fusese bombardat. Ar fi murit dacă explozia nu l-ar fi prins fugind după un suspect. Cei din spatele lui muriseră cu siguranță: Mann, Schneider, Richter și tânărul Wagner. Întreaga lui echipă.

Însă îl prinsese pe Werner.

Chiar îl prinsese? Îl împușcase pe Werner, iar acesta căzuse la pământ; apoi picase bomba. Macke supraviețuise, ceea ce însemna că și Werner ar fi putut fi încă în viață.

Macke era acum singurul om rămas în viață care știa că Werner era spion. Trebuia să vorbească cu șeful lui, superintendentul Kringelein. Încercă să se ridice în capul oaselor, dar descoperi că nu avea suficientă vigoare ca să se miște. Hotărî să cheme o asistentă, însă când deschise gura, nu reuși să articuleze niciun sunet. Efortul îl epuiză și adormi din nou.

Când se trezi iar, își dădu seama că era noapte. Era liniște și nimeni nu mișca. Își deschise ochii și văzu deasupra sa o față.

Era Werner.

— Acum o să pleci de-aici, rosti Werner.

Macke încercă să strige după ajutor, dar nu izbuti să îngaime nimic.

— O să pleci în altă parte, continuă Werner. Nu vei mai fi tortionar – de fapt, tu vei fi cel torturat acolo.

Macke deschise gura ca să țipe.

O pernă îi acoperi fața, apăsându-i gura și nasul. Nu mai putea să respire, încercă să se zbată, însă nu mai avea forță în membre. Încercă să tragă aer în piept, dar nu mai avea aer. Intră în panică. Reuși să-și miște capul dintr-o parte în alta, însă perna îl apăsă cu și mai multă fermitate. În cele din urmă scoase un sunet, însă doar un scâncet înfundat.

Universul se preschimbă într-un disc de lumină care se micșoră treptat, până ajunsese cât un vârf de ac.

Apoi se stinse cu totul.

• Capitolul 17

1943 (3)

(I)

— Vrei să fii soția mea? rosti Volodea Peshkov, ținându-și răsuflarea.

— Nu, replică Zoya Vorotsyntsev. Dar îți mulțumesc.

Deși era foarte directă în tot ce spunea, aceasta era o replică neașteptat de aspră chiar și pentru ea.

Erau întinși în pat, în luxosul hotel Moskva, și tocmai făcuseră dragoste. Zoya avusese orgasm de două ori. Ea prefera sexul oral. Îi plăcea să se afunde într-un morman de perne în timp ce el îngenunchea adorator între picioarele ei. El era un acolit devotat, iar ea îi întorcea favoarea cu entuziasm.

Erau împreună de mai bine de un an și totul părea să meargă nemaipomenit. Refuzul ei îl nedumerea, așa că o întrebă:

— Mă iubești?

— Da. Te ador. Îți mulțumesc că mă iubești suficient de mult încât să mă ceri de soție.

Așa mai mergea...

— Și atunci, de ce nu vrei să accepți?

— Nu vreau să nasc copii într-o lume aflată în război, îi explică ea.

— Bine, asta pot să înțeleg.

— Întrebă-mă din nou după ce câștigăm.

— Poate că n-o să mai vreau să mă căsătoresc cu tine la momentul respectiv.

— Dacă ești atât de nestatornic, mai bine că te-am refuzat azi.

— Iartă-mă. Pentru o clipă am uitat că nu-ți dai seama când te tachinez.

— Trebuie să merg la baie.

Se dădu jos din pat și traversă goală camera de hotel. Lui Volodea mai că nu-i venea să-și creadă ochilor. Zoya avea corpul unui fotomodel sau al unei vedete de cinema. Avea pielea albă ca laptele și părul blond-deschis. Se așeză pe closet fără să

închidă ușa de la baie, iar el o ascultă ușurându-se. Lipsa ei de inhibiții îl încânta.

Volodea ar fi trebuit să fie la lucru acum.

Comunitatea de informații din Moscova era cuprinsă de înfrigurare la fiecare vizită a liderilor aliați, iar programul normal al lui Volodea fusese dat peste cap de Conferința Miniștrilor de Externe, începută pe 18 octombrie.

Invitații erau secretarul de stat american Cordell Hull și ministrul de externe britanic Anthony Eden. Aceștia veniseră cu o propunere nechibzuită pentru un pact cvadripartit, ce ar fi urmat să includă și China. Stalin socotea propunerea o prostie și nu înțelegea de ce-și pierdeau timpul cu ea. Americanul Hull avea 72 de ani și scuipa sânge – medicul său personal îl însoțise la Moscova –, însă asta nu-l făcea mai puțin insistent și era clar că nu voia să renunțe la ideea pactului.

Erau atâtea lucruri de făcut pe durata conferinței, încât NKVD-ul – poliția secretă – era nevoită să coopereze cu detestații lor rivali de la Serviciul de Informații al Armatei Roșii, unde lucra Volodea. Trebuiau montate microfoane în camerele de hotel – era unul și acolo, dar Volodea îl deconectase. Miniștrii străini și toți asistenții lor trebuiau păstrați permanent sub supraveghere. Bagajele lor trebuiau să fie deschise în secret și percheziționate. Apelurile lor trebuiau să fie înregistrate, transcrise, traduse în rusă, citite și rezumate. Majoritatea oamenilor pe care-i întâlneau, inclusiv chelnerii și cameristele, erau agenți NKVD, însă toți cei cu care se întâmpla să vorbească, fie la recepția hotelului, fie pe stradă, trebuiau verificați, poate chiar arestați, întemnițați și interogați sub tortură. Era o grămadă de treabă.

Volodea era pe cai mari. Spionii lui din Berlin îi ofereau informații remarcabile. Îi dăduseră planul de luptă pentru ofensiva germană de vară, *Zitadelle*, iar Armata Roșie îi administrase o înfrângere usturătoare inamicului.

Și Zoya era fericită. Uniunea Sovietică își reluse cercetările nucleare, iar Zoya făcea parte din echipa care încerca să creeze o bombă nucleară. Rămăseseră mult în urma celor din Occident, din cauza întârzierii provocate de scepticismul lui Stalin, însă primeau în schimb un ajutor neprețuit de la spionii comuniști din Anglia și din America, printre care se număra și fostul coleg de școală al lui Volodea, Willi Frunze.

Zoya se întoarse în pat, iar Volodea zise:

— Când ne-am întâlnit prima oară, nu păreai să mă plăci prea mult.

— Nu-mi plăceau bărbații, rosti ea. Nici acum nu-mi plac. Majoritatea sunt bețivi, brute și proști. Mi-a luat ceva vreme ca să realizez că tu ești diferit.

— Mulțumesc... cred, zise el. Dar chiar sunt bărbații atât de răi?

— Uită-te în jur, replică ea. Uită-te la țara noastră.

El se întinse peste ea și porni aparatul de radio de pe noptieră. Chiar dacă deconectase instrumentul de ascultare din spatele stinghiei de la pat, nu strica niciodată să-ți iei măsuri suplimentare. După ce aparatul se încălzi, din difuzoare se auzi un marș interpretat de o fanfară militară. Mulțumit că nu puteau fi auziți, Volodea spuse:

— Presupun că te gândești la Stalin și la Beria. Însă ei nu sunt veșnici.

— Știi cum a căzut tatăl meu în dizgrație? rosti ea.

— Nu. Părinții mei nu mi-au vorbit niciodată despre asta.

— Există un motiv pentru care n-au făcut-o.

— Continuă.

— Conform spuselor mamei mele, la fabrica unde lucra tata s-au desfășurat alegeri pentru un post de deputat care urma să fie trimis la sovietul din Moscova. Un menșevic a candidat împotriva bolșevicului și tatăl meu s-a dus la un miting ca să-i asculte discursul. Nu l-a susținut pe menșevic și nici nu l-a votat; dar toți cei care au participat la acel miting au fost dați afară, iar după câteva săptămâni tatăl meu a fost arestat și dus la Lubyanka.

Se referea la sediul și totodată închisoarea NKVD din piața Lubyanka. Ea continuă:

— Mama s-a dus la tatăl tău și l-a implorat să o ajute. El s-a dus imediat cu ea la Lubyanka. L-au salvat pe tata, însă au văzut cum sunt împușcați alți doisprezece muncitori.

— Groaznic! zise Volodea. Dar Stalin era...

— Nu. Asta se întâmpla în 1920. Stalin era un simplu comandant în Armata Roșie, luptând în războiul sovieto-polonez. Lenin era la conducere pe-atunci.

— Asta s-a întâmplat pe vremea lui Lenin?

— Da. Deci, vezi tu, nu-i vorba doar de Stalin și de Beria.

Imaginea pe care și-o făcuse Volodea cu privire la istoria comunistă se zdruncinase serios.

— Și-atunci, despre ce-i vorba?

Ușa se deschise. Volodea se întinse după pistolul din sertarul noptierei, însă în cameră intră o fată care purta o haină de blană și, din câte se putea vedea, nimic altceva.

— Iartă-mă, Volodea, rosti ea. N-am știut că nu ești singur.

Zoya zise:

— Cine dracu' mai e și ea?

Volodea întrebă:

— Natasha, cum ai deschis ușa?

— Mi-ai dat o cheie principală. Pot deschide cu ea toate ușile din hotel.

— Puteai să bați la ușă măcar!

— Îmi pare rău. Am venit doar ca să-ți dau vestea cea proastă.

— Ce veste?

— M-am dus în camera lui Woody Dewar, așa cum mi-ai spus tu. Dar nu am avut succes.

— Ce ai făcut?

— Asta.

Natasha își desfăcu haina, lăsând să i se vadă trupul dezgolit. Avea o siluetă voluptuoasă și un smoc des de păr pubian închis la culoare.

— Bine, am înțeles, poți să-ți pui haina la loc, rosti Volodea. Și el ce-a zis?

Ea trecu la engleză.

— A zis doar: „Nu”. Eu am replicat: „Cum adică nu?” El a răspuns: „Adică opusul lui da”. Apoi mi-a ținut ușa până am ieșit.

— Rahat! pufni Volodea. Trebuie să procedez altfel.

(II)

Chuck Dewar își dădu seama că nu era a bună când căpitanul Vandermeier veni în zona inamică pe la mijlocul după-amiezii, roșu la față după un prânz cu bere.

Unitatea de spionaj de la Pearl Harbor se extinsese. Numită înainte Stația HYPO, acum purta numele pompos de Joint Intelligence Center, Pacific Ocean Area² – pe scurt, JICPOA.

În urma lui Vandermeier venea un sergent de pușcași marini.

— Hei, pământurilor, le strigă Vandermeier. Aveți un client nemulțumit.

Operațiunea se extinsese, toată lumea începuse să se specializeze, iar Chuck și Eddie deveniseră experți în cartografierea teritoriilor în care forțele americane se pregăteau să debarce pe măsură ce avansau din insulă în insulă prin Pacific.

Vandermeier zise:

— Dumnealui este domnul sergent Donegan.

Pușcașul marin era foarte înalt și părea tare ca stânca. Chuck ghici că omul îi picase cu tronc lui Vandermeier.

Chuck se ridică în picioare:

— Mă bucur să vă cunosc, domnule sergent. Sunt maistrul militar principal Dewar.

Chuck și Eddie fuseseră promovați amândoi. Cum mii de noi recruți se înrolau în armata americană, aceasta intrase în criză de ofițeri, așa că recruții încorporați înainte de război care învățaseră meserie avansau repede.

Chuck și Eddie aveau voie acum să locuiască în afara bazei. Își închiriaseră împreună un mic apartament.

Chuck întinse mâna, însă Donegan nu i-o strânse. Chuck se așeză la loc. Îl depășea ușor în grad pe sergent și nu avea de gând să fie politicos cu un bădăran.

— Vă pot ajuta cu ceva, domnule căpitan Vandermeier?

Existau nenumărate moduri în care un căpitan îi putea chinui pe subofițerii din marină și Vandermeier le știa pe toate. Stabilea turele astfel încât Chuck și Eddie să nu aibă niciodată liber în aceeași zi. Le nota rapoartele cu „corespunzător”, știind prea bine că tot ce era sub „excelent” reprezenta, de fapt, o notă proastă. Trimitea mesaje confuze la casierie, astfel încât Chuck și Eddie să primească solda cu întârziere sau să primească mai puțini bani, fiind nevoiți astfel să-și piardă ceasuri bune pentru îndreptarea lucrurilor. Era o adevărată pacoste. Și acum născocise probabil o nouă răutate.

2 Joint Intelligence Center, Pacific Ocean Area (în lb. engl. în orig.) – Centrul Comun de Informații pentru Zona Pacificului (n. tr.).

Donegan scoase din buzunar o coală mototolită și o despături.

— Dumneata ai făcut asta? rosti el pe un ton agresiv.

Chuck luă coala. Era o hartă a Noii Georgii, un grup din insulele Solomon.

— Stați să verific, spuse el.

El o făcuse - și știa asta -, dar voia să mai câștige ceva timp. Se duse la un fișet și trase un sertar. Scoase dosarul pentru Noua Georgie și trânti sertarul cu genunchiul. Se întoarse apoi la birou, se așeză și deschise dosarul. Acesta conținea o copie după harta lui Donegan.

— Da, zise Chuck. Eu am făcut-o.

— Ei bine, am venit să-ți spun că-i de rahat, se răsti Donegan.

— Da?

— Uită-te aici. Ai desenat jungla coborând până la mare. În realitate însă, există o plajă lată de patru sute de metri.

— Îmi pare rău să aud asta.

— Îți pare rău?!

Donegan băuse cam la fel de multă bere ca și Vandermeier și acum căuta motiv de scandal.

— Cincizeci dintre oamenii mei au murit pe plaja aia! zise el.

Vandermeier râgâi dizgrațios și zise:

— Cum ai putut să greșești în halul ăsta, Dewar?

Vestea îl zguduise pe Chuck. Dacă era responsabil pentru o eroare care dusese la moartea a cincizeci de oameni, chiar merita să se țipe la el.

— A trebuit să lucrăm pornind de la asta, se scuză el.

Dosarul conținea o hartă inexactă a insulelor din epoca victoriană, precum și o hartă navală mai recentă ce înfățișa adâncimile apei în acea zonă, fără să prezinte însă aproape deloc caracteristicile reliefului. Nu existau rapoarte de la fața locului și nici deciptări de mesaje radio. În dosar nu mai era decât o fotografie alb-negru neclară, realizată într-o misiune de recunoaștere aeriană.

Punându-și degetul pe locul aflat în discuție, Chuck rosti:

— Chiar pare că pădurea coboară până la marginea apei. Există marea? Dacă nu, atunci nisipul ar fi putut fi acoperit cu alge atunci când a fost făcută fotografia. Algele pot apărea brusc, dispărând la fel de repede.

Donegan spuse:

— Nu ai mai fi atât de detașat dacă ar trebui să lupți pe acel teren.

Poate că avea dreptate, se gândi Chuck. Donegan era agresiv și necioplit, fiind provocat de malițiosul Vandermeier, însă asta nu însemna că se înșela.

Vandermeier zise:

— Așa este, Dewar. Poate că tu și prietenul tău efeminat ar trebui să mergeți cu pușcașii marini în următorul loc de asalt. Să vedeți cum sunt folosite în luptă hărțile voastre.

Chuck se gândi să-i dea o replică inteligentă, apoi realizează că poate ar fi trebuit să ia sugestia în serios. Poate că venise momentul să intre și el în luptă. Era foarte ușor să te blazezi când lucrezi în spatele unui birou. Reclamația lui Donegan merita să fie luată în serios.

La fel de adevărat era că asta ar fi însemnat să-și riște viața.

Chuck se uită în ochii lui Vandermeier.

— Mi se pare o idee bună, domnule căpitan, rosti el. Aș vrea să mă ofer voluntar.

Donegan păru surprins, ca și cum începea să creadă că judecase greșit situația.

Eddie deschise gura pentru prima oară.

— Și eu. Vin și eu.

— Bun, zise Vandermeier. Vă veți întoarce mai înțelepți sau nu vă veți mai întoarce deloc.

(III)

Volodea nu reușea să-l îmbete pe Woody Dewar.

Erau în barul hotelului Moskva. Împinse un pahar de votcă în fața tânărului american și rosti într-o engleză școlărească:

— O să-ți placă - e de cea mai bună calitate.

— Îți mulțumesc. Apreciez gestul, replică Woody, fără să se atingă însă de pahar.

Woody era înalt ca o prăjină și părea foarte direct, aproape naiv, motiv pentru care îl și luase la țintă Volodea.

Cu ajutorul translatorului, Woody întrebă:

— Peshkov este un nume rusesc comun?

— Nu chiar, replică Volodea în rusă.

— Eu sunt din Buffalo și acolo locuiește un om de afaceri foarte cunoscut, pe nume Lev Peshkov. Mă întreb dacă sunteți rude.

Volodea tresări. Pe fratele tatălui său îl chema Lev Peshkov și el plecase în Buffalo înainte de Primul Război Mondial. Însă precauția îl făcu să se eschiveze.

— Trebuie să-l întreb pe tatăl meu, rosti el.

— Am fost coleg la Harvard cu fiul lui Lev Peshkov, Greg. Ar putea să-ți fie văr.

— Posibil.

Volodea se uită neliniștit la spionii poliției aflați la masă. Woody nu pricepea că orice legătură cu cineva din America putea avea consecințe neplăcute asupra cetățenilor sovietici.

— Știi, Woody, la noi în țară este o insultă să refuzi o băutură, zise el apoi.

Woody zâmbi amical.

— Nu și în America, zise el.

Volodea își ridică paharul și se uită la cei din jurul mesei, membri ai diverselor servicii secrete care încercau să treacă drept funcționari publici și diplomați.

— Un toast! zise el. Pentru prietenia dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică!

Toată lumea ridică paharul. Woody le urmă exemplul.

— Pentru prietenie! strigară toți.

Și toți băură, mai puțin Woody, care își lăsă paharul pe masă neatins. Volodea începu să suspecteze că tipul nu era chiar atât de naiv pe cât părea.

Woody se aplecă peste masă.

— Volodea, trebuie să înțelegi că eu nu știu niciun secret. Sunt într-o poziție mult prea neînsemnată.

— Și eu la fel, rosti Volodea, deși lucrurile nu stăteau deloc așa.

Woody continuă:

— Ce vreau să spun e că poți să mă întrebi direct ce vrei. Dacă știu răspunsurile, o să îți spun și ție. Pot face asta, fiindcă nimic din ce știu eu nu este secret. Deci nu trebuie să te chinui să mă îmbeți sau să-mi trimiți prostituate în cameră. Poți să mă întrebi deschis.

Era un șiretlic, decise Volodea. Nimeni nu putea fi atât de inocent. Însă hotărî să-i cânte în strună lui Woody. Ce-avea de pierdut?

— Bine, zise el. Vreau să știu ce urmăriți. Nu tu personal, desigur. Delegația voastră, secretarul Hull și președintele Roosevelt. Ce sperați să obțineți de la această conferință?

— Vrem să obținem sprijinul vostru pentru pactul cvadripartit. Acesta era răspunsul standard, însă Volodea insistă.

— Asta nu pricepem noi.

Dădea acum dovadă de candoare, poate mai mult decât ar fi fost cazul, însă instinctul îi spunea să riște și să se deschidă puțin.

— Cui îi pasă de un pact cu China? continuă el. Trebuie să-i învingem pe naziști în Europa. Vrem să ne ajutați să facem asta.

— Așa vom face.

— Așa spuneți. Dar ați zis că veți invada Europa vara aceasta.

— Păi am invadat Italia.

— Nu-i destul.

— Franța urmează la anul. V-am promis asta.

— Și atunci, de ce mai aveți nevoie de pact?

— Păi... Woody se opri, adunându-și gândurile, apoi zise: Trebuie să-i arătăm poporului american că este în interesul său să invadăm Europa.

— De ce?

— Cum adică de ce?

— De ce trebuie să explicați asta publicului? Roosevelt este președinte, nu? Ar trebui s-o facă fără să mai stea la discuții!

— Anul următor este an electoral. Iar el vrea să fie reales.

— Așa, și?

— Americanii nu îl vor vota dacă li se va părea că el i-a implicat în războiul din Europa fără să fie nevoie de asta. Așa că trebuie să le prezinte această implicare drept o parte din planul său mai amplu pentru pacea mondială. Dacă semnăm pactul cvadripartit, demonstrăm că avem intenții serioase în privința Organizației Națiunilor Unite, iar alegătorii americani vor fi mai dispuși să accepte că invazia Franței este un pas pe drumul către o lume mai pașnică.

— Uimitor! exclamă Volodea. El este președinte și totuși trebuie să găsească mereu scuze pentru acțiunile sale!

— Ceva de genul acesta, da, încuviință Woody. Noi numim asta democrație.

Volodea avea o bănuială că această poveste incredibilă chiar ar fi putut să fie adevărată.

— Deci pactul este necesar pentru a-i convinge pe alegătorii americani să sprijine invazia Europei.

— Exact.

— Și atunci, de ce avem nevoie de China?

Stalin privea cu dispreț insistența Aliaților ca pactul să includă și China.

— China este un aliat slab.

— Atunci, hai să o ignorăm.

— Dacă îi lăsăm pe dinafară pe chinezi, s-ar putea ca asta să îi descurajeze, ceea ce i-ar face să lupte cu mai puțină tragere de inimă împotriva japonezilor.

— Așa, și?

— Și atunci va trebui să ne suplimentăm forțele din Pacific, ceea ce ar însemna să le slăbim pe cele din Europa.

Asta îl alarmă pe Volodea. Uniunea Sovietică nu voia ca forțele aliate să fie transferate din Europa în Pacific.

— Deci vreți să faceți un gest de bună-credință față de China doar pentru a vă conserva forțele pentru invazia Europei.

— Întocmai.

— Faci să pară totul atât de simplu...

— Chiar este, replică Woody.

(IV)

În primele ore ale dimineții de 1 noiembrie, Chuck și Eddie mâncară o friptură la micul dejun alături de Divizia a III-a de Pușcași Marini, chiar în largul coastelor insulei Bougainville din Marea Sudului.

Insula avea o lungime de aproximativ 200 de kilometri. Acolo se aflau două baze aeriene japoneze, una la nord și una la sud. Pușcașii marini se pregăteau să debarce exact între ele, pe coasta de vest mai puțin protejată. Obiectivul lor era să stabilească un cap de pod și să câștige suficient teren încât să poată construi o pistă de aterizare, de pe care să lanseze atacuri asupra bazelor japoneze.

Chuck se afla pe punte la ora 7:26, când pușcașii marini cu căști și cu rucsacuri începură să coboare pe plasele de frânghie atârdate peste bordul navei și să sară în ambarcațiunile folosite pentru debarcare. Aveau cu ei și câțiva câini de război, rasa Dobermann Pinscher, santinele cu adevărat neobosite.

Când ambarcațiunile se apropiară de pământ, Chuck observă deja o primă eroare în harta pe care o schițase. Valurile înalte se spărgeau de o plajă abruptă. Sub privirile sale, o barcă se răsturnă, iar pușcașii din ea porniră înot spre țărm.

— Trebuie să consemnăm și condițiile de deferlare, îi zise Chuck lui Eddie, care stătea lângă el pe punte.

— Și cum propui să le aflăm?

— Va fi nevoie de misiuni de recunoaștere în care zborul să fie cât mai jos, pentru a surprinde în fotografii și petele albe de spumă.

— Nu pot risca să coboare atât de mult în apropierea bazelor aeriene inamice.

Eddie avea dreptate. Dar trebuia să existe o soluție. Chuck și-o notă drept o primă întrebare pe care să o adreseze după încheierea misiunii.

Pentru această debarcare avuseseră parte de mai multe informații decât de obicei. Pe lângă hărțile obișnuite și imprecise și fotografiile greu de descifrat făcute din aer, beneficiaseră și de raportul unei misiuni de recunoaștere ajunse la țărm cu un submarin în urmă cu șase săptămâni. Trupa respectivă identificase douăsprezece plaje potrivite pentru debarcare de-a lungul unei fâșii de coastă de șase kilometri și jumătate. Însă nu pomenise nimic despre deferlare. Poate că aceasta nu constituise o problemă în ziua aceea.

În celelalte privințe, harta lui Chuck era corectă până în acel punct. După o plajă nisipoasă lată de vreo sută de metri, urmau câteva desișuri de palmieri, precum și alte forme de vegetație. Dincolo de această zonă, ar fi trebuit să fie și o mlaștină, conform hărții.

Coasta nu era complet neprotejată. Chuck auzi focul de artilerie și un obuz căzu în apa de lângă țărm. Nu produse pagube, însă artileriștii aveau să-și perfecționeze tirul. Pușcașii marini săriră rapid din ambarcațiuni și o luară la fugă spre zona împădurită.

Chuck era bucuros că decisese să vină. Nu fusese niciodată neglijent sau delăsător în întocmirea hărților, dar îi prindea bine să vadă cu ochii lui felul în care niște hărți exacte puteau salva viețile oamenilor și cum puteau fi fatale chiar și cele mai mărunte greșeli. Înainte de îmbarcare, el și Eddie deveniseră mult mai pretențioși. Solicitaseră repetarea fotografiilor neclare, discutaseră la telefon cu membrii misiunilor de recunoaștere și trimiseseră mesaje în toată lumea pentru a găsi cele mai bune hărți.

Mai avea și un alt motiv de bucurie. Era pe mare, iar asta-i plăcea la nebunie. Se afla pe un vas cu șapte sute de tineri și savura spiritul de camaraderie, glumele, cântecele și senzația de intimitate oferită de cabinele strâmte și de dușurile la comun.

— Parcă aș fi un heterosexual într-un internat de fete, îi spuse el lui Eddie într-o seară.

— Da, numai că așa ceva nu se întâmplă niciodată în realitate, pe când asta e cât se poate de real, replică Eddie.

Și el se simțea la fel ca Chuck. Se iubeau, dar asta nu-i împiedica să mai tragă cu ochiul la marinarii goi.

Acum, toți cei șapte sute de pușcași marini coborau de pe vas și încercau să ajungă la țarm cât puteau de repede. Același lucru se întâmpla și în alte opt locuri de pe coastă. De îndată ce o ambarcațiune se golea, aceasta se întorcea fără să piardă vremea după noi trupe; însă procesul părea înfiorător de încet chiar și așa.

Artileristul japonez, ascuns undeva în junglă, își reglă în sfârșit ținta și Chuck observă șocat cum un obuz explodează în mijlocul unui pâlț de pușcași marini, azvârlind în aer oameni, puști și bucăți sfârtecate de trupuri, care se împrăștiară apoi pe plajă, înroșind nisipul.

Chuck se holbă îngrozit la carnagiu, apoi auzi vuietul unui avion; își ridică privirea și zări un Zero japonez zburând la altitudine joasă de-a lungul coastei. Sorii roșii pictați pe aripi îi strecurară un fior de teamă în suflet. Ultima oară îi văzuse în Bătălia de la Midway.

Zeroul începu să mitralieze plaja. Pușcașii marini aflați în plin proces de debarcare fură prinși fără apărare. Unii se trântiră în apa joasă, alții încercară să se ascundă după chila ambarcațiunii, iar alții o luară la fugă spre junglă. Vreme de câteva secunde, sângele țâșni și oamenii căzură la pământ.

Apoi avionul dispăru, lăsând în urmă plaja presărată cu cadavrele americanilor. Chuck îl auzi deschizând focul după câteva clipe, mitraliind următoarea plajă.

Avea să revină.

Ar fi trebuit să existe și avioane americane pe cer, dar el nu vedea niciunul. Niciodată nu aveai parte de susținere aeriană acolo unde era mai mare nevoie, și anume exact deasupra ta.

După ce ajunseră pe țărm toți pușcașii marini, vii sau morți, ambarcațiunile transportară medicii și brancardierii pe plajă. Apoi începură să transporte și proviziile: muniția, apa potabilă, mâncarea, medicamentele și pansamentele. La întoarcere aduseră răniții înapoi pe vas.

Fiind încadrați la personalul neesențial, Chuck și Eddie porniră spre țărm alături de provizii.

Cârmacii se obișnuiseră între timp cu deferlarea, reușind să mențină ambarcațiunea într-o poziție stabilă – cu rampa pe nisip și cu valurile spărgându-se de pupă – în vreme ce erau descărcate cutiile; Chuck și Eddie săreau în spumă și își croiau drum spre mal.

Ajunseră la țărm în același timp, iar în acel moment se porni focul de mitralieră.

Mitraliera părea să se afle în junglă, la vreo patru sute de metri de plajă. Oare fusese acolo de la bun început, cu mitraliorul așteptând momentul potrivit, sau fusese adusă din altă parte? Eddie și Chuck se aplecară și începură să alerge spre lizieră.

Un marinar cu o ladă de muniție pe umăr scoase un strigăt de durere și se prăbuși, scăpându-și încărcătura.

Apoi, Eddie țipă și el.

Chuck mai făcu doi pași înainte să se poată opri. Când se întoarse, Eddie se rostogolea pe nisip, ținându-se de genunchi și răcnind.

Chuck se întoarse și îngenunche lângă el.

— Stai liniștit, sunt aici! îi strigă el.

Eddie avea ochii închiși, dar era în viață – Chuck nu putea vedea alte răni decât cea de la genunchi.

Își ridică privirea. Ambarcațiunea care îi adusese se afla încă în apropiere de țărm, așteptând să se termine descărcarea proviziilor. L-ar fi putut duce pe Eddie înapoi pe vas în doar câteva minute. Însă mitraliera trăgea în continuare.

Se ghemui și zise:

— O să doară, așa că poți să țipi cât vrei.

Îl luă de umeri pe Eddie cu brațul drept, strecurându-și stângul pe sub coapsele acestuia. După ce se asigură că îl ținea bine, se îndreptă de spate. Eddie urlă de durere când piciorul său rănit atârână liber.

— Rezistă, băiete, îi spuse Chuck, întorcându-se spre apă.

Apoi, simți o durere bruscă și insuportabil de ascuțită în picioare, în spate și apoi în cap. În următoarea fracțiune de secundă, se gândi să nu cumva să-l scape pe Eddie. O clipă mai târziu, realizează că avea s-o facă. Ceva străfulgeră în fața ochilor săi, orbindu-l.

Și-apoi, întreaga lume se sfârși.

(V)

În ziua ei liberă, Carla lucra la Spitalul Evreiesc.

Doctorul Rothmann era cel care o convinsese. El fusese eliberat din lagăr - nimeni nu știa de ce, în afara naziștilor, iar aceștia oricum nu spuneau nimănui. Își pierduse un ochi și rămăsese cu un șchiopătat, însă era în viață și putea să practice în continuare medicina.

Spitalul se afla în Wedding, cartierul muncitoresc din nord, însă nu era nimic proletar în arhitectura sa. Fusese construit înainte de Primul Război Mondial, pe vremea când evreii din Berlin erau încă prosperi și mândri. Era un complex format din șapte clădiri, plasate într-o grădină spațioasă. Diversele secții erau legate prin tuneluri, pentru ca pacienții și angajații să poată trece dintr-o parte în alta fără să fie nevoiți să înfrunte condițiile meteorologice.

Era un adevărat miracol că încă mai exista un spital evreiesc. Foarte puțini evrei mai rămăsese în Berlin. Fuseseră adunați cu miile și îmbarcați în trenuri speciale. Nimeni nu știa unde erau duși sau ce se întâmpla cu ei. Existau zvonuri incredibile despre lagăre de exterminare.

Puținii evrei rămași în Berlin nu puteau fi tratați, dacă se îmbolnăveau, de asistente și de medici arieni. Așa încât, conform logicii sucite a rasismului nazist, spitalul fusese lăsat în pace. Personalul de aici era format în principal din evrei și din

alte naționalități nefericite care nu se încadrau în categoria arienilor: slavi din Europa de Est, oameni de obârșie amestecată și persoane căsătorite cu evrei. Însă nu erau destule asistente, iar Carla dădea câte o mână de ajutor.

Spitalul era supus controalelor constante ale Gestapoului și ducea o lipsă critică de provizii, de medicamente, de angajați și de fonduri.

Carla încălca legea dacă îi măsura temperatura unui băiat de 11 ani al cărui picior fusese strivit într-un raid aerian. Tot o infracțiune era și faptul că subtiliza medicamente de la locul ei de muncă și le aducea acolo. Însă voia să-și dovedească măcar sieși că nu toată lumea cedase în fața naziștilor.

Când își termină rondul, îl văzu pe Werner în fața ușii, în uniforma lui de aviație.

Câteva zile, el și Carla trăiseră cu teama că ar fi putut exista supraviețuitori ai bombardamentului asupra școlii care să îl acuze pe Werner; însă acum era limpede că muriseră toți și că nu mai știa nimeni de suspiciunile lui Macke. Scăpaseră din nou ca prin urechile acului.

Werner își revenise rapid după glonțul încasat.

Acum, Carla și Werner erau iubiți. El se mutase în casa spațioasă și pe jumătate goală a familiei von Ulrich, unde se culca în fiecare noapte cu Carla. Părinții lor nu se împotriviseră: toată lumea credea că puteau muri dintr-un moment în altul, iar oamenii simțeau că se impunea să profite de fiecare clipă de bucurie pe care o puteau smulge dintr-o viață de nevoi și suferințe.

Însă Werner părea mai sobru decât de obicei când îi făcu cu mâna Carlei prin geamul ușii de la salon. Ea îi făcu semn să intre și îl sărută.

— Te iubesc, îi zise ea; nu se mai sătura să i-o spună.

El replică, la fel de fericit:

— Și eu te iubesc.

— Ce cauți aici? îl întrebă ea. Voi ai doar un sărut?

— Am vești proaste: trebuie să plec pe Frontul de Est.

— O, nu! zise ea, izbucnind în lacrimi.

— Este o adevărată minune că am reușit să evit asta atâta amar de vreme. Dar generalul Dorn nu mă mai poate păstra. Jumătate din armata noastră este formată din bătrâni și școlari, iar eu sunt un ofițer apt, de 24 de ani.

Ea șopti:

— Nu muri, te rog!

— O să fac tot posibilul să nu mor.

Ea continuă, tot în șoaptă:

— Dar ce se va întâmpla cu rețeaua? Tu știi totul. Cine ar putea să o conducă în locul tău?

El o privi fără să scoată o vorbă. Ea realizează la ce se gândea.

— O, nu - nu eu!

— Tu ești cea mai potrivită pentru rolul ăsta. Frieda se pricepe să asculte ordinele, nu să conducă. Tu ai demonstrat o capacitate extraordinară de a recruta oameni noi și de a-i motiva. Nu ai avut niciodată probleme cu poliția și nu ai desfășurat activități politice în trecut. Nu știe nimeni de rolul pe care l-ai jucat în campania împotriva programului Aktion T4. Din câte știu autoritățile, ești o asistentă medicală fără pată.

— Dar mi-e frică, Werner!

— Nu te oblig s-o faci. Însă nu o poate face nimeni altcineva.

Exact atunci auziră gălăgie undeva în apropiere.

În salonul vecin erau ținuți pacienții cu probleme psihice, așa că nu era neobișnuit să se audă de acolo strigăte și chiar urlete; însă de această dată părea să fie vorba de altceva. Se auzea o voce rafinată, dar furioasă. Distinseră apoi și o a doua voce, una cu accent berlinez și cu tonul insistent și intimidant despre care străinii spuneau că este tipic locuitorilor capitalei.

Carla ieși pe coridor, urmată de Werner.

Doctorul Rothmann, cu o stea galbenă pe haină, se certa cu un bărbat în uniformă SS. În spatele lor, ușile duble de la salonul de psihiatrie, de obicei încuiate, erau acum trântite la perete. Pacienții plecau. Alți doi polițiști și câteva asistente mâneau de la spate un șir dezordonat de bărbați și de femei, majoritatea în pijamale, unii mergând cu spatele drept, cât se poate de normali în aparență, alții balmăjind și târșându-și picioarele în timp ce coborau pe scări.

Carla își aminti imediat de fiul Adei, Kurt, și de fratele lui Werner, Axel, precum și de așa-zisul spital din Akelberg. Nu știa unde erau duși acești pacienți, dar era aproape convinsă că aveau să fie omorâți la sosire.

Doctorul Rothmann spunea pe un ton indignat:

— Oamenii aceștia sunt bolnavi! Au nevoie de tratament!

Ofițerul SS replică:

— Nu sunt bolnavi, sunt alienați mintali, iar noi îi ducem acolo unde le este locul.

— Într-un spital?

— Vei fi informat la timpul potrivit.

— Nu-i de ajuns.

Carla știa că nu trebuia să intervină. Dacă descopereau că nu era evreică, ar fi avut probleme mari. Nu avea o înfățișare deosebit de ariană, cu părul ei negru și ochii verzi. Dacă-și ținea gura, probabil că nu aveau să se ia de ea. Însă dacă protesta împotriva abuzului celor de la SS, ar fi fost arestată și interogată și atunci s-ar fi aflat că lucra acolo în mod ilegal. Așa că strânse din dinți și nu scoase o vorbă.

Ofițerul ridică tonul:

— Grăbiți-vă! Băgați-i pe cretini în autobuz.

Rothmann insistă:

— Trebuie să aflu unde sunt duși. Sunt pacienții mei.

Nu erau tocmai pacienții săi - el nu era psihiatru.

Omul de la SS zise:

— Dacă îți faci atâtea griji în privința lor, n-ai decât să îi însoțești.

Doctorul Rothmann păli. Ar fi însemnat să se ducă la moarte sigură.

Carla se gândi la soția lui, Hannelore, la fiul său, Rudi, și la fiica lui, Eva, aflată acum în Anglia; și simți cum o cuprinde frica.

Ofițerul rânji.

— Ce? Nu mai ești la fel de îngrijorat, nu? pufni el disprețuitor.

Rothmann se îndreptă de spate.

— Ba dimpotrivă, rosti el. Vă accept oferta. Am depus un jurământ cu mulți ani în urmă că voi face tot ce-mi va sta în puteri ca să ajut bolnavii. Nu am de gând să-mi încalc acum acest jurământ. Sper să mor cu conștiința împăcată, încheie el, schiopătând pe trepte.

O bătrână coborî purtând doar un halat descheiat în față, care-i dezvăluia goliciunea. Carla nu mai putu să păstreze tăcerea.

— Este noiembrie! strigă ea. Au nevoie de haine groase!

Ofițerul îi aruncă o privire aspră.

— O să le fie bine în autobuz.

— Mă duc să le aduc niște haine mai groase. Carla se întoarse spre Werner și zise: Vino să mă ajuți. la pături de unde găsești.

Cei doi începură să alerge prin saloanele de psihiatrie rămase goale, smulgând păturile de pe paturi și din dulapuri. Ducând fiecare câte un vraf de pături, coborâra în grabă scările.

Pământul din grădina spitalului era înghețat. În fața porții principale era parcat un autobuz cenușiu, cu motorul oprit și cu șoferul fumând la volan.

Carla văzu că omul purta o haină groasă, pălărie și mănuși, ceea ce sugera că autobuzul nu era încălzit.

Un mic grup de agenți Gestapo și de ofițeri SS urmărea totul.

Ultimii pacienți tocmai urcau la bord. Carla și Werner urcară și ei și începură să împartă pături. Doctorul Rothmann stătea în spatele autobuzului.

— Carla, zise el. Tu... spune-i lui Hannelore ce s-a întâmplat. Trebuie să mă duc cu pacienții. Nu am de ales.

— Desigur, rosti ea, cu glasul sugrumat de emoție.

— S-ar putea să reușesc să-i protejiez pe acești oameni.

Carla dădu din cap, încuviințând, deși nu credea asta cu adevărat.

— În orice caz, continuă el, nu-i pot lăsa de izbeliște.

— Îi voi spune.

— Mai spune-i și că o iubesc.

Carla nu-și mai putu reține lacrimile. Rothmann zise:

— Spune-i că ăsta a fost ultimul lucru pe care l-am rostit. O iubesc.

Carla dădu din cap. Werner o apucă de braț.

— Hai să mergem.

Coborâra din autobuz. Un ofițer SS i se adresă lui Werner:

— Hei, tu, ăla în uniformă de aviație, ce dracu' crezi că faci?

Werner era negru de supărare și Carla se temu ca nu cumva să stârnească o ceartă. Însă el răspunse pe un ton calm:

— Le dau pături unor bătrâni înfrigurați. E cumva împotriva legii?

— Ar trebui să lupti pe Frontul de Est.

— Eu mă duc acolo mâine. Dar tu?

— Ai grijă ce spui.

— Mi-ai face o favoare dacă m-ai aresta chiar înainte să plec: mi-ai salva viața.

Bărbatul îi întoarse spatele.

Apoi se auzi ambreiajul și motorul prinse viață. Carla și Werner se întoarseră să privească. La fiecare geam se vedea

câte un chip și toate chipurile erau diferite: bălăjind, salivând, râzând isteric, cu mintea aiurea sau strâmbate de chinuri sufletești – toate demente. Pacienți cu probleme psihice duși de-acolo de către SS. Nebunii călăuzindu-i pe nebuni.

Apoi, autobuzul plecă.

(VI)

— Poate că mi-ar fi plăcut Rusia dacă mi s-ar fi dat voie să o văd, îi zise Woody tatălui său.

— Și eu sunt de aceeași părere.

— Nici măcar nu am apucat să fac niște fotografii mai acătării.

Se aflau la recepția hotelului Moskva, la doi pași de intrarea în stația de metrou. Aveau bagajele făcute și erau pregătiți să se întoarcă acasă.

Woody rosti:

— Trebuie să-i spun lui Greg Peshkov că am întâlnit un Volodea Peshkov. Deși Volodea nu a părut foarte încântat când i-am zis. Presupun că toți cei care au legături în Occident sunt considerați suspecti.

— O, da, poți să fii sigur de asta!

— Oricum, am obținut ce ne-am propus când am venit aici – asta-i cel mai important lucru. Aliații și-au luat angajamentul pentru organizarea Națiunilor Unite.

— Da, încuviință Gus satisfăcut. A trebuit să ducem muncă de lămurire cu Stalin, dar în cele din urmă a revenit și el la gânduri mai bune. Ai contribuit și tu la asta, cred, discutând atât de deschis cu Peshkov.

— Ai luptat pentru asta toată viața ta, tată.

— Trebuie să recunosc că este un moment de mare satisfacție personală.

Lui Woody îi trecu ceva prin minte și rosti îngrijorat:

— Sper că nu ai de gând să te retragi acum, nu?

Gus râse.

— Nu. Am obținut un acord de principiu, dar greul abia acum începe.

Cordell Hull părăsise deja Moscova, însă câțiva asistenți de-ai săi rămăseseră încă acolo, iar unul dintre aceștia se apropie

acum de cei doi Dewar. Woody îl cunoștea: era un tânăr pe nume Ray Baker.

— Am un mesaj pentru dumneavoastră, domnule senator, îi spuse el tulburat.

— M-ai prins la fix - tocmai plecam, zise Gus. Ce s-a întâmplat?

— Este vorba de fiul dumneavoastră, Charles - Chuck.

Gus se albi la față și întrebă:

— Care-i mesajul, Ray?

Tânărul părea să-și găsească cu greu cuvintele.

— Domnule, sunt vești rele. A participat la o bătălie de pe insulele Solomon.

— A fost rănit?

— Nu, domnule, e mai rău de-atât.

— O, Doamne! exclamă Gus, izbucnind în lacrimi.

Woody nu-și mai văzuse niciodată tatăl plângând.

— Îmi pare rău, domnule, rosti Ray. Mesajul spune că a murit.

• Capitolul 18

1944

(I)

Woody stătea în fața oglinzii, în dormitorul lui din apartamentul de la Washington al părinților săi. Era îmbrăcat în uniforma de sublocotenent al Regimentului 510 de Parașutiști al Armatei Statelor Unite.

Costumul îi fusese făcut de un croitor iscusit din Washington, dar nu arăta prea bine pe el. Kakiul îl făcea să pară pământiu la față, iar insignele de pe tunică păreau neîngrijite.

Ar fi putut probabil să scape de încorporare, dar hotărâse să nu o facă. O parte din el voia să continue munca alături de tatăl său, care îl ajuta pe președintele Roosevelt să pună la punct o nouă ordine globală, prin care să se evite pe viitor alte războaie mondiale. Avuseseră câștig de cauză la Moscova, însă Stalin era inconsecvent și părea să caute cu tot dinadinsul să creeze

probleme. La conferința de la Teheran, din decembrie, liderul sovietic readusese în discuție ideea retrogradă a consiliilor regionale, iar Roosevelt fusese nevoit să îl convingă să renunțe la ea. Era clar că Organizația Națiunilor Unite avea să necesite o vigilență neconținută.

Însă Gus putea face asta și fără Woody. Iar Woody se simțea tot mai prost pentru că-i lăsa pe alții să poarte acest război în locul său.

Mai bine de atât nu avea să arate în uniformă, așa că se duse în salon ca să îl vadă mama sa.

Rosa avea un oaspete, un tânăr în uniforma albă a marinei militare, și după o clipă Woody recunoscuse chipul frumos și pistruiat al lui Eddie Parry. Acesta stătea pe canapea lângă Rosa, ținând în mână un baston. Se ridică cu greu în picioare ca să dea mâna cu Woody.

Mama sa avea o expresie tristă pe chip. Îi zise:

— Eddie tocmai îmi povestea despre ziua în care a murit Chuck.

Eddie se așeză la loc, iar Woody se așeză în fața lui.

— Aș vrea să aud și eu ce s-a întâmplat, rosti Woody.

— Nu sunt prea multe de spus, începu Eddie. Abia pusesem piciorul pe plaja din Bougainville când o mitralieră a deschis focul asupra noastră, de undeva din mlaștină. Am încercat să fugim și să ne adăpostim, dar eu am încasat câteva gloanțe în genunchi. Chuck ar fi trebuit să continue să alerge spre lizieră. Asta-i procedura - lași răniții pe seama medicilor care vin din urmă. Însă Chuck nu a respectat regula. S-a oprit și s-a întors după mine.

Eddie făcu o pauză. Pe măsuța de lângă el era o ceașcă de cafea și el sorbi din aceasta.

— M-a ridicat în brațe, își reluă el povestirea. Ce nesăbuit! S-a transformat într-o țintă vie. Dar cred că voia să mă ducă înapoi la barcă. Ambarcațiunile respective au laturile înalte, din oțel. Am fi fost în siguranță acolo și aș fi putut primi îngrijiri medicale imediat ce ajungeam pe vas. Însă nu ar fi trebuit să facă asta. Imediat ce s-a îndreptat de spate, rafala l-a nimerit în plin - în picioare, în spate și în cap. Cred că a murit înainte să cadă la pământ. În orice caz, până să apuc să-mi ridic capul și să mă uit la el, deja nu mai era printre cei vii.

Woody observă că mama lui își stăpânea cu greu emoțiile. Se temea că, dacă ea izbucnea în plâns, nu ar mai fi rezistat nici el.

— Am rămas întins pe plaja aceea lângă trupul lui încă o oră, rosti Eddie. L-am ținut de mână în tot acest timp. Apoi au venit să mă ia cu targa. Nu am vrut să plec. Știam că nu-l voi mai vedea niciodată. Își îngropă fața în palme și suspină: L-am iubit atât de mult...

Rosa îl cuprinse pe după umeri și îl îmbrățișă. El își rezemă capul de pieptul ei, plângând ca un copil. Ea îi mângâie părul.

— Gata, gata, murmură ea. Gata, gata...

Woody realizează că mama lui știa ce relație avuseseră Chuck și Eddie. După câteva clipe, Eddie își veni în fire și se uită la Woody.

— Știi și tu cum este, rosti el.

Se referea la moartea Joanei.

— Da, știu, încuviință Woody. Este cea mai cumplită senzație posibilă – dar doare mai puțin pe zi ce trece.

— Sper să ai dreptate.

— Acum tot în Hawaii ești?

— Da. Chuck și cu mine lucrăm în unitatea de cartografiere a teritoriului inamic. *Lucram*. Înghiți în sec și continuă: Chuck a decis că trebuie să vedem la fața locului cum sunt folosite hărțile noastre în acțiune. De aceea ne-am dus pe Bougainville cu pușcașii marini.

— Probabil că faceți o treabă pe cinste, remarcă Woody. Se pare că îi batem pe japonezi în Pacific.

— Da, pas cu pas, spuse Eddie. Se uită la uniforma lui Woody și adăugă: Unde ești încartiruit?

— Până acum am fost la Fort Benning, în Georgia, unde am făcut antrenamentele de parașutism, zise Woody. Acum ne-au trimis la Londra. Mâine plec.

Surprinse privirea mamei sale. Părea deodată mult îmbătrânită. Își dădu seama că avea fața brăzdată de riduri. Aniversarea ei de 50 de ani trecuse fără prea mare tam-tam. Totuși, realizează că discuția aceea despre moartea lui Chuck, de față cu celălalt fiu al ei, îmbrăcat în uniformă militară, reprezentase o durere cumplită pentru ea.

Eddie nu observase asta.

— Se zvonește că vom invada Franța anul ăsta, rosti el.

— Presupun că ăsta-i și motivul pentru care s-au grăbit cu instrucția, spuse Woody.

— Asta înseamnă că vei intra în focul luptei.

Rosa își înăbuși un hohot de plâns. Woody zise:

— Sper să fiu la fel de curajos ca fratele meu.

Eddie replică:

— Eu sper să nu fii nevoit.

(II)

Greg Peshkov o duse într-o după-amiază pe Margaret Cowdry la un concert simfonic. Margaret avea buzele cărnoase și îmbietoare, tocmai bune de sărutat – dar Greg avea alte planuri.

Îl urmărea pe Barney McHugh. Nu era singurul; același lucru făcea și un agent FBI pe nume Bill Bicks.

Barney McHugh era un fizician tânăr și strălucit. Primise permisie de la laboratorul secret al armatei americane din Los Alamos, New Mexico, și își adusese soția britanică la Washington, ca să-i arate orașul.

FBI-ul aflase dinainte că McHugh urma să asiste la concert, așa încât agentul Bicks reușise să-i facă rost lui Greg de două locuri la câteva rânduri în spatele lui McHugh. O sală de spectacole, cu sute de străini îngrămădindu-se la intrare și la ieșire, era locul perfect pentru o întâlnire clandestină, iar Greg voia să știe ce punea la cale McHugh.

Din păcate, se întâlniseră deja. Greg vorbise cu McHugh la Chicago în ziua testării pilei nucleare. Trecuse un an și jumătate de atunci, însă McHugh l-ar fi putut ține minte. Așa că Greg trebuia să se asigure că McHugh nu îl vedea.

Când sosiră Greg și Margaret, locurile lui McHugh nu erau ocupate. De-o parte și de alta stăteau două cupluri banale – un bărbat de vârstă mijlocie, într-un costum ieftin, cenușiu și vărgat, împreună cu soția lui în stânga, și două doamne în vârstă în dreapta. Greg spera ca McHugh să apară. Dacă tipul era spion, Greg voia să îl prindă.

Urmau să audieze prima simfonie a lui Ceaikovski.

— Deci îți place muzica clasică, rosti Margaret în timp ce orchestra își acorda instrumentele.

Habar nu avea de motivul real pentru care fusese adusă acolo. Știa că Greg lucra la departamentul de cercetare militară, care era secret, dar nu avea nici cea mai vagă idee despre bomba nucleară, la fel ca aproape toți americanii.

— Eu credeam că ascuți numai jazz, continuă ea.

— Îmi plac compozitorii ruși - sunt foarte dramatici, îi zise Greg. Bănuiesc că am asta în sânge.

— Eu am fost crescută cu muzică clasică. Tatăl meu aduce mereu mici orchestre la dineuri.

Familia lui Margaret era atât de bogată, încât îl făcea pe Greg să se simtă un coate-goale. Însă nu apucase să îi cunoască părinții și presimțea că aceștia nu aveau să-l privească cu ochi buni pe fiul nelegitim al unui afemeiat celebru de la Hollywood.

— La ce te uiți? îl întrebă ea.

— La nimic.

Soții McHugh sosiseră.

— Ce parfum porți? o întrebă el.

— Chichi, de la Renoir.

— Îmi place mult.

Soții McHugh păreau fericiți - un cuplu tânăr, strălucit și prosper, aflat în vacanță. Greg se întrebă dacă întârziaseră pentru că făcuseră dragoste în camera lor de hotel.

Barney McHugh se așeză lângă bărbatul în costum cenușiu-vărgat. Greg își dădea seama că era un costum ieftin după rigiditatea nefirească a umerilor. Bărbatul nu se uită la nou-veniți. Soții McHugh începură să completeze un rebus, rezemându-și drăgăstos capetele unul de celălalt în vreme ce studiau ziarul din mâinile lui Barney. După câteva minute, apărură dirijorul.

Piesa din deschidere era compusă de Saint-Saëns. Compozitorii germani și austrieci suferiseră un declin în popularitate după izbucnirea războiului, iar spectatorii începeau să descopere alternativele. Opera lui Sibelius revenise în prim-plan.

McHugh era probabil comunist. Greg știa asta din spusele lui J. Robert Oppenheimer. Oppenheimer, un teoretician de vârf al fizicii de la Universitatea din California, era directorul laboratorului din Los Alamos și conducătorul științific al întregului Proiect Manhattan. Avea legături puternice cu comuniștii, deși insistase că nu se înscriesese niciodată în partid.

Agentul Bicks îi zisese lui Greg:

— De ce trebuie să lucreze armata cu toți progresiștii ăștia? Indiferent ce încercați să obțineți voi acolo, în deșert... chiar nu găsiți oameni de știință tineri, deștepți și conservatori în America?

— Nu, nu găsim, replicase Greg. Dacă am fi găsit, am fi apelat la ei.

Comuniștii erau uneori mai loiali cauzei decât țării lor și puteau considera că era corect să împărtășească secretele cercetării nucleare cu Uniunea Sovietică. În ochii lor, asta nu însemna că dezvăluiau informații inamicului. Sovieticii erau aliații Americii împotriva naziștilor – de fapt, ei luptaseră mai mult decât toți ceilalți aliați la un loc. Cu toate acestea, era o chestiune riscantă. Informațiile destinate Moscovei ar fi putut ajunge la Berlin. Și toți cei care se gândiseră câtuși de puțin la felul în care avea să arate lumea postbelică își puteau da seama că Statele Unite și Uniunea Sovietică nu aveau să rămână prietene pe vecie.

FBI-ul considera că Oppenheimer reprezenta un risc de securitate și încerca constant să-l convingă pe șeful lui Greg, generalul Groves, să-l concedieze. Însă Oppenheimer era cel mai prominent om de știință al generației sale, așa că generalul nu renunțase la el.

Într-o încercare de a-și dovedi loialitatea, Oppenheimer îl indicase pe McHugh drept un posibil comunist, iar acesta era motivul pentru care Greg îl urmărea.

Cei de la FBI erau sceptici.

— Oppenheimer caută să te bage în ceață, îi spuse Bicks.

Greg replică:

— Nu cred. Îl știu de-un an deja.

— Este un nenorocit de comunist, așa cum sunt și nevastă-sa, frate-său și cumnată-sa.

— Omul lucrează nouăsprezece ore pe zi ca să construiască arme mai bune pentru soldații americani – ce trădător ar face una ca asta?

Greg spera ca McHugh să fie într-adevăr spion, pentru că asta ar fi îndepărtat suspiciunile care planau asupra lui Oppenheimer, sporindu-i generalului Groves credibilitatea și făcându-l și pe el să arate bine.

În prima jumătate a concertului îl urmări întruna pe McHugh, fără să-și ia ochii de la el. Fizicianul nu se uitase deloc spre oamenii din jurul său. Părea mult prea absorbit de muzică și nu-și lua ochii de la scenă decât pentru a o privi drăgăstos pe doamna McHugh, o englezoaică palidă. Oare Oppenheimer se înșelase în privința lui McHugh? Sau, mai mult de atât, îl acuzase oare ca să le distragă atenția de la propria persoană?

Greg știa că și Bicks urmărea totul din balcon. Poate că observase el ceva.

În pauză, Greg îi urmări pe soții McHugh afară, așezându-se la aceeași coadă ca să ia cafea. Nici cuplul fără gust, nici cele două doamne mai în vârstă nu se vedeau prin apropiere.

Greg era nedumerit. Nu știa ce concluzie să tragă. Oare suspiciunile sale erau nefondate? Poate că vizita soților McHugh era într-adevăr nevinovată.

În timp ce el și Margaret se întorceau la locurile lor, Bill Bicks veni lângă el. Agentul era un tip de vârstă mijlocie, un pic durdului și cu un început de chelie. Purta un costum gri-deschis, care avea pete de transpirație la subsuori. Îi zise cu voce joasă:

— Ai avut dreptate.

— De unde știi?

— Tipul ăla de lângă McHugh.

— Cel în costum cenușiu-vărgat?

— Da. Este Nikolai Yenkov, atașat cultural la ambasada sovietică.

— Dumnezeule! zise Greg.

Margaret se întoarse spre el.

— Ce-i?

— Nimic, o liniști Greg.

Bicks plecă de lângă el.

— Te frământă ceva, îi zise ea când se așezară. Nu cred că ai auzit nicio notă din Saint-Saëns.

— Sunt cu gândul la muncă.

— Spune-mi că nu-i o altă femeie și te las în pace.

— Nu-i o altă femeie.

În cea de-a doua jumătate, simți cum începe să îl cuprindă neliniștea. Nu observase niciun contact între McHugh și Yenkov. Cei doi nu își vorbiseră, iar Greg nu-i văzuse trecându-și nimic de la unul la altul: niciun dosar, plic sau rolă de film.

Simfonia se încheie și dirijorul se înclină în fața publicului. Spectatorii începură să părăsească sala. Vânătoarea de spioni eșuase lamentabil.

Când ajunseră în hol, Margaret se duse la toaletă. În timp ce Greg o aștepta, Bicks se apropie de el.

— Nimic, zise Greg.

— Mda, nici la mine.

— Poate că a fost doar o coincidență că McHugh s-a așezat lângă Yenkov.

— Nu există coincidențe.

— Poate că s-a ivit o problemă neașteptată. Un cod greșit, spre exemplu.

Bicks clătină din cap.

— Și-au dat ceva unul altuia. Doar că nu am văzut noi.

Doamna McHugh se duse și ea la toaletă, așa că McHugh aștepta undeva în apropiere, la fel ca Greg. Acesta îl studie cu atenție din spatele unei coloane. Nu avea servietă, nici vreun impermeabil sub care să ascundă vreun pachet sau vreun dosar. Și, cu toate acestea, era ceva la el care lipsea. Dar ce anume?

Și-atunci, Greg își dădu seama.

— Ziarul! exclamă el.

— Cum?

— Când Barney a intrat, avea la el un ziar. A completat un rebus din el până a început spectacolul. Acum nu-l mai are!

— Fie l-a aruncat, fie i l-a dat lui Yenkov, cu ceva ascuns înăuntru.

— Yenkov și soția lui au plecat deja.

— Ar putea fi încă afară.

Bicks și Greg fugiră la ușă. Bicks își croi drum prin mulțimea care ieșea din clădire. Greg îl urma îndeaproape. Ajunseră pe trotuar și se uitară în stânga și în dreapta. Greg nu reuși să-l zărească pe Yenkov, dar Bicks avea privirea ageră.

— Peste drum! strigă el.

Atașatul și soția lui așteptau pe trotuar și o limuzină neagră se apropia încet de ei.

Yenkov ținea în mână un ziar împăturit.

Greg și Bicks traversară strada în fugă.

Limuzina se opri.

Greg era mai rapid decât Bicks, așa că ajunse primul peste drum.

Yenkov nu-i observase. Fără să se grăbească, deschise portiera și se trase înapoi, lăsându-și soția să intre prima.

În acel moment, Greg se aruncă asupra lui Yenkov. Căzura amândoi la pământ, iar doamna Yenkov țipă.

Greg se ridică în picioare. Șoferul coborâse din mașină și se pregătea să o ocolească, însă Bicks strigă „FBI!” și-și scoase insigna.

Yenkov scăpase ziarul. Încercă să se întindă după el, însă Greg se mișcă mai repede. Îl înhăță, se trase înapoi și îl deschise.

Înăuntru se afla un vraf de hârtii. Pe prima dintre ele era o diagramă. Greg o recunoscuse imediat: era descrierea unui declanșator de implozie pentru o bombă cu plutoniu.

— Dumnezeu! exclamă el. Sunt cele mai recente descoperiri!

Yenkov sări în mașină, trânti portiera și o încuiie pe dinăuntru. Șoferul urcă și el și demară în trombă.

(III)

Era sâmbătă seara și apartamentul lui Daisy din Piccadilly era plin ochi. Erau cam o sută de oameni acolo, se gândi ea mulțumită.

Devenise liderul unui grup social bazat pe Crucea Roșie Americană din Londra. În fiecare sâmbătă organiza petreceri pentru soldații americani, invitând asistentele de la spitalul St. Bart să îi cunoască. Veneau acolo și piloți RAF. Se servea băutură din rezervele ei nelimitate de scotch și de gin și se dansa pe muzica lui Glenn Miller, pusă la gramofon. Știind că fiecare dintre acele petreceri ar fi putut fi ultima pentru bărbații invitați, făcea tot posibilul să îi facă fericiți – fără să îi sărute, totuși, și lăsând asta în seama asistentelor.

Daisy nu obișnuia să bea alcool la petrecerile pe care le organiza. Avea mult prea multe pe cap. Cuplurile se încuiiau mai tot timpul în toaletă, fiind necesar să fie scoase cu forța de acolo pentru ca încăperea să poată fi folosită în scopul ei firesc. Dacă vreun general important se îmbăta, trebuia dus în siguranță acasă. Deseori i se întâmpla să rămână fără gheață – nu le putea explica niciodată îndeajuns de clar angajaților săi britanici de câtă gheață era nevoie la o astfel de petrecere.

După despărțirea ei de Boy Fitzherbert, singurii prieteni care-i mai rămăseseră erau cei din familia Leckwith. Mama lui Lloyd, Ethel, nu o judecase niciodată. Deși Ethel era o femeie cât se poate de respectabilă acum, făcuse și ea greșeli în trecut, ceea ce o ajuta să fie mult mai înțelegătoare. Daisy se ducea în continuare acasă la Ethel, în Aldgate, în fiecare seară de miercuri, bând lapte cu cacao și ascultând radioul. Era seara ei preferată din săptămână.

Fusese respinsă deja de două ori de înalta societate, prima dată în Buffalo și acum în Londra, și un gând deprimant îi tot dădea târcoale: poate că era vina ei. Poate că locul său nu era în acele grupuri pedante din înalta societate, cu regulile lor stricte de comportament. Era o proastă că se simțea atrasă de acestea.

Problema era că îi plăceau petrecerile, picnicurile, competițiile și oricare alte evenimente la care lumea se dichisea și se distra.

Însă acum descoperise că nu avea nevoie de aristocrați britanici sau de americani din familii bune ca să se distreze. Își crease propria societate, mult mai plină de viață decât a lor. Unii dintre cei care refuzaseră să-i mai vorbească după ce-l părăsise pe Boy dădeau acum semne clare că și-ar fi dorit să fie invitați la una dintre faimoasele ei petreceri de sâmbătă seara. Iar mulți oaspeți veneau în apartamentul ei după câte un dineu solicitant în vreo reședință de pe Mayfair.

Petrecerea din seara aceea era cea mai reușită dintre toate pentru că Lloyd venise acasă în permisie.

El locuia acum în apartamentul ei, fără să se mai ascundă. Iar ei nu-i păsa ce zicea lumea: reputația ei în cercurile respectabile fusese deja afectată suficient de mult. Nu avea cum să fie mai rău de-atât. Oricum, presiunea iubirii în vreme de război îi determina pe mulți oameni să încalce regulile procedând în moduri asemănătoare. Servitorii puteau să fie uneori la fel de rigizi precum ducii în aceste privințe, însă angajații lui Daisy o adora, așa că ea și Lloyd nici nu mai trebuiau să pretindă că stau în dormitoare separate.

Îi plăcea nespus de mult să se culce cu el. Chiar dacă nu era la fel de experimentat precum Boy, compensa din plin cu entuziasm – și era dornic să învețe. Fiecare noapte se transforma într-o adevărată explorare în patul dublu.

În timp ce se uitau la oaspeții lor – care vorbeau și râdeau, beau și fumau, dansau și se giugiuleau –, Lloyd îi surâse și o întrebă:

— Ești fericită?

— Hmm... aproape, zise ea.

— Aproape?

Ea oftă.

— Vreau să am copii, Lloyd. Nu-mi pasă că nu suntem căsătoriți. Mă rog, îmi pasă, dar tot vreau să avem un copil.

El se întunecă la față.

— Știi ce părere am eu despre copiii nelegitimi.

— Da, mi-ai explicat. Însă vreau să îmi rămână o părticică din tine pe care s-o prețuiesc dacă tu mori.

— Voi face tot posibilul să nu mor.

— Știu.

Însă suspiciunile ei erau cumva întemeiate, căci el lucra sub acoperire în teritoriile ocupate și ar fi putut fi oricând executat, așa cum spionii germani erau executați în Marea Britanie. Dacă el murea, ea nu ar mai fi rămas cu nimic.

— Știu că sunt milioane de femei care trec prin asta, dar nu pot îndura gândul unei vieți fără tine. Cred că aș muri, adăugă ea.

— Dacă l-aș putea convinge pe Boy să îți acorde divorțul, știu că aș face-o.

— Nu are rost să discutăm despre asta la petrecere. Ea se uită prin cameră și exclamă: la te uită! Cred că îl recunosc pe Woody Dewar!

Woody purta uniformă de locotenent. Se duse la el și-l salută. Era ciudat să-l revadă după nouă ani – deși el nu se schimbase prea mult, părând doar ceva mai în vârstă.

— Acum sunt mii de soldați americani aici, zise Daisy în timp ce dansau foxtrot pe melodia *Pennsylvania Six-Five Thousand*. Asta înseamnă că suntem pe cale să invadăm Franța. Ce mai e nou?

— Ofițerii de la comanda armatei nu le dezvăluie planurile lor locotenenților începători, replică Woody. Însă, la fel ca tine, nu văd un alt motiv pentru care aș putea să fiu aici. Nu-i mai putem lăsa pe ruși să ducă singuri greul luptei.

— Când crezi că se va produce invazia?

— Ofensivile încep întotdeauna vara. Toată lumea vorbește de sfârșitul lui mai sau începutul lui iunie.

— Atât de curând...

— Dar nimeni nu știe locul unde vom invada.

— Cea mai scurtă distanță este de la Dover la Calais, remarcă Daisy.

— Da, și tocmai de aceea germanii și-au concentrat trupele în jurul orașului Calais. Așa că s-ar putea să încercăm să-i luăm prin surprindere - debarcând pe coasta de sud, lângă Marsilia, de exemplu.

— Poate că se va termina totul atunci.

— Mă îndoiesc. Chiar și după ce vom stabili un cap de pod, tot va trebui să cucerim Franța, apoi Germania. Mai e mult până la sfârșit.

— O, Doamne!

Woody părea să aibă nevoie de îmbărbătare - iar Daisy știa exact fata potrivită pentru asta. Isabel Hernandez era o bursieră străină care își făcea masteratul în istorie la St. Hildas College din Oxford. Era superbă, însă băieții o ocoleau fiind intimidati de inteligența ei sclipitoare. Însă Woody nu ar fi avut nicio problemă cu acest lucru.

— Hei, vino încoace, o strigă Daisy pe Isabel. Woody, ți-o prezint pe prietena mea Bella. Este din San Francisco. Bella, el este Woody Dewar, din Buffalo.

Își strânseseră mâna. Bella era înaltă, cu părul negru și bogat și cu pielea măslinie, exact ca Joanne Rouzrokh. Woody îi zâmbi și o întrebă:

— Ce faci la Londra?

Daisy îi lăsă singuri.

Cina se servea la miezul nopții. Când făcea rost de provizii din America, aceasta consta în ouă cu costiță; altminteri le oferea sandviciuri cu cașcaval. Era o pauză binevenită în care oamenii puteau discuta, cam cum se întâmpla în pauzele dintre actele pieselor de teatru. Observă că Woody Dewar încă era cu Bella Hernandez, părând cufundați într-o conversație. Se asigură că toată lumea avea ce trebuia și se așeză într-un colț, alături de Lloyd.

— Am decis ce aș vrea să fac după război, dacă nu mor până se termină, rosti el. Mă rog, pe lângă faptul că mă voi căsători cu tine.

— Ce-ai vrea să faci?

— Mă gândesc să candidez la alegerile parlamentare.

Daisy era încântată.

— Lloyd, e o idee minunată! exclamă ea, îmbrățișându-l și sărutându-l.

— E cam devreme pentru felicitări. M-am înscris în Hoxton, circumscripția aflată lângă cea a mamei. Însă s-ar putea ca filiala locală a Partidului Laburist să nu mă aleagă tocmai pe mine. Și, chiar dacă mă aleg, s-ar putea să nu câștig alegerile. Hoxton are un deputat liberal foarte puternic în acest moment.

— Vreau să te ajut, spuse ea. Aș putea fi mâna ta dreaptă. Îți voi scrie discursurile - pun pariu că m-aș pricepe la asta.

— Ar fi nemaipomenit dacă m-ai ajuta!

— Atunci, rămâne stabilit.

Oaspeții mai în vârstă plecară după cină, însă cum muzica nu se opri, iar băutura nu se termina niciodată, petrecerea continuă, tot mai dezinhibată. Woody dansa acum un slow cu Bella: Daisy se întrebă dacă aceea era prima lui idilă de la moartea Joannei.

Cuplurile se pipăiau tot mai insistent și oamenii începură să dispară în cele două dormitoare. Nu puteau înclua ușile - Daisy luase cheile înainte -, așa că uneori erau mai multe cupluri în aceeași cameră, dar nimeni nu părea deranjat de asta. Daisy găsisese odată doi oameni în debaraua de mături, dormind fericiți unul în brațele celuilalt.

La ora unu sosi soțul ei.

Nu îl invitase pe Boy dar el apăru însoțit de doi piloți americani, așa că Daisy ridică din umeri și-l lăsă înăuntru. Era cam amețit și, după ce dansă cu câteva asistente, o invită și pe ea la dans, politicos.

Oare era doar beat, se întrebă ea, sau i se mai domolise furia față de ea? Și dacă așa stăteau lucrurile, era oare posibil să-și schimbe părerea cu privire la divorț?

Îi acceptă invitația și dansară un jitterbug. Majoritatea oaspeților nu știau că ei erau căsătoriți, însă cei care știau îi urmăreau cu uimire.

— Am citit în ziare că ai mai cumpărat un cal de curse, deschise ea conversația.

— Da, pe Lucky Laddie, confirmă el. M-a costat opt mii de guinee - un preț record.

— Sper să-și merite banii.

Ei îi plăceau la nebunie caii - la început crezuse că avea să cumpere și să antreneze cai de curse împreună, dar el nu dorise să împartă acest hobby cu ea. Asta fusese una dintre marile frustrări ale căsniciei lor. El îi citi gândurile și-i zise:

— Te-am dezamăgit, nu-i așa?

— Da, așa este.

— Și tu m-ai dezamăgit pe mine...

Era ceva nou pentru ea. După câteva clipe de gândire, ea îl întreabă:

— Cum? Pentru că nu am închis ochii la infidelitățile tale?

— Exact, rosti el, destul de beat ca să fie sincer.

Ea profită de ocazie și insistă:

— Câtă vreme crezi că va trebui să ne mai pedepsim unul pe celălalt?

— Să ne pedepsim? pufni el. Cine pe cine pedepsește?

— Noi o facem, rămânând căsătoriți. Ar trebui să divorțăm, așa cum fac oamenii cu capul pe umeri.

— Poate că ai dreptate, zise el. Dar nu-i cel mai potrivit moment ca să discutăm despre asta.

Ea simți din nou fiorul speranței.

— Ce-ar fi să trec să te văd? îi spuse ea. Când suntem amândoi odihniți - și treji.

El șovăi.

— Bine.

Ea merse mai departe.

— Ce-ar fi să trec mâine-dimineață?

— Bine.

— Ne vedem după slujbă. Pe la amiază este bine?

— Da, rosti Boy.

(IV)

În timp ce Woody o conducea pe Bella prin Hyde Park, spre casa unei prietene din South Kensington, ea îl sărută.

El nu mai făcuse asta de când murise Joanne. La început înlemni. O plăcea mult pe Bella: era cea mai deșteaptă fată pe care o cunoscuse de la Joanne încoace. Iar felul în care se agățase de el în timpul dansului îi lăsase de înțeleș că o putea

săruta dacă ar fi vrut. Însă el se abținuse. Nu-și putea lua gândul de la Joanne.

Apoi, Bella luă inițiativa.

Își depărtă buzele și el îi simți limba, ceea ce îi aduse și mai mult aminte de Joanne, care obișnuia să îl sărute la fel. Nu trecuseră decât doi ani și jumătate de la moartea ei.

Începuse deja să se gândească la modul în care ar fi putut să o refuze, când trupul său preluă controlul. Se simți deodată mistuit de dorință și începu să o sărute pătimaș.

Ea reacționează la fel de pasional. Îi luă mâinile și i le așează pe sânii ei mari și moi. El gemu neajutorat.

Era întuneric și abia se putea distinge câte ceva, dar el își dădu seama, din sunetele înfundate care se auzeau din boscheții dimprejur, că multe alte cupluri se lăsau pradă dorinței în apropiere.

Ea se lipi de trupul lui, iar el realizează că îi putea simți erecția. Era atât de excitat, încât simțea că avea să ejaculeze din clipă în clipă. Și ea părea la fel de ațâțată ca și el. Simți cum se grăbește să-i descheie nasturii de la pantaloni. Mâinile ei erau reci pe penisul său fierbinte. I-l scoase din haine, îngenunchind apoi, spre surprinderea și încântarea lui. De îndată ce îi simți buzele cuprinzându-l, nu se mai putu controla și ejaculă între buzele ei. Ea continuă să-i sărute penisul până când acesta redeveni flasc. Apoi i-l băgă din nou în pantaloni și se ridică în picioare.

— A fost palpitant, șopti ea. Îți mulțumesc.

Woody tocmai se pregătea să-i mulțumească la rândul său, însă - în loc să facă asta - o cuprinse în brațe și o trase la pieptul său. Îi era atât de recunoscător, încât îi venea să plângă. Nici nu-și dăduse seama cât de multă nevoie avea de afecțiunea unei femei în seara aceea. Se simțea ca și cum un soi de umbră se ridicase de pe el.

— Nici nu-ți pot spune... începu el, negăsindu-și cuvintele care să exprime cât de mult însemnase gestul ei pentru el.

— Atunci, n-o face, rosti ea. Oricum, știu. Am simțit-o.

Merseră până la clădirea ei. La ușă, el începu să zică:

— Putem să...

Ea îi puse un deget pe buze, oprindu-l.

— Du-te și câștigă războiul, zise ea, intrând apoi în clădire.

(V)

Când se ducea la slujba de duminică (lucru destul de rar, oricum), Daisy evita bisericile de elită din West End ai căror enoriași o respinseseră, preferând să ia metroul și să meargă la Capela Evanghelică a Golgotei. Diferențele doctrinare erau uriașe, însă asta nu conta pentru ea. Se cânta mai bine în East End.

Ea și Lloyd veneau separat. Oamenii din Aldgate știau cine e ea și le plăcea să aibă printre ei o aristocrată rebelă; însă ar fi întrecut cu adevărat măsura dacă ea, o femeie despărțită, dar încă măritată, ar fi venit la brațul amantului ei. Fratele lui Ethel, Billy, îi zisese:

— Iisus nu a condamnat-o pe femeia adulteră, dar i-a spus să nu mai păcătuiască.

Se gândi la Boy în timpul slujbei. Oare vorbise serios seara trecută, când păruse atât de împăciuitor, sau vorbele sale erau rodul unei temperări de moment, cauzată de beție? Boy chiar dăduse mâna cu Lloyd la plecare. Ce altceva ar fi putut însemna asta decât iertare? Însă încercă să își țină în frâu speranțele. Boy era cea mai egocentrică persoană pe care o cunoscuse vreodată, mai ceva decât tatăl lui sau decât fratele ei, Greg.

După slujbă, Daisy se ducea de obicei acasă la Eth Leckwith, pentru masa de prânz, însă în ziua aceea îl lăsă pe Lloyd să meargă singur la familia lui și ea plecă în grabă.

Se întoarse în West End și bătu la ușa casei din Mayfair a soțului ei. Majordomul o conduse în salonaș.

Boy intră în încăpere zbierând:

— Ce dracu' mai e și asta? urlă el, azvârlind un ziar spre ea.

Îl mai văzuse în starea asta de multe ori, așa că nu se sperie. O singură dată ridicase mâna ca să o lovească, dar ea înșfăcase un sfeșnic masiv și îl amenințase cu el. De atunci nu se mai întâmplase niciodată.

Deși nu era speriată, se simțea totuși dezamăgită. Cu o noapte în urmă, el fusese în toane foarte bune. Dar poate că încă mai putea asculta de glasul rațiunii.

— Ce s-a întâmplat de te-ai enervat așa de tare? rosti ea calmă.

— Uită-te în afurisitul ăla de ziar!

Ea se aplecă și ridică ziarul. Era ediția din ziua aceea a tabloidului stângist *Sunday Mirror*. Pe prima pagină era o fotografie a noului cal al lui Boy, Lucky Laddie, cu titlul:

**LUCKY LADDIE -
Face cât 28
de mineri**

Știrea achiziției record realizate de Boy apăruse în presa de ieri, dar astăzi cei de la *Mirror* prezentau un articol de opinie revoltat, subliniind faptul că prețul calului, 8.400 de guinee, echivala cu 28 de compensații standard de 300 de guinee primite de văduvele ortacilor care mureau în accidente de mină. Iar averea familiei Fitzherbert venea tocmai din minele de cărbuni.

Boy zise:

— Tatăl meu este furios. Spera să ajungă ministru de externe în guvernul postbelic. Chestia asta probabil că i-a năruit orice șanse.

Daisy spuse exasperată:

— Boy, te rog, explică-mi de ce este asta vina mea!

— Uită-te la numele celui care a scris blestemăția aia!

Daisy se uită.

Billy Williams
Deputat de Aberowen

— Unchiul iubitului tău! rosti Boy.

— Și crezi că mă consultă pe mine înainte să-și scrie articolele?

El îndreptă un deget amenințător spre ea.

— Dintr-un motiv sau altul, familia aia ne urăște!

— Ei cred că nu este corect ca voi să scoateți atât de mulți bani din cărbune, în vreme ce minerii se aleg cu atât de puțin. Suntem în război totuși.

— Și tu trăiești din bani moșteniți, replică el. Și nu am văzut vreun semn de austeritate în apartamentul tău din Piccadilly azi-noapte.

— Ai dreptate, zise ea. Însă am organizat petrecerea aceea pentru soldați. Tu ai cheltuit o avere pe un cal.

- Sunt banii mei!
- Da, dar i-ai obținut din cărbuni.
- Ai stat atât de mult în pat cu bastardul ăla de Williams, încât ai ajuns o afurisită de bolșevică.
- Asta-i încă un lucru care ne desparte, Boy! Chiar vrei să rămâi căsătorit cu mine? Ai putea găsi pe cineva care să ți se potrivească mai bine. Cred că jumătate dintre fetele din Londra și-ar dori să devină vicontese de Aberowen.
- N-am de gând să fac nimic pentru blestemata aia de familie Williams. Oricum, am auzit aseară că iubitul tău vrea să ajungă deputat în parlament.
- O să fie un deputat excelent.
- Nu câtă vreme va sta lângă tine. Nici n-o să fie ales. Este un afurisit de socialist. Iar tu ești o fostă fascistă.
- M-am gândit și la asta. Știi că-i o mică problemă...
- O mică problemă? Mai degrabă un obstacol insurmontabil. Stai să pună mâna ziaarele pe povestea asta! O să fii răstignită cum am fost eu azi.
- Bănuiesc că le vei da tu pontul celor de la *Daily Mail*.
- Nu trebuie s-o fac eu - o vor face adversarii lui. Ascultă ce-ți spun. Cu tine alături, Lloyd Williams n-are nici cea mai mică șansă.

(VI)

În primele cinci zile ale lunii iunie, locotenentul Woody Dewar și plutonul său de parașutiști - plus alți o mie și ceva de soldați - fură izolați pe un aerodrom din nord-vestul Londrei. Un hangar întreg fusese transformat într-un dormitor uriaș, cu sute de paturi înșirate unul lângă altul. Li se puseseră filme și discuri de jazz ca să nu se plictisească așteptând.

Obiectivul lor era Normandia. Folosind planuri complexe de amăgire a inamicului, Alianții încercaseră să convingă Înaltul Comandament German că ținta lor avea să se afle la peste trei sute de kilometri nord-est, la Calais. Dacă germanii fuseseră păcăliți, forțele de invazie nu aveau să întâmpine o rezistență prea acerbă, cel puțin nu în primele ore.

Parașutiștii urmau să fie trimiși în primul val, în toiul nopții. Cel de-al doilea val avea să fie constituit din forța principală de

130 000 de oameni, aflați la bordul unei flote de cinci mii de ambarcațiuni, care urmau să debarce pe plajele din Normandia până în zori. La momentul respectiv, parașutiștii ar fi trebuit să distrugă deja cuiburile de rezistență de pe uscat, preluând controlul asupra nodurilor-cheie de transport.

Plutonul lui Woody trebuia să captureze un pod din orașelul Eglise-des-Soeurs, aflat la vreo cincisprezece kilometri de țarm. După ce făceau asta, trebuiau să păstreze controlul asupra podului, blocând unitățile germane care ar fi putut fi trimise ca întăriri spre plajă, până când grosul trupelor de invazie avea să ajungă acolo. Misiunea lor era să îi împiedice pe germani cu orice preț să arunce în aer podul.

În timp ce așteptau să primească undă verde pentru atac, Ace Webber începuse un joc de poker maraton, câștigând o mie de dolari și pierzând-o din nou. Lefty Cameron își curăța și își ungea în mod obsesiv carabina semiautomată M1, modelul conceput pentru parașutiști, cu patul pliant. Lonnie Callaghan și Tony Bonanio, care nu se înghițeau deloc, mergeau la slujbă împreună în fiecare zi. Sneaky Pete Schneider își ascuțise atât de tare cuțitul de luptă pe care îl cumpăraseră din Londra, încât ar fi putut acum să se radă cu el. Patrick Timothy, care semăna cu Clark Gable și avea o mustață asemănătoare, cânta la ukulele aceeași melodie, înnebunindu-i pe toți. Sergentul Defoe îi scria scrisori lungi soției sale, apoi le rupea și o lua de la capăt. Mack Trulove și Smoking Joe Morgan se rădeau unul pe altul în cap, gândindu-se că asta avea să ușureze munca medicilor în cazul în care s-ar fi căpătat cu răni la cap.

Majoritatea aveau porecle. Woody descoperise că a lui era Scotch.

Ziua Z fusese stabilită pentru duminică, 4 iunie, însă apoi fu amânată din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile.

În seara de luni, 5 iunie, colonelul le ținu un discurs care începu cu „Soldați! Asta-i noaptea în care invadăm Franța!”

Soldații răcniră entuziasmați. Asta i se părea o ironie lui Woody. Se aflau la căldură, în siguranță, și totuși abia așteptau să ajungă acolo, să sară din avioane și să aterizeze în mijlocul trupelor inamice care voiau să îi omoare.

Primiră o masă specială și fiecare mâncă după pofta inimii: friptură, cotlete, pui, cartofi prăjiți, înghețată. Woody nu se atinse de nimic din toate acestea. El știa mai bine decât oamenii

lui ce-i aștepta și nu voia să aibă stomacul plin în momentele critice. Luă niște cafea și o gogoasă. Cafeaua era americană, aromată și delicioasă, nu ca poșirca pe care o serveau britanicii, asta în rarele ocazii în care serveau cafea.

Își scoase bocancii și se întinse pe pat. Se gândi la Bella Hernandez, la zâmbetul ei șugubăț și la sânii ei moi.

Și atunci se auzi sirena.

Pentru o clipă, Woody crezu că se trezește dintr-un vis urât în care se făcea că urma să intre în luptă și să omoare oameni. Apoi, realizează că era totul adevărat.

Își traseră cu toții combinezoanele pe ei și își strânseră echipamentul. Aveau foarte multe de luat. Unele lucruri erau esențiale: o carabină cu 150 de cartușe de calibrul 30 milimetri; grenade antitanc; o mică bombă cunoscută sub numele de grenadă Gammon; rațiile; tablete de purificare a apei; o trusă de prim-ajutor cu morfină. De alte lucruri s-ar fi putut dispensa: o cazma pentru săpat tranșee, o trusă de bărbierit, un ghid de conversație în franceză. Erau atât de încărcăți, încât tipii mai firavi aveau dificultăți în a ajunge la avioanele aliniat pe pista întunecată.

Avioanele lor de transport erau modele C-47 Skytrains. Spre surprinderea sa, Woody observă în lumina palidă că acestea fuseseră vopsite cu dungi albe și negre. Căpitanul Bonner, pilotul avionului lor, un tip irascibil din Midwest, îi zise:

— Asta ca să nu ne doboare ai noștri.

Înainte de a urca la bord, oamenii erau cântăriți. Donegan și Bonanio aveau câte o bazooka demontată în rucsac, ceea ce reprezenta un surplus de aproape 35 de kilograme față de greutatea lor. Pe măsură ce totalul creștea, căpitanul Bonner devenea tot mai nervos.

— Mă supraîncărcați! se răsti el la Woody. N-o să mai pot să ridic drăcia asta de la sol!

— Nu ține de mine, domnule căpitan, replică Woody. Vorbiți cu colonelul.

Sergentul Defoe se îmbarcă primul și se duse în partea din față a avionului, așezându-se lângă arcada ce ducea la puntea de comandă. El avea să fie ultimul care avea să sară. Dacă vreun soldat ar fi dat dovadă de reticență în ultimul moment, nemaireușind să sară în noapte, Defoe i-ar fi dat un ghiont de „încurajare”.

Donegan și Bonanio, încărcăți cu povara suplimentară a lansatoarelor de rachete antitanc, trebuiră ajutați să urce treptele. În calitatea sa de comandant de pluton, Woody urcă ultimul la bord. El avea să sară primul, ajungând la sol cel dintâi.

Interiorul părea un tub cu câte un rând de scaune simple de metal pe fiecare parte. Soldații avură dificultăți în a-și prinde centurile de siguranță în jurul echipamentului, iar unii dintre ei nici nu-și mai bătură capul cu asta. Ușa se închise și motoarele prinseră viață.

Woody era entuziasmat, dar și speriat. În pofida oricărei logici, era nerăbdător să intre în luptă. Spre surprinderea sa, realizează că abia aștepta să ajungă la sol, să dea piept cu inamicul și să tragă asupra acestuia. Voia ca așteptarea să se termine odată.

Se întrebă dacă avea să o mai vadă vreodată pe Bella Hernandez.

I se păru că avionul se opintea cumva în timp ce rula pe pistă. Aparatul prinse totuși viteză, chiar dacă anevoios. Părea să nu se mai înalțe de la sol... Woody se întrebă cât de lungă putea fi, la urma urmei, afurisita aceea de pistă. Într-un final, avionul decolă. Senzația de plutire nu era foarte intensă, ceea ce-l făcu să creadă că rămăseseră la doar câțiva metri deasupra solului. Apoi se uită afară. Stătea lângă ultimul hublou din cele șapte, exact lângă ușă, și putea vedea luminile de la bază îndepărtându-se. Erau în aer.

Cerul era acoperit, însă norii erau ușor luminoși, probabil pentru că luna răsărise în spatele lor. În vârful fiecărei aripi era o luminiță albastră, iar Woody putu vedea cum avionul lor se alătura formației, formând un V uriaș.

Zgomotul din cabină era atât de puternic, încât oamenii trebuiau să își zbiere în urechi ca să se audă, iar în curând abandonară orice tentativă de conversație. Se foiau cu toții în scaune, încercând în zadar să-și găsească o poziție cât mai comodă. Unii își închiseră ochii, însă Woody se îndoia că ațipise careva.

Zburau la o altitudine joasă, nu cu mult peste trei sute de metri, și Woody zărea uneori luciul metalic al râurilor și al lacurilor. La un moment dat observă o mulțime de oameni, sute de chipuri întoarse spre cer, holbându-se la avioanele care vuiuau pe deasupra. Woody știa că peste o mie de avioane zburau pe deasupra Angliei în acele momente și realizează că asta era

probabil o priveliște remarcabilă. Se gândi că oamenii aceia vedeau cum se scria istoria, iar el făcea parte din asta.

După o jumătate de oră, trecură de stațiunile balneare și ajunseră deasupra mării. Pentru o clipă luna străluci printr-o spărtură din nori, iar Woody zări vasele. Mai că nu-i venea să-și creadă ochilor. Era un adevărat oraș plutitor, ambarcațiuni de toate mărimile navigând în rânduri neregulate, precum niște case de diferite dimensiuni, cu miile, dintr-o zare în alta. Înainte să le atragă atenția camarazilor săi, norii acoperiră din nou luna și viziunea dispăru, ca o nălucă.

Avioanele urmau o traiectorie curbă, cu scopul de a intra în Franța pe la vest de zona-țintă și de a continua apoi de-a lungul coastei spre est; verificau poziția conform trăsăturilor de relief, pentru a se asigura că parașutiștii aterizează la locul potrivit.

Insulele Canalului, care erau britanice, deși aflate mai în apropiere de Franța, fuseseră ocupate de Germania după Bătălia Franței din 1940; iar acum, când armada survola insulele, artileria antiaeriană germană deschise focul. La o altitudine atât de joasă, aparatele Skytrain erau extrem de vulnerabile. Woody își dădu seama că putea fi omorât înainte să ajungă măcar pe câmpul de luptă. Nu voia cu niciun chip să moară fără rost.

Căpitanul Bonner începu să facă manevre în zigzag, ca să evite antiaeriana. Woody se bucură, însă manevrele avură un efect neplăcut asupra oamenilor săi. Începu să li se facă rău tuturor, inclusiv lui Woody. Patrick Timothy fu primul care cedă, vomitând pe podea. Mirosul pestilențial îi făcu pe ceilalți să se simtă și mai rău. Sneaky Pete vomită și el, urmat apoi și de alți soldați. Se îmbuibaseră cu friptură și cu înghețată, iar acum dădeau totul afară. Duhoarea era înfiorătoare, iar podeaua devenise periculos de alunecoasă.

Avionul reveni la o traiectorie dreaptă după ce depășiră insulele. După câteva minute, apăru în zare coasta franceză. Aparatul viră spre stânga. Copilotul se ridică de pe scaun și-i zise ceva la ureche sergentului Defoe, care se întoarse către pluton și-și ridică zece degete: zece minute până când trebuiau să sară.

Avionul încetini de la cei 250 de kilometri pe oră până la o viteză ceva mai adecvată pentru săritura cu parașuta, undeva la circa 160 de kilometri pe oră.

Deodată, intrară în ceață. Aceasta era suficient de deasă încât să acopere luminița albastră din vârful aripii. Woody simți cum începe să-i bată inima mai tare. Pentru avioanele care zburau într-o formație atât de strânsă, era un lucru foarte periculos. Ar fi fost de-a dreptul tragic să moară într-un accident de avion, nici măcar pe câmpul de luptă. Însă Bonner nu putea face nimic altceva decât să mențină direcția și să spera că nu se va întâmpla nimic rău. Orice schimbare de direcție ar fi putut provoca o coliziune.

Avionul ieși din zona de ceață la fel de repede precum intrase. Celelalte aparate rămăseseră în formație, în mod miraculos.

Tirul antiaerienei izbucni aproape imediat, iar pe cer înfloriră exploziile letale. În aceste circumstanțe, Woody știa că pilotul avea ordin să păstreze viteza și să continue zborul spre zona-țintă. Însă Bonner sfidă ordinele și ieși din formație. Mugetul motoarelor creșcu și mai mult, iar aparatul își reîncepu zigzagul. Botul avionului coborî în încercarea de a accelera. Uitându-se pe hublou, Woody observă că și alți piloți erau la fel de nedisciplinați. Nu-și puteau înfrâna imboldul de a-și salva viețile.

Lumina roșie de deasupra ușii se aprinse: mai erau patru minute până la salt.

Woody era aproape sigur că membrii echipajului aprinseseră lumina prea devreme, sperați să se debaraseze de încărcătura lor și să se întoarcă la adăpost. Dar aveau ordine clare și nu puteau să nu le respecte.

Se ridică în picioare.

— Ridicați-vă și prindeți-vă cârligele! răcni el.

Majoritatea oamenilor nu îl puteau auzi, însă știau ce le spunea. Se ridicară și fiecare militar își prinse linia fixă de cablul de deasupra capului, pentru a nu cădea din greșeală. Ușa se deschise și vântul îi izbi în plin. Avionul zbură încă mult prea rapid. Saltul la o asemenea viteză era neplăcut, însă nu asta era principala problemă. Aveau să aterizeze mult prea departe unii de ceilalți, ceea ce însemna că Woody avea să-și găsească oamenii mult mai greu la sol. Urmău să ajungă târziu la obiectiv. Iar asta însemna că nu aveau să-și poată respecta orarul misiunii. Îl blestemă pe Bonner.

Pilotul își continuă manevrele de evitare a tirului. Oamenii se chinuiau să se țină pe picioare pe podeaua alunecoasă din cauza vomei.

Woody se uită afară. Bonner coborâse la o altitudine mai joasă în încercarea de a mări viteza, iar avionul se afla acum la circa 150 de metri înălțime – mult prea jos. Era posibil ca parașutele să nu apuce să se deschidă complet înainte ca oamenii să ajungă la sol. Ezită, apoi îi făcu semn sergentului să se apropie.

Defoe veni lângă el și se uită afară, apoi clătină din cap. Își apropie gura de urechea lui Woody și strigă:

— Jumătate dintre oamenii noștri își vor rupe gleznela dacă sărim de la altitudinea asta. Cei cu bazooka vor muri.

Woody luă o decizie.

— Ai grijă să nu sară nimeni! urlă el către Defoe.

Apoi își desprinse linia fixă și își croi drum printre rândurile de soldați către puntea de comandă. Echipajul era format din trei membri. Răcnind din toți răunchii, Woody zise:

— Urcă! Urcă!

Bonner zbieră:

— Întoarce-te acolo și săriți!

— Nu sare nimeni de la altitudinea asta!

Woody se aplecă și arată spre altimetru, care indica 144 de metri.

— E sinucidere curată! zise el.

— Pleacă de pe puntea de comandă, locotenente. E un ordin.

Woody era inferior ca grad, însă rămase ferm pe poziție.

— Doar după ce urci.

— O să trecem de zona-țintă dacă nu săriți acum!

Woody își pierdu cumpătul.

— Urcă, dobitocule! Urcă!

Bonner păru să se înfurie, dar Woody nu se clinti. Știa că pilotul nu voia să se întoarcă la bază cu un avion plin. S-ar fi declanșat o anchetă militară care trebuia să determine problemele survenite. Bonner încălcase mult prea multe ordine în seara aceea ca să-și mai permită așa ceva. Înjură, dar trase de manetă. Botul se înălță imediat, iar aparatul începu să câștige altitudine și să piardă viteză.

— Ești mulțumit acum? mârâi el.

— În niciun caz!

Woody nu avea de gând să se întoarcă la ceilalți, dându-i ocazia lui Bonner să revoce manevra.

— Sărim de la 300 de metri, adăugă el.

Bonner accelera la maximum. Woody nu-și luă ochii de la altimetru.

Când ajunseră la 300 de metri, se întoarse în spatele avionului. Își croi drum printre oamenii săi, ajunse la ușă, se uită afară, le făcu semn că totul era în regulă, apoi sări.

Parașuta i se deschise imediat. Se prăbuși rapid prin aer până ce pânza se întinse la maximum, apoi căderea i se atenuă. Peste câteva secunde căzu în apă. Pentru o clipă se panică, temându-se ca nu cumva fricosul de Bonner să-i fi aruncat pe toți în mare. Apoi atinse cu picioarele pământul – sau măcar un fel de nămol – și înțelese că aterizase într-un câmp inundat.

Materialul parașutei îl acoperi. Ieși de sub faldurile ei și-și desfăcu hamurile.

Stând într-o apă de vreo jumătate de metru, se uită împrejur. Fie era într-o luncă, fie – mai probabil – pe un câmp inundat de germani ca să împiedice trupele de invazie. Nu zări pe nimeni – nici prieten, nici dușman, nici animale –, însă lumina era încă slabă.

Își privi ceasul – era ora 3:40 dimineața –, apoi se uită la busolă pentru a se orienta.

După aceea își scoase carabina M1 din cutie și îi desfăcu patul. Băgă un încărcător de 15 cartușe în lăcaș, apoi se asigură că avea un cartuș pe țevă. La sfârșit, puse piedica.

Băgă mâna în buzunar și scoase un obiect mic de tablă, ce arăta precum o jucărie de copii. Când îl apăsă, acesta scoase un clinchet distinctiv. Toată lumea primise un asemenea obiect, ca să se poată recunoaște în beznă fără să apeleze la parole englezești, care i-ar fi dat de gol.

După ce termină pregătirile, se uită din nou împrejur.

Făcu o probă și apăsă butonul de două ori. După un moment, primi un răspuns chiar din față.

Pornind prin apă, simți miros de vomă. Rosti cu glas scăzut:

— Cine-i acolo?

— Patrick Timothy.

— Aici locotenentul Dewar. Vino după mine.

Timothy fusese al doilea care sărise, așa că Woody se gândi să continue în aceeași direcție pentru a-i găsi și pe ceilalți.

După vreo cincizeci de metri, dădu peste Mack și Smoking Joe, care se găsiseră deja unul pe altul.

leșiră din apă pe un drumeag îngust, iar acolo dădură peste primele victime. Lonnie și Tony, cu bazooka în rucsacuri, aterizaseră prost.

— Cred că Lonnie a murit, rosti Tony.

Woody verifică: soldatul avea dreptate - Lonnie nu mai respira. Părea să-și fi frânt gâtul. Nici Tony nu se putea mișca, iar Woody se gândi că omul își rupsese piciorul. Îi făcu o injecție cu morfină, apoi îl târî de pe drum până pe următorul câmp. Tony trebuia să aștepte acolo sosirea medicilor.

Woody le ordonă lui Mack și lui Smoking Joe să ascundă cadavrul lui Lonnie, de teamă ca acesta ar fi putut să îi îndrume pe germani spre Tony.

Încercă să vadă peisajul dimprejur, străduindu-se să recunoască unele caracteristici care să corespundă cu harta. Părea o misiune imposibilă, mai ales pe întuneric. Cum putea să-și ducă oamenii la obiectiv dacă nu știa unde se aflau? Singurul lucru pentru care putea băga mâna în foc era faptul că nu aterizaseră acolo unde ar fi trebuit.

Auzi un zgomot ciudat și, o clipă mai târziu, văzu o lumină. Le făcu semn celorlalți să se ghemuiască.

Parașutiștii nu trebuiau să folosească lanterne, iar francezii nu aveau voie să iasă din case după o anumită oră, așa că persoana care se apropia era probabil un soldat german.

În lumina slabă, Woody zări o bicicletă. Se ridică și o luă în cătarea carabinei. Se gândi să îl împuște imediat pe biciclist, însă simți că nu îl lăsa inima s-o facă astfel. Alese să strige:

— Stai! *Arretez!*

Bicicleta se opri.

— Să trăiți, dom' locotenent, îl salută biciclistul, iar Woody recunoscu vocea lui Ace Webber.

Woody își coborî arma.

— De unde-ai luat bicicleta? rosti el, nevenindu-i să creadă.

— De la o fermă, răspunse Ace laconic.

Woody își conduse grupul în direcția din care venise Ace, gândindu-se că era mai probabil să-i găsească și pe ceilalți acolo. Se uită neliniștit după caracteristici ale reliefului care să se potrivească cu harta lui, dar era mult prea întuneric. Se simțea inutil și stânjenit. El era ofițerul, el trebuia să rezolve asemenea probleme.

Mai adună câțiva soldați din pluton de pe drum, apoi ajunseră la o moară de vânt. Woody decise că nu mai puteau continua să orbecăie, așa că se duse și bătu la ușa morii.

O fereastră de la etaj se deschise și un bărbat spuse în franceză:

— Cine-i acolo?

— Americanii, replică Woody. *Vive la France!*

— Ce vreți?

— Să vă eliberăm, rosti Woody într-o franceză de școlar. Însă mai întâi am avea nevoie de câteva indicații.

Morarul râse și zise:

— Cobor imediat.

După un minut, Woody se afla în bucătăria omului, întinzându-și harta pe masă sub o lumină puternică. Morarul îi arată unde se aflau. Nu era atât de rău precum se temuse el. În ciuda panicii care îl cuprinsese pe căpitanul Bonner, se aflau la circa șase kilometri la nord-est de Eglise-des-Soeurs. Morarul îi arată pe hartă care era cea mai bună rută.

O fată de vreo 13 ani se furișă în cameră într-o cămășuță de noapte.

— Mama zice că ești american, i se adresă ea lui Woody.

— Așa este, *mademoiselle*, replică el.

— O știi pe Gladys Angelus?

Woody râse.

— Întâmplarea face să o fi întâlnit o dată, în apartamentul tatălui unui prieten de-al meu.

— Și chiar este atât de frumoasă?

— Este chiar mai frumoasă decât în filme.

— Știam eu!

Morarul îi oferă niște vin.

— Nu, mulțumesc, zise Woody. Poate după ce câștigăm.

Morarul îl sărută pe obraji.

Woody părăsi moara și porni mai departe cu plutonul său, îndreptându-se spre Eglise-des-Soeurs. Dintre cei optsprezece soldați de la început, mai erau acum nouă, incluzându-se aici și pe el. Pierduseră doi oameni – Lonnie murise, iar Tony era rănit – și mai erau șapte care nu apăruseră încă. Avea ordin să nu piardă prea mult timp încercând să-i găsească pe toți. De îndată ce avea suficienți oameni ca să-și îndeplinească misiunea, trebuia să pornească spre țintă.

Unul dintre cei șapte care lipseau apăru imediat. Sneaky Pete ieși dintr-un șanț și se alătură grupului cu un „Sal'tare, trupă”, de parcă ar fi fost cel mai firesc lucru din lume.

— Ce făceai acolo? îl întrebă Woody.

— Am crezut că sunteți germani, rosti Pete. Mă ascundeam.

Woody observă sclipirea palidă a materialului parașutei în șanț. Probabil că Pete se ascunsese acolo de când aterizase. Era evident că se panicase și se ghemuise. Însă Woody decise să se prefacă a-l crede.

Cel pe care Woody ținea neapărat să-l găsească era sergentul Defoe. Acesta era un militar experimentat, iar Woody plănuia să se bazeze pe el în tot ce avea să facă. Însă omul nu se vedea nicăieri.

Se apropiau de o răscruce când auziră zgomote. Woody recunoscuse sunetul unui motor și două-trei voci conversând. Le ordonă tuturor să se culce la pământ și plutonul își continuă înaintarea târâș.

Undeva în față văzu un motociclist care se opri să discute cu două persoane. Toți trei purtau uniforme. Vorbeau în germană. La răscruce se afla o clădire, poate o mică tavernă sau o brutărie.

Hotărî să aștepte – poate că aveau să plece. Voia ca cei din grupul său să se deplaseze silențios și neobservați cât mai mult timp posibil.

După cinci minute, își pierdu răbdarea. Se răsuci și șuieră:

— Patrick Timothy!

Auzi pe cineva zicând:

— Pukey Pat! Te strigă Scotch.

Timothy se târî în față. Încă mirosea a vomă, iar acum asta îi era porecla.

Woody îl văzuse pe Timothy jucând baseball și știa că omul avea o aruncare puternică și precisă.

— Vreau să nimerești motocicleta aia cu o grenadă, îi spuse Woody.

Timothy scoase o grenadă din rucsac, îi trase cuiul și o aruncă cu boltă.

Se auzi un zăngănit. Unul dintre oameni rosti în germană: „Ce-a fost asta?” Apoi, grenada explodă.

Urmară imediat două explozii. Prima îi culcă la pământ pe cei trei germani; cea de-a doua fu provocată de rezervorul

motocicletei care sărea în aer. O vâlvătaie uriașă îi înghiți pe oameni, lăsând în urmă miros de carne arsă.

— Stați pe loc! le strigă Woody celor din pluton.

Se uită spre clădire. Oare se afla cineva înăuntru? În următoarele cinci minute nu deschise nimeni vreo fereastră sau vreo ușă. Fie nu era nimeni acolo, fie cei aflați înăuntru se ascuseseră sub paturi.

Woody se ridică și le făcu semn soldaților să meargă mai departe. Avu o senzație ciudată când păși peste trupurile carbonizate ale celor trei germani. El fusese cel care dăduse ordinul prin care aceștia fuseseră omorâți - erau oameni cu mame și cu tați, cu soții sau iubite, poate chiar cu fii și fiice. Acum, fiecare dintre ei era doar o masă oribilă de sânge și de carne arsă. Woody ar fi trebuit să se simtă triumfător. Era prima lui confruntare cu inamicul și ieșise victorios. Însă nu simțea decât o ușoară greață.

După ce trecură de răscruce grăbiră pasul, iar el le ordonă oamenilor să nu vorbească și să nu fumeze. Ca să-și conserve forțele, mâncă un baton de ciocolată Dration - aceasta avea gust de chit amestecat cu zahăr.

După o jumătate de oră auzi o mașină și le ordonă tuturor să se ascundă pe câmp. Vehiculul mergea cu viteză, cu farurile aprinse. Era german, probabil, însă Aliații trimiteau și ei jeepuri cu planorul, alături de tunuri antitanc și de alte piese de artilerie, așa că la fel de bine ar fi putut fi un vehicul de-al lor. Se ascunse sub o tufă și îl urmări trecând.

Autoturismul mergea prea repede ca să-l poată identifica. Se întrebă dacă ar fi trebuit să-și pună oamenii să tragă asupra lui. Nu, se gândi el; era mai bine să se concentreze asupra misiunii lor.

Trecură apoi prin trei cătune pe care Woody reuși să le identifice pe hartă. Câinii lătrară ocazional, dar nimeni nu veni să vadă despre ce era vorba. Fără îndoială că francezii învățaseră să-și vadă de treaba lor sub ocupația inamică. Era straniu să se furișeze pe drumuri străine în beznă, înarmați până în dinți, trecând pe lângă case cufundate în tăcere, unde oamenii dormeau fără să aibă habar de pericolul de afară.

Într-un final ajunseră la marginea orașelului Eglise-des-Soeurs. Woody le îngădui soldaților un scurt răgaz. Intrară într-un mic pâlț de copaci și se așezară pe jos. Băură din ploști și-și

mâncară rațiile. Woody nu le dădu nici acum voie să fumeze: licărul unei țigări putea fi văzut de foarte departe.

Drumul pe care mergeau ar fi trebuit să ducă direct la pod, estimă el. Nu existau informații clare despre cât de bine era păzit acesta. Însă de vreme ce Aliații hotărâseră că era important, bănuia că și germanii gândeau la fel, așa că trebuia să se aștepte la anumite măsuri de siguranță din partea lor – dar putea fi vorba de un singur om cu o pușcă sau de un întreg pluton, așa că Woody nu putea plănui asaltul până nu vedea ținta.

După zece minute porniră din nou la drum. De-acum nu mai era necesar să-și bată oamenii la cap cu privire la păstrarea liniștii: simțeau și ei primejdia. Se furișau pe stradă, trecând pe lângă case, biserici și prăvălii, scrutând prin noaptea întunecată, tresărind la cel mai mic sunet. O tuse bruscă și puternică de la fereastra unui dormitor mai că-l făcu pe Woody să-și descarce carabina.

Eglise-des-Soeurs era mai degrabă un sat mare decât un orașel, iar Woody zări luciul argintiu al râului mai repede decât se aștepta. Ridică mâna, făcându-i pe soldați să se oprească. Strada principală era ușor în pantă, coborând spre pod, așa că avea o panoramă bună. Canalul avea cam treizeci de metri lățime, iar podul era puțin curbat. Probabil că era o construcție veche, intui el, căci era atât de îngust, încât nu ar fi încăput pe el două mașini deodată.

Vestea proastă era că podul avea cazemate în cele două capete ale sale, clădiri identice din beton, cu vizoare orizontale de tragere. Două santinele patrulau pe pod pe lângă cazemate. Fiecare stătea într-un capăt. Cel aflat mai aproape vorbea prin vizor, dialogând probabil cu cineva dinăuntru. Apoi cei doi se întâlniră la jumătatea podului, unde se uitară peste parapet la apa neagră care curgea dedesubt. Nu păreau foarte încordați, iar Woody deduse din asta că nu aflaseră încă de începutul invaziei. Pe de altă parte însă, nici nu trândăveau. Erau treji, iar mișcărilor și privirile lor trădau o anumită vigilență.

Woody n-avea cum să știe câți oameni se aflau înăuntru, nici cum erau ei înarmați. Oare în spatele vizoarelor erau mitraliere sau doar puști? Era un aspect crucial.

Woody își dorea să fi avut o oarecare experiență pe câmpul de luptă. Cum ar fi trebuit să procedeze în această situație? Realiză

că mai erau probabil mii de oameni ca el, ofițeri noi care trebuiau să improvizeze din mers. De-ar fi fost sergentul Defoe acolo...

Cea mai simplă metodă de neutralizare a unei cazemate era să te strecuri până lângă ea și să arunci o grenadă printr-un vizor. Probabil că un tip destoinic s-ar fi putut târî neobservat până lângă cea din apropiere. Însă Woody trebuia să le anihileze pe amândouă în același timp – altminteri, atacul asupra uneia i-ar fi alertat pe soldații din cealaltă.

Dar cum putea ajunge la cazemata din depărtare fără să fie văzut de santinelele care patrulau?

Își simți oamenii agitându-se. Nu îi liniștea deloc gândul că liderul lor ar fi putut avea dubii cu privire la ce trebuia să facă mai departe.

— Sneaky Pete, rosti el. Tu o să te târăști până la cazemata aia din apropiere și o să arunci o grenadă prin vizor.

Pete părea speriat la culme, dar zise doar atât:

— Da, să trăiți.

Woody îi chemă apoi pe cei mai buni trăgători din pluton.

— Smoking Joe și Mack, zise el. Luați cele două santinele în cătare. De îndată ce Pete aruncă grenada, eliminați santinelele.

Cei doi soldați încuviințară și-și pregătiră armele.

În lipsa lui Defoe, decisă să îl desemneze pe Ace Webber drept aghiotant. Rosti alte patru nume și spuse:

— Voi duceți-vă cu Ace. Imediat ce auziți că se trage, fugiți cât puteți de repede peste pod și luați cu asalt cazemata de pe cealaltă parte. Dacă vă mișcați repede, o să-i luați ca din oală.

— Da, să trăiți, zise Ace. Nemernicii nici nu-și vor da seama ce se întâmplă.

Agresiunea lui masca teama, ghici Woody.

— Toți cei care nu sunteți în grupul lui Ace, veniți după mine în cazemata din apropiere.

Woody se simțea prost că le dădea lui Ace și oamenilor săi misiunea mai periculoasă, păstrând pentru el siguranța relativă oferită de cazemata mai apropiată; însă i se repetase întruna că un ofițer nu trebuia să-și riște viața fără rost, lăsându-și astfel oamenii fără competenție.

Porniră spre pod, cu Pete în frunte. Era un moment periculos. Zece oameni care mergeau împreună pe stradă nu puteau

rămâne neobservați prea multă vreme, nici măcar noaptea. Oricine s-ar fi uitat mai atent în direcția lor ar fi simțit mișcarea.

Dacă se suna alarma prea repede, era posibil ca Sneaky Pete nici să nu ajungă la cazemată, iar plutonul ar fi pierdut avantajul surprizei.

Drumul părea să nu se mai termine.

Pete ajunsese la un colț și se opri. Woody își dădu seama că aștepta ca santinela din apropiere să-și părăsească postul de lângă cazemată, pornind spre mijlocul podului.

Cei doi trăgători se adăpostiră, așezându-se pe poziții.

Woody se lăsă pe un genunchi și le făcu semn celorlalți să-i urmeze exemplul. Își ațintiră cu toții privirile asupra santinelei.

Soldatul trase prelung din țigară, o aruncă, strivi mucul sub talpă ca să îl stingă și scoase un nor de fum pe nări. Apoi se îndreptă ușor de spate, își așeză mai bine cureaua puștii pe umăr și începu să meargă.

Santinela din cealaltă parte procedă la fel.

Pete fugi de-a lungul cvartalului și ajunsese în capătul străzii. Se lăsă pe mâini și în genunchi și se târî repede peste drum. Ajunse la cazemată și se ridică în picioare.

Nu-l observase nimeni. Cele două santinele se apropiau în continuare unul de celălalt.

Peter scoase o grenadă și-i trase cuiul. Apoi, așteptă câteva secunde. Woody realizează că nu voia să le lase timp celor de dinăuntru să arunce grenada afară.

Pete se întinse și lăsă grenada să cadă înăuntru.

Carabinele lui Joe și Mack răpăiră. Santinela din apropiere se prăbuși, însă cea din depărtare rămase neatinsă. Spre lauda sa, soldatul nu o rupse la fugă, lăsându-se în schimb pe un genunchi și dându-și jos pușca de pe umăr. Dar se mișcă mult prea încet: carabinele răsunară din nou, aproape simultan, și omul se prăbuși fără să apuce să tragă.

Apoi, grenada lui Pete explodă în interiorul cazematei din apropiere cu un zgomot înfundat.

Woody fugea deja mâncând pământul, cu soldații pe urmele sale. Ajunse la pod în câteva secunde.

Cazemata avea o ușă joasă de lemn. Woody o smuci și intră înăuntru. Trei oameni în uniforme germane erau întinși pe jos, morți.

Se duse la un vizor și aruncă o privire afară. Ace și cei patru oameni ai săi alergau peste podul scurt, trăgând în goana lor asupra cazematei din depărtare. Podul nu avea mai mult de treizeci de metri, însă chiar și asta se dovedea a fi o lungime prea mare. Când ajunseră la mijloc, o mitralieră deschise focul. Americanii fură prinși pe un culoar îngust, fără nicio posibilitate de adăpost. Mitraliera răpăi nebunește și în câteva secunde îi culcă pe toți cinci la pământ. Arma își continuă tirul vreme de câteva secunde – pentru a se asigura că erau morți –, umplând de gloanțe și cele două santinele.

După ce se opri, toți rămaseră nemișcați. Se lăsă tăcerea.

Lefty Cameron rosti de lângă Woody:

— Iisuse Hristoase!

Lui Woody îi venea să plângă. Trimisese la moarte zece oameni, cinci americani și cinci germani, și tot nu reușise să-și atingă obiectivul. Inamicul controla în continuare capătul îndepărtat al podului și putea împiedica trupele aliate să-l traverseze.

Mai avea patru oameni la dispoziție. Dacă încercau să facă același lucru, ar fi fost omorâți cu toții. Avea nevoie de un nou plan.

Studie împrejurimile. Ce putea să facă? Își dori să fi avut un tanc.

Trebuia să acționeze rapid. Ar mai fi putut exista și alte trupe inamice în oraș, care să fi fost alertate de focurile de armă și să vină în ajutor. Le putea face față doar dacă ocupa ambele cazemate. Altminteri, ar fi avut mari probleme.

Dacă oamenii lui nu puteau traversa podul, poate că reușeau să străbată râul înot, se gândi el disperat. Hotărî să arunce o privire către râu.

— Mack și Smoking Joe, zise el. Trageți în cealaltă cazemată. Vedeți dacă puteți să nimeriți prin vizor. Țineți-i ocupați cât arunc eu o privire prin preajmă.

Carabinele deschiseră focul și el ieși pe ușă.

Reuși să se adăpostească în spatele cazematei din apropiere, uitându-se peste parapet la malul din amonte. Apoi trebui să-și zbughească peste drum, ca să se uite și peste celălalt parapet. Însă inamicul nu trase asupra lui.

Malul râului nu avea perete. În schimb, o pantă de pământ cobora spre apă. La fel arăta și celălalt mal, se gândi el, deși

lumina nu era suficient de puternică pentru a putea fi sigur de asta. Un înotător bun l-ar fi putut traversa. Odată ajuns sub bolta podului, inamicul nu l-ar mai fi putut observa cu atâta ușurință. Și ar fi putut repeta și pe cealaltă parte ce făcuse Sneaky Pete aici, azvârlind o grenadă în cazemată.

În timp ce studia structura podului, îi veni o idee mai bună. Sub nivelul parapetului se afla o ieșitură din piatră lată de vreo treizeci de centimetri. Un om cu nervii tari putea să se târască pe ea, rămânând totodată ascuns.

Se întoarse la cazemata capturată. Cel mai mărunț om era Lefty Cameron. Acesta era și îndrăzneț, totodată, nefiind genul de om pe care să îl apuce tremuratul.

— Lefty, zise Woody. E o ieșitură ascunsă ce trece pe sub parapet. Probabil că este folosită de muncitori la reparații. Vreau să te târăști pe ea și să arunci o grenadă în cealaltă cazemată.

— S-a făcut, rosti Lefty.

Era un răspuns curajos din partea cuiva care tocmai văzuse murind în fața lui cinci camarazi de-ai săi.

Woody se întoarse spre Mack și spre Smoking Joe și le zise:

— Acoperiți-l.

Aceștia începură să tragă. Lefty spuse:

— Și dacă o să cad?

— Sunt doar vreo cinci-șase metri până la apă, îl liniști Woody. N-o să pățești nimic.

— Bine, zise Lefty îndreptându-se spre ușă. Vedeți că nu știu să înot, rosti el, după care ieși.

Woody îl văzu străbătând în goană drumul. Se uită peste parapet, îl încălecă și se lăsă pe cealaltă parte până dispăru din raza lor vizuală.

— Gata, le spuse el celorlalți. Nu mai trageți. E pe drum.

Se holbară cu toții afară. Nu mișca nimic. Se iviseră zorii, realiză Woody: orașul se vedea mai clar acum. Însă nu se vedea nici țipenie de om: localnicii știau că nu era cazul să iasă pe afară. Poate că se mobilizau deja trupe germane pe vreo străduță din apropiere, dar el nu auzea nimic. Își dădu seama că asculta orice bufnitură, temându-se ca nu cumva Lefty să cadă în râu.

Un câine traversă podul la pas, o corcitură de talie medie, cu o coadă răsucită ținută țanțoș în sus. Adulmecă intrigat cadavrele, apoi plecă mai departe, de parcă ar fi avut o întâlnire

importantă în altă parte. Woody îl urmări trecând pe lângă cazemata din depărtare și continuându-și drumul spre cealaltă parte a orașului.

Lăsatul zorilor însemna totodată că cea mai mare parte a forței de invazie debarca deja pe plajă. Cineva spusese că era cel mai mare atac amfibiu din istorie. Se întrebă ce fel de rezistență aveau să întâmpine. Nimeni nu era mai vulnerabil decât un infanterist încărcat cu echipament și înaintând anevoios prin apă, pe care plaja întinsă din fața sa îl transforma într-o țintă ușoară pentru pușcașii ascunși printre dune. Woody se simțea mult mai în siguranță în acea cazemată de beton.

Lefty întârzia destul de mult. Oare căzuse în apă fără să facă zgomot? Oare pățise altceva?

Apoi Woody îl zări, o siluetă suplă în kaki cățărându-se peste parapetul podului, în celălalt capăt. Woody își ținu răsuflarea. Lefty se lăsă în genunchi, se târî până la cazemată și se ridică din nou, de astă dată cu spatele lipit de betonul curbat. Scoase o grenadă cu mâna stângă. Trase cuiul, așteptă vreo două secunde, apoi întinse mâna și strecură grenada prin vizor.

Woody auzi bubuitura exploziei și văzu licărul focului prin vizorul cazematei. Lefty își ridică brațele deasupra capului ca un campion.

— Rămâi la adăpost, tembelule, izbucni Woody, deși Lefty nu-l putea auzi.

Ar mai fi putut să fie vreun soldat german ascuns într-o clădire din apropiere, așteptând ocazia de a-și răzbuna prietenii răpuși. Însă nu se auzi nicio împușcătură și, după un scurt dans al victoriei, Lefty intră în cazemată, iar Woody răsuflă ușurat.

Totuși, încă nu-și securizase poziția. Dacă i-ar fi luat cu asalt vreo douăzeci de germani în acel moment, ar fi pierdut podul. Și totul ar fi fost în zadar.

Își impuse să mai aștepte un minut, ca să vadă dacă mai apar trupe inamice. Nu observă însă nicio mișcare. După toate aparențele, singurii germani din Eglise-des-Soeurs fuseseră cei lăsați să păzească podul: probabil că erau înlocuiți la fiecare douăsprezece ore de soldați dintr-o cazarmă aflată prin apropiere.

— Smoking Joe, rosti el. Scapă de cadavrele germanilor. Aruncă-le în râu.

Joe trase cele trei cadavre din cazemată și se debarasă de ele, apoi făcu la fel cu santinelele.

— Pete și Mack, zise Woody. Duceți-vă la Lefty, în cealaltă cazemată. Rămâneți cu ochii în patru. Nu i-am omorât pe toți germanii din Franța încă. Dacă vedeți că se apropie soldați inamici, nu stați pe gânduri, nu discutați. Îi împușcați.

Cei doi oameni ieșiră din cazemată și traversară iute podul.

Acum erau trei americani în cazemata din depărtare. Dacă germanii încercau să recucerească podul, urmau să aibă mari bătăi de cap, mai ales că lumina de-afară era din ce în ce mai puternică.

Woody realiză că americanii morți de pe pod ar fi alertat inamicul, dezvăluindu-i de fapt că pierduse cazematele. Trebuia să păstreze elementul-surpriză.

Asta însemna că trebuia să se descotorosească și de cadavrele americanilor.

Le spuse celorlalți ce avea de gând să facă, apoi ieși.

Aerul dimineții era proaspăt și curat.

Se duse până la mijlocul podului. Le luă pulsul, deși nu mai încăpea nicio îndoială că erau morți cu toții.

Își săltă camarazii, unul câte unul, și îi aruncă peste parapet.

Ultimul pe care îl aruncă fu Ace Webber. Când trupul acestuia căzu în apă, Woody spuse: „Odihniți-vă în pace, prieteni”. Păstră câteva momente de reculegere, cu capul plecat și cu ochii închiși.

Când se întoarse, soarele tocmai răsărea.

(VII)

Marea temere a planificatorilor aliați era ca nu cumva germanii să își aducă rapid întăriri în Normandia, pornind un contraatac puternic care să-i împingă pe invadatori înapoi în mare, într-o repetare a dezastrului de la Dunquerque.

Lloyd Williams era unul dintre oamenii care trebuiau să se asigure că așa ceva nu avea să se întâmple.

Misiunea lui de a ajuta prizonierii evadați să ajungă acasă nu mai era prioritară acum, după invazie; luca așadar cu Rezistența Franceză.

La sfârșitul lui mai, BBC-ul transmise o serie de mesaje codate, prin care se lansă o campanie de sabotare în Franța ocupată de germani. În primele zile din iunie, sute de linii telefonice fură tăiate, de obicei în locuri greu accesibile. Stațiile de pompare fură incendiate, drumurile blocate cu copaci doborâți, iar cauciucurile sparte.

Lloyd îi ajuta pe muncitorii feroviari, comuniști convinși care își dăduseră numele de Resistance Fer. De ani buni îi înnebuneau pe naziști cu activitățile lor subversive. Trenurile care transportau trupe germane erau trecute uneori pe linii secundare și trimise la mulți kilometri distanță de destinația lor. Locomotivele se defectau fără vreo explicație, iar vagoanele deraiau. Situația degenerase în asemenea măsură, încât trupele de ocupație aduseseră muncitori feroviari din Germania ca să aibă grijă de sistem. Însă lucrurile se înrăutățiseră. În primăvara lui 1944, muncitorii feroviari începuseră să-și avarieze propria rețea de căi ferate. Aruncau în aer liniile și sabotau macaralele masive folosite pentru îndepărtarea trenurilor deraiate.

Naziștii nu rămăseseră nici ei cu mâinile în sân. Sute de muncitori feroviari fuseseră executați și alte câteva mii fuseseră deportați în lagăre. Însă campania se întetise și, când sosise Ziua Z, traficul feroviar se oprise practic complet în anumite părți din Franța.

Acum, la o zi după Ziua Z, Lloyd stătea întins în vârful unui rambleu de lângă linia principală spre Rouen, reședința regiunii normande, în locul în care șinele intrau într-un tunel. Din poziția în care se afla, putea vedea trenurile apropiindu-se de la mai bine de un kilometru distanță.

Împreună cu el se mai aflau doi oameni, ale căror nume de cod erau Legionnaire și Cigare. Legionnaire era liderul Rezistenței din zona aceea. Cigare era un muncitor feroviar. Lloyd adusesese dinamita. Principalul rol jucat de britanici în Rezistența Franceză era aprovizionarea cu armament.

Cei trei oameni erau ascunși pe jumătate de iarba înaltă, presărată cu flori sălbatice. Era genul de loc în care să aduci o fată într-o zi frumoasă ca aceea, se gândi Lloyd. Lui Daisy i-ar fi plăcut.

În depărtare apăru un tren. Cigare își miji ochii ca să îl vadă mai bine. Tipul avea vreo 60 de ani, era vânos și mărunț, cu chipul brăzdat de riduri ca cel al unui fumător înrăit. Când trenul

ajunse cam la 400 de metri, el clătină din cap: nu era ținta lor. Locomotiva trecu de ei și intră în tunel. Ducea patru vagoane de pasageri, toate pline cu civili și cu oameni în uniforme. Lloyd avea o țintă mult mai importantă.

Legionnaire se uită la ceas. Avea pielea închisă la culoare și mustața neagră, iar Lloyd bănuia că în vine îi curgea și sânge nord-african. Acum era agitat. Erau expuși acolo, în aer liber și la lumina zilei. Cu cât zăboveau mai mult, cu atât creșteau mai tare șansele să fie observați.

— Cât mai este? întrebă el îngrijorat.

Cigare ridică din umeri.

— Vom vedea.

Lloyd rosti în franceză:

— Poți pleca, dacă vrei. E totul pregătit deja.

Legionnaire nu răspunde. Nu avea de gând să piardă momentul cel mai important. De dragul prestigiului și al autorității, trebuia să poată spune: „Am fost acolo”.

Cigare se încordă, privind în depărtare, iar pielea din jurul ochilor săi se încreți din cauza efortului. „Așa deci”, zise el enigmatic. Apoi se ridică în genunchi.

Lloyd nici nu văzuse și nici nu identificase trenul, însă Cigare își ieșise din amorțeală. Trenul se deplasa mai rapid decât cel de dinainte, observă Lloyd. Când se apropie, văzu că era și mai lung: avea cel puțin 24 de vagoane, estimează el.

— Asta este, spuse Cigare.

Lloyd simți cum îi crește pulsul. Dacă Cigare avea dreptate, acela era trenul german care transporta peste o mie de ofițeri și de soldați pe câmpul de luptă din Normandia - poate chiar primul astfel de tren. Misiunea lui Lloyd era să se asigure că niciun tren nu putea trece prin tunel.

Apoi, observă altceva. Un avion se afla pe urmele trenului. Sub privirile sale, aparatul își reglă viteza după cea a trenului și începu să coboare tot mai aproape de acesta.

Avionul era britanic.

Lloyd recunoscuse modelul aparatului: era un Hawker Typhoon, poreclit Tiffy, un avion de luptă multirol. Tiffy-urile primeau adeseori misiunea periculoasă de a pătrunde cât mai adânc dincolo de liniile inamice și de a le ataca rețelele de comunicație. La manșa aparatului era un om curajos, se gândi Lloyd.

Însă acest lucru nu era prevăzut în planul lui Lloyd. Nu voia ca trenul să fie avariat înainte de a ajunge în tunel.

— Rahat, pufni el.

Tiffany-ul trase o rafală de mitralieră asupra vagoanelor. Legionnaire zise:

— Ce se întâmplă?

Lloyd îi răspunse în engleză:

— Habar n-am.

Putea vedea de-acum că locomotiva trăgea după ea atât vagoane de călători, cât și vagoane de vite. Probabil că și în vagoanele de vite se aflau tot oameni.

Avionul își mări viteza și ciurui vagoanele când trecu pe deasupra trenului. Avea patru tunuri de 20 mm, care scoteau un sunet înfiorător ce putea fi auzit peste mugetul locomotivei. Lloyd nu-și putu înfrâna un sentiment de milă pentru soldații prinși înăuntru, cărora le era imposibil să se adăpostească din calea rafalei letale de gloanțe. Se întrebă de ce pilotul nu-și folosea rachetele. Aveau efecte devastatoare asupra trenurilor și autovehiculelor, deși era destul de dificil să tragi precis cu ele. Poate că fuseseră folosite deja într-o confruntare anterioară.

Unii germani își scoaseră capetele pe geamuri și începură să tragă în avion cu pistoalele și cu puștile, fără niciun efect însă. Lloyd observă o baterie ușoară antiaeriană amplasată pe vagonul-platformă din spatele locomotivei. Doi artileriști se grăbeau să poziționeze tunul. Acesta se roti și țeava se ridică, țintind avionul britanic.

Pilotul nu părea să îl fi observat, pentru că își menținu cursul, continuând să mitralieze vagoanele pe deasupra cărora trecea.

Antiaeriana trase și rată ținta.

Lloyd se întrebă dacă îl cunoștea cumva pe aviator. Erau doar vreo cinci mii de piloți activi în Regatul Unit. Foarte mulți dintre aceștia fuseseră la petrecerile lui Daisy. Lloyd se gândi la Hubert St. John, un absolvent sclipitor de Cambridge cu care rememorase clipele frumoase din studenție cu câteva săptămâni în urmă; la Dennis Chaucer, un tip din Trinidad, care se plângea mereu de mâncarea englezească lipsită de gust și mai ales de piureul ce părea să însoțească orice masă; și de Brian Mantel, un australian prietenos pe care îl ajutase să treacă Pirineii în ultima sa misiune. Erau șanse mari ca viteazul din Tiffany să fie o cunoștință de-a lui Lloyd.

Antiaeriana trase și rată din nou.

Fie pilotul nu văzuse încă tunul, fie considera că acesta nu îl poate nimeri; oricare ar fi fost explicația, el nu făcu nicio manevră de eschivare, continuând să zboare periculos de jos și să provoace prăpăd în trenul cu trupe.

Locomotiva ajunsese la doar câteva secunde de tunel când avionul fu lovit.

Flăcările izbucniră imediat din motorul aparatului, fiind urmate de un fum negru și gros. Pilotul se îndepărtă de calea ferată, dar mult prea târziu.

Trenul intră în tunel, iar vagoanele trecură rapid pe lângă poziția lui Lloyd. Văzu că fiecare vagon era plin cu zeci, poate cu sute de soldați germani.

Tiffany-ul zbura exact spre Lloyd. Pentru o clipă se gândi chiar că se va prăbuși acolo unde stăteau ei întinși. Deși era deja lipit de pământ, își acoperi prostește capul cu mâinile, de parcă astfel s-ar fi putut proteja.

Tiffany-ul trecu mugind la vreo treizeci de metri pe deasupra sa.

Apoi, Legionnaire apăsă butonul detonatorului.

Din tunel se auzi un vuiet ca de tunet când șinele săriră în aer, sunet urmat de scârțâitul strident al oțelului contorsionat din momentul în care trenul deraie.

La început vagoanele pline cu soldați continuă să treacă pe lângă ei, apoi - în doar câteva secunde - înaintarea lor fu stopată. Capetele a două vagoane legate se înălțară în aer, formând un V inversat. Lloyd auzi țipetele oamenilor din interior. Toate vagoanele deraiară și se împrăștiară în jurul gurii căscate a tunelului ca niște chibrituri scăpate pe jos. Fierul se îndoii ca hârtia și o ploaie de cioburi se revărsă asupra celor trei sabotori care urmăreau totul din vârful rambleului. Erau în pericol de a fi omorâți de propria lor explozie, așa că săriră în picioare și o luară la fugă.

Când ajunseră la o distanță sigură, totul se terminase. Din tunel ieșea fum: în cazul improbabil în care ar mai fi existat supraviețuitori, aceștia urmau să moară arși.

Planul lui Lloyd se dovedea a fi un succes. Nu numai că omorâse sute de soldați inamici și avariase un tren, dar izbutise și să blocheze una dintre principalele căi ferate. Era nevoie de săptămâni bune pentru a readuce linia în stare de funcționare

după un asemenea incident. Le îngreunase germanilor și mai mult sarcina de a trimite întăriri în Normandia.

Era oripilat.

Mai văzuse morți și dezastre în Spania, dar nimic de acest gen. Și el era cel care provocase totul.

Urmă o nouă bufnitură și, când își întoarse privirea în direcția respectivă, zări Tiffy-ul prăbușit la sol. Ardea, însă fuzelajul nu se strivise. Pilotul ar fi putut fi încă în viață.

Fugi spre aparat, urmat de Cigare și de Legionnaire.

Avionul doborât aterizase pe fuzelaj. O aripă se rupsese în două. Din motor ieșea fum. Plexiglasul cabinei era înnegrit de funingine și Lloyd nu-l putea vedea pe pilot.

Păși pe aripă și desfăcu susținătoarea capotei. Cigare făcu același lucru în cealaltă parte. Împreună traseră apoi cabina pe șine.

Pilotul își pierduse cunoștința. Purta cască și ochelari de protecție și avea masca de oxigen peste nas și gură. Lloyd nu-și putea da seama dacă era cineva cunoscut.

Se întrebă unde era tubul de oxigen și dacă nu cumva explodase deja. Legionnaire se gândise la același lucru.

— Trebuie să-l scoatem de aici înainte să sară în aer avionul, zise francezul.

Lloyd se întinse și desfăcu centura de siguranță. Apoi, își strecură mâinile pe sub brațele pilotului și îl trase. Omul era inert. Lloyd n-avea cum să știe ce răni suferise – nici măcar nu știa sigur dacă mai era în viață.

Îl trase afară din carlingă, apoi îl săltă pe umăr ca un pompier și îl duse cât mai departe de rămășițele aprinse ale aparatului. Îl întinse pe pământ, cu fața în sus, cât putu el de delicat.

Auzi un zgomot, ceva între un șuietat și o bufnitură, și când întoarse privirea văzu că întregul avion fusese înghițit de flăcări.

Se aplecă deasupra pilotului și îi scoase cu grijă ochelarii de protecție și masca de oxigen, trezindu-se imediat în fața unui chip șocant de familiar. Pilotul era Boy Fitzherbert. Încă mai respira.

Lloyd îi șterse sângele de la nas și de la gură.

Boy deschise ochii. La început nu păru să conștientizeze nimic. După câteva clipe însă, expresia i se schimbă și el rosti:

— Tu...

— Am aruncat trenul în aer, îi spuse Lloyd.

Boy părea să-și poată mișca doar ochii și gura.

— Ce mică-i lumea, zise el.

— Nu-i așa?

Cigare interveni:

— Cine este?

Lloyd ezită, apoi răspunse:

— E fratele meu.

— Dumnezeule!

Boy închise ochii. Lloyd i se adresă lui Legionnaire:

— Trebuie să aducem un medic.

Legionnaire clătină din cap.

— Trebuie să plecăm de-aici. Germanii vor veni să investigheze locul accidentului în câteva minute.

Lloyd știa că omul avea dreptate.

— Trebuie să-l luăm cu noi atunci.

Boy deschise ochii și zise:

— Williams...

— Ce este, Boy?

Boy păru să încerce un rânjet:

— Acum poți să te însori cu târfa aia, rosti el, dându-și imediat duhul.

(VIII)

Daisy plânse când află. Boy fusese un bădăran și se purtase urât cu ea, dar îl iubise odată și de la el deprinsese multe dintre tainele sexului; o întrista faptul că fusese ucis.

Fratele lui, Andy, era acum viconte și moștenitor al titlului de conte; soția lui Andy, May, era vicontesă; iar numele lui Daisy, conform complicatelor reguli ale aristocrației, era vicontesă-văduvă de Aberowen - asta până avea să se căsătorească cu Lloyd, când avea să devină pur și simplu doamna Williams.

Totuși, mai era mult până acolo, chiar și în aceste condiții. Speranțele legate de încheierea rapidă a războiului se destrămaseră spre sfârșitul verii. Un complot al ofițerilor germani prin care se încercase asasinarea lui Hitler eșuase pe 20 iulie. Armata germană era în plină retragere pe Frontul de Est, iar Aliații ocupaseră Parisul în august, însă Hitler era hotărât să lupte până la capăt. Daisy nici măcar nu știa când avea să-l

revadă pe Lloyd, cu atât mai puțin nu-și imagina când se putea căsători cu el.

Într-o miercuri din luna septembrie, când se duse să-și petreacă seara în Aldgate, fu întâmpinată de Eth Leckwith, care era în culmea fericirii.

— Am vești nemaipomenite! rosti Ethel când Daisy intră în bucătărie. Lloyd a fost ales drept viitor candidat pentru postul de deputat din partea circumscripției Hoxton!

Se afla acolo și sora lui Lloyd, Millie, împreună cu cei doi copii ai săi, Lennie și Pammie.

— Nu-i așa că este grozav? zise ea. Pun pariu că o să ajungă prim-ministru.

— Da, zise Daisy, așezându-se abătută pe scaun.

— Nu pari deloc fericită, spuse Ethel. Cum ar zice prietena mea Mildred, parcă ai înghițit un hap pentru răceală. Ce-ai pățit?

— Mă tem că n-o să-l ajute deloc faptul că mă va avea pe mine drept soție.

Se simțea extrem de nefericită acum, când îl iubea atât de mult... Cum putea să-i strice viitorul? Dar oare putea să renunțe la el? Când o năpădeau astfel de gânduri, simțea o greutate teribilă pe suflet și viața ei i se părea pustie.

— De ce spui asta? Pentru că ești o moștenitoare bogată? o întreabă Ethel.

— Nu-i vorba doar de asta. Înainte ca Boy să moară, mi-a zis că Lloyd nu va fi ales niciodată având drept soție o fostă fascistă.

Se uită la Ethel, care spunea mereu adevărul, chiar și atunci când acesta durea.

— Avea dreptate, nu?

— Doar parțial, rosti Ethel.

Puse ibricul de ceai pe foc, apoi se așeză în fața lui Daisy la masa din bucătărie.

— N-o să te mint - o să conteze și asta. Dar nu cred că trebuie să disperi.

„Ești la fel ca mine, se gândi Daisy. Spui ce gândești. Nu-i de mirare că el mă iubește: sunt o versiune mai tânără a mamei sale!”

Millie interveni:

— Iubirea învinge orice, nu-i așa?

Observând că băiatul ei de patru ani, Lennie, o lovea pe sora sa mai mică cu un soldățel de lemn, ea strigă:

— Nu mai da în sora ta! Întorcându-se apoi spre Daisy, continuă: Iar fratele meu te iubește din toată inima. Nu cred că a mai iubit pe altcineva vreodată, ca să-ți spun drept.

— Știu, rosti Daisy. Îi venea să plângă când adăugă: Dar el este hotărât să schimbe lumea și nu pot trăi cu gândul că eu i-aș putea sta în cale.

Ethel luă fetița pe genunchi și aceasta se opri din plâns imediat.

— Uite ce poți face, îi spuse ea lui Daisy. Fii pregătită de întrebări și așteaptă-te la o atitudine ostilă, dar nu evita subiectul și nu încerca să îți ascunzi trecutul.

— Ce-ar trebui să spun?

— Ai putea spune că te-ai lăsat păcălită de fascism, ca atâtea milioane de oameni; însă ai fost șoferiță pe ambulanță în timpul Blitz-ului și speri că ți-ai răscumpărat greșelile din trecut. Poți căuta cuvintele potrivite împreună cu Lloyd. Fii sigură pe tine, fii fermecătoare cum știi tu să fii și nu te lăsa doborâtă.

— Și o să meargă?

Ethel ezită.

— Nu știi, recunosc eu după o pauză. Chiar nu știi. Însă trebuie să încerci.

— Ar fi groaznic dacă ar trebui să renunț de dragul meu la ce-i place mai mult. Asta ne-ar marca întreaga căsnicie.

Daisy spera ca Ethel să îi respingă temerea ca fiind nefondată, însă nu se întâmplă asta.

— Nu știi, repetă Ethel.

• Capitolul 19

1945 (1)

(I)

Woody Dewar se obișnuie rapid cu cârjele.

Fusese rănit la sfârșitul anului 1944, în Belgia, în Ofensiva din Ardeni. Aliații care înaintau spre granița germană fuseseră surprinși de un contraatac puternic. Woody și camarazii săi din Divizia 101 Aeropurtată apăraseră un oraș vital pe nume Bastogne. Când germanii le trimiseseră o scrisoare formală prin care le ceruseră să se predea, generalul McAuliffe le dăduse o replică devenită celebră: „V-ați sonat!”

Piciorul drept al lui Woody fusese străpuns de gloanțele mitralierei exact de Crăciun. Îl duruse al naibii de tare. Ba, mai mult, abia peste o lună izbutise să iasă din orașul asediat și să ajungă într-un spital adevărat.

Oasele aveau să i se vindece și erau șanse să scape și de schiopătat, însă piciorul său nu avea să mai fie niciodată suficient de puternic pentru parașutism.

Ofensiva din Ardeni fusese ultima ofensivă din Vest a armatei lui Hitler. După acel moment, naziștii nu mai contraatacaseră niciodată.

Woody reveni la viața de civil, ceea ce însemna că putea să stea în apartamentul părinților săi din Washington, lăsându-se cocoloșit de mama lui. După ce gipsul îi fu scos, se întoarse să lucreze pentru tatăl său.

Joi, 12 aprilie 1945, se afla în clădirea Capitoliului, sediul Senatului și al Camerei Reprezentanților, schiopătând la subsol și vorbind cu tatăl său despre situația refugiaților.

— Noi estimăm că circa 21 de milioane de oameni din Europa au fost nevoiți să-și părăsească locuințele, zicea Gus. Administrația de Ajutorare și Reabilitare din cadrul Națiunilor Unite le stă la dispoziție.

— Bănuiesc că își va începe misiunea dintr-o zi în alta, rosti Woody. Armata Roșie a ajuns aproape de Berlin.

— Iar armata americană se află la numai 80 de kilometri de oraș.

— Cât mai poate rezista Hitler?

— Un om cu capul pe umeri ar fi capitulat până acum.

Woody își coborî glasul și zise:

— Cineva mi-a spus că rușii au descoperit ceea ce pare a fi un lagăr de exterminare. Naziștii au omorât zilnic sute de oameni acolo. Locul se numește Auschwitz; e în Polonia.

Gus încuviință încruntat.

— Da, este adevărat. Opinia publică nu a aflat încă, dar va afla mai devreme sau mai târziu.

— Ar trebui ca cineva să fie judecat și pentru asta.

— Comisia pentru Crime de Război a Organizației Națiunilor Unite lucrează de vreo doi ani deja, întocmind liste cu criminali de război și adunând dovezi. Va exista un proces, asta dacă putem păstra Națiunile Unite și după război.

— Sigur că putem, rosti Woody indignat. Roosevelt și-a construit campania pe această idee anul trecut și a câștigat alegerile. Conferința Națiunilor Unite va începe la San Francisco peste două săptămâni.

San Francisco avea o semnificație aparte pentru Woody, întrucât acolo locuia Bella Hernandez, însă nu-i pomenise încă nimic despre ea tatălui său.

— Poporul american vrea să vadă cooperare internațională, pentru a nu se mai ajunge niciodată la un asemenea război. Cine s-ar putea opune la asta?

— Ai fi surprins. Uite ce-i, majoritatea republicanilor sunt oameni de treabă, care pur și simplu au o viziune diferită despre lume. Însă există și un nucleu dur de țicniți.

Woody tresări: tatăl său înjura foarte rar.

— Genul de oameni care plănuiau o insurecție împotriva lui Roosevelt în anii '30, continuă Gus. Oameni de afaceri ca Henry Ford, care îl considera pe Hitler un lider anticomunist foarte bun. Indivizii aceștia se înscriu în grupări de extremă dreaptă, cum este America First.

Woody nu-și amintea să-l fi auzit vreodată pe tatăl său vorbind atât de vehement.

— Dacă nesăbuiții ăștia vor avea câștig de cauză, va urma un al treilea război mondial, chiar mai rău decât primele două, zise Gus. Am pierdut deja un fiu într-un război și, dacă voi avea vreodată un nepot, n-aș vrea să îl pierd și pe el.

Woody simți un junghi de durere: Joanne i-ar fi dăruit cu siguranță nepoți lui Gus dacă ar mai fi trăit. Pentru moment Woody nici măcar nu se vedea cu cineva, așa că nepoții păreau o perspectivă foarte îndepărtată – asta dacă nu cumva reușea să dea de Bella în San Francisco...

— N-avem ce face când e vorba de idioți din ăștia, continuă Gus. Însă am putea face ceva în privința senatorului Vandenberg.

Arthur Vandenberg era un republican din Michigan, un conservator și un oponent al Noii Învoielii propuse de Roosevelt. Era coleg cu Gus în Comisia de Relații Externe a Senatului.

— El reprezintă cel mai mare pericol, spuse Gus. O fi plin de sine și vanitos, dar impune respect. Președintele l-a tot ademenit, iar acum a ajuns să fie de acord cu punctul nostru de vedere, dar ar putea da înapoi oricând.

— De ce ar face-o?

— Este un anticomunist convins.

— Nu-i nimic rău în asta. Și noi suntem la fel.

— Da, dar Arthur este destul de rigid în această privință. O să se enerveze dacă facem ceva care să semene a ploconire în fața Moscovei.

— Cum ar fi?

— Dumnezeu știe ce compromisuri va trebui să facem la San Francisco... Deja am acceptat ca Belarusul și Ucraina să fie admise ca state separate, ceea ce înseamnă că Moscova are de fapt trei voturi în Adunarea Generală. Trebuie să-i păstrăm pe sovietici de partea noastră - însă, dacă exagerăm, Arthur s-ar putea întoarce împotriva întregului proiect al Națiunilor Unite. Și atunci, Senatul ar putea refuza să-l ratifice, exact cum a respins în 1919 Liga Națiunilor.

— Deci misiunea noastră la San Francisco este să ne asigurăm că sovieticii sunt mulțumiți fără să îl ofensăm pe senatorul Vandenberg.

— Exact.

Auziră pași grăbiți - un sunet neobișnuit pentru holurile solemne ale Capitoliului - și își întoarseră amândoi privirile. Woody fu surprins să-l vadă pe vicepreședintele Harry Truman alergând pe hol. Era îmbrăcat normal, într-un costum gri și cu cravată cu picățele, dar nu avea pălărie pe cap. Părea să fi rămas fără escorta lui obișnuită de asistenți și de agenți ai Serviciului Secret. Fugea susținut, gâfâind și neuitându-se la nimeni. Părea să se grăbească grozav undeva.

Woody și Gus îl urmăriră uluiți, la fel ca toți ceilalți. Când Truman dispăru după un colț, Woody zise:

— Ce dracu'...?

Gus îl întrerupse:

— Cred că a murit președintele.

(II)

Volodea Peshkov intră în Germania într-un camion militar Studebaker US6 cu zece roți. Construit în South Bend, Indiana, camionul fusese transportat cu trenul până în Baltimore, expediat cu vaporul peste Atlantic și prin jurul Capului Bunei Speranțe până în Golful Persic, apoi trimis cu trenul din Persia până în Rusia Centrală. Volodea știa că era unul dintre cele două sute de mii de camioane Studebaker oferite Armatei Roșii de către guvernul american. Rușii le apreciau: erau solide și de încredere. Oamenii ziceau că literele „USA” ștanțate în lateral veneau de la *Ubit Sukina syna Adolf*, ceea ce însemna „Ucideți Scursura Aceea de Adolf”

Le plăcea și mâncarea trimisă de americani, în special conservele de carne numite Spam, de un roz strălucitor ciudat, dar delicios de grase.

Volodea fusese trimis în Germania întrucât informațiile primite de la spionii din Berlin nu mai erau atât de actuale precum cele care puteau fi obținute prin interogarea prizonierilor de război germani. Germana lui fluentă îl făcea să fie un interogator de clasă pe front.

Când trecuse granița, observase un afiș sovietic oficial pe care scria: „SOLDAT AL ARMATEI ROȘII, DE-ACUM EȘTI PE PĂMÂNT GERMAN. A SOSIT CLIPA RĂZBUNĂRII!” Iar acesta era unul dintre elementele de propagandă mai blânde. Kremlinul întreținuse ura față de germani o bună bucată de vreme, crezând că așa își va face soldații să lupte mai acerb. Comisarii politici calculaseră – sau cel puțin așa pretindeau – numărul militarilor căzuți în luptă, numărul de case incendiate, numărul de civili uciși pentru că ar fi fost comuniști, slavi sau evrei, în fiecare sat și oraș cucerit de armata germană. Mulți soldați de pe front consultau cifrele pentru zonele din care proveneau și erau nerăbdători să provoace aceleași daune în Germania.

Armata Roșie ajunsese la fluviul Odra, care șerpuia din nordul până în sudul Prusiei, ultimul obstacol înainte de Berlin. Un milion de soldați sovietici se aflau pe o distanță de optzeci de kilometri de capitală, gata de atac. Volodea era în Armata a V-a de Șoc. În așteptarea începutului luptei, frunzărea ziarul armatei, *Steaua Roșie*.

Ce citi acolo îl îngrozi.

Instigarea la ură ajunsese la un nivel cum nu mai pomenise niciodată. „Dacă nu ați omorât cel puțin un neamț pe zi, înseamnă o zi pierdută, citi el. Dacă aștepți să intri în luptă, mai bine omoară un neamț înainte. Dacă omori un neamț, mai omoară unul - nu-i nimic mai amuzant pentru noi decât un morman de cadavre de nemți. Omoară neamțul - asta-i rugăciunea bătrânei tale mame. Omoară neamțul - asta te imploră copiii tăi. Omoară neamțul - așa plânge pământul Mamei Rusii. Nu șovăi. Nu pregeta. Omoară.”

Era oarecum dezgustător, se gândi Volodea. Dar insinuările erau și mai rele. Autorul tratase cu mare ușurință jafurile: „Nemțoaicele nu pierd decât haine de blană și argintărie oricum furate”. Era și o glumă deocheată despre viol: „Soldații sovietici nu refuză complimentele nemțoaicelor”.

Soldații nu erau oricum dintre cei mai civilizați oameni. Felul în care se purtaseră germanii crotropitori în 1941 îi înfuriase pe toți rușii. Guvernul le alimenta mânia vorbind despre răzbunare. Iar acum, ziarul armatei le lăsa de înțeles fără nicio urmă de îndoială că puteau face orice poșteau cu germanii înfrânți.

Avea să fie o apocalipsă.

(III)

Erik von Ulrich era mistuit de dorința ca războiul să se termine.

Împreună cu prietenul său, Hermann Braun, și cu șeful lor, doctorul Weiss, Erik amenajă un spital de campanie într-o bisericuță protestantă; apoi se așezară în naos, neavând nimic altceva de făcut decât să aștepte să sosească ambulanțele trase de cai, încărcate cu oameni spintecați și arși.

Armata germană fortificase Culmile Seelow, locul din care fluviul Odra trecea cel mai aproape de Berlin. Postul de prim-ajutor al lui Erik se afla într-un sat, la vreun kilometru și jumătate de linia frontului.

Doctorul Weiss, care avea un prieten în contraspionajul militar, îi zise că erau 110 000 de germani care apărau Berlinul împotriva a un milion de sovietici. Cu sarcasmul său obișnuit, el rosti:

— Dar moralul nostru este ridicat, iar Adolf Hitler este cel mai mare geniu din istorie, așa că vom câștiga cu siguranță.

Nu existau speranțe, însă soldații germani încă luptau cu încreșterea. Erik credea că asta se întâmpla din cauza poveștilor despre comportamentul Armatei Roșii. Prizonierii erau omorâți, casele erau jefuite și distruse, femeile violate și răstignite pe ușile hambarelor. Germanii credeau acum că își apărau propriile familii de brutalitatea comuniștilor. Propaganda Kremlinului se întorcea împotriva sa.

Erik aștepta cu nerăbdare clipa înfrângerii. Își dorea ca toate aceste crime odioase să înceteze. Nu voia decât să se întoarcă acasă.

În curând avea să i se îndeplinească dorința - sau avea să moară.

În dimineața de luni, 16 aprilie, Erik - care adormise într-o strană de lemn - fu trezit la ora trei de către tunurile rusești. Mai auzise până atunci bombardamente de artilerie, însă acesta era de zece ori mai puternic decât oricare altul. Probabil că era de-a dreptul asurzitor pentru oamenii din linia întâi.

Răniții începură să sosească în zori, iar echipa medicală se apucă istovită de lucru, amputând brațe și picioare, îndreptând oase, extrăgând gloanțe și curățând și pansând răni. Duceau lipsă cam de orice, de la medicamente până la apă curată, iar morfina o păstrau doar pentru cei care zbierau în agonie.

Soldații care încă se țineau pe picioare și puteau ține o armă în mână erau trimiși înapoi în prima linie.

Apărătorii germani rezistară mai mult decât se așteptase doctorul Weiss. La capătul primei zile erau încă pe poziții și, odată cu lăsarea întinericului, șuvoiul de răniți se mai atenuă. Cei din unitatea medicală reușiră să doarmă câteva ceasuri în noaptea aceea.

În dimineața zilei următoare fu adus Werner Franck, cu încheietura dreaptă strivită în mod oribil.

Acum era căpitan. Fusese responsabil pentru o secțiune de front cu treizeci de piese de artilerie antiaeriană de 88 mm.

— Aveam doar câte opt proiectile pentru fiecare tun, spuse el în timp ce degetele iscusite ale doctorului Weiss lucrau încet și meticulos pentru a-i pune la loc oasele strivite. Am primit ordin să tragem șapte în tancurile rusești, apoi să îl folosim pe al

optulea pentru a ne distruge propria armă, ca nu cumva să cadă în mâinile Roșilor.

Se afla lângă un tun de 88 mm când acesta fusese izbit în plin de artileria sovietică și căzuse peste el.

— Am avut noroc că mi-a prins doar mâna, rosti el. Ar fi putut să-mi cadă peste cap.

După ce i se bandajă încheietura, el i se adresă lui Erik:

— Ai vreo veste de la Carla?

Erik știa că sora lui și Werner erau acum împreună.

— N-am mai primit scrisori de la ea de câteva săptămâni.

— Nici eu. Am auzit că situația este cruntă în Berlin. Sper că este în regulă.

— Și eu îmi fac griji, spuse Erik.

În mod surprinzător, germanii reușiră să păstreze controlul asupra Culmilor Seelow încă o zi și o noapte.

Postul de prim-ajutor nu primi niciun avertisment cum că linia frontului fusese străpunsă. Tocmai triau niște răniți, când șapte sau opt soldați sovietici năvăliră în biserică. Unul trase o rafală de mitralieră înspre cupolă, iar Erik se azvârli la pământ, la fel ca toți cei care încă mai puteau mișca.

Văzând că nimeni nu era înarmat, rușii se relaxară. Trecură prin încăpere, luându-le ceasurile și inelele celor care aveau astfel de obiecte. Apoi plecară.

Erik se întrebă ce avea să se întâmple mai departe. Era prima oară când ajunsese în spatele liniilor inamice. Oare trebuiau să abandoneze spitalul de campanie și să încerce să prindă din urmă armata care se retrăgea? Sau pacienții lor erau mai în siguranță acolo?

Doctorul Weiss rosti pe un ton hotărât:

— Înapoi la treabă, toată lumea!

Peste câteva minute, un soldat sovietic intră cu un camarad pe umăr. Îndreptându-și arma spre Weiss, el începu să turuie în rusă. Era panicat, iar prietenul său era plin de sânge. Weiss rămase calm. Într-o rusă poticnită, el zise:

— Nu-i nevoie de armă. Așază-ți prietenul pe masa aceasta.

Soldatul făcu ce i se spusese și echipa trecu la treabă. Soldatul rămase cu pușca ațintită asupra medicului.

Ceva mai târziu în ziua aceea, pacienții germani fură mânați de la spate sau duși pe brațe afară, unde fură urcați în spatele unui camion care pleca spre est. Erik îl urmări pe Werner Franck

dispărând, luat prizonier de război. În copilăria lui, Erik auzise adeseori povestea unchiului său Robert, luat prizonier de către ruși în Primul Război Mondial și silit să se întoarcă acasă pe jos tocmai din Siberia, pe o distanță de aproape 6 500 de kilometri. Erik se întrebă unde avea să ajungă Werner.

Fură aduși apoi și alți ruși, iar germanii se ocupară de ei așa cum și-ar fi îngrijit propriii oameni.

Puțin mai târziu, când Erik se cufundă în somn, epuizat, realizează că și el era acum tot prizonier de război.

(IV)

Pe măsură ce armatele aliate se apropiau de Berlin, țările victorioase începură să se dondănească între ele la Conferința ONU din San Francisco. Asta l-ar fi deprimat nespus pe Woody dacă nu ar fi fost mai interesat să reia legătura cu Bella Hernandez.

Nu și-o putuse scoate din minte nici în timpul invaziei din Ziua Z și al luptelor din Franța, nici pe parcursul perioadei petrecute în spital și al convalescenței. Cu un an în urmă, ea se afla la sfârșitul bursei de la Universitatea Oxford și plănuia să facă un doctorat la Berkeley, exact acolo, în San Francisco. Probabil că locuia în casa părintească din Pacific Heights, dacă nu cumva își luase un apartament mai aproape de campus.

Din păcate, nu reușea deloc să-i transmită un mesaj.

Scrisorile lui rămăseseră fără răspuns. Când sunase la numărul trecut în cartea de telefoane, o femeie de vârstă mijlocie (foarte probabil mama Bellei) îi zisese pe un ton politic, dar rece: „Nu este acasă momentan. Doriți să-i transmite ceva?” Însă Bella nu îl sunase.

Probabil că avea un iubit acum. Ar fi vrut ca ea să-i spună dacă așa stăteau lucrurile. Sau poate că mama ei îi intercepta corespondența și nu îi transmitea mesajele.

Ar fi trebuit să se lase păgubaș. Poate că se făcea de râs. Însă nu-i stătea în fire să procedeze astfel. Își aminti perioada lungă și asiduă în care îi făcuse curte Joannei. „Pare să fie un tipar deja, se gândi el. Oare este ceva în neregulă cu mine?”

Între timp, în fiecare dimineață îl însoțea pe tatăl său în apartamentul luxos de pe acoperișul hotelului Fairmont, acolo

unde secretarul de stat Edward Stettinius ținea ședințele echipei americane prezente la conferință. Stettinius îl înlocuise pe Cordell Hull, internat în spital. Statele Unite aveau și un nou președinte, Harry Truman, care depusese jurământul la moartea marelui Franklin D. Roosevelt. Era păcat, remarcase Gus Dewar, că America era condusă de nou-veniți neexperimentați tocmai într-un moment atât de crucial al istoriei mondiale.

Lucrurile începuseră prost. Președintele Truman gafase și îl jignise pe ministrul sovietic de externe Molotov într-o întrunire ținută înaintea conferinței la Casa Albă. Drept urmare, Molotov sosise la San Francisco prost dispus. Anunțase că se întoarce acasă dacă la conferință nu erau acceptate imediat Belarusul, Ucraina și Polonia.

Nimeni nu voia ca Uniunea Sovietică să se retragă. Fără sovietici, Națiunile Unite nici nu mai erau Națiunile Unite. Cei mai mulți membri ai delegației americane erau în favoarea ajungerii la un compromis cu comuniștii, dar senatorul Vandenberg insista în mod pedant ca nimic să nu se facă la presiunile Moscovei.

Într-o dimineață în care avu câteva ore libere la dispoziție, Woody se duse acasă la părinții Bellei. Cartierul rezidențial de lux în care locuiau ei se afla destul de aproape de hotelul Fairmont, pe Nob Hill, dar Woody încă mergea în baston, așa că luă un taxi. Casa lor era o vilă galbenă de lux, în stil victorian, de pe Gough Street. Femeia care răspunse la ușă era prea bine îmbrăcată ca să fie menajeră. Îi zâmbi pieziș, exact ca Bella: mai mult ca sigur era mama ei. El îi zise pe un ton politicos:

— Bună dimineața, doamnă. Sunt Woody Dewar. Am cunoscut-o pe Bella la Londra, anul trecut, și mi-ar face mare plăcere să o revăd, dacă se poate.

Zâmbetul ei dispăru. Îl privi lung și spuse:

— Deci dumneata ești.

Woody nu avea habar la ce se referea.

— Eu sunt Caroline Hernandez, mama Isabellei, rosti ea. Mai bine intră.

— Vă mulțumesc.

Nu îi întinse mâna și se vedea clar că avea o atitudine ostilă, deși Woody nu avea nici cea mai mică idee care ar fi putut fi motivul. Totuși, fusese invitat să intre în casă.

Doamna Hernandez îl conduse pe Woody într-un salon mare și plăcut, cu o vedere splendidă spre ocean. Îi făcu semn să se așeze pe un scaun cu un gest aproape nepolitic. Apoi se așeză și ea în fața lui și îi aruncă o nouă privire aspră.

— Cât timp ți-ai petrecut cu Bella în Anglia? îl întrebă ea.

— Doar câteva ore. Dar nu am mai putut să mi-o scot din gând de atunci.

Urmă o nouă pauză apăsătoare, apoi ea zise:

— Când a plecat la Oxford, Bella era logodită cu Victor Rolandson, un tânăr minunat pe care îl știa de mică. Soții Rolandson sunt prieteni vechi de-ai noștri - sau cel puțin *erau*, asta până când Bella s-a întors acasă și a rupt logodna brusc.

Woody simți cum îi tresaltă inima cu speranță.

— Nu a vrut să ne spună decât că a realizat că nu îl iubește pe Victor. Am bănuț eu că a cunoscut pe altcineva, iar acum văd că am avut dreptate.

Woody zise:

— Habar n-am avut că era logodită.

— Purta un inel de logodnă destul de greu de trecut cu vederea. Slabele dumentale capacități de observație au provocat o tragedie.

— Îmi pare foarte rău, zise Woody.

Apoi își spuse că nu avea niciun rost să fie atât de temător.

— De fapt, nu, nu-mi pare rău, reveni el. Mă bucur foarte mult că a rupt logodna, întrucât cred că este o fată minunată și o vreau pentru mine.

Doamnei Hernandez nu îi plăcu tonul lui.

— Ești foarte neobrăzat, tinere.

Woody replică, iritat de condescendența ei:

— Doamnă Hernandez, ați folosit mai devreme cuvântul „tragedie”. Logodnica mea, Joanne, a murit în brațele mele la Pearl Harbor. Fratele meu, Chuck, a fost omorât de o rafală de mitralieră pe plaja de la Bougainville. În Ziua Z, chiar eu i-am trimis pe Ace Webber și pe alți patru tineri americani la moarte doar pentru a putea ocupa un pod dintr-un orașel francez uitat de lume, Eglise-des-Soeurs. Știu bine ce înseamnă tragedia, doamnă, și vă asigur că o logodnă ruptă nu intră în această categorie.

Ea rămase cu gura căscată. El își dădu seama că rareori i se întâmpla ca tinerii să îi țină piept. Nu răspunse, dar părea ceva

mai palidă. După un moment se ridică și ieși din cameră fără nicio vorbă. Woody nu prea știa ce se aștepta ea să facă, însă cum nu o văzuse încă pe Bella, rămase pe loc.

După cinci minute, apăru Bella.

Woody se ridică, simțind cum inima îi bate mai tare. Îi era de ajuns să o vadă ca să zâmbească. Ea purta o rochie de un galben-pai care îi scotea în evidență părul negru și lucios și pielea cafenie. Avea să arate întotdeauna bine în haine simple, realiză el; exact ca Joanne. Voia să o cuprindă în brațe și să o strângă puternic la piept, însă așteptă un semn din partea ei.

Ea părea stânjenită și agitată.

— Ce cauți aici? Îl întrebă.

— Am venit să te văd.

— De ce?

— Pentru că nu pot să mi te scot din minte.

— Dar nici măcar nu ne știm prea bine.

— Hai să îndreptăm asta începând chiar de azi. Vrei să iei cina cu mine?

— Nu știu.

El traversă încăperea, oprindu-se în fața ei. Ea tresări când îl văzu sprijinindu-se în baston.

— Ce-ai pățit?

— Am încasat un glonț în genunchi, în Franța. Se vindecă, dar încet.

— Îmi pare foarte rău să aud asta.

— Bella, cred că ești nemaipomenită. Și cred că mă placi și tu. Niciunul dintre noi nu are angajamente. Ce te îngrijorează?

Pe chipul ei se înfiripă unul dintre acele surâsuri șugubețe care îi plăceau lui atât de mult.

— Cred că sunt stânjenită. Din cauza a ce am făcut în noaptea aceea, la Londra.

— Asta-i tot?

— A fost destul pentru o primă întâlnire.

— Lucrurile de genul acela se întâmplau foarte des. Nu mie neapărat, dar am auzit multe despre asta. Credeai că voi muri.

Ea încuviință.

— N-am mai făcut niciodată așa ceva, nici măcar cu Victor. Nu știu ce m-a apucat. Și într-un parc public, pe deasupra! Mă simt ca o târfă.

— Eu știu exact ce ești, rosti Woody. Ești o femeie inteligentă și frumoasă, cu un suflet mare. Ce-ar fi să uităm clipa aia de nebunie din Londra și să începem să ne cunoaștem așa cum trebuie, ca niște tineri respectabili și bine crescuți?

Ea începu să se mai îmblânzească.

— Chiar crezi că putem?

— Sigur că da.

— În regulă.

— Trec să te iau la șapte?

— Bine.

Era o replică de încheiere, însă el păru să ezite.

— Nici nu-ți închipui cât de mult mă bucur că te-am regăsit, îi spuse el.

Ea îl privi în ochi pentru prima oară.

— O, Woody, și eu mă bucur nespus! exclamă ea, cuprinzându-l apoi în brațe și strângându-l la piept.

Era ceea ce își dorise el cu atâta ardoare... O îmbrățișă și își cufundă fața în părul ei minunat. Rămaseră așa o vreme. Într-un final, ea se desprinse din îmbrățișare și rosti:

— Ne vedem la șapte.

— Sigur.

Plecă de acolo fericit la culme.

De la Bella se duse direct la o întrunire a comitetului de organizare din Clădirea Veteranilor, aflată lângă operă. Erau 46 de membri în jurul mesei lungi, cu asistenți precum Gus Dewar așezați în spatele lor. Woody era asistent de asistent, așa că rămase pe un scaun de lângă perete.

Ministrul de externe sovietic, Molotov, ținu primul discurs. Nu te impresiona cu nimic la prima vedere, reflectă Woody. Cu un început de chelie, o mustață îngrijită și cu ochelari, părea mai degrabă un vânzător de prăvălie, ceea ce tatăl său chiar fusese. Însă omul supraviețuia de foarte multă vreme în lumea politică bolșevică. Prieten al lui Stalin încă de dinainte de revoluție, el era arhitectul pactului de neagresiune nazisto-sovietic din 1939. Trudea din greu și era poreclit Fund de Piatră, din cauza orelor îndelungate pe care le petrecea la birou.

El propuse ca Belarusul și Ucraina să fie primite ca membre de sine stătătoare în Națiunile Unite. Aceste două republici sovietice avuseseră de îndurat cel mai mult din pricina invaziei naziste, susținu el, fiecare din ele contribuind cu peste un milion

de soldați în Armata Roșie. Contraargumentul conform căruia cele două state nu erau complet independente de Moscova fu respins, întrucât putea fi aplicat la fel de ușor și în cazul Canadei și al Australiei, dominioane ale Imperiului Britanic care primiseră statut de membre separate.

Votul fu unanim. Woody știa că totul se aranjase dinainte. Țările din America Latină amenințaseră cu un vot negativ dacă Argentina, susținătoarea lui Hitler, nu era primită și ea și li se făcu această concesie în schimbul voturilor lor.

Și apoi veni bomba. Ministrul de externe ceh, Jan Masaryk, se ridică în picioare. Omul era un liberal și un antinazist celebru și apăruse pe coperta revistei *Time* în 1944. El propuse ca și Polonia să fie primită în Națiunile Unite.

Americanii refuzau să primească Polonia până când Stalin nu permitea organizarea de alegeri acolo, iar Masaryk, fiind democrat, ar fi trebuit să sprijine acea poziție, mai ales că și el încerca să creeze o democrație cu Stalin în coasta lui. Probabil că Molotov exercitase o presiune cumplită asupra lui Masaryk ca să-l facă să-și trădeze idealurile în acest mod. Într-adevăr, când Masaryk se așeză, avea pe chip expresia cuiva care tocmai mâncase ceva scârbos.

Și Gus Dewar era încruntat. Compromisurile prestabilite în privința Belarusului, a Ucrainei și a Argentinei ar fi trebuit să asigure o desfășurare calmă a acelei ședințe. Însă Molotov îi provoca acum...

Senatorul Vandenberg, aflat în contingentul american, era revoltat. Luă un stilou și un carnetel și începu să scrie ceva, furios. După un minut rupse foaia, îi făcu un semn lui Woody, îi dădu bilețelul și-i zise:

— Du-i-l secretarului de stat.

Woody se duse la masă, se aplecă peste umărul lui Stettinius, îi puse bilețelul în față și-i spuse:

— De la senatorul Vandenberg, domnule.

— Mulțumesc.

Woody se întoarse la scaunul său de lângă perete. „Uite-așa mi-am jucat rolul în scrierea istoriei”, se gândi el. Aruncase o privire asupra bilețelului înainte de a i-l înmâna destinatarului. Vandenberg scrisese un discurs scurt și pătimaș prin care respingea propunerea cehilor. Oare Stettinius avea să asculte de senator?

Dacă Molotov obținea ce-și dorea în cazul Poloniei, Vandenberg ar fi putut sabota Națiunile Unite în Senat. Însă dacă Stettinius adopta poziția lui Vandenberg acum, Molotov ar fi putut pleca de la conferință, ceea ce ar fi ucis proiectul Națiunilor Unite încă din fașă.

Woody își ținu răsuflarea. Stettinius se ridică în picioare, cu biletul lui Vandenberg în mână.

— Tocmai am onorat angajamentul pe care ni l-am luat la Yalta în numele Rusiei, rosti el.

Se referea la angajamentul Statelor Unite de a susține Belarusul și Ucraina.

— La Yalta s-au luat și alte obligații care trebuie respectate în aceeași măsură, continuă el folosind exact cuvintele notate de Vandenberg. Una dintre acestea vorbește despre un guvern provizoriu polonez nou și reprezentativ.

Un murmur de șoc se iscă în încăpere. Stettinius i se împotriva lui Molotov. Woody aruncă o privire spre Vandenberg. Acesta era extrem de mulțumit.

— Până nu se va întâmpla asta, continuă Stettinius, conferința nu poate recunoaște guvernul de la Lublin cu conștiința împăcată. Se uită direct la Molotov și cită întocmai cuvintele lui Vandenberg: Ar fi o demonstrație sordidă de rea-credință.

Molotov părea gata să erupă. Ministrul de externe britanic, Anthony Eden, se ridică în picioare și susținu poziția lui Stettinius. Vorbi pe un ton curtenitor, fără cusur, dar cuvintele sale fură nimicitoare.

— Guvernul meu nu are de unde să știe dacă poporul polonez susține sau nu guvernul provizoriu, rosti el, întrucât aliații noștri sovietici refuză să permită accesul observatorilor britanici în Polonia.

Woody simți că întrunirea căpăta o turnură negativă pentru Molotov. Era clar că și rusul avea aceeași impresie. Se sfătuia cu asistentii lui destul de tare încât Woody să-i poată auzi furia din glas. Dar oare avea să se ridice și să plece?

Ministrul de externe belgian, chel, durduluiu și cu gușă, propuse un compromis, o moțiune prin care își exprima speranța că noul guvern polonez avea să fie desemnat la timp pentru a putea fi reprezentat la San Francisco înainte de încheierea conferinței.

Toată lumea se uită la Molotov. I se oferea ocazia să scape cu fața curată. Oare avea să profite de ea?

Părea încă supărat. Totuși, dădu ușor din cap, consimțind.

Și astfel, criza fu evitată.

„Ia te uită! se gândi Woody. Două izbânzi într-o singură zi. Lucrurile încep să arate tot mai bine.”

(V)

Carla se duse să stea la coadă pentru apă.

Nu mai aveau apă la robinet de două zile. Din fericire, casnicele berlineze descoperiseră că la fiecare câteva cvartale se găseau încă pompe de stradă demodate, ieșite de mult din uz, dar conectate la izvoare subterane. Erau ruginite și scârțâiau, însă, ca prin minune, încă funcționau. Așa că în fiecare dimineață femeile se așezau la rând, cu găleți și cu urcioare.

Raidurile aeriene se opriseră, probabil pentru că inamicul se pregătea să intre în oraș. Însă era periculos încă să te afli pe străzi, căci artileria Armatei Roșii își continua bombardamentul. Carla nu înțelegea de ce își mai băteau capul. Oricum o mare parte din oraș fusese distrusă. Cvartale întregi și chiar zone mai mari fuseseră demolate complet. Toate serviciile publice erau întrerupte. Metroul și autobuzele nu mai circulau. Mii de oameni rămăseseră pe drumuri, poate chiar milioane. Orașul se transformase într-un lagăr imens de refugiați. Și totuși, bombardamentele continuau. Cei mai mulți oameni stăteau ziua întreagă în beciuri sau în adăposturi antiaeriene publice, însă trebuiau să iasă ca să-și ia apă.

Cu puțin înainte de întreruperea curentului electric, BBC-ul anunțase la radio că lagărul de concentrare Sachsenhausen fusese eliberat de către Armata Roșie. Sachsenhausen se afla la nord de Berlin, astfel încât era clar că sovieticii, venind din est, încercuiau orașul în loc să mășăluiască direct prin el. Mama Carlei, Maud, deduse din asta că rușii nu voiau să le permită accesul în oraș trupelor americane, britanice, franceze și canadiene care se apropiau cu rapiditate dinspre vest. Îl citase pe Lenin: „Cine controlează Berlinul controlează Germania; și cine controlează Germania controlează Europa”.

Și totuși, armata germană nu renunțase la luptă. Depășiri numeric, atât ca efectiv, cât și ca armament, cu lipsuri tot mai mari de muniție și de combustibil, peste măsură de înfometări, militarii continuau să reziste. Din când în când, căpeteniile lor îi trimiteau în fața zdrobitoarelor trupe inamice, iar ei ascultau ordinele, se luptau cu însuflețire și cu vitejie, apoi mureau cu sutele de mii. Printre ei se aflau și cei doi bărbați dragi Carlei: fratele ei, Erik, și iubitul ei, Werner. N-avea habar unde luptau ei, nici măcar dacă mai erau în viață.

Carla lichidase rețeaua de spioni. Confruntările aruncaseră întreaga situație în haos. Planurile de luptă nu mai însemnau mare lucru. Informațiile secrete din Berlin nu mai aveau mare valoare pentru sovieticii cuceritori. Nu mai merita să riște. Spionii își arseseră cărțile de coduri și își ascuseseră transmitătoarele radio printre dărâmurile clădirilor bombardate. Se înțeleșeră să nu pomenească niciodată nimic despre ce făcuseră. Fuseseră curajoși, contribuiseră la scurtarea războiului și salvaseră astfel vieți – dar nu se puteau aștepta ca poporul german înfrânt să vadă lucrurile la fel. Curajul lor avea să rămână secret pe vecie.

În timp ce Carla își aștepta rândul la pompă, o trupă de distrugători de tancuri din Tineretul Hitlerist trecu pe lângă ele, îndreptându-se spre est, unde se mutase zona de conflict. Erau doi bărbați de peste 50 de ani și o duzină de adolescenți, toți pe biciclete. De ghidonul fiecărei biciclete erau prinse câte două arme antitanc din noua generație, numite *Panzerfäuste*. Uniformele erau prea mari pentru băieți, iar căștile lor ar fi arătat de-a dreptul comic dacă soarta către care se duceau nu ar fi fost atât de tragică. Se duceau să lupte împotriva Armatei Roșii. Se duceau la moarte.

Carla își întoarse privirea: nu voia să îi rămână întipărite în minte chipurile lor.

În vreme ce își umplea găleata, femeia din spatele ei, Frau Reichs, o întrebă pe un ton scăzut, ca să nu fie auzită de nimeni altcineva:

— Ești prietenă cu soția doctorului, nu?

Carla se încordă. Era limpede că Frau Reichs se referea la Hannelore Rothmann. Doctorul dispăruse odată cu pacienții bolnavi psihici de la Spitalul Evreiesc. Fiul lui Hannelore, Rudi, renunțase la steaua galbenă și se alăturase evreilor care trăiau

în clandestinitate, cunoscuți sub numele de „Submarine” în argoul berlinez. Însă Hannelore, nefiind evreică, rămăsese în vechea lor casă.

Timp de 12 ani, o asemenea întrebare – „Ești prietenă cu soția unui evreu?” – ar fi fost o acuzație. Dar oare ce însemna în ziua de azi? Carla nu știa. Pe Frau Reichs o cunoștea doar din vedere: nu putea avea încredere în ea.

Carla închise robinetul.

— Doctorul Rothmann a fost medicul nostru de familie când eram eu mică, rosti ea precaută. De ce întrebați?

Femeia îi luă locul la pompă și începu să umple un bidon mare, folosit în trecut pentru păstrarea uleiului de gătit.

— Frau Rothmann a fost săltată, zise ea. M-am gândit că ai vrea să știi.

Era ceva la ordinea zilei. Oamenii erau „săltați” mai mereu. Însă când asta i se întâmpla unui cunoscut, era o lovitură cumplită.

Nu avea rost să încerci să afli ce se întâmplase cu ei – ba chiar era periculos dacă încercai: oamenii care puneau întrebări despre aceste dispariții de obicei dispăreau și ei. Însă Carla nu putea lăsa lucrurile așa.

— Știți cumva unde au dus-o?

De data asta chiar primi un răspuns.

— În lagărul de tranzit de pe Schulstrasse.

Carla simți o tresărire de speranță.

— Este în fostul Spital Evreiesc, în Wedding. Știi unde-i asta?

— Da, știu.

Carla lucrase sporadic în spital, în mod neoficial și ilegal, astfel că știa că guvernul preluase una dintre clădirile spitalului, laboratorul de patologie, împrejmuiu-l cu sârmă ghimpată.

— Sper că nu a pățit nimic, rosti femeia. S-a purtat foarte frumos cu mine când Steffi a mea s-a îmbolnăvit.

Închise robinetul și plecă de acolo cu bidonul cu apă. Carla porni grăbită în cealaltă direcție, spre casă.

Trebuia să procedeze cumva în privința lui Hannelore. Fusesse întotdeauna aproape imposibil să scoți pe cineva dintr-un lagăr, dar acum, că situația se deteriorase într-un asemenea hal, poate că exista o cale.

Intră cu găleata în casă și i-o dădu Adei.

Maud plecase să stea la coadă pentru rații de mâncare. Carla își puse pe ea uniforma de asistentă, gândindu-se că i-ar putea fi de ajutor. Îi explică Adei unde se ducea și plecă din nou.

Merse pe jos până în Wedding. Erau câțiva kilometri buni de parcurs până acolo. Se întrebă dacă merita osteneala. Chiar dacă o găsea pe Hannelore, probabil că nu ar fi putut s-o ajute. Însă apoi se gândi la Eva, aflată la Londra, și la Rudi, ascuns pe undeva prin Berlin: ce groaznic ar fi fost pentru ei să-și piardă mama în ultimele ore ale războiului. Trebuia să încerce.

Poliția militară patrula pe străzi, oprind oamenii și cerându-le actele la control. Erau echipaje de câte trei, formând instanțe sumare, ce erau interesate în principal de bărbații ați pentru serviciul militar. Pe Carla o lăsară în pace.

Era ciudat că, în acel peisaj urban atât de devastat, merii și cireșii erau în continuare superbi, cu florile lor albe și roz, și că în momentele de respiro dintre explozii puteai auzi păsările ciripind optimist, așa cum făceau în fiecare primăvară.

Spre groaza ei, observă câțiva bărbați spânzurați de stâlpii de iluminat, unii dintre ei în uniforme. Pe majoritatea cadavrelor erau atârinate cartoane pe care scria Laș sau Dezertor. Erau cei găsiți vinovați de aceleași instanțe formate din trei persoane care circulau pretutindeni. Oare naziștii nu se saturau niciodată să omoare oameni? Îi venea să plângă.

Fu silită să se adăpostească de trei ori de bombardamentele artileriei. Ultima oară când o făcu, la câteva sute de metri de spital, sovieticii și germanii păreau să fi ajuns cu lupta la două-trei străzi distanță. Tirul era atât de intens, încât Carla fu cât pe ce să se întoarcă. Hannelore probabil că nu mai avea nicio șansă, asta dacă nu cumva murise deja: de ce ar fi trebuit să-și piardă și ea viața? Cu toate acestea, merse mai departe.

Abia spre seară ajunse la destinație. Spitalul se afla pe Iranische Strasse, la colț cu Schul Strasse. Copacii de pe marginea străzii înfrunziseră. Clădirea laboratorului, care fusese transformată într-un lagăr de tranzit, era păzită. Carla luă în calcul ideea de a se duce la gardian și de a-i explica ce intenții avea, însă această strategie nu părea foarte promițătoare. Se întrebă dacă se putea furișa înăuntru prin sistemul de tuneluri.

Intră în clădirea principală. Spitalul era încă în stare de funcționare. Toți pacienții fuseseră mutați la subsol și în tuneluri. Personalul medical lucra la lumina lămpilor cu gaz. Carla își

dădea seama după miros că majoritatea closetelor se defectaseră. Apa era adusă în găleți dintr-o fântână veche aflată în grădină.

În mod surprinzător, soldații își aduceau acolo camarazii răniți. Dintr-odată nu mai părea să le pese că medicii și asistentele erau evrei.

Trecu printr-un tunel de sub grădină în subsolul laboratorului. Așa cum se aștepta, ușa era păzită. Totuși, tânărul de la Gestapo se uită la uniforma ei și-i făcu semn că poate intra fără să o ia la întrebări. Poate că nu mai vedea rostul îndatoririi sale.

Acum ajunsese în lagăr. Se întrebă dacă avea să fie la fel de ușor și să iasă de-acolo.

Aici mirosea și mai urât, iar curând află care era motivul: subsolul era suprapopulat. Sute de oameni erau îngrămădiți în cele patru magazine. Stăteau în fund sau întinși pe podea, cei mai norocoși dintre ei având un perete de care să se rezeme. Erau murdari, istoviți și miroseau urât și se uitară la ea cu priviri plictisite și dezinteresate.

O găsi pe Hannelore după câteva minute.

Soția medicului nu fusese niciodată vreo frumusețe răpitoare, dar avusese cândva trăsături sculptate. Acum era sfrijită, ca majoritatea oamenilor, iar părul său era cărunt și murdar. Era suptă la față și plină de riduri.

Vorbea cu o adolescentă aflată la vârsta la care o fată poate părea prea voluptuoasă pentru anii ei, având sânii și șoldurile dezvoltate ca o femeie, însă același chip de copil. Fata stătea pe jos, plângând, iar Hannelore era îngenuncheată lângă ea, ținând-o de mână și vorbindu-i cu glas calm și mângâietor.

Când Hannelore o văzu pe Carla, se ridică în picioare și exclamă:

— O, Doamne! Ce cauți aici?

— M-am gândit că te-ar putea lăsa să pleci dacă le spun că nu ești evreică.

— Mare curaj din partea ta!

— Soțul dumitale a salvat multe vieți. Ar trebui să te salveze și pe dumneata cineva.

Pentru o clipă, Carla se gândi că Hannelore avea să izbucnească în plâns. Fața ei se încreți, apoi clipi și clătină din cap.

— Ea este Rebecca Rosen, rosti ea, stăpânindu-și emoția din glas. Părinții ei au fost uciși azi de un obuz.

Carla spuse:

— Îmi pare foarte rău, Rebecca. Fata nu scoase nicio vorbă, dar Carla insistă: Câți ani ai, Rebecca?

— Aproape paisprezece.

— Va trebui să te porți ca un om mare acum.

— De ce n-am murit și eu? se lamentă Rebecca. Eram chiar lângă ei. Ar fi trebuit să mor. Acum am rămas complet singură.

— Nu ești singură, rosti Carla. Ne ai pe noi. Se întoarse către Hannelore și o întrebă: Cine este șeful aici?

— Un bărbat pe nume Walter Dobberke.

— Mă duc să-i spun că trebuie să vă dea drumul.

— Și-a terminat programul pe ziua de azi. Iar aghiotantul lui este un sergent cu creierul cât o nucă. A, dar uite! Vine Gisela. Ea este amanta lui Dobberke.

Tânăra care tocmai intrase în încăperea era frumușică, având părul lung și blond și pielea catifelată. Nimeni nu se uită la ea. Avea pe chip o expresie sfidătoare.

Hannelore zise:

— Face sex cu el pe patul din sala de EKG de la etaj. Primește mâncare în plus așa. Nimeni nu vorbește cu ea în afară de mine. Eu una sunt de părere că nu trebuie să judecăm oamenii pentru compromisurile pe care sunt nevoiți să le facă. În fond, trăim într-un adevărat infern.

Carla nu era de aceeași părere. Ea nu s-ar fi împrietenit cu o evreică despre care știa că se culca cu un nazist.

Gisela dădu cu ochii de Hannelore și veni spre ele.

— A primit ordine noi, rosti ea în șoaptă.

Carla abia o auzi; apoi, Gisela șovăi.

Hannelore întrebă:

— Bun, și care sunt ordinele?

Glasul Giselei coborî și mai mult:

— Trebuie să împuște pe toată lumea de-aici.

Carla simți cum îi îngheață sângele în vine. Toată lumea de acolo - adică inclusiv pe Hannelore și pe tânăra Rebecca.

— Walter nu vrea s-o facă, spuse Gisela. Chiar nu este un om rău.

Hannelore rosti cu un calm plin de fatalism:

— Și când trebuie să ne omoare?

— Chiar acum. Însă el vrea să distrugă toate documentele mai întâi. Hans-Peter și Martin bagă dosarele în foc chiar în aceste clipe. O să dureze o vreme până vor termina, așa că ne-au mai rămas câteva ore. Poate că Armata Roșie va ajunge la timp ca să ne salveze.

— Sau poate că nu, replică Hannelore tăios. Nu putem face cumva ca să-l convingem să-și încalce ordinele? Războiul aproape că s-a încheiat, pentru Dumnezeu!

— Înainte reușeam să-l conving să facă orice, rosti Gisela cu amărăciune, însă a început să se cam plictisească de mine acum. Știi cum sunt bărbații.

— Dar ar trebui să se gândească măcar la propriul său viitor. Azi-mâine, Aliații vor prelua controlul și vor pedepsi crimele naziștilor.

Gisela zise:

— Dacă vom fi morți cu toții, cine îl va acuza?

— Eu, interveni Carla.

Cele două femei o priviră fără să scoată vreun cuvânt. Carla realizează că, deși nu era evreică, ar fi putut fi împușcată și ea ca să nu poată depune mărturie. Încercând să vină cu o idee, ea spuse:

— Poate că, dacă Dobberke ne va cruța, îi va fi de ajutor în fața Aliaților.

— Ar fi o idee, încuviință Hannelore. Am putea semna cu toții o declarație în care să susținem că ne-a salvat viețile.

Carla o privi întrebător pe Gisela. Aceasta avea o expresie sceptică pe chip, dar zise:

— Ar putea accepta.

Hannelore se uită împrejur.

— Uite-o pe Hilde, zise ea. Dobberke o folosește pe post de secretară.

O chemă pe femeie și-i explică planul lor.

— Voi dactilografia documente de eliberare pentru toată lumea, rosti Hilde. Îi vom cere să le semneze înainte să-i dăm declarația.

Întrucât la subsol nu erau gardieni, precum la ușa de la parter și în tunel, prizonierii se puteau deplasa în voie înăuntru. Hilde se duse în camera pe care Dobberke o folosea ca birou subteran. Mai întâi bătu la mașină declarația. Hannelore și Carla se plimbară prin subsol, explicându-le oamenilor planul și

punându-i să se semneze. Între timp, Hilde bătea la mașină documentele de eliberare.

Era deja miezul nopții când isprăviră. Nu mai puteau face nimic până dimineață, când urma să apară Dobberke.

Carla se întinse pe podea lângă Rebecca Rosen. Nu avea unde să doarmă în altă parte.

După o vreme, Rebecca începu să plângă încetișor. Carla nu știa prea bine ce să facă. Ar fi vrut să o aline cumva, dar nu găsea cuvintele potrivite. Ce-i puteai spune unui copil care tocmai își văzuse părinții omorâți? Plânsul înfundat continuă. În cele din urmă, Carla se trase mai aproape de Rebecca și o luă în brațe.

Își dădu seama imediat că făcuse lucrul potrivit. Rebecca se ghemui în brațele sale, cu capul sprijinit de pieptul ei. Carla o mângâie pe spate ca pe un bebeluș. Încet-încet, hohotele de plâns se domoliră și într-un final Rebecca adormi.

Carla nu putu să închidă ochii deloc. Își petrecu noaptea încercând să închege discursul pe care avea să îl țină în fața comandantului lagărului. Uneori făcea apel la omenia lui, alteori îl amenința cu justiția Aliaților, iar alteori căuta să-i atragă atenția asupra propriului său interes.

Încercă să nu se gândească la posibilitatea de a fi împușcată. Erik îi explicase că naziștii executau în Rusia câte doisprezece oameni în același timp. Bănuia că aveau un sistem la fel de eficient și aici. Era greu să-și închipuie, oricum. Și poate că era mai bine așa.

Probabil că ar fi putut scăpa neîmpușcată dacă părăsea lagărul chiar atunci sau la prima oră a dimineții. Nu era deținută, nici evreică, iar actele ei erau în regulă. Ar fi putut pleca pe unde venise, îmbrăcată în uniforma sa de asistentă. Dar asta ar fi însemnat să le abandoneze atât pe Hannelore, cât și pe Rebecca. Nu o lăsa inima să facă una ca asta, indiferent cât de mult și-ar fi dorit să scape de-acolo.

Lupta continuă pe străzile de-afară până în toiul nopții, apoi urmă o scurtă pauză. Confruntările se reluară în zori. Acum ajunseseră atât de aproape, încât Carla auzea și tirul mitralierelor, nu doar pe cel al artileriei.

Dimineața devreme, gardienii aduseră o oală cu supă apoasă și un sac cu pâine, de fapt resturi de felii râncede. Carla sorbi

supa și mîncă pâinea, apoi, fără nicio tragere de inimă, folosi closetul, care era îngrozitor de murdar.

Împreună cu Hannelore, cu Gisela și cu Hilde, se duse la parter ca să îl aștepte pe Dobberke. Bombardamentul reîncepuse și erau în pericol în fiecare clipă, dar voiau să îl abordeze imediat ce sosea.

Nu apăru la ora obișnuită. În mod normal era punctual, zicea Hilde. Poate că întârzia din cauza luptelor de pe stradă. Bineînțeles, ar fi putut să fi fost omorât deja. Dar Carla spera că nu se întâmplase asta. Aghiotantul său, sergentul Ehrenstein, era prea limitat ca să te poți înțelege cu el.

După o oră de așteptare, Carla începu să-și piardă speranța. După încă o oră, Dobberke sosi.

— Ce-i asta? rosti el, când le văzu pe cele patru femei așteptând pe hol. O ședință de-a „mamelor”?

Hannelore replică:

— Toți prizonierii au semnat o declarație în care susțin că le-ați salvat viețile. Asta s-ar putea să vă salveze și dumneavoastră viața, dacă ne acceptați condițiile.

— Nu fi ridicolă, pufni el.

Carla interveni:

— Conform celor de la BBC, Națiunile Unite au întocmit o listă cu numele ofițerilor naziști care au comis crime în masă. De-acum într-o săptămână ați putea fi inculpat. Nu ați vrea să aveți o declarație semnată conform căreia ați cruțat oameni?

— Este o infracțiune să ascuți BBC-ul, replică el.

— Nu la fel de gravă cum este crima.

Hilde avea în mână un dosar.

— Am bătut la mașină ordine de eliberare pentru toți prizonierii de aici, zise ea. Dacă le semnați, vă dăm declarația.

— Aș putea să v-o iau oricum.

— Nu va crede nimeni în nevinovăția dumneavoastră dacă suntem morți cu toții.

Dobberke era furios din cauza situației în care se afla, dar nu părea suficient de sigur pe sine ca să le întoarcă spatele pur și simplu.

— Aș putea să vă împușc pentru insolența voastră, rosti el.

Carla replică nerăbdătoare:

— Așa arată înfrângerea. Însă ar fi bine să te obișnuiești cu ideea.

El se înnegri la față de supărare, iar ea realizează că întrecuse măsura. Și-ar fi dorit să-și poată retrage cuvintele. Îl țintui pe Dobberke cu privirea, străduindu-se să-și ascundă frica.

În acel moment, un obuz ateriză lângă clădire. Ușile zăngăniră și un geam se făcu țândări. Se feriră cu toții în mod instinctiv, însă nimeni nu fu rănit.

Când se îndreptară de spate, expresia de pe chipul lui Dobberke se schimbă. Furia fusese înlocuită de un soi de resemnare scârbită. Inima Carlei începu să bată mai repede. Oare se recunoștea învins?

Sergentul Ehrenstein intră în fugă.

— Niciun rănit, domnule, raportă el.

— Foarte bine, sergent. Ehrenstein dădu să iasă pe ușă, dar Dobberke îl opri, adăugând: Lagărul acesta este închis acum.

Carla își ținu răsufierea.

— Închis, domnule? zise Ehrenstein, cu surprindere și o urmă de agresivitate în glas.

— Da, am primit noi ordine. Spune-le oamenilor să se ducă... Dobberke ezită o clipă, apoi continuă: Spune-le să se prezinte la buncărul de la gara de pe Freidrich Strasse.

Carla realizează că Dobberke tocmai inventase asta, iar Ehrenstein părea să suspecteze același lucru.

— Când, domnule?

— Imediat.

— Imediat.

Ehrenstein făcu o pauză, ca și cum cuvântul *imediat* necesita explicații suplimentare. Dobberke se încruntă la el.

— Am înțeles, să trăiți! rosti sergentul. Mă duc să le zic oamenilor.

Apoi ieși.

Carla se simțea triumfătoare, dar își aminti că nu scăpaseră încă.

Dobberke i se adresă Hildei:

— Arată-mi declarația.

Hilde deschise dosarul. Erau acolo o mulțime de coli, toate cu aceleași cuvinte tipărite în partea de sus, restul spațiului fiind plin cu semnături.

I le dădu.

Dobberke împături colile și apoi le îndesă în buzunar. Hilde îi puse în față ordinele de eliberare.

— Semnați-le, vă rog.

— Nu aveți nevoie de ordine de eliberare, rosti Dobberke, ridicându-se. Iar eu nu am timp să mă iscălesc de sute de ori.

Carla zise:

— Poliția patrulează pe străzi. Spânzură oameni de stâlpii de iluminat. Avem nevoie de acte.

El își bătu ușor buzunarul.

— Și pe mine mă vor spânzura dacă vor găsi declarația asta.

Apoi se îndreptă spre ușă. Gisela strigă:

— Ia-mă cu tine, Walter!

El se întoarse către ea.

— Să te iau cu mine? zise el. Și ce-o să spună nevastă-mea?

Cu aceste cuvinte ieși din cameră și trânti ușa în urma lui.

Gisela izbucni în lacrimi.

Carla se duse la ușă, o deschise și îl urmări pe Dobberke îndepărtându-se grăbit. Nu mai era niciun agent Gestapo prin preajmă: îi ascultaseră deja ordinele și abandonaseră lagărul.

Comandantul ajunsese pe stradă și o rupse la fugă, lăsând poarta deschisă.

Hannelore rămase lângă Carla, uitându-se afară și parcă nevenindu-i să creadă.

— Suntem liberi, cred, rosti Carla.

— Trebuie să îi anunțăm și pe ceilalți.

— Îi anunț eu, zise Hilde, apoi coborî treptele care duceau la subsol.

Carla și Hannelore pășiră cu teamă pe aleea dintre laborator și poarta deschisă. Acolo ezitară și se uitară una la cealaltă.

Hannelore spuse:

— Ne sperie libertatea.

În spatele lor auziră un glas de fetiță:

— Carla, nu pleca fără mine!

Era Rebecca, venind în fugă pe alee, cu sânii săltându-i sub o bluză soioasă.

Carla oftă. „M-am căpătat cu un copil, se gândi ea. Nu mă simt pregătită să fiu mamă. Dar ce pot face?”

— Haide, atunci, rosti ea. Dar să fii pregătită să fugi.

Realiză că nu trebuia să-și facă griji în privința agilității Rebeccai: nu încăpea îndoială că fata putea fugi mai repede decât Carla sau decât Hannelore.

Traversară grădina spitalului până la poarta principală. Acolo se opriră și se uitară pe Iranische Strasse, în sus și-n jos. Nu se vedea nicio mișcare. Traversară drumul și fugiră până la colț. Când Carla se uită pe Schul Strasse, auzi o rafală de mitralieră și văzu că puțin mai sus, pe stradă, se dădeau lupte aprige. Zări militari germani retrăgându-se în direcția ei, urmăriți de soldați ai Armatei Roșii.

Se uită împrejur. Nu se puteau ascunde decât după copaci, iar asta nu le-ar fi oferit cine știe ce protecție.

Un obuz ateriză în mijlocul drumului și explodează la vreo cincizeci de metri de ele. Carla îi simți suflul, dar nu păți nimic.

Fără să mai stea pe gânduri, cele trei femei se întoarseră în fugă spre spital.

Reveniră în clădirea laboratorului. O parte dintre ceilalți prizonieri stăteau lângă gardul de sârmă ghimpată, de parcă n-ar fi îndrăznit să iasă afară.

Carla le zise:

— Subsolul duhnește, dar momentan este cel mai sigur loc.

Intră în clădire și coborî scările, urmată de marea majoritate a celorlalți.

Se întrebă cât avea să fie nevoită să rămână acolo. Armata germană avea să se predea, dar când? Îi venea greu să creadă că Hitler avea să accepte capitularea, indiferent de împrejurări. Omul își clădise întreaga viață pornind de la premisa arogantă că el era șeful. Cum putea recunoaște un asemenea om că se înșelase, că fusese prost și nemernic? Că omorâse milioane de oameni, făcând ca țara lui să fie nimicită de bombe? Că avea să rămână în cartea de istorie drept cel mai rău om care a trăit vreodată? Nu putea. Mai degrabă înnebunea sau murea de rușine sau își vâră țeava pistolului în gură și apăsa trăgaciul.

Însă cât avea să mai dureze? Încă o zi? Încă o săptămână? Mai mult de-atât?

Se auzi apoi un strigăt de sus.

— Sunt aici! Rușii sunt aici!

Apoi Carla auzi zgomotul bocancilor masivi pe trepte. De unde aveau rușii bocanci de calitate? De la americani?

În clipa următoare năvăliră în încăpere, patru, șase, opt, nouă bărbați cu fețele murdare, înarmați cu pistoale-mitralieră și gata să omoare fără să mai pună întrebări. Păreau să ocupe foarte

mult loc. Lumea se trăgea în spate, deși nou-veniții erau eliberatorii.

Soldații își rotiră privirile prin încăpere. Văzând că prizonierii costelivi (în principal femei) nu reprezentau niciun fel de pericol, își coborâra armele.

Unii trecură în camerele alăturate.

Un soldat înalt își ridică mână stângă. Avea la mână șase sau șapte ceasuri. Strigă ceva în rusă, arătând spre acestea cu patul armei. Carla pricepu ce încerca el să spună, deși abia dacă-i venea să creadă. Omul înșfacă apoi mâna unei bătrâne și arată către verigheta ei.

Hannelore zise:

— Chiar au de gând să ne ia și puținul pe care ni l-au lăsat naziștii?

Da, chiar asta aveau de gând. Soldatul înalt părea frustrat; încercă să scoată verigheta de pe degetul femeii. Când aceasta realizează ce voia militarul, își scoase singură verigheta și i-o dădu.

Rusul o luă, dădu aprobator din cap, apoi își roti mâna spre toți cei din încăpere. Hannelore făcu un pas în față.

— Oamenii aceștia sunt prizonieri! rosti ea în germană. Evrei și familii de evrei, toți persecutați de către naziști!

El nu o băgă în seamă, indiferent dacă o înțeleșese sau nu, continuând să arate insistent către ceasurile de pe brațul său.

Puținii oameni care mai aveau obiecte de preț – ce nu le fuseseră furate sau pe care nu le schimbaseră pentru mâncare – le preda rușilor.

Eliberarea de către Armata Roșie nu avea să fie evenimentul fericit pe care îl așteptaseră oamenii cu atâta nerăbdare.

Însă ce era mai rău abia acum urma.

Soldatul înalt arată spre Rebecca.

Ea se trase de lângă el, încercând să se ascundă în spatele Carlei.

Un al doilea bărbat, mai scund și blond, o înhăță pe Rebecca și o trase de-acolo. Fata țipă, iar bărbatul cel scund rânji de parcă sunetul i-ar fi făcut plăcere.

Carla avu senzația cumplită că știa ce avea să se întâmple.

Tipul cel scund o ținu strâns pe Rebecca, în vreme ce bărbatul înalt îi strânse cu asprime sânii în mâini, rostind apoi ceva ce îi făcu pe amândoi să râdă.

Oamenii dimprejur începură să protesteze.

Bărbatul înalt își ridică arma spre ei. Carla se temu că avea să tragă. Ar fi omorât și rănit zeci de oameni dacă apăsa trăgaciul unui pistol-mitralieră în camera aceea plină ochi.

Cu toții realizară pericolul și amuțiră.

Cei doi soldați se traseră în spate către ușă, luând-o cu ei pe Rebecca. Ea zbieră și se zbatu, neputând însă să se smulgă din strânsoarea soldatului cel scund.

Când ajunseră la ușă, Carla făcu un pas în față și strigă:

— Stați!

Ceva din vocea ei îi făcu să se oprească.

— Este prea tânără, spuse Carla. Are doar treisprezece ani!

Nu era sigură că o înțeleseseră. Își ridică ambele mâini, arătând zece degete, apoi încă trei.

— Treisprezece! repetă ea.

Soldatul cel înalt păru să o înțeleagă. Rânji și-i răspunse în germană:

— *Frau ist frau.* Femeia-i tot femeie.

Carla se trezi rostind:

— Vă trebuie o femeie adevărată. Păși încet în față și adăugă: Luați-mă pe mine mai bine. Încercă apoi să le surdă seducător când zise: Eu nu sunt o copilă. Știu ce să fac.

Se apropie de ei, suficient de mult cât să miroasă duhoarea puternică a unui bărbat care nu se mai spălase de luni bune. Străduindu-se să-și ascundă dezgustul, își coborî glasul și continuă:

— Eu înțeleg ce vrea un bărbat. Își atinse sânul în mod sugestiv și spuse: Lăsați-o pe copilă.

Soldatul cel înalt se uită din nou la Rebecca. Aceasta avea ochii roșii de plâns și nasul îi curgea, ceea ce din fericire o făcea să arate mai degrabă a copil decât a femeie. Își întoarse apoi privirea spre Carla.

Ea zise:

— Este un pat la etaj. Vreți să vă arăt unde?

Nici de această dată nu era sigură că el îi înțelegea vorbele, dar îl luă de mână și el o urmă pe treptele care duceau la parter. Militarul cel blond îi dădu drumul Rebeccăi și veni după ei.

Acum, că izbutise, Carla regretă faptul că bravase. Ar fi vrut să fugă de ruși. Însă probabil că ei ar fi împuşcat-o și s-ar fi întors după Rebecca. Apoi Carla se gândi la copila distrusă care

Își pierduse ambii părinți în ajun. Dacă ar fi fost violată acum, asta ar fi marcat-o pe vecie. Carla trebuia să o salveze.

„Nu mă voi lăsa zdrobită de asta, se gândi Carla. Pot rezista psihic. Îmi voi reveni după aceea.”

Îi conduse în sala de EKG. Îi era frig, ca și cum i-ar fi înghețat inima, iar gândurile i-ar fi încetinit. Lângă pat se afla un bidon cu untură folosit de medici pentru sporirea conductivității terminalelor. Își dădu jos chiloții, apoi luă o bucată mare de untură și și-o îndesă în vagin. Asta ar fi putut s-o scape de sângerare.

Trebuia să mențină aparențele. Se întoarse către cei doi soldați. Spre groaza ei, alți trei intrară în cameră. Încercă să zâmbească, dar nu izbuti.

Se întinse pe spate și își depărtă picioarele.

Militarul înalt îngenunche între picioarele ei. Îi sfâșie bluza uniforme pentru a-i dezveli sânii. Ea observă că se masturba ca să ajungă la erjecție. Se așează deasupra ei și o penetră. Ea își repetă în gând că asta nu avea nicio legătură cu ceea ce făcuse cu Werner.

Își întoarse capul într-o parte, însă soldatul îi înșfacă bărbia și o răsuci cu fața spre el, silind-o să îl privească în timp ce o penetra. Ea își închise ochii. Simți cum o sărută, încercând să îi bage limba în gură. Răsuflarea lui duhnea a carne stricată. Când își închise gura, el îi dădu un pumn în față. Ea scăpă un strigăt și își depărtă buzele. Încercă să-și închipuie că pentru o virgină de treisprezece ani situația aceea ar fi fost și mai cumplită.

Soldatul icni și ejaculă înăuntru. Ea încercă să-și ascundă scârba.

După ce se dădu jos de pe ea, blondul trecu în locul lui.

Carla încercă să-și golească mintea, să-și transforme trupul în ceva detașat, o mașină, un obiect care nu avea nimic de-a face cu ea. Acesta nu voia să o sărute, dar începu să-i sugă sânii și să-i muște sfârcurile, iar strigătul ei de durere părea să-i facă plăcere și să-l ațâțe și mai tare.

După o vreme ejaculă și el.

Apoi un altul se urcă pe ea.

Ea realizează că, după ce avea să se termine totul, nu avea să se poată spăla sau să facă duș, căci în oraș nu exista apă curentă. Gândul acesta reprezintă picătura care umplu paharul. Fluidele lor urmau să rămână în ea, duhoarea lor pe pielea ei, saliva lor

În gura ei, iar ea nu avea să se poată spăla cu niciun chip. În mod straniu, asta era mai rău decât orice altceva. Curajul o părăsi și începu să plângă.

După ce fu satisfăcut și al treilea soldat, cel de-al patrulea se așeză peste ea.

• Capitolul 20

1945 (2)

(I)

Adolf Hitler se sinucise luni, 30 aprilie 1945, în buncărul său din Berlin. Peste exact o săptămână, la Londra, la ora 19:40, Ministerul Informațiilor anunță că Germania se predase. Marți, 8 mai, fu declarată zi de sărbătoare.

Daisy stătea la fereastra apartamentului ei din Piccadilly, urmărind festivitățile. Străzile erau pline de oameni, devenind practic de nefolosit de către mașini și autobuze. Fetele sărutau orice bărbat în uniformă, și mii de militari norocoși profitau din plin de asta. La începutul după-amiezii, cei mai mulți oameni erau deja beți. Prin geamul deschis, Daisy auzea cântece din depărtare și realizează că mulțimea din fața Palatului Buckingham intona *Land of Hope and Glory*. Le împărtășea fericirea, însă Lloyd era undeva prin Franța sau Germania și el era singurul soldat pe care își dorea să-l sărute. Se ruga să nu fi fost ucis în ultimele ore ale războiului.

Sora lui Lloyd, Millie, veni cu cei doi copii ai săi. Soțul lui Millie, Abe Avery, era și el plecat cu armata pe cine știe unde. Ea și copiii veniseră în West End pentru a participa la festivități și se desprinseseră de mulțime în apropierea apartamentului lui Daisy. Casa din Aldgate a familiei Leckwith fusese multă vreme un loc de refugiu pentru Daisy, iar ea se bucura că avea ocazia să le întoarcă favoarea. Îi făcu un ceai lui Millie – servitorii ei erau plecați la festivități – și le turnă copiilor suc de portocale. Lennie avea cinci ani acum, iar Pammie trei.

De când fusese încorporat Abe, Millie era cea care se ocupase de afacerea lui cu pielărie. Sora lui, Naomi Avery, era contabilă, dar Millie se ocupa de vânzări.

— Acum se vor schimba lucrurile, rosti Millie. În ultimii cinci ani, a fost o cerere mare pentru pielea tăbăcită și dură, pentru bocanci și pantofi. Acum vom avea nevoie de piele mai moale, de vițel și de porc, pentru poșete și serviete. Când va reveni piața de obiecte de lux, vom putea în sfârșit să scoatem bani frumoși.

Daisy își aminti că și tatăl ei gândea la fel ca Millie. Și Lev privea mereu în perspectivă, căutând în permanență oportunități.

Apoi apăru și Eva Murray, însoțită de cei patru copii ai săi. Jamie, în vârstă de opt ani, porni un joc de-a v-ați ascunselea și apartamentul se transformă într-un teren de joacă. Soțul Evei, Jimmy, ajuns acum colonel, era și el undeva prin Franța sau Germania, iar Eva trecea prin aceleași neliniști ca Daisy și Millie.

— Vom primi vești de la ei dintr-o zi în alta, zise Millie. Și apoi, chiar că se va termina totul.

Eva își dorea cu disperare să primească vești și de la familia ei din Berlin, însă se aștepta să treacă săptămâni – poate chiar luni bune – până să se poată afla ce se alesese de soarta fiecărui german în parte, în haosul instaurat după război.

— Oare copiii mei își vor cunoaște vreodată bunicii? rosti ea cu mâhnire.

La ora cinci Daisy pregăti o carafă de martini. Millie se duse în bucătărie și, cu viteza și eficiența-i caracteristică, încropi un platou cu sardine pe pâine prăjită pe care să-l servească la băuturi. Eth și Bernie sosiră când Daisy pregătea un nou rând de martini.

Bernie îi spuse lui Daisy că Lennie știa deja să citească, iar Pammie putea să cânte imnul național. Ethel interveni:

— Da, ca orice bunic, și el crede că nu s-au mai născut copii inteligenți până acum.

Însă Daisy vedea foarte clar că la fel de mândră era și ea de copiii lui Millie.

Simțindu-se relaxată și fericită în timp ce își bea cel de-al doilea martini, ea se uită împrejur la grupul amestecat din casa ei. Îi făcuseră un adevărat compliment venind la ușa ei fără vreo

invitație specială, știind că aveau să fie bineveniți. Erau legați unii de ceilalți, iar ei erau familia ei.

Se simțea cu adevărat binecuvântată.

(II)

Woody Dewar stătea în fața biroului lui Leo Shapiro, uitându-se printr-un teanc de fotografii. Erau pozele pe care le făcuse la Pearl Harbor, cu o oră înainte de moartea Joannei. Filmul rămăsese în aparat luni întregi, însă în cele din urmă îl dezvoltase și scosese fotografiile. Se întristase atât de tare când le privise, încât le pusese într-un sertar din dormitor și le lăsase acolo.

Însă sosise clipa pentru o schimbare.

Nu avea s-o uite niciodată pe Joanne, însă acum era din nou îndrăgostit. O adora pe Bella, iar ea îi împărtășea sentimentele. Când se despărțiseră în gara Oakland, de la ieșirea din San Francisco, el îi mărturisise că o iubește, iar ea îi zisese: „Și eu te iubesc”. Avea de gând să o ceară în căsătorie. Ar fi făcut-o deja, dar i se părea puțin cam devreme – nu trecuseră nici trei luni încă – și nu voia să le ofere părinților ei (care nu priveau relația lor cu ochi buni) un pretext ca să obiecteze.

De asemenea, trebuia să ia o decizie cu privire la viitorul său.

Nu voia să intre în politică.

Știa că acest lucru avea să-i șocheze pe părinții lui. Aceștia presupuseseră mereu că el avea să o ia pe urmele tatălui său și să devină al treilea senator Dewar. Iar el luase această premisă drept bună, fără să se gândească prea mult. Însă în timpul războiului – și mai ales în perioada petrecută la spital – se întrebase adeseori ce își dorea *cu adevărat* să facă, dacă avea să rămână în viață; iar răspunsul nu era politică.

Era un moment prielnic ca să plece. Tatăl lui își atinsese țelul pe care îl urmărea de-o viață. Senatul dezbătuse chestiunea Națiunilor Unite. În trecut, acesta fusese punctul în care eșuase fosta Ligă a Națiunilor, o amintire dureroasă pentru Gus Dewar. Însă senatorul Vandenberg ținuse un discurs plin de patos în favoarea ei, vorbind despre „cel mai scump vis al omenirii”, iar Carta Națiunilor Unite fusese ratificată cu 89 de voturi pentru și

doar două împotriva. Treaba era făcută. Woody nu își lăsa tatăl la greu dacă avea să se retragă acum.

Spera ca și Gus să vadă lucrurile la fel.

Shapiro deschise ușa biroului și îi făcu semn. Woody se ridică și intră.

Shapiro era mai tânăr decât se așteptase Woody, având cam treizeci de ani. Era șeful filialei din Washington a Agenției Naționale de Presă. Omul se așeză la birou și zise:

— Ce pot face pentru fiul domnului senator Dewar?

— Aș vrea să vă arăt niște fotografii, dacă se poate.

— Da, sigur.

Woody își întinse pozele pe biroul lui Shapiro.

— Sunt făcute la Pearl Harbor? îl întrebă Shapiro.

— Da. Pe 7 decembrie 1941.

— O, Doamne!

Woody le vedea în poziție inversată, însă ele tot îi aduseră lacrimi în ochi. În ele apărea Joanne, superbă ca întotdeauna; și Chuck, rânjind fericit fiindcă se afla cu familia lui și cu Eddie. Apoi sosirea avioanelor, cu bombele și cu torpilele lansate din pânțele lor, cu fumul negru al exploziilor de pe vase și cu marinarii sărind de la bord, aruncându-se în mare și înotând ca să scape cu viață.

— Aici apare tatăl tău, zise Shapiro. Și mama ta. Pe ei îi recunosc.

— Mai este logodnica mea, care a murit câteva minute mai târziu. Fratele meu, răpus la Bougainville. Și cel mai bun prieten al fratelui meu.

— Sunt fotografiile nemaipomenite! Cât dorești pe ele?

— Nu vreau bani, replică Woody.

Shapiro își ridică privirea surprins. Woody continuă:

— Vreau o slujbă.

(III)

La cincisprezece zile după Ziua Victoriei în Europa, Winston Churchill convocă alegerile generale.

Familia Leckwith fu luată prin surprindere. La fel ca majoritatea oamenilor, Ethel și Bernie crezuseră că Churchill avea să aștepte până la capitularea japonezilor. Liderul

laburiștilor, Clement Attlee, propusese ca scrutinul să se desfășoare în octombrie. Churchill îi prinsese pe toți pe picior greșit.

Maiorul Lloyd Williams fu lăsat la vatră și veni să candideze din partea laburiștilor pentru circumscripția Hoxton, aflată în cartierul East End din Londra. Era plin de entuziasm pentru viitorul imaginat de partidul său. Fascismul fusese înfrânt, iar poporul britanic putea acum să creeze o societate care să îmbine libertatea cu bunăstarea. Laburiștii întocmiseră un plan bine gândit pentru a evita catastrofele din ultimii douăzeci de ani: ajutor de șomaj universal, care să le permită familiilor să treacă peste momentele mai grele, planificare economică pentru prevenirea unei noi crize și o Organizație a Națiunilor Unite care să mențină pacea.

— N-ai nicio șansă, îi spuse tatăl său vitreg, Bernie, în bucătăria casei din Aldgate, în ziua de luni, 4 iunie.

Pesimismul lui Bernie era cu atât mai convingător cu cât nu îi prea stătea în fire.

— Lumea îi va vota pe conservatori pentru că Churchill a câștigat războiul, continuă el abătut. La fel s-a întâmplat cu Lloyd George în 1918.

Lloyd se pregătea să-i dea o replică, însă Daisy i-o luă înainte.

— Războiul nu a fost câștigat de piața liberă și de spiritul antreprenorial capitalist, rosti ea indignată, ci de oameni care au lucrat cot la cot, contribuind fiecare după puterile sale. Iar ăsta-i socialism!

Lloyd o iubea și mai mult când o vedea atât de pătimașă, însă el se simțea ceva mai precaut.

— Deja s-au instituit măsuri pe care vechii conservatori le-ar fi condamnat drept bolșevice: controlul statului asupra căilor ferate, a minelor și a traficului maritim, de exemplu, toate adoptate de către Churchill. Iar Ernie Bevin s-a ocupat de planificarea economică pe tot parcursul războiului.

Bernie clătină din cap cu înțeles, un gest de om bătrân care îl irita pe Lloyd.

— Lumea votează cu inima, nu cu mintea, zise el. Oamenii vor dori să-și exprime recunoștința.

— Mă rog. N-are rost să stau aici și să mă cert cu tine, rosti Lloyd. Mă duc să încerc să-mi conving alegătorii.

El și Daisy luară autobuzul câteva stații spre nord, până la taverna Black Lion din Shoreditch, unde se întâlneau cu o echipă de sondare a opiniei publice de la filiala locală a Partidului Laburist. În realitate, aceștia nu încercau să convingă alegătorii, iar Lloyd știa asta. Scopul principal al sondării era să identifice potențialii susținători, pentru ca în ziua alegerilor mașinaria partidului să se asigure că se duceau cu toții la secțiile de vot. Susținătorii declarați ai laburiștilor erau notați, iar susținătorii declarați ai altor partide erau tăiați de pe listă. Numai la nehotărâți se insista mai mult de câteva secunde: aceștia aveau ocazia să discute direct cu candidatul.

Lloyd avu parte de câteva reacții negative.

— Maior, zici? pufni o femeie. Alf al meu este caporal. El spune că ofițerii au fost cât pe ce să piardă războiul.

Existau și acuzații de nepotism.

— Nu cumva ești fiul deputatei din Aldgate? Ce-i asta, monarhie ereditară?

Își aminti sfatul mamei sale: „Nu vei câștiga niciodată voturi dacă demonstrezi că alegătorul nu știe ce vorbește. Fii fermecător, fii modest și nu-ți pierde cumpătul. Dacă alegătorul este ostil și bătăran, mulțumește-i pentru timpul acordat și treci mai departe. Astfel îi vei lăsa impresia că poate te-a judecat greșit”.

Alegătorii din clasa muncitoare erau laburiști convinși. Foarte mulți oameni îi spuseră lui Lloyd că Attlee și Bevin făcuseră treabă bună în timpul războiului. Nehotărâții făceau parte în principal din clasa de mijloc. Când oamenii ziceau că Churchill câștigase războiul, Lloyd cita contraargumentul lui Attlee: „Nu a fost guvernul unui singur om, iar războiul nu a fost purtat de o singură persoană”.

Churchill îl descriesese pe Attlee drept o persoană modestă, cu motive întemeiate de a fi astfel: inteligența lui Attlee nu era atât de incisivă, fiind din acest motiv mult mai eficientă; cel puțin asta era părerea lui Lloyd.

Vreo doi alegători îl pomeniră pe actualul deputat de Hoxton, un liberal, spunând că îl vor vota pe acesta întrucât îi ajutase să-și rezolve niște probleme. Deputații erau adeseori abordați de alegătorii care considerau că guvernul, vreun patron sau vreun vecin îi nedreptățise cumva. Era o treabă care lua mult timp, dar care le aducea voturi.

Una peste alta, Lloyd nu prea era sigur în ce direcție înclina majoritatea opiniei publice.

Un singur alegător o pomeni pe Daisy. Omul veni la ușă cu gura plină de mâncare. Lloyd îl salută:

— Bună seara, domnule Perkinson. Am înțeles că voiăți să mă întrebați ceva.

— Logodnica dumitale a fost fascistă, rosti bărbatul mestecând.

Lloyd își dădu seama că omul citise probabil articolul veninos din *Daily Mail*, în care se vorbea despre Lloyd și Daisy sub titlul SOCIALISTUL ȘI VICONTESA.

Lloyd dădu din cap, în semn de confirmare.

— S-a lăsat amăgită pentru scurtă vreme de fascism, ca atâția alții.

— Cum se poate căsători un socialist cu o fascistă?

Lloyd își roti privirea prin jur până o zări pe Daisy și îi făcu semn să vină.

— Domnul Perkinson aici de față mă întreba de logodnica mea, care a fost fascistă la un moment dat.

— Mă bucur să vă cunosc, domnule Perkinson, zise Daisy, dând mâna cu omul. Vă înțeleg perfect îngrijorarea. Primul meu soț a fost fascist în anii '30, iar eu l-am susținut.

Perkinson dădu aprobator din cap. Probabil considera că o soție trebuia să adopte punctele de vedere ale soțului ei.

— Am fost nesăbuiți, continuă Daisy. Însă când a izbucnit războiul, el s-a înrolat în RAF și a luptat vitejește împotriva naziștilor.

— Serios?

— Anul trecut pilota un Typhoon deasupra Franței, mitraliind un tren cu soldați germani, când a fost doborât și și-a pierdut viața. Așa că acum sunt văduvă de război.

Perkinson își înghiți mâncarea rapid.

— Condoleanțele mele.

Însă Daisy nu terminase încă.

— În ceea ce mă privește, eu am stat în Londra pe timpul războiului. Am condus o ambulanță pe tot parcursul Blitz-ului.

— Foarte curajos din partea dumneavoastră, sunt sigur.

— Sper că v-am convins că răposatul meu soț și cu mine ne-am răscumpărat greșelile trecutului.

— Nu știu ce să zic, rosti Perkinson îmbufnat.

— Nu vă vom mai răpi din timp, interveni Lloyd. Vă mulțumesc că mi-ați împărțit punctul dumneavoastră de vedere. Bună seara.

În vreme ce se îndepărtau, Daisy spuse:

— Nu cred că l-am câștigat de partea noastră.

— Oricum nu ai de unde să știi, răspuse Lloyd. Însă măcar acum știe și varianta noastră, iar asta s-ar putea să-l determine să fie mai puțin vocal atunci când se va mai discuta despre noi în tavernă.

— Hmm...

Lloyd simți că nu izbutise să o liniștească pe Daisy.

Sondarea se termină repede, căci urma prima seară de alocuțiuni electorale la BBC și toți membrii de partid voiau să asculte. Churchill primise privilegiul de a ține prima alocuțiune.

În autobuz, Daisy zise:

— Sunt îngrijorată. Reprezint un punct vulnerabil pentru tine în aceste alegeri.

— Nu există candidat perfect, rosti Lloyd. Mai important este felul în care tratezi aceste vulnerabilități.

— Nu vreau să fiu punctul tău nevralgic. Poate că ar trebui să stau deoparte.

— Dimpotrivă, vreau ca toată lumea să știe de tine de la bun început. Dacă reprezinți un punct vulnerabil pentru mine, mă retrag din politică.

— Nu, nu! Nu vreau să renunți la țelurile tale din cauza mea.

— Nu se va ajunge la asta, replică el, observând însă că nici de această dată nu izbutise să-i domolească temerile.

Când ajunseră pe Nutley Street, familia Leckwith stătea lângă radioul din bucătărie. Daisy îl apucă pe Lloyd de mână.

— Am venit des pe-aici cât ai fost tu plecat, spuse ea. De obicei ascultam cu toții swing și vorbeam despre tine.

Mărturisirea îl făcu pe Lloyd să se simtă foarte norocos.

Churchill își începu cuvântarea. Glasul său scrâșnit - atât de familiar - îi emoționă. Vreme de cinci ani cumpliți, acel glas le dăduse oamenilor putere, speranță și curaj. Lloyd se simți cuprins de deznădejde: până și el era tentat să-l voteze pe omul acesta.

— Dragi prieteni, începu prim-ministrul. Trebuie să vă spun că politicile socialiste contravin flagrant ideii de libertate a britanicilor.

Asemenea acuzații erau deja ceva obișnuit. Orice idee nouă era pusă la zid, privită ca un împrumut venetic. Însă ce avea Churchill să le ofere oamenilor? Laburiștii aveau un plan, dar ce propuneau conservatorii?

— Socialismul vine la pachet cu totalitarismul, continuă Churchill.

Mama lui Lloyd, Ethel, rosti:

— Doar nu are de gând să ne compare cu naziștii!

— Ba cred că da, zise Bernie. Va susține că, odată ce-am învins inamicul extern, trebuie să-l învingem și pe cel din interior. Este o tactică standard de-a conservatorilor.

— Lumea n-o să creadă una ca asta, replică Ethel.

Lloyd îi opri:

— Șșș!

Churchill spuse:

— Orice stat socialist, după ce se desăvârșește în toate detaliile și în toate aspectele, nu va mai accepta nicio opoziție.

— Este revoltător! exclamă Ethel.

— Însă eu merg și mai departe, zise Churchill. Declar cu toată convingerea că niciun sistem socialist nu se poate institui fără o poliție politică.

— Poliție politică? izbucni Ethel indignată. De unde scoate chestiile astea?

Bernie rosti:

— Într-un fel e bine. Nu găsește nimic de criticat în manifestul nostru, așa că ne atacă pentru lucruri pe care noi nu le-am susținut niciodată. Mincinosul naibii!

Lloyd strigă:

— Ascultați!

Churchill spuse:

— Vor trebui să apeleze la o formă de Gestapo.

Săriră toți în picioare, vociferând nemulțumiți. Vocea prim-ministrului se pierdu în vacarm.

— Ticălosul! zbieră Bernie, îndreptându-și pumnul spre aparatul de radio Marconi. Ticălosul, ticălosul!

După ce se mai calmară, Ethel zise:

— Așa au de gând să-și poarte campania? Proferând minciuni la adresa noastră?

— Da, evident, zise Bernie.

Lloyd rosti:

— Dar oare lumea îi va crede?

(IV)

În sudul statului New Mexico, nu departe de El Paso, există un deșert numit Jornada del Muerto, Drumul Morților. De dimineață până seara, soarele dogorește cu cruzime peste acele arborilor mesquite și peste plantele yucca, cu frunzele lor ca niște săbii. Singurele creaturi care rezistă acolo sunt scorpionii, șerpii cu clopoței, furnicile roșii și tarantulele. Aici aleseseră membrii Proiectului Manhattan să testeze cea mai cumplită armă concepută vreodată de omenire.

Greg Peshkov era alături de oamenii de știință, urmărind totul de la zece mii de metri distanță. Își dorea doar două lucruri: în primul rând, ca bomba să funcționeze; și, în al doilea, ca acei zece mii de metri să fie suficienți.

Numărătoarea inversă începu la ora locală 5:09, în dimineața de luni, 16 iulie. Erau în zorii zilei și pe cer se vedeau dungi aurii înspre est.

Testul primise numele de cod Trinity (Treimea). Când Greg întrebase care era motivul, șeful operațiunii, evreul newyorkez cu urechi ascuțite J. Robert Oppenheimer, îi citase dintr-un poem de-al lui John Donne: „Sfărâmă-mi inima, Sfântă Treime Dumnezeiască”.

„Oppie” era cea mai inteligentă persoană pe care o cunoscuse Greg vreodată. Cel mai strălucit fizician din generația lui, omul vorbea pe deasupra șase limbi străine. Citise *Capitalul* lui Karl Marx în original. Învăța sanscrita din pasiune. Greg îl plăcea și îl admira. Majoritatea fizicienilor erau tocilari, dar Oppie, la fel ca Greg, era o excepție: era înalt, arătos, fermecător... un adevărat crai.

În mijlocul deșertului, Oppie le dăduse ordin geniștilor armatei să construiască un turn din stâlpi de oțel, înalt de treizeci de metri, pe temelii de beton. Deasupra era o platformă de stejar. Sâmbătă, bomba fusese ridicată cu vinciul până la platformă.

Oamenii de știință nu foloseau niciodată termenul de „bombă”. Îi ziceau „dispozitivul”. În miez avea o bilă de plutoniu, un metal care nu exista în natură, ci era creat ca produs derivat în pilele nucleare. Bila cântărea patru kilograme

și conținea tot plutoniul din lume. Cineva îi estimase valoarea la un miliard de dolari.

Treizeci și două de detonatoare de pe suprafața bilei aveau să se declanșeze concomitent, creând o reacție internă atât de puternică, încât densitatea plutoniului avea să crească fulgerător până la pragul critic.

Nimeni nu știa ce urma să se întâmple după aceea.

Oamenii de știință pusese câte un dolar într-un pariu pentru estimarea forței exploziei, măsurată în tone de TNT. Edward Teller pariasse pe 45 000 de tone. Oppie pariasse pe 300. Prognoza oficială era de 20 000 de tone. În seara din ajun, Enrico Fermi căutase persoane interesate să parieze dacă explozia avea să radă de pe hartă tot statul New Mexico. Generalul Groves nu apreciasse deloc gluma.

Oamenii de știință purtasera o discuție cât se poate de serioasă cu privire la efectele exploziei – în special dacă aceasta avea să aprindă atmosfera întregii planete și să o distrugă; ajunseseră însă la concluzia că nu avea să se întâmple așa ceva. Dacă se înșelau, Greg spera ca măcar să se întâmple totul foarte repede.

Testul fusese programat inițial pe 4 iulie. Totuși, de fiecare dată când testaseră câte o componentă, aceasta dăduse greș; astfel că ziua cea mare fusese amânată de câteva ori. Sâmbătă, în Los Alamos, un substitut pe care îl botezaseră „Imitația Chinezească” nu luase foc. Asta îl determinase pe Norman Ramsey să aleagă zero la pariu, mergând pe varianta că bomba avea să fie un eșec.

Detonarea din acea zi fusese programată pentru ora două noaptea, însă chiar atunci se pornise o furtună cu trăsnete – în mijlocul deșertului! Ploaia ar fi adus reziduurile radioactive peste cercetătorii prezenți acolo, așa că explozia fu amânată.

Furtuna se oprise în zori.

Greg se afla într-un buncăr numit S-10000, folosit pe post de sală de comandă. La fel ca majoritatea oamenilor de știință, stătea afară ca să vadă mai bine. Avea sufletul îndoit, ezitând între speranță și frică. Dacă bomba urma să fie un eșec, eforturile a sute de oameni – plus două miliarde de dolari – aveau să fie irosite. Pe de altă parte însă, dacă bomba exploda cu succes, ar fi putut muri cu toții în următoarele câteva minute.

Lângă el se afla Wilhelm Frunze, tânărul savant german pe care îl cunoscuse în Chicago.

— Ce s-ar fi întâmplat dacă fulgerul lovea bomba, Will? Frunze ridică din umeri.

— Nimeni nu știe.

O rachetă verde Verey fu lansată pe cer, făcându-l pe Greg să tresară.

— Mai sunt cinci minute, rosti Frunze.

Măsurile de securitate nu fuseseră dintre cele mai inspirate. Santa Fe, cel mai apropiat oraș față de Los Alamos, era înțesat cu agenți FBI bine îmbrăcați. Rezemându-se cu nonșalanță de ziduri, cu jachetele lor de tweed și cu cravată la gât, aceștia se deosebeau complet de localnici, care purtau blugi și cizme de cowboy.

Totodată, Biroul asculta în mod ilegal telefoanele a sute de oameni implicați în Proiectul Manhattan. Asta îl uimea pe Greg. Cum putea principala agenție de aplicare a legii să comită în mod sistematic acte criminale?

Cu toate acestea, securitatea militară și FBI-ul identificaseră câțiva spioni și îi eliminaseră fără prea mare zarvă din proiect; printre ei se număra și Barney McHugh. Însă îi depistaseră ei oare pe toți? Greg n-avea de unde să știe. Groves fusese silit să își asume unele riscuri. Dacă i-ar fi concediat pe toți cei suspecți de FBI, nu ar mai fi rămas cu suficienți oameni de știință care să-i construiască bomba.

Din păcate, majoritatea oamenilor de știință erau radicali, socialiști și liberali. Cu greu găseai câte un conservator printre ei. Iar ei considerau că adevărurile descoperite de știință trebuiau împărtășite întregii omeniri, nu păstrate în secret de către un regim sau o țară. Așa că, în timp ce guvernul american clasase acest proiect colosal drept top secret, cercetătorii participau la grupuri de dezbateri despre împărtășirea tehnologiei nucleare cu toate națiunile lumii. Chiar și Oppie era suspect: nu intrase în Partidul Comunist doar pentru că nu adera niciodată la vreun club sau altul!

În acele momente, Oppie stătea întins pe pământ lângă fratele său mai mic, Frank, și el un fizician remarcabil, și el comunist. Țineau amândoi în mână bucăți de sticlă de sudură prin care să observe explozia. Greg și Frunze aveau și ei bucăți

asemănătoare. Unii oameni de știință aleseseră să poarte ochelari de soare.

O altă rachetă de semnalizare fu lansată.

— Încă un minut, rosti Frunze.

Greg îl auzi pe Oppie spunând:

— O, Doamne, cât de greu apasă treburile astea asupra sufletului...

Se întrebă dacă acelea aveau să fie ultimele cuvinte ale lui Oppie.

Greg și Frunze stăteau întinși pe pământul nisipos în apropiere de Oppie și de Frank. Purtau cu toții viziere din sticlă de sudat în fața ochilor și se uitau spre locul testului.

În fața morții, Greg se gândi la părinții săi și la sora sa, Daisy, aflată la Londra. Se întrebă cât de mult aveau să-i simtă lipsa. Se gândi cu un ușor regret și la Margaret Cowdry, care îl părăsise pentru un tip dispus să o ia de soție. Însă cel mai mult se gândea la Jacky Jakes și la fiul lui, Georgy, acum în vârstă de nouă ani. Își dorea cu ardoare să îl vadă pe Georgy crescând. Realiză că băiețelul reprezenta principalul motiv pentru care spera să rămână în viață. Copilul i se strecurase pe furiș în suflet și îi câștigase dragostea. Tăria acestui sentiment îl surprindea pe Greg.

Răsună un gong, un zgomot cât se poate de straniu în mijlocul deșertului.

— Zece secunde.

Greg simți impulsul de a se ridica și de a o rupe la fugă. Oricât de ridicol ar fi fost acest gând – în fond, cât de departe ar fi putut ajunge în zece secunde? –, trebui să se forțeze să rămână pe loc.

Bomba explodează la ora 5:29:45.

Primul lucru pe care îl observară fu o scânteiere extraordinară, incredibil de strălucitoare, cea mai puternică lumină pe care Greg o văzuse vreodată, mai orbitoare chiar și decât cea a soarelui.

Apoi, o cupolă ciudată de foc păru să iasă din pământ. Aceasta se înalță cu o viteză înspăimântătoare, până la o altitudine monstruoasă. Ajunse la nivelul munților și continuă să se înalțe, punând rapid în umbră piscurile.

Greg bâigui:

— Iisuse...

Cupola se transformă într-un pătrat. Lumina era încă mai strălucitoare decât lumina soarelui de amiază, iar munții din depărtare erau iluminați atât de viu, încât Greg putea vedea fiecare cută, crevasă și stâncă.

Apoi, forma se schimbă din nou. Un stâlp apăru dedesubt, părând să urce la câțiva kilometri în înaltul cerului, precum pumnul lui Dumnezeu. Norul de foc clocotit de deasupra stâlpului se întinse ca o umbrelă, până când grozăvia ajunsese să arate ca o ciupercă înaltă de zece kilometri. Norul avea culori infernale, de la portocaliu la verde și mov.

Greg fu izbit de un val de căldură, ca și cum Atotputernicul deschisese un cuptor imens. În același moment, zgomotul exploziei îi ajunse la urechi ca un pocnet apocaliptic. Însă acesta nu fu decât începutul. Un zgomot ca un tunet supranatural străbătu apoi deșertul, acoperind toate celelalte sunete.

Norul înflăcărat începu să se reducă, însă tunetul păru să continue la nesfârșit – Greg se întrebă dacă nu cumva acela era sunetul sfârșitului lumii.

Într-un final se stinse, iar norul-ciupercă începu să se disperseze.

Greg îl auzi pe Frank Oppenheimer zicând:

— A funcționat.

Oppie replică:

— Da, a funcționat.

Cei doi frați își dădură mâna.

„Și lumea este încă aici, se gândi Greg. Dar nu va mai fi niciodată la fel.”

(V)

Lloyd Williams și Daisy se duseră la primăria din Hoxton în dimineața zilei de 26 iulie pentru a vedea numărătoarea voturilor.

Dacă Lloyd pierdea, Daisy plănuia să rupă logodna.

El continua să nege că ea reprezenta o vulnerabilitate din punct de vedere politic, dar ea știa care era adevărul. Inamicii politici ai lui Lloyd se refereau la ea ca fiind „Lady Aberowen”. Alegătorii reacționaseră cu indignare la accentul ei american, de parcă nu ar fi avut niciun drept să se implice în politica britanică.

Chiar și membrii Partidului Laburist se purtau diferit cu ea, întrebând-o dacă ar prefera cafea atunci când ei beau ceai.

Așa cum prognozase Lloyd, ea izbutea în dese rânduri să depășească ostilitatea inițială a oamenilor, fiind naturală și fermecătoare și ajutându-le pe celelalte femei să spele ceștile de ceai. Însă oare avea să fie de ajuns? Numai rezultatul alegerilor putea să ofere răspunsul la această întrebare.

Nu avea de gând să se mărite cu Lloyd dacă asta însemna ca el să renunțe la munca lui de-o viață. Chiar dacă el spunea că era dispus s-o facă, ar fi fost cea mai nefericită fundație pentru căsnicia lor. Daisy se cutremură îngrozită în timp ce și-l închipuia făcând altceva, lucrând la o bancă sau ca funcționar public, nefericit la culme, dar încercând să pretindă că nu ea era de vină. Nici nu putea suporta acest gând.

Din păcate, toată lumea era de părere că alegerile aveau să fie câștigate de conservatori.

Unele lucruri merseseră bine pentru laburiști în campanie. Discursul în care Churchill vorbise de „Gestapo” se întorsese împotriva lui. Chiar și unii conservatori fuseseră descumpăniți. Clement Attlee, care își ținuse cuvântarea la radio în seara următoare, dăduse dovadă de o ironie rece.

— Când am ascultat aseară discursul domnului prim-ministru, în care a prezentat în mod caricatural politicile Partidului Laburist, mi-am dat seama imediat care a fost scopul dumnealui. A dorit ca alegătorii să realizeze cât de mare este diferența între Winston Churchill, marele conducător din vreme de război al unei națiuni unite, și domnul Churchill, șeful Partidului Conservator. Se teme ca nu cumva cei care l-au acceptat drept conducător în timpul războiului să nu fie tentați să îl urmeze și pe viitor, din recunoștință. Îi mulțumesc că le-a ridicat complet vălul de pe ochi.

Disprețul de magistru al lui Attlee îl făcuse pe Churchill să pară un demagog. Lumea se săturase de atâta patimă clocotitoare, se gândi Daisy; cu siguranță avea să prefere rațiunea temperată pe timp de pace.

Un sondaj de opinie realizat în preziua votului îi indica drept câștigători pe laburiști, dar nimeni nu-i dădu crezare. Ideea că s-ar putea prezice rezultatul în funcție de răspunsurile oferite de un mic număr de alegători părea ușor implauzibilă. *News*

Chronicle, care publicase rezultatele sondajului, prognoza o egalitate.

Toate celelalte ziare susțineau că alegerile vor fi câștigate de conservatori.

Daisy nu se mai interesase niciodată până atunci de mecanismele democratice, dar fiindcă acum era și soarta ei la mijloc, urmări hipnotizată cum erau scoase buletinele de vot din urne, sortate, numărate, făcute balot și apoi renumărate. Omul care răspundea de acest proces se numea „redactor al proceselor-verbale”. De fapt, era secretarul primăriei. Observatori de la fiecare partid monitorizau procedurile pentru a se asigura că nu se producea vreo neglijență sau vreo mârșăvie. Procesul era de lungă durată, iar suspansul o chinuia peste măsură pe Daisy.

La ora 10:30, primiră primele rezultate din altă parte. Harold Macmillan, un protejat de-al lui Churchill și ministru din cabinet pe timpul războiului, pierduse scrutinul în Stockton-on-Tees în fața candidatului laburist. După cincisprezece minute, se află despre o răsturnare masivă de situație în favoarea laburiștilor în Birmingham. Cum nu era voie cu aparate de radio în primărie, Daisy și Lloyd se bazau pe zvonurile care ajungeau la ei defară, iar Daisy nu mai știa ce să creadă.

La amiază, redactorul proceselor-verbale îi chemă pe candidați și pe reprezentanții acestora într-un colț al camerei, pentru a le comunica rezultatele înainte ca acestea să fie făcute publice. Daisy ar fi vrut să îl însoțească pe Lloyd, însă nu i se permise.

Omul le vorbi în șoaptă tuturor. Pe lângă Lloyd și deputatul actual, mai erau în cursă un conservator și un comunist. Daisy le studie fețele, dar nu-și putu da seama cine câștigase. Urcară cu toții pe podium, iar încăperea se cufundă în tăcere. Daisy simți că i se face rău.

— Eu, Michael Charles Davies, numit în conformitate cu prevederile legii redactor al proceselor-verbale pentru circumscripția electorală Hoxton...

Daisy stătea alături de observatorii laburiști și se uita fix la Lloyd. Oare urma să îl piardă? Simțea cum i se strânge inima la acest gând și cum își pierde răsuflarea de frică. De două ori până atunci alesese bărbați nepotriviți. Charlie Farquharson fusese opusul tatălui său, o fire cumsecade, dar slabă. Boy

Fitzherbert semănase mult cu tatăl ei, impunător și egoist. Și acum îl găsisese în sfârșit pe Lloyd, care era puternic și cumsecade totodată. Nu îl alesese pentru statutul său social sau pentru ce ar fi putut să facă pentru ea, ci pur și simplu pentru că era un om extraordinar de bun. Era delicat, deștept, demn de încredere și o adora. Îi luase mult timp să realizeze că el era tot ce-și dorise ea vreodată. Cât de proastă fusese!

Redactorul proceselor-verbale citi cu voce tare numărul de voturi primite de fiecare candidat în parte. Cum citirea se făcea în ordine alfabetică, Williams avea să fie ultimul nume rostit. Daisy era atât de nerăbdătoare, încât simțea cum i se amestecă în minte toate cifrele.

— Reginald Sidney Blenkinsop, 5 427...

Când se citi și numărul de voturi primite de Lloyd, toți laburiștii din jurul lui Daisy izbucniră în urale. Ea avu nevoie de câteva clipe ca să realizeze că asta însemna că el câștigase alegerile. Apoi văzu că expresia solemnă de pe chipul lui fu înlocuită de un zâmbet larg. Daisy începu să aplaude și să scandeze mai tare decât toată lumea. Câștigase! Nu mai trebuia să renunțe la el! Se simțea ca și cum viața tocmai îi fusese salvată.

— Drept urmare, îl declar pe Lloyd Williams deputat ales pentru Camera Comunelor din partea circumscripției Hoxton.

Lloyd era acum deputat în parlament. Daisy îl urmări cu mândrie cum iese în față și ține un discurs de mulțumire. Există o formulă standard pentru asemenea discursuri, realizează ea, și el îi mulțumi mai întâi redactorului proceselor-verbale și subordonaților acestuia, apoi adversarilor săi care pierduseră în luptă dreaptă. Ardea de nerăbdare să îl îmbrățișeze. El încheie cu câteva propoziții despre sarcina care îl aștepta: reclădirea Marii Britanii, ce fusese sfâșiată de război, și crearea unei societăți mai drepte. Se retrase într-un ropot de aplauze.

După ce coborî de pe scenă, se duse direct la Daisy, o cuprinse în brațe și o sărută. Ea îi zise: „Felicitări, scumpul meu!”, apoi vorbele i se poticniră în gât.

După o vreme ieșiră din clădire și luară autobuzul spre sediul central al Partidului Laburist, aflat în Transport House.

Acolo aflară că laburiștii câștigaseră deja 106 mandate.

Era o victorie zdrobitoare.

Toți atotștiutorii se înșelaseră, iar rezultatele nu se potriveau cu așteptările nimănui. Când sosiră rezultatele finale, scorul fu următorul: Partidul Laburist – 393 de mandate; Partidul Conservator – 210; Partidul Liberal – 12; Partidul Comunist – 1 (Stepney). Laburiștii aveau o majoritate covârșitoare.

La ora șapte seara, Winston Churchill, marele conducător britanic din vreme de război, se duse la Palatul Buckingham și își prezentă demisia din funcția de prim-ministru.

Daisy își aminti o insultă proferată de Churchill la adresa lui Attlee: „O mașină goală parcă și Clem coborî din ea”. Omul pe care îl prezentase ca pe o nulitate îl bătuse măr.

La ora 7:30, Clement Attlee se duse la palat în propria mașină, condus de soția lui, Violet, iar regele George al VI-lea îi ceru să accepte funcția de prim-ministru.

În casa de pe Nutley Street, după ce ascultară știrile de la radio, Lloyd se întoarse spre Daisy și zise:

— Gata și cu asta. Acum putem să ne căsătorim?

— Da, răspunse Daisy. Cât de repede vrei tu.

(VI)

Recepția de nuntă pentru Volodea și Zoya se desfășură într-una dintre sălile de banchet mai mici de la Kremlin.

Războiul cu Germania se încheiase, dar Uniunea Sovietică era încă într-o stare jalnică de sărăcie; o festivitate pompoasă nu ar fi fost privită deloc cu ochi buni. Zoya își luase o rochie nouă, dar Volodea era îmbrăcat în uniformă. Cu toate acestea, mâncarea era din belșug, iar votca la discreție.

Erau prezenți și nepoții lui Volodea, gemenii surorii sale, Anya, și ai urâciosului său soț, Ilya Dvorkin. Nu împliniseră încă șase ani. Dimka, un băiat brunet, stătea cuminte și citea o carte, în vreme ce Tania cea cu ochi albaștri se zbenguia printre mese, deranjându-i pe invitați, într-o inversare a comportamentului obișnuit la băieți și fete.

Zoya era atât de încântătoare în rochia ei roz, încât Volodea ar fi vrut să plece imediat și să facă dragoste cu ea. Evident, nici nu se punea problema să facă așa ceva. În cercul de prieteni ai tatălui său se aflau foarte mulți generali și politicieni importanți din țară, iar aceștia veniseră în număr mare ca să toasteze în

cinstea fericitului cuplu de însurăței. Grigori lăsase de înțeles că un oaspete distins ar fi putut sosi ceva mai târziu: Volodea spera că nu era vorba de Beria, depravatul șef al NKVD-ului.

Fericirea lui Volodea nu îl lăsase să uite complet grozăviile văzute și îndoielile tot mai mari pe care le nutrea față de comunismul sovietic. Brutalitatea înfiorătoare a poliției secrete, gafele lui Stalin - pentru care plătiseră cu viața milioane de oameni - și propaganda care-i încurajase pe soldații Armatei Roșii să se poarte ca niște fiare dezlănțuite în Germania, toate acestea îl făceau să pună la îndoială cele mai fundamentale lucruri în care crezuse de mic. Se întrebă neliniștit în ce fel de țară aveau să crească Dimka și Tania. Însă nu-și putea petrece tocmai ziua nunții gândindu-se la asemenea lucruri.

Nomenclaturii sovietici erau în toane bune. Câștigaseră războiul și învinseseră Germania. Vechiul lor dușman, Japonia, era zdrobit în momentul de față de către Statele Unite ale Americii. Nebunescul cod al onoarei practicat de conducătorii japonezi nu le permitea acestora să ia în calcul capitularea, dar era o simplă chestiune de timp. Din păcate, mândria lor nesăbuită avea să ducă la moartea și mai multor soldați japonezi și americani, precum și la lăsarea pe drumuri a femeilor și a copiilor din Japonia; însă rezultatul avea să fie același. Din nefericire, nu părea să existe vreo cale prin care americanii să poată grăbi acest proces, limitând astfel numărul de pierderi umane.

Tatăl lui Volodea, beat și fericit, ținu un toast.

— Armata Roșie a ocupat Polonia, începu el. Această țară nu va mai fi folosită niciodată drept bază de atac pentru o invazie germană a Rusiei.

Toți vechii săi tovarăși izbucniră în urale, bătând în mese.

— În Europa Occidentală, partidele comuniste primesc o susținere fără precedent din partea maselor. La alegerile municipale desfășurate în martie la Paris, Partidul Comunist a câștigat cel mai mare număr de voturi. Îi felicit pe tovarășii noștri francezi.

Urmară noi urale.

— Mă uit acum în toată lumea și văd că revoluția rusă, în care au luptat și și-au pierdut viața atâția oameni curajoși...

Zăbovi puțin, lacrimile umplându-i ochii. În încăpere se lăsă liniștea. El își reveni în fire și zise:

— Văd că revoluția nu a mai fost niciodată atât de ferită de primejdii cum este în ziua de azi!

Ei ridicară paharele.

— Pentru revoluție! Pentru revoluție!

Toată lumea bău.

Apoi, ușile se trântiră în lături și tovarășul Stalin intră în încăpere.

Toată lumea se ridică în picioare.

Avea părul cărunt și părea istovit. Avea vreo 65 de ani și fusese bolnav: se zvonea că suferise o serie de atacuri cerebrale sau cardiace. Însă în ziua aceea părea exuberant.

— Am venit să sărut mireasa! rosti el.

Se duse la Zoya și îi puse mâinile pe umeri. Ea era puțin mai înaltă decât el, dar izbuti să se lase discret ceva mai jos. El o sărută pe ambii obraji, zăbovind destul de mult cu mustața lui căruntă încât să-l facă gelos pe Volodea. Apoi se trase înapoi și întrebă:

— Primesc și eu ceva de băut?

Mai mulți oameni se repeziră să-i aducă un pahar cu votcă. Grigori insistă să-i dea lui Stalin scaunul său, din centrul mesei principale. Oamenii își reluară conversațiile, dar pe un ton coborât: erau încântați că venise și el, dar acum trebuiau să fie atenți la fiecare cuvânt și la fiecare mișcare. Omul acesta putea să decidă uciderea cuiva cu un simplu pocnet din degete – și făcea asta în mod frecvent.

Se mai aduse votcă, trupa începu să interpreteze melodii din folclorul rusesc și lumea se relaxă treptat. Volodea, Zoya, Grigori și Katerina încinseră un dans de patru persoane numit cadril, conceput astfel încât să fie comic și să-i facă pe oameni să râdă. După aceea se prinseră în dans și alte cupluri, iar bărbații începură să danseze barynya, la care trebuiau să se lase pe vine și să-și ridice picioarele cât mai sus, așa că mulți dintre ei căzură în fund. Volodea trăgea cu ochiul la Stalin – la fel ca toți cei din sală – și observă că acesta părea să se distreze, bătând în masă cu paharele în ritmul balalaicelor.

Zoya și Katerina dansau o troică cu șeful lui Zoya, Vasili, un fizician care lucra la proiectul bombei, iar Volodea îi privea de pe margine când atmosfera se schimbă brusc.

Un asistent în civil intră în sală, ocoli pe lângă perete și se duse direct la Stalin. Fără alte formalități, se aplecă peste umărul conducătorului și îi vorbi pe un ton scăzut, dar alarmat.

Stalin păru nedumerit la început și îi adresă o întrebare, apoi încă una. După aceea se schimbă la față. Păli și păru că se holbează la dansatori fără să îi vadă.

Volodea rosti în barbă:

— Ce dracu' s-a întâmplat?

Dansatorii încă nu băgaseră de seamă, dar cei de la masa principală păreau înspăimântați.

După o clipă, Stalin se ridică. Cei din jurul său se ridicară și ei în semn de respect. Volodea văzu că tatăl său continua să danseze. Unii fuseseră împușcați pentru chestii mult mai mărunte.

Dar Stalin nu avea ochi pentru nuntași. Se ridică și plecă de la masă cu asistentul său pe urme. Porni spre ușă, străbătând ringul de dans. Comesenii îngroziți se feriră din calea lui. Un cuplu se împletici, căzând pe jos. Stalin nu păru să observe nimic din toate acestea. Trupa se opri din cântat. Fără să spună nimic, fără să se uite la nimeni, Stalin ieși din sală.

O parte dintre generali se luară după el speriați.

Apăru un alt asistent, apoi încă doi. Își căutară toți șefii și începură să le vorbească. Un tânăr într-o jachetă de tweed se duse la Vasili. Zoya părea să-l știe pe om, ascultându-l cu mare atenție. Părea șocată.

Vasili și asistentul ieșiră apoi din sală. Volodea se duse la Zoya și o întrebă:

— Pentru Dumnezeu, ce se întâmplă?

Ea rosti cu glas tremurat:

— Americanii au aruncat o bombă nucleară în Japonia.

Chipul ei frumos și palid părea și mai alb decât de obicei.

— La început guvernul japonez nu și-a dat seama ce s-a întâmplat. Le-a luat câteva ore să priceapă.

— Suntem siguri că asta s-a întâmplat?

— A ras clădirile de pe o rază de opt kilometri. Se estimează că 75 000 de oameni au fost omorâți instantaneu.

— Câte bombe au folosit?

— Una.

— O singură bombă?

— Da.

— Dumnezeu! Nu-i de mirare că Stalin a pălit.

Amuțiră amândoi. Vestea se răspândea cu repeziciune prin sală. Unii oameni încremeniseră; alții se ridicaseră și plecaseră, îndreptându-se spre birourile, telefoanele și angajații lor.

— Asta schimbă totul, rosti Volodea.

— Inclusiv planurile noastre pentru luna de miere, încuviințată Zoya. Cu siguranță mi se va anula permisia.

— Și noi credeam că Uniunea Sovietică este în siguranță.

— Tatăl tău tocmai a ținut un toast, spunând că revoluția nu a mai fost niciodată atât de ferită de primejdii cum este acum.

— Nimic nu este în afara pericolului acum.

— Nu, spuse Zoya. Nu până nu vom produce și noi o astfel de bombă.

(VII)

Jacky Jakes și Georgy se aflau în Buffalo și stăteau în apartamentul Margăi pentru prima oară. Greg și Lev erau și ei acolo, iar în Ziua Victoriei asupra Japoniei – miercuri, 15 august – se duseră cu toții în parcul Humboldt. Aleile erau pline de cupluri fericite, iar în fântâni se jucau sute de copii.

Greg era fericit și mândru. Bomba funcționase. Cele două dispozitive aruncate asupra orașelor Hiroshima și Nagasaki provocaseră un dezastru înfiorător, dar contribuiseră la încetarea războiului, salvând astfel viețile a mii de americani. Greg jucase și el un rol în toate acestea. Datorită acțiunilor lor, Georgy avea să crească într-o lume liberă.

— Are nouă ani, îi zise Greg lui Jacky.

Stăteau pe o bancă și vorbeau, în vreme ce Lev și Marga se duseră cu Georgy să-i cumpere înghețată.

— Nu-mi vine să cred! Mă întreb ce-o să ajungă.

Jacky rosti cu ferocitate:

— În niciun caz nu o să facă vreo chestie prostească, cum ar fi actoria sau cântatul la trompetă. E prea deștept pentru asta.

— Ai vrea să fie profesor universitar, ca tatăl tău?

— Da.

— În cazul ăsta...

Greg condusesese discuția în această direcție și se temea acum de reacția lui Jacky.

- ... ar trebui să meargă la o școală bună.
- Te-ai gândit la ceva anume?
- Ce-ai zice de o școală cu internat? Ar putea merge la aceeași școală la care am fost și eu.
- Ar fi singurul elev de culoare.
- Nu neapărat. Am avut și eu un coleg de culoare, un indian din Delhi pe nume Kamal.
- Doar unul.
- Da.
- Și nu era tachinat?
- Ba da. Îi spuneam Cămilă. Dar băieții s-au obișnuit cu el și s-au împrietenit.
- Mai știi cumva ce s-a ales de soarta lui?
- A ajuns farmacist. Am auzit că are deja două drogherii în New York.

Jacky dădu aprobator din cap. Greg realizează că nu o deranja deloc acest plan. Provenea dintr-o familie cultă. Deși ea se răzvrătise și abandonase școala, credea cu ardoare în importanța educației.

- Și taxele de școlarizare?
- Îl pot ruga pe tata să le achite.
- Și crezi că o s-o facă?
- Uită-te și tu la ei.

Greg arată spre Lev, Marga și Georgy, care se întorceau de la dugheana cu înghețată. Lev și Georgy mergeau unul lângă altul, mâncând înghețată și ținându-se de mână.

— Tatăl meu conservator, ținând de mână un copil de culoare într-un parc public. Crede-mă, o să achite taxele de școlarizare.

— Georgy nu-și prea găsește locul nicăieri, rosti Jacky îngrijorată. Este un băiețel negru cu un tată alb.

- Știu.
- Vecinii de bloc ai mamei tale cred că eu sunt menajera - știi asta?

— Da.

— Am avut grijă să nu îi corectez. Dacă ar ști că printre oaspeții din clădire există și negri, s-ar putea stârni un scandal.

Greg oftă.

- Îmi pare rău, dar ai dreptate.
- Viața o să fie dură pentru Georgy.
- Știu, zise Greg. Dar ne are pe noi.

Jacky îi oferi unul dintre zâmbetele sale, care deveniseră atât de rare.

— Da, rosti ea. E și asta ceva.

• PARTEA A TREIA •

PACEA RECE

• Capitolul 21

1945 (3)

(I)

După nuntă, Volodea și Zoya se mutară în propriul apartament. Foarte puțini tineri însurăței ruși erau atât de norocoși. Vreme de patru ani, forța industrială a Uniunii Sovietice se concentrase asupra producției de arme. Foarte puține locuințe fuseseră construite, iar multe fuseseră distruse. Însă Volodea era maior în Serviciul de Informații al Armatei Roșii și fiu de general pe deasupra, așa că reuși să tragă niște sfori.

Locul era înghesuit: o sufragerie cu o masă; un dormitor atât de mic, încât patul aproape că umplea tot spațiul; o bucătărie în care două persoane abia dacă aveau loc să se întoarcă; o toaletă strâmtă cu chiuvetă și un duș; și un mic hol cu un șifonier pentru lucrurile lor. Când porneau radioul în sufragerie, acesta răsuna în tot apartamentul.

În scurtă vreme însă, îl adaptară după nevoile lor. Zoya cumpără o cuvertură de un galben-aprins pentru pat. Mama lui Volodea le dădu un set de veselă pe care-l cumpărase în 1940, în anticiparea nunții, și îl păstrase pe tot parcursul războiului. Volodea atârnă un tablou pe perete, o fotografie de la ceremonia de absolvire a Academiei de Informații Militare.

Acum făceau dragoste mai des. Faptul că erau singuri conta mai mult decât se așteptase Volodea. El unul nu se simțise inhibat când se culcase cu Zoya acasă la părinții săi sau în apartamentul în care locuise ea înainte; însă acum își dădea seama de importanța acestui lucru. Acolo fuseseră nevoiți să vorbească în șoptă, să fie atenți să nu scârțâie patul și exista

mereu posibilitatea (chiar dacă redusă) să intre cineva peste ei. Casele altora nu îți ofereau niciodată o intimitate deplină.

Se trezeau adesea devreme, făceau dragoste, apoi stăteau întinși și vorbeau câte o oră înainte să se îmbrace pentru serviciu. În timp ce stătea cu capul rezemat pe coapsele ei într-o astfel de dimineață, cu mirosul de sex încă în nări, Volodea zise:

— Vrei un ceai?

— Da, te rog, răspunse ea, întinzându-se și sprijinindu-se pe perne.

Volodea își puse un halat și traversă holșorul până în micuța bucătărie, unde aprinse focul sub samovar. Observă cu nemulțumire teancurile de oale și de vase din ajun în chiuvetă.

— Zoya! strigă el. E dezastru în bucătărie!

Apartamentul era atât de mic, încât ea îl auzi cu ușurință.

— Știu, rosti ea.

El se întoarse în dormitor.

— De ce nu ai făcut curat aseară?

— De ce n-ai făcut tu?

Lui nici măcar nu-i trecuse prin cap că aceea ar fi putut fi treaba lui, însă îi spuse:

— Am avut de întocmit un raport.

— Iar eu am fost prea obosită.

Sugestia că ar fi putut fi vina lui îl enervă.

— Detest bucătăriile murdare.

— Și eu le detest.

De ce era atât de obtuz?

— Dacă nu-ți place, fă curat! zise el.

— Hai să facem curat împreună chiar acum.

Sări din pat, trecu pe lângă el cu un surâs provocator pe chip și intră în bucătărie. Volodea o urmă.

— Spală-le tu și eu le șterg, îi zise ea, luând un prosop curat dintr-un sertar.

Ea încă era goală. El nu se putu abține să nu zâmbească. Era înaltă și suplă, cu tenul sidefiu. Avea sânii plați și sfârcurile ascuțite, iar părul ei inghinal era fin și blond. Unul dintre avantajele căsătoriei era obiceiul ei de a umbla goală prin apartament. Asta îi permitea lui Volodea să îi admire trupul oricât dorea, ceea ce ei părea să-i facă plăcere. Dacă îi surprindea privirea, nu lăsa să se întrevadă nicio stânjeneală, mulțumindu-se să surâdă.

El își ridică mânecile halatului și începu să spele vasele, dându-i-le Zoyei să le șteargă. Spălatul vaselor nu era o activitate prea bărbătească – Volodea nu-și văzuse niciodată tatăl făcând așa ceva –, însă Zoya părea să creadă că treburile casnice trebuiau împărțite între soți. Era o idee excentrică. Oare Zoya avea o viziune egalitaristă asupra căsniciei? Sau pur și simplu îi răpea din atributele masculine?

I se păru deodată că aude ceva afară. Aruncă o privire pe hol: ușa apartamentului se afla la trei-patru pași de chiuveta din bucătărie. Nu văzu nimic ieșit din comun.

Apoi, ușa fu smulsă din țâțâni.

Zoya țipă.

Volodea înhață cuțitul pe care tocmai îl spălase. Trecu pe lângă Zoya și se postă în pragul bucătăriei. Un polițist în uniformă stătea în fața ușii dărâmate cu un baros în mână.

Volodea simți o frică amestecată cu furie.

— Ce dracu' mai e și asta? rosti el.

Polițistul se trase un pas înapoi și un bărbat scund și slab cu o față de rozătoare intră în apartament. Era cumnatul lui Volodea, Ilya Dvorkin, agent al poliției secrete. Purta mănuși de piele.

— Ilya! strigă Volodea. Lingău prost ce ești!

— Ai grijă cum vorbești, replică Ilya.

Volodea era nedumerit și furios. Poliția secretă nu obișnuia să aresteze angajați ai Serviciului de Informații al Armatei Roșii, iar asta era o chestiune reciprocă. Altminteri s-ar fi ajuns la un război deschis.

— De ce dracu' mi-ai spart ușa? Ți-aș fi deschis!

Încă doi agenți intrară pe hol și se postară în spatele lui Ilya. Indivizii purtau hainele lor obișnuite de piele, în ciuda vremii blânde de sfârșit de vară.

Volodea simți cum frica îi copleșea mânia. Ce se întâmpla oare?

Ilya spuse cu glas tremurat:

— Lasă jos cuțitul, Volodea.

— N-ai motive să te temi, rosti Volodea. Tocmai îl spălam.

Îi dădu cuțitul Zoyei, care stătea în spatele lui.

— Vă rog să poftiți în sufragerie, zise el. Putem discuta acolo până se îmbracă Zoya.

— Crezi că am venit în vizită? pufni Ilya indignat.

— Poți să-i spui cum vrei, sunt sigur că nu vrei să ne pui în situația jenantă de a-mi vedea soția goală.

— Am venit în misiune, trimis de poliție!

— Și de ce l-au trimis tocmai pe cumnatu-meu?

Ilya își coborî vocea:

— Nu pricepi că ar fi fost mult mai rău pentru tine dacă venea altcineva?

Lucrurile nu arătau deloc bine. Volodea se strădui să braveze în continuare.

— Și ce vreți, mai exact? Tu și ceilalți ticăloși?

— Tovarășul Beria a preluat conducerea programului de fizică nucleară.

Volodea știa asta. Stalin însărcinase un nou comitet de conducere și-l numise pe Beria în funcția de președinte. Beria nu știa fizică absolut deloc și era complet necalificat să organizeze un proiect de cercetare științifică. Însă Stalin avea încredere în el. Asta era o problemă comună pentru guvernul sovietic: oameni incompetenți - dar loiali - erau promovați în posturi în care nu puteau face față.

Volodea zise:

— Și tovarășul Beria are nevoie de soția mea în laborator, unde să lucreze la bombă. Ați venit să o conduceți la serviciu?

— Americanii au obținut bomba nucleară înaintea sovieticilor.

— Așa este. Poate că asta s-a întâmplat și pentru că ei au acordat o prioritate specială cercetărilor din fizică, nu crezi?

— Este imposibil ca știința capitalistă să fie superioară celei comuniste!

— Țasta-i un truism.

Volodea era nedumerit. Încotro se îndreptau lucrurile?

— Și la ce concluzie ați ajuns? Întrebă el.

— Cel mai probabil am fost sabotaji.

Era exact genul de născocire ridicolă cu care veneau cei de la poliția secretă.

— Despre ce fel de sabotaj este vorba?

— Unii oameni de știință au întârziat în mod deliberat producerea bombei sovietice.

Volodea începu să priceapă și simți cum îl cuprinde teama. Însă continuă să răspundă pe același ton băătăios: era mereu o greșală să arăți vreo slăbiciune în fața acestor oameni.

— Și de ce dracu' ar fi făcut asta?

- Pentru că sunt trădători – și soția ta se numără printre ei!
- Ar fi bine să nu vorbești serios, jigodie!
- Am venit să o arestez pe soția ta.
- Poftim?! exclamă Volodea consternat. E o nebunie!
- Asta este părerea organizației mele.
- Dar nu există dovezi.
- Dacă vrei dovezi, du-te la Hiroshima!

Zoya vorbi pentru prima oară:

— Trebuie să mă duc cu ei, Volodea. N-are rost să te aresteze și pe tine.

Volodea îndreptă un deget acuzator spre Ilya și zise:

— Ai dat de dracu'!

— Nu fac decât să îmi îndeplinesc ordinele.

— Dă-te din ușă. Soția mea o să se ducă în dormitor ca să se îmbrace.

— Nu-i vreme de așa ceva, replică Ilya. Trebuie să vină așa cum este.

— Nu fi ridicol!

Ilya își ridică bărbia și rosti:

— Un cetățean sovietic respectabil nu s-ar plimba prin casă fără haine pe el.

Volodea se întrebă cum se simțea sora lui fiind căsătorită cu ticălosul acela.

— Tocmai voi, cei de la poliția secretă, dezaprobați din punct de vedere moral nuditatea?

— Goliciunea ei este o dovadă a decăderii sale. O vom lua așa cum este.

— În niciun caz!

— Dă-te la o parte.

— Dă-te tu la o parte. O să se ducă să se îmbrace.

Volodea ieși pe hol și se postă în fața celor trei agenți, întinzându-și brațele pentru ca Zoya să poată trece prin spatele lui.

Când ea se mișcă, Ilya se întinse pe după Volodea și o înșfăcă de braț.

Volodea îi dădu doi pumni în față. Ilya strigă și se trase în spate, împleticindu-se. Cei doi bărbați în haine de piele făcură un pas în față. Volodea încercă să-l pocnească pe unul dintre ei, dar tipul se feri. Apoi, cei doi îl prinseră de brațe pe Volodea. El

se zbatu, dar indivizii erau puternici și se pare că mai făcuseră asta înainte. Îl trântiră de perete.

În timp ce-l țineau, Ilya îl lovi cu pumnul în față de câteva ori, apoi în stomac, până când Volodea începu să scuipe sânge. Zoya încercă să intervină, dar Ilya o pocni și pe ea, făcând-o să țipe și să cadă pe spate.

Halatul lui Volodea se desfăcu în partea din față – Ilya îi dădu un picior în testicule, apoi în genunchi. Volodea se îndoii de spate, nemaiputându-se ține pe picioare, însă cei doi bărbați în haine de piele îl ținură bine, iar Ilya continuă să îl lovească.

Într-un final Ilya se întoarse, masându-și articulațiile degetelor. Ceilalți doi îi dădură drumul lui Volodea, iar el se prăbuși pe podea. Abia mai putea respira și nu se simțea în stare să se miște, dar nu-și pierduse cunoștința. Cu colțul ochiului îi văzu pe cei doi bătauși înșfăcând-o pe Zoya și scoțând-o goală din apartament. Ilya îi urmă.

Odată cu trecerea minutelor, durerea se transformă dintr-o agonie ascuțită într-o jenă înfundată, iar Volodea simți cum respirația începe să-i revină la normal.

În cele din urmă simți că se poate mișca și se săltă în capul oaselor. Izbuti să ajungă la telefon și formă numărul tatălui său, sperând ca acesta să nu fi plecat încă la slujbă. Fu ușurat când auzi vocea bătrânului în receptor.

— Au arestat-o pe Zoya, zise el.

— Ticăloșii dracului! izbucni Grigori. Cine-a fost?

— Ilya.

— Poftim?!

— Dă niște telefoane, spuse Volodea. Vezi dacă poți afla ce dracu' se petrece. Eu trebuie să mă spăl de sânge.

— Ce sânge?

Volodea închise receptorul.

Nu erau decât vreo doi pași până la baie. Lăsă halatul de baie să-i cadă pe jos și intră la duș. Apa caldă îi aduse o oarecare ușurare în trupul învinețit. Ilya era rău, dar nu avea forță, așa că nu-i rupsese niciun os.

Volodea opri apa și se uită în oglinda din baie. Avea fața plină de tăieturi și de vânătăi.

Nici nu-și mai bătu capul să se usuce. Cu un efort considerabil, își trase pe el uniforma militară. Voia să aibă cu el un simbol al autorității.

Tatăl său sosi când el încerca să-și lege șireturile de la bocanci.

— Ce mama dracului s-a întâmplat aici? izbucni Grigori.

Volodea zise:

— Veniseră hotărâți să se bată și eu am fost destul de fraier ca să le dau ce-și doreau.

Tatăl lui nu fu deloc mulțumit să audă asta.

— Credeam că te duce mintea mai mult de atât.

— Au insistat să o ia de aici goală.

— Ce jigodii!

— Ai aflat ceva?

— Nu încă. Am vorbit cu câteva persoane. Nu știe nimeni nimic, zise Grigori, părând îngrijorat. Fie cineva a făcut o greșală prostească, fie au motive să fie atât de siguri pe ei.

— Du-mă la birou. Lemitov o să se înfurie la culme. N-o să-i lase să scape cu una ca asta. Dacă au voie să mi-o facă mie, atunci pot face asta oricărei alte persoane din Serviciul de Informații al Armatei Roșii.

Mașina și șoferul lui Grigori așteptau afară. Conduseră până la aerodromul Khodynka. Grigori rămase în mașină în timp ce Volodea schiopătă spre sediul Serviciului de Informații al Armatei Roșii. Se duse direct în biroul șefului său, colonelul Lemitov.

Ciocăni la ușă, intră și spuse:

— Ticăloșii de la poliția secretă mi-au arestat soția.

— Știu, rosti Lemitov.

— Știți?

— Eu le-am dat aprobare.

Volodea rămase cu gura căscată.

— Ce dracu'...?

— Stai jos.

— Ce se întâmplă?

— Stai jos, taci din gură și-o să-ți explic.

Volodea se lăsă ușor în scaun, iar Lemitov zise:

— Trebuie să avem o bombă nucleară cât mai repede. În momentul de față Stalin face pe durul cu americanii, întrucât suntem destul de siguri că ei nu au încă un arsenal suficient de mare de arme nucleare ca să ne distrugă. Însă au început să-și facă rezerve și la un moment dat le vor folosi - dacă nu vom fi în stare să ripostăm.

Nu avea nicio logică.

— Soția mea nu poate ajuta la construirea bombei dacă agenții poliției secrete o pocnesc în față. Este o nebunie!

— Taci dracu' din gură! Problema noastră este că există mai multe modele posibile. Americanilor le-au trebuit cinci ani ca să-și dea seama care dintre ele va funcționa. Noi nu avem atâta vreme la dispoziție. Trebuie să le furăm rezultatele cercetărilor.

— Asta nu înseamnă că nu vom avea nevoie de fizicieni ruși care să reproducă modelul - iar pentru asta trebuie ca ei să se afle în laboratoarele lor, nu încuiați prin beciurile din Lubyanka.

— Tu cunoști un tip pe nume Wilhelm Frunze.

— Da, am fost colegi de școală la Academia de Băieți din Berlin.

— El ne-a oferit informații prețioase despre cercetările nucleare ale britanicilor. Apoi s-a mutat în Statele Unite, unde a lucrat la proiectul bombei nucleare. Agenții NKVD din Washington l-au contactat, l-au speriat cu incompetența lor și au stricat relația cu el. Trebuie să îl recuperăm.

— Și ce treabă are asta cu mine?

— Frunze are încredere în tine.

— N-am de unde să știu asta. Nu l-am mai văzut de doisprezece ani.

— Vrem să te duci în America să vorbești cu el.

— Bine, dar de ce ați arestat-o pe Zoya?

— Ca să ne asigurăm că te întorci.

(II)

Volodea își spuse că știa cum să procedeze. La Berlin, înainte de război, se descotorosise de agenții Gestapo puși pe urmele sale, se întâlnise cu potențiali spioni, îi recrutase și-i transformase în surse de încredere pentru serviciul de informații. Nu era niciodată ușor - mai cu seamă partea în care trebuia să convingă pe cineva să trădeze -, dar el era deja expert în asta.

Totuși, acum era în America.

Țările occidentale pe care le vizitase, Germania și Spania anilor '30-'40, nu semănau nici pe departe cu America.

Era copleșit. Toată viața i se zisese că filmele de la Hollywood ofereau o impresie exagerată de prosperitate și că în realitate

majoritatea americanilor trăiau în sărăcie. Însă Volodea înțelese foarte clar, încă din ziua în care sosi în Statele Unite, că filmele nu exagerau mai deloc. Și cu greu găseai oameni săraci.

New Yorkul era plin de mașini, multe dintre ele conduse de oameni care nu erau oficiali guvernamentali importanți: tineri, muncitori, ba chiar și femei ieșite la cumpărături. Și toată lumea era îmbrăcată bine! Toți bărbații păreau să poarte cele mai bune costume ale lor. Gambele femeilor erau acoperite de dresuri. Toată lumea părea să aibă pantofi noi.

Trebuia să-și amintească întruna de latura negativă a Americii. Era și sărăcie pe undeva. Negrii erau persecutați, iar în Sud nu aveau drept de vot. Rata infrafracționalității era ridicată – chiar și americanii spuneau că aceasta scăpase de sub control – deși, în mod ciudat, Volodea nu văzuse nicio dovadă în acest sens și se simțea în siguranță în timp ce mergea pe străzi.

Își petrecu câteva zile explorând New Yorkul. Își perfecționa engleza, care nu era prea bună, nu că asta ar fi contat: orașul era plin de oameni care vorbeau o engleză stricată, cu accente puternice. Ajunse să cunoască fețele unora dintre agenții FBI puși pe urmele sale, și identifică mai multe locuri convenabile în care să se poată descotorosi de ei.

Într-o dimineață însorită plecă de la consulatul sovietic din New York, fără pălărie pe cap, purtând doar pantaloni largi și o cămașă albastră, ca și cum se ducea să facă niște comisioane. Un tânăr în costum negru și cu cravată se luă după el.

Se duse în magazinul universal Saks de pe Fifth Avenue și își cumpără chiloți și o cămașă cu un mic model cadrilat. Oricine o fi fost pe urmele sale, probabil credea că intrase doar la cumpărături.

Șeful NKVD de la consulat îl anunțase pe Volodea că o echipă sovietică avea să-l urmărească de-a lungul vizitei sale în America, asigurându-se că se purta cum trebuie. Abia își putea ține în frâu mânia față de organizația care o întemnițase pe Zoya și trebui să se abțină să nu îl strângă de gât pe individ. Dar trebuia să-și păstreze calmul. Observă cu sarcasm că avea să fie nevoit să scape de supravegherea FBI-ului ca să-și ducă misiunea la bun sfârșit și că ar fi putut scăpa și de urmăritorii de la NKVD fără să vrea; dar le ură mult noroc – de obicei se debarasa de ei în cinci minute.

Deci tânărul de pe urmele sale era aproape sigur un agent FBI. Hainele sale scrobite și conservatoare erau un indiciu suplimentar.

Ducându-și cumpărăturile într-o pungă de hârtie, Volodea ieși din magazin prin lateral și chemă un taxi. Îl lăsă pe omul de la FBI pe trotuar, fluturând din mână. După ce taxiul dădu colțul de două ori, Volodea îi aruncă șoferului o bancnotă și sări afară. Țâșni într-o stație de metrou, ieși prin altă parte și așteptă în pragul unei clădiri de birouri vreo cinci minute.

Tânărul în costum negru nu se vedea nicăieri.

Volodea intră apoi în gara Penn.

Se asigură încă o dată că nu era urmărit, apoi își cumpără bilet. Cu acesta și cu punga de hârtie urcă la bordul unui tren.

Călătoria până la Albuquerque ținu trei zile.

Trenul goni printre câmpii mănoase, fabrici impunătoare și metropole cu zgârie-nori înălțați trufaș spre cer. Uniunea Sovietică era mai mare, dar numai în Ucraina găseai altceva decât păduri de pin și stepe înghețate. Nu-și închipuise niciodată că putea exista bogăție la un asemenea nivel.

Și bogăția nu era totul. Ceva nu-i dădea pace lui Volodea de câteva zile, ceva ciudat în legătură cu viața din America. Într-un final realizează despre ce era vorba: nimeni nu-i cerea actele la control. După ce trecuse pe la vama din New York, nu-și mai prezentase niciodată pașaportul. Aparent, în această țară oricine putea intra într-o gară sau într-o autogară ca să-și cumpere un bilet spre oricare alt loc, fără să trebuiască să ceară aprobare sau să explice scopul vizitei sale în fața vreunui reprezentant al oficialităților. Asta îi dădea o senzație periculos de îmbătătoare de libertate. Putea călători oriunde!

De asemenea, bogăția Americii îi spori lui Volodea senzația de primejdie cu care se confrunta țara sa. Germanii aproape distruseseră Uniunea Sovietică, iar țara în care se afla acum avea o populație de trei ori mai mare și era de zece ori mai înstărită. Gândul că frica i-ar fi putut transforma pe ruși în simple slugi îi mai atenua lui Volodea îndoielile cu privire la comunism, în pofida a ceea ce le făcuse NKVD-ul lui și soției lui. Dacă aveau să aibă copii, nu voia ca aceștia să crească într-o lume terorizată de către America.

Călători prin Pittsburgh și prin Chicago fără să atragă atenția asupra sa pe drum. Avea haine americane și nimeni nu-i

remarca accentul din simplul motiv că nu intra în vorbă cu lumea. Își cumpăra sandviciuri și cafea arătând spre ele cu degetul și plătind suma cerută. Răsfoia ziarele și revistele lăsate în urmă de ceilalți pasageri, uitându-se la poze și încercând să ghicească sensul titlurilor.

Ultima parte a călătoriei îl duse printr-un peisaj deșertic de-o frumusețe aparte, deși cam tristă, cu piscuri îndepărtate și înzăpezite pătate în roșul asfințitului, ceea ce explica probabil de ce primiseră numele de Munții Sângele lui Christos.

Se duse la toaletă, își schimbă chiloții și își puse noua cămașă cumpărată de la Saks.

Se aștepta ca FBI-ul sau Serviciul de Informații al Armatei să supravegheze gara din Albuquerque, așa că nu fu deloc surprins când zări un tânăr a cărui jachetă cadrilată - prea călduroasă pentru vremea de septembrie din New Mexico - nu izbutea să ascundă umflătura pistolului ținut într-un toc prins de umăr. Însă agentul era interesat mai degrabă de pasagerii veniți de departe, din New York sau Washington. Volodea, fără pălărie, haină sau bagaj, părea ca un localnic întors dintr-o scurtă călătorie. Nu îl urmări nimeni când se duse la stația de autobuz și urcă într-un Greyhound de Santa Fe.

Sosi la destinație după-amiaza târziu. Observă doi tipi de la FBI în stația din Santa Fe, iar aceștia îl măsurară atent din priviri. Totuși, cum nu puteau urmări pe toată lumea care cobora din autobuz, înfățișarea sa obișnuită le alungă suspiciunile.

Făcând tot posibilul să pară că știa unde merge, începu să hoinărească pe străzi. Casele joase, cu acoperișuri plate, în stil pueblo, și bisericile turtite de sub soarele dogoritor îi aminteau de Spania. Clădirile cu prăvălii aveau copertine deasupra trotuarelor, creând boite plăcute și umbroase.

Evită La Fonda, marele hotel de lângă catedrala din piața centrală, și se cază la St. Francis. Plăti cu bani gheață și se înregistrează sub numele de Robert Pender, care ar fi putut fi american sau de orice altă naționalitate europeană.

— Valiza mea va sosi mai târziu, îi zise el fetei frumoșele de la recepție. Dacă sunt plecat atunci când ajunge, puteți să vă asigurați că este trimisă în camera mea, vă rog?

— Da, sigur, nicio problemă, răspunse ea.

— Vă mulțumesc, rosti el, apoi adăugă o sintagmă pe care o auzise în repetate rânduri în tren: Vă sunt recunoscător.

— Dacă nu sunt eu aici, se va ocupa altcineva de bagaj, câtă vreme are trecut numele dumneavoastră pe el.

— Da, îl are, rosti el, deși nu exista niciun bagaj; însă ea nu avea de unde să știe asta.

Ea se uită la cele notate de el în registru.

— Așa deci, domnule Pender... sunteți din New York.

În glas i se citea o undă de scepticism, fără îndoială pentru că accentul lui nu suna deloc a newyorkez.

— Sunt din Elveția de fel, îi explică el, dând numele unei țări neutre la întâmplare. De aceea am accent.

— Nu am mai cunoscut pe nimeni din Elveția până acum. Cum este acolo?

Volodea nu fusese niciodată în Elveția, dar văzuse fotografii.

— Ninge mult, spuse el.

— În cazul acesta, sper să vă bucurați de vremea călduroasă din New Mexico!

— Așa voi face.

Peste cinci minute, plecă din nou.

Unii oameni de știință locuiau în laboratorul din Los Alamos, după cum aflase de la colegii săi de la ambasada sovietică, dar acesta era un orășel dărăpănat, destul de rupt de civilizație, așa că majoritatea cercetătorilor preferau să își închirieze case și apartamente pe cât posibil în apropiere. Willi Frunze își permitea asta fără probleme: era însurat cu o artistă de succes care desenase o povestire în imagini numită *Slack Alice*. Femeia, pe care o chema tot Alice, putea lucra de oriunde, așa că își aleseseră un bloc în zona centrului istoric.

Biroul de la New York al NKVD-ului îi oferise această informație. Îl urmăriseră pe Frunze cu mare atenție, așa că Volodea avea adresa lui, numărul de telefon și o descriere a mașinii sale, o decapotabilă Plymouth de dinainte de război, cu jante albe.

Blocul în care locuiau soții Frunze avea la parter o galerie de artă. Apartamentul de la etaj avea o fereastră mare, spre nord, pe gustul unui artist. O decapotabilă Plymouth era parcată în fața clădirii.

Volodea alege să nu intre în clădire: locul ar fi putut fi înțesat de microfoane.

Soții Frunze erau un cuplu prosper, fără copii, și el își dădu seama că nu erau genul de oameni care să stea acasă și să

asculte radioul într-o seară de vineri. Hotărî să aștepte puțin ca să vadă dacă nu cumva plecau.

Își petrecu o vreme în galeria de artă, uitându-se la tablourile scoase la vânzare. Lui îi plăceau picturile clare și pline de viață, nu mâzgăliturile haotice. Găsi o cafenea puțin mai jos pe stradă și se așeză la fereastră, ca să poată vedea ușa blocului. Plecă de acolo după o oră, cumpără un ziar și se așeză într-o stație de autobuz, prefăcându-se că-l citește.

Așteptarea îndelungată îi permise să ajungă la concluzia că nimeni nu urmărea apartamentul soților Frunze. Asta însemna că FBI-ul și Serviciul de Informații al Armatei nu îl trecuseră pe Frunze la categoria de mari riscuri. Era străin, dar nu era nici pe departe singurul străin printre cercetători, și probabil că nu aveau nimic altceva împotriva lui.

Cum aceea era o zonă comercială din centru, și nu un cartier rezidențial, străzile erau pline de oameni; totuși, după vreo două ore, Volodea începu să se îngrijoreze că l-ar fi putut observa cineva dând târcoale pe acolo.

Și atunci, soții Frunze ieșiră din clădire.

Frunze era mai corpulent decât în urmă cu doisprezece ani – nici nu era de mirare, de vreme ce America nu se confrunta cu niciun fel de criză alimentară. Avea un început de chelie, deși abia împlinise 30 de ani. Își păstrase însă aerul solemn. Purta o cămașă sport și pantaloni kaki, o combinație comună la americani.

Soția lui nu era îmbrăcată la fel de conservator. Părul ei blond era prins sub o beretă și purta o rochie de bumbac de o culoare vag maronie, având însă pe mâini tot soiul de brățări și de inele. Artiștii se îmbrăcau la fel în Germania, înainte de venirea lui Hitler la putere, își aminti Volodea.

Cuplul porni pe trotuar, iar Volodea plecă în urmărirea lui.

Se întrebă ce înclinații politice avea soția cercetătorului și cât ar fi contat prezența ei în conversația dificilă pe care urmau să o poarte. Frunze fusese un social-democrat convins în Germania, deci era puțin probabil ca soția lui să fie vreo conservatoare; o speculație întărită și de înfățișarea ei. Pe de altă parte, probabil că ea nu știa că el le deconspirase sovieticilor secrete la Londra. Femeia reprezenta un factor necunoscut.

Ar fi preferat să discute între patru ochi cu Frunze și se gândi mai întâi să-i lase și să încerce din nou a doua zi. Însă

recepționera de la hotel îi remarcase accentul străin, așa că din dimineța următoare se putea trezi cu agenții FBI pe urme. Se putea descurca și în aceste condiții, dar nu la fel de ușor într-un orașel atât de mic, precum în New York sau în Berlin. În plus, a doua zi era sâmbătă, iar soții Frunze probabil că aveau să-și petreacă ziua împreună. Cât ar fi trebuit să aștepte Volodea până să îl prindă pe Frunze singur?

Nu exista nicio cale ușoară. După ce cântări bine situația, decise să încerce chiar în seara aceea.

Cuplul intră într-un local.

Volodea trecu pe lângă locul respectiv și aruncă o privire prin vitrină. Era un restaurant ieftin, cu separeuri. Se gândi să intre și să se așeze la masa lor, dar hotărî că era mai bine să-i lase să mănânce înainte. Aveau să fie în toane mai bune după ce mâncau.

Așteptă o jumătate de oră, urmărind ușa de la distanță. Apoi intră, extrem de agitat.

Ei tocmai își terminau cina. Când străbătu restaurantul, Frunze își ridică privirea, dar - nerecunoscându-l - nu zăbovi asupra lui.

Se strecură în separeul de lângă Alice și rosti pe un ton scăzut, în germană:

— Salut, Willi! Nu mă mai ții minte... din școală?

Frunze îl privi atent preț de câteva secunde, apoi chipul i se lumină.

— Peshkov? Volodea Peshkov? Tu ești?

Volodea răsuflă ușurat: Frunze era încă prietenos. Nu exista între ei o barieră de ostilitate ce trebuia depășită.

— Da, chiar eu sunt, zise Volodea.

Îi strânse mâna. Întorcându-se apoi spre Alice, i se adresă în engleză:

— Iertați-mă, dar vă vorbesc foarte prost limba.

— Nu-ți bate capul, replică ea într-o germană cursivă. Familia mea a emigrat aici din Bavaria.

Frunze rosti uluit:

— Chiar m-am gândit la tine în ultima vreme, fiindcă întâmplarea face să mai cunosc un tip cu numele tău de familie - Greg Peshkov.

— Serious? Tatăl meu a avut un frate pe nume Lev, care a venit în America pe la 1915.

— Nu, locotenentul Peshkov este mult mai tânăr. Mă rog... Tu ce faci aici?

Volodea zâmbi.

— Am venit să te văd pe tine. Înainte ca Frunze să întrebe de ce, el continuă: Ultima dată când te-am văzut, știu că erai secretarul filialei din Neukölln a Partidului Social-Democrat.

Acesta era al doilea pas. După ce stabilise o bază amicală, îi reamintea lui Frunze de idealismul său din tinerețe.

— Acea experiență m-a convins că socialismul democratic nu funcționează, spuse Frunze. Am fost complet neputincioși în fața naziștilor. A fost nevoie de intervenția Uniunii Sovietice pentru a-i opri.

Era adevărat și Volodea era mulțumit că Frunze realiza asta; dar, mai important de-atât, remarca demonstra că ideile politice ale lui Frunze nu se schimbaseră după ce ajunsese să cunoască bunăstarea din America.

Alice rosti:

— Noi voiam să bem ceva la un bar de după colț. Foarte mulți oameni de știință obișnuiesc să meargă acolo vineri seara. Vrei să vii cu noi?

Ultimul lucru pe care și-l dorea Volodea era să fie văzut în public cu soții Frunze.

— Nu știu ce să zic, zise el.

De fapt, deja stătuse cam mult cu ei în restaurantul acela. Era momentul să treacă la al treilea pas: trebuia să-i reamintească lui Frunze de vina cumplită ce apăsase asupra sa. Se aplecă în față și își coborî glasul:

— Willi, știi că americanii aveau de gând să arunce bombe nucleare asupra Japoniei?

Urmă o pauză îndelungată. Volodea își ținu răsuflarea - paria totul pe faptul că Frunze era ros de remușcări.

O clipă se temu că mersese prea departe. Frunze părea gata să izbucnească în lacrimi. Apoi, omul de știință trase adânc aer în piept și își veni în fire.

— Nu, nu știam, zise el. Niciunul dintre noi n-a știut.

Alice interveni supărată:

— Noi am presupus că armata americană dorea să facă un *soi* de demonstrație a puterii bombei, ca o amenințare care să-i determine pe japonezi să capituleze mai repede.

Deci ea știuse de bombă de la bun început, remarcă Volodea. Asta nu era o surpriză: bărbaților le este greu în general să păstreze asemenea secrete față de soțiile lor.

— Deci ne așteptam la o deflagrație la un moment dat, pe undeva, continuă ea. Însă ne închipuiam că vor distruge vreo insulă nelocuită sau vreo bază militară cu multe arme și foarte puțini oameni.

— Asta s-ar fi putut justifica, confirmă Frunze. Dar... Vocea îi scăzu, până ajunse o șoptă: Nimeni nu credea că o vor arunca peste un oraș, omorând optzeci de mii de bărbați, femei și copii.

Volodea încuviință.

— M-am gândit eu că așa vezi lucrurile, rosti el, deși în realitate sperase asta din tot sufletul.

Frunze zise:

— Cine n-ar face-o?

— Dă-mi voie să-ți pun o întrebare și mai importantă.

Acesta era al patrulea pas.

— O vor face din nou? continuă el.

— Nu știu, răspunse Frunze. Ar putea. Dumnezeu să mă ierte, dar ar putea! Volodea își ascunse satisfacția. Îl făcuse pe Frunze să se simtă responsabil și pentru folosirea pe viitor a armelor nucleare, nu doar pentru ce se întâmplase până atunci. Dădu din cap și spuse:

— Și noi credem la fel.

Alice întrebă imediat:

— Care noi?

Femeia era ageră și trecută probabil prin mai multe decât soțul ei. Ar fi fost greu de dus de nas, așa că Volodea decise nici să nu încerce. Trebuia să riște să fie sincer cu ea.

— O întrebare justă, zise el. Și nu am bătut atâta drum ca să-mi păcălesc un vechi prieten. Sunt maior în Serviciul de Informații al Armatei Roșii.

Cei doi se holbară la el. Mai mult ca sigur că luaseră deja în calcul această posibilitate, dar erau surprinși de mărturisirea lui francă.

— Trebuie să vă spun ceva, continuă Volodea. Ceva extrem de important. Putem discuta într-un loc mai discret?

Cei doi păreau să ezite. Apoi, Frunze rosti:

— În apartamentul nostru?

— Probabil că cei de la FBI l-au înțesat deja cu microfoane.

Frunze avea deja o anumită experiență în clandestinitate, însă Alice fu șocată.

— Chiar crezi asta? zise ea pe un ton sceptic.

— Da. Am putea ieși din oraș?

Frunze spuse:

— Există un loc unde mai mergem câteodată seara ca să admirăm asfințitul.

— Perfect. Duceți-vă în mașină, urcați și așteptați-mă. Ies și eu în câteva minute.

Frunze achită nota și plecă împreună cu Alice, iar Volodea ieși după ei. Cât merse până la mașină, se asigură că nu era nimeni pe urmele sale. Ajunse la Plymouth și urcă. Stăteau toți trei pe bancheta din față, în stil american. Frunze ieși din oraș.

O luară pe un drum de țară care ducea pe culmea unei mici coline. Frunze opri mașina. Volodea le făcu semn să coboare și îi conduse la vreo sută de metri de mașină, în caz că ar fi fost microfoane și în aceasta.

Admirară peisajul stâncos, cu tufăriș, ce se întindea spre asfințit, apoi Volodea trecu la al cincilea pas.

— Noi credem că următoarea bombă nucleară va fi aruncată undeva în Uniunea Sovietică.

Frunze încuviință.

— Doamne ferește, dar probabil că ai dreptate.

— Iar noi nu putem face absolut nimic în această privință, adăugă Volodea, mergând în continuare pe aceeași idee. Nu ne putem lua nicio precauție, nu putem ridica nicio barieră, nu avem cum să ne ocrotim poporul. Nu există nicio apărare împotriva bombei nucleare - bomba pe care ai făcut-o tu, Willi.

— Știu, rosti Frunze cu amărăciune în glas; în mod clar considera că avea să fie vina lui dacă Uniunea Sovietică ar fi fost atacată cu arme nucleare.

Al șaselea pas.

— Singurul lucru care ne-ar putea proteja ar fi să avem propria noastră bombă nucleară.

Frunze nu era de aceeași părere.

— Bomba nu poate fi folosită pentru apărare, zise el.

— Știu, dar poate fi folosită ca intimidare.

— Posibil, admise el.

Alice zise:

— Noi nu vrem ca bombele acestea să se răspândească.

— Nici eu, spuse Volodea. Dar singura cale prin care îi putem împiedica pe americani să radă Moscova de pe fața pământului, așa cum au făcut cu Hiroshima, este ca Uniunea Sovietică să aibă propria ei bombă nucleară, cu care să amenințe că va contraataca.

Alice rosti:

— Are dreptate, Willi. La dracu', toți știm asta!

Ea era cea tenace dintre ei doi, realizează Volodea. Trecu la al șaptelea pas și întrebă pe un ton relaxat:

— Câte bombe au americanii în momentul de față?

Era un moment crucial. Dacă Frunze răspundea la această întrebare, trecea peste o anumită limită. Până atunci conversația se purtase în termeni generali. Acum, Volodea îi cerea informații secrete.

Frunze ezită o vreme. Într-un final se uită la Alice. Volodea o văzu înclinând aproape imperceptibil din cap. Frunze zise:

— Numai una.

Volodea își ascunse satisfacția: Frunze încălcase principiul de confidențialitate. Era o primă mișcare dificilă. Un al doilea secret avea să fie oferit mult mai ușor. Frunze adăugă:

— Dar vor avea mai multe în curând.

— Este o cursă și, dacă o vom pierde, vom pieri, spuse Volodea pe un ton presant. Trebuie să construim și noi măcar o bombă înainte ca ei să producă suficiente cât să ne nimicească.

— Și puteți s-o faceți?

Era punctul în care Volodea putea trece la al optulea pas.

— Avem nevoie de ajutor.

Văzu cum trăsăturile lui Frunze se înăspresc și își dădu seama că omul rememora momentul neplăcut care îl determinase să refuze cooperarea cu NKVD-ul. Alice îl întrebă pe Volodea:

— Și dacă îți zicem că nu te putem ajuta? Că este prea periculos?

Volodea își urmă instinctul. Își ridică mâinile într-un gest de neputință.

— Mă voi întoarce acasă și voi raporta eșecul misiunii, rosti el. Nu vă pot constrânge să faceți ceva ce nu doriți. Nu aș vrea să vă pun sub presiune și nici să vă constrâng în vreun fel.

Alice insistă:

— Deci fără amenințări?

Asta îi confirmă lui Volodea bănuiala cum că NKVD-ul încercase să-l intimideze pe Frunze. Ei încercau să intimideze pe toată lumea: atâta știau, atâta făceau.

— Nici măcar nu încerc să te conving, i se adresă Volodea lui Frunze. Pur și simplu îți prezint faptele. Restul ține de voi. Dacă vreți să ne ajutați, eu voi fi omul vostru de legătură. Dacă vedeți altfel lucrurile, încheiem discuția aici. Sunteți amândoi oameni inteligenți. Nu aș putea să vă duc de nas nici dacă aș vrea.

Cei doi se uitară din nou unul la celălalt. Spera ca ei să se gândească la cât de diferit era Volodea față de ultimul agent sovietic care îi abordase.

Momentul se prelungi în mod agonizant. Alice fu cea care vorbi într-un final:

— La ce fel de ajutor te referi?

Nu era un răspuns afirmativ, dar era mai bine decât un refuz tranșant, așa că el trecu la al nouălea pas.

— Soția mea este fiziciană în echipa noastră de cercetători, rosti el, sperând că acest lucru avea să-l umanizeze într-un moment în care ei ar fi putut considera că încearcă să-i manipuleze. Ea mi-a mărturisit că există mai multe variante pentru obținerea unei bombe nucleare și că nu mai avem timp să le testăm pe toate. Am putea să câștigăm ani buni dacă am ști ce-a funcționat pentru voi.

— Da, are sens ce zici, decise Willi.

Al zecelea pas, cel mai important.

— Trebuie să știm ce tip de bombă a fost aruncată deasupra Japoniei.

Frunze avea pe chip o expresie de agonie. Se uită spre soția lui. De această dată ea nu-i mai făcu niciun semn, nici de aprobare, nici de refuz. Părea să aibă inima la fel de îndoită ca și el. Frunze oftă:

— Au fost două tipuri.

Volodea era încântat, dar și speriat.

— Două modele diferite?

Frunze încuviință.

— La Hiroshima au folosit un dispozitiv cu uraniu, activat pe principiul armelor de foc. Am poreclit-o *Băiețelul*. La Nagasaki am folosit *Grăsanul*, o bombă de plutoniu cu declanșator prin implozie.

Volodea simți că i se taie aerul: acestea erau informații vitale.

— Care-i mai bună?
— Au funcționat amândouă, evident, dar *Grăsanul* a fost mai ușor de construit.
— De ce?
— E nevoie de mulți ani ca să produci suficient U-235 pentru o bombă. Plutoniul se obține mai repede după ce construiești o pilă nucleară.
— Deci Uniunea Sovietică ar trebuie să copieze modelul *Grăsanului*.
— Categoric.
— Mai este ceva ce poți face pentru a salva Rusia de la distrugere, rosti Volodea.
— Ce anume?
Volodea îl privi în ochi.
— Fă-mi rost de schițele proiectului, zise el.
Willi păli.
— Eu sunt cetățean american, spuse el. Îmi ceri să comit un act de trădare pedepsit cu moartea. Aș putea ajunge pe scaunul electric.
„Și soția ta la fel, se gândi Volodea; pentru complicitate. Slavă Domnului că nu ai realizat asta.”
Îi spuse:
— Am cerut multor oameni să își pună viața în pericol în ultimii câțiva ani. Oameni ca voi, germani care îi urau pe naziști, bărbați și femei care și-au asumat riscuri teribile ca să ne trimită informații ce ne-au ajutat să câștigăm războiul. Și trebuie să vă repet și vouă ce le-am spus lor: mult mai mulți oameni vor pieri dacă nu o faceți.
Acestea fiind zise, Volodea tăcu. Mai mult de-atât nu le putea oferi.
Frunze se uită la soția lui. Alice rosti:
— Tu ai făcut bomba, Willi.
Frunze îi zise lui Volodea:
— Mă voi gândi la asta.

(III)

După două zile îi dădu planurile. Volodea le duse la Moscova.

Zoya fu eliberată din închisoare. Ea nu era atât de supărată pentru întemnițarea sa cum era el.

— Au făcut-o ca să protejeze revoluția, îi spuse ea. Și nu mi-au făcut niciun rău. A fost ca și cum aș fi stat într-un hotel cu condiții foarte proaste.

În prima zi de la revenirea ei acasă, după ce făcură dragoste, el zise:

— Vreau să-ți arăt ceva, ceva ce-am adus din America.

Se dădu jos din pat, deschise un sertar și scoase o carte.

— Este un catalog Sears-Roebuck, rosti el, așezându-se lângă ea în pat și deschizând cartea. Uită-te aici.

Catalogul se deschise la pagina cu rochii. Fotomodelele erau incredibil de suple, însă materialele erau strălucitoare și vesele, dungate, cadrilate și în culori vii, unele cu încrețituri, volănașe și curele.

— Asta-i frumoasă, spuse Zoya, punându-și degetul pe o rochie. Doi dolari și nouăzeci și opt de cenți sunt bani mulți?

— Nu chiar, rosti Volodea. Salariul mediu este de vreo cincizeci de dolari pe săptămână, iar o chirie este cam o treime din suma asta.

— Serios? Zoya era uimită. Deci majoritatea oamenilor și-ar putea permite cu ușurință aceste rochii?

— Exact. Poate nu țărani. Pe de altă parte însă, cataloagele acestea au fost concepute pentru fermierii care locuiesc la peste 100 de kilometri de cel mai apropiat țărm.

— Și cum funcționează?

— Îți alegi ce vrei din carte și le trimiți banii, apoi peste vreo două săptămâni poștașul îți aduce ce-ai comandat.

— Probabil că te simți ca un țar, zise Zoya, luându-i cartea din mâini și întorcând pagina. O! Mai sunt!

Pe pagina următoare erau prezentate combinații de jachete cu fuste la prețul de patru dolari și nouăzeci și opt de cenți.

— Și astea-s elegante, zise ea.

— Dă paginile mai departe, rosti Volodea.

Zoya era uluită să vadă pagini întregi cu haine, pălării, pantofi, lenjerie, pijamale și desuuri femeiești.

— Și oamenii pot să-și ia ce vor de-aici? spuse ea.

— Exact.

— Dar sunt mai multe lucruri din care să alegi pe-o pagină din cartea asta decât într-un magazin rusesc obișnuit!

— Într-adevăr.

Ea continuă să răsfoiască prin catalog. Existau game similare de haine pentru bărbați și pentru copii. Zoya își puse degetul pe o haină groasă și îmblănită de iarnă pentru băieți, care costa cincisprezece dolari.

— La prețul ăsta, bănuiesc că fiecare băiat din America are una.

— Probabil că da.

După haine urma mobila. Puteai să-ți cumperi un pat cu douăzeci și cinci de dolari. Totul era ieftin dacă aveai cincizeci de dolari pe săptămână. Și catalogul o ținea tot așa. Erau sute de lucruri pe care nici măcar nu le găseai în magazinele din Uniunea Sovietică, indiferent câți bani aveai: jocuri și jucării, produse de înfrumusețare, instrumente muzicale, scaune elegante, unelte electrice, romane în coperte colorate, decorațiuni de Crăciun și prăjitoare de pâine.

Era chiar și un tractor acolo.

— Crezi că orice fermier din America poate primi *imediat* un tractor dacă vrea? îl întrebă Zoya.

— Numai dacă are bani, răspuse Volodea.

— Deci nu trebuie să-și treacă numele pe o listă și să aștepte câțiva ani?

— Nu.

Zoya închise cartea și îl privi cu o expresie gravă pe chip.

— Dacă oamenii pot avea toate acestea, de ce ar vrea să fie comuniști?

— Bună întrebare, spuse Volodea.

• Capitolul 22

1946

(I)

Copiii din Berlin începuseră să joace un nou joc, numit *Komm, Frau* - „Hai, femeie”. Era unul dintr-o duzină de jocuri în care băieții fugăreau fetele, dar avea un element nou, observă Carla.

Băieții formau echipe și vânau o singură fată. Când o prindeau, strigau *Komm, Frau!* apoi o trânteau la pământ. După aceea o țineau bine, în timp ce unul dintre ei se urca pe ea și simula actul sexual. Copiii de 7-8 ani, care nu ar fi trebuit să știe ce era violul, jucau acest joc întrucât văzuseră ce le făceau nemțoaicelor soldații Armatei Roșii. Fiecare rus știa să spună asta în germană: *Komm, Frau.*

Ce-or fi avut rușii? Carla nu întâlnește pe nimeni care să fi fost violat de vreun soldat francez, britanic, american sau canadian, deși bănuia că se mai întâmpla și asta. Prin contrast, fiecare femeie cu vârsta cuprinsă între 15 și 50 de ani pe care o știa ea fusese violată de cel puțin un soldat sovietic: mama ei, Maud; prietena ei, Frieda; mama Friedei, Monika; menajera, Ada... toate femeile.

Și totuși, ele aveau noroc, căci încă erau în viață. Unele femei, abuzate de zeci de bărbați, oră de oră, muriseră. Carla auzise de o fată mușcată până la moarte.

Numai Rebecca Rosen scăpase. După ce o protejase Carla, în ziua în care fusese eliberat Spitalul Evreiesc, Rebecca se mutase în casa familiei von Ulrich. Aceasta se afla în zona de ocupație sovietică, dar nu avea unde să meargă în altă parte. Se ascunsese câteva luni în mansardă, ca o infractoare, coborând doar în toiul nopții, când rușii animalici cădeau într-un somn adânc, de beție. Carla își petrecea câteva ore pe zi cu ea, jucând cărți și povestindu-și viața una alteia. Carla ar fi vrut să fie ca o soră mai mare, însă Rebecca o trata ca pe o mamă.

Apoi, Carla descoperi că avea să fie mamă cu adevărat.

Maud și Monika aveau peste cincizeci de ani, așa că - din fericiție - erau prea bătrâne ca să mai aibă copii; iar Ada avusese noroc; însă atât Carla, cât și Frieda fură lăsate însărcinate de către violatorii lor.

Frieda avortă. Era ilegal, iar legea nazistă care pedepsea avortul cu moartea era încă în vigoare. Așa că Frieda se duse la o „moașă” mai în vârstă, care îi rezolvă problema pentru cinci țigări. Frieda contractă o infecție puternică și ar fi murit dacă n-ar fi izbutit Carla să fure niște penicilină din spital.

Carla decise să ducă sarcina la capăt. Avusese sentimente contradictorii, care oscilaseră de la o extremă la cealaltă. Când suferea de grețuri dimineața, se revolta împotriva animalelor care o violaseră și o lăsaseră gravidă. Alteori se trezea stând cu

mâinile pe pântec, holbându-se în gol și gândindu-se la haine de bebeluși. Apoi se întreba dacă fața pruncului nu avea să-i amintească cumva de unul dintre bărbați, făcând-o să-și urască propriul copil, însă n-avea cum să nu aibă și trăsături specifice celor din neamul von Ulrich, își zicea ea. Era neliniștită și speriată.

Era în luna a opta de sarcină în ianuarie 1946. Ca majoritatea germanilor, suferea de frig, de foame și trăia în sărăcie. Când sarcina ei devenise vizibilă, renunțase la funcția de asistentă și intrase în rândul milioanelor de șomeri. Rațiile de alimente erau date la fiecare zece zile. Rația zilnică, pentru cei fără privilegii speciale, era de 1 500 de calorii. Trebuia plătită și aceea, desigur. Dar chiar și pentru clienții cu bani și cartele de rații, uneori pur și simplu nu exista mâncare de cumpărat.

Carla se gândise să le ceară sovieticilor tratament special datorită muncii sale în spionaj din timpul războiului. Însă Heinrich încercase deja asta și avusese o experiență înfricoșătoare. Serviciul de Informații al Armatei Roșii îi ceruse să continue să spioneze pentru ei, punându-l să se infiltreze în armata americană. Când el îi refuzase, rușii se enervaseră și îl amenințaseră că îl vor trimite într-un lagăr de muncă. Scăpase basma curată mărturisindu-le că nu vorbea deloc engleză și că nu le-ar fi fost de niciun folos. Dar Carla fusese avertizată și hotărâse că era mai sigur să-și țină gura.

Carla și Maud erau fericite în ziua aceea pentru că vânduseră un dulap cu sertare. Era un Jugendstil dintr-un lemn de stejar noduros, pe care părinții lui Walter îl cumpăraseră când se căsătoriseră, în 1889. Carla, Maud și Ada îl încercaseră într-o cotigă împrumutată.

Tot nu aveau bărbați în casă. Erik și Werner se numărau printre milioanele de soldați germani care dispăruseră. Poate că muriseră. Colonelul Beck îi zisese Carlei că aproape trei milioane de germani muriseră în luptă pe Frontul de Est, iar alții muriseră ca prizonieri ai sovieticilor - uciși de foame, de frig și de boli. Însă alte două milioane de militari erau încă în viață și munceau în lagărele din Uniunea Sovietică. Unii se întorseseră: fie scăpaseră de gardieni, fie fuseseră eliberați întrucât erau prea bolnavi pentru a mai lucra; aceștia se alăturaseră miilor de persoane dezrădăcinate și lăsate să rătăcească prin întreaga Europă, încercând să-și găsească drumul spre casă. Carla și

Maud întocmiseră scrisori și le trimiseseră prin intermediul Armatei Roșii, dar nu primiseră niciun răspuns.

Carla avea inima îndoită la gândul întoarcerii lui Werner. Îl iubea în continuare și spera din tot sufletul să fie teafăr și nevătămat, dar se îngrozea la gândul că era însărcinată cu copilul unui violator. Deși nu era vina ei, simțea o rușine irațională.

Cele trei femei împingeau cotiga pe străzi. O lăsaseră pe Rebecca acasă. Orgia de violuri și de jafuri a Armatei Roșii se mai domolise și Rebecca nu mai trebuia să se ascundă în pod, dar încă nu era sigur pentru o fată frumoasă să iasă pe străzi.

Fotografiile imense înfățișându-i pe Lenin și pe Stalin erau atârinate acum deasupra zonei Unter den Linden, cândva locul de plimbare al elitei germane. Majoritatea drumurilor din Berlin fuseseră eliberate, iar dărâmăturile clădirilor distruse stăteau claie peste grămadă la fiecare câteva sute de metri, gata să fie refolosite, poate, dacă germanii reușeau să-și reconstruiască țara. Șiruri de case fuseseră demolate, adeseori chiar cvartale întregi. Aveau să le trebuiască ani buni ca să-și revină din distrugere. Printre ruine erau mii de cadavre care putrezeau, iar mirosul dulceag și bolnăvicios al cărnii în putrefacție rămăsese în aer toată vara. Acum, mirosul se simțea doar după ploaie.

Între timp, orașul fusese împărțit în patru zone: rusească, americană, britanică și franceză. Multe clădiri rămase încă în picioare fuseseră rechiziționate de către trupele de ocupație. Berlinezii locuiau pe unde apucau, căutându-și adeseori adăpost în încăperile unor case demolate pe jumătate. În oraș se reluase alimentarea cu apă potabilă, iar curentul electric venea din când în când, însă era greu să găsești combustibil pentru încălzire și gătit. Dulapul cu sertare ar fi putut fi la fel de valoros ca lemn de foc.

Îl duseră în Wedding, în zona franceză, unde îl vândură unui colonel parizian fermecător pentru un cartuș de Gitanes. Moneda își pierduse valoarea după ocupație, întrucât sovieticii o produsese în cantități mult prea mari, așa că totul era cumpărat și vândut pentru țigări.

Acum se întorceau triumfătoare, Maud și Ada manevrând cotiga goală, în vreme ce Carla mergea pe lângă ele. O dureau toate încheieturile de la cât împinsese cotiga, dar erau bogate acum: ajungeai departe cu un cartuș întreg de țigări.

Se lăsă noaptea și temperatura coborî pînă la zero grade. Ruta spre casă trecea prin sectorul britanic. Carla se întreba uneori dacă britanicii nu ar fi ajutat-o pe mama ei în situația în care ar fi aflat ce greutatea îndura. Pe de altă parte, Maud era cetățean german de 26 de ani deja. Fratele ei, contele Fitzherbert, era înstărit și influent, dar refuzase să o mai întrețină după căsătoria ei cu Walter von Ulrich, iar el era un om încăpățânat: nu erau șanse prea mari să-și schimbe atitudinea.

În fața unei case confiscate de puterea ocupantă, dădură peste o mulțime de vreo 30-40 de oameni zdrențăroși. Oprindu-se să afle la ce se holba lumea, cele trei femei văzură că înăuntru se derula o petrecere. Prin ferestre observară camere puternic luminate, bărbați și femei cu băuturi în mână și chelnerițe care treceau printre oameni cu tăvi cu mâncare. Carla se uită împrejur. Mulțimea era formată în principal din femei și copii - nu mai rămăseseră prea mulți bărbați în Berlin sau în restul Germaniei - și se holbau cu toții nerăbdători prin ferestre, ca niște păcătoși lăsați în afara porților raiului. Era o priveliște jalnică.

— Ce obscen! exclamă Maud, pornind pe alee către ușa casei.

O santinelă britanică îi răsări în cale și îi zise *Nein, nein*, probabil singurul lucru pe care îl știa în germană.

Maud i se adresă în engleza impecabilă și rafinată pe care o învățase în copilărie.

— Trebuie să vorbesc imediat cu comandantul tău.

Ca întotdeauna, Carla admiră tupeul și atitudinea mamei sale. Santinela privi cu suspiciune haina zdrențăroasă a lui Maud, dar după o clipă ciocăni la ușa. Aceasta se deschise și pe acolo se iți un cap.

— O doamnă englezoaică vrea să vorbească cu dom' comandant, rosti santinela.

După câteva secunde ușa se deschise din nou și doi oameni apărură în cadru. Ar fi putut foarte bine să fie caricatura unui ofițer britanic și a soției sale: el purta un papion negru la uniformă, iar ea o rochie lungă și perle.

— Bună seara, rosti Maud. Îmi pare nespus de rău să vă deranjez petrecerea.

Ei se holbară la ea, uluiți că o femeie în zdrențe li se adresa așa. Maud continuă:

— Voiam doar să vedeți cu ochii dumneavoastră ce le faceți bieților oameni de afară. Cuplul se uită spre mulțime, iar Maud spuse în încheiere: Ați putea măcar să trageți perdelele, pentru Dumnezeu!

După o clipă, femeia zise:

— Vai, George, oare chiar am fost atât de cruzi?

— În mod neintenționat, poate, rosti bărbatul iritat.

— Oare am putea să ne revanșăm dacă le trimitem niște mâncare?

— Da, interveni imediat Maud. Ar fi un act de bunătate și o scuză în același timp.

Ofițerul părea sceptic. Probabil că ar fi încălcat niște reguli stricte dacă le dădea aperitive germanilor înfometăți. Femeia îl imploră:

— O, George, scumpule, hai! Te rog!

— Fie, consimți soțul ei.

Femeia se întoarse spre Maud.

— Vă mulțumesc că ne-ați atras atenția. Chiar nu am vrut să facem asta, zise ea.

— Cu plăcere, rosti Maud, plecând de la ușă.

Câteva minute mai târziu, invitații începură să iasă din casă cu platouri cu sandviciuri și cu prăjiturele, pe care le oferiră mulțimii înfometate. Carla zâmbi larg. Neobrăzarea mamei sale dăduse roade. Luă o felie de tartă cu fructe, pe care o înfulecă din câteva înghițituri. Prăjitura conținea mai mult zahăr decât mâncase ea în ultimele șase luni.

Perdelele fură trase, invitații se întoarseră în casă și mulțimea se împrăștie. Maud și Ada apucară din nou mânererele cotigii și își reluară drumul spre casă.

— Bravo, mamă! rosti Carla. Un cartuș de Gitanes și o masă gratis într-o singură după-amiază!

În afara sovieticilor, puțini dintre soldații din trupele de ocupație se purtau cu cruzime cu germanii, reflectă Carla. Asta o surprindea. Militarii americani împărțeau batoane de ciocolată. Chiar și francezii, ai căror copii suferiseră de foame sub ocupația germană, se purtau adeseori frumos. „După toată nefericirea pe care le-am produs-o noi, germanii, vecinilor noștri, se gândi Carla, este uluitor că nu ne urăsc mai mult. Pe de altă parte, poate consideră că am suferit destul din cauza naziștilor, a Armatei Roșii și a raidurilor aeriene.”

Ajunseră acasă târziu. Lăsară cotiga la vecinii care le-o împrumutaseră, oferindu-le drept plată jumătate de pachet de Gitanes. Intrară în casă, care din fericire rămăsese intactă. Puține ferestre mai aveau geamuri, iar zidăria era plină de fisuri, însă locuința nu suferise avarii structurale și încă le proteja de intemperii.

Cu toate acestea, cele patru femei locuiau acum în bucătărie, dormind acolo pe saltele aduse noaptea de pe hol. Era greu oricum să încălzească chiar o singură încăpere și în niciun caz nu ar fi avut combustibil pentru restul casei, în soba din bucătărie arseseră cărbune pe vremuri, dar acesta aproape că nu mai putea fi obținut acum. Totuși, descoperiseră că puteau arde multe alte lucruri în sobă: cărți, ziare, bucăți de mobilă, chiar și perdele de plasă.

Dormeau câte două, Carla cu Rebecca și Maud cu Ada. Rebecca plângea adeseori până adormea în brațele Carlei, așa cum făcuse în noaptea în care fuseseră omorâți părinții ei.

Drumul lung o epuizase pe Carla, așa că se întinse imediat pe jos. Ada făcu focul în sobă cu reviste vechi aduse din pod de Rebecca. Maud adăugă niște apă la resturile supei de fasole de la prânz și o reîncălzi pentru cină.

Când se ridică în capul oaselor ca să-și soarbă supa, Carla simți o durere abdominală ascuțită. Își dădu seama că durerea nu era cauzată de împinsul cotigii. Era vorba de altceva. Verifică data și numără săptămânile care trecuseră din ziua eliberării Spitalului Evreiesc.

— Mamă, rosti ea cu teamă în glas, cred că trebuie să nasc.

— Dar e prea devreme! exclamă Maud.

— Sunt în a treizeci și șasea săptămână de sarcină și am crampe.

— Atunci ar fi bine să ne pregătim.

Maud urcă la etaj să aducă prosoape. Ada aduse un scaun de lemn din sufragerie și o bucată de oțel contorsionat recuperată de la locul unei explozii, pe care o folosea pe post de baros. Sparse scaunul în bucăți mai mici, apoi înteți focul din sobă.

Carla își puse mâinile pe pântecul umflat.

— Ai fi putut aștepta și tu să se mai încălzească vremea, bebelușule, zise ea.

În curând o cuprinse o durere atât de puternică, încât nu mai băgă de seamă frigul. Nu-și închipuise că putea exista o durere

atât de intensă, nici că aceasta putea ține atât de mult. Durerile facerii se lungiră pe tot parcursul nopții. Maud și Ada o ținură pe rând de mână în timp ce gemea și plângea. Rebecca se holba la ea, albă la față și speriată.

Lumina cenușie a dimineții se strecura printre foile de ziar lipite în loc de geamuri la ferestrele bucătăriei când apăru în sfârșit capul bebelușului. Carla fu copleșită de o senzație de ușurare cum nu mai trăise niciodată, chiar dacă durerea nu încetă imediat. După ce mai împinse o dată, Maud îi luă bebelușul dintre picioare.

— E băiat, rosti ea.

Îi suflă pe față, iar el deschise gura și începu să scâncească.

Apoi îi dădu bebelușul Carlei, săltând-o în capul oaselor pe saltea și rezemând-o de câteva perne aduse din salonaș.

Pruncul avea păr negru și bogat.

Maud legă cordonul ombilical cu o bucată de bumbac, apoi îl tăie. Carla își descheie nasturii de la bluză și-și duse bebelușul la sân.

Se temea că nu va avea lapte. Sâni ei ar fi trebuit să se umfle și să intre în lactație spre sfârșitul sarcinii, însă asta nu se întâmplase - poate pentru că bebelușul se născuse mai devreme, poate pentru că mama era subnutrită. Însă după câteva clipe de supt, ea simți o durere ciudată și laptele începu să curgă.

În curând, bebelușul adormi.

Ada aduse un castron cu apă caldă și o cârpă și șterse cu blândețe fața și capul pruncului, apoi și restul trupului.

Rebecca șopti:

— Ce frumos este!

Carla zise:

— Mamă, ce-ar fi să-i spunem Walter?

Nu intenționase să fie dramatică, dar Maud cedă în fața emoțiilor. Fața ei se încreți și ea se îndoi de mijloc, cuprinsă de hohote cumplite. Își veni în fire cât să se scuze, apoi se lăsă cu totul pradă durerii. „O, Walter, dragul meu Walter!” se tânguia ea.

Într-un final se potoli din plâns și zise din nou:

— Îmi pare rău. N-am vrut să fac o scenă. Își șterse fața cu mâneca și adăugă: Doar că mi-aș dori ca tatăl tău să-și fi putut vedea nepotul, atâta tot. E atât de nedrept...!

Ada le surprinse pe amândouă citând din *Cartea lui Iov*:

— „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!”

Carla nu credea în Dumnezeu – nicio Ființă Supremă demnă de numele acesta nu ar fi îngăduit existența lagărelor naziste ale morții –, și totuși citatul îi aduse alinare. Era vorba despre acceptarea tuturor lucrurilor din viața unui om, inclusiv a durerilor nașterii și a tristeții morții. Maud părea să-l aprecieze și ea și se mai calmă.

Carla se uită cu adorație la copilașul Walter. Avea să-i poarte de grijă, să îl hrănească și să-i țină de cald, își jură ea, indiferent câte dificultăți avea să întâmpine. Era cel mai minunat copil care se născuse vreodată și avea să îl iubească și să îl prețuiască veșnic.

Când se trezi, Carla îi dădu să sugă din nou. El se hrăni mulțumit, scoțând mici plescăituri sub privirile celor patru femei. Pentru o vreme, în bucătăria caldă și slab luminată nu se mai auzi niciun sunet.

(II)

Primul discurs ținut de un nou deputat în Camera Comunelor era numit discurs de debut, fiind de obicei plictisitor. Trebuiau rostite anumite lucruri, erau folosite clișee și în mod convențional subiectul nu trebuia să fie controversat. Atât colegii, cât și adversarii îl felicitau pe cel abia venit, tradițiile erau respectate și gheața se spărgea.

Lloyd Williams își ținu primul discurs *real* abia peste câteva luni, în timpul unei dezbateri pe tema Legii de Asigurări Naționale. Atunci avu mai multe emoții.

Când își pregăti cuvântarea, se gândi în mod special la doi oratori. Bunicul său, Dai Williams, folosea limbajul și ritmurile Bibliei nu doar în capelă, ci mai ales atunci când vorbea despre greutățile și nedreptățile vieții de miner. Insista pe cuvinte scurte, bogate în înțelesuri: *trudă, păcat, lăcomie*. Vorbea de cămin, de puț și de mormânt.

Și Churchill făcea la fel, numai că el avea și umor, spre deosebire de Dai Williams. Propozițiile sale lungi și maiestuoase se încheiau adeseori cu câte o imagine neașteptată sau cu câte

o răsturnare de înțeles. Cum fusese redactor-șef al ziarului guvernamental *British Gazette* în timpul grevei generale din 1926, îi avertizase pe sindicaliști: „Gândiți-vă bine: dacă ne mai faceți vreodată pocinogul cu o altă grevă generală, vă facem și noi pocinogul cu o altă *British Gazette*”. Un discurs avea nevoie de asemenea surprize, credea Lloyd; erau ca stafidele dintr-un chec.

Însă când se ridică să ia cuvântul, descoperi că propozițiile sale, alese cu atâta grijă, păreau deodată nerealiste. Era limpede că și publicul simțea același lucru și în curând își dădu seama că vreo 50-60 de deputați din sală îl ascultau doar într-o doară. Trecu printr-un moment de panică cumplită: cum putea fi plictisitor într-o chestiune care conta atât de mult pentru oamenii pe care îi reprezenta?

În primul rând al băncii puterii își zări mama, acum ministru al școlilor, și pe unchiul Billy, ministrul cărbunilor. Billy Williams începuse să lucreze în mină de la 13 ani, din câte știa Lloyd. La aceeași vârstă, Ethel începuse să șteargă podelele de la Tŷ Gwyn. Dezbaterea aceea nu era despre fraze meșteșugite, ci despre viețile lor.

După un minut renunță la discursul scris și începu să improvizeze. Pomeni sărăcia familiilor din clasa muncitoare, lăsate fără o lețcaie de șomaj sau dizabilități, scene pe care le observase cu ochii lui în East End și în regiunea minieră din South Wales. Glasul său trăda emoția pe care o simțea, oarecum spre stânjenea sa, dar își continuă cuvântarea. Simți că publicul începea să fie atent. Vorbi despre bunicul său și despre ceilalți oameni care porniseră mișcarea laburistă, cu scopul de a obține o asigurare de angajare cuprinzătoare, care să elimine pentru totdeauna teama de sărăcie. Se așeză într-un cor de aprobări.

În galeria vizitatorilor, soția sa, Daisy, zâmbi mândră și îi făcu semn că se descurcase de minune.

Ascultă restul dezbaterii extrem de satisfăcut. Simțea că trecuse primul lui test adevărat ca deputat.

Ceva mai târziu, fu abordat pe hol de un organizator laburist, unul dintre oamenii a căror sarcină era să se asigure că deputații votau cum trebuie. După ce-l felicită pe Lloyd pentru discurs, organizatorul îl întrebă:

— Ce-ai spune dacă ai fi secretar parlamentar particular?

Lloyd era încântat. Fiecare ministru și secretar de stat avea măcar un asemenea secretar. În realitate, secretarii parlamentari particulari nu făceau de obicei decât să ducă servieta oficialului guvernamental, dar acest rol era primul pas spre ascensiunea într-un minister.

— Aș fi onorat, răspuse Lloyd. Pentru cine aș lucra?

— Pentru Ernie Bevin.

Lui Lloyd nu-i venea să creadă că putea avea atât noroc. Bevin era ministru de externe și cel mai apropiat coleg al premierului Attlee. Relația strânsă dintre cei doi era un caz de atracție a contrariilor. Attlee făcea parte din clasa de mijloc: fiu de avocat, absolvent de Oxford, ofițer în Primul Război Mondial; Bevin era copilul nelegitim al unei menajere, nu-și cunoscuse niciodată tatăl, începuse să muncească de la 11 ani și fondase uriașul Sindicat al Transporturilor și al Muncitorilor Necalificați. Erau complet diferiți și din punct de vedere fizic: Attlee era suplu, spilcuit, discret și solemn; Bevin era masiv, înalt, puternic și supraponderal, cu un râs zgomotos. Ministrul de externe se referea la premier cu apelativul „micul Clem”. Cu toate acestea, erau aliați de nădejde.

Era un erou pentru Lloyd, ca și pentru alte câteva milioane de britanici de rând.

— Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere, rosti Lloyd. Dar Bevin nu are deja un secretar?

— Are nevoie de doi, replică organizatorul. Du-te la Ministerul de Externe mâine dimineață la nouă și poți începe.

— Mulțumesc!

Lloyd străbătu grăbit holul cu lambriuri de stejar, îndreptându-se spre biroul mamei sale. Stabilise să se întâlnească cu Daisy acolo după dezbateri.

— Mamă! exclamă el imediat ce intră. Voi fi secretarul parlamentar particular al lui Ernie Bevin!

Apoi observă că Ethel nu era singură. Conteles Fitzherbert era și el acolo.

Fitz se holbă la Lloyd cu un amestec de surprindere și de dezgust.

Cu tot șocul său, Lloyd nu putu să nu remarce că tatăl său purta un costum cenușiu croit impecabil, cu vestă.

Își întoarse privirea spre mama lui. Ea era destul de calmă. Întâlnirea nu era o surpriză pentru ea - probabil că o plănuse.

Și contele ajunsese, se pare, la aceeași concluzie.

— Ce dracu mai e și asta, Ethel?

Lloyd se holbă la omul al cărui sânge îi curgea prin vene. Chiar și în acea situație stântenitoare, Fitz își păstra atitudinea plină de demnitate. Era chipeș, în ciuda pleoapei căzute cu care se căpătase în Bătălia de pe Somme. Se sprijinea într-un baston, o altă consecință a acelei bătălii. La cei aproape 60 de ani ai săi, era îngrijit impecabil, cu părul său cărunt bine tuns, cu nodul cravatei argintii strâns corect la gât și cu pantofii negri lucioși. Și lui Lloyd îi plăcea să arate cât mai ferchezuit. „De la el am moștenit asta”, se gândi el.

Ethel se duse lângă contele. Lloyd își cunoștea suficient de bine mama ca să înțeleagă semnificația acelei mișcări. Ea își folosea frecvent farmecul ca să convingă bărbații - însă lui Lloyd nu-i plăcea să o vadă purtându-se atât de călduros cu cineva care profitase de ea și apoi o lăsase la greu.

— Mi-a părut teribil de rău să aud de moartea lui Boy, îi zise ea lui Fitz. N-avem nimic mai scump pe lume decât copiii, nu-i așa?

— Trebuie să plec, spuse Fitz.

Până în acel moment, Lloyd îl întâlneau pe Fitz doar pe fugă. Nu-și petrecuse niciodată prea mult timp cu el, nici nu-l auzise rostind atâtea cuvinte, în ciuda senzației de stânjeneală, Lloyd era fascinat. Oricât de morocănos ar fi fost acum, Fitz avea un anumit farmec.

— Te rog, Fitz, zise Ethel. Ai un fiu pe care nu l-ai recunoscut niciodată - un fiu de care ar trebui să fii mândru.

— N-ar trebui să faci asta, Ethel, zise Fitz. Orice om are dreptul să-și uite greșelile tinereții.

Lloyd simți cum i se accentuează senzația de stânjeneală, însă mama lui insistă:

— De ce-ai vrea să uiți? Știu că a fost o greșeală, dar uită-te la el acum - e deputat în Camera Comunelor și tocmai a ținut un discurs entuziasmant... În plus, a fost numit secretar parlamentar particular al ministrului de externe.

Fitz continua să nu se uite la Lloyd. Ethel spuse:

— Vrei să pretinzi că aventura noastră a fost un flirt fără rost, însă știi bine adevărul. Da. Am fost tineri, proști și excitați, dar ne-am iubit. Chiar ne-am iubit, Fitz. Ar trebui s-o recunoști. Nu

pricepi că dacă vei continua să negi adevărul despre propria-ți persoană îți vei pierde sufletul?

Chipul lui Fitz nu mai era doar impasibil, observă Lloyd. Omul se stăpânea ca să păstreze situația sub control. Lloyd înțelese că mama lui atinsese adevărata problemă. Pentru Fitz, primordială nu era rușinea de a avea un fiu nelegitim - era prea mândru ca să accepte că iubise o menajeră. Probabil că o iubise pe Ethel mai mult decât își iubise soția, intui Lloyd, iar asta îi zguduia serios cele mai fundamentale concepții despre ierarhia socială.

Pentru prima oară, Lloyd interveni în discuție:

— Am fost lângă Boy când a murit, domnule. A murit vitejește.

Fitz se uită la el pentru prima dată.

— Fiul meu nu are nevoie de vreo aprobare, rosti el.

Lloyd simți afirmația ca pe o palmă. Chiar și Ethel era șocată.

— Fitz! exclamă ea. Cum poți fi atât de rău?

În clipa aceea, intră Daisy.

— Salut, Fitz! spuse ea pe un ton voios. Probabil ai crezut că vei scăpa de mine, dar iată că acum vei fi din nou socrul meu. Nu-i așa că-i amuzant?

Ethel rosti:

— Tocmai încercam să îl conving pe Fitz să dea mâna cu Lloyd.

Fitz replică:

— Eu unul încerc să evit să dau mâna cu socialiștii.

Ethel purta o bătălie deja pierdută, dar nu avea de gând să renunțe.

— Uite cât de mult îți seamănă! Se îmbracă discret, în haine ca ale tale, îți împărtășește interesul pentru politică - probabil că va ajunge ministru de externe, ceea ce ți-ai dorit și tu să fii!

Expresia lui Fitz se întunecă și mai mult.

— Acum este și mai puțin probabil că voi fi numit vreodată ministru de externe. Porni spre ușă și adăugă: Și nu mi-ar face nicio plăcere să știu că această funcție importantă din stat ar încăpea pe mâinile bastardului meu bolșevic!

Cu aceste cuvinte el ieși, iar Ethel izbucni în lacrimi.

Daisy îl cuprinse cu brațul pe Lloyd.

— Îmi pare nespuse de rău, zise ea.

— Nu-ți face griji, răspunse Lloyd. Nu sunt șocat sau dezamăgit.

Nu era adevărat, dar nu voia să pară vrednic de milă.

— El m-a respins acum multă vreme. O privi pe Daisy cu adorație și adăugă: Am mare noroc să am parte de atâția oameni care mă iubesc.

Ethel rosti printre lacrimi:

— Este vina mea. Nu ar fi trebuit să-l chem aici. Ar fi trebuit să-mi dau seama că lucrurile vor lua o turnură proastă.

— Nu-ți mai face griji, o liniști Daisy. Am vești bune.

Lloyd îi zâmbi.

— Ce anume?

Ea se uită la Ethel și zise:

— Ești pregătită?

— Cred că da.

— Haide, o presă Lloyd. Despre ce-i vorba?

Daisy spuse:

— O să avem un copil.

(III)

Fratele Carlei, Erik, se întoarse acasă în vara aceea, mai mult mort decât viu. Se îmbolnăvise de tuberculoză într-un lagăr de muncă sovietic și fusese eliberat când boala îl împiedicase să mai lucreze. Dormise în condiții extrem de grele vreme de mai multe săptămâni, călătorind cu trenuri de marfă și rugându-se de camionagii să-l ia și pe el câte o bucată de drum. Sosi desculț în casa familiei von Ulrich, îmbrăcat în haine zdrențuite și murdare. Chipul său părea scheletic.

Cu toate acestea, nu muri. Poate că fu salvat de faptul că era din nou în mijlocul celor dragi; sau de vremea ceva mai călduroasă de la începutul primăverii; sau poate doar odihna îl întremase; dar tușea mai puțin și-și recăpătase suficientă vlagă cât să ajute și el la treburile casei, reparând ferestrele sparte și țiglele de pe acoperiș sau defundând burlanele...

Din fericire, la începutul anului Frieda Franck dădu lovitura.

Ludwig Franck fusese ucis în raidul aerian care-i distrusese fabrica și pentru o vreme Frieda și mama ei trăiseră în aceeași sărăcie lucie ca și restul lumii. Dar ea obținu o slujbă de

asistentă medicală în zona americană și, la scurtă vreme după aceea, așa cum îi explicase Carlei, un mic grup de medici americani îi ceruseră să vândă surplusul lor de mâncare și de țigări pe piața neagră pentru un procent din câștig. După aceea începu să treacă pe la Carla săptămânal cu un coșuleț cu provizii: haine groase, lumânări, baterii de lanternă, chibrituri, săpun și mâncare - slănină, ciocolată, mere, orez, compot de piersici. Maud împărțea hrana în porții și îi dădea Carlei dublu. Aceasta accepta fără ezitare, nu atât pentru ea, cât de dragul micuțului Walli.

Fără merindele dobândite în mod ilegal de Frieda, cu siguranță Walli nu ar fi supraviețuit.

Se transforma repede. Părul negru cu care se născuse lăsase loc unui păr mai fin, blond. La șase luni avea deja minunații ochi verzi ai lui Maud. Pe măsură ce trăsăturile sale prindeau contur, Carla observă în colțul ochilor un pliu ce-i dădea un aer asiatic și se întrebă dacă nu cumva tatăl său nu fusese siberian. Nu și-i mai amintea pe toți bărbații care o violaseră - în cea mai mare parte a timpului își ținuse ochii închiși.

Deja nu-i mai detesta. Era ciudat, dar se bucura atât de mult să-l aibă pe Walli, încât nu-și mai pierdea timpul cu regrete legate de grozăvia petrecută.

Rebecca era fascinată de Walli. La cei 15 ani ai săi, era suficient de mare cât să-i încolțească în suflet sentimentele materne și era dornică mereu să o ajute pe Carla să-l îmbăieze și să-l îmbrace. Se juca mereu cu el, iar el gângurea încântat când o vedea.

De îndată ce Erik se simți destul de întremat, se înscrise în Partidul Comunist.

Carla era consternată. După ce îndurase atâtea din pricina sovieticilor, cum mai putea să facă una ca asta? Însă realizează că el vorbea despre comunism la fel cum vorbea despre nazism cu un deceniu în urmă. Spera ca de această dată să se trezească mai repede la realitate.

Aliații țineau neapărat ca Germania să redevină democrată, așa că alegerile locale fură programate în Berlin chiar în 1946.

Carla era convinsă că orașul nu avea să revină la normal decât dacă locuitorii săi preluau controlul, așa că decise să candideze pentru Partidul Social Democrat. Însă berlinezii

descoperiră rapid că ocupanții sovietici aveau o concepție aparte despre democrație.

Sovieticii fuseseră șocați de rezultatele alegerilor desfășurate în noiembrie în Austria. Comuniștii austrieci se așteptaseră să meargă cap la cap cu socialiștii, dar nu câștigaseră decât 4 mandate din 165. Aparent, alegătorii dădeau vina pe comunism pentru brutalitatea Armatei Roșii. Kremlinul, nedeprins cu alegerile libere, nu anticipase asta.

Pentru a evita un rezultat similar în Germania, sovieticii propuseră o fuziune între comuniști și social-democrați, în ceea ce ei numeau un front unit. Social-democrații refuzaseră, în ciuda presiunilor imense. În Germania de Est, rușii începură să-i aresteze pe social-democrați, așa cum făcuseră și naziștii în 1933. Acolo fuziunea fu impusă în cele din urmă. Însă scrutinul din Berlin era supervizat de toate cele patru puteri aliate, așa că social-democrații rezistară.

După ce se mai încălzi vremea, Carla începu și ea să stea la coadă pentru mâncare. Îl lua pe Walli cu ea, înfășurat într-o față de pernă - nu avea hăinuțe de bebeluș. Într-o dimineață, pe când stătea la rând pentru cartofi, la câteva cvartale de casă, fu surprinsă să vadă oprindu-se un jeep american, cu Frieda pe scaunul din dreapta. Șoferul de vârstă mijlocie și cu un început de chelie o sărută pe buze, iar ea coborî din mașină. Purta o rochie albastră fără mâneci și pantofi noi. Porni grăbită spre casa familiei von Ulrich, cu un coșuleț în mână.

Carla pricepu totul într-o clipită. Frieda nu vindea lucruri pe piața neagră și nici nu exista vreun grup organizat de doctori. Era amanta plătită a unui ofițer american.

Nu era ceva neobișnuit. Mii de nemțoaice drăguțe avuseseră de ales între a-și vedea familia murind de foame și a se culca cu un ofițer generos. Franțuzoaicele făcuseră același lucru sub ocupația germană: soțiile ofițerilor germani vorbeau cu obidă despre asta.

Cu toate acestea, Carla era oripilată. Crezuse că Frieda îl iubește pe Heinrich. Cei doi plănuiau să se căsătorească de îndată ce viața revenea cât de cât la normal. Carla simțea o adâncă mâhnire.

Își cumpără rația de cartofi și se grăbi spre casă.

O găsi pe Frieda la etaj, în salonaș. Erik făcuse curat în cameră și pusese ziare la ferestre. Perdelele erau demult folosite

ca așternuturi de pat, însă majoritatea scaunelor rămăseseră intacte, deși cu căptușeala decolorată și roasă. Pianul era încă acolo, în mod miraculos. Un ofițer rus îl descoperise și zisese că avea să revină a doua zi cu o macara, ca să-l scoată pe fereastră, dar nu se mai întorsese.

Frieda îl luă imediat pe Walli din brațele Carlei și începu să-i cânte. *A, B, C, die Katze lief im Schnee*. Femeile care încă nu aveau copii, Rebecca și Frieda, nu se mai săturau de Walli, observă Carla. Cele care avuseseră deja copii, Maud și Ada, deși îl adorau, îl tratau într-o manieră ceva mai practică.

Frieda săltă capacul pianului și îl încurajă pe Walli să bată în clape în timp ce ea îi cânta. Instrumentul nu mai fusese folosit de ani buni: Maud nu-l mai atinsese de la moartea ultimului ei elev, Joachim Koch.

După câteva minute, Frieda îi zise Carlei:

— Pari mai serioasă decât de obicei. Ce s-a întâmplat?

— Știu cum faci rost de mâncarea pe care ne-o aduci, spuse Carla. Nu vinzi nimic pe piața neagră, nu-i așa?

— Ba da, cum să nu? replică Frieda. Ce tot vorbești acolo?

— Te-am văzut dimineață coborând dintr-un jeep.

— Da, m-a adus colonelul Hicks aici.

— Te-a sărutat pe buze.

Frieda își întoarse privirea.

— Știam eu că ar fi trebuit să cobor mai devreme. Aș fi putut veni pe jos din zona americană.

— Frieda, cum rămâne cu Heinrich?

— Nu va afla niciodată! Voi fi mai atentă, jur.

— Îl mai iubești?

— Sigur că da! Ne vom căsători.

— Atunci, de ce...?

— M-am săturat de lipsuri! Vreau să mă îmbrac și eu cu haine frumoase, să merg în cluburi de noapte și să dansez.

— Nu, nu-i vorba de asta, rosti Carla cu fermitate. Nu mă poți minți, Frieda - suntem prietene de-atâta timp... Zi-mi adevărul.

— Adevărul?

— Da, te rog.

— Ești sigură?

— Da, sunt sigură.

— Am făcut-o pentru Walli.

Carla rămase cu gura căscată. Nici nu-i trecuse prin cap această explicație, dar era perfect plauzibilă. Nu-i venea greu să și-o imagineze pe Frieda făcând așa ceva pentru ea și pentru copilășul ei.

Însă se simțea cumplit – însemna că ea era responsabilă pentru faptul că Frieda se prostitua.

— Este groaznic! exclamă Carla. Nu ar fi trebuit s-o faci – ne-am fi descurcat noi cumva.

Frieda sări de pe taburetul de la pian cu bebelușul în brațe.

— Ba nu, nu v-ați fi descurcat! izbucni ea.

Walli se sperie și începu să plângă. Carla îl luă în brațe și îl legănă, mângâindu-l pe spate.

— Nu v-ați fi descurcat, repetă Frieda pe un ton mai calm.

— De unde știi?

— Toată iarna trecută ne-au fost aduși la spital bebeluși goi, înfășurați în ziare, morți de foame și de frig. De-abia îi puteam privi.

— O, Doamne! zise Carla, strângându-l și mai tare pe Walli la piept.

— Capătă o tentă vineție când îngheață.

— Încetează!

— Trebuie să-ți spun, altminteri nu vei înțelege de ce am făcut ce-am făcut. Walli ar fi fost unul dintre acei bebeluși înghețați.

— Știu, murmură Carla. Știu.

— Percy Hicks este un om de treabă. Are o soție cicălitoare acasă, la Boston, și mi-a mărturisit că eu sunt cea mai sexi femeie pe care a văzut-o în viața lui. Este cumsecade, termină repede și folosește mereu prezervativ.

— Ar trebui să te oprești, rosti Carla.

— Nici tu nu crezi asta.

— Așa este, mărturisi Carla. Și asta mă doare cel mai mult. Mă simt atât de vinovată... Sunt vinovată!

— Nu, nu ești. Este alegerea mea. Femeile din Germania trebuie să facă alegeri grele. Noi plătim pentru alegerile ușoare pe care bărbații noștri le-au făcut acum cincisprezece ani. Bărbați ca tatăl meu, care a crezut că Hitler va fi un avantaj pentru afacerile sale, și ca tatăl lui Heinrich, care a votat pentru Legea de Împuternicire. Fiicele sunt pedepsite pentru păcatele taților.

Apoi, la ușă se auzi un ciocănit puternic. O clipă mai târziu auziră pași grăbiți și Rebecca veni repede sus, în caz că erau soldați din Armata Roșie.

Apoi auziră vocea Adei: „O! Domnule! Bună dimineața!” Părea surprinsă și ușor îngrijorată, dar nu speriată. Carla se întrebă cine i-ar fi putut provoca Adei o astfel de reacție ambivalentă.

Pe trepte se auziră pași apăsați de bărbat, apoi pe ușă intră Werner. Era murdar, zdrențaros și slab ca o scândură, dar avea un zâmbet larg pe chip.

— Eu sunt! rosti el exuberant. M-am întors!

Apoi văzu bebelușul. Rămase cu gura căscată și zâmbetul de fericire i se șterse de pe față.

— O! exclamă el. Ce... cine... al cui este copilul ăla?

— Al meu, iubitul, răspunse Carla. Lasă-mă să-ți explic.

— Să-mi explici? se răsti el. Ce să-mi mai explici? Ai făcut un copil cu altul!

Se răsuși și dădu să plece, dar Frieda interveni:

— Werner! În camera asta sunt două femei care te iubesc. Nu pleca fără să ascuți ce-avem de spus. Nu înțelegi despre ce-i vorba.

— Ba cred că înțeleg perfect.

— Carla a fost violată.

El păli.

— Violată? De către cine?

Carla zise:

— Nu am aflat niciodată numele lor.

— „Numele lor”? Werner înghiți în sec și șopti: Au fost... au fost mai mulți?

— Cinci soldați din Armata Roșie.

El rosti pe un glas pierit:

— Cinci? Cum Carla încuviință, el continuă: Dar... nu ai putut... adică...

Frieda zise:

— Și eu am fost violată, Werner. Și mama.

— O, Dumnezeule, dar ce s-a întâmplat aici?

— Iadul pe pământ, replică Frieda.

Werner se lăsă să cadă într-un scaun de piele roasă.

— Și eu care credeam că iadul a fost în locul de unde vin, zise el, îngropându-și fața în palme.

Carla străbătu camera, cu Walli în brațe, și se opri în fața scaunului lui Werner.

— Uită-te la mine, Werner, spuse ea. Te rog.

El își ridică privirea, cu chipul schimonosit de emoție.

— Iadul s-a terminat, zise ea.

— Cu adevărat?

— Da, rosti ea pe un ton ferm. Viața-i grea, dar naziștii au fost înlăturați, războiul s-a încheiat, Hitler a murit și violatorii din Armata Roșie sunt acum ținuți în frâu, pe cât posibil. Coșmarul s-a sfârșit. Iar noi doi am rămas în viață și suntem împreună.

El îi luă mâna într-a sa.

— Da, ai dreptate.

— Îl avem pe Walli și peste câteva clipe vei face cunoștință cu Rebecca, o fată de 15 ani care a devenit cum-necum copilul meu. Trebuie să ne întemeiem o nouă familie cu puținul pe care ni l-a lăsat războiul, așa cum trebuie să ne reclădim casele cu dărâmăturile de pe străzi. El dădu din cap aprobator și ea continuă: Am nevoie de dragostea ta. La fel ca Rebecca și ca Walli.

El se ridică încet în picioare. Carla îl privi întrebător. El nu mai scoase nicio vorbă, dar, după un moment prelung, îi cuprinse pe ea și pe copilaș în brațe și-i strânse ușor la piept.

(IV)

Conform legilor de război încă în vigoare, guvernul britanic avea dreptul să deschidă mine de cărbune oriunde ar fi vrut, indiferent de dorințele proprietarului terenului respectiv. Compensațiile se plăteau doar dacă terenul era arabil sau o proprietate comercială.

Ca ministru al cărbunilor, Billy Williams autoriză deschiderea unei exploatări miniere la zi pe domeniul de la Tŷ Gwyn, impunătoarea reședință de la marginea Aberowenului a contelui Fitzherbert.

Cum proprietatea respectivă nu era comercială, nu avea să se plătească nicio compensație.

Pe băncile conservatorilor din Camera Comunelor izbucniseră vociferări puternice.

— O să se strângă un morman de zgură chiar sub fereastra de la dormitorul contesei! exclamă un deputat indignat.

Billy Williams zâmbi.

— Vreme de cincizeci de ani, și mama mea a avut la fereastră mormanul de zgură al contelui, replică el.

Lloyd Williams și Ethel îl însoțiră pe Billy la Aberowen în ziua începerii lucrărilor de excavație. Lloyd nu ar fi vrut să plece de lângă Daisy, care trebuia să nască în cam două săptămâni, dar nici nu voia să rateze acest moment istoric.

Bunicii lui aveau acum peste 70 de ani. Bunicul aproape că orbise, în ciuda ochelarilor cu lentile din cristal de stâncă, iar Bunica era cocârjată. „Ce frumos, rostise ea când se așezară cu toții la vechea masă din bucătărie. Ambii mei copii sunt aici.” Le dădu niște tocană de vită cu piure de napi și felii groase de pâine de casă unse cu seup. Apoi le umplu niște căni mari cu ceai îndulcit și lăptos.

Lloyd mâncase asta frecvent în copilărie, însă acum nu îi mai plăcea atât de mult. Știa că, până și în vremuri de restriște, femeile din Franța și din Spania reușeau să încropească feluri de mâncare gustoase, condimentate cu usturoi și garnisite cu verdeață. Îi era rușine că făcea mofturi și se prefăcu că bea și mănâncă cu poftă.

— Păcat de grădinile de la Tŷ Gwyn, rosti Bunica fără pic de tact.

Billy se oțărî la ea:

— Cum adică? Marea Britanie are nevoie de cărbune.

— Da, dar oamenilor le plac acele grădini. Frumoase mai sunt! Am fost acolo în fiecare an, de când eram copilă. Mare păcat că nu vor mai fi.

— Există un loc de recreere foarte bun exact în mijlocul Aberowenului!

— Nu-i același lucru, rosti Bunica imperturbabilă.

Bunicul interveni:

— Femeile nu vor pricepe niciodată politica.

— Nu, zise Bunica. Bănuiesc că n-o vom pricepe.

Lloyd surprinse privirea mamei sale. Aceasta zâmbi, dar nu spuse nimic.

Billy și Lloyd împărțeau cel de-al doilea dormitor, iar Ethel își încropi un pat pe podeaua din bucătărie.

— Am dormit în camera asta noapte de noapte până când am plecat în armată, rosti Billy când se întinseră în pat. Și m-am uitat în fiecare dimineață pe fereastră la mormanul ăla afurisit de zgură.

— Vorbește mai încet, unchiule Billy, îl atenționează Lloyd. Doar nu vrei să te audă mama ta înjurând.

— Da, ai dreptate, recunosc Billy.

A doua zi dimineață după micul dejun, urcară toți dealul până la conac. Era o dimineață blândă și nici nu ploua. Crestele munților din depărtare erau îmblânzite de iarba de vară. Când în fața ochilor le apăru conacul de la Tŷ Gwyn, Lloyd nu se putu abține să nu-l vadă mai degrabă ca pe o clădire frumoasă decât ca pe un simbol al opresiunii. Desigur, avea ambele semnificații: nimic nu era simplu în politică.

Porțile mari de fier erau deschise și familia Williams intră pe domeniu. Deja se adunase o mulțime acolo: muncitorii cu utilajele lor, o sută și ceva de mineri cu familiile lor, contele Fitzherbert cu fiul său Andrew, o mână de reporteri cu carnețele și o echipă de filmare.

Grădinile erau superbe. Castanii bătrâni erau înfrunziți, pe lac erau lebede, iar răsadurile cu flori scânteiau în toate culorile. Lloyd realizează că proprietarul își dăduse toată silința ca locul să arate cât mai bine. Voia să stigmatizeze guvernul laburist, făcându-l să arate în ochii lumii ca un grup de distrugători. Lloyd își dădu seama că îl compătimea pe Fitz.

Primarul din Aberowen oferea un interviu.

— Locuitorii acestui oraș se opun unei exploatare miniere la zi, spunea el.

Asta îl surprinse pe Lloyd: consiliul local era dominat de laburiști și probabil că nu le venea deloc ușor să se opună deciziei propriului guvern.

— Vreme de o sută de ani, frumusețea acestor grădini a reprezentat o adevărată ușurare sufletească pentru oamenii care trăiesc într-o zonă industrială cenușie, continuă primarul. Trecând de la discursul pregătit la amintiri personale, el adăugă: Eu mi-am cerut în căsătorie soția chiar sub acel cedru.

Fu întrerupt de un zăngănit puternic, ce semăna cu pașii unui uriaș de fier. Lloyd se întoarse să identifice sursa și zări un utilaj imens apropiindu-se. Părea să fie cea mai mare macara din lume. Avea un braț enorm, lung de vreo 27 de metri, și o cupă

de excavator în care ar fi încăput fără probleme chiar și un camion. Dar cel mai uluitor era că se deplasa pe șenile de oțel, care făceau pământul să se cutremure sub ele.

Mândru, Billy îi zise lui Lloyd:

— E un excavator Monighan. Poate ridica șase tone de pământ în cupă.

Carul de filmare începu să înregistreze când utilajul monstruos intră pe alee.

Lloyd avea o singură temere cu privire la Partidul Laburist. Exista un filon de autoritarism puritan în mulți dintre socialiști. Atât bunicul lui, cât și Billy îl aveau - ei nu erau în largul lor când venea vorba de plăcerile simțurilor. Sacrificiul și abținerea li se potriveau mai bine. Frumusețea răpitoare a acelor grădini li se părea irelevantă. Și se înșelau.

Ethel nu era așa - și nici Lloyd. Poate că ei scăpaseră de această acreală. Cel puțin așa spera Lloyd.

Fitz dădea un interviu pe aleea roz, în timp ce șoferul excavatorului aducea utilajul pe poziție.

— Ministrul cărbunilor v-a spus că, după ce vor fi epuizate resursele din mină, grădina va intra într-un program eficient de restaurare, zise el. Eu vă spun că această promisiune este deșartă. Bunicul meu, tatăl meu și cu mine am avut nevoie de mai bine de un veac ca să facem grădina aceasta să arate atât de frumos și de armonios. Va fi nevoie de încă un veac pentru restaurarea ei.

Brațul excavatorului coborî până ajunse la un unghi de 45 de grade deasupra tufelor și a răsadurilor cu flori din aripa de vest. Cupa fu poziționată deasupra peluzei de crochet. Urmă un lung moment de așteptare. Mulțimea amuți. Billy rosti cu glas tare:

— Treceți la treabă, ce Dumnezeu?!

Un inginer cu cască de protecție suflă într-un fluier.

Cupa coborî spre pământ cu o bufnitură puternică. Dinții săi de oțel mușcară din peluza verde și plată. Cablul de tracțiune se întinse, urmă un scârțâit de mașinărie suprasolicitată, apoi cupa începu să se retragă. Când trecu peste pământ, smulse un răsad de floarea-soarelui, răsadurile de trandafiri, niște tufe de Clethra și de Beaufortia, precum și un mic arbore de magnolie. Când se ridică, cupa era plină cu pământ, flori și plante.

Apoi cupa fu ridicată la vreo șase metri înălțime, lăsând să cadă pe alături pământ reavăn și muguri.

Brațul excavatorului se răsuci într-o parte. Era mai înalt decât casa, observă Lloyd. Pentru o clipă, cupa acestuia păru să se izbească de ferestrele de la etaj, însă operatorul era iscusit și o opri la timp. Cablul de tracțiune se detensionă, cupa se înclină și o șase tone din grădină căzură pe jos, la câțiva pași de intrare.

Cupa reveni în poziția inițială, iar procesul se repetă.

Lloyd se uită la Fitz și văzu că acesta plângea.

• Capitolul 23

1947

(I)

La începutul anului 1947, părea foarte posibil ca întreaga Europă să devină comunistă.

Volodea Peshkov nu știa dacă trebuia să spere asta sau din contră.

Armata Roșie domina Europa de Est și comuniștii câștigau alegerile în Vest. Comuniștii își câștigaseră respectul prin rolul pe care îl jucaseră în rezistența antinazistă. Cinci milioane de oameni îi votaseră pe comuniști în primele alegeri franceze de după război, făcându-i pe comuniști cel mai popular partid. În Italia, o alianță comunist-socialistă câștigase 40 de procente din voturi. În Cehoslovacia, comuniștii câștigaseră de unii singuri 38 procente și conduceau guvernul ales democratic.

Lucrurile stăteau diferit în Austria și în Germania, unde alegătorii fuseseră jefuiți și batjocoriți de Armata Roșie. În Berlin, social-democrații câștigaseră 63 dintre cele 130 de locuri, iar comuniștii numai 26. Cu toate acestea, Germania era ruinată și înfometată, iar Kremlinul încă se gândea că, de disperare, oamenii s-ar fi putut întoarce spre comunism, așa cum se întorseseră către naziști în timpul crizei.

Marea Britanie era marea decepție. Acolo, în urma alegerilor de după război, un singur comunist ajunsese în parlament. Iar guvernul laburist oferea tot ce promitea comunismul: ajutor social, asistență medicală gratuită, educație pentru toată lumea,

până și săptămâna de cinci zile de lucru pentru minerii din minele din cărbune.

Însă în restul Europei, capitalismul nu reușea să îi scoată pe oameni din criza care urmasese războiului.

Iar vremea era de partea lui Stalin, se gândi Volodea, în vreme ce straturile de zăpadă se îngroșau pe cupolele în formă de ceapă. Iarna dintre 1946 și 1947 era cea mai rece iarnă în Europa din ultima sută de ani. Ninge la St. Tropez. Drumurile și căile ferate englezești deveniseră impracticabile și industria se oprise complet - lucru care nu se întâmplase niciodată pe timp de război. În Franța, rațiile alimentare scăzuseră sub nivelul celor din timpul războiului. Organizația Națiunilor Unite calculă că 100 de milioane de europeni trăiau cu 1 500 de calorii pe zi - nivel la care sănătatea începe să sufere efectele malnutriției. În vreme ce motoarele producției se învârteau din ce în ce mai încet, oamenii începură să simtă că nu mai aveau nimic de pierdut și revoluția ajunsese să pară singura soluție.

Acum, că Uniunea Sovietică avea arme nucleare, nicio altă țară nu îi mai putea sta în cale. Soția lui Volodea, Zoya, și colegii ei construiseră o pilă nucleară în Laboratorul nr. 2 al Academiei de Științe, un nume ales în mod intenționat să sune cât mai vag pentru centrul sovietic de cercetări nucleare. Pila ajunsese într-un stadiu critic în ziua de Crăciun, la șase luni după nașterea lui Konstantin, care, la vremea respectivă, dormea în creșa laboratorului. Dacă experimentul mergea prost, îi șoptise Zoya lui Volodea, pentru micul Kotya nu conta că s-ar fi aflat la o milă sau la două depărtare: toată Moscova centrală avea să fie rasă.

Sentimentele contradictorii ale lui Volodea cu privire la viitor se intensificară odată cu nașterea fiului său, Kotya. Voia ca acesta să fie cetățean al unei țări mândre și puternice. Uniunea Sovietică merita să domine Europa, simțea el. Armata Roșie fusese cea care îi învinsese pe naziști, în patru ani cumpliti de război total: ceilalți Aliați stătuseră pe margine, ducând războaie neînsemnate și alăturându-li-se doar în ultimele unsprezece luni. Toate pierderile lor puse la un loc reprezentau abia o fracțiune din cele suferite de poporul sovietic.

Însă apoi se gândea la ce însemna comunismul: epurări arbitrare, torturi în beciurile poliției secrete, soldați cuceritori îndemnați la excese de bestialitate, o țară imensă silită să se supună deciziilor capricioase ale unui tiran care era mai puternic

decât un țar. Oare chiar voia Volodea să se extindă acest sistem în restul continentului?

Își aminti cum intrase în gara Penn din New York și cum cumpăraseră un bilet pentru Albuquerque, fără să ceară aprobarea nimănui și fără să arate vreun document; și, totodată, senzația fericită de libertate absolută pe care i-o dăduse acest lucru. Arsese cu mult timp în urmă catalogul Sears-Roebuck, însă îl avea încă viu în memorie, cu sutele de pagini cu lucruri frumoase pe care le putea avea oricine. Poporul rus credea că poveștile despre libertatea și prosperitatea din Occident erau doar propagandă, însă Volodea știa că nu era așa. O parte din el își dorea înfrângerea comunismului.

Viitorul Germaniei - și deci al Europei - urma să fie decis la Conferința Miniștrilor de Externe, ce urma să se țină în martie 1947, la Moscova.

Volodea, acum colonel, conducea echipa de informații responsabilă pentru această conferință. Ședințele se țineau într-o sală bogat ornamentată din Casa Industriei Aviatice, aflată la o distanță convenabilă de hotelul Moskva.

Ca întotdeauna, delegații și interpreții acestora stăteau în jurul unei mese rotunde, iar asistenții lor se aflau pe câteva rânduri de scaune, în spatele lor. Ministrul de externe sovietic, Vyacheslav Molotov, Bătrânul Fund de Piatră, ceru ca Germania să îi plătească Rusiei zece miliarde de dolari drept despăgubiri de război. Americanii și britanicii protestară, spunând că aceasta ar fi o lovitură fatală pentru economia și așa suferindă a Germaniei. Ceea ce Stalin probabil că-și și dorea.

Volodea reînnoi cunoștința cu Woody Dewar, care era acum fotograf de știri atașat la conferință. Se căsătorise și el și îi arătă lui Volodea o poză cu o brunetă superbă, ținând în brațe un copil. Așezați în spatele unei limuzine ZIS-110B, după o ședință de fotografii oficiale la Kremlin, Woody îi spuse lui Volodea:

— Îți dai seama că Germania nu are bani să vă plătească despăgubirile, nu?

Engleza lui Volodea se îmbunătățise și se puteau înțelege acum fără interpret. El spuse:

— Atunci cum își hrănesc oamenii și își reconstruiesc orașele?

— Cu ajutoare de la noi, bineînțeles, spuse Woody. Cheltuim o avere pe ajutoare. Toate despăgubirile pe care germanii vi le plătesc vor fi, de fapt, banii noștri.

— Și asta e așa de rău? Statele Unite au prosperat în timpul acestui război. Țara mea a fost devastată. Poate că ar trebui să plătiți.

— Alegătorii americani nu gândesc așa.

— Alegătorii americani se pot înșela.

Woody ridică din umeri.

— Așa e. Dar sunt banii lor.

Poftim, din nou, se gândi Volodea: respectul pentru opinia publică. Remarcase asta și înainte în discuția cu Woody. Americanii vorbeau despre alegători așa cum vorbeau rușii despre Stalin: trebuia să li te supui, fie că aveau, fie că nu aveau dreptate.

Woody coborî geamul mașinii.

— Nu te deranjează dacă fac niște poze cu orașul, nu? Lumina este feerică.

Aparatul țacăni.

Știa că trebuia să facă doar poze aprobate. Dar pe stradă nu era nimic de natură secretă – doar niște femei care dădeau zăpada la o parte cu lopețile. Cu toate acestea, Volodea îi spuse:

— Nu, te rog. Se aplecă peste Woody și închise geamul. Doar fotografii oficiale.

Era gata să îi ceară lui Woody filmul din aparat, când acesta îi spuse:

— Îți amintești când ți-am pomenit de prietenul meu Greg Peshkov, care are același nume de familie ca tine?

Volodea își amintea, bineînțeles. Willi Frunze spusese și el ceva asemănător. Probabil că era vorba de același om.

— Nu, nu-mi amintesc, minți Volodea.

Nu voia să aibă nimic de-a face cu o posibilă rubedenie din Occident. Asemenea relații le aduceau rușilor numai suspiciuni și probleme.

— Este în delegația americană. Ar trebui să vorbești cu el. Să vezi dacă sunteți rude.

— O să vorbesc, spuse Volodea, hotărât să evite persoana cu orice preț.

Decise să nu mai insiste în a-i lua filmul lui Woody. Nu merita să facă atâta tam-tam pentru o inofensivă scenă de stradă.

La conferința de a doua zi, secretarul de stat american, George Marshall, propuse ca cei patru Aliați să desființeze sectoarele separate ale Germaniei și să unifice țara, pentru ca

aceasta să redevină inima economică a Europei, să poată mineri, fabrica, cumpăra și vinde.

Acesta era ultimul lucru pe care îl voiau sovieticii.

Molotov refuză să discute unificarea până când problema despăgubirilor nu va fi fost stabilită.

Conferința ajunsese într-un punct mort.

Și asta era exact ce voia Stalin, se gândi Volodea.

(II)

Lumea diplomației internaționale era mică, cugetă Greg Peshkov. Unul dintre tinerii asistenți din delegația britanică venită la conferința de la Moscova era Lloyd Williams, soțul surorii vitrege a lui Greg, Daisy. La început, lui Greg nu îi plăcuse înfățișarea lui Lloyd, care era îmbrăcat asemenea unui gentleman englez pedant; însă se dovedi imediat a fi un tip de treabă.

— Molotov este un imbecil, spuse Lloyd în barul hotelului Moskva, după vreo două pahare cu votca martini.

— Și ce-o să facem cu el?

— Nu știi, însă englezii nu pot suporta întârzierile acestea. Ocupația Germaniei ne costă bani pe care nu ni-i putem permite, iar iarna asta grea a transformat problema într-o criză.

— Știi ce? spuse Greg, gândind cu voce tare. Dacă sovieticii nu vor să coopereze, ar trebui să mergem mai departe fără ei.

— Cum am putea face acest lucru?

— Ce vrem noi? Greg numără pe degete: Vrem să unificăm Germania și să organizăm alegeri.

— Asta vrem și noi.

— Vrem să aruncăm la fier vechi Reich-marca, fără nicio valoare, și să introducem o monedă nouă, astfel încât germanii să poată începe din nou să facă afaceri.

— Da.

— Și vrem să salvăm țara de comunism.

— Asta e și politica britanică.

— Nu putem să facem asta în Est, pentru că sovieticii nu vor veni la petrecere. Așa că la naiba cu ei! Controlăm trei sferturi din Germania - hai să o facem în zona noastră și să lăsăm partea de est a țării să se ducă naibii!

Lloyd îl privi atent.

— Este ceva ce ai discutat cu șeful tău?

— La naiba, nu! Pur și simplu pălăvrăgeam. Dar ascultă, de ce nu?

— Aș putea să îi sugerez ideea asta lui Ernie Bevin.

— Și eu am să i-o prezint lui George Marshall. Greg sorbi din băutura sa și adăugă: Votca este singurul lucru pe care rușii îl fac bine, spuse el. Deci, ce mai face sora mea?

— Așteaptă al doilea copil.

— Cum este Daisy ca mamă?

Lloyd râse.

— Probabil crezi că este îngrozitoare.

Greg ridică din umeri.

— Nu mi-am închipuit-o niciodată genul de casă.

— Este răbdătoare, calmă și organizată.

— Nu a angajat șase dădace care să facă toată treaba?

— Doar una, ca să poată ieși cu mine serile, de obicei la întâlniri politice.

— Dumnezeuule, ce s-a schimbat!

— Nu de tot. Încă îi plac petrecerile. Dar tu - încă singur?

— Există o fată, Nelly Fordham, cu care am intenții destul de serioase. Și cred că știi că am un fin.

— Da, spuse Lloyd. Daisy mi-a spus totul despre el. Georgy.

După expresia ușor stânjenită de pe chipul lui Lloyd, Greg fu sigur că acesta știa că Georgy era fiul său.

— Țin foarte mult la el.

— Grozav!

Un membru al delegației ruse urcă la bar și Greg îi surprinse privirea.

I se păru ceva familiar la el. Avea în jur de treizeci de ani, era chipeș, dacă nu ținai cont de tunsoarea militărească foarte scurtă, și avea o privire albastră puțin intimidantă. Acesta înclină prietenos din cap și Greg spuse:

— Ne-am mai întâlnit înainte?

— Posibil, spuse rusul. Am făcut școala în Germania - Academia de Băieți din Berlin.

Greg clătină din cap.

— Ai fost vreodată în Statele Unite?

— Nu.

Lloyd spuse:

— Acesta este tipul care are același nume de familie ca tine, Volodea Peshkov.

Greg se prezintă:

— Am putea fi rude. Tatăl meu, Lev Peshkov, a emigrat în 1914 și a lăsat în urmă o prietenă însărcinată, care s-a măritat apoi cu fratele lui mai mare, Grigori Peshkov. Am putea fi frați vitregi?

Atitudinea lui Volodea se schimbă imediat.

— Cu siguranță nu, spuse el. Scuzați-mă.

Părăsi barul fără să comande vreo băutură.

— A fost puțin cam nepoliticos, îi spuse Greg lui Lloyd.

— Da, încuviință Lloyd.

— Părea șocat, ca să zic așa.

— Trebuie să fi fost ceva din ce-ai spus.

(III)

„Nu poate fi adevărat”, își spuse Volodea.

Greg susținea că Grigori se căsătorise cu o fată care fusese lăsată însărcinată de Lev. Dacă era așa, omul pe care Volodea îl numise dintotdeauna tată nu era tatăl lui, ci unchiul.

Poate că era doar o coincidență. Sau poate că americanul voia doar să tulbure apele.

Cu toate acestea, Volodea tremura din cauza șocului.

Se întoarse acasă la ora obișnuită. El și Zoya avansaseră rapid și primiseră un apartament în reședința guvernamentală, blocul de lux în care trăiau și părinții săi. Ca aproape în fiecare seară, Grigori și Katerina veniră în apartamentul lor la ora la care Kotya își lua cina. Katerina îi făcu baie nepotului său, apoi Grigori îi cântă și îi spuse basme rusești. Kotya avea nouă luni și încă nu vorbea, însă cu toate acestea păreau să-i placă poveștile de leagăn.

Volodea își urmă rutina de seară ca un somnambul. Încercă să se comporte normal, dar își dădu seama că abia putea să le vorbească părinților săi. Nu credea povestea lui Greg, dar nici nu se putea abține să nu se gândească la asta.

Când Kotya adormi și bunicii se pregăteau să plece, Grigori îi spuse lui Volodea:

— Am vreo bubă pe nas?

— Nu.

— Atunci de ce te-ai holbat la mine toată seara?

Volodea se hotărî să spună adevărul.

— Am întâlnit un om pe care-l cheamă Greg Peshkov. Face parte din delegația americană. El crede că suntem rude.

— Este posibil. Grigori vorbea pe un ton relaxat, ca și cum era un lucru care nu conta prea mult, însă Volodea văzu că pielea gâtului i se înroșise, ceea ce trăda o emoție ascunsă.

— Ultima oară mi-am văzut fratele în 1919. De atunci nu am mai auzit de el, continuă el.

— Pe tatăl lui Greg îl cheamă Lev, iar Lev are un frate numit Grigori.

— Atunci Greg ar putea fi vărul tău.

— El a spus „frate”.

Grigori se înroși și mai tare și nu spuse nimic.

Zoya se băgă în vorbă:

— Cum așa?

Volodea spuse:

— Potrivit acestui Peshkov american, Lev avea în Sankt Petersburg o prietenă însărcinată, care s-a căsătorit cu fratele său.

— E absurd! pufni Grigori.

Volodea se uită la Katerina.

— Nu spui nimic, mamă.

Urmă o pauză lungă. Ceea ce cu siguranță însemna ceva. De ce aveau nevoie să se gândească atât, dacă povestea lui Greg nu era adevărată? Un frig nefiresc îl străbătu pe Volodea, ca o ceață înghețată.

Într-un sfârșit, mama lui spuse:

— Eram o fetișcană flușturistică. Se uită la Zoya și adăugă: Nu cuminte, ca soția ta. Oftă adânc. Grigori Peshkov s-a îndrăgostit de mine, mai mult sau mai puțin la prima vedere, prostuțul. Îi zâmbi tandru soțului ei, apoi continuă: Însă fratele lui, Lev, avea haine de lux, țigări, bani de votcă și prieteni printre gangsteri. Îmi plăcea mai mult de Lev. Mai degrabă m-a păcălit.

— Deci este adevărat? întrebă Volodea uimit.

O parte din el spera cu disperare să audă o dezmințire.

— Lev a făcut ceea ce oamenii de felul lui fac mereu, spuse Katerina. M-a lăsat însărcinată, apoi m-a părăsit.

— Deci Lev este tatăl meu! Volodea se uită la Grigori și zise: Iar tu ești doar unchiul meu!

Se simțea de parcă stătea să se prăbușească. Pământul îi aluneca încet de sub picioare. Parcă trăia un cutremur.

Zoya se duse lângă scaunul lui Volodea și își puse o mână pe umărul lui, ca și cum ar fi vrut să îl liniștească sau poate să îl rețină.

Katerina continuă:

— Iar Grigori a făcut ceea ce oamenii ca el fac dintotdeauna: a avut grijă de mine. M-a iubit, s-a căsătorit cu mine și ne-a întreținut pe mine și pe copiii mei. Așezându-se pe canapea lângă Grigori, îl apucă de mână și continuă: Nu îl voiam și cu siguranță nu îl meritam, dar cu toate acestea, Dumnezeu mi l-a dat.

Grigori spuse:

— M-am temut mereu de ziua aceasta. Încă de când te-ai născut m-am temut de ea.

— Atunci, de ce ai păstrat secretul? spuse Volodea. De ce nu mi-ai spus pur și simplu adevărul?

Vocea lui Grigori părea strangulată când rosti cu greutate:

— Nu puteam suporta gândul de a-ți spune că nu sunt tatăl tău, reuși el să zică. Te iubeam atât de mult...

Katerina zise:

— Permite-mi să îți spun ceva, iubitul meu fiu. Ascultă-mă de data aceasta, iar după aceea nu îmi va mai păsa dacă îți vei mai asculta mama vreodată. Dar mai întâi ascultă asta: uită-l pe străinul american care cândva a sedus o fetișcană nesăbuită. Privește-l pe omul care stă în fața ta cu lacrimi în ochi.

Volodea se uită la Grigori și văzu pe chipul acestuia o expresie rugătoare care îi merse direct la inimă.

Katerina continuă:

— Acest om te-a hrănit, te-a îmbrăcat și te-a iubit fără greș vreme de treizeci de ani. Dacă cuvântul „tată” înseamnă ceva, acesta este tatăl tău.

— Da, spuse Volodea. Știu asta.

(IV)

Lloyd Williams se înțelegea foarte bine cu Ernie Bevin. Aveau multe lucruri în comun, în ciuda diferenței de vârstă dintre ei. În timpul celor patru zile de călătorie cu trenul, în care traversară Europa înzăpezită, Lloyd îi mărturisi că el, asemenea lui Bevin, era fiul ilegitim al unei servitoare. Amândoi erau anticomuniști convinși: Lloyd din cauza experiențelor sale din Spania, Bevin pentru că văzuse tacticile comuniste din sânul sindicatelor.

— Sunt sclavii Kremlinului și tirani pentru oricine altcineva, spuse Bevin, iar Lloyd înțelese exact ce voia acesta să spună.

Lloyd nu se apropiase prea mult de Greg Peshkov, care arăta întotdeauna de parcă s-ar fi îmbrăcat la repezeală: cu mânecile cămășilor neîncheiate, gulerul hainei răsucit, șireturile desfăcute. Greg era o persoană perspicace și Lloyd se străduia să îl placă, dar simțea că sub acel șarm neglijent al lui Greg se afla un miez de cruzime. Daisy îi spusese că Lev Peshkov era un gangster și Lloyd se gândea că și Greg avea aceleași instincte.

Cu toate acestea, Bevin sări când auzi ideea lui Greg cu privire la Germania.

— Crezi că vorbea în numele lui Marshall? Întrebă corpolentul ministru de externe, cu accentul său clar din West Country.

— A zis că nu, răspunse Lloyd. Credeți că ar putea funcționa?

— Cred că este cea mai bună idee pe care am auzit-o în toate cele trei săptămâni blestemate petrecute în Moscova. Dacă e serios, aranjează un prânz neoficial - numai cu Marshall, cu acest june și cu noi doi.

— Mă ocup chiar acum.

— Dar să nu spui nimic nimănui. N-am vrea ca sovieticii să prindă de veste. Ne vor acuza de conspirație împotriva lor. Și ar avea dreptate.

Se întâlniră a doua zi în piața Spasopeskovskaya nr. 10, la reședința ambasadorului american, o vilă extravagantă în stil neoclasic, construită înainte de revoluție. Marshall era înalt și uscățiv, soldat până în măduva oaselor; Bevin era gras, miop, cu o țigară atârându-i mai tot timpul în colțul gurii - însă căzura de acord imediat. Amândoi erau oameni direcți. Odată, Bevin fusese acuzat chiar de Stalin că s-ar exprima ca un mojiç, lucru de care ministrul de externe era foarte mândru.

Sub plafonul pictat și sub candelabrele exorbitante, se ajunsese la problema revigorării Germaniei fără ajutorul Uniunii Sovietice.

Căzură repede de acord asupra principiilor: noua monedă, unificarea zonei britanice cu cea americană și, dacă era posibil, cu cea franceză; demilitarizarea Germaniei de Vest; alegeri și o nouă alianță militară transatlantică.

Apoi, Bevin spuse fără menajamente:

— Știi, nimic din toate acestea nu va funcționa.

Marshall fu luat prin surprindere.

— Atunci nu înțeleg de ce mai discutăm despre asta, spuse el tăios.

— În Europa este criză. Planul acesta va da greș dacă oamenii sunt înfometați. Cea mai bună protecție împotriva comunismului este prosperitatea. Stalin știe asta - de aceea vrea să mențină o Germanie sărăcită.

— Sunt de acord.

— Ceea ce înseamnă că noi trebuie să o reconstruim. Dar nu putem s-o facem cu mâinile goale. Avem nevoie de tractoare, de strunguri, de excavatoare, de vagoane - lucruri pe care nu ni le putem permite.

Marshall înțelese unde bătea.

— Americanii nu vor să le mai dea europenilor alte ajutoare.

— Mi se pare corect. Dar trebuie să existe o modalitate prin care Statele Unite să ne împrumute banii de care avem nevoie ca să cumpărăm echipament de la voi.

Se lăsă tăcerea.

Lui Marshall nu-i plăcea să arunce cu vorbele, însă aceasta fu o pauză lungă chiar și după standardele lui. Într-un sfârșit, el vorbi.

— Este logic, spuse el. Voi vedea ce pot face.

Conferința dură șase săptămâni și, când în sfârșit plecară cu toții acasă, nu se hotărâse încă nimic.

(V)

Eva Williams avea un anișor când îi ieșiră dinții din spate. Ceilalți crescuseră destul de ușor, dar aceștia o dureau. Lloyd și Daisy nu puteau face mare lucru ca să o ajute. Se simțea rău, nu putea dormi și nu îi lăsa nici pe ei să doarmă, așa că și ei se simțeau rău.

Daisy avea o groază de bani, însă trăiau modest. Cumpăraseră o casă agreabilă în Hoxton, unde aveau ca vecini un negustor și un zidar. Luară o mașină de familie micuță, un Morris Eight nou, care atingea maximum șaiszeci de mile pe oră. Daisy își mai cumpăra haine frumoase, dar Lloyd avea doar trei costume: cel cu frac, pentru serate; unul în dungi pentru Camera Comunelor; și un costum de tweed, pe care-l lua în week-end-uri, când mergea prin circumscripțiile electorale.

Într-o seară târzie, Lloyd era în pijamale și o legăna pe Evie, care scâncea, încercând să o adoarmă și răsfoind în același timp revista *Life*. Îi sări în ochi o poză din Moscova, în care o rusoaică cu un șal pe cap și cu o haină legată cu sfoară, ca un colet, cu fața bătrână brăzdată de riduri, îndepărta zăpada de pe stradă cu lopata. Ceva din felul în care lumina cădea asupra femeii îi conferea acesteia un aer de atemporalitate, de parcă s-ar fi aflat acolo de o mie de ani. Căută numele fotografului și văzu că era Woody Dewar, pe care-l întâlnise la conferință.

Telefonul sună. Ridică receptorul și auzi vocea lui Ernie Bevin.

— Deschide radioul, îi spuse Bevin. Oamenii lui Marshall au ținut un discurs.

Bevin închise telefonul fără să aștepte vreun răspuns.

Lloyd coborî în living cu Evie în brațe și deschise radioul. Emisiunea se numea *Comentarii americane*. Corespondentul BBC la Washington, Leonard Miall, transmitea de la Universitatea Harvard din Cambridge, Massachusetts.

— Secretarul de stat le-a spus studenților că reconstrucția Europei va dura mai mult timp și va necesita mai multe eforturi decât a fost prevăzut inițial, spunea Miall.

Suna promițător, se gândi Lloyd tulburat.

— Șștt, Evie, te rog, rosti el – și, de data aceasta, ea tăcu.

Apoi Lloyd auzi vocea gravă, măsurată a lui George C. Marshall.

— Nevoile Europei pentru următorii trei sau patru ani, fie că este vorba de alimente din afară sau de alte produse esențiale – majoritatea din America –, depășesc atât de mult capacitatea ei actuală de a le plăti, încât ea trebuie să primească un ajutor suplimentar important... sau, în caz contrar, va suferi o deteriorare economică, socială și politică dintre cele mai grave.

Lloyd era entuziasmat. „Un ajutor suplimentar important” era ceea ce solicitase Bevin.

— Soluția este să rupem cercul vicios și să restabilim încrederea europenilor în viitorul economic, spuse Marshall. Statele Unite ar trebui să facă tot ce le stă în putere ca să ajute la restaurarea unei bunăstări economice normale în lume.

— A făcut-o! îi spuse Lloyd triumfător fetiței sale, care nu putea înțelege nimic. I-a spus Americii că trebuie să ne acorde ajutor! Dar cât de mult? Și cum? Și când?

Vocea se schimbă și reporterul spuse:

— Secretarul de stat nu a prezentat un plan detaliat în ceea ce privește ajutorul pentru Europa, dar a spus că depinde de europeni ca să se schițeze programul.

— Asta înseamnă că avem mână liberă? o întrebă Lloyd nerăbdător pe Evie.

Vocea lui Marshall se făcu din nou auzită:

— Cred că inițiativa trebuie să vină din partea Europei.

Reportajul se încheie și telefonul sună din nou.

— Ai auzit? îl întrebă Bevin.

— Și ce înseamnă asta?

— Nu întreba! zise Bevin. Dacă pui întrebări, vei primi răspunsuri pe care nu le dorești.

— Bine, spuse Lloyd derutat.

— Nu contează ce a vrut să spună. Problema este ce facem noi. Inițiativa trebuie să vină din partea Europei, a spus el. Asta înseamnă de la mine și de la tine.

— Ce pot face?

— Fă-ți bagajul, spuse Bevin. Plecăm la Paris.

• Capitolul 24

1948

(I)

Volodea se afla la Praga ca membru al delegației Armatei Roșii, care venise să poarte discuții cu armata cehă. Stăteau în splendoarea în stil Art Deco a hotelului Imperial.

Ningea.

Îi era dor de Zoya și de micul Kotya. Fiul lui avea doi ani și învăța cuvinte noi cu o viteză uluitoare. Copilul se schimba atât de repede, încât părea diferit în flecare zi. Iar Zoya era însărcinată din nou. Volodea ura faptul că era obligat să petreacă două săptămâni departe de familia sa. Majoritatea bărbaților din grup vedeau călătoria aceasta ca pe o șansă de a scăpa de nevestele lor, de a bea cât mai multă votcă și, poate, de a pierde vremea cu femei ușoare. Volodea nu își dorea decât să meargă acasă.

Tratativele militare erau serioase, însă pentru Volodea ele constituiau doar o acoperire pentru adevărata sa misiune, aceea de a face un raport asupra activităților lipsite de tact desfășurate la Praga de către poliția secretă sovietică, veșnicul rival al Serviciului de Informații al Armatei Roșii.

În prezent, Volodea nu era foarte entuziasmat de munca sa. Toate lucrurile în care crezuse odată fuseseră compromise. Nu mai credea în Stalin, în comunism sau în bunătatea absolută a poporului rus. Nici măcar tatăl său nu mai era cine crezuse. Ar fi fugit în Vest, dacă ar fi putut găsi o cale de a-i lua pe Zoya și pe Kotya cu el.

Cu toate acestea, punea suflet în misiunea pe care o avea acum în Praga. Era o șansă rară de a face ceva în care credea.

Cu două săptămâni în urmă, Partidul Comunist Ceh obținuse controlul absolut al guvernului, înlăturându-și partenerii de coaliție. Ministrul de externe Jan Masaryk, erou de război și democrat anticomunist, fusese întemnițat la ultimul etaj al reședinței sale oficiale, Palatul Czernin. Fără îndoială, în spatele loviturii de stat se afla poliția secretă sovietică. De fapt, cumnatul lui Volodea, colonelul Ilya Dvorkin, se afla și el în Praga, la același hotel, și mai mult ca sigur fusese implicat.

Șeful lui Volodea, generalul Lemitov, vedea această lovitură de stat ca pe o catastrofă pentru relațiile publice ale Uniunii Sovietice. În fața lumii, Masaryk fusese dovada că țările est-europene puteau fi libere și independente în umbra URSS-ului. Datorită lui, Cehoslovacia reușise să aibă un guvern comunist favorabil Uniunii Sovietice și, în același timp, să poarte haina democrației burgheze. Acesta fusese aranjamentul perfect, pentru că îi dăduse URSS-ului tot ce dorise, liniștindu-i în același timp pe americani. Dar acest echilibru fusese răsturnat.

Cu toate acestea, Ilya jubila.

— Partidele burgheze au fost zdrobite! îi spuse el lui Volodea într-o noapte, în barul hotelului.

— Ai văzut ce s-a întâmplat în Senatul american? întrebă calm Volodea. Vandenberg, bătrânul izolaționist, a ținut un discurs de opt minute în favoarea Planului Marshall și a fost aplaudat furtunos.

Ideile vagi ale lui George Marshall se închegaseră într-un plan. Și acest lucru în primul rând mulțumită șireteniei de vulpoi a ministrului de externe britanic, Ernie Bevin. În opinia lui Volodea, Bevin era cel mai periculos tip de anticomunist - un social-democrat din clasa muncitoare. În ciuda corpolenței sale, se mișca repede. Cu viteza fulgerului, organizase la Paris o conferință la care întreaga Europă aclamase răsunător discursul ținut de George Marshall la Harvard.

Volodea știa, de la spionii din Ministerul de Externe britanic, că Bevin era hotărât să includă Germania în Planul Marshall, excluzând în schimb URSS-ul. Iar Stalin căzuse direct în capcana lui Bevin când le ordonase țărilor est-europene să refuze acel ajutor.

Acum, poliția secretă sovietică părea să facă tot ce îi stătea în putere ca să ajute legea să treacă prin Congres.

— Senatul era decis să respingă Planul Marshall, îi spuse Volodea lui Ilya. Contribuabilul american nu vrea să plătească factura. Însă lovitura de stat de aici, de la Praga, i-a convins că trebuie să o facă, întrucât capitalismul european este în pericol să se prăbușească.

Ilya replică indignat:

— Partidele burgheze cehe voiau să primească mita americană.

— Trebuia să le lăsăm, spuse Volodea. Poate că era cea mai rapidă cale de a sabota întreaga schemă. Congresul ar fi respins Planul Marshall - ei nu vor să dea bani comuniștilor.

— Planul Marshall este un șiretlic imperialist!

— Da, este, spuse Volodea. Și mi-e teamă că funcționează. Aliații noștri din timpul războiului formează un bloc antisovietic.

— Cei care stau în calea marșului comunismului trebuie tratați corespunzător.

— Într-adevăr, trebuie.

Era uimitor cum oameni ca Ilya dădeau consistență unor opinii politice greșite.

— Iar eu trebuie să mă duc la culcare.

Era abia ora zece, dar Volodea urcă și el. Rămase întins, treaz, gândindu-se la Zoya și la Kotya și dorindu-și să îi poată săruta de noapte bună. Gândurile îi fugiră spre misiunea lui. Îl întâlnise pe Jan Masaryk, simbolul independenței cehe, cu două zile în urmă, la o ceremonie organizată la mormântul tatălui acestuia, Thomas Masaryk, fondatorul Cehoslovaciei și primul președinte al acesteia. Îmbrăcat într-un palton cu guler de blană, cu capul gol sub ninsoarea densă, cel de-al doilea Masaryk părea înfrânt și deprimat.

Dacă ar fi putut fi convins să rămână ministru de externe, poate că ar fi fost posibil un compromis, se gândi Volodea. Cehoslovacia ar fi putut avea un guvern intern complet comunist, dar în relațiile internaționale ar fi avut o atitudine neutră sau măcar cât mai puțin antiamericană. Masaryk avea atât talentul diplomatic, cât și credibilitatea internațională care i-ar fi permis să facă această echilibristică.

Volodea decise să îi sugereze acest lucru lui Lemitov a doua zi.

Dormi iepurește și se trezi înainte de ora șase, cu o alarmă mentală răsunându-i în minte. Avea legătură cu discuția purtată cu Ilya noaptea trecută. Volodea încercă să o rememoreze. Când Ilya spusese „Cei care stau în calea marșului comunismului” se referise la Masaryk; iar când cineva din poliția secretă spunea că cineva trebuie „tratată corespunzător”, asta însemna întotdeauna „omorât”.

Apoi, Ilya se dusese la culcare devreme, ceea ce însemna că în dimineața aceea urma să se trezească devreme.

— Sunt un prost, realizează Volodea. Semnele erau acolo, iar mie mi-a luat toată noaptea să le interpretez.

Sări din pat – poate nu era prea târziu.

Se îmbracă repede și își puse un palton gros, fularul și pălăria. Nu erau taxiuri în fața hotelului – era prea devreme. Ar fi putut chema o mașină a Armatei Roșii, dar – până ar fi fost trezit un șofer și ar fi fost adusă mașina – ar fi trecut aproape o oră.

Se decise să meargă pe jos. Palatul Czernin se afla la doar câțiva kilometri distanță. O luă spre partea de vest a elegantului centru al Pragăi, traversă podul St. Charles și urcă repede către castel.

Masaryk nu îl aștepta - și nici nu era obligat ministrul de externe să acorde o audiență unui colonel al Armatei Roșii -, însă Volodea era sigur că avea să fie suficient de curios încât să îl primească.

Merse rapid prin zăpadă și ajunse la Palatul Czernin la 6:45. Palatul era o clădire barocă imensă, cu un șir impunător de semicoloane corintiene pe cele trei etaje superioare. Locul era slab păzit, constată el cu surprindere. O santinelă îi indică ușa principală. Volodea traversă fără nicio opreliște un hol bogat ornamentat.

Se așteptase să dea peste obișnuitul imbecil de la poliția secretă aflat în spatele unui birou la recepție, dar nimeni nu era acolo. Era un semn rău și simți cum îl cuprind gândurile negre.

Holul dădea într-o curte interioară. Aruncând o privire pe una dintre ferestre, văzu ceva care aducea cu un om adormit în zăpadă. Poate căzuse acolo, beat; dacă era așa, era în pericol să moară înghețat.

Volodea încercă ușa și constată că era deschisă.

Traversă în fugă curtea pătrată. Un om îmbrăcat în pijamale albastre de mătase zăcea pe pământ, cu fața în jos. Nu era acoperit de zăpadă, deci nu putea să se afle acolo de prea multe minute. Volodea îngenunche lângă el. Omul era nemișcat și părea să nu mai respire.

Volodea privi în sus. Șiruri de ferestre identice, asemenea unor soldați la paradă, dădeau înspre curte.

Toate erau bine închise, din cauza gerului, cu excepția uneia - aflată în dreptul omului în pijamale -, care era larg deschisă.

De parcă cineva ar fi fost aruncat prin ea.

Volodea întoarse capul fără viață și privi fața bărbatului.

Era Jan Masaryk.

(II)

Trei zile mai târziu, la Washington, șefii statului-major îi prezentau președintelui Truman un plan de război de urgență, pentru a face față invaziei sovietice în Europa de Vest. Pericolul unui al treilea război mondial era un subiect fierbinte în presă.

— Tocmai am câștigat războiul, îi spuse Jacky Jakes lui Greg Peshkov. Cum se face că suntem pe cale să avem un altul?

— Asta mă tot întreb și eu, rosti Greg.

Stăteau pe o bancă în parc, iar Greg își trăgea suflarea după ce jucase fotbal cu Georgy.

— Mă bucur că este mult prea tânăr ca să lupte, zise Jacky.

— Și eu.

Se uitau amândoi la fiul lor, care stătea în picioare, vorbind cu o fată blondă, cam de aceeași vârstă cu el. Șireturile tenișilor Keds erau desfăcute și avea cămașa scoasă din pantaloni. Avea 12 ani și era în creștere. Avea câteva firisoare de păr negru deasupra buzei de sus și părea cu cinci centimetri mai înalt decât săptămâna trecută.

— Ne-am adus trupele acasă cât de repede am putut, spuse Greg. La fel au făcut și englezii și francezii. Dar Armata Roșie a rămas pe loc. Rezultatul: acum au în Germania de trei ori mai mulți soldați decât avem noi.

— Americanii nu mai vor încă un război.

— Cu siguranță nu. Iar Truman speră să câștige alegerile prezidențiale în noiembrie, așa că va face tot ce va putea ca să evite războiul. Dar se poate întâmpla oricum.

— În curând vei pleca din armată. Ce vei face?

În vocea ei simți un tremur care îl făcu să creadă că întrebarea nu era atât de nepăsătoare pe cât ar fi vrut ea să pară. Îi privi fața, dar expresia ei era de nepătruns. Îi răspunse:

— Presupunând că America nu va fi în război, în 1950 voi candida pentru Congres. Tata a fost de acord să îmi finanțeze campania. Voi începe imediat ce se vor încheia alegerile prezidențiale.

Ea privi în depărtare.

— Din partea cărui partid? întrebă ea mecanic.

El se gândi că poate spusese ceva care o supărase.

— Din partea Partidului Republican, bineînțeles.

— Și căsătoria?

Greg fu surprins.

— De ce mă întrebi asta?

Ea îl privea acum sever.

— Te vei căsători? insistă ea.

— Întâmplarea face că da, mă voi căsători. O cheamă Nelly Fordham.

— Mă gândeam eu. Ce vârstă are?

— 22. Ce vrei să spui cu „te gândeam tu”?

- Un politician are nevoie de o soție.
- O iubesc!
- Bineînțeles că o iubești. Familia ei este implicată în politică?
- Tatăl ei este un avocat din Washington.
- O alegere bună.

Greg se enervă.

- Ești foarte cinică.

— Te cunosc, Greg. Pentru Dumnezeu, ți-am tras-o când nu erai mai mare decât e Georgy acum. Poți păcăli pe cine vrei, cu excepția mea și a mamei tale.

Era foarte perspicace, ca întotdeauna. Mama lui fusese de asemenea foarte critică cu privire la logodna lui. Aveau dreptate: era un pas în carieră, însă Nelly era drăguță și agreabilă și îl adora pe Greg, așa că nu înțelegea de ce era atât de greșit.

— În câteva minute mă întâlnesc cu ea pentru prânz, undeva în apropiere, spuse el.

Jacky spuse:

- Nelly știe despre Georgy?

— Nu. Și trebuie să păstrăm lucrurile așa.

— Ai dreptate. E deja destul de rău că ai un copil ilegal; faptul că mai e și negru ți-ar putea ruina cariera.

- Știu.

— Aproape la fel de rău cum ar fi să ai o soție neagră.

Greg fu atât de surprins, încât rosti direct:

- Credeai că o să mă căsătoresc cu tine?

Ea avu o expresie posacă.

— O, nu, Greg, în niciun caz! Dacă ar trebui să aleg între tine și asasinul cu baia de acid, recunosc că aș sta pe gânduri.

Ea mințea, iar el știa asta. Pentru o clipă se gândi cum ar fi fost să se însoare cu Jacky. Căsătoriile interraciali erau neobișnuite și atrăgeau multă ostilitate, atât din partea negrilor, cât și din partea albilor, însă unii o făceau și suportau consecințele. Nu întâlnise niciodată o fată care să îi placă așa de mult cum îi plăcea Jacky; nici măcar Margaret Cowdry, cu care se întâlnise vreme de vreo doi ani, până când aceasta se săturase să aștepte ca el să o ceară de nevastă. Jacky avea limba ascuțită, dar lui îi plăcea asta, poate pentru că și mama lui era la fel. Găsea foarte atrăgătoare ideea de a fi împreună toți trei tot timpul. Georgy ar fi învățat să îi spună tată. Ar fi putut

cumpăra o casă într-un cartier în care oamenii erau mai deschiși la minte, un loc în care locuiau o mulțime de studenți și de profesori tineri, poate în Georgetown.

Văzu apoi cum prietena blondă a lui Georgy fu chemată înapoi de părinții ei, mama ei – o albă get-beget – dând muștrător din deget, și înțelese că o căsătorie cu Jacky ar fi fost cea mai proastă idee din lume.

Georgy reveni lângă Greg și Jacky.

— Cum e la școală? îl întreabă Greg.

— Îmi place mai mult decât înainte, spuse băiatul. Matematica a devenit mai interesantă.

— Eram bun la matematică, zise Greg.

Jacky spuse:

— Ce coincidentă!

Greg se ridică.

— Trebuie să plec. Îl strânse pe Georgy de umăr și adăugă: Continuă să lucrezi la matematică, amice.

— Sigur, rosti Georgy.

Greg îi făcu cu mâna lui Jacky, apoi plecă.

Se gândise și ea la căsătorie în același timp cu el, fără îndoială. Ea știa că plecarea din armată însemna pentru el momentul luării unei decizii – îl obliga să se gândească la viitorul său. Ea nu putuse să se gândească cu adevărat că el ar lua-o de nevastă, dar probabil că nutrise totuși o fantezie secretă. Acum, el i-o nimicise. Ei bine, cu atât mai rău! Și dacă ar fi fost albă, tot nu s-ar fi căsătorit cu ea.

Ținea la ea și îl iubea pe puști, însă avea toată viața înaintea sa și voia o soție care să îi aducă conexiuni și sprijin. Tatăl lui Nelly era un om puternic în cercurile republicane.

Merse până la Napoli, un restaurant italian aflat la câteva blocuri distanță de parc. Nelly era deja acolo, cu cârlionții ei roșii-arămii ieșindu-i de sub o pălărieuță verde.

— Arăți foarte bine! îi spuse el, așezându-se. Sper că nu am întârziat.

Chipul lui Nelly era de piatră.

— Te-am văzut în parc, îi zise ea.

Greg se gândi: „Of, la naiba!”

— Am venit mai devreme, așa că am stat puțin pe o bancă, spuse ea. Nu m-ai observat. Apoi am început să mă simt ca un spion, așa că am plecat.

- Deci mi-ai văzut finul, spuse el cu o voioșie forțată.
- Asta era? Ești o alegere surprinzătoare ca naș. Nici măcar nu te-ai dus vreodată la biserică.
- Sunt bun cu puștiul!
- Cum îl cheamă?
- Georgy Jakes.
- Nu mi-ai vorbit niciodată de el până acum.
- Nu?
- Câți ani are?
- Doisprezece ani.
- Deci aveai 16 ani când s-a născut. E cam devreme ca să fii naș.
- Cred că da.
- Din ce-și câștigă existența mama lui?
- E chelneriță. Acum mulți ani a fost actriță. Numele ei de scenă era Jacky Jakes. Am cunoscut-o când avea contract cu studioul tatălui meu.
- Asta era mai mult sau mai puțin adevărat, se gândi Greg stânjenit.
- Și tatăl lui?
- Greg clătină din cap.
- Jacky este singură.
- Un chelner se apropie și Greg spuse:
- Ce zici de un cocktail? Poate că asta ar putea reduce tensiunea. Două pahare de martini, îi spuse el chelnerului.
- Imediat, domnule.
- De îndată ce chelnerul plecă, Nelly spuse:
- Tu ești tatăl băiatului, nu-i așa?
- Nașul.
- Vocea ei se umplu de dispreț.
- Of, termină! pufni ea.
- De ce ești atât de sigură?
- O fi el negru, dar seamănă cu tine. Nu își poate ține șireturile legate sau cămașa băgată în pantaloni, așa cum nu poți nici tu. Și o vrăjea de mama focului pe blonduța aia cu care vorbea. Bineînțeles că este al tău.
- Greg cedă. Oftă și spuse:
- Ți-aș fi zis.
- Când?
- Așteptam momentul potrivit.

— Momentul potrivit ar fi fost înainte să mă ceri în căsătorie.

— Îmi pare rău...

Era jenat, dar nu tocmai chinuit de remușcări: considera că ea făcea mult zgomot pentru nimic.

Chelnerul aduse meniurile și amândoi se uitară prin ele.

— Spaghetetele bolognese sunt renumite, spuse Greg.

— Voi lua o salată.

Apoi sosiră și paharele cu martini. Greg ridică paharul și spuse:

— Pentru iertare în căsătorie!

Nelly nu-și luă băutura.

— Nu mă pot căsători cu tine, îi spuse ea.

— Scumpo, hai, nu exagera! Mi-am cerut scuze.

Ea clătină din cap.

— Nu înțelegi, nu-i așa?

— Ce anume nu înțeleg?

— Că femeia care stătea pe bancă alături de tine te iubește.

— Mă iubește?

Cu o zi în urmă, Greg ar fi respins ideea, dar după discuția de mai devreme chiar nu mai era sigur.

— Bineînțeles că te iubește. De ce nu s-a măritat? Este destul de drăguță. Dacă ar fi încercat cu adevărat, până acum și-ar fi putut găsi un bărbat care să își asume responsabilitatea unui fiu vitreg. Dar ea este îndrăgostită de tine, secătură ce ești!

— Nu sunt atât de sigur.

— Iar băiatul te adoră și el.

— Sunt unchiul lui favorit.

— Doar că nu ești unchiul lui, zise ea, împingându-și paharul din față. Bea și băutura mea.

— Scumpo, relaxează-te, te rog.

— Plec, zise ea ridicându-se.

Greg nu era obișnuit cu fete care să îl lase baltă. Situația îl enerva - își pierduse oare puterea de atracție?

— Vreau să mă căsătoresc cu tine! spuse el.

Suna disperat până și în urechile lui.

— Nu te poți căsători cu mine, Greg, spuse ea.

Își scoase inelul de pe deget și îl puse pe fața de masă roșie, cadrilată.

— Ai deja o familie.

Apoi ieși din restaurant.

(III)

Criza mondială ajunsese în punctul critic în iunie, iar Carla și familia sa se aflau în centrul ei.

Planul Marshall deveni lege, sub semnătura președintelui Truman, și primele transporturi cu ajutoare ajunseră în Europa, spre furia Kremlinului.

Vineri, 18 iunie, Aliații Occidentali le transmiseră germanilor că vor face un anunț important în acea seară, la ora opt. Familia Carlei se strânse în jurul radioului din bucătărie, reglat pe Radio Frankfurt, așteptând neliniștiți. Războiul se terminase de trei ani, dar ei încă nu știau ce avea să le rezerve viitorul: capitalism sau comunism, unitate sau fragmentare, libertate sau subjugare, prosperitate sau sărăcie.

Werner stătea lângă Carla, ținându-l pe genunchi pe Walli, care avea acum doi ani și jumătate. Se căsătoriseră discret cu un an în urmă. Carla lucra din nou ca asistentă. De asemenea, era consilier local în Berlin din partea social-democraților. La fel era și soțul Friedei, Heinrich.

În Germania de Est, rușii interziseseră Partidul Social Democrat, însă Berlinul era o oază în sectorul sovietic, condusă de un consiliu al celor patru Aliați principali numit Kommandatura, consiliu care votase împotriva acestei interziceri. Drept urmare, social-democrații câștigaseră, iar comuniștii ajunseseră abia pe locul trei, după conservatorii creștin-democrați. Rușii erau furioși și făcură tot ce le stătea în puteri ca să îi pună bețe în roate consiliului ales. Carla găsea acest lucru frustrant, dar nu putea renunța la speranța de a deveni independenți de sovietici.

Werner reușise să pornească o mică afacere. Scotocise prin ruinele fabricii tatălui său și recuperase o mică grămadă de piese electrice și de radio. Germanii nu își puteau permite să cumpere radiouri noi, dar toată lumea voia să și le repare pe cele vechi. Werner dăduse peste câțiva ingineri, foști angajați ai fabricii, și îi pusese să repare aparatele de radio. El era administrator și vânzător, mergând pe la case și pe la clădiri de blocuri, bătând la uși și făcând reclamă afacerii.

Maud, care era și ea la masă în seara aceea, lucra ca interpret pentru americani. Era unul dintre cei mai buni interpreți și deseori traducea la întâlnirile Kommandaturii.

Fratele Carlei, Erik, purta uniformă de polițist. Întrucât se înscrisese în Partidul Comunist – spre disperarea familiei sale –, obținuse o slujbă de ofițer de poliție în cadrul noii autorități organizate de ocupanții ruși în Germania de Est. Erik spunea că Aliații Occidentali încercau să împartă Germania în două.

— Voi, social-democrații, sunteți niște secesioniști, spuse el, recitând poezia comunistă la fel cum repetase papagalicește propaganda nazistă.

— Aliații Occidentali nu au divizat nimic, ripostă Carla. Ei au deschis granițele între zonele lor. De ce nu fac și sovieticii la fel? Atunci am fi din nou o țară.

El păru să nu o audă.

Rebecca avea aproape 17 ani. Carla și Werner o adoptaseră legal. Se descurca bine la școală și era bună la limbi străine.

Carla era însărcinată din nou, însă nu îi spusese lui Werner. Era emoționată. El adoptase o fiică și un fiu vitreg, dar acum urma să aibă și un copil al său. Știa că va fi încântat când îi va spune. Voia să mai aștepte puțin, ca să fie sigură.

Tânjea să știe în ce fel de țară aveau să trăiască cei trei copii ai ei.

Un ofițer american pe nume Robert Lochner începu să vorbească pe post. Fusese crescut în Germania și vorbea limba fără probleme. Luni dimineață, începând cu ora șapte, explică el, Germania de Vest va avea o nouă monedă – marca germană.

Carla nu fu surprinsă. Reich-marca pierdea din valoare în fiecare zi. Cei mai mulți oameni erau plătiți în Reich-mărci, asta dacă aveau un serviciu, iar moneda putea fi folosită doar pentru lucruri de bază, cum erau rațiile de mâncare și biletele de autobuz, însă toată lumea prefera să facă rost de produse de băcănie sau de țigări. În afacerea sa, Werner le cerea oamenilor Reich-mărci, dar oferea intervenții de noapte pentru cinci țigări și livrare oriunde în oraș pentru trei ouă.

Carla știa de la Maud că la Kommandatură se discutase despre noua monedă. Rușii ceruseră matrițe, ca să o poată imprima. Însă ei depreciaseră vechea monedă, imprimând-o în cantități prea mari, și nu avea rost să se scoată o nouă monedă dacă urma să se întâmple același lucru.

Prin urmare, Vestul refuzase și sovieticii se îmbufnaseră.

Acum, Vestul decisese să meargă mai departe fără cooperarea sovieticilor. Carla era mulțumită, pentru că noua

monedă chiar avea să fie bună pentru Germania, dar îi era teamă de reacția sovietică.

Oamenii din Germania de Vest, spuse Lochner, vor putea schimba 60 de Reich-mărci vechi pentru 3 mărci germane și 90 de cenți noi.

Apoi, el zise că aceste măsuri nu se vor aplica în Berlin, cel puțin nu de la început, moment în care în bucătărie se auzi un oftat colectiv.

Carla merse la culcare întrebându-se ce vor face sovieticii. Stătea întinsă lângă Werner și o parte din creierul ei asculta, în cazul în care Walli ar fi plâns în încăperea alăturată. Ocupanții sovietici deveniseră tot mai iritați în ultimele câteva luni. Un ziarist pe nume Dieter Friede fusese răpit în zona americană de către poliția secretă sovietică și ținut captiv: la început, sovieticii negaseră că ar fi știut ceva despre asta, apoi spusese că l-au arestat pentru că era spion. Trei studenți fusese dați afară de la universitate pentru că îi criticaseră pe ruși într-o revistă. Și, mai rău decât toate acestea, un avion de vânătoare sovietic șicanase un avion de pasageri al companiei British European Airways care urma să aterizeze în aeroportul Gatow și îi retezase aripa, ceea ce dusese la prăbușirea ambelor avioane și la moartea a patru membri ai echipajului BEA, a zece pasageri și a pilotului sovietic. Când rușii se înfuriau, cineva avea întotdeauna de suferit.

În dimineața următoare, sovieticii anunțară că importarea mărcilor germane în Germania de Est va fi considerată delict. Potrivit declarației, acest lucru includea și Berlinul, „care era parte a zonei sovietice”. Imediat, americanii condamnară în mod public această sintagmă, afirmând că Berlinul era un oraș internațional; spiritele se încingeau, iar Carla continua să fie îngrijorată.

Luni, Germania de Vest primi noua monedă.

Marti, un curier din partea Armatei Roșii veni la Carla acasă, convocând-o la primărie.

Deși mai fusese convocată în acest fel, se simțea speriată când plecă de acasă. Nimic nu îi împiedica pe sovietici să o întemnițeze. Comuniștii aveau aceleași puteri arbitrare pe care și le atribuiseră naziștii. Foloseau până și vechile lagăre de concentrare.

Celebra Primărie Roșie fusese avariata de bombardamente și conducerea orașului se stabilise în primăria nouă de pe Parochial Strasse. Ambele clădiri se aflau în cartierul Mitte, în care locuia Carla și care îi aparținea zonei sovietice.

Când ajunse acolo, constată că fuseseră chemate și alte persoane, inclusiv primarul interimar Louise Schroeder, pentru o întrevedere cu ofițerul de legătură sovietic, maiorul Otshkin. Acesta îi informă că moneda est-germană va fi reformată și că, pe viitor, doar noua Est-marcă va fi legală în zona sovietică.

Primarul interimar Schroeder sesiză imediat aspectul crucial al problemei.

— Vreți să spuneți că acest lucru se va aplica în toate sectoarele Berlinului?

— Da.

Doamna Schroeder nu era însă ușor de intimidat.

— Potrivit constituției orașului, puterea ocupantă sovietică nu poate crea o astfel de regulă pentru alte sectoare, spuse ea cu fermitate. Trebuie consultați și ceilalți Aliați.

— Nu se vor opune. Îi întinse o foaie de hârtie și adăugă: Acesta este decretul mareșalului Sokolovsky. Îl veți prezenta mâine în fața consiliului orășenesc.

Seara târziu, băgându-se în pat lângă Werner, Carla spuse:

— E clar care-i tactica sovietică. Dacă consiliul orășenesc va adopta decretul, va fi dificil pentru Aliații Occidentali, care au o mentalitate democratică, să îl anuleze.

— Dar consiliul nu îl va adopta. Comuniștii sunt o minoritate și nimeni altcineva nu va dori Est-marca.

— Exact. Și de aceea mă întreb ce as are în mânecă mareșalul Sokolovsky.

În dimineața următoare, ziarele anunțară că, de vineri, în Berlin vor exista două monede concurente - Est-marca și marca germană. Se dovede că americanii introduseseră în secret 250 de milioane în noua monedă, în cutii de lemn cu etichetele „Clay” și „Bird Dog”, care se aflau acum ascunse prin tot Berlinul.

În timpul zilei, Carla începu să audă zvonuri din Germania de Vest. Banii cei noi făcuseră miracole acolo. Peste noapte, în vitrinele magazinelor apăruseră produse noi: coșuri cu cireșe și pachete cu morcovi legate cu grijă, aduse din satele din jur, unt, ouă, produse de patiserie, precum și produse de lux, păstrate

multă vreme cu grijă în depozite, cum ar fi pantofi noi, genți, până și ciorapi, la patru mărci germane perechea. Oamenii așteptaseră să își poată vinde marfa pe bani adevărați.

În acea după-amiază, Carla plecă spre primărie pentru a participa la ședința consiliului, prevăzută pentru ora patru.

Când se apropie, văzu zeci de camioane ale Armatei Roșii parcate pe străzile din jurul clădirii, cu șoferii fumând leneș prin preajmă. Majoritatea erau vehicule americane, care fuseseră probabil cedate URSS-ului ca urmare a înțelegerii de împrumut și închiriere din timpul războiului³, în momentul în care auzi zgomotele unei mulțimi gălăgioase, bănuî cam ce însemna prezența lor acolo. Asul din mâneca guvernatorului sovietic era un baston de poliție.

În fața primăriei, steaguri roșii fluturau pe deasupra unei mulțimi de câteva mii de persoane, majoritatea lor purtând însemnele Partidului Comunist. Discursuri mânioase răsunau din boxe și mulțimea cânta „Jos cu secesioniștii”.

Carla nu știa cum avea să ajungă la clădire. O mână de polițiști priveau indiferenți, fără să facă nicio încercare de a-i ajuta pe consilieri să treacă. Acest lucru îi aminti dureros de mult Carlei de atitudinea poliției în ziua în care Cămășile Brune vandalizaseră biroul mamei sale, în urmă cu cincisprezece ani. Era sigură că toți consilierii comuniști se aflau deja înăuntru și că, dacă social-democrații nu reușeau să pătrundă în clădire, minoritatea avea să adopte decretul și să îl declare valid.

Inspiră adânc și începu să își facă loc prin mulțime.

Reuși să facă neobservată câțiva pași. Apoi, cineva o recunoscuse.

— Târfă americană! țipă el, arătând-o cu degetul.

Ea continuă să înainteze, hotărâtă. Cineva o scuipea și saliva îi mânji rochia. Continuă să meargă, dar i se făcu frică. Era înconjurată de oameni care o urau – o situație pe care nu o mai trăise până atunci și care o făcea să-și dorească să o ia la fugă. Fu îmbrâncită, însă reuși să rămână în picioare. O mână o apucă de rochie și ea se smulse, cu un zgomot de pânză ruptă. Voia să țipe. Ce aveau să facă? Aveau să-i smulgă hainele de pe ea?

³ Lend-Lease aid – aranjament încheiat în 1941, prin care Statele Unite le furnizau Marii Britanii și Aliatilor săi echipament militar și armament, în prima fază ca un împrumut, în schimbul utilizării bazelor militare deținute de britanici (n. tr.).

Și altcineva se lupta să își croiască drum prin mulțimea din spatele ei, își dădu ea seama și, privind înapoi, îl văzu pe Heinrich von Kessel, soțul Friedei. Acesta ajunsese lângă ea și amândoi continuară să înainteze. Heinrich era mult mai agresiv, călcând pe picioare și împingându-i energic cu umărul pe toți cei din jur; împreună se mișcă mai repede și, într-un sfârșit, ajunseră la ușă și intrară.

Dar chinul lor nu se terminase. Înăuntru, demonstranții comuniști erau cu sutele. Fură nevoiți să își croiască drum cu greu prin coridoare. În sala de ședințe, demonstranții erau peste tot - nu numai în galeriile vizitatorilor, ci și la parterul încăperii. Comportamentul lor era la fel de agresiv precum al celor de afară.

Unii dintre social-democrați se aflau deja colo, alții ajunseră după Carla, într-un fel sau altul, cei mai mulți dintre cei 63 de consilieri reușiseră să își croiască drum prin mulțime. Se simți ușurată. Adversarul nu reușise să îi sperie.

Când președintele adunării ceru să se facă liniște, un consilier comunist, cățarat pe o bancă, îi îndemnă pe demonstranți să rămână. Când o văzu pe Carla, el țipă: „Trădătorii să rămână afară!”

Totul amintea în mod cumplit de anul 1933: agresivitate, intimidare și democrație subminată de debandadă. Carla era disperată.

Aruncând o privire în galerie, fu consternată să îl vadă acolo pe fratele ei, Erik, în mulțimea care zbiera.

— Ești german! îi strigă ea. Ai trăit sub naști. Nu ai învățat *nimic*?

El se prefăcu că nu o aude.

Frau Schroeder urcă pe podium, cerând ordine. Demonstranții îi răspunseră cu fluierături și huiduieli. Ridicându-și glasul, ea strigă:

— În situația în care consiliul local nu poate ține în liniște dezbaterile în această clădire, voi muta ședința în sectorul american.

Urmă un nou val de injurii, însă cei 26 de consilieri comuniști înțeleseseră că această mutare nu s-ar fi potrivit cu scopul lor. În cazul în care consiliul s-ar fi întrunit în afara zonei sovietice o dată, ar fi putut să o facă din nou și chiar să se mute permanent în afara ariei de intimidare a comuniștilor. După o scurtă

discuție, unul dintre ei se ridică în picioare și le ceru demonstranților să plece. Aceștia ieșiră, cântând *Internaționala*.

— E clar cine îi comandă, zise Heinrich.

În sfârșit se făcu liniște. Frau Schroeder le expuse cererea sovieticilor, spunând că aceasta nu putea fi aplicată în afara sectorului sovietic al Berlinului decât dacă ar fi fost ratificată de către ceilalți Aliați.

Un deputat comunist ținu un discurs, acuzând-o că primea ordine direct de la New York.

Acuzațiile și injuriile se dezlănțuiră de-o parte și de alta. În cele din urmă votară. Comuniștii susținură în unanimitate decretul sovietic - asta după ce îi acuzară pe ceilalți că sunt controlați din afară. Toți ceilalți votară împotriva și propunerea fu respinsă - Berlinul refuzase să fie intimidat. Carla avea o senzație de triumf obosit.

Dar nu se terminase încă.

Ședința se încheie la șapte seara. O mare parte din mulțime dispăruse, însă un grup de bătauși zăbovea încă în fața intrării. O consilieră, o femeie în vârstă, fu lovită la plecare cu pumnii și cu picioarele. Poliția privea scena cu indiferență.

Carla și Heinrich ieșiră împreună cu câțiva prieteni pe o ușă laterală, sperând să poată pleca neobservați, dar un comunist pe bicicletă supraveghea ieșirea. Acesta o șterse în grabă imediat ce îi văzu.

În vreme ce consilierii o luară la fugă, el se întoarse în fruntea unei mici găști. Cineva îi puse Carlei piedică și ea căzu la pământ. Fu lovită cu brutalitate o dată, de două ori, apoi de trei ori. Însăpăimântată, își protejă burta cu mâinile. Era însărcinată în aproape trei luni - perioada în care se produc majoritatea avorturilor, iar ea știa asta. Oare copilul lui Werner avea să piară, se gândi ea cu disperare, bătut până la moarte de golanii comuniști pe o stradă din Berlin?

Apoi, aceștia dispărură.

Consilierii se ridicară de pe jos - nimeni nu fusese grav rănit. Porniră împreună, temându-se că va reîncepe totul, însă comuniștii bruftuliseră probabil suficienți oameni pentru o singură zi.

Carla ajunse acasă la opt. Nu era nici urmă de Erik.

Werner fu șocat când îi văzu vânătăile și rochia ruptă.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă el. Ești bine?

Ea izbucni în lacrimi.

— Ești rănită, spuse Werner. Nu ar trebui să mergem la spital?
Ea clătină din cap energic.

— Nu e vorba de asta, spuse ea. Sunt doar vânătă. Am pățit eu și mai rele de-atât... Se prăbuși într-un scaun și suspină: O, Doamne, ce obosită mă simt!

— Cine a făcut asta? întrebă el furios.

— Aceleași persoane ca de obicei, rosti ea. Își spun comuniști în loc de naziști, dar sunt la fel. Retrăim anul 1933.

Werner își puse brațele în jurul ei. Era de neconsolat...

— Bătăușii și golanii au fost la putere atât de mult timp! zise el.

Carla plângea în hohote când zise:

— Oare se va termina vreodată?

(IV)

În acea noapte, agenția sovietică de știri făcu un anunț. Începând cu ora șase dimineața, orice transport de pasageri și de mărfuri înspre și dinspre Berlinul de Vest – trenuri, mașini și barje – urma să fie oprit. Niciun fel de provizii nu aveau să mai treacă: nici mâncare, nici lapte, nici medicamente, nici cărbune. Întrucât stațiile de producere a energiei electrice aveau să fie de atunci înainte închise, urma să se întrerupă furnizarea curentului electric. Doar în sectoarele din Vest.

Orașul era sub asediu.

Lloyd Williams se afla la cartierul general al armatei britanice. Era o scurtă vacanță parlamentară și Ernie Bevin plecase la Sandbanks, pe coasta de sud a Angliei; însă Bevin era atât de îngrijorat, încât îl trimisese pe Lloyd la Berlin ca să supravegheze introducerea noii monede și să îl țină la curent cu privire la felul în care evolua situația.

Daisy nu-l însoțise pe Lloyd. Noul lor născut, Davey, avea doar șase luni și, în plus, Daisy și Eva Murray se ocupau de organizarea unei clinici pentru controlul nașterilor, care urma să-și deschidă porțile în Hoxton.

Lloyd era speriat de moarte că această criză avea să ducă la război. Luptase în două războaie și nu voia să vadă un al treilea. Avea doi copii mici și spera că ei vor crește într-o lume pașnică.

Era căsătorit cu cea mai frumoasă, mai seducătoare și mai dulce femeie de pe planetă și voia să își petreacă zeci de ani alături de ea.

Generalul Clay, guvernatorul militar american, un lucrător înrăit, dăduse ordin statului-major să organizeze un convoi blindat, care să parcurgă în viteză autostrada, de la Helmstedt, din vest, direct prin teritoriul sovietic către Berlin, spulberând totul în fața sa.

Lloyd aflase de acest plan în același timp cu guvernatorul britanic, Sir Brian Robertson, și îl auzise pe acesta spunând, în stilul său laconic, milităresc: „Dacă Clay face asta, va fi război”.

Dar nu aveau altă soluție mai bună. Din discuțiile cu tinerii asistenți ai lui Clay, Lloyd înțelesese că americanii veniseră și cu alte sugestii. Secretarul apărării, Kenneth Royall, voia să oprească reforma monetară. Clay îi spusese că se ajunsese mult prea departe pentru a se mai da înapoi. După aceea, Royall propusese să fie evacuați toți americanii. Clay îi zisese că asta era exact ceea ce doreau sovieticii.

Sir Brian voia ca orașul să fie aprovizionat pe cale aeriană. Cei mai mulți credeau că asta era imposibil. Cineva făcu un calcul: Berlinul avea nevoie de 4 000 de tone de carburant și hrană pe zi. Existau suficiente avioane în întreaga lume ca să se poată transporta atât de mult? Nimeni nu știa. Cu toate acestea, Sir Brian le dădu ordin Forțelor Aeriene Britanice să-i dea bătaie.

Vineri după-amiază, Sir Brian se duse să îl vadă pe Clay, iar Lloyd fu invitat să participe și el. Sir Brian îi spuse lui Clay:

— Rușii ar putea bloca autostrada în fața convoiului vostru și după aceea ar putea să aștepte, ca să vadă dacă aveți curajul să îi atacați; dar nu cred că vor doborî avioanele.

— Nu văd cum am putea livra suficiente provizii pe cale aeriană, repetase Clay.

— Nici eu, spuse Sir Brian. Însă vom face asta până când vom găsi o soluție mai bună.

Clay ridică telefonul.

— Fă-mi legătura cu generalul LeMay, în Wiesbaden, spuse el. După un minut, el zise: Curtis, ai pe-acolo niște avioane care pot transporta cărbune?

Urmă o pauză.

— Cărbune, repetă Clay ceva mai tare.

O altă pauză.

— Da, asta am spus - cărbune.

O clipă mai târziu, Clay se uită la Sir Brian.

— A spus că Forțele Aeriene Americane pot livra orice.

Englezii se întoarseră la cartierul lor general.

Sâmbătă, lui Lloyd i se dădu un șofer al armatei și plecă în zona sovietică, într-o misiune personală. Se duse la adresa unde vizitase familia von Ulrich cu cincisprezece ani în urmă.

Știa că Maud trăia încă acolo. Mama lui și Maud reluaseră corespondența la sfârșitul războiului. Scrisorile lui Maud afixau o atitudine curajoasă, ce ascundea fără îndoială lipsuri grave. Nu cerea ajutor și, oricum, Ethel nu ar fi putut face nimic pentru ea - raționalizarea era încă în vigoare în Marea Britanie.

Locul arăta foarte diferit acum. În 1933 fusese o casă frumoasă, puțin șubredă, dar încă elegantă. Acum arăta ca un depozit. La majoritatea ferestrelor erau puse plăci de carton în loc de geamuri. Zidăria era perforată de gloanțe, iar zidul grădinii se prăbușise. Lemnăria nu mai fusese vopsită de mulți ani.

Lloyd rămase în mașină câteva momente, privind casa. Ultima oară când fusese acolo avea 18 ani, iar Hitler abia devenise cancelar al Germaniei. Tânărul Lloyd nici nu visase ororile pe care lumea avea să le cunoască. Nici el, nici altcineva nu ar fi bănuțit cât de aproape va ajunge fascismul de a cuceri întreaga Europă și cât de multe vor trebui să sacrifice ca să îl învingă. Se simțea un pic asemenea casei familiei von Ulrich - ponosit, bombardat, ciuruit, dar încă în picioare.

Parcurse aleea și bătu la ușă. O recunoscu imediat pe servitoarea care deschise ușa.

— Bună, Ada, îți amintești de mine? spuse el în germană. Sunt Lloyd Williams.

Casa arăta mai bine în interior decât la exterior. Ada îl conduse în salon, unde el remarcă florile dintr-un vas de sticlă pus pe pian. O pătură viu colorată fusese aruncată peste canapea, fără îndoială pentru a ascunde găurile din tapițerie. Ziarele din geam lăsau să pătrundă înăuntru surprinzător de multă lumină.

Un băiat de doi anișori pătrunse în încăpere și îl studie cu multă curiozitate. Era îmbrăcat în haine care în mod evident fuseseră croite de mână și avea o figură orientală.

— Cine ești tu? îl întrebă el.

— Mă cheamă Lloyd. Tu cine ești?

— Walli, spuse el.

leși în fugă din cameră și Lloyd îl auzi spunându-i cuiva de afară: „Nenea ăla vorbește ciudat!”

„Cam asta a fost cu accentul meu”, se gândi Lloyd.

Apoi auzi vocea unei femei între două vârste:

— Nu spune așa ceva! E nepoliticos.

— Scuze, bunico.

În clipa următoare, Maud intră în încăpere.

Înfățișarea ei îl șocă pe Lloyd. Avea puțin peste 50 de ani, însă arăta de 70. Părul îi era cărunț, fața suptă, iar rochia ei de mătase albastră era jerpelită. Îl sărută pe obraz cu niște buze stafidite.

— Lloyd Williams, ce bucurie să te văd!

„Ea este mătușa mea”, se gândi Lloyd cu un sentiment destul de ciudat. Dar ea nu știa asta: Ethel păstrase secretul.

Maud era urmată de Carla, care era de nerecunoscut, și de soțul acesteia. Lloyd o cunoscuse pe Carla când aceasta era o fetiță precoce de 11 ani; calculase - ea avea acum 26. Deși arăta prost hrănită - ca majoritatea germanilor -, era drăguță și avea un aer încrezător care îl surprinsese pe Lloyd. Ceva din ținuta ei îl făcu să creadă că ar putea fi însărcinată. După cum aflase din scrisorile lui Maud, Carla se căsătorise cu Werner, care în 1933 era un bărbat arătos și care nu se schimbase prea mult de atunci.

Petrecură o oră povestindu-și unii altora ce mai făcuseră între timp. Familia trecuse prin orori de neînchipuit, și recunoscuseră acest lucru, însă Lloyd avu sentimentul că îi ascunseseră cele mai grave detalii. Le povesti despre Daisy, Evie și Dave. În timpul discuției, o adolescentă intră în încăpere și o întrebă pe Carla dacă putea merge acasă la prietena ei.

— Aceasta este fiica noastră, Rebecca, îi spuse Carla lui Lloyd.

Fata avea în jur de 16 ani, așa că Lloyd presupuse că fusese probabil adoptată.

— Ți-ai terminat temele? o întrebă Carla pe fată.

— Le fac mâine dimineață.

— Fă-le acum, te rog, spuse Carla fermă.

— Of, mamă!

— Nu discut, zise Carla.

Apoi se întoarse către Lloyd, iar Rebecca ieși furtunos din încăpere.

Vorbiră despre criză. Fiind consilier local, Carla era foarte implicată. Era pesimistă cu privire la viitorul Berlinului. Credea că rușii pur și simplu aveau să înfometeze populația, până când Occidentul avea să cedeze și să lase orașul sub controlul absolut al sovieticilor.

— Permite-mi să îți arăt ceva care te-ar putea face să vezi lucrurile altfel, spuse Lloyd. Vrei să vii cu mine la mașină?

Maud rămase cu Walli, dar Carla și Werner merseră cu Lloyd. Acesta îi spuse șoferului să îi ducă la Tempelhof, aeroportul din zona americană. Odată ajunși acolo, el îi conduse la o fereastră mare, de unde puteau vedea pista.

Pe asfaltul acesteia se aflau o duzină de avioane C-47 Skytrain, aliniat unul în spatele celuilalt, unele purtând steaua Americii, altele purtând medalionul Forțelor Aeriene Britanice. Porțile magaziei de marfă erau deschise și în dreptul fiecăreia era oprit un camion. Hamali germani și personal din aviația americană descărcau din aeronave saci de făină, canistre mari de kerosen, cutii de produse medicale și lăzi de lemn pline cu mii de sticle de lapte.

În timp ce priveau, avioanele goale decolau și altele se pregăteau să aterizeze.

— Asta este extraordinar, spuse Carla cu ochii sclipind. Nu am văzut niciodată așa ceva.

— Nu a mai fost niciodată așa ceva, răspunse Lloyd.

— Dar vor putea britanicii și americanii să susțină asta? întrebă ea.

— Cred că va trebui să o facem.

— Dar pentru cât timp?

— Atât timp cât va fi nevoie, spuse Lloyd ferm.

Și o făcură.

• Capitolul 25

1949

Pe la jumătatea secolului XX, pe 29 august 1949, Volodea Peshkov se afla în podișul Ustyurt, în estul Mării Caspice, în Kazahstan. Era un deșert stâncos din sudul îndepărtat al URSS-ului, unde nomazii își pășteau caprele în același fel în care o făcuseră încă din vremurile biblice. Volodea se afla într-un camion militar care sălta incomod pe un drum accidentat. Se crăpa de ziuă peste un peisaj cu stânci, nisip și mici arbuști spinoși.

O cămilă ciolănoasă, singură pe marginea drumului, se holbă cu răutate la camionul care trecea.

În depărtarea întunecată, Volodea văzu turnul bombei luminat de o baterie de reflectoare.

Zoya și ceilalți oameni de știință construiseră prima lor bombă nucleară folosind schițele pe care Volodea le obținuse de la Willi Frunze în Santa Fe. Era un mecanism pe bază de plutoniu, cu declanșare prin implozie. Mai erau și alte modele, dar acesta funcționase până atunci de două ori, o dată în New Mexico și o dată la Nagasaki.

Prin urmare, ar fi trebuit să funcționeze și în ziua aceea.

Testul avea nume de cod RDS-1, dar ei îi spuneau Întâiul Fulger.

Camionul lui Volodea parcă la baza turnului. Uitându-se în sus, el văzu pe platformă un grup de cercetători trebăluind la o șerpărie de cabluri ce duceau la detonatoarele de pe învelișul bombei. O siluetă în salopetă albastră se dădu înapoi și el zări o fluturare de păr blond: Zoya. Volodea simți un val de mândrie. „Soția mea, se gândi el, fizician frunțaș și mamă a doi copii.”

Ea se sfătuia cu doi bărbați, toți trei cu capetele la un loc, discutând agitați. Volodea spera să nu existe vreo problemă.

Acea era bomba care urma să îl salveze pe Stalin.

Toate celelalte merseseră prost pentru Uniunea Sovietică. Europa de Vest devenise în mod clar democrată, speriată de comunismul susținut prin tacticile agresive ale Kremlinului și mituită prin Planul Marshall. URSS-ul nu reușise nici măcar să preia controlul asupra Berlinului: după ce transportul aerian se derulase fără încetare zi de zi, timp de aproape un an, Uniunea Sovietică renunțase și deschisese din nou drumurile și căile ferate. În Europa de Est, Stalin păstrase controlul doar folosind forța brută. Truman fusese reales președinte și se considera conducătorul lumii. Americanii depozitaseră arme nucleare și

plasaseră în Marea Britanie bombardiere B-29, pregătite să transforme Uniunea Sovietică într-un deșert radioactiv.

Dar totul avea să se schimbe în ziua aceea.

Dacă bomba exploda, așa cum ar fi trebuit să se întâmple, URSS și SUA aveau să fie din nou pe picior de egalitate. În momentul în care Uniunea Sovietică va putea amenința Statele Unite cu distrugerea nucleară, dominația americană asupra lumii va lua sfârșit.

Volodea nu mai știa dacă acest lucru era de bine sau de rău.

Dacă nu exploda, și Zoya, și Volodea urmau să fie probabil epurați, trimiși în lagăre de muncă în Siberia sau pur și simplu împușcați. Volodea vorbise deja cu părinții săi și aceștia îi promisese că vor avea grijă de Kotya și de Galina.

La fel și în cazul în care Volodea și Zoya ar fi fost omorâți în timpul testului.

În lumina care creștea tot mai mult în intensitate, Volodea văzu, împrăștiate în jurul turnului, un amestec ciudat de construcții: case de cărămidă și lemn, un pod care nu traversa nimic și intrarea într-un soi de structură subterană. Probabil că armata voia să evalueze efectul exploziei. Uităndu-se mai atent, el văzu camioane, tancuri și avioane scoase din circulație, aflate acolo în același scop, din câte își putea da seama. Cercetătorii aveau să evalueze și impactul bombei asupra ființelor vii: așa că mai erau acolo cai, vite, oi și câini închiși în cotețe.

Discuția de pe platformă se terminase – aparent se luase o decizie. Cei trei savanți dădură aprobator din cap și își reluară munca.

Câteva minute mai târziu, Zoya veni jos și își întâmpină soțul.

— Totul e în regulă? o întrebă el.

— Așa credem, răspunse Zoya.

— Așa credeți?

Ea dădu din umeri.

— Evident, doar nu am mai făcut asta înainte.

Urcară în camion și merseră prin ținutul deșertic către buncărul de control, aflat ceva mai departe.

Ceilalți savanți îi urmau îndeaproape.

Ajunși la buncăr, își puseră cu toții ochelari de protecție, în timp ce numărătoarea inversă continua.

Când mai rămăseseră doar șaiszeci de secunde, Zoya îl prinse de mână pe Volodea.

La zece secunde, el îi zâmbi și îi spuse: „Te iubesc”.

La o secundă, el își ținu respirația.

Apoi, fu ca și cum soarele răsărise brusc. O lumină mai puternică decât cea de la amiază inundă deșertul. În direcția în care se aflase turnul bombei, un glob de foc se înalță incredibil de sus, urcând către lună. Volodea fu speriat de culorile de o strălucire nefirească ale mingii de foc: verde, purpuriu, portocaliu și violet.

Globul se transformă într-o ciupercă, a cărei umbrelă continuă să crească. La sfârșit veni și sunetul, o bubuitură de parcă cea mai mare piesă de artilerie din Armata Roșie ar fi tras la doi pași, urmată de un rostogolit de tunet care îi aminti lui Volodea de bombardamentul cumplit de la Seelow Heights.

Într-un final norul începu să se risipească și zgomotul se stinse.

Urmă un lung moment de încremenire mută.

Cineva spuse:

— Dumnezeule, nu m-am așteptat la asta.

Volodea își îmbrățișă soția.

— Ați reușit, spuse el.

Ea avea o privire serioasă.

— Știu, spuse. Dar ce am reușit?

— Ați salvat comunismul, spuse Volodea.

(II)

— Bomba rușilor a fost făcută după „Grăsunul”, cea pe care am lansat-o la Nagasaki, spuse agentul special Bill Bicks. Cineva le-a dat planurile.

— De unde știi? îl întrebă Greg.

— De la un dezertor.

Stăteau în biroul cu mochetă al lui Bicks din sediul FBI de la Washington, la nouă dimineața. Bicks își scosesese sacoul. Cămașa îi era pătată de transpirație la subsuori, deși clădirea avea aer condiționat.

— Potrivit acestui tip, continuă Bicks, un colonel de informații al Armatei Roșii a obținut planurile de la unul dintre savanții din echipa Proiectului Manhattan.

— A spus de la cine?

— Nu știe care savant. De aceea te-am chemat. Trebuie să găsim trădătorul.

— FBI-ul i-a verificat pe toți la momentul respectiv.

— Și cea mai mare parte dintre ei prezentau riscuri de securitate! Nu puteam face nimic. Dar tu i-ai cunoscut personal.

— Cine era colonelul din Armata Roșie?

— Ajungem și la asta. Îl știi. Îl cheamă Vladimir Peshkov.

— Fratele meu vitreg!

— Exact.

— În locul vostru, m-aș fi considerat drept suspect, spuse Greg râzând, simțindu-se însă foarte neliniștit.

— A, te-am suspectat, crede-mă, spuse Bicks. Ai fost supus celei mai minuțioase investigații pe care am văzut-o în cei douăzeci de ani de Birou.

Greg îl privi sceptic.

— Fugi de-aici!

— Puștiul tău se descurcă la școală, nu?

Greg fu șocat. Cine ar fi putut informa FBI-ul despre Georgy?

— Vrei să spui finul meu? zise el.

— Greg, am spus *minuțioasă*. Știm că este fiul tău.

Greg se simțea iritat, însă își înăbuși emoțiile. Cercetase el însuși secretele personale ale numeroșilor suspecti pe vremea când lucra în serviciul de siguranță al armatei. Nu avea dreptul să protesteze.

— Ești „curat”, continuă Bicks.

— Ce ușurare să aud asta!

— În orice caz, dezertorul nostru a insistat asupra faptului că planurile au venit de la un om de știință mai degrabă decât de la vreunul dintre angajații obișnuiți ai armatei care lucrează la proiect.

Greg spuse gânditor:

— Când l-am întâlnit pe Volodea la Moscova, mi-a spus că nu a fost niciodată în Statele Unite.

— A mințit, spuse Bicks. A venit aici în septembrie 1945. A petrecut o săptămână la New York. Apoi i-am pierdut urma pentru opt zile. A reapărut pentru scurt timp, apoi a plecat acasă.

— Opt zile?

— Mda. Ne-am făcut de râs.

— E suficient timp cât să mergi la Santa Fe, să stai două zile și să te întorci.

— Exact. Bicks se aplecă peste birou și zise: Dar gândește-te! Dacă savantul fusese deja recrutat ca spion, de ce nu a fost contactat de către ofițerul său obișnuit? De ce să aducă pe cineva de la Moscova ca să vorbească cu el?

— Crezi că trădătorul a fost recrutat în timpul acestei vizite de o zi-două? Pare cam rapid...

— Poate că lucrase pentru ei înainte, dar le dispăruse de pe radar. În orice caz, bănuim că sovieticii aveau nevoie să trimită pe *cineva pe care savantul să îl știe deja*. Asta înseamnă că trebuie să existe o legătură între Volodea și unul dintre savanți.

Bicks indică o masă laterală acoperită de dosare burdușite de documente. Răspunsul este undeva acolo, înăuntru. Acelea sunt dosarele noastre pentru fiecare savant care a avut acces la planuri.

— Ce dorești să fac eu?

— Caută prin ele.

— Asta nu e treaba voastră?

— Am făcut-o deja. Nu am găsit nimic. Speram ca tu să observi ceva ce nouă ne-a scăpat. Voi sta aici și îți voi ține companie, o să-mi fac de lucru cu niște hârtii.

— Îmi va lua ceva timp.

— Ai toată ziua la dispoziție.

Greg se încruntă. Știa cumva...?

— Nu ai planuri pentru restul zilei, zise Bicks sigur pe el.

Greg ridică din umeri.

— Primesc măcar niște cafea?

Primi cafea și gogoși, apoi din nou cafea, apoi un sandvici la prânz, apoi o banană pe la mijlocul după-amiezii. Citi fiecare detaliu care se știa despre viețile cercetătorilor, ale soțiilor și familiilor lor: copilăria, educația, cariera, dragostea și căsătoria, succesele, excentricitățile și păcatele. Tocmai lua ultima înghițitură de banană când exclamă:

— O, Doamne!

— Ce este? întrebă Bicks.

— Willi Frunze a mers la Academia de Băieți de la Berlin, rosti Greg, trântind triumfător dosarul pe birou.

— Și...?

— Și Volodea a fost acolo; mi-a spus el însuși.

Bicks lovi entuziasmat biroul.

— Prieteni de școală! Asta e! L-am prins pe nemernic!

— Nu există nicio dovadă, spuse Greg.

— O, nu-ți face griji, va mărturisi.

— Cum poți fi atât de sigur?

— Oamenii ăia de știință cred că informațiile trebuie împărtășite cu toată lumea, nu ținute în secret. Va încerca să se justifice susținând că a făcut-o pentru binele umanității.

— Poate că asta a și făcut.

— Oricum ar fi, va ajunge pe scaunul electric, zise Bicks.

Pe Greg îl trecu un frison. Willi Frunze păruse un tip de treabă.

— Va ajunge pe scaunul electric?

— Poți fi sigur de asta. O să se prăjească.

Bicks avu dreptate. Willi Frunze fu găsit vinovat de trădare și condamnat la moarte, sfârșind pe scaunul electric. Și soția lui avu aceeași soartă.

(III)

Daisy își privi soțul în timp ce își lega papionul și își trăgea fracul costumului, care îi venea impecabil.

— Arăți de milioane, îi spuse ea; și chiar așa era.

Ar fi trebuit să fie vedetă de cinema.

Și-l aminti cu treisprezece în urmă, purtând haine de împrumut la Trinity Ball, și simți cum o trece un frison plăcut de nostalgie. Arătase destul de bine și atunci, își aminti ea, deși costumul îi era cu două numere mai mare.

Stăteau în apartamentul permanent pe care îl deținea tatăl ei la hotelul Ritz-Carlton din Washington. Lloyd era acum subsecretar în Ministerul de Externe britanic și venise acolo într-o vizită diplomatică. Părinții lui Lloyd, Ethel și Bernie, tremuraseră la ideea că erau nevoiți să aibă grijă de doi nepoți timp de o săptămână.

În seara aceea, Daisy și Lloyd mergeau la un bal la Casa Albă.

Ea purta o rochie superbă Christian Dior, din satin roz, cu poalele înfoiate spectaculos, realizate din interminabile falduri de tul scânteietor. După ani întregi de austeritate impusă de război, era încântată să-și poată cumpăra din nou rochii de seară de la Paris.

Se gândi la balul Clubului de lahting din Buffalo, din 1935, evenimentul care - crezuse ea la vremea respectivă - îi distrusese viața. Casa Albă era, în mod evident, cu mult mai prestigioasă, însă ea știa că nimic din ce urma să se întâmple în seara aceea nu-i putea distruge viața.

Medită la acest lucru în vreme ce Lloyd o ajuta să își pună colierul de diamante roz al mamei ei, împreună cu cerceii asortați. La nouăsprezece ani, își dorise cu disperare ca oamenii sus-puși să o accepte. Acum i-ar fi venit greu să se imagineze făcându-și griji pentru un astfel de lucru. Atât timp cât Lloyd îi spunea că arată fantastic, nu-i mai păsa de ce credeau alții. Singura persoană de a cărei părere bună i-ar mai fi putut păsa era soacra ei, Eth Leckwith, care avea un statut social neînsemnat și care, cu siguranță, nu purtase niciodată o rochie de seară de la Paris.

Oare toate femeile priveau în urmă, spunându-și cât de nechibzuite fuseseră în tinerețe? Daisy se gândi din nou la Ethel, care fără îndoială se purtase nechibzuit - rămânând însărcinată cu stăpânul ei căsătorit -, dar care nu vorbise niciodată cu regret despre acest lucru. Poate că asta era atitudinea potrivită. Daisy medită la propriile greșeli: logodna cu Charlie Farquharson, respingerea lui Lloyd, căsătoria cu Boy Fitzherbert. Nu prea era în stare să privească în urmă și să spună ce lucru bun rezultase din toate aceste alegeri. Abia după ce fusese respinsă definitiv de înalta societate și își găsisse consolarea în bucătăria lui Ethel, în Aldgate, viața ei luase o turnură pozitivă. Nu mai tânjea după statutul social și învățase ce însemna adevărata prietenie. Și de atunci era fericită.

Acum, că nu îi mai păsa, se bucura cu atât mai mult de petreceri.

— Ești gata? o întrebă Lloyd.

Era gata. Își puse vestonul de seară asortat, creat de Dior special pentru rochie. Coborâra cu liftul, ieșiră din hotel și urcară în limuzina care îi aștepta.

(IV)

Carla își convinse mama să cânte la pian în seara de Crăciun.

Maud nu mai cântase de ani întregi. Poate că o întrista, din cauză că îi amintea de Walter: ei cântaseră tot timpul împreună și ea le povestise adesea copiilor ei cum încercase, în zadar, să îl învețe să cânte jazz la pian. Dar nu mai spunea povestea aceea și Carla bănuia că, mai nou, pianul o făcea pe Maud să se gândească la Joachim Koch, tânărul ofițer care venise la ea pentru lecții de pian, pe care ea îl amăgise și îl sedusese și pe care Carla și Ada îl omorâseră în bucătărie. Nici Carla nu putea să alunge amintirea acelei seri de coșmar și mai ales a felului în care scâpaseră de cadavru. Nu regreta – făcuseră ce trebuia – dar, cu toate acestea, ar fi preferat să uite.

Maud acceptă într-un final să interpreteze *Silent Night*, ca să poată cânta toți împreună cu ea: Werner, Ada, Erik și cei trei copii – Rebecca, Walli și bebelușul, Lili –, adunați în jurul bătrânului pian Steinway din salon. Carla așează o lumânare pe pian și, în umbrele ei mișcătoare, observă chipurile celor din familie, în timp ce aceștia cântau cunoscutul colind german.

Walli, aflat în brațele lui Werner, urma să împlinească patru ani în următoarele săptămâni și încerca și el să cânte, atent să ghicească cuvintele și melodia. Avea ochii orientali ai tatălui său violator. Carla decisese că răzbunarea ei avea să fie aceea de a crește un fiu care să trateze femeile cu tandrețe și respect.

Erik cânta cuvintele imnului cu convingere. Susținea regimul sovietic la fel de orbește precum îi susținuse pe naziști. La început, Carla fusese derutată și furioasă, însă acum vedea o logică tristă în lucrul acesta.

Erik era unul dintre acei oameni incapabili atât de speriați de viață, încât preferau să o trăiască sub o autoritate severă, în care un guvern ce nu permitea disidență să le spună ce să facă și ce să gândească. Erau nebuni și periculoși, dar erau îngrozitor de mulți.

Carla își privi cu tandrețe soțul, încă arătos la cei 30 de ani ai săi. Își aminti cum îl sărutase – și nu numai atât – pe scaunul din față al mașinii lui atrăgătoare, parcată în Pădurea Verde, pe când avea 19 ani. Încă îi plăcea să îl sărute.

Când se gândea la timpul scurs de atunci, avea o mie de regrete, dar cel mai mare era moartea tatălui său. Îi era tot timpul dor de el și încă plângea când și-l amintea căzut în vestibul, bătut atât de crunt încât nu reușise să supraviețuiască până când ajunsese medicul.

Dar toată lumea moare, iar Tata își dăduse viața de dragul unei lumi mai bune. Dacă mai mulți germani ar fi avut acest curaj, nașiștii nu ar fi triumfat. Voia să facă și ea toate lucrurile pe care le făcuse el: să își crească cum trebuie copiii, să facă lucruri bune în politica țării sale, să iubească și să fie iubită.

Și, mai presus de toate, ar fi vrut ca, la moartea sa, copiii ei să poată spune, așa cum spunea ea despre tatăl ei, că viața ei însemnase ceva și că, datorită acestui lucru, lumea era un loc mai bun.

Colindul se termină; Maud menținu nota finală, iar micul Walli se aplecă și suflă în lumânare.

MULȚUMIRI

Principalul meu consilier în istorie pentru *Trilogia Secolului* este Richard Overy. Le sunt recunoscător de asemenea istoricilor Evan Mawdsley, Tim Rees, Matthias Reiss și Richard Toye, pentru că au citit și au corectat manuscrisul volumului *Iarna lumii*.

Ca întotdeauna, am avut un ajutor neprețuit din partea editorilor și agenților mei, în special din partea lui Amy Berkower, Leslie Gelbman, Phyllis Grann, Neil Nyren, Susan Opie și Jeremy Trevathan.

L-am întâlnit pe agentul meu Al Zuckerman prin 1975 și de atunci a fost cititorul meu cel mai critic și persoana care m-a inspirat cel mai mult.

Câțiva prieteni au formulat comentarii utile. Nigel Dean are un ochi pentru detalii ca nimeni altul. Chris Manners și Tony McWalter au dat dovadă, ca întotdeauna, de o ascuțită percepție. Angela Spizig și Annemarie Behnke m-au salvat de numeroase greșeli în capitolele germane.

Le mulțumim întotdeauna familiilor noastre și așa și trebuie. Barbara Follett, Emanuele Follett, Jann Turner și Kim Turner au citit prima ciornă și au formulat critici folositoare, oferindu-mi în același timp darul fără pereche al iubirii lor.

virtual-project

